Începînd din acest număr, publicăm un amplu documentar din istoria petrolului:

PETRA OLEUM

URIAȘUL DE LÎNGĂ DUNĂRE

Însemnări şi fotografii de pe locurile viitorului Combinat siderurgic de la Galaţi

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

Nr. 40 (332) — 7 octombrie 1961

Al III-lea Pavilion de mostre

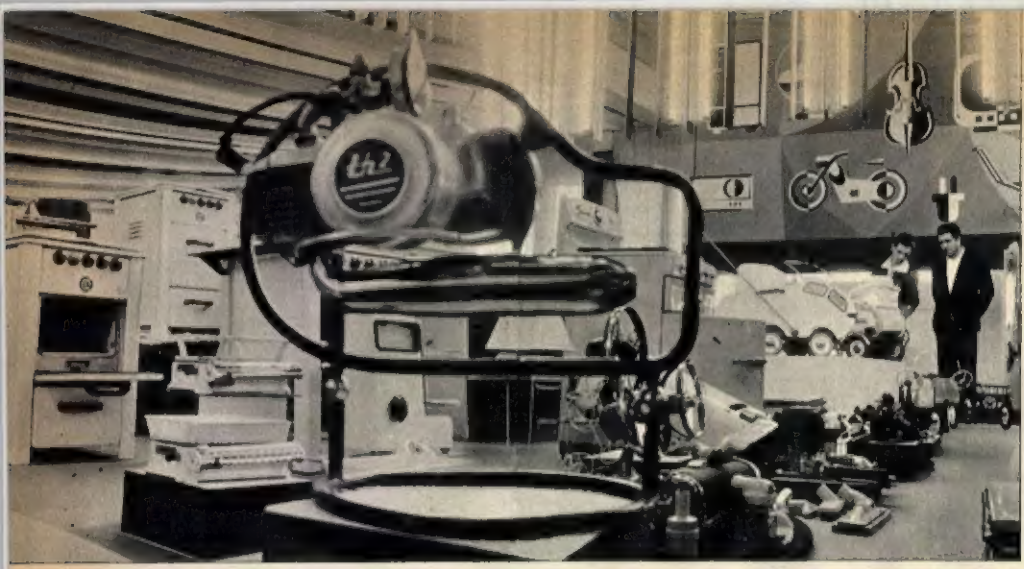

↑ Standul în care fabricile „Balanța"-Sibiu, „1 Septembrie"-Satu Mare și „Electromotor"-Timișoara au expus cele mai noi tipuri de mașini aragaz, aspiratoare, balanțe etc.

Începînd din 1959, Ministerul Comerțului împreună cu ministerele producătoare și-au făcut bunul obicei ca, organizînd în fiecare toamnă Pavilionul de mostre, să întrebe publicul consumator prin intermediul acestuia: cum vă plac noile produse ale industriei noastre socialiste? Ce părere aveți despre noile tipuri de frigidere, de aparate de radio, de mobilă? Vă place noua linie a modei la costume, paltoane, rochii, încălțăminte? Aveți vreo obiecție? Vă rugăm, comunicați-o întreprinderii producătoare. Tehnicienii vă stau la dispoziție chiar în incinta Pavilionului de mostre, pentru a vă da explicații și a nota părerile dv. Găsiți aici formulare-chestionare pe care sînteți invitat să le completați, exprimîndu-vă astfel preferințele, observațiile și sugestiile cu privire la calitate, sortiment, mod de prezentare, finisaj, la caracteristicile mărfurilor expuse. Dacă sînteți foarte grăbit, luați cu dv. un chestionar. Îl veți completa la domiciliu și-l veți expedia pe adresa pavilionului, fără a fi necesar să-l francați.

Pavilionul de mostre nu este o expoziție obișnuită, deși este atît de frumos și atrăgător; el nu este doar o oglindă a succeselor și a priceperii muncitorilor care făuresc bunuri de consum, ci locul în care industria bunurilor de consum dă examenul de admitere pentru anul 1962 în fața maselor largi, este locul în care lucrătorii din comerț, chiar cei mai buni specialiști, se transformă pentru cîtva timp în învățăcei, în ucenici, avînd ca sever profesor Marele Public Consumator.

Toți sîntem încîntați de frumusețea țesăturilor din lînă, mătase, bumbac, relon; toți privim cu mîndrie și admirație aparatele de radio românești „Enescu"; „Opera", „Rîndunica", „Turist", „Modern" (cu 7 + 2 lămpi), „Orfeu", „Mioriția".

Ne oprim îndelung în fața standurilor în care sînt expuse cravatele din mătase naturală realizate la întreprinderea „Ilie Pintilie", sau pantofii executați artistic la fabrica „Ianos Herbak", ori bogatul sortiment de produse alimentare (salam cu cașcaval, salam aperitiv, carne de porc presată, biscuiți „Favorit", „Steluța", „Extra" etc.), țesăturile din relon pentru rochii și cămăși bărbătești...

Vizitatorii vor întîlni la cel de-al III-lea Pavilion de mostre mii și mii de sortimente (multe dintre ele noi), realizate de fabricile și uzinele patriei noastre. Fabricile „Donca Simo"-București, „Bumbacul"-Timișoara, „Mătasea populară"-București și altele ne prezintă o seamă de exponate noi.

Gospodinele vor face de data aceasta cunoștință cu noua mașină de spălat rufe „Albalux", cu noile tipuri de mașini aragaz, cu frigiderul „Fram" îmbunătățit, cu aspiratorul de praf A.P.6 realizat de întreprinderea timișoreană „Electromotor", cu peste 600 de articole din porțelan, faianță și sticlărie, cu peste 900 exponate ale fabricilor de mase plastice etc. etc.

Deci, în 1962, cînd intrînd într-un magazin veți fi întîmpinați cu obișnuitul „cu ce vă putem servi?", puteți fi siguri că dorințele dv. vor putea fi satisfăcute în condiții cu mult mai bune decît în anii precedenți. La aceasta, o contribuție o va aduce și cel de-al III-lea Pavilion de mostre organizat în Capitală, pe șoseaua Kiseleff nr. 24.

Fotografii de A. MIHAILOPOL

↑ Realizate în mii și mii de culori și desene, țesăturile de tot felul încîntă privirea.

Noi produse alimentare. ←

Admirate sînt și articolele din faianță și porțelan, realizate la „Porțelanul"-Cluj și „Faianța" - Sighișoara. ←

Iată cîteva atrăgătoare produse din masă plastică pentru uz casnic. ↑

fotocronica FLACĂRII

La fabrica „Tînăra gardă" din Capitală au fost create noi modele de perdele.

La 1 octombrie a început noul an universitar. Iată un aspect de la deschiderea cursurilor la Universitatea „C. I. Parhon" din Capitală (fotografia de sus). Facultatea de științe naturale a fost dotată în acest an cu o nouă clădire situată în Grădina botanică. În fotografia de jos, studenții din anul I asistînd la lecția de deschidere a cursului de morfologie a plantelor.

Strîngerea bogatei recolte de porumb a Gospodăriei agricole de stat din Crevedia, raionul Răcari, se face cu mijloace mecanizate.

Recent, în una din sălile Muzeului de artă al R.P.R. s-a deschis Expoziția de pictură și grafică Ligia Macovei. Artista expune peste 70 de lucrări care au fost realizate în cursul călătoriilor sale peste hotare. În fotografie reproducem una din aceste lucrări: schiță pentru compoziția „Civilizare" ←

Un nou lot de tractoare făurite de muncitorii uzinei „Ernst Thälmann" din Brașov, pentru agricultura noastră socialistă.

Uriașul de lîngă Dunăre

Pelerinajul autobasculantelor la excavatorul lui Nicolae Afteț.

Poate că unii dintre dumneavoastră știu ce s-a întîmplat la 17 iulie 1961. Poate că alții, nu. Pentru informarea tuturor spunem: la 17 iulie a.c. s-a petrecut un eveniment extraordinar; de la acea dată evenimentul acesta a început să fie eroul preferat al reporterilor și una din muzele cele mai ispititoare pentru scriitori. Deci, la 17 iulie a.c., lîngă Dunăre, la marginea Galaților, cîmpia a trăit preludiul celei mai mari simfonii metalurgice. Excavatoarele, grederele, buldozerele, forezele și alte mașini anunțau că aici a început să se nască un uriaș despre care s-a vorbit la cel de-al III-lea Congres al Partidului Muncitoresc Romîn: Combinatul siderurgic de la Galați. Iată de ce 17 iulie 1961 e o dată memorabilă. Ea adaugă la geografia economică a Romîniei socialiste o pagină nouă, care consemnează începutul unei bătălii ale cărei victorii vor spori neînchipuit de mult frumusețea și bogăția țării.

O îmbrățișare puternică și nemuritoare

Un combinat siderurgic reprezintă un complex de lucrări de o masivitate neobișnuită. Construcțiile lui ajung la amețitoarea înălțime de peste 100 de metri. Este natural, deci, ca în asemenea condiții munca de cercetare a terenurilor de fundații să prezinte o importanță covîrșitoare. De îndată ce s-a stabilit că șantierul combinatului va începe în apropierea Dunării, pe platforma cuprinsă între văile Cătușa și Mălina, specialiștii de la „Ipromet" (Institutul de proiectări metalurgice) au pornit la o riguroasă cercetare științifică a terenului care va trebui să țină în brațele sale pe acest Făt-Frumos al industriei romînești.

De mii de ani vînturile aduc în partea asta de țară nemăsurate cantități de pudră ușoară ca fulgul, praf care a sporit procentul de porozitate a pămîntului. Cu alte cuvinte, pămîntul aci e rar, afînat. Ce cere știința cînd e vorba de construcții gigantice? Un teren cu macropori mai puțini, un teren îndesat, compact, un teren care să fie prins prin toți porii săi într-o puternică și nemuritoare îmbrățișare. Pentru o asemenea îmbrățișare a pămîntului, proiectanții și constructorii noștri au apelat la tehnica sovietică. Aceasta, cu obișnuita-i promptitudine, a răspuns imediat, dîndu-ne — prin institutul „Fundament proiekt" din Moscova — documentația completă asupra experienței din Uniunea Sovietică, unde s-au executat numeroase obiective mari pe astfel de terenuri. Pe baza acestei documentații, tehnicienii romîni au început să oblige pămîntul să se compacteze. Pe măsura înaintării cercetărilor și experienței, Uniunea Sovietică a trimis specialiști care au urmărit pe teren rezultatele obținute de tehnicienii noștri și au făcut totodată recomandări pentru ca lucrările de experiență să dea rezultatele cele mai bune.

Fiindcă sîntem la acest capitol în care e vorba de un lucru deosebit de nou, să vă spunem cîteva cuvinte despre metoda sovietică de compactare a loessului. Iată: se forează întregul strat de loess; în găurile mușcate de foreze și vibratoare speciale se introduc cordoane de exploziv. Urmează apoi exploziile și, o dată cu acestea, pămîntul se compactează.

Desigur că ați văzut foreze în multe locuri din țară. Chiar în foarte multe locuri. Știți ce fac forezele în mod obișnuit: sapă măruntaiele pămîntului, să afle noi bogății. Dar nici într-un loc din țară nu se află atîtea

În vara lui 1961 turmele de oi au păscut pentru ultima oară pe aceste locuri.

Din coloana autobasculantelor doar atît a putut să cuprindă în obiectivul său fotoreporterul.

foreze ca la Galaţi. Şi încă ceva: la Galaţi, forezele nu caută nici cărbuni, nici aur, nici zinc, nici cupru. Fac altceva: pregătesc pămîntul pe mari suprafeţe, pentru o îmbrăţişare puternică şi nemuritoare.

Pe un asemenea pămînt am văzut făcîndu-se probe menite a verifica rezistenţa solului. Parcele speciale au fost încărcate cu cantităţi uriaşe de ţagle de oţel — tone întregi de oţel pe fiecare decimetru pătrat — pentru a verifica felul în care viitoarele fundaţii de beton se vor comporta în cele mai grele situaţii.

De ce toate acestea? Simplu: pentru că fundaţia unui uriaş cum va fi Combinatul siderurgic de la Galaţi trebuie să aibă dimensiunile şi trăinicia unei construcţii monumentale.

Viteză şi precizie

Omul e mai puternic şi decît o „Tatră" de 10 tone, şi decît gura unui excavator ce înghite dintr-o singură îmbucătură 2.000 kg de pămînt. Mergeţi la Galaţi să vă convingeţi de acest lucru. Staţi lîngă excavatorul lui Nicolae Afteţ şi trăiţi de îndată acest sentiment. Cu o precizie matematică, cupa excavatorului coboară rapid deasupra „Tatrei", vîrfuind-o cu pămînt. Mîna lui Afteţ nu ştie ce înseamnă timp mort sau cea mai mică deviere. O deviere de 10 cm a cupei poate să aducă mari pagube.

Zic unui şofer ce stă cu maşina sub cupa excavatorului lui Afteţ:

— Te-a băgat în viteză excavatoristul.

— Şi pe mine, şi pe maşină — zice şoferul. Păi ăsta — şi arată spre Afteţ — e argint viu. Mînă excavatorul cu rapiditate, să n-aibă timpi morţi, şi nu greşeşte niciodată. M-ai auzit de el?

— Nu.

— Foarte rău. Afteţ e cineva. A lucrat şi la Hunedoara. E comunist. Are Ordinul Muncii clasa I. Ştii care e lozinca lui? Ţi-o spun eu: viteză şi precizie.

Şoferul îşi aprinde o ţigară şi strigă către excavatorist:

— Mă, nea Afteţ, nu-ţi cumperi motocicletă?

— Nu.

— De ce?

— Păi am boala vitezei, nu vezi?

— Şi ce dacă ai?

— Vine vreun nebun de şofer care are boala nepreciziei şi...

— Dar ce faci cu banii?

— Îi strîc pe aparate de fotografiat. 4.000 de lei am cheltuit pînă acum.

Plec la alt excavatorist, care lucrează lîngă Afteţ. E mititel şi frumos ca o fată mare.

— Mata acum faci cunoştinţă cu briciul — zic.

— Cam aşa...

— Şi cu excavatorul.

— Greşiţi. Lucrez pe excavator de cinci ani. Am venit aici de la Săvineşti. V-a spus tovarăşul Afteţ?

— Ce?

— Că la 17 iulie dumnealui, nea Secară şi cu mine am săpat primele cupe. N-am să uit niciodată. După ce tovarăşii din conducerea regionalei de partid şi din conducerea şantierului au înfipt primele lopeţi în pămînt, excavatoarele noastre au început să cînte. Cred că asta va fi amintirea mea cea mai frumoasă.

Fac cunoştinţă cu alţi excavatorişti: Sergiu Tomescu şi Popa Petruş.

— Dumneavoastră ce lozincă aveţi?

— Ca tovarăşul Afteţ: viteză şi precizie.

O fată şi 75 de flăcăi

Mai umblă vorba că oamenii se împart în: buni, răi şi şoferi. Clasificarea, nimic de zis, o fi spirituală, dar e cam alăturea de adevăr. Lucrul acesta mi l-a limpezit o fată de pe şantier. Dumneaei, Agripina Olaru — aceasta e numele fetei — e tehniciana cu transporturile, adică şefa celor 75 de şoferi. Fie că veţi fi sau nu de acord cu tehniciana, noi tot vă vom comunica părerea ei:

— Şoferii — bineînţeles, cei de pe marile şantiere — sînt oamenii cei mai buni din lume. Uitaţi, au praful de un deget pe obraz şi rîd de zici că-s la nuntă, nu la muncă grea şi plină de răspundere. Eu, dac-aş fi scriitoare, zău că le-aş închina o carte.

Dar consideraţiile Agripinei despre şoferi sînt întrerupte de un cetăţean care a venit la ea în grabă, cu sufletul la gură:

— Tovarăşă Agripina, Berechet ne face de rîs.

— Care, ăla de pe „Tatra" 51.109?

— Exact.

— Iar a făcut o poznă?

— Şi încă ce poznă! Compromite prestigiul nostru, al şoferilor. A dus-o de nas pe pontatoare.

— Concret, tovarăşe Nichifor.

— Păi ăsta e coneretul: şi-a pontat o cursă de trei ori. Trebuie să-l scuturăm, să-i meargă fulgii.

La discuţii se iveşte şi inginerul Matei Bobîrnac, adjunctul lotului de excavaţii şi poet în orele libere.

— Ce-ai spus, mă Nichifore?

— Păi Berechet a făcut-o iar de oaie.

Bobîrnac înţelege despre ce e vorba. Îşi şterge buzele de praf, o priveşte lung pe Agripina şi-i spune:

— Mîine dimineaţă întocmeşti formele pentru ca lui Berechet să i se desfacă contractul de muncă.

Mă uit la Agripina. E tristă ca o înmormîntare. Mă uit la Nichifor. E mut şi priveşte în pămînt. I-a dispărut din obraz tot sîngele. Inginerul îi zgîlţîie de umăr.

— Ei, Nichifore, du-te la treabă dacă vrei să scrie din nou gazetele despre tine!

Nichifor rămîne împietrit ca o statuie. Inginerul îl zgîlţîie din nou:

— N-auzi, Nichifore?

Mă apropii la o jumătate de metru de Nichifor. E tot pămîntiu şi mut. Inginerul Bobîrnac precizează:

— Nu despre tine e vorba, domnule. Îţi mulţumesc că ne-ai spus despre isprava lui Berechet.

Nichifor îşi şterge faţa transpirată. Apoi îl priveşte mustrător pe Bobîrnac.:

— Dar eu nu vă mulţumesc, tovarăşe inginer. Măsura pe care o luaţi dumneavoastră cu Berechet e... să nu mai vorbim.

— Bine mă, omul lui dumnezeu, dar n-ai spus cu gura ta că Berechet vă face de rîs pe toţi şoferii? Ce dracu'!

— Şi ce-i dacă am spus?

— Mă Nichifore, tu eşti un sentimental. Să fiu al dracului dacă nu eşti! Parcă tu ai scrie poezii, nu eu.

— Nu se vede, tovarăşe inginer. Şi în altă ordine de idei, vreau să vă spun că dacă-l daţi afară pe Berechet nu-i nici poetic, nici politic.

La toată această conversaţie Agripina Olaru a fost foarte atentă. După o tăcere de cîteva minute adăugă şi ea, formulînd un fel de concluzii:

— Ştiţi, tovarăşe inginer, eu am avut de-a face cu şoferii şi la Bicaz. Îi cunosc foarte bine.

— Şi ce vrei să spui?

— Nimic. Adică atît: mi se pare că tovarăşul Nichifor are dreptate. Dumneavoastră faceţi ce vreţi, dar eu votez cu el.

Pînă la urmă inginerul s-a lăsat învins. Nichifor s-a îmbujorat la faţă:

— Tovarăşe inginer, acum sînteţi om. Dacă n-aş fi murdar ca dracu', v-aş săruta. Acum mă urc pe „Tatra" cu inima împăcată.

— Şi cu Berechet cum rămîne?

— Lăsaţi-l pe mîna mea, tovarăşe inginer. Dacă nu fac eu om din el, să nu-mi ziceţi pe nume. Am eu metodele mele.

O întreb pe Agripina:

— Ei, cine sînt oamenii cei mai buni din lume?

Fără să roşească, fata răspunde:

— Şoferii. Berechet e singurul de pe şantier care se face (se corectează) adică ne-a făcut de rîs. Dar o să se facă şi el om. Am mai avut eu două cazuri din astea la Bicaz. Ştiu ce vorbesc.

Răsfoiesc caietul în care sînt pontate cursele şoferilor şi însemnez o droaie de numere; fiindcă pe un şantier mare dacă stai numai patru zile, mai repede îi găseşti pe şoferi după numărul maşinii decît după mutră. Alături de numere scriu: Nicolae Ivan, Nicolae Larion, Matei Constantin, Nicolae Băluţă, Marin Ştefan, Ion Bişianu, Stelian Bucică, Ianl Camboteca. Şi alţii. Şi alţii.

Pe teren însă, adică pe şantier, documentarea este foarte grea. Ştiţi de ce? Pentru că oamenii aceştia, şoferii, trag maşinile sub gura uriaşă a excavatoarelor, stau trei-cinci minute şi o întind. Documentează-te dacă poţi. Într-un schimb ei fac 30-40 de curse pe nişte drumuri de categoria a cincea, adică proaste, că n-oţi fi vrînd ca pe un cîmp nuşcat şi şi noapte de excavatoare să fie drumul asfaltat. Lozinca şoferilor este tot aceea pe care o au excavatoriştii: viteză şi precizie. De aceea fotoreporterul, care vrea să facă o poză de studiu din diverse unghiuri a unui şofer, primeşte următorul răspuns:

— Iertaţi-mă, tovarăşe fotoreporter. Pentru poză studiată n-am timp. Nu sînt la cinematografie. Sînt pe şantier. Vă salut.

Va fi necesară o nouă monografie

În vara aceasta, a apărut o monografie despre Galaţi. E frumoasă şi interesantă. Numai că monografia aceasta va fi, nu peste

Excavatoristul Sergiu Tomescu încarcă într-un schimb aproape 300 de autobasculante. E firesc. Dumnealui face meseria asta de 15 ani (foto 1). Inginerul Costel Staiu (care e preocupat de ideea unei invenţii) execută măsurătorile topometrice în vederea cubării săpăturii (foto 2). Pînă ce excavatorul vîrfuieşte maşina cu pămînt, şoferul Ianl Camboteca fredonează „Cîntecul şoferului" (foto 3). Vasile Ciobotaru, maistru principal la lotul experimental, a lucrat la Chiscani, Borzeşti şi Hunedoara. Acum e mîndru că se numără printre constructorii combinatului de la Galaţi. Fotoreporterul l-a surprins în momentul în care a dispus intrarea forezei vibrator în dispozitivul de lucru (foto 4).

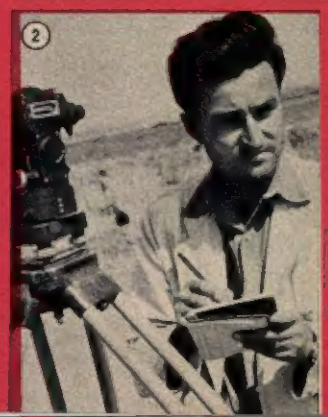

Serviciul tehnic își aduce contribuția, pe specificul său, la lucrările șantierului. În fotografie: se stabilește amplasarea mașinilor de excavat pentru atacarea lucrărilor de terasament.

Trei oameni de pe șantier: arhitectul Alexandru Cogan, directorul general al șantierului (mijloc), inginerul-șef constructor Mircea Ciorapciu (dreapta) și inginerul Irien Ciurea, șeful lotului de excavații (stînga).

Nicolae Afteț, primul din stînga, explică elevilor care învață meseria sa, ce trebuie să-i faci excavatorului pentru ca acesta să muncească rapid și la precizie.

Compactorul electric taraxă pernele de pămînt.

Cel mai tînăr excavatorist de pe șantierul Combinatului siderurgic de la Galați, Alexandru Crăcană.

Fotografie de S. STEINER

multă vreme, depășită. Deci într-un viitor apropiat se cere o monografie nouă despre Galați, în care să se vorbească despre oțelăriile electrice, despre turnătorii și forje grele. Despre furnalele ce vor străpunge cerul. Despre uzine cocsochimice etc. etc. Și mai cu seamă, monografia va trebui să vorbească despre oamenii care înalță combinatul, despre condițiile lor de viață, despre meniul bogat care se va servi zilnic la cea mai modernă cantină din țară, despre faptul că pentru constructorii combinatului nu se va ridica nici o baracă. Rețineți: toți muncitorii vor locui în apartamente moderne, confortabile, care se predau complet mobilate, cu toată lenjeria de pat. Semnele acestei monografii se arată de pe acum. Orașul nou de la Galați se construiește cu o febrilitate proprie epocii noastre. Repartizarea apartamentelor pentru muncitorii care construiesc combinatul a început. Nu peste multă vreme, pe șantier vor veni sute și sute de excavatoriști și buldozeriști. În ceasul de față ei învață la o școală din Galați. Cîteva sute de oameni au fost trimiși, de asemenea, la școlile de calificare din Hunedoara. După absolvire ei se vor întoarce aici, să construiască cea mai mare cetate de foc din țara noastră.

Peste șapte-opt ani, turiștii de pe Siret și Dunăre vor avea o priveliște grandioasă, așezată deasupra vechilor Galați: combinatul siderurgic, care va întrece capacitatea Hunedoarei de azi de cîteva ori.

De toate aceste lucruri și de multe altele, nescrise aici, vor trebui să țină seama autorii viitoarei monografii a Galaților. Monografia aceasta va trebui să zugrăvească cît mai fidel chipul uriașului de lîngă Dunăre, Făt-Frumosul industriei romînești.

George CIUDAN

Fotografii de S. STEINER

Înainte de a începe turnarea filmului, actorul Iuri Kaiurov a studiat minuțios biografia lui Lenin, a ascultat glasul lui înregistrat pe discuri, a vizitat locurile legate de viața și activitatea lui Vladimir Ilici. Toate acestea l-au ajutat să redea în mod veridic trăsăturile marelui om, înțelepciunea lui, fermitatea, îndrăzneala, căldura, neclintita credință în victoria revoluției. În fotografie: o scenă în redacția „Iskrei". În rolul lui Lenin, artistul Iuri Kaiurov.

FESTIVALUL FILMULUI SOVIETIC

Vladimir Ilici și Nadejda Krupskaia (Iuri Kaiurov și Elena Sitko) se pregătesc să plece din Șușenskoe: ei în emigrație peste hotare, ea la Ufa, căci termenul exilului ei nu expirase. Țăranii din Șușenskoe au ieșit să-i conducă. Lenin a rămas în amintirea lor ca un om minunat, care iubește profund poporul, îi înțelege nevoile, e legat de el.

Dacă septembrie a fost luna melomanilor (Festivalul „George Enescu" oferindu-le clipe de neuitat), iată că octombrie își revendică dreptul de a aduce marile surprize cinematografice ale anului. Tradiționalul Festival al filmului sovietic răsplătește din plin, și de această dată, așteptările spectatorilor, proiectînd pe ecrane filme de o valoare recunoscută pe plan mondial. Vom vedea, de pildă, celebrul film al lui Ciuhrai, „Cer senin", care i-a adus regizorului — la recentul Festival cinematografic de la Moscova — un nou „Mare premiu internațional".

Festivalul aduce cu sine și alte cîteva remarcabile creații recente ale cineaștilor sovietici: „Două vieți", film realizat în două serii de regizorul Leonid Lukov și avînd printre interpreții principali pe cunoscuții actori Nikolai Rîbnikov, Viaceslav Tihonov și Alla Larionova; vom vedea de asemenea prima serie a ecranizării celebrului roman tolstoian „Învierea", în regia lui M. Sveițer; vom avea acum, o dată cu seria a doua a „Cerului Balticei", prilejul de a ne completa impresia puternică pe care o lasă acest film.

Despre toate aceste filme, „Flacăra" a relatat mai demult cititorilor săi, așa că nu vom mai reveni asupra lor. Ne mărginim a vă reaminti prin imaginile de față filmul „La începutul secolului", care a făcut obiectul unui articol publicat de noi într-unul din numerele trecute. Realizat de regizorul A. Rîbakov după scenariul lui S. Ermolinski, filmul evocă figura marelui Lenin în anii tinereții, mai precis în răstimpul deportării sale în satul siberian Șușenskoe, și, mai apoi, în perioada în care a înființat în Elveția ziarul „Iskra". Totodată vă prezentăm mai pe larg o altă premieră: filmul „Evdokia".

O poveste ca multe altele...

Experiența, atît de izbutită cu scenariul filmului „Serioja" a făcut — se pare — din cunoscuta scriitoare Vera Panova o prietenă de nădejde a cinematografiei. Iat-o semnînd dramaturgia unui nou film, „Evdokia", realizat în studioul „Maxim Gorki" de tînăra regizoare T. Lioznova.

După incursiunea făcută în universul sufletesc al copilului, Vera Panova a simțit nevoia să aducă pe ecran chipul femeii sovietice contemporane. „Aceasta este o poveste despre o femeie simplă, despre o foarte simplă femeie și copiii ei" — anunță crainicul intențiile filmului, conceput de realizatoarele lui ca o nuvelă cinematografică cu o desfășurare epică molcomă, dar densă în fapte.

S-ar părea chiar că filmului îi lipsește un conflict dramatic bine închegat, scenariul narînd fără grabă diferite episoade din viața Evdokiei, a soțului ei și a copiilor lor. Dar, după cum afirmă regizoarea T. Lioznova, „cunoașterea profundă a vieții de către autoare saturează scenariul cu un mare număr de amănunte caracteristice. În el, oamenii nu săvîrșesc nici un fel de fapte eroice dar împart cu alții tot ce au, pentru ca încă un om să cunoască fericirea. Dacă vreți, în film este vorba despre ceea ce înseamnă omul sovietic. Despre noul aspect moral, despre familia stabilită pe principii noi, despre noua atitudine față de viață, față de cei din jur — într-un cuvînt, despre bazele morale ale societății sovietice".

Cei doi eroi principali — Evdokia și Evdokim — se bucură de interpretarea cunoscuților actori L. Hiteaeva (pe care am văzut-o în rolul Lușkăi din „Pămînt desțelenit") și N. Lebedev (protagonistul admirabilului film „Contemporanul secolului"). Prin jocul lor extrem de simplu și firesc aflăm povestirea cinematografică pe care vom încerca să o sugerăm și noi prin aceste cîteva fotografii.

2

2 *În cele din urmă războiul s-a terminat și Evdokim a început să lucreze ca forjor într-o mare uzină. Devenise un om în toată firea și ar fi dorit nespus să-și întemeieze o familie, dar nu-și găsea o nevastă pe plac. Pînă cînd, în casa bătrînului muncitor Avdeev o vede pe fiica acestuia, Evdokia, și nu-și mai poate lua ochii de la dînsa. O asemenea soție, frumoasă, chibzuită, gospodină, își visase el în nopțile reci ale războiului.*

3

3 *Și iată că cei doi tineri au făcut nuntă, și-au ridicat o căsuță nouă, și-au mobilat-o după placul inimii. Dar Evdokia nu este fericită. Ea se oprește din ce în ce mai des pe stradă lîngă copiii care se joacă și petrece cu o privire pizmașă pe tinerele mame ce-și poartă pruncii în brațe: știe că ea nu poate avea copii și faptul acesta îi sfîșie inima. Într-o noapte însă, la ușa lor bate o fetiță din vecini, Natașa, care abia se mai putea ține pe picioare: tatăl ei murise de tifos, mama tocmai îi fusese dusă la spital. Natașa nu va mai pleca din casa Cernișevilor: ea va fi primul lor copil.*

1 *Acesta este Evdokim Cernișev, soldat viteaz al revoluției, care a străbătut în anii războiului civil drumurile neștrețite ale Rusiei, luptînd pentru cauza poporului. Din cînd în cînd, serile, în fața focului aprins în pădure, Evdokim visa la fericirea liniștită a unui cămin. Dar gîndul era alungat în grabă: nu era timp de dragoste, de familie...*

1

4

4 *Întorcîndu-se într-o seară de la lucru, Evdokim aude pe stradă țipete puternice: cîțiva oameni prinseseră un băiețandru de vreo 13 ani care furase geanta unei trecătoare. Poșeta este restituită, iar băiatul — Andrei pe nume — este luat de Evdokim și dus acasă la el. Iată al doilea copil în casa Cernișev. Apoi, cu vremea, mai sînt înfiați încă doi, nepoți de-ai lui Evdokim, iar după alți cîțiva ani este înfiat și al cincilea: Șașa.*

...Anii trec unul după altul și filmul urmărește viața acestei familii. Dar peste liniștea căminului se abate urgia războiului: Pavel — unul dintre fii — moare; Katia — una dintre fiice — bate și ea drumurile grele ale frontului, ca în cele din urmă să se întoarcă acasă, aducîndu-și cu dînsa tînărul soț. Astfel se termină filmul: bărbatul Katiei este întîmpinat cu amabilitate, dar și cu o anume curiozitate și rezervă. Începe acum istoria unei noi familii; dar de aceasta nu se mai ocupă povestirea cinematografică a Verei Panova.

„V-am adus-o pe Matrioșka drept amintire...“

de Flavia BUREF

Pe Matrioșka am așezat-o pe radio; cutiuța cea viu colorată stă între cărți, în bibliotecă, iar fotografiile sînt lipite cu grijă în album. Parcă stau așa de cine știe cînd, deși n-au trecut decît trei luni de atunci...

Mie mi se pare că a fost ieri. Parcă o văd pe Liuda, prima cu care am făcut cunoștință. O fetișcană subțirică, care îmi vorbea în șoaptă, uitîndu-se neliniștită la mine după fiecare frază ca să vadă dacă am înțeles:

— Dumneavoastră sînteți artista romîncă, da? Dați-mi, vă rog mult, o fotografie ca amintire. Am luat și de la Colea Răutu, cu care ați jucat în film...

În timp ce îi scriam cîteva rînduri pe fotografie, am aflat că o cheamă Liuda, că lucrează într-o fabrică și că acum o să se grăbească foarte tare ca să ajungă la timp.

De aceea, după ce mi-a mulțumit, a fugit pierzîndu-se printre trecători.

În fața hotelului în care erau cazați toți participanții la cel de-al doilea Festival internațional al filmului de la Moscova, se afla de obicei multă lume. Mă apropiam încet, cînd am auzit pronunțat — rar și răspicat — chiar în fața mea, un politicos: „Dobrîi deni“ (bună-ziua).

Un băiat cam de vreo 14 ani, blond, care roșise tot, cu un păr scurt ca o perie, continuă luîndu-și inima în dinți:

— Eu vă aștept de azi-dimineață. Noi avem la școală un grup al cinefililor. Avem o colecție de fotografii. Vă rugăm și pe dumneavoastră să ne dați...

După ce ne-am depărtat puțin de hotel și i-am dat fotografiile cerute, înecîndu-se de emoție, a adăugat:

— Vă mai rog, dacă aveți vederi din Romînia, din București... Romînia e o țară foarte frumoasă, noi toți ne bucurăm mult cînd facem rost de vederi din Romînia... Facem schimb: vă dăm și noi vederi din Moscova...

Mi-am adus aminte că am cîteva vederi în cameră, la hotel, și i-am spus acest lucru, invitîndu-l să vină cu mine să i le dau. S-a întristat foarte tare și mi-a explicat că portarul nu dă voie în hotel decît la oaspeți.

Peste o clipă, radiind de bucurie, îmi anunță soluția:

— Merg împreună cu dumneavoastră, vorbim romînește și atunci o să creadă că sînt romîn și o să pot intra.

— Dar știi romînește? — am întrebat uimită.

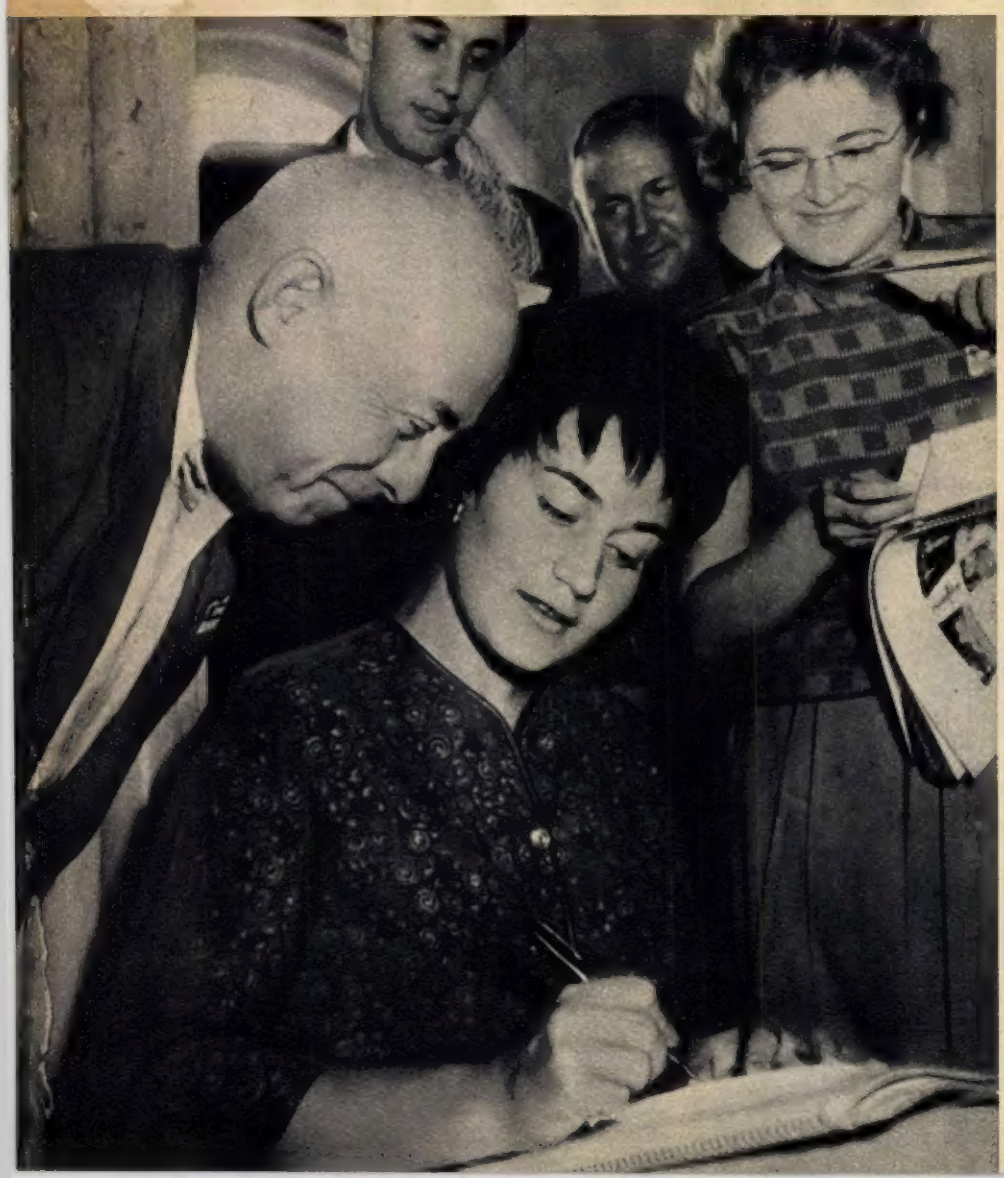

— Nu, dar mă învățați acum, am cîteva cuvinte, două...

Și discuția s-a desfășurat în felul următor, bineînțeles însoțită de mimică:

Eu (cu multă veselie): De mult nu te-am mai văzut. Ce mai e nou?

El (cu foarte multă veselie): Bine, bine.

Eu (mai serioasă): Mama e sănătoasă, tata lucrează tot acolo?

El (din cap cu demnitate): Bine, bine.

Eu (întrebătoare): Sînteți mulți membri în grupul cinefililor?

El (convins): Biine...

Simțeam că mă sufoc de rîs. Noroc că am ajuns la lift. Puțin mai tîrziu, tînărul autor al stratagemei ieșea fericit din hotel, ducînd cu el vederile din „frumoasa țară Romînia“, pe care și le dorise atît.

★

Peste cîteva zile Liuda mă aștepta în fața hotelului, cu o prietenă, Vera, și cu un aparat fotografic. Dorea să facem o fotografie împreună. Mi-a explicat că o să ne fotografiem alături una de alta — „sovietsko-ruminskaia drujba“, spunea ea, strîngîndu-mi mîna drept felicitare pentru film. Așa ne-am și fotografiat cu adaosul că în timp ce în centrul fotografiei eram eu și Liuda, în jurul nostru se aflau o mulțime de tineri surîzători care au vrut neapărat să facă o fotografie cu „ruminskaia aktrisa“ pentru „sovietsko-ruminskaia drujba“.

După ce am făcut această fotografie, un bărbat mai în etate, cu o mină gravă, folosindu-se de autoritatea vîrstei, i-a convins pe tineri că trebuie făcută o fotografie „ana sama“ — cu ea singură. M-am conformat cu plăcere.

★

În ultimele zile ale festivalului m-am întîlnit iar cu noii mei prieteni. Liuda mă aștepta în trecerea subterană pentru pietoni de lîngă hotel. Avea un mic buchețel de flori și, într-o hîrtiuță fină, pe Matrioșka, păpușa de lemn: „V-am adus-o pe Matrioșka drept amintire... De la prietenii din Moscova“.

În fața hotelului stătea și bărbatul cu mină gravă; mă așteptase ca să-mi dea fotografia ce mi-o făcuse: „ea singură“ reușise foarte bine și i-am spus-o. A zîmbit și mi-a răspuns: „De la prietenii din Moscova, ca amintire...“

A doua zi mă aștepta și Vera, prietena Liudei. Mi-a dăruit cutiuța viu colorată, cu desene naționale, împreună cu fotografia ei: «Noi iubim Romînia, romînii sînt „dobrîie, simpaticinîie“(buni și simpatici), trebuie să primiți acest dar. Ca amintire...»

În ziua plecării din Moscova, la 7 dimineața, un tînăr alerga după mașinile care tocmai porniseră, fluturînd niște hîrtii. Șoferul a oprit. Era o figură cunoscută, îl mai văzusem de cîteva ori împreună cu noi în excursii și schimbasem cîteva vorbe. Cu aparatul lui făcuse cîteva fotografii foarte bune și lucrase toată noaptea la ele ca să fie gata la timp și să ni le poată oferi înainte de plecare. Mi-a spus aproape aceleași cuvinte ca și ceilalți: „Spre amintire, cu multă prietenie, de la Evgheni...“

★

Aceștia sînt doar cîțiva din prietenii pe care i-am cunoscut la Moscova în această vară. Sînt mulți, foarte mulți cei care ne-au înconjurat cu caldă prietenie, care ne-au transmis în nenumărate feluri simpatia și aprecierea lor. Înainte chiar de a ne fi cunoscut ei ne acordau afecțiunea lor, căci lor le sînt dragi Romînia și romînii „buni și simpatici“, așa cum a concretizat cu simplitate Vera.

Începînd de la marii oameni de artă pe care i-am cunoscut și terminînd cu băiețandrul de 14 ani, toți ne-au înconjurat cu căldură și dragoste. De aceea nu mă pot gîndi fără emoție la Moscova și la prietenii mulți și dragi pe care ni i-am făcut acolo. Simpatia și aprecierea lor se îndreptau nu numai asupra mea, o tînără actriță venită la festivalul cinematografic, ci asupra noastră, a tuturor, asupra Romîniei, pe care o îndrăgesc și pe ai cărei soli îi primesc cu inima deschisă.

Printre prietenii din Moscova... (Flavia Buref, interpreta Iulianei din filmul „Setea“, dînd autografe moscoviților).

←

A țîșnit o scînteie: VIAȚA

„Lîngă Teba Eghipetului, cînd pe vreme de arșiță cade multă ploaie, țara se umple deodată de șoareci de cîmp. Tot astfel vedem că țiparii nu iau în alt chip naștere decît din nămol. Ei nu se înmulțesc din ouă sau altceva, ci din pămînt își trag obîrșia..."

Cine oare își poate stăpîni zîmbetul citind astăzi aceste cuvinte, scrise de episcopul Vasile cel Mare la mijlocul secolului al IV-lea, cuvinte care reprezentau în vremea aceea „singura și adevărata știință" despre apariția vieții.

Au trecut multe secole de cînd nu mai găsesc crezare năstrușnicele explicații care se dădeau altădată fenomenelor naturale. Pe atunci, căutînd să-și pună tezele „științifice" în concordanță cu dogmele bisericii atotputernice, înțelepții timpului născoceau descrieri de-a dreptul fantastice, uneori însoțite de desene, privind geneza spontană a diferitelor insecte, viermi și pești din nămol și pămînt umed, a broaștelor din roua de mai și chiar a leilor din pietrele pustiului...

Au trecut multe secole; cu toate acestea omul continuă și astăzi să se întrebe: cum a apărut viața pe Pămînt? Este oare planeta noastră singura pe care se manifestă acest măreț fenomen al naturii?

Încercări serioase, încununate de rezultate, de a da răspuns la aceste întrebări nu s-au făcut decît în ultimele decenii, după ce științele naturii au reușit să acumuleze un material faptic extrem de bogat. În emulația pentru rezolvarea acestor probleme fundamentale știința sovietică și-a spus și ea cuvîntul.

Printre ipotezele actuale cu privire la originea vieții, cea mai cunoscută este aceea elaborată de academicianul A.I. Oparin.

În cele ce urmează este prezentat punctul de vedere pe care l-a exprimat savantul sovietic — împreună cu academicianul V.G. Fesenkov — în lucrarea „Viața în Univers".

La început au fost... hidrocarburile

Hidrogenul este elementul chimic dominant în galaxia noastră. În condițiile în care se afla Pămîntul la începuturile existenței sale, hidrogenul s-a putut combina cu carbonul pentru a forma hidrocarburile, cele mai simple combinații ale celor două elemente. Dar cum se poate dovedi că această afirmație e exactă? Firește. Dovada o găsim cercetînd stelele, precum și planetele sistemului nostru solar. Mijloacele actuale ale științei au făcut posibil să se demonstreze prezența hidrocarburilor pretutindeni, începînd cu atmosfera stelelor — aflate la temperaturi de mii de grade — și terminînd cu cele mai reci planete. Au fost găsite hidrocarburi și în meteoriții căzuți pe Pămînt. Și cometele au în compoziția lor hidrocarburi.

Hidrocarburile, pe care oricine le-a cunoscut încă de pe băncile școlii ca pe niște personaje chimice destul de șterse, reprezintă de data aceasta un punct de plecare de o importanță covîrșitoare. Ele pot da naștere unor combinații organice complexe, pentru că au însușirea de a forma lanțuri lungi de molecule.

Într-un anumit stadiu al existenței Pămîntului, hidrocarburile au putut intra în diferite reacții din care au rezultat oxizi organici, compuși azotați etc. Aceste substanțe — mai complicate decît hidrocarburile — au trecut din atmosfera planetei în hidrosferă, adică în învelișul de apă al Pămîntului, și astfel oceanele au devenit mediul în care s-au desfășurat în continuare procesele care aveau să ducă la apariția vieții. De acum, întreaga acțiune urma să se desfășoare pe această scenă.

Materia în continuă mișcare începuse un adevărat marș triumfal. Dar cîte trepte mai avea de urcat!...Pînă la cea mai simplă expresie a VIEȚII trebuiau să mai treacă multe sute de milioane de ani.

Știați că mieii cresc în copaci întocmai ca merele și perele?... Și că gîștele își au obîrșia tot în copaci? Așa pretindeau „învățații" Mondeville (veacul al XIV-lea) și Androvandi (secolul al XVI-lea), care răspîndeau asemenea bazaconii sub patronajul bisericii. (Desenele noastre reproduc stampe originale ale vremii).

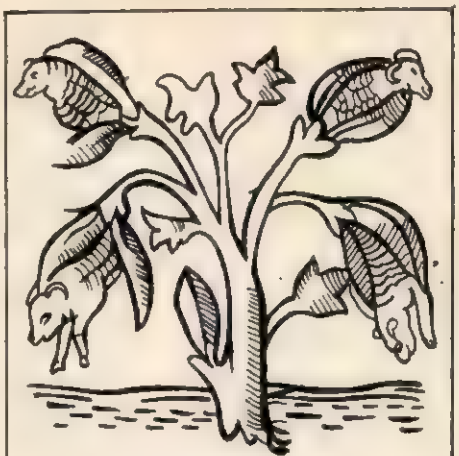

Trei condiții necesare

La baza materiei vii se află proteinele, cele mai complexe combinații organice care, pe lîngă carbon, conțin hidrogen, oxigen, azot și cîteodată alte elemente. De aceea, în actul al doilea, acești compuși ne interesează în cel mai înalt grad.

Bogăția de date și de fapte experimentale pe care știința le-a acumulat în ultimii ani face să apară destul de limpede condițiile în care s-a produs sinteza proteinelor.

Care sînt acestea?

Prima condiție: existența hidrocarburilor. S-a văzut că această condiție era îndeplinită.

A doua condiție: oxidarea.

Aici lucrurile se complică puțin și iată de ce. S-a stabilit că, la începutul existenței sale, Pămîntul a trecut printr-un stadiu în care rocile, care formau învelișul solid, litosfera, erau foarte avide de oxigen. Din cauza masei slabe, o parte considerabilă a atmosferei — în special hidrogenul primar — s-a împrăștiat în spațiu. (Astăzi, din fericire, Pămîntul are o masă suficientă pentru a-și ține în frîu atmosfera și astfel avem ce respira...) Oxigenul însă a început să se combine cu elementele rămase în litosfera foarte avidă de oxigen, reacționînd în special cu hidrocarburile. Așa au apărut derivații hidrocarburilor, caracteristici pentru materia vie.

A treia condiție: prezența apei.

Apa a fost indispensabilă, deoarece a intrat în mod nemijlocit într-o serie de reacții chimice (rar întîlnim o reacție chimică în care să nu avem de-a face cu eternul H_2O); ea a constituit totodată mediul în care a avut loc transformarea hidrocarburilor în substanțe mai complicate și, în sfîrșit, a îndeplinit un important rol de transport. Cum s-ar fi putut întîlni altfel substanțele și catalizatorii care intrau în reacții, dacă nu ar fi fost duse de ape?...

Dar aceasta nu e tot. Apa a îndeplinit și rolul unui scut uriaș împotriva Soarelui, mai precis împotriva razelor ultraviolete din radiația solară, care au o acțiune destructivă asupra proteinelor. Actualmente, Pămîntul este protejat împotriva acestor raze de un ecran de ozon, aflat în straturile superioare ale atmosferei. Pe atunci însă, acest ecran nu se formase încă și rolul protector îl îndeplineau apele oceanelor.

În rest, lumina a reprezentat și ea un factor important în procesele care au dus la apariția vieții, deoarece o mare parte din substanțele organice s-au sintetizat pe calea acelor reacții chimice care se produc sub acțiunea radiațiilor luminoase.

În aceste condiții au apărut și au evoluat în continuare substanțele proteice.

Evoluția materiei se apropia, așadar, de punctul culminant: apariția primelor, a celor mai simple organisme vii. Această evoluție a marcat — și avea încă să marcheze — multe

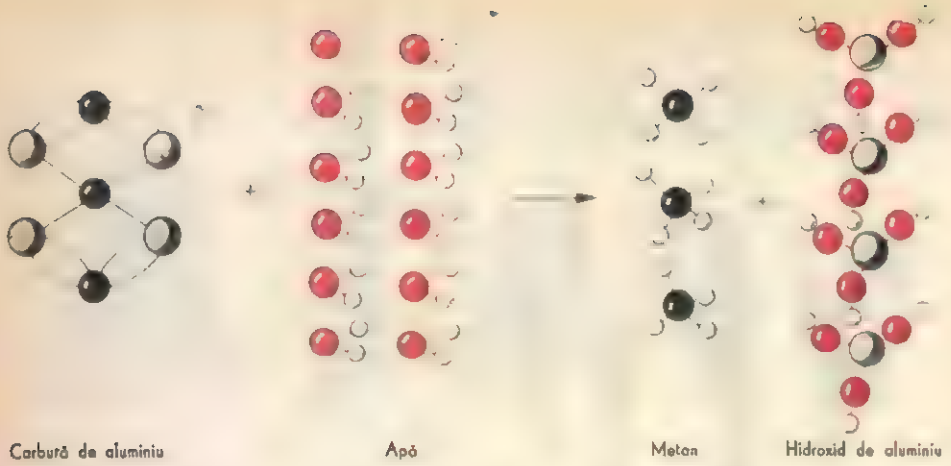

În cursul formării scoarței Pământului, carburile metalice au intrat în reacție cu apa pe care o conțineau rocile. Cum s-au petrecut lucrurile? Poate așa ca în desenul de mai sus, care simbolizează reacția carburii de aluminiu cu apa, din care rezultă metan și hidroxid de aluminiu. Metanul și alte hidrocarburi au reprezentat un punct de plecare de o importanță covîrșitoare pentru procesul îndelungat care avea să dea naștere vieții.

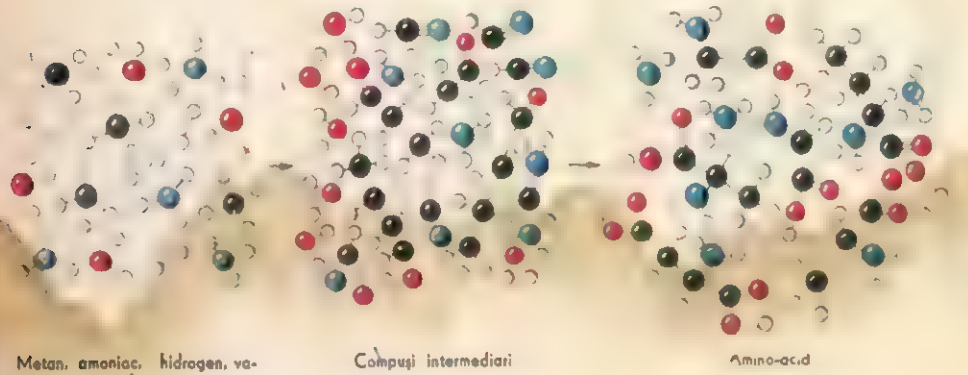

Pe măsură ce trecea timpul, substanțele organice se complicau tot mai mult. Reacția simbolizată în desenul de mai sus arată cum, din cele mai simple hidrocarburi, împreună cu apă, amoniac și hidrogen, se pot forma amino-acizii, „cărămizile" materiei vii.

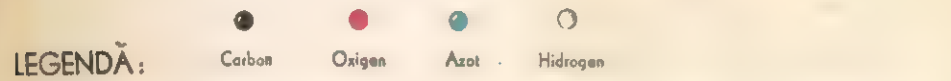

etape, dar apariția metabolismului și a corpurilor proteice înzestrate cu această minunată însușire este considerată ca etapa decisivă a apariției vieții pe planeta noastră.

În armonie, precum sunetele unei simfonii, dar... rapid

Metabolismul — acest proces de permanentă reînnoire care are loc în organismele vii — nu se poate întîlni nicăieri în lumea nevie. El constituie acea particularitate caracteristică a vieții care o face să fie considerată drept o formă superioară a mișcării materiei.

Nici un organism viu, oricît de simplu ar fi, nu s-ar putea conserva dacă nu ar fi străbătut continuu de substanțe chimice provenite din mediul înconjurător care sînt înglobate de organism și pe care acesta, printr-un șir de reacții biochimice complexe, le transformă în materie vie.

Cu alte cuvinte, organismul folosește substanțele din mediul exterior ca material de construcție pentru propriul său edificiu. Acest proces poartă numele de asimilație. Viața comportă și procesul invers, al dezasimilației, ambele procese alcătuind fenomenul metabolismului. Dar este oare acest proces de permanentă reînnoire suficient pentru a defini, în orice condiții, viața? Nu. Cercetările au arătat că reacțiile biochimice care se desfășoară în organismele vii sînt relativ simple și uniforme, în general bine cunoscute reacții de oxidare, reducere, hidroliză și altele. Nici una dintre ele nu poate fi considerată însă ca o manifestare specifică vieții. Ceea ce deosebește organismele vii de lumea nevie este faptul că la ele toate reacțiile biochimice sînt ordonate în timp și în spațiu într-un tot armonios, precum sunetele unei simfonii. Aceasta ne-ar putea îndreptăți să afirmăm că ordinea și armonia sînt într-adevăr atribute ale VIEȚII...

Dar nici aceasta nu e tot. Orice substanță organică este capabilă de o activitate chimică foarte variată, care se desfășoară însă foarte lent. Dimpotrivă, în organismele vii substanțele organice reacționează rapid, ceea ce face ca reacțiile să se desfășoare într-o ordine determinată.

De ce?

Să comparăm — în mod foarte schematic — succesiunea nenumăratelor reacții dintr-un organism viu cu un angrenaj format din mai multe rotițe. Este suficient ca una singură dintre aceste rotițe să se învîrtească cu o altă viteză decît cea necesară, pentru ca întreg angrenajul să nu mai poată funcționa. În cazul organismelor vii, dacă una singură din reacțiile biochimice nu s-ar desfășura „conform graficului", rezultatul n-ar mai fi cel cerut de legile activității vitale. Și atunci...

În realitate, totul se petrece...repede și bine. Și trebuie să adăugăm că acest „repede" se datorește fermenților care au un rol covîrșitor pentru activitatea vitală.

În cursul proceselor îndelungate care au determinat apariția vieții, trebuie să se fi format sisteme complexe alcătuite dintr-un mare număr de molecule care au devenit mediul unor astfel de reacții armonioase și rapide. Într-o soluție apoasă de substanțe proteice complicate se pot forma, în anumite condiții — experiențele de laborator au dovedit-o — îngrămădiri de milioane de molecule, care pot deveni sediul unor reacții de sinteză și dezagregare, pot dobîndi o anumită structură internă și pot fi mai mult sau mai puțin stabile. Asemenea îngrămădiri au primit numele de coacervate.

În hidrosfera primitivă s-au format, probabil, coacervate care s-au putut menține, s-au dezvoltat din punct de vedere calitativ și chiar s-au divizat. Uimitoarea evoluție a materiei dusese la apariția acestor formațiuni care, deși nu erau organisme vii, prevesteau evenimente însemnate.

Paralel cu creșterea treptată a numărului de coacervate, organizarea lor internă s-a complicat sub influența mediului exterior, pe baza selecției naturale, o selecție, ce-i drept, foarte primitivă. Coacervatele evoluau și o schimbare importantă devenise iminentă. De bună seamă că se pregătea o...lovitură.

Și, deodată, undeva în imensitatea oceanelor, a țîșnit VIAȚA. O scînteie abia pîlpîindă, dar imensă prin schimbările pe care le aducea. Materia făcuse un salt uriaș, se ridicase pe o nouă treaptă a mișcării sale.

Unde? Cînd? Cum? Deocamdată e greu de răspuns. E greu, dar nu imposibil. Prea multe și prea puternice sînt forțele pe care știința le pune în joc pentru ca răspunsul să nu apară, mai devreme sau mai tîrziu.

În orice caz, perioada care ar putea fi numită faza pregătitoare a formării coacervatelor a fost foarte lungă, de multe milioane de ani. Altfel nici nu se putea. De aceea se consideră că în cea mai mare parte a existenței sale, planeta noastră a fost lipsită de viață, ale cărei prime manifestări au apărut recent, numai cu...7-800.000.000 de ani în urmă.

Prin apariția vieții, natura a înfăptuit o operă a cărei măreție cu greu o putem aprecia. A realizat-o la capătul a miliarde de ani, pe o cale lungă și întortocheată.

Dar omul, stăpînul naturii, omul care veșnic tinde să întrecă natura, ce are de spus? În această privință sînt profund grăitoare cuvintele cu care-și încheie A.I. Oparin cunoscuta sa lucrare „Originea vieții pe Pămînt":

„Tocmai studierea minuțioasă a proceselor metabolismului ne va permite să ne apropiem de rezolvarea problemei reproducerii lui artificiale. După ce vom cunoaște forma superioară de organizare a materiei, specifică corpurilor vii, vom putea sintetiza viața pe o cale mult mai perfectă și mai rapidă decît aceea pe care a urmat-o natura. Putem fi siguri că sinteza vieții nu este de domeniul unui viitor prea îndepărtat".

A. COSTA

Coacervatele au reprezentat un pas uriaș în dezvoltarea materiei, pentru că aveau însușirea de a absorbi substanțe din mediul înconjurător. Iată o experiență interesantă: a) coacervate înainte de adăugarea unei substanțe colorate; b) substanța colorată a fost introdusă în soluție; c) culoarea s-a concentrat în coacervate.

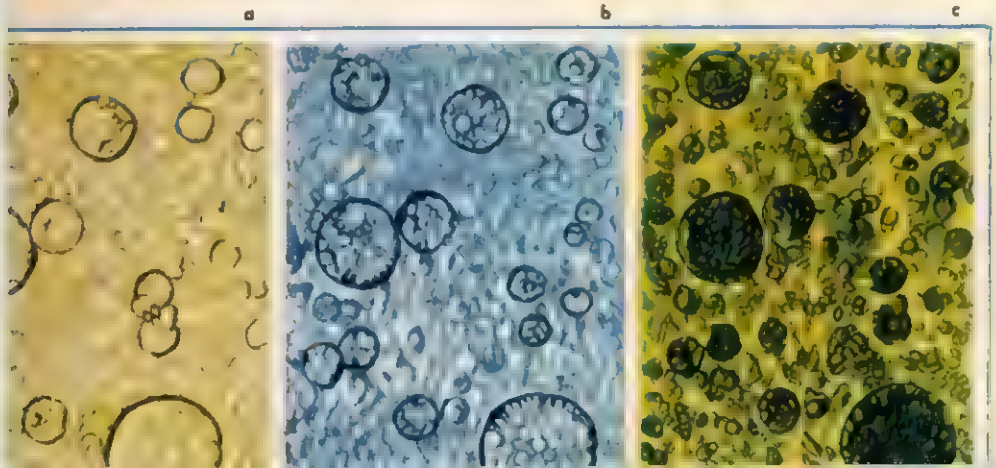

Poate că din apele liniştite ale unui asemenea ocean a ţişnit o scînteie: VIAŢA.

LA A 12-a ANIVERSARE
A REPUBLICII DEMOCRATE GERMANE

Ieri și acum

de Horia LIMAN

Pe Französischerstrasse la numărul 32 o placă de metal ne amintește: „În curtea acestei case, 29 marinari din divizia populară a marinei au fost asasinați de contrarevoluționari la 11 martie 1919".

Pe Friedrichstrasse, în colțul clădirii marii gări berlineze, o altă placă de metal, cenușie: în 1945, puțin după încetarea ostilităților din oraș, în locul acesta, doi tineri soldați au fost spînzurați de bandiți SS-iști.

În Friedrichsfelde, la cimitirul socialiștilor, e scrisă o întreagă istorie de luptă și de sînge. Sub numele gravat în piatră ale celor ce odihnesc aci, adeseori găsești mențiunea „ucis". Karl Liebcknecht (ucis); Roza Luxemburg (ucisă); Wilhelm Sylt (ucis); John Breitscheid (ucis)... În 1919, în 1921, în 1934, în 1944... Un șir fără sfîrșit de morminte: uciși de militarismul german, uciși de fascismul hitlerist. În centrul cimitirului de eroi, un mare bloc de piatră

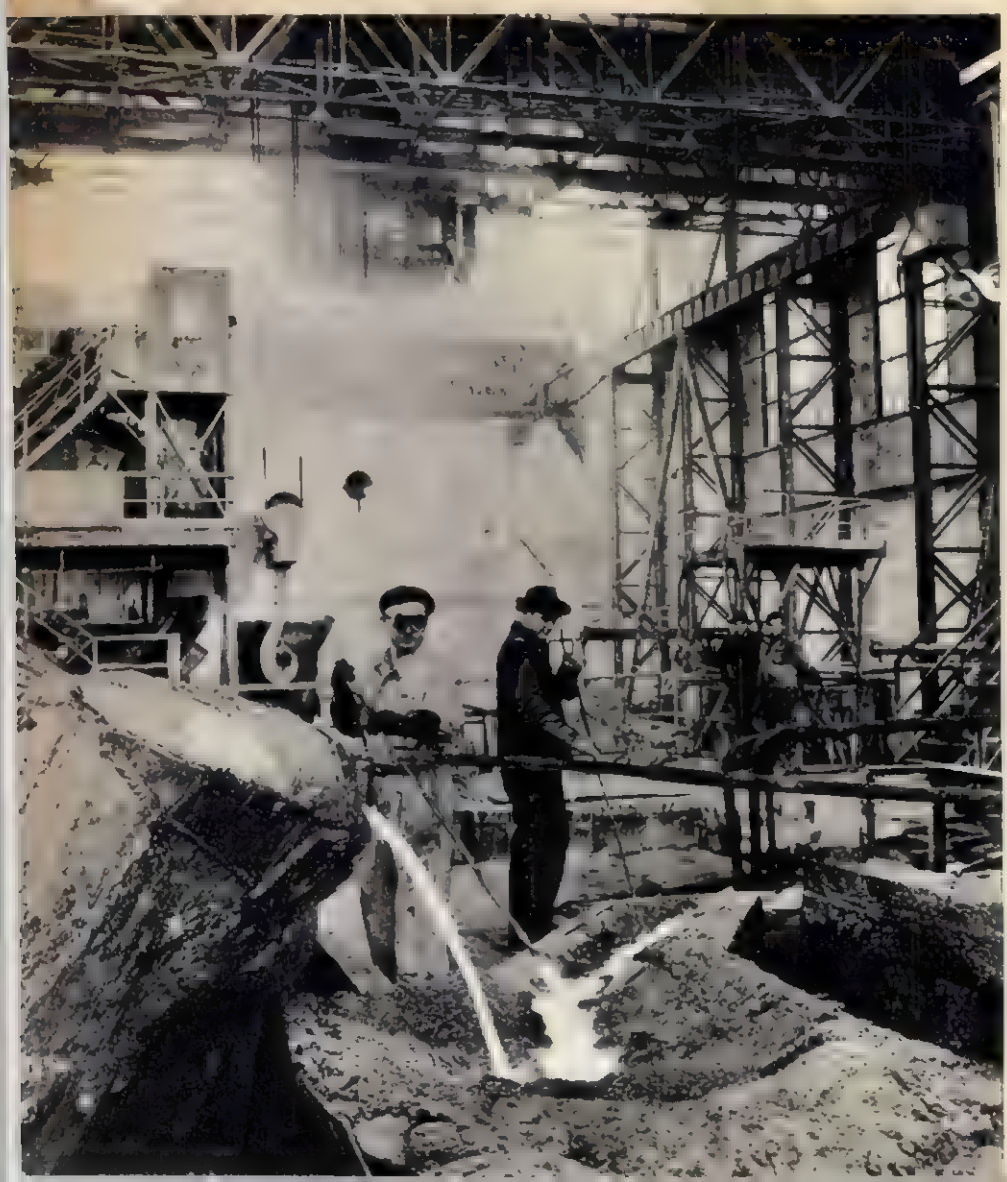

La uzinele Republicii Democrate Germane, oamenii muncii sînt la datorie.

avertizează: „Die Toten mahnen uns!" — morții ne reamintesc. Morții ne țin treaz veghea...

Am fost la Buchenwald. Pe locul în care a fost asasinat Ernst Thälmann se află o placă comemorativă și flori, multe flori, mereu împrospătate. Willy Kreuzberg mi-a povestit: „SS-iștii l-au ascuns cadavrul într-o pivniță, pentru ca lumea să nu știe unde se află corpul neînsuflețit al marelui luptător. Dar comuniștii l-au descoperit. Au fixat la căpătîiul lui două torțe aprinse și au făcut, pe rînd, de gardă, fără ca SS-iștii să aibă cunoștință de aceasta. Timp de cîteva zile, 80 de oameni au făcut de gardă la căpătîiul lui Thälmann, cîntînd în surdină «Internaționala». La Buchenwald, sub nasul fiarelor SS-iste".

Am fost la Brandenburger Tor. În noaptea de 12 spre 13 august 1961, gărzile de luptă muncitorești au veghiat aici, ca peste tot în Berlin, și măsurile de apărare a frontierei au fost aduse la îndeplinire. Erau muncitori mai tineri, dar și mai virstnici. Unii dintre ei mi-au spus: „Noi am trăit două războaie mondiale. Noi am cunoscut reacțiunea germană, pe cuncheri și pe baronii industriei. Noi n-am uitat îndemnul lui Bebel: «Nici un om și nici un grosch pentru sistemul acesta!» Din păcate însă sistemul cuncherilor și al monopoliștilor a înghițit miliarde, iar în anii celui de-al doilea război mondial a măcinat în moara lui 6 milioane de germani. Ajunge. Acum trebuie să punem lacăt abatorului".

Am cutreierat drumurile umanismului german: locurile pe unde au umblat și au creat Leibnitz și Humboldt, Virchow și Einstein, Goethe și Heine, Schiller și Heinrich Mann, Karl Marx și Engels. Pe aici s-au abătut de atîtea ori pașii lui Vladimir Ilici Lenin! Drumurile bătătorite de umaniștii germani n-au putut fi șterse nici de tunurile lui Krupp și nici de sîngele în care Hitler a înecat Germania și Europa. Sămînța semănată de Marx, Engels și Lenin a rodit. Copacul s-a înălțat la 7 octombrie 1949 și s-a dovedit viguros. Pentru prieteni ca și pentru dușmani, R.D.G. este o realitate de netăgăduit.

La Poarta Brandenburg un muncitor în uniforma gărzilor de luptă mi-a spus:

— Am făcut toate acestea cu ajutorul partidului. Dacă Partidul Socialist Unit nu ne-ar fi condus pas cu pas, ne-am fi aflat în situația celor de dincolo. Privește dincolo, în vest, în dreapta și în stînga coloanei victoriei din 1870 se înalță două blocuri uriașe. Sînt „Osram" și „Telefunken". Acolo, ei conduc. Ei, și Thyssen, și Krupp, și Flick, și Siemens, și toată liota de baroni și căpitani ai industriei care l-au adus la putere pe Adolf Hitler, care îi mențin acum pe Adenauer. Acolo domnește zeul Marte.

R. D. Germană este un stat al muncitorilor și țăranilor, cei dintîi din istoria Germaniei.

La Rostock, la Frankfurt pe Oder, la Dresda, la Halle, am cunoscut vrednici directori de întreprinderi și ingineri capabili. Înainte de 1949 au fost simpli muncitori sau tineri care ar fi avut perspectiva uniformei și bocancilor Bundeswehrului. În Neubrandenburg am cunoscut președinți de cooperative agricole care gospodăresc cu chibzuință sute de hectare. Înaintea regimului popular, pe vremea cuncherilor, nu aveau nici măcar un petic de pămînt și erau aduși la sapă de lemn.

La 1 septembrie, copiii din raionul Potsdam au început cursurile zecilor de școli medii nou construite, pentru care statul muncitorilor și țăranilor a cheltuit 1,8 milioane de mărci. Frederic al II-lea, despotul strălucitorului palat „Sans-Souci" din marginea orașului acestuia, decretase că învățătorii trebuie să fie recrutați din rîndurile soldaților pensionați sau invalizi. Învățătorii înșiși — care nu făceau cu elevii școală, ci armată — trăiau din mila populației. În Germania lui Hitler, în care pînă și cuvîntul „cultură" pro-

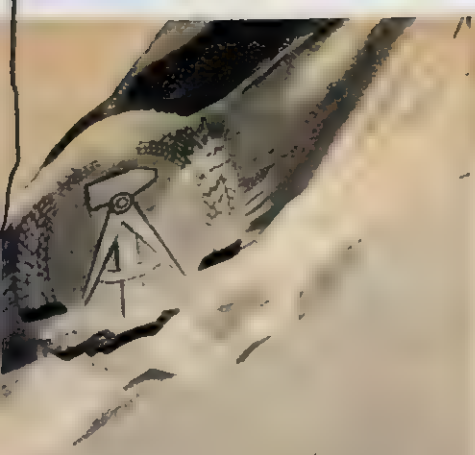

voca goebbelsilor senzații vecine cu demența, situația nu era mult schimbată. Caporalul Adolf Hitler disprețuia cultura ca pe un dușman potențial al barbariei fasciste. El a ucis sau a aruncat în lanțuri oameni de cultură, pentru că se temea de idei, de critica gîndirii. Statul muncitorilor și țăranilor înalță gîndirea, ideile umaniste, cultura, pe treapta cea mai înaltă. Scriitorul german Fritz von Unruh, care s-a exilat de două ori din cauza fascismului, a părăsit acum pentru a treia oară Germania occidentală din pricina neofascismului tot mai în floare acolo. Heinrich Mann a ținut, înaintea morții, ca măcar urna care îi conținea cenușa să fie adusă în R.D.G., țara pe care o considera continuatoarea marilor tradiții umaniste ale poporului său.

La Leipzig, într-un restaurant, doi tineri ostași mi-au cerut îngăduința de a se așeza la masa mea. După cîteva clipe au scos din servietă cîte o carte și au început să citească. O legitimă curiozitate mi-a ascuțit atenția: erau versurile lui Heine și „Muntele vrăjit" al lui Thomas Mann. La 13 august, muncitorii, țăranii și ostașii Germaniei populare au dovedit că sînt o pavăză a păcii. Ei apără un stat în care sămînța războiului nu mai poate rodi.

Germania răsăriteană a fost odinioară partea cea mai săracă a țării. Baza de materii prime se află în vest. Am cutreierat R.D. Germană din sud pînă în nord, de la Oder pînă la Elba. Portul transoceanic Rostock, uzina siderurgică din Stalinstadt, centrala atomică de lîngă Rheinsberg, termocentrala din Calbe, combinatul de prelucrare a țițeiului de la Schwedt au fost construite cu sacrificii, dar și cu conștiința că ele reprezintă o pavăză împotriva corbilor războiului din Vest. Azi, R.D.G. este a cincea țară industrială din Europa. Și populația ei nu uită că aceasta se datorește nu numai conducerii înțelepte a partidului, muncii neostoite a milioanelor de oameni eliberați de sub jugul cuceritorilor și al cavalerilor marilor concerne, ci și ajutorului frățesc primit din partea Uniunii Sovietice, Cehoslovaciei, Rominiei, Poloniei, din partea întregului lagăr socialist.

— Romîn? — am auzit adeseori pe alei. Așadar, un prieten.

...În dreptul Porții Brandenburg se înalță ruinele fostului Reichstag al lui Hitler. Autoritățile din Berlinul occidental au hotărît să-l reconstruiască. La stînga Porții Brandenburg se află de asemenea un șantier: se demolează rămășițele fostului palat prezidențial al lui Hindenburg, pentru a se construi o clădire de utilitate publică. Două aspecte, două lumi, două concepții. Cea de-a doua însă — realitate vie în R.D. Germană — va învinge.

Drapelul de stat al Republicii Democrate Germane flutură deasupra Porții Brandenburgului. De strajă stau — hotărîți să-și apere patria socialistă — ostași ai armatei R.D.G.

PENTRU CEI MICI

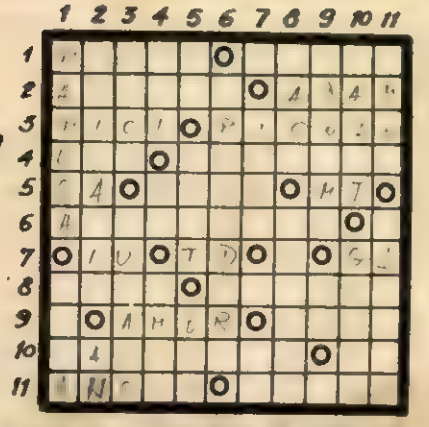

ORIZONTAL: 1) Copil cu barbă — Maşina de calculat a celor mici (pl.). 2) A scris pentru cei mici „Inimă de copil" — Vinde păsărele în operetа lui Zeller. 3) Puşi — Băieţii... oheinerului. 4) Refren pentru adormit sugacii — Mică. 5) Am încălecat pe ea, ca să spun poveşti copiilor — Boală întîlnită la copii — Micu Tudor. 6) Micşorări. 7) Începutul iubirii! — Tudorel Dumitrescu — Galaţi (abr.). 8) Coaste abrupte — Dirijorul lui Moş Martin (pl.). 9) Copilul ţintaş (mit.) — Porţie. 10) Puşti — Micuţ... în extremis. 11) Ţinta copilului de la 9 orizontal — Prinde hîrtie (pl.).

VERTICAL: 1) Fetiţa fetiţelor — Mica la plural. 2) Copii — Măsoară vîrsta. 3) Copilaş — Fringere în mici bucăţi (pl.). 4) Inima „piciului" — Cap de copii — Înverşul lui „mare", dar nu mic! 5) Mai puţin decît mici — Naz, toană de copil — Fluviu siberian. 6) Mici drăcuşori din basmele pentru cei mici. 7) Gheaţă pluti toare — Urme de ţinc. 8) Fructe — Loc de odihnă pentru puşti. 9) A face nani — Amari sau amicl. 10) Potriviţi — Doi fraţi citiţi de cei micuţi. 11) Micul erou al unei povestiri de Erich Kästner („... şi detectivii") — Puşti de pe vremea bunicului.

ÎN AJUTORUL STABILIRII PATERNITĂŢII

Folosind o tehnică foarte exactă de luare a amprentelor digitale cu celofan, profesorul S. Okrös, din Budapesta, a elaborat o metodă ca ajutorul căreia se pot rezolva orice dispute asupra paternităţii. Amprenta fiecărui deget posedă cîteva zeci de amănunte mai mici, caracteristice, care nu apar în asociaţie decît la un anumit deget. După profesorul Okrös, fiecare deget al unui copil prezintă unele amănunte de la acelaşi deget al tatălui şi altele de la degetul corespunzător al mamei. Dacă aceste asemănări apar la toate cele zece degete ale unui copil şi la degetele respective ale tatălui presupus, paternitatea poate fi considerată ca fiind dovedită. În lipsa acestor asemănări, paternitatea poate fi pusă sub semnul întrebării.

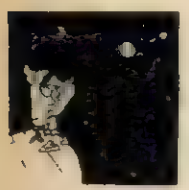

UN ATLAS AL PLANETEI MARTE

470 de desene colorate cuprinde Atlasul planetei Marte întocmit de specialiştii Academiei sovietice de ştiinţe. Atlasul pune la dispoziţia oamenilor de ştiinţă numeroase date cu privire la caracteristicile atmosferice şi la structura solului planetei.

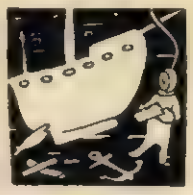

SECOLELE NAUFRAGIILOR

Veacurile al XVI-lea şi al XVII-lea pot fi cu drept cuvînt numite secole ale naufragiilor. Recent, cu prilejul desecării canalului Zuider See, au fost descoperite 232 epave de corăbii. Majoritatea naufragiaseră în secolele XVI-XVII. Oamenii de ştiinţă afirmă că rămăşiţele acestea îngăduie reconstituirea tabloului navigaţiei acelor secole, inclusiv nivelul de dezvoltare a construcţiei de vase şi cauzele avariilor.

FĂRĂ MĂNUŞI...

Într-un spital din New York, chirurgii au încetat să mai folosească mănuşi de cauciuc în timp ce operează. Înainte de a începe operaţia, ei se spală pe mîini cu săpun tratat în prealabil cu ultrasunete.

AUTOMATICA ŞI SERELE...

Institutul „Ghiproselhoz" din Uniunea Sovietică a proiectat o seră în care s-a prevăzut reglarea automată a temperaturii şi umidităţii. Temperatura soluluí se reglează automat cu ajutorul unor traductoare termostatice, al unor supape acţionate electromagnetic în conducte şi al unor radiatoare. Pentru reglarea umidităţii se folosesc dispozitive de pulverizare racordate la conducta de apă şi comandate electromagnetic.

CULTURI DE... ALGE MARINE

Recent, în R.P.D. Coreeană, pe litoralul Mării Japoniei, au fost create 10 gospodării speciale pentru cultivarea algelor marine, care se folosesc pe scară largă ca produs alimentar. Alte zece asemenea gospodării se creează acum pe litoralul Mării Galbene. Ele au sarcina ca în viitorii 2-3 ani să sporească producţia de alge marine comestibile a republicii pînă la 350.000 tone anual.

ÎNCERCAŢI ŞI DUMNEAVOASTRĂ

Aşezaţi pe masă o scîndurică, lăsînd un capăt al ei să depăşească cu vreo 20 de centimetri marginea mesei. Acoperiţi această scîndură cu un ziar desfăcut şi bine întins. Daţi cu pumnul o lovitură zdravănă în capătul liber al scîndurii.

Sînteţi convins că scîndurica va face un salt spre tavan şi că ziarul va zbura în aer, nu? Ei bine, lucrurile se vor petrece altfel. Scîndurica se va curba, iar hîrtia se va bomba puţin la mijloc.

Cauza este presiunea aerului care, pe o suprafaţă ca cea a ziarului, este considerabilă.

E BINE SĂ ŞTIM!

ELIPSE ÎN VORBIRE

Vorbirea noastră e presărată cu elipse. Ajutaţi de situaţia în care ne aflăm la un moment dat, interlocutorii noştri ne înţeleg foarte bine, chiar dacă nu rostim toate cuvintele pe care le avem în minte atunci. „Cobor la prima" e clar că înseamnă „la prima staţie"; „ascult la radio" are sensul „ascult la aparatul de radio", în schimb „lucrez la Radio" înseamnă „la instituţia care se ocupă de emisiunile radiofonice". Cine zice „am mîncat aseară un grătar excelent" (gîndindu-se, evident, la „o friptură la grătar") va zice şi „am băut o Feteasă" (adică o sticlă de vin Feteasă).

Astfel de elipse sînt ocazionale; altele sînt consacrate şi aproape înlocuiesc definitiv formula completă: veston la două rînduri (de nasturi), produse de calitate (bună, superioară), (hîrtie) sugativă. Nu e o greşeală dacă spunem roşii, vinete, în loc de pătlăgele roşii sau pătlăgele vinete. De altfel, destui oameni nici nu-şi dau seama că substantivele roşie, vînătă au fost pînă nu demult (şi, în vorbirea unora, sînt şi astăzi) adjective.

Cine mai „simte" în „bască" un adjectiv? S-a spus mai întîi „beretă bască" (în franţuzeşte — beret basque); basc înseamnă „al bascilor, caracteristic pentru basci", populaţie din sud-vestul Franţei. Beretă bască era deci o expresie ca şi haine nemţeşti, de pildă. Cu timpul, prima parte a expresiei n-a mai fost simţită necesară şi a apărut substantivul o bască — două băşti.

Cuvîntul pian îşi datorează existenţa tot unei elipse. Spre deosebire de strămoşul său clavecinul, pianul prezenta avantajul că sunetele lui puteau fi auzite mai puternic sau mai slab, după cum interpretul folosea sau nu pedalele. Pianul era deci „un clavecin care cîntă tare sau încet". În italieneşte, tare se spune forte, iar încet — piano. Pentru a denumi un instrument muscal, formula „clavecin care cîntă piano şi forte" era desigur prea lungă şi incomodă în vorbire. I s-a spus numai pianoforte şi apoi, pur şi simplu, piano, formă care stă la baza cuvîntului romînesc pian.

Sorin STATI

Dezlegarea jocului „RAPSODIA MUNCII" apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) Călugăru — Ivan. 2) Aman — Lăcătuşi. 3) Ram — Mineri — An. 4) Adia — Oina — Ana. 5) Monitor — Imola. 6) I — Ora — Acari — N. 7) Dărăcil — Ritul. 8) Atis — Maşinist. 9) Reşiţa — E — A — Iu. 10) Lî — Ugura — Şti. 11) Ai — Îr — Laureat. 12) Meşteri — Rac — O. 13) Arta — Tuci — Aur.

Verificaţi-vă cunoştinţele! DA sau NU?

Răspundeţi prin DA sau NU la întrebările de mai jos. Verificaţi apoi răspunsurile dv. cu cele care se găsesc la pag. 22.

1) Cînd după un tunet începe să plouă, tunetul este cel care a declanşat ploaia? DA? — NU?

2) Există metale care... plutesc? DA? — NU?

3) Este adevărat că struţul cînd e încolţit fără scăpare îşi ascunde capul în nisip? DA? — NU?

4) Se ştie că apa mărilor şi oceanelor este sărată. Gheţarii existenţi în mări şi oceane au aceeaşi concentraţie de sare? DA? — NU?

5) Meteoriţii sînt formaţi din aceleaşi elemente chimice ca şi Pămîntul nostru? DA? — NU?

6) Un pendul tinde să meargă mai încet cînd e frig? DA? — NU?

7) Este adevărat că oraşele Pompei, Herculanum şi Stabia au fost îngropate în anul 79 de vulcanul Etna? DA? — NU?

EDUCAŢIE PENTRU TOATE VÎRSTELE

Dublă comportare

Deschizi uşor uşa clasei şi-i cauţi cu privirea. Îi găseşti repede. În banca a treia de lîngă fereastră stă cel mai atent elev din republică. Urmăreşte cu sufletul la gură explicaţiile profesoarei. Totul în el ia parte la lecţie: urechile stau la pîndă să nu piardă nici un cuvînt, ochii urmăresc flăminzi fiecare mişcare a creiei pe tablă, iar piciorul sancţionează prompt, pe sub bancă, un coleg turbulent. Oare acest şcolar atent, care răspunde politicos la întrebările profesoarei, care se joacă liniştit în recreaţie şi care are grijă de curăţenia clasei, oare el să fie „copilul-problemă", mofturosul şi răsfăţatul în legătură cu care ai venit în sfîrşit să ceri ajutorul şcolii? Nu-ţi vine a crede!

Şi totuşi „dedublarea" n-are nimic misterios. Copilul e acelaşi. Educatorii sînt însă alţii. Şi aici stă explicaţia.

Acum trei ani, cînd fiul tău a devenit elev, tu, prietene, care te socoteşti om cu principii pedagogice, ai decretat: „Şcoala-i şcoală şi casa-i casă! Învăţătorul să le ştie pe ale lui şi eu am să le ştiu pe ale mele! Să răsufle puţin bietul copil acasă, că la şcoală destul o să tragă de el!"

Zis şi făcut. La şcoală, pedagogii făceau una, iar acasă, părinţii făceau alta. În clasă elevul Dănuţ trăia viaţa unui colectiv organizat: avea drepturi dar şi datorii, învăţa să se comporte după un sistem de reguli bine întemeiate, lesne de înţeles şi acceptate în mod firesc de toţi elevii. Dar o dată trecut de poarta şcolii, legea îşi pierdea puterea şi Dănuţ intra în ţinuturile bunului plac, unde nu sînt nici un fel de reguli şi unde te poţi comporta cum îţi place. Cu alte cuvinte, Dănuţ „răsufla". Nu este de mirare că, de la un timp, întreaga lui educaţie începea să „răsufle" pe undeva. Dănuţ a devenit unul din acei copii cu „dublă comportare", cunoscuţi pedagogilor: elevi corecţi la şcoală — spaima părinţilor acasă. Personalitatea unor asemenea copii se formează greu. Contradicţia dintre cele două feluri de mediu educativ îşi spune cuvîntul în dezvoltarea psihică a copilului.

Cine-i vinovatul? E acela care a lăsat să apară o fisură, oricît de mică ar fi ea, în procesul unitar al educaţiei omului nou. Frontul educatorilor din ţara noastră — şcoala, familia, organizaţia de tineret — este un front unic şi chiar dacă procedeele folosite sînt deosebite, idealurile şi principiile pedagogice sînt aceleaşi, definite cu claritate de educatorul tuturor educatorilor: de partid. Climatul educativ pe care copilul îl găseşte acasă trebuie să fie o continuare firească a celui în care trăieşte la şcoală. Legătura permanentă a părinţilor cu şcoala, sincronizarea perfectă a cerinţelor şi regulilor de comportare din familie cu cele din şcoală fac din educaţia copiilor un proces armonic, închegat, unitar.

Şi pentru că eşti un om cu „principii pedagogice", îţi propun să înlocuieşti pe „şcoala-i şcoală şi casa-i casă" cu un principiu cu adevărat necesar: „să dăm copiilor în familie o educaţie la nivelul celei pe care le-o dă şcoala socialistă".

Ion ALEXANDRU

DE VORBĂ CU MEDICUL

Durerea

Durerea este considerată — şi adesea pe bună dreptate — simptomul cel mai supărător şi mai nepăcut din cursul bolilor. De aceea, multora le va părea cel puţin paradoxală afirmaţia că durerea este totodată şi unul dintre cei mai fideli şi intransigenţi apărători ai sănătăţii noastre. Şi totuşi aşa este. Ea are rolul unui semnal de alarmă pe care organismul îl foloseşte adeseari pentru a se autoinştiinţa de apariţia unei tulburări într-un loc sau altul al corpului. În acest sens, trebuie amintiţi că unele boli foarte periculoase îşi datorează într-o anumită măsură gravitatea şi faptului că multă vreme nu determină nici un fel de dureri; de aceea ele sînt descoperite abia în faze avansate, cînd de obicei posibilităţile unui tratament eficace sînt foarte limitate (de ex.: anumite forme de cancer, silicoza, iradierea cronică etc.). Asemenea boli „perfide", ce reuşesc să se strecoare în organism pe tăcute, fac parte din categoria celor mai primejdioşi duşmani ai sănătăţii noastre.

Spre deosebire de alte semne de boală, durerea are marea „calitate" de a nu se lăsa neglijată. Chiar durerile de intensitate redusă ne sîcîie, ne irită şi în cele din urmă ne obligă să le tratăm. Dar, tocmai din considerentele amintite, suprimarea durerii fără înlăturarea cauzei care a produs-o reprezintă numai o jumătate de măsură, de regulă necesară şi utilă dar insuficientă şi nu rareori cu serioase inconveniente pentru noi. Astfel, ştim din experienţă că adeseari, cînd avem de efectuat un tratament mai îndelungat, sîntem la început foarte atenţi şi activi în îndeplinirea indicaţiilor medicale, pentru ca atunci cînd suferinţele se reduc sau dispar, să neglijăm sau chiar să întrerupem tratamentul. Natura pare să fi prevăzut această slăbiciune a noastră şi ne-a înzestrat cu un astfel de paznic extrem de riguros şi de aspru. Desigur că adeseari am renunţa cu plăcere la această calitate, dar numai foarte greu putem înţelege la cîte neajunsuri am fi expuşi. Lipsa sensibilităţii dureroase constituie o mare infirmitate. În astfel de cazuri — rare de altfel — corpul are în permanenţă numeroase răni şi urme de lovituri, pe care cei mai adesea purtătorul lor nici nu ştie cînd le-a căpătat. Aceşti oameni trebuie să facă mari eforturi de atenţie pentru a evita rănirile, arsurile sau alte accidente asemănătoare, de care în mod instinctiv ne ferim cu multă uşurinţă, prin reacţii involuntare şi de obicei inconştiente, ce au la bază aşa-numitele reflexe la durere. Evident, lipsa sensibilităţii dureroase ar presupune şi oarecari avantaje (cunoscutul erou al Romei antice, Mucius Scaevola pare să fi dispus de o asemenea „calitate"); inconvenientele sînt însă mult incomparabil mai mari.

O mare importanţă în lupta contra durerii şi a tulburărilor produse de ea o are stăpînirea de sine, capacitatea de a domina suferinţa. Dimpotrivă: teama, panica, exagerarea suferinţelor sînt factori de apărare a tulburărilor şi îngreunează mult sarcina medicului.

Dr. A. FABIAN

COLŢUL COSMETICIENEI

DORIŢI SĂ AVEŢI BRAŢE FRUMOASE?

Braţele frumoase sînt — fără doar şi poate — un element de seamă al frumuseţii fizice, în general. Dar, în definitiv, ce înseamnă „un braţ frumos"? Pe scurt, înseamnă un braţ dezvoltat armonios, plin, cu musculatura bună fără a fi vizibilă; pielea braţului trebuie să fie netedă şi catifelată. Există o seamă de îngrijiri necesare întreţinerii sănătăţii şi frumuseţii braţelor; de asemenea — de la caz la caz — se pot preîntîmpina unele inconveniente în legătură cu estetica lor. Aşa, de pildă, dacă braţele sînt prea subţiri, trebuie încercată dezvoltarea muşchilor prin gimnastică şi masaj făcut în lungul musculaturii. Dimineaţa, spălaţi braţele cu apă rece multă, apoi friţionaţi braţul cu o mănuşă aspră, de jos în sus, timp de 2-3 minute, terminînd cu o frecţie cu apă de colonie. Acest procedeu activează circulaţia sîngelui, asigurează nutriţia muşchilor şi îi dezvoltă. Practicarea unor aporturi, cum sînt de pildă tenisul şi canotajul, întăreşte şi dezvoltă musculatura braţelor. Cînd însă braţul este prea gras, trebuie aplicat tratamentul general împotriva obezităţii şi făcut, local, masaj.

Unele persoane au pielea braţului punctată cu mici ridicături care îi dau un aspect de răzătoare. Inconvenientul poate fi înlăturat: frecaţi în fiecare seară pielea braţului cu o perie moale şi cu săpun de lanolină (Romanita). Masaţi uşor braţul umed cu o cremă (de pildă, Nivea) şi apoi acoperiţi-l cu pudră de amidon. O dată sau de două ori pe săptămînă, masaţi-l cu o cremă mai grasă („Magnolia" sau „Lanolina"). De asemenea, se recomandă spălarea braţelor cu apă bicarbonatată (1/2 linguriţă la un litru de apă). Din cînd în cînd, şi numai dacă pielea braţelor nu este prea delicată, se pot face frecţii — braţele fiind unse cu apă săpunită — cu piatra ponce timp de cîteva minute, după care le vom clăti bine cu apă şi apoi le vom unge.

Pentru albirea pielii braţelor se fac friţiuni cu următorul amestec: două părţi apă de colonie, o parte suc de lămîie şi cîteva picături de tinctura benzoe.

Dacă părul de pe braţe este negru şi abundent, îl vom trata cu apă oxigenată.

Georgeta MĂLIN

TIMP FAVORABIL PESCUITULUI STAŢIONAR

Dacă în cursul verii crapul a muşcat rareori la momeală (probabil datorită temperaturii apei şi faptului că, mai ales în bălţi, vegetaţia cu microorganismele pe care le adăposteşte i-au procurat hrană suficientă), începînd din octombrie, cînd nu mai găseşte atît de uşor hrană, el muşcă mai des la cîrlig. Dacă pescuiţi în bălţi sau în lacuri cu stuf, căutaţi crapul chiar în stuf, în ochiuri mici sau la margini de stuf. În riuri îl veţi găsi în bulboanele mai adînci, la cotituri, unde apa formează vîltori etc.

În ceea ce priveşte utilajul pe care-l folosiţi, vă recomandăm următoarele: nu exageraţi grosimea firului de nylon şi nici mărimea cîrligelor. O sfoară de 0,50 mm cu cîrlige nr. 3-5 sînt suficient de rezistente pentru peştii de talie mare (nylonul de 0,50 mm rezistă la o greutate de 10,5 kg!).

Momelile pentru pescuitul crapului sînt numeroase. Este bine ca atunci cînd plecaţi la pescuit crap să aveţi momeli cît mai felurite; dacă nu muşcă la una, schimbaţi-o. Pînă la urmă o să găsiţi una „preferată" de peşte.

Printre cele mai indicate momeli sînt: rimele roşii şi şerpeşti, viermuşii, cartofii fierţi, mămăliga, boabele de porumb în lapte, lipitorile. Iată şi o momeală nouă, mai greu de făcut, dar... irezistibilă pentru crap: se iau semiţe de floarea-soarelui, se curăţă de coajă şi se prăjesc (pînă la rumenire), se pisează apoi în piuliţă; se ia o cantitate egală de praf de turtă dulce şi se amestecă cu seminţele pisate; apoi se frămîntă acest amestec cu miez de pîine albă. Ca liant se foloseşte uleiul de floarea-soarelui şi puţină apă. Momeala rezultată are un miros plăcut şi este gustată de toate speciile de peşti paşnici.

I. CÎRCIU

petrà ole

De ce tocmai petrol? — întreabă prietenul meu, aruncîndu-mi o privire nedumerită. Parcă nu ar exista pe lume și alte materii prime?!

Fără îndoială, cel care-mi vorbește astfel a auzit cîte ceva despre detronarea cărbunelui, în unele domenii, de către petrol. El știe de asemeni că electrificarea noastră socialistă a gonit lampa de petrol și din cătune îndepărtate... Mai știe cîte ceva și despre obținerea de combustibil pentru rachete, tot din petrol. Dar știe el oare că, de pildă, numărul produselor fabricate pe bază de petrol se ridică azi la peste 8.000? Cămașa, ciorapii, stofa costumului său și atîtea alte obiecte cu care se întîlnește în fiecare zi din ce sînt făcute ele? Din petrol! Cînd se grăbește, omul nostru se urcă într-un taxi. Ce îl gonește pe șosea mașina cu cauciucuri fabricate din butadienă! Butadienă și asfalt, iată alte două derivate ale petrolului. Ca și benzina care „hrănește" motorul sau polietilenul sau polistirenul din care adesea este construită cel puțin o parte a caroseriei...

— Trebuie arătat că principalul rol al țițeiului a rămas pînă-n ziua de azi obținerea de energie. După descoperirea *industrială* a petrolului, între monopolurile capitaliste s-a declanșat o luptă acerbă tocmai pentru că în acest lichid ciudat se ascunde o forță uriașă. Cu această forță gonesc automobilele, vapoarele, avioanele, din ce în ce mai multe locomotive, această forță pune în mișcare uzine uriașe și, din păcate, și mașinile de război... În lumea capitalului supremația economică și militară nu poate fi concepută fără dominația asupra petrolului. În lupta dintre diferitele monopoluri petroliere a curs mult sînge pe pămîntul Americii Latine, pe întinderile Iranului și Irakului sau pe nesfîrșitul nisip galben al peninsulei arabe. Totul pentru profituri. Pentru acele profituri în legătură cu care Marx arăta cîndva că nu există crimă pe care capitaliștii să n-o rîște, chiar și cu pericolul spînzurătorii.

— Mii de produse din petrol... sînge, profituri nemaiîntîlnite... — se miră prietenul nostru și adaugă descumpănit: nu mi-e destul de clar. Ce ar fi să o luăm de la capăt. Adică să facem o mică incursiune în istoria acestui lichid atît de disputat.

— Bine, prietene. Să începem.

Legendele și istoria

— În legende, ca și în scrierile cronicarilor din trecut, se pomenește adesea despre „focul sacru" din împrejurimile Mării Caspice, despre un lichid negru pe care, cu mii de ani în urmă, chinezii și apoi perșii l-au ars în lămpi și care era totodată blestemat, deoarece oriunde țîșnea din pămînt, distrugea recoltele și pășunile. Apoi, multă vreme, peste această „apă" neagră pe care romanii o denumeau Petra Oleum s-a așternut vălul uitării.

... Despre extracția țițeiului din pămîntul patriei noastre și folosirea sa există de asemenea o serie de vechi relatări. Din documentele vremii reiese că pe Valea Prahovei și în Moldova existau puțuri de țiței încă din secolele XVI-XVII.

În 1646 călugărul levantin Baudinus, călătorind prin ținutul Bacăului, a cunoscut puțurile de petrol de la Mosoarele, Dofteana, Poieni și Păcureți — lăsînd mărturii scrise despre aceasta în însemnările sale de călătorie. Mai apoi, Dimitrie Cantemir în a sa „Descriptio Moldaviae" vorbește despre izvoarele de păcură de pe Tazlăul Sărat, lîngă Moinești.

— Dar cînd și-a făcut apariția petrolul lampant în Romînia?

— În 1823, la rafinăria din Baku a fraților Dubinin a fost obținut din țiței un lichid mai ușor, apropiat de petrolul lampant. În 1852, farmacistul Lukasiewitz din Galiția a reușit să distileze astfel țițeiul ca să poată fi ars în lămpi. În 1856 *Theodor Mehedințeanu*, după ce a obținut din țițeiul din Păcureți un petrol de foarte bună calitate, a participat la licitația pentru concesionarea iluminatului străzilor orașului București, cîștigînd-o... Și astfel, în aprilie 1857 pe străzile Bucureștiului s-au aprins primele lămpi cu petrol. În felul acesta, *Capitala țării noastre a devenit primul oraș din lume unde iluminatul public s-a făcut pe bază*

Unul dintre cele mai vechi puțuri din Valea Prahovei — leagănul petrolului romînesc. „Instalația", acționată de un cal și foarte adesea chiar de mîna unui om, cobora păcurarul în adîncimea puțului, ridica găleata umplută cu pămînt, apoi cu țiței... În condiții neomenești, lipsiți de aer și de lumină, munceau păcurarii de odinioară, pionierii industriei noastre petroliere.

Cu această sondă forată în 1859 de către Edwin L. Drake s-a născut industria petrolieră a Statelor Unite. În scurt timp, această industrie a devenit o sursă de profituri fantastice pentru monopoliști. Iar în cea ce-l privește pe Drake, mai întîi l-au sărbătorit, iar apoi, în vîrtejul afacerilor și corupției, l-au uitat... După ce și-a pierdut întreaga avere la bursa din New York, Drake a murit sărac lipit pămîntului.

um (I)

• DE LA SONDA LUI DRAKE LA PROFITURILE DIN PRIMUL RĂZBOI MONDIAL • ORGIA „LIBEREI INIȚIATIVE" • CÎND ROCKEFELLER ȘI DETERDING ACȚIONEAZĂ • CUM AU PUS MÎNA MONOPOLURILE STRĂINE PE PETROLUL ROMÎNESC

de petrol. Importanța acestui eveniment reiese și din faptul că timp de 30 de ani după descoperirea calităților industriale ale petrolului, în întreaga lume el nu a fost folosit decît pentru iluminat.

Standard Oil și legea junglei

— Cum a început concurența pentru „aurul negru"?

— Între anii 1834-1848, la Londra și la Paris, savantul francez *Selligue* a prezentat în cadrul unei serii de ciudate expoziții o gamă întreagă de produse pe care le-a obținut din țiței. Petrol lampant, parafină, lubrifianți, coloranți și chiar medicamente!... Oamenii de afaceri invitați să ia cunoștință de descoperirile lui Selligue au dat din umeri: „De ce atîta gălăgie? Nu există nici un strop de petrol nici la noi, nici în colonii". Pe atunci, chiar și dincolo de Ocean, celui care aducea vorba despre experiențele lui Selligue, i se răspundea: „Degeaba. În America nu există petrol..." Și totuși, „aurul negru" a început să fie căutat peste tot. Mai ales după ce și savanții americani descoperiră însușirile sale extraordinare. Și de fapt petrol exista și în America! El apărea la suprafață — provocînd în unele locuri pagube mari — dar apoi dispărea din nou.

Se poate vorbi mult despre trimiterea la *Titusville* a lui *Edwin Laurent Drake* ca să caute țiței. Cert este însă că țițeiul și-a bătut joc de perseverența și de răbdarea omenească. Căci abia în august 1859, după cercetări febrile care au durat mai bine de doi ani, puțul lui Drake, prima sondă americană de petrol, a început să dea țiței la suprafață. O dată cu aceasta a început „goana după aurul negru"! Zeci de mii de aventurieri au năvălit atunci în Pennsylvania de Nord. Noua ramură industrială s-a dezvoltat cu repeziciune, în mijlocul unei lumi a brutalității și corupției, prilejuind cele mai fantastice speculații. În patru decenii, „granițele" zăcămintelor petrolifere din nord s-au extins continuu spre vest, apoi spre sud. Ohio, Wyoming, Texas, Oklahoma, Kansas, California — peste tot, din nisip, din praf, din pămînt uscat a țîșnit țiței. S-a jefuit, s-a ucis pentru fiecare petic de pămînt care se presupunea că ascunde aur negru. O dată cu pădurile de sonde, au început să apară și rafinării, și depozite, și vase de transport, și fabrici de butoaie și de lămpi, și linii noi de cale ferată, și bande de gangsteri... Apoi s-a născut și „pipe-line"-ul — conducta de petrol pe distanțe mari. Toate acestea costau mulți bani, dar aduceau și mai mulți bani. Capitaliștii nesățioși considerau pămînturile și bogățiile țării — ca și pe oameni — drept proprietatea lor personală, pe care o puteau folosi, exploata și jefui după bunul lor plac. Era

O fotografie din Baku, de la începutul acestui secol. Ea ne arată: 1) condițiile inumane în care erau siliți să trudească muncitorii cîte 12 ore pe zi; 2) metodele primitive de exploatare a petrolului din Rusia țaristă; 3) abundența de nafită, care i-a atras aci pe capitaliștii străini. Din fotografie nu reiese însă un alt fapt important: muncitorii petroliști din Baku au fost mereu prezenți în mișcarea revoluționară din acea vreme. În 1904, muncitorii din Baku, sub conducerea bolșevicilor, au obținut prin luptă primul contract colectiv din istoria mișcării muncitorești din Rusia.

orgia „liberei inițiative" desfășurată în condițiile legii junglei...

În mijlocul acestei adevărate furii, în 1862, un tînăr om de afaceri din Pennsylvania de Nord a calculat că dintr-o mie de foraje numai treizeci ajung la țiței. Acesta nu-i business — și-a zis el. Este deci mai rentabil să cumperi țițeiul gata adus la suprafață, să faci din el petrol lampant și să-l vinzi. Acest domn care s-a așezat *nu la izvorul* fluviului de naftă, *ci la gura lui*, purta numele de *John D. Rockefeller*... El a fost cel care, aplicînd cu o diabolică consecvență legea junglei, și-a distrus fără scrupule adversarii și de multe ori chiar asociații și prietenii, reușind astfel să înființeze primul mare monopol internațional petrolier: *Standard Oil Company of New Jersey*. Timp de cîteva decenii, folosind cele mai perfide mijloace ale „liberei concurențe", Standard Oil al lui Rockefeller a domnit nestingherit pe piața internațională a petrolului.

Dar iată că între 1898-1901 zăcămintele de petrol din Caucaz, furnizînd mai mult țiței decît cele americane, cuceresc primul loc în statisticile mondiale. Apoi a pornit la atac împotriva pozițiilor monopoliste ale lui Standard Oil un alt adversar, ferocele trust petrolier *Royal Dutch-Shell*.

Programul lui Churchill

— Royal Dutch... Din traducerea cuvintelor *„regal"* și *„olandez"* s-ar deduce că e vorba de o întreprindere regală olandeză. Și este într-adevăr așa? — întreabă amicul nostru.

— Nu, nu chiar așa. Royal Dutch stăpînea zăcăminte bogate de petrol în așa-numitele Indii Olandeze — Indonezia de azi. În primele ciocniri cu Standard Oil pe piața chineză, Royal Dutch a cîștigat cîteva reprize. *August Wilhelm Henry Deterding*, conducătorul „piticului olandez", știa însă că fără un aliat puternic nu va putea face față pînă la urmă „colosului american". Un astfel de aliat ar fi fost, de pildă, guvernul englez... Dar, pentru a-și atinge acest țel, Royal Dutch trebuia să-și caute mai întîi ca asociat o firmă britanică. Și în special una care poseda o flotă de tancuri petroliere. O singură firmă engleză de acest fel exista pe atunci: *Shell Transport and Trading Company* a lui Marcus Samuel. Zis și făcut: în 1907 cele două firme se contopiră. Noua întreprindere se numește și azi *Royal Dutch and Shell Company*, pe scurt: *Royal Dutch-Shell*. Cu aceasta au fost puse și bazele monopolului petrolier britanic. Deterding însă nu se mulțumi cu atît. El avea nevoie, în lupta cu Standard Oil, de petrolul rusesc al lui Nobel și Rotschild & Co. și de sprijin politic. Îl primi curînd.

Începînd din 1914, în cazanele vapoarelor (vezi desenul) păcura ia treptat locul cărbunelui. Astăzi, în urma introducerii motoarelor diesel, victoria petrolului asupra cărbunelui în ceea ce privește flota mondială este aproape completă. Raza de acțiune a unui vas de 10.000 de tone, luînd ca bază același spațiu pentru înmagazinarea combustibilului, este de 28 de zile pe bază de cărbune, 47 de zile pe bază de păcură și de 137 de zile pe bază de motorină pentru motor diesel.

Norii primului război mondial se apropiau. Amiralitatea britanică intenționa să transforme cea mai puternică flotă militară din acea vreme, înlocuind combustibilul solid cu cel lichid. Prin folosirea păcurii în locul cărbunelui, valoarea militară a unei nave de război creștea cu 50 la sută. În Anglia însă nu exista țiței. Nici în coloniile sale. Or, era nevoie de petrol. Cu orice preț. Albionul și-a aruncat în bătălie capitalul și agenții, iar cînd a fost necesar armata și flota, pentru a acapara sursele petrolifere din emisfera orientală. Visul lui Deterding s-a realizat însă abia atunci cînd, în ajunul războiului mondial, *Winston Churchill* a fost numit prim-lord al Amiralității și și-a expus programul. Iată cîteva fragmente din acest program: „Scopul final al politicii noastre este ca Amiralitatea să fie singura proprietară și exploatatoare independentă a tuturor surselor de petrol de care are nevoie... În al doilea rînd: trebuie să stăpînim definitiv piața petrolului. În al treilea rînd — dacă este posibil — va trebui să controlăm în scurt timp toate sursele de petrol".

Un program prădalnic, concis. Iar Deterding a înscris pe drapelul său acest program, a semnat un acord secret cu Amiralitatea și a pornit să cucerească lumea petroliferă!

Mai repede, tot mai repede!

— Phileas Fogg, eroul lui Jules Verne care a înconjurat pămîntul în 80 de zile, a fost, fără îndoială, un om cu picioare iuți. El n-a avut la dispoziție însă decît mijloace de locomoție cu abur. Omul de astăzi, și într-o oarecare măsură și omul de la începutul acestui secol, are „picioare" mai iuți. Căci are și alte combustibile la dispoziție: benzină, păcură, motorină. Ne aflăm în epoca motoarelor. Capitalistul, care voia să-și transporte mai repede mărfurile, a impus un ritm mai rapid de dezvoltare exploatării petrolului. A introdus sisteme rapide de foraj, a perfecționat și metodele de obținere a derivatelor țițeiului. La început, aceste produse au fost patru: *petrol lampant* (necesar pe plan casnic), *păcură*, *motorină* și *benzină* (care se aruncau...). În 1876, chimistul rus Rogozin a extras din țiței uleiuri de uns. A urmat epoca petrolului lampant și a lubrifianților.

— Dar benzina? — întreabă prietenul.

— Benzina a avut o soartă vitregă. A continuat să fie aruncată pînă aproape de sfîrșitul secolului trecut. Atunci, în urma dezvoltării construcției de motoare de tot felul, cantitatea de benzină distilată din țiței a devenit deodată insuficientă. Oamenii au început să extragă benzină și din păcură.

— Și ce au făcut cu motorina?

— De motorină a avut grijă *Rudolf Diesel*. Importanța pe care o are azi motorul diesel, ce folosește drept combustibil motorina, este prea cunoscută ca să mai insistăm asupra ei. Au urmat alte sisteme de motoare, alte metode de prelucrare a țițeiului și, la capătul unei perioade de dezvoltare care nu a durat nici 70 de ani, își face apariția — în plenitudinea forțelor sale miraculoase — *petrochimia*, bazată pe prelucrarea țițeiului și a gazului metan.

Dar mi se pare, prietene, că am înaintat prea repede în istorie. Ajunsesem abia la în-

ORDINEA APARIȚIEI UNOR ȚĂRI PRODUCĂTOARE DE ȚIȚEI ÎN STATISTICILE MONDIALE

Țara	Anul	Tone
Romînia	1857	275
S.U.A.	1860	68.774
Canada	1862	1.644
Rusia	1863	5.617
Japonia	1875	685
Germania	1880	1.223
Indiile olandeze (Indonezia)	1893	82.300
Peru	1896	6.493
Mexic	1901	1.370
Argentina	1908	1.644
Trinidad	1909	7.300
Egipt	1911	2.677
Iran	1913	254.400
Ecuador	1917	7.900
Venezuela	1917	16.446
Franța	1918	49.731
Columbia	1923	44.251
Irak	1927	27.400
Bolivia	1930	7.672
Arabia Saudită	1937	67.000
Kuweit	1946	800.000

① **John D. Rockefeller**, *întemeietorul lui Standard Oil, primul mare monopol petrolier al lumii, exponent al imperialismului american. Rockefeller zis și „Djon Di", care a inaugurat epoca „diplomației petrolului" în istoria Statelor Unite, a murit în 1937, în vîrstă de 98 de ani, iar dinastia Rockefellerilor îi continuă și astăzi „opera".*

② **Wilhelm Henry Deterding**, *conducătorul olandez al monopolului petrolier britanic Royal Dutch-Shell. El a fost adversarul lui Rockefeller și un maestru în organizarea de războaie, atentate, asasinate și alte fărădelegi pe care le-a cunoscut istoria petrolului. Deterding — ca și Rockefeller — a fost, începînd din 1919, inițiatorul comploturilor antisovietice.*

③ **„Lawrence of Arabia"**. *I se spunea și „regele nîncoronat al Arabiei". Iată-l în portul național arab pentru a crea aparența că el este, chipurile, „cavalerul luptei pentru independență a poporului arab". Numai că spionul britanic folosea burnusul pentru a se deghiza. Colonelul Lawrence nu era însă un spion de rînd. El lucra pe scară mare în Orientul Apropiat și peste tot unde imperialismul britanic urzea comploturi împotriva popoarelor. Lawrence a murit în 1955, într-un accident (!) de motocicletă... Dominația engleză statornicită în Orient cu ajutorul lui, prin viclenie și violență, avea să se destrame mai tîrziu, după cel de-al doilea război mondial, cînd întregul sistem colonial a început să primească lovituri după lovituri.*

ceputul *epocii benzinei*, constatînd că Standard Oil nu mai era singura forță pe frontul petrolifer. Iar bătălia era abia la început.

Lupta monopolurilor în Romînia veche

— Bine, dar în Romînia cum au stat lucrurile?

— În „epoca benzinei", monopolurile străine apar și pe pămîntul nostru. Capitalul german, în special, pătrunsese — o dată cu aducerea pe tron a Hohenzollernilor — în aproape toate ramurile economiei naționale. În 1896 s-a înființat prima mare societate petrolieră din țară cu capital german: *Steaua Română*. În 1900 își face apariția în București un anume Porter și oferă un împrumut de 10 milioane de lei aur guvernului conservator în goană necontenită după... noi datorii. Pentru a reda întreaga listă a condițiilor înrobitoare impuse de Porter, ar trebui să ocupăm prea mult spațiu. E suficient să amintim că Porter era reprezentantul lui Rockefeller. Căci bătrînul șef al Standard Oil-ului, care părăsise de mult gura fluviului de naftă și pornise la vînătoarea generală după concesiuni petroliere, căuta acum să acapareze și el cît mai multe terenuri. Opoziția parlamentară din Romînia — liberalii — invidioși de comisioanele pe care urmau să le primească conservatorii, dau în vileag „businessul". Furios, Rockefeller pornește la atac împotriva petrolului românesc pe piața internațională. Bancherii germani se aliază cu Nobel și Rotschild — stăpînii de atunci ai petrolului rusesc — și contraatacă. Dar Standard Oil se înțelege cu unul dintre principalii săi adversari, respectiv cu capitalul german, și înființează în 1904 societatea *Româno-Americană*. Și astfel Standard Oil cîștigă bătălia. De pe frontul luptei pentru petrolul românesc lipsea însă cineva: Deterding! Era și firesc, căci Royal Dutch a fost înființat abia în 1907. Dar trei ani mai tîrziu, în 1910, apare *Astra Română*, filială a lui Royal Dutch. Perspectiva unor mari profituri atrage și alte capitaluri străine, așa încît în 1914 industria petrolieră românească este aproape în întregime — mai exact: în proporție de 91,9% — acaparată de capitalul străin.

Producția crește. Dar cu ce preț! Trusturile străine practicau o adevărată politică de jaf, zăcămintele cunoscute fiind secătuite fără milă. Nu se luau nici un fel de măsuri de securitate, incendiile se țineau lanț. Romînia burghezo-moșierească devenise vestită prin incendiile uriașe de la sonde, care au provocat moartea a nenumărați muncitori. Începînd din 1905, cei aproape 40.000 de lucrători petroliști, exploatați feroce, au răspuns patronilor printr-o serie întreagă de greve.

Să ne oprim acum și asupra altei regiuni a lumii bogate în petrol.

Petrol pentru război și războaie pentru petrol

Imensa întindere geografică de la răsărit de Marea Mediterană și pînă dincolo de valea fluviilor Tigru și Eufrat este adeseori numită „Leagănul civilizației". Europenii au cercetat cu atenție pietrele vechi care au rămas de pe timpul imperiului lui Alexandru cel Mare, de pe timpul romanilor sau al imperiului persan. Dar acum jumătate de secol au început să sosească pe aceste meleaguri un soi de europeni care nu mai căutau inscripții vechi și care treceau cu nepăsare pe lîngă monumentele antice. Aceștia căutau și ei în adîncurile pămîntului. Dar căutau de astă dată petrol... Au găsit mult țiței în *Persia* veche (astăzi Iran), la extremitatea Golfului Persic. Aici au înființat capitaliștii englezi al patrulea mare monopol petrolier: *Anglo-Persian Oil Company*. Au găsit petrol și mult mai la nord, în Mesopotamia turcească, la *Mossul*. Aici, primii au sosit americanii, apoi germanii... Dar iată că Deterding l-a trimis în Turcia pe *Gulbenkian*, supranumit „armeanul misterios", care, oferind mai mult, reușì să corupă guvernul turc și întemeie, cu participarea capitalului englez, turc și german, *Turkish Petroleum Company*. Iată dar cum americanii au fost „uitați"... Era în 1912...

A izbucnit apoi primul război mondial. Se poate spune că rețeaua de baze de aprovizionare și flota de tancuri petroliere ale lui Deterding au funcționat bine. Deterding a livrat petrol din belșug Antantei, avînd grijă totodată să-i aprovizionezе cu unele produse și pe germani. Ceea ce nu l-a împiedicat pe regele Angliei să-i confere titlul de noblețe „*knight of the British Empire*", așa că din 1920 el purta titlul de *Sir* Henry Deterding. Rockefeller nu a primit nici un fel de titlu de noblețe, deși livrase și el petrol germanilor... În schimb, în decembrie 1917 a ajuns la Washington vestita telegramă a lui *Clemenceau*, pe atunci prim-ministru al Franței. Ea cuprindea acuzația la adresa lui Rockefeller că face comerț în altă parte, în loc să-i ajute pe aliați în Europa. „*Franța lupătoare* — scria Clemenceau — *va trebui să aibă benzină la ora contraofensivei germane, căci benzina va fi tot atît de necesară în viitoarele bătălii ca și sîngele*". Ultima parte a frazei a intrat în istorie sub o formă simplificată: „O picătură de petrol valorează cît o picătură de sînge". Iată, exprimată concis, importanța pe care o avea nafta străveche încă în prima conflagrație mondială, care nu a fost totuși un „război al motoarelor". Lupta pentru acest „sînge negru al marilor bătălii" continuă și în cursul războiului. Și nu atît cu dușmanul comun — militarismul german — cît între aliați. În 1916, pentru a „compensa" sîngele francez vărsat la Verdun, guvernul englez cedează petrolul de la Mossul francezilor. Dar în același timp promite arabilor o mare țară arabă unică și independentă. Or, Mossulul se găsește pe pămînt arab... Despre acordul anglo-francez arabii nu știau nimic, iar despre ceea ce a promis Londra arabilor nu știau francezii. În deșertul cu nisip fierbinte apare colonelul *Lawrence* și încă în perioada războiului pune la cale răscoale ale arabilor împotriva francezilor. Apoi armata greacă este trimisă, în 1921, să atace tînăra republică turcă a lui Kemal Atatürk, care nu vrea să se supună imperialiștilor englezi. Trupele grecești sînt înarmate de către *Sir Basil Zaharoff*, negustător de arme, om al băncilor britanice și al lui Royal Dutch. În acest război sîngeros au pierit sute de mii de soldați greci, turci și peste un milion de refugiați greci și armeni. Toți acești oameni au murit pentru petrolul din Mossul, care nu ieșise încă la suprafață! Îngrozitor episod din istoria bătăliei pentru petrol și pentru profituri!

Tragedia din Asia Mică avu drept epilog distrugerea armatei grecești, iar o notă diplomatică completă înfrîngerea petroliștilor englezi. Nota pornea de la Washington, care nu uita afrontul din 1912. Între Londra și Washington are loc un schimb de note „pe un ton războinic". Londra cedează. Regiunea Mossul este alipită Irakului. Iar Liga Națiunilor confirmă mandatul Angliei asupra Irakului. Businessul s-a încheiat. El se cheamă: *Irak Petroleum Company*, o mare societate internațională cu următoarea participare: englezii — 47,5% la care se adaugă și cele 5% ale lui Gulbenkian; americanii — 23,75%; francezii 23,75%. În octombrie 1927, prima sondă forată la Mossul livrează noilor săi stăpîni 36.000 de tone de țiței în numai trei zile. A curs din plin țițeiul la Mossul. Ca și sîngele popoarelor. A curs țițeiul, ducînd cu el acordurile semnate cu petrol și sînge, promisiunile făcute arabilor, hotărîrile Ligii Națiunilor. Toate au devenit niște simple petice de hîrtie.

Deterding debarcă în America

Rockefeller s-a instalat în Irak cu ajutorul guvernului american. Riposta lui Deterding a fost promptă. Agenții lui Royal Dutch-Shell mișună pretutindeni unde adulmecă petrolul. Ei cumpără pămînt, obțin concesiuni petroliere, înființează firme. O ofensivă de mare anvergură pentru realizarea programului Churchill. Astfel, cu ajutorul băncii *Rotschild*, Deterding pune mîna pe cele mai bune zăcăminte din *Caucaz*. Dar Deterding vrea mai mult. Și iată-l „debarcînd" în America de Nord. Mai întîi își face apariția capitalul său, pe baza căruia ia ființă *Shell Union Oil*. Apoi flota Shell inundă piața americană cu produse petrolifere ieftine. Și americanii cumpără marfa lui Deterding de-a lungul coastei Oceanului Atlantic și pînă în „vestul sălbatic" îndepărtat.

La începutul primului război mondial, armata franceză dispunea de 138 de avioane și de cîteva mii de autocamioane. La sfîrșitul războiului, numai francezii posedau 12.000 de avioane, 70.000 de autocamioane și 4 000 de tancuri. Consumul de petrol crescuse vertiginos. Ceea ce a făcut ca Standard Oil să cîștige în cei patru ani de război 600 de milioane de dolari. În 1939, fascismul a provocat o nouă conflagrație mondială. De această dată, un veritabil „război al motoarelor". Și Standard Oil a cîștigat iar: 2,1 miliarde de dolari. Iar I.G. Farbenindustrie — trust german — 6 miliarde de mărci. Din petrol, din sîngele și din lacrimile popoarelor..

„O revanșă bună pentru Irak!" — își freacă mîinile stăpînul lui Royal Dutch.

Ce face în acest timp Rockefeller? Tace? Ce fac celelalte companii petroliere? Ce fac concurenții lui Standard Oil — Texas Oil, Gulf Oil și așa-zișii „independenți" — care devin dintr-o dată aliați ai lui Rockefeller cînd este vorba de apărarea profiturilor? Rockefeller și ceilalți monopoliști americani ai petrolului pregătesc o contraofensivă de mari proporții.

Un semn al acestei contraofensive — semn pe care englezii nu l-au luat sau, poate, nu au vrut să-l ia în seamă — îl constituiau aceste cuvinte cuprinse în nota americană trimisă Londrei în problema Irakului: „... *îndeosebi fiindcă sondele americane au început să se epuizeze*". Această frîntură de frază era de fapt pretextul noii contraofensive a monopoliștilor petrolului din America...

(Urmare în numărul viitor)

Partea a doua cuprinde: STANDARD OIL ATACĂ ÎN DOUĂ DIRECȚII — DETERDING TOASTEAZĂ LA PARIS PENTRU VICTORII IMAGINARE ÎN CAUCAZ — LOVITURĂ ÎN MEXIC ȘI MANEVRE ÎN GRAN CHACO — DE CE A SĂRIT ÎN AER TRENUL DE SAN CRISTOBAL — PREȘEDINTELE PETROLULUI ȘTIA PREA MULTE — CÎND ARDEAU SONDELE ÎN VALEA PRAHOVEI

PRODUCȚIA DE ȚIȚEI ÎN ROMÎNIA, PÎNĂ LA PRIMUL RĂZBOI MONDIAL

Anul	Tone
1857	275
[illegible]	1.188
1870	11.649
1880	15.900
1890	53.500
1900	247.487
1905	681.497
1910	1.326.495
1914	1.810.170

DE ICI, DE COLO...

CERBUL AGRESIV. Pe o şosea din Alpii Dolomiţi un automobil a fost atacat de un cerb. "Agresorul" s-a năpustit asupra farurilor maşinii pe care le-a spart, după care s-a făcut nevăzut.

"GRIJA" PENTRU RASA CANINA. Bogătaşa americană Edna Jones din oraşul Atlanta, decedată recent, a lăsat prin testament suma de 300.000 de dolari drept moştenire celor trei câini ai săi. Testamentul prevede că de utilizarea moştenirii vor beneficia şi urmaşii celor trei câini...

LA 250 MILIOANE DOLARI se ridică pagubele provocate anul trecut în Statele Unite de către termite - de două ori mai mult decît acum zece ani.

IN CAFENELELE SI BARURILE VIENEI au fost instalate automate pentru trezirea celor care s-au întrecut cu gluma la băutură. După introducerea unei monede, aparatul aruncă printr-un orificiu o porţie de aburi concentraţi de amoniac.

„CONCURENTUL" LUI MANDLIK. Sprinterul nr. 1 al R.S. Cehoslovace, Vilem Mandlik, dublu campion al „internaţionalelor" de atletism din acest an de la Bucureşti, se antrenează intens în vederea viitoarelor concursuri internaţionale. Uneori însă, îl are alături pe fiul său, micuţul Vilda. De a cărui concurenţă — ţinem să menţionăm — nu se teme. Cel puţin deocamdată...

INDUSTRIALIZARE... În oraşul Biella din nordul Italiei lucrează din generaţie în generaţie mii de ţesătoare. După cum reiese din imaginea de faţă — reprezentînd un atelier de ţesătorie din Biella anului 1961 — condiţiile de lucru nu s-au schimbat prea mult faţă de secolul al XIV-lea, cînd a luat fiinţă în acest oraş prima ţesătorie de lînă...

LA HANOI, capitala R.D. Vietnam, în numeroasele maternităţi moderne copiii primesc o îngrijire excelentă. De o atenţie deosebită se bucură copiii născuţi prematur, care sînt ţinuţi în incubatoare dotate cu tot ce este necesar pentru a li se asigura condiţiile unei bune dezvoltări.

GROAZNICUL INCENDIU care a izbucnit în cartierul muncitoresc Redhill din Singapore a lăsat mii de oameni fără adăpost, cu toate eforturile pompierilor. Vîlvătăile focului puteau fi zărite de la câteva mile depărtare.

PUTEREA RAFALELOR DE VÎNT care bîntuie adesea coasta de sud a Angliei este atît de mare încît — aşa cum vedeţi în fotografia de faţă luată pe cheiul portului Hastings — puţini îi rezistă.

RUDOLF VALENTINO, celebra vedetă a filmului mut, era originar din satul italian Castellaneta. Locuitorii acestei comune — deşi au trecut atîţia ani de cînd concetăţeanul lor a dispărut de pe firmamentul stelelor cinematografice — nu l-au uitat. Şi au hotărît să-i ridice o statuie care să-i perpetueze memoria.

Sculptorul Luigi Gheno îi va înfăţişa pe Rudolf Valentino în rolul care l-a consacrat: „Fiul şeicului".

DUPĂ BAIA SĂPTĂMÎNALĂ, pensionarei grădinii zoologice din Copenhaga i se face cuvenita „toaletă". Şi, se vede treaba, uscatul blănii constituie o adevărată delectare...

DA? SAU NU? (răspunsuri la întrebările din pagina 18)

1) NU! (În realitate, lucrurile se produc tocmai pe dos: ploaia căzînd face ca atmosfera să fie mai bună conducătoare de electricitate, facilitînd descărcările electrice).
2) DA! (Sodiul şi potasiul).
3) NU! (Este doar o legendă).
4) NU! (Gheţarii din mări şi oceane nu sînt de loc săraţi. Aceasta se explică prin faptul că gheaţa şi sarea nu formează cristale mixte).
5) DA! (Studierea în laborator a meteoriţilor a demonstrat că ei sînt formaţi din aceleaşi elemente ca şi Pămîntul: fier, nichel, magneziu, aluminiu, siliciu, calciu etc. Este foarte interesant că în „pietrele cereşti" proporţia elementelor chimice este aceeaşi ca şi pe Pămînt).
6) NU! (Mai repede! Din cauza frigului, metalul din care e făcută coada pendulului se contractă, pendulul se scurtează şi oscilează mai repede).
7) NU! (Au fost îngropate de Vezuviu).

MICUL COMENTAR

Poziții de nesusținut

de Florica ȘELMARU

În primele zile ale lui august se afla în vizită la Washington o „notabilitate" ciankaișistă, „vicepreședintele" Cen Cen. Nu în vizită particulară — cum vin deseori în S.U.A. membrii protipendadei ciankaișiste, care se simt infinit mai „acasă" la Washington sau la New York, la Long Beach sau la Miami, decît în Taivan, unde au senzația că pînă și pămîntul îți respinge — ci în vizită oficială. Cît se poate de oficială, cu tratative și comunicat comun. Comunicatul acesta comun, dat publicității la 2 august, afirma ritos că S.U.A. se pronunță împotriva admiterii R. P. Chineze în O.N.U., că vor continua să lupte pentru menținerea în această organizație a vechiului lor protejat Cian Kai-și etc. Folosesc intenționat termenul de menținere și nu acela de reprezentare, pentru că echipa de marionete din Taivan nu reprezintă absolut pe nimeni și nimic, în afara propriilor ei interese și a intereselor celor mai reacționare cercuri din Statele Unite.

Vizita oficială, tratativele și comunicatul cu pricina se întîmplau, cum spuneam, în primele zile ale lui august...

...Cu nici măcar două luni mai tîrziu, la 25 septembrie, problema restabilirii drepturilor legitime ale R.P.Chineze era — după ce obstrucția S.U.A. i-a barat timp de 11 ani drumul spre agenda Adunării Generale — înscrisă de Adunarea Generală pe ordinea de zi a actualei sesiuni. Faptul este simptomatic pentru raportul de forțe care s-a creat în sînul Organizației Națiunilor Unite. Încă în ajunul sesiunii de altfel, presa internațională (inclusiv cea americană) arăta că S.U.A. nu se vor mai putea crampona în această problemă de îndărătnica lor poziție negativă. „Pînă acum — scria de pildă „New York Times" — Statele Unite au reușit să apere poziția Taivanului, obținînd voturi suficiente pentru a înlătura de pe ordinea de zi discutarea problemei admiterii Chinei comuniste. Opunîndu-se unei astfel de discuții, Statele Unite se situează pe o poziție dificilă și care în prezent apare de nesusținut".

„Portița de scăpare care a existat în ultimii zece ani — scria și „New York Herald Tribune" sub semnătura lui Rowland Evans jr. — este acum închisă... Strategii lui Kennedy au făcut numărătoarea adepților și nu văd în fapt nici o șansă de a obține un nou moratoriu de un an".

În aceste condiții, guvernul S.U.A. a socotit preferabil să nu se mai opună frontal includerii problemei pe ordinea de zi — și delegația americană la O.N.U. a recurs la tactica pieziță a bețelor în roate. Inițiu a sprijinit, nu clara propunere sovietică privitoare la restabilirea drepturilor legitime ale R.P. Chineze în O.N.U., ci formularea voit echivocă a Noii Zeelande despre „reprezentarea Chinei în O.N.U.". Acum, cînd ambele propuneri au fost înscrise pe ordinea de zi, în anumite cercuri din S.U.A. se vînturâ teoria „celor două Chine" — lipsită de orice fundament istoric, politic sau juridic, dar menită să dea naștere la controverse prelungite care să înlocuiască în practică formula devenită irealizabilă a succesivelor „moratorii" de cîte un an. Aceluiași scop îi sînt consacrate pregătirile care se fac în vederea desfășurării unor numeroase de acrobație procedurală — proiectul, de pildă, ca delegația S.U.A. să obțină ca restabilirea drepturilor R. P. Chineze în O.N.U. să fie supusă unui vot de două treimi plus unu (pentru ca S.U.A., care nu mai pot manevra majoritatea voturilor din Adunarea Generală, să poată bloca numai cu o treime din voturi, luarea unei hotărîri pozitive), proiectul de a înabuși problema la sînul unei „comisii speciale de studiu" etc... Pe scurt, „portița de scăpare" a mereu reînnoitului „moratoriu" fiind închisă, diplomația S.U.A. încearcă să se strecoare tîrîndu-se pe sub gard.

Surprinzător însă din partea unei diplomații ai cărei reprezentanți cei mai de seamă au o bogată experiență a practicilor comerciale este faptul că pare a fi dat uitării însăși definiția termenului „moratoriu", pe care îl folosește atît de des în ceea ce privește prezența R. P. Chineze în O.N.U. „Moratoriul" înseamnă suspendare provizorie a executării unor măsuri. Provizorie.

Și „portița de scăpare" închisă prin însuși raportul de forțe existent în Adunarea Generală a O.N.U. este un semn că scadența nu mai poate fi amînată.

Problema restabilirii drepturilor legitime a R. P. Chineze în O.N.U. trebuie rezolvată fără întîrziere — pentru asigurarea caracterului universal și a eficienței organizației în folosul cauzei păcii și securității popoarelor, așa cum cer Uniunea Sovietică și celelalte țări socialiste.

La Sofia a avut loc prima întîlnire a reprezentanților tineretului sătesc din țările regiunii Balcanilor și Mării Adriatice, consacrată colaborării în domeniul agriculturii. În fotografie: un grup de delegați, printre care și reprezentanți ai țării noastre.

În incinta clădirii O.N.U. de pe East River. Președintele celei de-a 16-a sesiuni a Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite, Mongi Slim (în stînga), îl salută pe șeful delegației sovietice A.A. Gromiko.

O coloană de portoricani care trăiesc la New York demonstrează pe străzile orașului, purtînd pancarte prin care se cere lichidarea regimului de ocupație american în Porto Rico. Pe una din pancarte se poate citi: „Statutul colonial nu se potrivește nici pentru cîini!"

În tot cursul acestei săptămîni au continuat să se desfășoare în Siria evenimente care reține atenția opiniei publice. În fotografie, vedere generală a orașului Damasc, unde s-a format un guvern provizoriu al Siriei condus de Al Kuzbari.

În cadrul sărbătoririi centenarului unității Italiei și Unirii Principatelor Române, în țara noastră au avut loc diverse manifestări. În fotografie, tovarășul Dumitru Diaconescu, președintele Sfatului Popular al Capitalei, dezvelind bustul lui Giuseppe Garibaldi ridicat în Piața Floreasca.

FLACĂRA
Revistă social-politică și literar-artistică

REDACȚIA: București, Piața Scînteii. Căsuța Poștală 3597 of. 33. Tel. 17.60.10, int. 1744.

Prezentarea grafică: Vlad MUȘATESCU.

Tipărită la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin".

PREȚUL REVISTEI 2 LEI

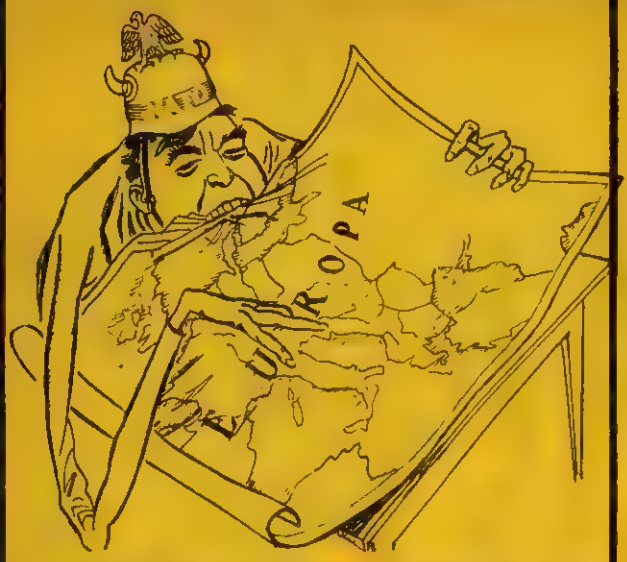

Strauss în S.U.A.: „A trecut vremea suveranităților statelor mici și mijlocii!"

(Din „News Deutschland" — R.D.G.)

FĂRĂ CUVINTE

(Din „Wiener Illustrierte" — Austria)

FĂRĂ CUVINTE

(Din „Vie nuove" — Italia)

STRUNGARUL ÎNDRĂGOSTIT

Desen de E. MIHĂILESCU

LUNI LA ȘCOALĂ

Desen de Sergiu SINGER

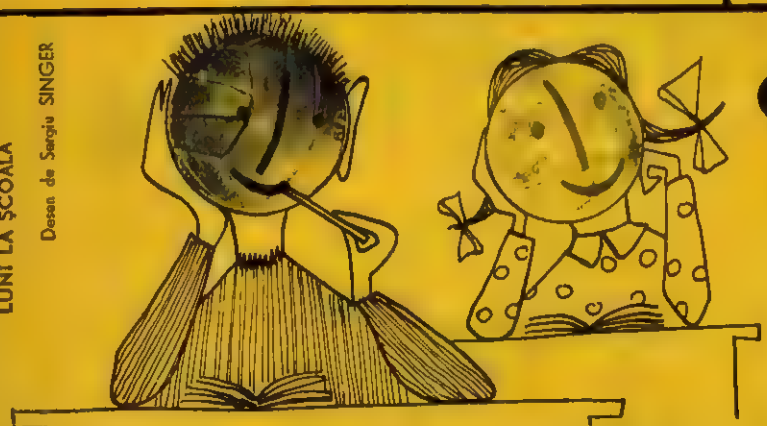

COCHETĂRIE PRECOCE...

Desen de E. MIHĂILESCU

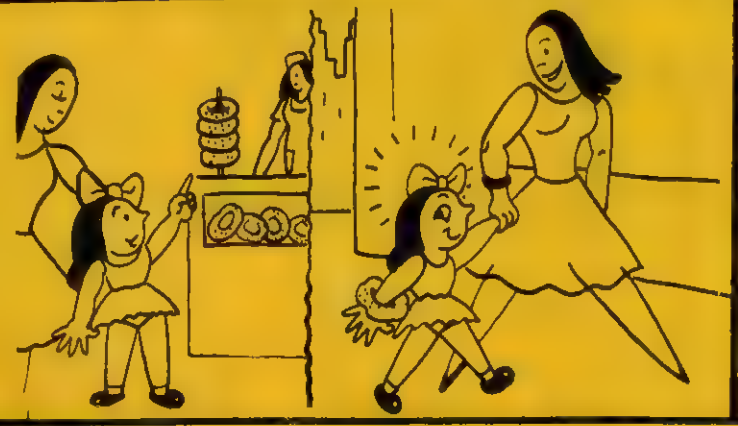

UMOR

E constituția sud-africană. Numai că literele, fiind negre, au fost suprimate de Verwoerd

(Din „Vie nuove" — Italia)

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

Nr. 41 (333) — 14 octombrie 1961

BUN SOSIT!

Pilotul cosmonaut, maiorul Gherman Titov, care pe bordul navei cosmice „Vostok 2" a efectuat cu succes zborul de 25 ore în jurul Pământului, înconjurînd de peste 17 ori globul pămîntesc, este oaspetele țării noastre. La invitația Consiliului de Miniștri al R.P. Romîne, Gherman Titov ne vizitează țara între 14 și 16 octombrie, în cadrul tradiționalei Luni a prieteniei romîno-sovietice.

Aspect de la festivitatea care a avut loc la Teatrul C. C. S. din Capitală cu prilejul deschiderii Lunii prieteniei romîno-sovietice.

La începutul acestei săptămîni s-a deschis la cinematograful „Patria" din Capitală „Festivalul filmului sovietic", organizat cu prilejul Lunii prieteniei romîno-sovietice.

U.R.S.S. 1961. În aceste zile, bucureștenii care trec prin piața Universității urmăresc cu interes deosebit panourile cu fotografii reprezentînd imagini ale succeselor realizate în acest an de marea țară prietenă

TOTUL PENTRU OM, PENTRU BINELE OMENIRII

de prof. dr. I. REPCIUC — Institutul medico-farmaceutic București

Luna prieteniei romîno-sovietice, întîmpinată cu bucurie de întreg poporul romîn, are o deosebită însemnătate și este bogată în semnificații și pentru medicii și biologii din țara noastră.

Pentru medic și biolog sînt un far luminos cercetările lui Botkin și ale lui Pavlov, care au deschis o nouă eră în fiziologie și medicina internă. Domeniul de cercetare deschis de Pavlov este explorat astăzi de un mare număr de cercetători romîni, care se străduiesc să-l lărgească.

Grefele de cornee, pe care le-a fundamentat teoretic și realizat practic Filatov, sînt un mijloc cunoscut în toată lumea pentru a reda vederea unei anumite categorii de orbi; specialiștii romîni și-au însușit această tehnică și o folosesc acum spre binele bolnavilor.

Medicii și biologii romîni au primit sugestii fecunde de la teoreticienii sovietici ai medicinei și biologiei. Teoria rolului trofic al inervației formulată de Speranski, referitoare la asigurarea bunei nutriții a țesuturilor prin mijlocirea sistemului nervos, a stîrnit un vast ecou în rîndurile cercetătorilor noștri, care au căutat s-o adîncească și s-o aplice în clinică. De asemenea, teoria cortico-viscerală, privitoare la rolul scoarței cerebrale în nașterea unor boli ca ulcerul gastric și duodenal, hipertensiunea etc. — teorie formulată de Bîkov și de elevii săi — a servit ca îndreptar pentru mulți dintre cercetătorii noștri. De o deosebită atenție s-a bucurat și teoria permeabilității celulare, a rolului modificărilor reversibile ale albuminelor în această permeabilitate. Această teorie, care explică mai bine și mai complet fenomene diverse, în primul rînd conducerea stărilor pe nerv, a fost formulată de Nasonov și colaboratorii săi, în primul rînd de Troșin. Cercetătorii noștri, în special cei din fiziologie, s-au inspirat din aceste teorii și au adus fapte experimentale în sprijinul lor.

În momentul de față, medicii și biologii romîni au bucuria de a-l avea în mijlocul lor pe profesorul Troșin, căruia îi urează bun venit și ani îndelungați de activitate rodnică.

Lucrări ale medicilor și biologilor romîni sînt, la rîndul lor, binecunoscute și apreciate de cercetătorii sovietici; ele apar în numeroase dări de seamă și referate publicate în U.R.S.S. O nouă și recentă dovadă a prețuirii de care se bucură știința medicală romînă în Uniunea Sovietică o constituie alegerea tov. acad. Ștefan Nicolau ca membru al Academiei de Științe a U.R.S.S.

Știința sovietică este o pîrghie vie pentru oamenii de știință romîni în ceea ce privește legătura dintre teorie și practică. Nu există noțiune nou cîștigată care, mai devreme sau mai tîrziu, să nu presinte un interes practic. Știința sovietică ne îndrumă să ne concentrăm atenția tocmai în această direcție.

Uniunea Sovietică, care a făcut progrese uriașe în producția de instrumentar chirurgical și în industria medicamentelor, a acordat și tinerei noastre industrii a medicamentelor un sprijin adesea hotărîtor. Aici amintim nu numai de fabrica de penicilină de lîngă Iași, aproape în întregime dotată cu utilaj sovietic, dar și de numeroasele procedee tehnologice de fabricație care ne-au fost puse la dispoziție de către Uniunea Sovietică. Acest sprijin permanent a făcut posibilă pe de o parte lărgirea sortimentelor, pe de altă parte o neîncetată îmbunătățire a calității produselor noastre farmaceutice.

Fără îndoială că știința medicală și biologică sovietică, în furtunoasă dezvoltare, este atît de bogată în rezultate și atît de adîncă în preocupări, încît spicuirea noastră nu dă decît o imagine fragmentară și imperfectă a înfloririi pe care aceasta a avut-o și o are în continuare asupra oamenilor de știință din R.P. Romînă. Nu putem încheia aceste rînduri fără a sublinia că știința medicală și biologică din Uniunea Sovietică are ca unic țel omul, binele omenirii. Această trăsătură fundamentală caracterizează pe deplin și pe oamenii de știință romîni.

LA MOSCOVA ÎN ZILELE PREMERGĂTOARE CONGRESULUI

Erou al Muncii Socialiste Vasili Smirnov este șef de brigadă la Șantierele navale din Leningrad. În prezent, brigada lui lucrează la construcția unui mare vas petrolier transoceanic „București". Comuniștii raionului „Vasilostrovski" l-au ales ca delegat la Congresul al XXII-lea al P.C.U.S.

Permiteți-mi, stimați cititori, să încep aceste rînduri printr-o mărturisire: în Uniunea Sovietică este foarte ușor să găsești teme de reportaj. Mai ales acum, în zilele premergătoare Congresului.

Oriunde ai merge, cu oricine ai vorbi, de la simplu muncitor (în măsura în care noțiunea de „simplu" mai corespunde vechiului înțeles) pînă la academician, afli lucruri atît de interesante și noi, încît simți dorința de a le așterne imediat pe hîrtie.

La fiecare pas reporterul găsește teme pentru reportajele sale. Un coleg de la revista „Ogonioк" s-a dus acum cîteva săptămîni într-o fabrică.

Și dacă ați ști că pentru a scrie reportajul nici nu a avut nevoie să treacă mai departe de poartă! A scris pur și simplu o relatare despre panoul de anunțuri al întreprinderii, din care puteai afla printre altele, ce muncitori, pentru ce mașini se caută, orele cursurilor de pregătire pentru cei 500 de tineri care se vor înscrie la anul la institut, locul în care se va amenaja tabăra de iarnă pentru copiii salariaților, condițiile de participare a posesorilor de motociclete și mașini la activitatea auto-moto a clubului, programul repetițiilor la teatrul de amatori al întreprinderii și altele.

O țară întreagă, milioane de oameni sovietici sînt ocupați cu munca pașnică. Ei pun bazele viitorului comunist atît de bine ogîndit în proiectul de Program al partidului, care va fi discutat la al XXII-lea Congres. Discuțiile în jurul proiectului, angajamentele luate, propunerile făcute sînt marcate de un puternic avînt politic și de muncă. Într-adevăr, rîndurile acestui manifest comunist al zilelor noastre sînt înălțătoare: ce țară capitalistă ar putea declara deschis în fața întregii lumi că în 20 de ani va crește de 6 ori producția, că veniturile muncitorilor și funcționarilor vor crește de aproape 4 ori, obținîndu-se cel mai înalt nivel de trai din lume! Toate acestea le-a declarat țara sovietică, toate acestea le vor realiza oamenii sovietici.

Spuneam că noțiunea de „simplu muncitor" nu mai corespunde vechii noastre reprezentări. Gheorghi Șirin, Alexandr Feodorov, Iuri Daniliov sînt muncitori la uzina de carburatoare din Moscova. Unul este lăcătuș, altul strungar, al treilea electrician. Dar uzina lor este dotată cu tehnica cea mai modernă. Iar la sfîrșitul septenalului, în halele întreprinderii nu vor exista decît instalații automate. Și toate acestea trebuie să le cunoști. De aceea colectivul uzinei a lansat apelul: „Toți muncitorii să-și însușească cunoștințe inginerești". Aproape 1.000 de muncitori învață la cursurile fără frecvență ale institutelor tehnice. Sute de oameni iau parte la activitatea biroului de proiectări (în timpul liber proiectează și fac scheme ale noilor mașini necesare, după părerea lor, pentru dezvoltarea viitoare a întreprinderii, realizează proiecte pentru colhozul patronat de uzină).

Și Alexandr Sviridov este un simplu muncitor la construcția metroului. De 25 de ani, metru cu metru, a deschis drumul expresurilor albastre care străbat cu viteză distanțele, transportînd zilnic aproape un milion și jumătate de pasageri.

De atunci de cînd, în anii tinereții lui și a țării, a venit să lucreze pentru prima oară la metrou și pînă astăzi, tehnica a făcut pași uriași înainte. Pentru a lucra bine trebuie să știi multe. Muncitorii din brigada lui s-au adunat într-o zi după schimb să discute pe marginea proiectului de Program al partidului. În aceeași zi Alexandr Sviridov a propus ca fiecare să învețe mai multe meserii.

Inițiativa comunistului Sviridov, care la 17 octombrie va lua locul într-unul din fotoliile rezervate pentru delegați în noua sală a Congreselor de la Kremlin, a fost preluată de multe brigăzi ale metroului.

Aș vrea acum să vă prezint două cifre semnificative. *30%* din muncitorii întreprinderilor din raionul Proletarski din Moscova lucrează fără a mai ponta sosirea și plecarea la fabrică. În locul obișnuitului ceas de la poartă, conștiința fiecăruia este cea care înregistrează orele de lucru. Pînă la 1 octombrie nu a existat nici o întîrziere.

4.300 de muncitori din același raion își ridică singuri chenzina de pe o masă instalată în secțiile în care lucrează. Casier nu există. Pînă la 1 octombrie nu s-a înregistrat lipsa nici măcar a unei singure copeici.

Da, comunismul și-a început drumul său victorios.

Recent, am fost la Kiev. Mi s-a povestit, în capitala Ucrainei, despre o nouă inițiativă născută în urma discutării proiectului de Program. Și, mai precis, a acelui paragraf care prevede dispariția treptată — în linii mari — a deosebirilor dintre munca fizică și intelectuală, dintre oraș și sat.

O serie de organizații obștești și uniuni de creație au propus întemeierea unui „Institut obștesc al prieteniei dintre oraș și sat". Planul de activitate al acestui nou institut din Uniunea Sovietică nu este încă definitivat. Crainicii radioului și televiziunii din Kiev adresează zilnic apeluri tuturor de a trimite propuneri. Directori de întreprinderi, fruntași ai cîmpiilor colhoznice, oameni de știință, arhitecți, artiști au răspuns imediat la ideea creării institutului. Și desigur că nu va trece mult timp și vom afla noutăți despre activitatea sa.

Adesea intru la Casa-muzeu Ostrovski din Moscova și de fiecare dată privirile mi se opresc asupra manuscrisului minunatei cărți din care milioane de oameni au aflat cum s-a călit oțelul. Sînt acolo rînduri despre felul în care trebuie să-ți trăiești viața, despre frumusețea împlinirii visurilor. Privind realitatea sovietică, vezi că oamenii nu construiesc numai mașini și mecanisme, nu produc numai țesături și încălțăminte, ci construiesc o viață nouă, transformă visul în fapt, așa cum a dorit-o N. Ostrovski.

...Și reporterul este fericit că poate participa la scrierea acestei minunate cronici a mersului spre comunism.

Al. STARK

Și Elena Kovalef, șefă de echipă la colhozul „Zarea Kommunizma", a fost aleasă delegat la Congresul al XXII-lea al P.C.U.S. Cu echipa ei, Elena Kovalef a obținut recolte mari la porumb. ↓

...și pe pămînt se nasc CONSTELAȚII

În nopțile înstelate, clare, oamenii au privit cerul. L-au privit milenii de-a rîndul, încercînd să-și ghicească soarta în rotirea aștrilor depărtați. Milenii de-a rîndul privirile oamenilor au urmărit stelele, dar nimic din ceea ce trebuia să schimbe viața lumii în bine n-a venit de la ele.

Singura stea care a schimbat cursul istoriei s-a născut pe pămînt, în octombrie 1917.

Comuniștii, cei mai buni fii ai omenirii, înflăcărați de ideile revoluționare marxist-leniniste, au pus acea stea pe drapelul primului stat al muncitorilor și țăranilor, alături de emblema nobilă a muncii unite, puternice — secera și ciocanul. Ea vestea zorii orînduirii comuniste pentru care luptau milioane de oameni de pe întreg cuprinsul Rusiei, sub conducerea lui Lenin.

Comunismul, în definiția genială a marelui dascăl al proletariatului, înseamnă: „Puterea sovietică plus electrificarea întregii țări".

Puterii sovietice a muncitorilor și țăranilor îi revenea cea mai nobilă sarcină din istoria lumii: construirea comunismului. În această luptă, punctul de sprijin cerut de filozoful antic pentru „răsturnarea pămîntului" — aici înțeles în sens de transformare radicală, revoluționară — fusese găsit. Era electrificarea.

Singurele constelații favorabile, capabile să aducă bunăstare, putere, progres tehnic, erau constelațiile centralelor electrice.

Sub privirea lui Lenin, întregul teritoriu al U.R.S.S. se desfășura ca un nou, omenesc, cer înstelat. Marile hidrocentrale și termocentrale care s-au construit în Uniunea Sovietică, sau se construiesc acum, au strălucit întîi în mintea clarvăzătoare a lui Lenin, inițiatorul și inspiratorul planului GOELRO, de electrificare a întregii țări.

Victoriile obținute de Uniunea Sovietică în domeniul electrificării au confirmat strălucitele previziuni leniniste.

An de an, consolidarea economiei naționale, ridicarea nivelului de trai al întregului popor au fost în bună măsură determinate de creșterea producției de energie electrică. Proiectul de Program care va fi prezentat la cel de-al XXII-lea Congres al P.C.U.S., elaborat în spirit leninist, insistă de asemenea, în mod deosebit, asupra producției de energie

electrică. Ritmul ei de creştere va trebui să devanseze ritmul de creştere din celelalte ramuri, iar *„producţia anuală de energie electrică trebuie să ajungă la sfîrşitul primului deceniu ţinut la 500-1 000 miliarde kilowaţi-oră, iar la sfîrşitul celui de-al doilea deceniu — pînă la 2.700-3.000 miliarde kilowaţi-oră"*.

LUMINA: SARCINĂ DE PARTID

În Rusia prerevoluţionară toate centralele electrice luate la un loc produceau, pe locuitor, 14 kilowaţi-oră anual. Cît însemna asta atunci? Cam de 20 de ori mai puţină energie electrică decît revenea pentru un locuitor al Statelor Unite ale Americii. Sau, în comparaţii contemporane, de 90 de ori mai puţin decît s-a produs în U.R.S.S. în 1959.

Planul GOELRO, elaborat în 1920, denumit de Lenin „al doilea program al partidului", a însufleţit masele largi, le-a dat certitudinea victoriei. Din 1921 (primul an al aplicării planului de electrificare) şi pînă în 1935 puterea centralelor electrice a crescut considerabil. Proiectele prevedeau o creştere de 1 1/2 ori, dar avîntul constructiv al oamenilor sovietici a înscris în graficul suitor al realizărilor o creştere a puterii centralelor electrice de aproape 7 ori, iar nivelul producţiei de energie electrică dinainte de război a fost depăşit de 13 ori.

„Al doilea program al partidului" se înfăptuia cu fermitate şi avînt comunist, aşa cum prevăzuse Lenin.

GEOGRAFIA BOGĂŢIEI ŞI PUTERII SAU ANCHETĂ POSIBILĂ CU CONSTRUCTORII SOVIETICI

— Numele dumneavoastră?

— Ivan Feodorovici, Gleb Maximovici, Nataşa Stepanova...

— Vîrsta?

— Cînd lucram la centrala electrică de la Kaşino aveam 20 de ani (I.F.); am fost primul săpător evidenţiat de la hidrocentrala Volhov, abia împlinisem 22 de ani (G.M.); tovarăşii mei, geologii de la hidrocentrala Stalingrad, m-au felicitat de două ori în ziua de 10 septembrie: o dată pentru că întreg colectivul nostru de muncă se evidenţiase dînd hidrocentrala în folosinţă cu un an înainte de termen, a doua oară fiindcă în acea zi împlineam 20 de ani (N.S.).

— Cea mai frumoasă amintire a vieţii dumneavoastră de constructori?

IVAN FEODOROVICI: N-am să uit niciodată inaugurarea centralei sătești de la Kaşino, la care a participat însuşi Lenin. Era în noiembrie, 14 noiembrie, cu 41 de ani în urmă. Lenin s-a urcat la tribună, deasupra tribunei s-a aprins un felinar electric care-ţi lua ochii, s-au luminat ferestrele satului. De atunci, în fiecare an, în ziua de 14 noiembrie, în colhozul nostru, „Drumul lui Ilici", se face bilanţul realizărilor, se alcătuiesc planuri de muncă pentru anul viitor.

GLEB MAXIMOVICI: V-am spus doar: ziua în care am fost evidenţiat la hidrocentrala Volhov, ca săpător, primul săpător evidenţiat. Nu era puţin lucru: acolo, la una dintre primele hidrocentrale sovietice, se muncea cu caii şi cu roabe: iar noi, săpătorii, eram figuri de seamă printre constructori. Staţi puţin: trebuie să mai adaug o zi; nu mă pot limita doar la o singură amintire din viaţa mea de constructor. Neuitată va rămîne pentru mine şi ziua în care am primit diploma de inginer specialist în automatică. Şi mai vreau să consemnez o amintire: ea datează din 1959, din ziua în care am fost repartizat ca inginer la hidrocentrala de la Bratsk.

NATAŞA STEPANOVA: Cine ar putea uita ziua de 10 septembrie 1961, cînd a fost dată în folosinţă cea mai mare hidrocentrală din lume, hidrocentrala „Congresul al XXII-lea al P.C.U.S." de la Stalingrad, cu o putere instalată de peste 2,5 milioane kilowaţi... „Gigantul de pe Volga", cum îl numesc ziarele, produce, în medie, 11,5 miliarde kWh anual şi mărimea lui are drept etalon de comparaţie adevăraţi coloşi: este de trei ori mai mare decît Dnieproghesul. Cît priveşte construcţiile din S.U.A. — hidrocentrala noastră le-a întrecut cu brio; este cu mult mai

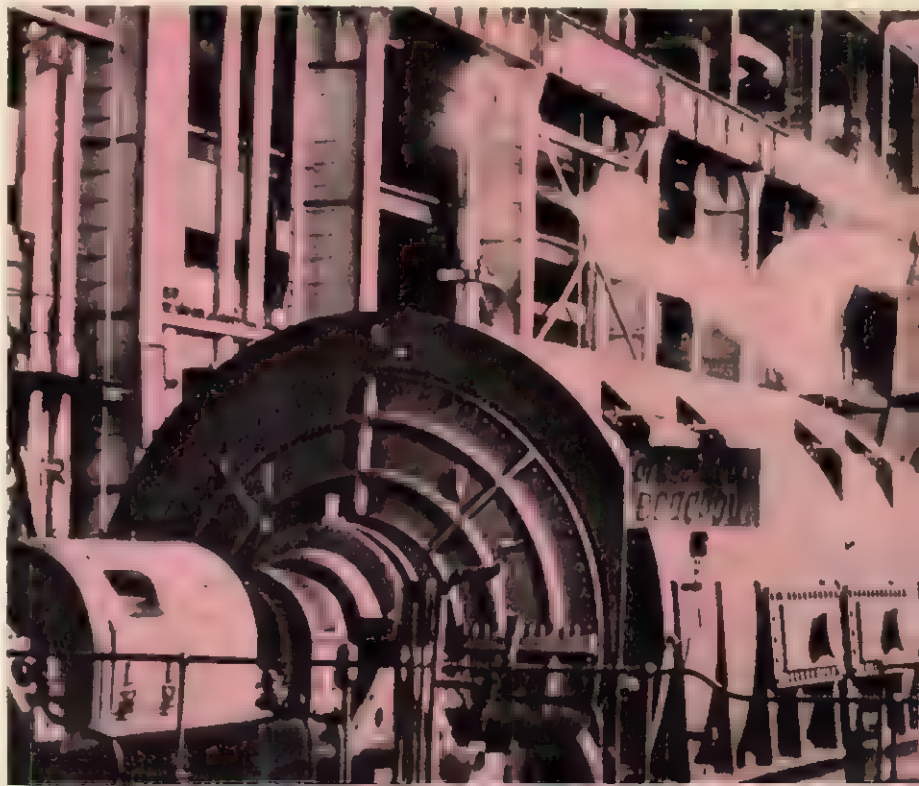

1

Linie de înaltă tensiune de 500/kV.

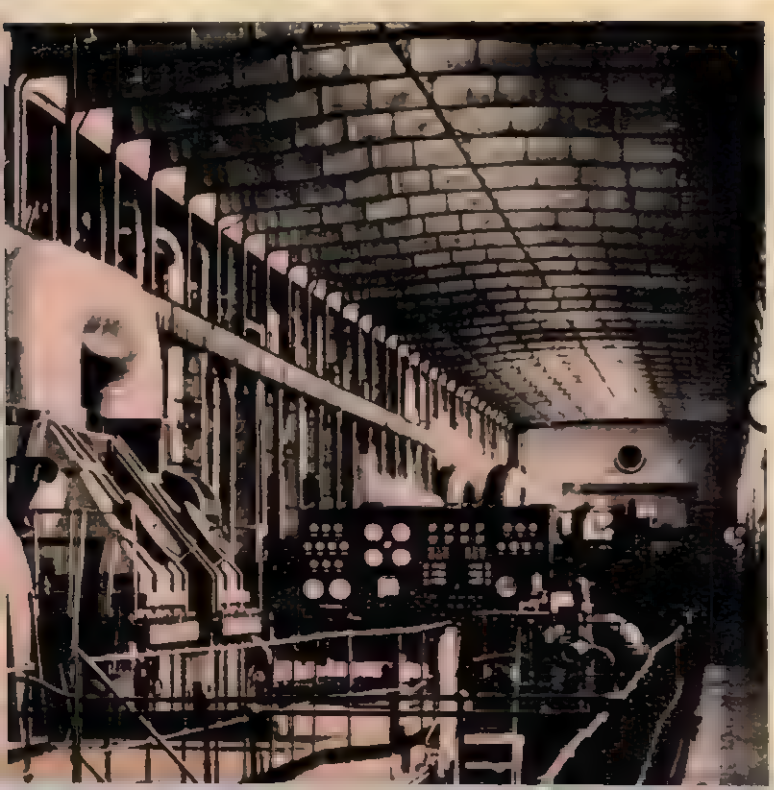

2

Puternica termocentrală din Omsk.

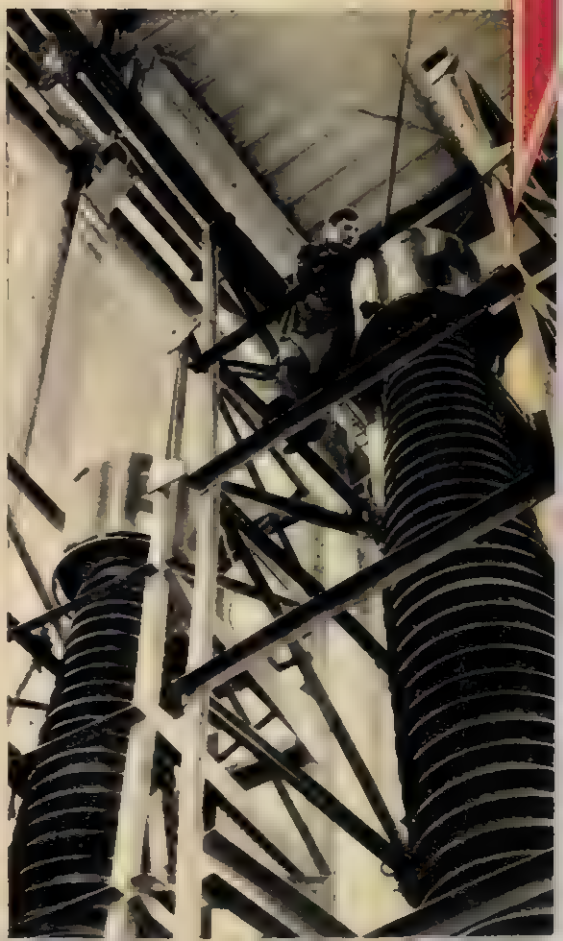

3

Tinerețul sovietic în primele rînduri ale constructorilor hidrocentralei de pe rîul Vaksș.

4

Pentru transportarea imenselor cantități de energie electrică se construiesc asemenea borne uriașe.

mare decît cea de la Grand Coulee, cea mai mare din S.U.A.! De fapt, noi am raportat partidului drag, pe data de 9 septembrie, victoria obținută. Dar 10 septembrie e ziua pe care n-am s-o uit niciodată: atunci, într-un cadru festiv, în orașul constructorilor, Voljski, Nikita Sergheevici Hrușciov i-a felicitat pe constructorii hidrocentralei „Congresul al XXII-lea al P.C.U.S.". Eram acolo la miting, printre miile de ascultători. Hidrocentrala, abia terminată, era o dovadă vie, de necontestat, a dragostei de pace care umple inima întregului nostru popor și-i dă forță și încredere în viitor. Comentînd situația internațională, Nikita Sergheevici spunea: „Trebuie folosite toate posibilitățile pentru rezolvarea problemelor litigioase dintre state pe calea tratativelor și pe calea unei rezolvări echitabile, care să consolideze pacea și să excludă dezlănțuirea unui război de către agresori, nu numai în prezent, dar și în viitor".

★

...Geografia electrificării U.R.S.S. — geografia puterii și bogăției!

Hidrocentrale și termocentrale de mare forță, unele care produc energie electrică, altele care sînt abia în construcție înfloresc harta Uniunii Sovietice cu strălucitoare buchete de lumini. S-au ridicat edificii ale electrificării pe marile fluvii bogate în ape, ca: Nipru, Volga, Kama; au început să dea energie ieftină cele de la Zuevka și Cerepet, de la Tomi-Usinsk, Tiumen și Troițk; în 1954 s-a construit prima centrală atomoelectrică din lume. Giganții hidroenergetici vor preface în lumină energia Eniseiului și a Angarei, a Vahșului și a Amurului, adăugînd noi frumuseți și bogății Uniunii Sovietice. O atenție deosebită se acordă construcției de termocentrale — obiective de seamă în realizarea rapidă a mărețului plan de electrificare. La Pavlodar, la Irșa-Borodino, Nazarovo, Belovo se înalță noi termocentrale puternice care vor furniza în curînd curent electric. Se află în studiu, așa cum se arată în Program, *„noi surse de energie și metode de transformare directă a energiei termice, nucleare, solare și chimice în energie electrică"*.

„Totul pentru om, totul pentru binele omului" — iată lozinca însuflețitoare care stă la temelia proiectului de Program al P.C.U.S. În lupta pentru stăpînirea naturii, pentru înfrumusețarea vieții poporului pe zi ce trece, s-au avîntat milioane de oameni sovietici. Constructorii centralei atomoelectrice de la Novo-Voronej au înscris pe frontispiciul modernului lor șantier: „Atomul să fie muncitor". Această lozincă sau alta, în același spirit, se va permanentiza în construcțiile energetice ale U.R.S.S., căci așa după cum prevede proiectul de Program al P.C.U.S.: *„pe măsură ce se va ieftini producția de energie atomică se va desfășura construirea de centrale atomoelectrice, îndeosebi în regiunile în care celelalte surse de energie sînt insuficiente, se va extinde folosirea energiei atomice în scopuri pașnice în economia națională, medicină, știință"*.

POEMUL ZILEI DE MÎINE

În linia întîi a construcțiilor septenalului se înalță uriașe baraje gigantice, turbine scoc lumină din clocotul apei, din abur captat în uriașele cazane, din energia dăruită cu generozitate de „atomul muncitor", săgețile argintii ale stîlpilor de înaltă tensiune parcă împing cerul mai sus. Linia întîi a construcțiilor septenalului e cea a electrificării întregii țări.

Electrificare nu înseamnă numai lumina becurilor în sate, aparate de radio și televizoare sau săli de concerte inundate de strălucire. Datorită ei de-a lungul și de-a latul Uniunii Sovietice, ca niște adevărate meridiane și paralele ale progresului, se întind 14.000 km de căi ferate electrificate. 125 de milioane tone de cărbuni, care trebuiau să ardă în cuptoarele locomotivelor, au fost astfel economisite. Tracțiunea cu locomotive electrice a mărit de două-trei ori capacitatea de trafic a căilor ferate, îmbunătățind și viteza de transport a trenurilor. Pe distanța Moscova-Irkutsk, de pildă, mărfarele ajung la destinație cu 48 de ore mai repede decît înainte de electrificare. Notați: pe distanța Moscova-Irkutsk! Știți ce înseamnă asta? Transsiberianul Moscova-Irkutsk întrece în lungime toate căile ferate electrificate din S.U.A.! Și asta e doar una singură dintre liniile care au fost electrificate pînă acum.

Aceste trenuri care străbat cu viteză cuprinsul Uniunii Sovietice vor transporta între altele și importante cantități de materiale atît de necesare progresului tehnic: aluminiu, magneziu, titanul, oțelul electric de calitate superioară, masele plastice, rășinile și fibrele sintetice. Pentru obținerea lor este necesară de asemenea o mare cantitate de energie electrică. În proiect se spune că *„planul de electrificare a țării prevede: sporirea de aproape trei ori în următorii 10 ani a gradului de înzestrare cu energie electrică a muncii în industrie; dezvoltarea largă pe bază de energie electrică ieftină a ramurilor industriale care necesită mari cantități de energie electrică; electrificarea masivă a transporturilor, a agriculturii, aplicarea electrificării în viața de toate zilele a populației de la orașe și sate. În al doilea deceniu electrificarea întregii țări va fi în linii mari terminată"*. În deceniul apropiat se va mări aşadar de aproape trei ori înzestrarea electrică a muncii în industrie. Aceasta înseamnă, firește, automatizare și progres, reducerea pe mai departe a efortului fizic — desigur și a zilei de muncă. Electrificarea agriculturii și totodată irigațiile cu ajutorul regularizării cursurilor de ape — numai Marea Stalingradului permite irigarea a peste 1,5 milioane hectare — vor îmbunătăți condițiile de viață, și deosebirea dintre oraș și sat va fi din ce în ce mai puțin vizibilă.

Taigaua siberiană va fi trezită la viață cu ajutorul marilor construcții hidro și termoenergetice. Acele largi teritorii unde la fiecare locuitor revin 45 de hectare de pădure vor cunoaște prefacerile binefăcătoare ale industrializării. Blocuri cu 20 de etaje, întinse pe o distanță de 6 km, formînd complexul de industrializare a lemnului de la Bratsk, unic în felul său, fabrici de mobile, de viscoză și celuloză, de carton și spirt, iată doar cîteva unități moderne care vor pulsa de viață, hrănite de energia electrică a Angarei.

Ziua de mîine, ziua comunistă, e aproape, devine reală cu fiecare nouă construcție, cu fiecare succes. Ea este luminoasă, plină de nebănuite comori, dintre care negreșit de prețioasă o electrificarea — *„pivotul construirii economiei societății comuniste"*.

NOILE CONSTELAȚII LUMINEAZĂ PĂMÎNTUL ȘI CERUL

Pentru a ajunge la o producție anuală de energie electrică de 3.000 miliarde kW/oră, noul Program al P.C.U.S. prevede *„ca în decurs de 20 de ani să crească în mod corespunzător puterea instalată a centralelor electrice, să se construiască sute de mii de kilometri de linii principale de înaltă tensiune și rețele de distribuție în toate regiunile țării. Va fi creat un sistem energetic unic al U.R.S.S."*.

Dar lumina înscrisă în planul de electrificare al marii Uniuni revarsă raze binefăcătoare nu numai pe pămîntul Țării Sovietice. Hidrocentrala de la Bicaz a avut printre cei mai activi constructori pe specialistul sovietic de înaltă calificare ing. K.V. Alexeev care lucrează în prezent la Bratsk. Trăinicia barajului, sugestiile sale pline de competență în construcția uzinei ilustrează munca acestui neobosit prieten și sfătuitor care aducea în țara noastră, pe plaiuri moldovene, experiența aplicării planului GOELRO la marile centrale sovietice.

...Cele mai mari din lume sînt centralele din U.R.S.S " — recunoaște dl. Ellis, directorul asociației cooperativelor sătești din S.U.A. Acest adevăr „trebuie să-l privească pe fiecare american, întrucît în ultimă analiză ele pot să devină un nou satelit, dar de astă dată un satelit nu pe cer ci în domeniul energiei electrice".

...Domnul Ellis a rămas doar la sateliți...

Dar țara comunismului, țara în care puterea sovietică înfăptuiește electrificarea totală, obținînd succese strălucite, a lansat pe cerul planetei nu numai sateliți, ci și două nave cosmice „Vostok I" și „Vostok II", adevărați aștri despre care oamenii știu că vor influența viitorul planetei noastre.

Constelațiile terestre le fac oamenii sovietici. Pe cele cerești le cercetează, cu ajutorul cosmonauților, tot ei. Steaua comunismului, înălțată pentru prima oară de Lenin, luminează pămîntul și cerul.

Tita CHIPER

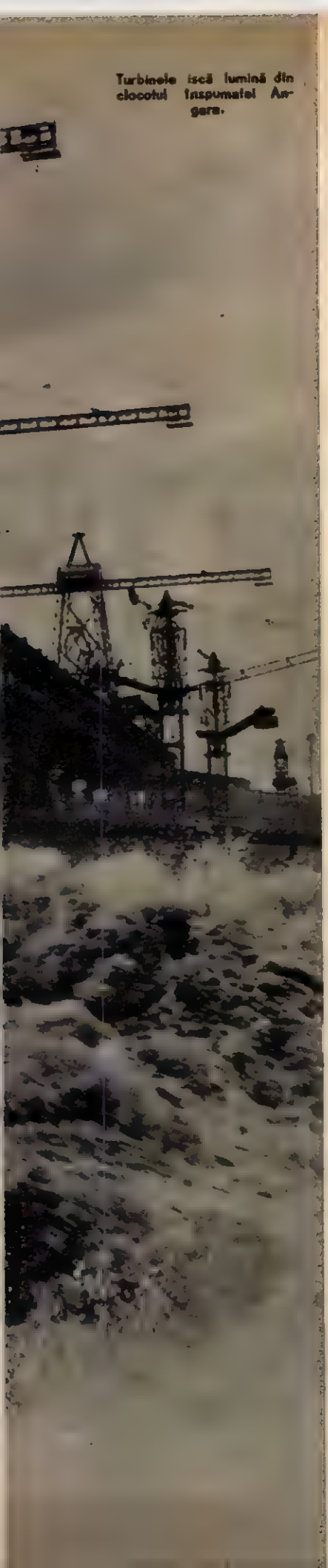

Turbinele iscă lumină din clocotul înspumatei Angara.

Știu eu dacă ar fi trebuit să rîd!?

— schiță —

de Corneliu LEU

Știu eu dacă ar fi trebuit să rîd de ea sau s-o compătimesc?!...

De ris era ușor și aș fi avut destule motive. Nici de compătimit nu era mai greu. Cu toate astea, cînd îmi venea s-o compătimesc simțeam nevoia să și rîd, iar cînd îmi venea să rîd simțeam nevoia s-o și compătimesc.

Numai hurducăturile trenului o mai făceau din cînd în cînd să tacă pentru o clipă. Încolo, vorbea necontenit. Despre toate. Despre tot ce-i venea în minte. Dar, mai ales, despre bărbați. Pentru că pe bărbați se revărsa toată ciuda ei. Pe bărbații învățați, mai ales...

N-avea ochi să-i vadă...

O fi pățit ceva? O fi fost martora unor întîmplări?... N-am reușit să aflu. Nici nu mă interesa. O auzeam numai ce spunea și-mi era de ajuns:

— ...Bărbații învățați?... Lasă-mă, soro, că știu eu! Cîți studenți nu s-au aciuat pe lîngă o fată harnică, iar cînd s-au văzut cu facultatea terminată i-au dat cu piciorul!...

Subiectul era cam de roman de duzină, de moravuri mic-burgheze, și l-aș fi părăsit fără prea multă părere de rău dacă n-ar fi intrat în vorbă o călătoare din colțul compartimentului, o femeie la vreo treizeci de ani, care stătuse pînă atunci tăcută și liniștită. Începu să povestească și ea despre un bărbat. Și glasul ei temperat, modest, ne făcu atenți pe toți, o făcu să tacă și să asculte chiar și pe femeia între două vîrste care pînă atunci vorbise atît de pătimaș.

Bărbatul despre care era vorba fusese la viața lui muncitor în port. Apoi simțise nevoia să facă o treabă mai calificată și devenise strungar. Strungar fiind, se îndrăgostise de o soră de caritate. Dar viața îi despărți. El plecă în alt oraș, unde putea să termine cursurile medii.

Auzind acestea, femeia cea vorbăreață pufni:

— Bineînțeles! Ce, îl interesa pe om de biata fată? Îl interesa viitorul lui!

Povestitoarea n-o contrazise. O privi numai cu ochii ei adînci și continuă cu același glas ferm, care te făcea să-l asculți. Povestea cum, pe adresa sorei de caritate, scrisorile strungarului, care era acum elev, veneau cu regularitate.

— Mersi! Măcar atîta bun-simț cred c-a avut și el! — răspunse cea mai în vîrstă.

Femeia din colțul compartimentului nu se tulbură nici de data asta. Povesti mai departe cum, terminînd cursurile, strungarul s-a înscris la politehnică și cum, după aceea, s-a căsătorit cu sora de caritate.

Cînd spuse aceasta, simții cum niște priviri cam viclene se luminară de satisfacție. De lîngă mine, cea care pînă atunci turuise și blestemase, se ridică în picioare, trecu printre noi și se așeză pe locul gol din fața celeilalte:

— Exact cum spun eu!... Și-a găsit omul gîsculița care să-l țină la facultate!

— Avea bursă, n-avea nevoie de asta — răspunse cealaltă cu calm.

Și continuă să povestească. Simțeam în glasul ei o oarecare încăpățînare. Ce dorea oare?... S-o lămurească pe cealaltă, s-o contrazică? Să-i dea dreptate?... Încă nu pricepeam.

Povesti cum, la treizeci și șase de ani fostul strungar a terminat politehnica și, fiind un student bun, a fost oprit asistent.

Cea din fața ei dădu din cap cu aprobare:

— Așa-s, dragă! Sînt băieți deștepți, nu-s proști, nu-s de loc proști! Ce, și eu am spus la fel!

Povestitoarea nu-i răspunse nimic. Arătă mai departe cum, de curînd, asistentul și soția lui s-au mutat într-o locuință nouă, cum se-nțeleg de minune și cum căsătoria lor este foarte trainică. Povesti cu același glas sobru, care te făcea să-l crezi pe deplin.

Numai cea care se așezase în fața ei dădu neîncrezătoare din cap:

— Și crezi că n-o lasă? Pînă la urmă tot o lasă, draga mea; tot o lasă! Cum să n-o lase?!... Surorile de caritate sînt fete bune, înțeleg; dar lui, dacă-i asistent, nu se poate să nu i se urce fumurile la cap!

Femeia care povestise zîmbi. Era prima oară cînd zîmbea. Un zîmbet bun, sincer, de loc intrigat. Și deodată spuse:

— Da, dar nu v-am spus un lucru: acum sînt și eu doctoriță!

— Cum, adică?... Dumneata?!... Ziceai că dumneata?!... E vorba de dumneata?!...

Cred că nu există satisfacție mai mare decît să vezi o femeie din astea care turuie și tot turuie cum se-mpiedică în propriile ei vorbe, cum nu mai știe ce să spună.

Dar cea din fața ei îi răspunse cu seriozitate și bunătate:

— Da, eu. Cum poți să nu-l urmezi, cînd stai lîngă un om care-ți dă un exemplu atît de bun?!

...Știu și eu dacă ar fi trebuit să rîd sau s-o compătimesc pe femeia cea vorbăreață și nemulțumită, care rămăsese acum cu gura căscată?!...

Ilustrație de E. ARNO

Pe strada asta nu se cla

Într-una din sălile de lectură ale Bibliotecii Centrale de Stat.

xonează

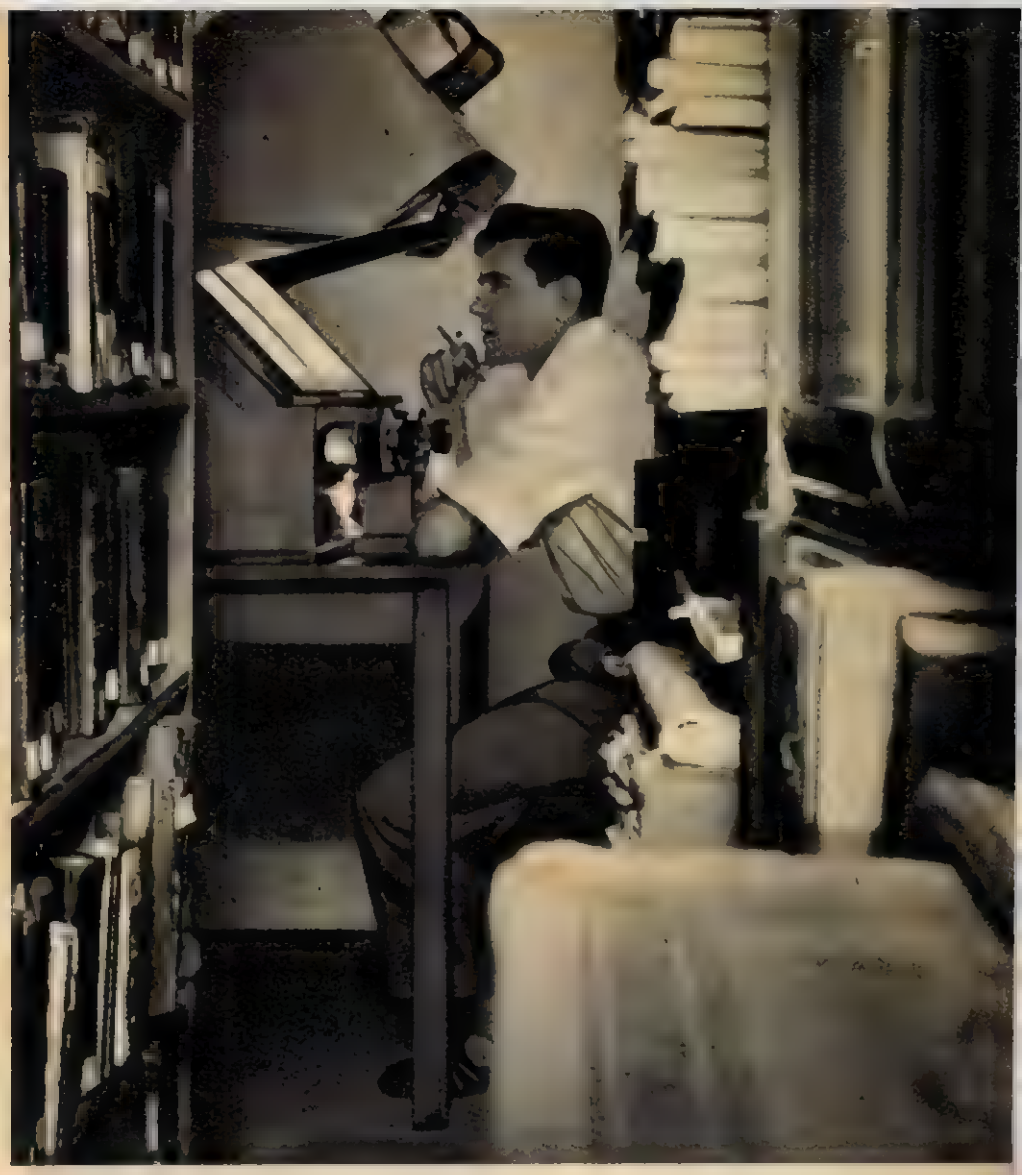

Secolele s-au întîlnit, iar distanțele în spațiu au dispărut. Tehnica modernă înlesnește citirea — în microfilm — a unui manuscris care numără peste 400 de ani și care se află într-o bibliotecă situată la mii de kilometri depărtare de București.

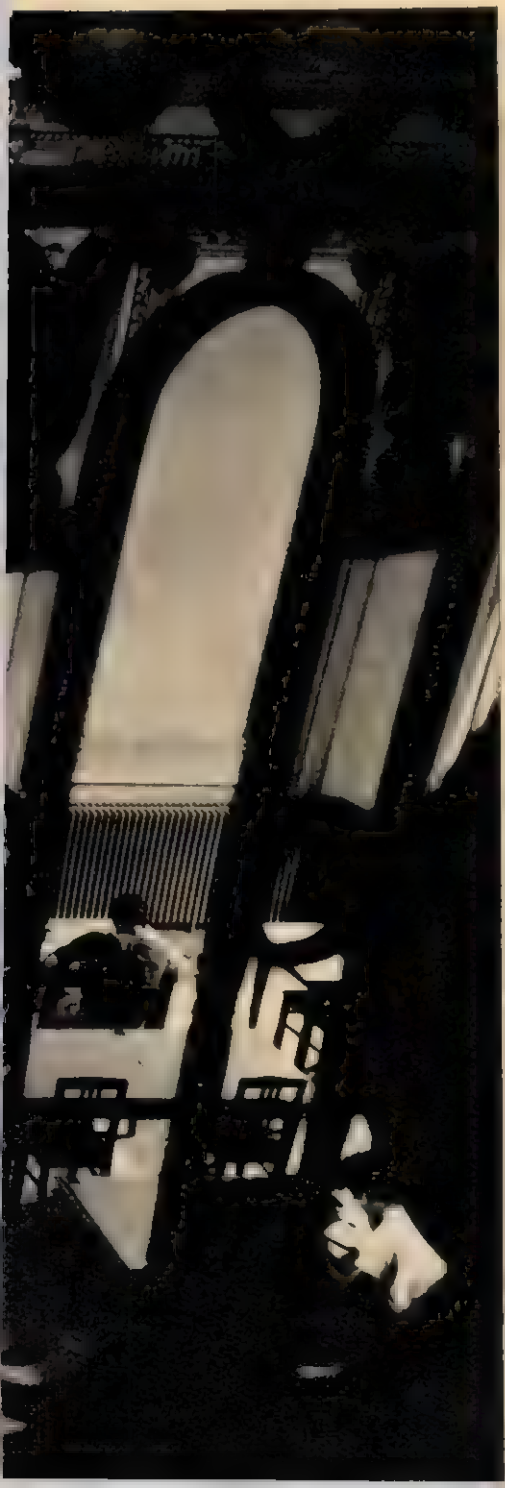

Iunie 1955. Bucureștiul se îmbogățea cu o nouă bibliotecă. Astăzi, după șase ani scurși de la data înscrierii „cititorului 1", a devenit clar că nu numai Capitala cîștiga un nou așezămînt cultural prin înființarea Bibliotecii Centrale de Stat; situată în inima Bucureștiului, împreună cu secțiile sale specializate, Biblioteca pentru copii și secția pentru literatură străină, ea este o instituție de importanță națională. Cifrele sînt cele mai grăitoare: cărțile din bibliotecă au atins numărul de 3.780.000, iar numărul cititorilor în 1960 s-a ridicat pînă la 20.643. În același timp activitatea i se extinde prin relațiile cu marile biblioteci din străinătate.

Milioane de cărți, periodice, manuscrise poartă ștampila „B.C.S.". Cum s-a ajuns la cifrele acestea impresionante? La început a fost reunit fondul bibliotecii Ateneului, care primea tot ce se tipărea în țară încă de la sfîrșitul secolului trecut, cu fondul fundației „D. Balcescu". De atunci, alături de achiziția curentă, depozitul legal central și schimburile cu străinătatea aduc zilnic numeroase cărți noi în incinta clădirii de pe strada Ion Ghica.

Ce înseamnă depozit legal central

În regiunea Bacău s-a tipărit o culegere de texte pentru brigăzi artistice; la București a apărut un volum nou în Editura Academiei sau Tineretului; la Baia Mare a ieșit din tipografie ultimul număr al ziarului regional din Maramureș... În cel mai scurt timp toate se vor afla în Biblioteca Centrală de Stat. Tot ce se tipărește în țara noastră, de la afiș sau ziar pînă la impresionantele tratate științifice, sosește în mod obligatoriu și aici. Biblioteca devine o oglindă fidelă a țării, o oglindă cu nenumărate imagini: R.P.R. în 1955, în 1957, în 1961... Peste 10 sau peste 100 de ani, cercetătorii vor putea urmări în sălile bibliotecii, datorită „depozitului legal central", clocotul zilelor noastre, preocupările, realizările și proiectele care în zilele lor vor fi demult înfăptuite.

Rue Ion Ghica, Ulița Ion Ghika, Ion Ghica Street...

Dacă cineva s-ar mira că locuitorii Noii Zeelande, ai Kenyei sau ai Maltei cunosc pictura noastră sau dacă cineva ar vrea să știe cum a ajuns cutare lucrare românească în „Library of Congress" din Washington, ar trebui să caute explicația tot la Biblioteca Centrală de Stat. Mii de colete au fost primite și expediate din clădirea din str. Ion Ghica, mii de plicuri poartă același adresă în zeci de limbi. Un singur conținut pentru plicuri și colete, deopotrivă cărțile, albumele, revistele din cele mai variate domenii.

Biblioteca Centrală de Stat este un propagandist al realizărilor țării noastre. Datorită ei, de pildă, s-au îmbogățit mult fondurile de la „Biblioteca Historica General San Martin" din Recife-Pernambuco (singura bibliotecă din Brazilia care are o secție specială românească), cele de la Biblioteca Națională „José Marti" din Havana și cîte altele.

Globul întreg este prezent, prin cărțile sale, în clădirea de pe strada Ion Ghica, după cum biblioteca noastră e prezentă în toate marile biblioteci ale lumii.

Povestea bluzei românești

Marele pictor francez Henri Matisse are un tablou intitulat „La blouse roumaine": o femeie îmbrăcată într-o frumoasă ie romî-

Beethoven? „Ciocîrlia"? Şostakovici? Fiecare ascultă ce doreşte. Cărţile au fost înlocuite în sala pentru audiţii de benzile magnetofonului, ascultate la căşti.

nească. „La blouse roumaine" apare şi în alte tablouri. Bluza pe care o poartă ţărăncile noastre i-a fost dăruită marelui artist francez de către prietenul său, regretatul pictor romîn Teodor Pallady. Cucerit de bogăţia culorilor şi formelor ţesute de anonimul creator, pictorul francez a fost preocupat să dea tablourilor sale un spirit cît mai apropiat stilului folclorului plastic romînesc. Acest lucru l-am aflat tot la Biblioteca Centrală de Stat. Nu într-un tratat savant sau într-o monografie, ci într-o scrisoare. Într-o scrisoare prin care Matisse îi cere prietenului său ample lămuriri asupra folclo-

Pentru fiecare carte, o fişă. Depozitele s-au adunat în sertare. Nu rămîne decît să le consultaţi.

rului romînesc, în general, şi asupra iei, în special. Ne aflăm deci în sala de lectură specială. În rafturi stau tipăriturile lui Macarie şi Coresi, Cazania lui Varlaam şi Biblia de la Bucureşti tipărită sub domnia lui Şerban Vodă Cantacuzino, incunabule ca „Epistolarum opus" al lui Erasmus de Rotterdam sau ediţia originală a operei „Tamerlan" cu

însemnările lui Haendel. Aci pare că, într-adevăr, s-au întîlnit secolele. Nu numai faptul că alături de incunabulele de la sfîrşitul secolului al XV-lea stau primele tipărituri romîneşti, că se găsesc aci manuscrisele şi scrisorile lui Odobescu, Alecsandri, Arghezi, Maupassant şi Heinrich Mann, autografe de-ale lui Anatole France sau Serghei Prokofiev. Tehnica secolului al XX-lea dă la iveală secolele dispărute. Pentru aceasta intervin microfilmele. Nenumărate manuscrise vechi referitoare la ţara noastră se află răspîndite în lume. La „British Museum", de pildă, sau la „Bibliotheque nationale" din Paris. Fotografiate, ele pot fi citite la Bucureşti.

Cititori şi... ascultători

Sînt la Biblioteca Centrală de Stat 7 săli de lectură cu 340 de locuri. Mii de cititori se perindă anual, cititori sau... ascultători. Căci şi sala de audiţii este veşnic plină. În căşti vibrează simfoniile lui Beethoven, deopotrivă cu muzica populară romînească. Fiecare ascultă ce doreşte. Şi, totuşi, între zidurile bibliotecii nu se adună nici pe departe toţi cititorii ei. În primul rînd pentru că ea elaborează numeroase publicaţii adresate specialiştilor din ţară şi de peste hotare. Bibliografia cărţilor şi periodicelor din R.P.R. sau monografiile apărute în colecţia „Biblioteci din R.P.R." pot fi consultate oriunde. Şi apoi există cititori colectivi, după cum există auditori colectivi, pe care biblioteca i-a format prin audiţiile organizate la uzinele „Semănătoarea", „23 August" sau la Casa de cultură a tineretului din raionul „Gheorghe Gheorghiu-Dej".

Dar cititori colectivi? Ei sînt, deocamdată: Teatrul Naţional „I.L.Caragiale", uzinele „Tudor Vladimirescu" şi „Steagul roşu". Adeseori producţia — artistică sau industrială — pune probleme de nerezolvat fără o bogată documentaţie. Biblioteca Centrală de Stat o oferă. În paginile cărţilor s-au aflat metode avansate, idei valoroase care au contribuit fie la montarea unui spectacol teatral reuşit, fie la fabricarea unui produs nou pe care uzinele respective l-au dat pieţei.

Se spunea altădată că o bibliotecă e un loc mort, în liniştea căruia nu se întîmplă nimic. Şi la Biblioteca Centrală de Stat e linişte (liniştea este atît de mult respectată încît pe strada respectivă şi claxonatul auto este interzis!), dar o liniştе rodnică. Ştiinţa căpătată aici de numeroşti şi pasionaţii ei cititori prinde viaţă dincolo de pereţii bibliotecii.

Radu RUPEA

Fotografii de A. MIHAILOPOL

3.780.000 de cărţi, periodice, discuri...

Am fost în Filipine

Pe șosea trec în goană nebună mașini militare pe care abia reușesc să deslușesc inscripția „U.S. AIR FORCE" (aviația militară americană). Văzduhul e brăzdat de avioane de vînătoare cu reacție, cu o stea albă, ce fac un zgomot asurzitor. Printre palmierii ce se unduiesc în bătaia brizei oceanice se zăresc, legănîndu-se greoi în radă, mai multe nave militare ancorate, avînd țevile tunurilor îndreptate amenințător spre oraș...

Toate acestea le-am văzut nu undeva pe coastele S.U.A., ci... tocmai la Manila, în capitala Filipinelor, la mii de kilometri depărtare de frontierele americane! Locuitorii Manilei privesc cu îngrijorare creșcîndă la marele număr de avioane americane ce le brăzdează cerul patriei și la zecile de nave militare — tot americane — care fac mereu manevre în apropierea coastelor filipineze, sub steagul războinic al S.E.A.T.O.

Numeroasele instalații militare presărate de-a lungul drumului de la aeroport spre oraș contrastează strident cu splendidul peisaj tropical al acestei regiuni. Se spune că, în Filipine — „perla Pacificului" cum e denumită această țară — unde natura atît de darnică este întotdeauna verde, luxuriantă și îmbietoare, primăvara e veșnică. Dar filipinezii nu arată a fi de loc fericiți. Căci această „perlă" se află de secole sub stăpînirea străinilor.

Pe unde au trecut inchiziția spaniolă și cruciățoarele americane

Timp de peste trei veacuri și jumătate locuitorii bogatului arhipelag al Filipinelor, ce cuprinde nu mai puțin de 7.100 de insule, (arhipelagul a fost descoperit de Magellan, care și-a găsit aci moartea) au cunoscut ororile înspăimîntătoare ale colonialiștilor spanioli. Poporul filipinez a-a încetat însă lupta pentru libertate, împotriva dominației coloniale spaniole. Răscoala națională din 1896 va rămîne în istorie ca o pagină glorioasă a acestei lupte.

Spre sfîrșitul veacului trecut, în vechiul fort Santiago, care amintește de Manila de odinioară, mercenarii colonialiștilor spanioli curmau viața marelui erou național al Filipinelor, scriitorul José Rizal, care a luptat cu cuvîntul și cu arma pentru independența poporului său. La modestul muzeu „Rizal" din Manila, unde sînt expuse manuscrise ale unor opere de seamă, precum și unele obiecte personale ale acestui mare patriot, se perindă mereu filipinezii ce vin să găsească aci un moment de îmbărbătare, amintindu-și de lupta neînfricată a înaintașilor lor. După executarea lui Rizal, lupta antifeudală și anticolonială pentru independență a fost continuată sub conducerea muncitorului Andres Bonifacio. Prima republică filipineză instaurată atunci a avut însă o viață scurtă. Nu mult după aceea patrioții filipinezi au trebuit să ia din nou arma în mînă pentru a se opune de astă dată piraților de pe cruciățoarele ce navigau sub pavilionul înstelat al amiralului american Dewey, care venea să ocupe bogatele insule ce atrăgeau ca un magnet monopolurile yankee.

A trecut mai mult de o jumătate de secol de cînd Filipinele au fost transformate într-o colonie a S.U.A. Bătrînii localnici își amintesc și azi cu groază de expedițiile americane de represalii ce au pîrjolit sate întregi. Trupele lui Dewey și ale lui MacArthur s-au dedat la măceluri sîngeroase împotriva filipinezilor ce nu voiau să se supună noilor

Femeile filipineze își scaldă copiii și-și spală rufele în apele rîurilor departe de cocioabele în care locuiesc, unde n-au nici măcar apă. Turiștii americani nu le pot invidia decît pentru „peisaj"...

Perla furată a Pacificu

Iată în ce condiții primitive lucrează țăranii filipinezi pămîntul. În Filipine 3/5 din pămînturile cultivate stau în mîinile moșierilor și plantatorilor. În centrul insulei Luzon, numită și rezervorul de orez" al țării, moșierii dețin 99 % din pămînturile arabile pe care le arendează în condiții înrobitoare țăranilor fără pămînt. „Kasama" (dimașul) e obligat să dea moșierului jumătate din recolta și pe deasupra să-i plătească pentru folosirea bivolului și plugului primitiv, apoi pentru semințe, fără a mai vorbi de numeroasele „daruri". Și pentru că în astfel de condiții recolta nu-i ajunge țăranului, „kasama" trebuie să împrumute orez de la moșier sau cămătar, dobîndă ajungînd pînă la 400-500 % pe an.

Asemenea cocioabe veri cu mile la Manila, chiar în plin centru, alături de blocurile noi, moderne, construite de marii bogătași după război, unde sălășluiesc mizeria neagră și suferința.

conchistadori, trimiși cu binecuvîntarea marilor monopoluri interesate să stăpînească minele de aur, tutunul și zahărul filipinelor...

La cîțiva pași de muzeul „Rizal", niște grote de piatră, cu înfățișare sinistră, amintesc de vremea întunecată a ocupației japoneze în Filipine (1941-1945). Sînt celulele în care, după cum stă mărturie o simplă placă memorială, au fost torturați și uciși de militariștii japonezi 600 de patrioți filipinezi. Orașul Manila poartă și azi pecetea războiului crîncen dus de filipinezi împotriva ocupanților japonezi.

Ca urmare a creșterii avîntului luptei de eliberare națională a poporului filipinez, S.U.A. au fost nevoite să acorde acestei țări, la 4 iulie 1946, o independență formală. Dar și azi Filipinele continuă să fie de fapt o colonie americană, o țară în captivitate. De acest lucru îți dai seama de cum ai pus piciorul la Manila. La fiece pas poți vedea „binefacerile" dominației monopolurilor americane.

...Privindu-mă cu curiozitate, funcționarul de la hotel mă întreabă, parcă nedumerit, pentru a doua oară: „Din ce țară sînteți? Romînia?" Și adaugă: „Cred că sînteți primul romîn în Filipine. Cel puțin în anii de după război. Noi aci sîntem obișnuiți cu americani, englezi, japonezi..."

Funcționarul nu știa pesemne că guvernul filipinez nu întreține relații cu țările socialiste, pentru că anumiți „domni străini", încă atotputernici la Manila, vor să țină poporul filipinez cît mai izolat. În ce scop, se știe.

Privind în jur cu oarecare prudență, el continuă: „știți, noi, filipinezii, vrem să fim prieteni cu toată lumea. Am stat destul sub jug străin..."

„Probabil că nu există pe lume o altă țară independentă — recunoștea pînă și președintele proamerican al Filipinelor, Carlos Garcia — unde controlul străinilor asupra economiei să fie atît de amplu și atotcuprinzător ca în Filipine. De fapt, o asemenea situație transformă independența noastră într-o farsă și o golește de orice conținut. Atît timp cît se menține această situație, noi vom rămîne din multe puncte de vedere o țară colonială". Acordurile [illegible] impuse Filipinelor au redus într-adevăr la zero independența acordată în 1946. Democrația a fost îngropată în umbra steagului murdar al luptei împotriva „comunismului". Dominația monopolurilor americane, care exploatează acum principalele resurse naționale ale țării, frînează dezvoltarea ei economică, ceea ce a dus la dificultățile financiare și economice acute ale Filipinelor.

Zadarnic am căutat să descopăr vreo firmă mai importantă scrisă în limba băștinașă, tagalog; pretutindeni numai nume spaniole și reclamele stridente ale unor firme americane: „Caltex", „International Harvester", „National City Bank"... Aceste denumiri te urmăresc peste tot ca o obsesie: pe firme, în ziare, la radio, la cinematograf, pe diferite mașini.

Cocioabe, șomeri și „gitnes"...

Străbatem cei peste 20 de kilometri care despart aeroportul de oraș, într-un autobuz al societății de transporturi aeriene olandeze, K.L.M. De-a lungul falezei (Manila este așezată pe coasta insulei Luzon) se înșiră o puzderie de chioșcuri de vară, apoi baruri și restaurante moderne. Cu bulevarde largi în centru și case în stil spaniol, vechi, masive, cu arcade și balcoane ce amintesc de Sevilla, orașul Manila pare copia unui oraș spaniol de provincie din bătrîna Spanie sau de undeva din America de Sud. Peste tot se văd nume spaniole și auzi vorbindu-se ori spaniola, ori engleza, cu toate că Spania, America Latină și Statele Unite sînt la mii de kilometri depărtare! De altfel limba națională, tagalog, se predă în școală doar cîteva ore pe săptămînă, ca o limbă străină!

Un contrast puternic cu centrul orașului îți oferă casele sărăcăcioase din lemn și tablă ridicate pe pari, adevărate cocioabe, pe care le întîlnești în apropierea hotelurilor moderne, dar mai ales în cartierele mărginașe unde dintr-o privire îți dai seama că sălășluiește mizeria.

Ziua întîlnești pe faleză un mare număr de oameni cu fețe supte, arse de soarele tropical. Din cînd în cînd îi vezi asaltînd un băiețandru cu un coș în brațe, care strigă „maiz, maiz". Acești oameni sărăcăcios îmbrăcați, care-și potolesc foamea doar cu un porumb fiert, ce costă cîțiva centi, sînt șomerii Manilei. Într-un ziar filipinez aveam să citesc mai tîrziu că în întreaga țară sînt nu mai puțin de 2.500.000 de șomeri. Astfel se explică de ce pe multe străzi din Manila am văzut afișe care chemau la luptă împotriva șomajului.

Din cauza mizeriei, bolile fac adevărate ravagii în acest oraș. Mușchetează peste tot. „Situația sanitară — se arată și într-un ghid editat pentru turiștii americani — lasă de dorit în multe părți ale orașului. Grămezile de gunoi se adună mereu. Tuberculoza este endemică și constituie cauza principală a mortalității în rîndurile populației. Malaria și dizenteria bacilară sînt obișnuite"... În același ghid se arată de asemenea că în Manila nu există măcar un singur teatru, ci doar cinematografe în care rulează de obicei filme americane de groază.

...„La noi viața e foarte scumpă..." Aceste cuvinte le-am auzit pretutindeni în Manila — în restaurante, magazine sau în convorbirile avute cu unii filipinezi — ca un refren trist... Pînă și presa americană recunoaște această sărăcie a perlei Pacificului ...

Într-un ghid, editat de o asociație americană, am găsit unele „sfaturi practice" pentru turiștii americani — foarte edificatoare în această privință. Astfel, celor ce vin aci li se recomandă să-și aducă de acasă încălțăminte, încălțăminte și alte lucruri de uz personal, deoarece în Filipine aceste lucruri sînt „foarte scumpe".

În Filipine sînt mulți muncitori care „trăiesc" de azi pe mîine cu un peso pe zi, în timp ce o familie are nevoie de cel puțin 400-500 pesos pe lună! Și mereu se scumpesc alimentele, textilele, chiriile...

...Circulația pe străzile Manilei își are curiozitățile ei. Ici, colo dacă am întîlnit vreun autobuz modern. Străzile sînt inundate [illegible] de un soi de „limuzine" [illegible] vopsite în roșu, numite „gitnes", în care se îngrămădesc sub un coviltir de pînză 8-10 persoane. La origine, aceste vehicule, azi învechite, cu aspect sărăcăcios, au fost jepuri americane, rămase din timpul războiului și vîndute apoi filipinezilor, care le-au transformat în mijloace „populare" de transport. Pe lîngă puzderia de asemenea „autobuze" locale, care formează uneori coloane lungi, trec în viteză limuzine americane de ultimul tip, în care se lăfăiesc potentații regimului și numeroși străini, mai ales dintre cei veniți de peste Pacific.

Mașia yankee

În timpul șederii mele la Manila am fost invitat să văd una din „minunile" orașului, cartierele high-life-ului, singurele realizări cu care se poate mîndri guvernul Garcia! În autobuz se aflau numai americani mai vîrstnici, veniți aci pentru afaceri sau turism. Unii dintre ei vorbeau despre Filipine ca despre o veche moșie. Erau foștii ofițeri din armata lui MacArthur, care, izgonindu-i pe japonezi, au predat Filipinele... pe mîna monopolurilor americane. Acum, unii dintre foștii ofițeri, proprietari ai unor mari întreprinderi comerciale cu filiale și la Manila, au venit să-și viziteze fiii sau nepoții care au vreun business aci sau prestează serviciu militar la vreuna din cele 23 de baze militare ce împînzesc în prezent Filipinele. În ghidurile destinate americanilor găsești de altfel numele mai multor baze militare importante ale S.U.A. din Filipine, ca baza americană de la Clark Field sau bazele navale de la Sangley Point (Cavi-

Lipsiți de mijloace și de supravegherea familiei, care umblă în căutare de lucru, cei mai mulți copii filipinezi cresc în stradă. Ce pot deveni ei oare mîine?

ului • O țară în captivitate americană

te), Subic Bay și multe altele, unde în acești ani au fost împușcați mulți filipinezi. Nelegiuirile săvîrșite și diferitele matrapazlîcuri la care se dedau soldații de la bazele americane din această țară au stîrnit indignarea profundă a poporului filipinez.

Autobuzul defilează prin fața unor vile elegante din cartierul San Lorenzo, construite după război. Nici nu-mi închipuiam că acolo puteau exista asemenea vile, după ce văzusem atîtea cocioabe și case mizere. Ghidul ne spune că o casă în acest cartier costă 200.000 pesos (100.000 dolari!). M-am gîndit atunci la suma mizeră, de cîțiva pesos, cu care se chinuiesc s-o scoată la capăt, de la o zi la alta, muncitorii filipinezi, nemaivorbind de numărul mare al șomerilor ce inundă țara.

„Ajutorul" de care n-au nevoie filipinezii

Îmi amintesc de un panou cu fotografii pe care l-am văzut la ieșirea de pe aeroportul din Manila, panou în care se face reclamă „ajutorului" acordat de S.U.A. Filipinelor prin așa-numitul „acord de asistență mutuală". Fotografiile arătau militari americani instruind aviatori, marinari și soldați filipinezi, chipurile împotriva „agresiunii comuniste" și pentru „progresul economic" al țării...! Se pare însă că filipinezii nu prea sînt convinși că un asemenea „ajutor" poate contribui cît de cît la prosperitatea și fericirea lor, deoarece înarmarea Filipinelor, dictată de S.U.A., înrăutățește tot mai mult viața poporului filipinez. De altfel principalul rol rezervat de S.U.A. Filipinelor este acela de cap de pod al imperialismului american în cadrul planurilor sale agresive din Asia de sud-est. Nu întîmplător tocmai la Manila au înjghebat militariștii americani, în 1954, pactul agresiv S.E.A.T.O. Alarmați de înfrîngerile în serie ale politicii americane în Asia, conducătorii S.E.A.T.O. au decretat lupta de eliberare națională drept activitate „subversivă". S.U.A. au cerut intensificarea pregătirilor militare ale țărilor membre ale S.E.A.T.O. Poporului filipinez i s-au impus astfel noi obligații militare. Trebuie amintit faptul că în 1960-1961 Filipinele au cheltuit pentru înarmare 310.000.000 pesos (adică 105.000.000 dolari), mai mult deci cu 20.000.000 pesos față de 1959. Senatorul filipinez Lorenzo Tanada a arătat cu îngrijorare în Congres că din 1946 pînă în 1959 cheltuielile militare ale Filipinelor au crescut de trei ori. Numai cheltuielile pentru grupul de consilieri militari americani îi costă anual pe filipinezi 1.100.000 de pesos. Șeful statului major al armatei filipineze, generalul Cabal, i-a calificat pe acești consilieri drept „lipitori" care nu fac nimic, luînd în schimb pe picior mare la Manila.

Filipinele... filipinezilor!

Noile cheltuieli militare pe care le impun S.U.A. Filipinelor adîncesc și mai mult nemulțumirea poporului filipinez, care e nevoit să strîngă tot mai mult cureaua. Pentru a preveni riposta poporului, autoritățile reacționare din Filipine au primit dispoziții să regizeze o nouă mișcare „anticomunistă" în Filipine. Căci cercurile oficiale americane sînt acum tot mai mult îngrijorate de slăbirea influenței lor în Filipine, ca urmare a nemulțumirii crescînde a poporului filipinez față de politica alimentară a guvernului pro-american al lui Garcia. „Filipinezii în primul rînd!" — aceasta este lozinca ce apare tot mai des pe zidurile Manilei. Lupta antiimperialistă unește păturile cele mai largi ale poporului filipinez, ce se împotrivește aservirii țării pe plan economic și politic intereselor S.U.A. Filipinezii cu care am stat de vorbă la Manila despre „aliații" domnului Garcia mi-au arătat că starea de spirit antiamericană se accentuează în Filipine, provocînd coșmarurile lui Garcia și prietenilor săi de peste ocean. „Nemulțumirea din Filipine crește", recunoștea nu de mult ziarul „New York World Telegram and Sun".

Am părăsit Filipinele tocmai în timp ce taifunul dinspre Japonia se îndrepta vijelios spre sud. Mă gîndeam la grelele încercări prin care aveau să treacă zecile de mii de filipinezi care-și duc viața amară în cocioabele lor de lemn. Dar ei vor găsi forța să reziste, ca și pînă acum, știind că taifunul politic ce mătură de cîțiva ani încoace marionetele proamericane din țările Asiei nu va ocoli multă vreme Filipinele. Și atunci perla furată a Pacificului va aparține din nou poporului filipinez. Se vor adeveri astfel cuvintele unui cîntec popular izvorît din suferințele și lupta filipinezilor împotriva cotropitorilor colonialiști:

„Țară de dimineții,
Copil al soarelui veșnic,
Niciodată cotropitorii
Nu vor mai călca în picioare
Țărmurile tale sfinte".

AL. GHEORGHIU

Zeci de mii de borcane şi de cutii de conserve trec zilnic din halele de fabricaţie în magazii. După un scurt popas, ele îşi vor lua drumul spre magazinele de desfacere.

Un fluviu uriaş de tomate curge zi şi noapte spre instalaţiile de preparare a pastei de roşii.

TOAMNA SE NUMĂRĂ ...CONSERVELE

A început să cadă bruma: s-a dus sezonul legumelor. În schimb, la ora asta, fabricile de conserve ne-au asigurat pentru iarnă cu zeci de milioane de cutii şi borcane pe care o vară şi o toamnă bogată ni le-au umplut cu bunătăţile pămîntului. Şi multe din aceste milioane de cutii şi borcane au şi luat drumul magazinelor alimentare, al restaurantelor, al cantinelor şi chiar al cămărilor sutelor de mii de gospodine care au început să prefere conservele şi compoturile „de-a gata".

DE 35 DE ORI MAI MULT

Vă amintiţi, desigur: *„În cursul planului de 6 ani, industria alimentară va deveni, practic, o industrie nouă, la nivelul ultimelor realizări ale tehnicii, cu un grad avansat de automatizare"*. Aceasta este una din prevederile Planului de dezvoltare a economiei naţionale pe anii 1960 - 1965 expus de tovarăşul Gheorghe Gheorghiu-Dej la cel de-al III-lea Congres al partidului. Se spune acolo şi de intrarea în producţie a noii linii automate de conserve de legume şi fructe. De atunci, n-au trecut mai mult de 15 luni. În acest timp, în trei din fabricile principale de conserve, la Valea Roşie, Zagna-Vădeni şi Tecuci, în actualul sezon de valorificare prin conservare a legumelor şi fructelor s-a lucrat cu instalaţii la nivelul unei tehnici avansate. Zestrea aceasta preţioasă adusă de stat marilor fabrici de conserve face ca în anul în curs saltul faţă de producţia anului trecut să fie mare: cu 40% mai multe legume conservate, cu 25% mai multă pastă de roşii, cu 30% mai multe conserve de fructe, de cinci ori mai mult suc de roşii. Faţă de anul 1948 producem de 35 de ori mai multe conserve de legume sterilizate, de 30 de ori mai multă pastă de roşii, de 30 de ori mai multe compoturi... Şi toate aceste conserve sînt prezentate într-o gamă de peste o sută de sortimente.

ÎNTRE ARGEŞ ŞI DUNĂRE

La doi paşi de Olteniţa, în plin cîmp, îşi înalţă halele una din cele mai moderne unităţi ale industriei noastre alimentare: fabrica de conserve Valea Roşie, înconjurată de mii de hectare de pămînt roditor, hrănit de apele Argeşului şi ale Dunării. De doi-trei ani încoace, peste o sută de gospodării agricole colective cu secţii legumicole şi cîteva mari G.A.S.-uri din cîmpia Dunării au transformat acest ţinut într-un mare bazin legumicol. Ele sînt furnizorii de materie primă pentru fabrica de conserve de la Valea Roşie.

DE LA CĂZĂNEL LA LINIA AUTOMATĂ...

O simplă mişcare la comutatorul mesei de comandă şi un fluviu de tomate începe o lungă călătorie prin băi calde şi reci, prin maşini care le zdrobesc, prin altele care le sterilizează, prin tot felul de cazane, ţevi şi recipiente, pînă ce roşiile acestea, în urmă cu cîteva minute încă rotunde, proaspete şi pline de parfumul grădinii, devin un produs finit, cu gustul pigmentat de mirodenii: pastă de tomate. Cam aceeaşi pastă pe care gospodinele noastre pînă nu de mult o fabricau în căzănel, pe pirostrii în curte sau pe maşina de gătit.

Mazărea pe care dv. o consumaţi la masă este spălată, sortată după mărimea bobului, sterilizată, ambalată, etichetată, fără ca mîna omului să intervină. La fel fasolea. La fel

Sute de butoaie cu pastă de roşii pleacă zilnic spre beneficiarii din ţară şi de peste hotare.

Conservele fac un popas obligatoriu şi prin aceste aparate de sterilizare la temperatură înaltă.

gustosul suc de roşii. Totul călătoreşte pe nesfîrşite carusele ale căror cîrlige, clape şi diverse tentacule metalice poartă sticlele şi cutiile pînă ce ele ajung aşa cum le vedeţi în magazinele de desfacere.

Şi toată această activitate febrilă dintr-o fabrică de conserve de legume nu durează mai mult de cîteva luni: de la sfîrşitul lunii mai pînă în toamnă, adică atît timp cît se găsesc legume proaspete. De aceea aici, la Valea Roşie, bătălia se duce pentru intrarea imediată în producţie a materiei prime. Şi la această bătălie îşi aduc contribuţia toţi muncitorii. Datorită efortului întregului colectiv fabrica şi-a acoperit unele întîrzieri de plan, provocate de capriciile unei primăveri ploioase cu o producţie întîrziată de legume; aceasta pentru ca întreprinderea lor să poată totuşi livra pînă la sfîrşitul lui octombrie de trei ori mai multe conserve decît anul trecut. Adică tot mai mult din bunătăţile pe care ni le oferă cîmpia roditoare dintre Argeş şi Dunăre...

F. URSEANU
Fotografiile autorului

CU APARATUL DE FILMAT PRIN GOSPODĂRIILE AGRICOLE COLECTIVE

Vreme de cîteva săptămîni, o echipă de cineaşti ai studioului „Alexandru Sahia" au bătut drumurile regiunii Cluj. Regizorul Mirel Iliescu şi operatorii Sergiu Huzum şi Francisc Patakfalfi au poposit, rînd pe rînd, la colectiviştii din Mirăslău ca şi la cei din Jeica, la cei din Frata ca şi la cei din Cîţcău, la cei din Luncani ca şi la cei din Rominaşi. Gospodării agricole milionare, gazdele, şi-au întîmpinat oaspeţii cu adînci prefaceri survenite în anii noştri şi pe aceste meleaguri: recolte sporite, ca rezultat al muncii în gospodăria colectivă, al folosirii maşinilor şi al metodelor agrotehnice înaintate, zootehnia în continuă dezvoltare, întinse plantaţii de pomi fructiferi şi vii, o arhitectură schimbată a satelor. Echipa de cineaşti şi-a intitulat documentarul realizat: „Milionarii din regiunea Cluj". Şi a filmat pe eîţiva dintre aceştia. Cine sînt ei? Iată de pildă două eroine, Suzana Capaş şi Elisabeta Huniadi, din satul Jeica, cărora gospodăria colectivă le-a ajutat să-şi făurească un trai demn, îmbelşugat: ambele au case noi, trainice, care au înlocuit vechile lor cocioabe, iar copiii lor sînt absolvenţi ai unor institute de învăţămînt superior: un fiu al Elisabetei Huniadi este profesor, iar o fată — învăţătoare.

Dar planul de lucru al studioului, privind realizarea unor asemenea documentare despre dezvoltarea şi întărirea economico-organizatorică a gospodăriilor agricole colective, nu se opreşte aici. După documentarul „În vizită la Comloşul Mare" — care a rulat de acum — şi „Milionarii din regiunea Cluj", care va intra în curînd pe ecrane, studioul „Al. Sahia" pregăteşte, pînă la sfîrşitul anului, încă 12 filme închinate gospodăriilor agricole colective din diferite regiuni ale ţării. Regizorii Ion Bostan, Al. Boiangiu, D. Done, C. Budişteanu, H. Rabinovici, E. Popiţă, E. Nussbaum, I. Mocsu şi alţii pregătesc documentare în regiunile Oltenia, Iaşi, Galaţi, Dobrogea, Suceava, Bucureşti, Ploieşti, Mureş-Autonomă Maghiară, Maramureş, Crişana, Braşov şi Hunedoara.

Totodată, în cadrul realizării unor filme didactico-ştiinţifice destinate în special satului, au fost terminate filmele: „Prin holdele belşugului", închinat strîngerii recoltei din acest an, „Valorificarea păşunilor" şi „Mai mult lapte", acesta din urmă înfăţişînd metodele ştiinţifice de hrănire a vacilor, de creştere a procentului de grăsime în lapte etc.

Dan CRISTEA

CADRE DIN DOCUMENTARUL „MILIONARII DIN REGIUNEA CLUJ"

Petra oleum (II)

În culisele „păcii pe

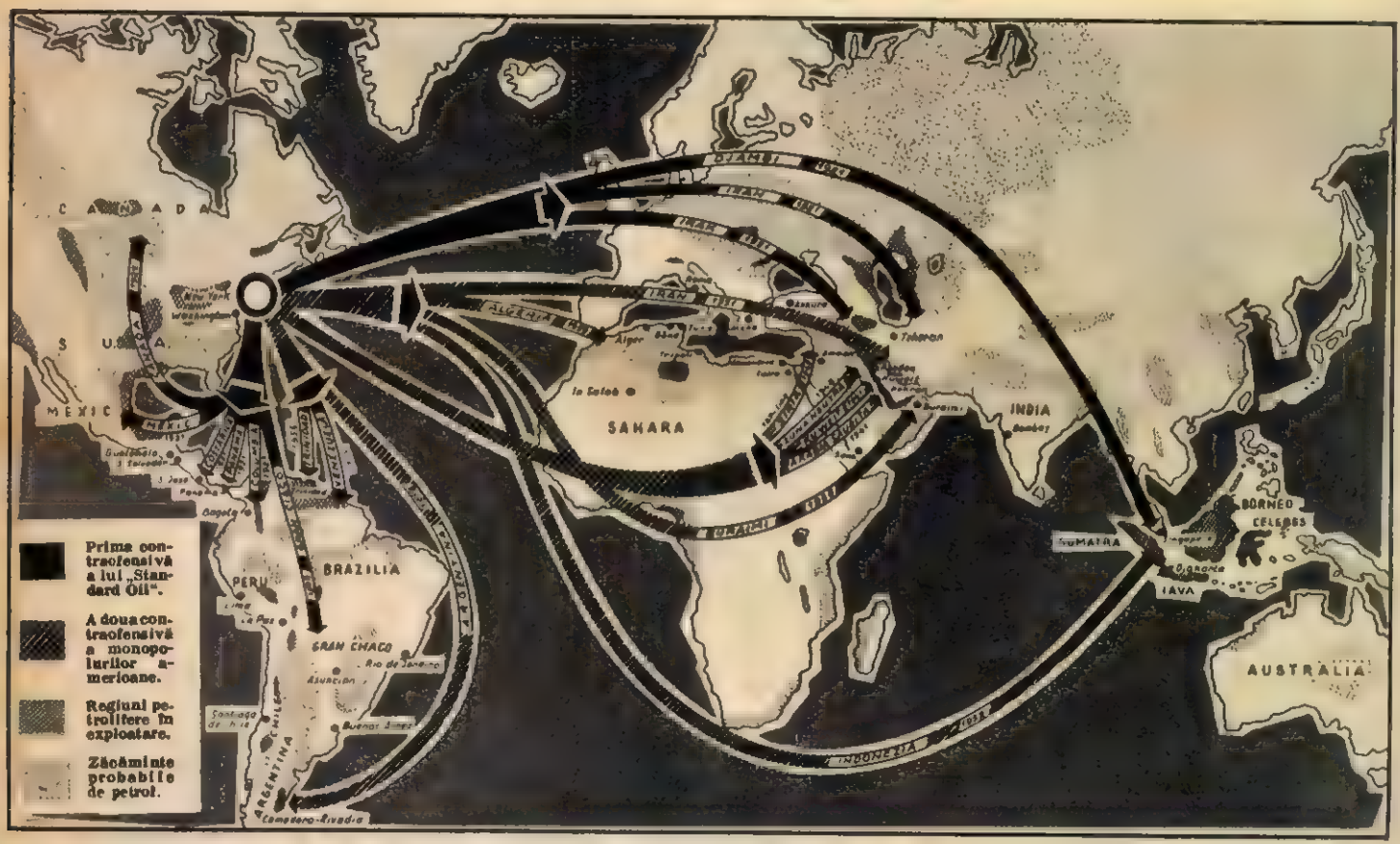

Primul semnal de alarmă oficial l-a dat senatorul Harding (care a devenit apoi președinte al Statelor Unite) într-un discurs ținut la Oklahoma. A urmat apoi o uriașă campanie de presă; savanți cunoscuți au rostit cuvîntări, politicieni au făcut declarații. Într-o adevărată atmosferă de panică se desfășura „prelucrarea" opiniei publice, infiltrîndu-i-se ideea că sondele americane vor seca în perioada 1946 - 1961... și că deci S.U.A. nu au suficient petrol pentru a duce un război modern, în timp ce toate zăcămintele bune din afara hotarelor S.U.A. se află în mîinile englezilor...

UNDE APARE TEORIA „EPUIZĂRII"

— Dar nici astăzi nu s-au epuizat surselе de țiței din S.U.A.! — exclamă prietenul nostru. Și doar sîntem la sfîrșitul lui 1961!...

— Într-adevăr! Magnații petrolului au lansat lozinca „epuizării" surselor petrolifere americane pentru a da o justificare politicii oficiale de sprijinire a contraofensivei monopolurilor petroliere americane. Cu alte cuvinte, dacă zăcămintele din S.U.A. se epuizează, trusturile americane au „dreptul" de a se instala pe orice teritoriu petrolifer, în orice parte a lumii... Și atacul a început în două direcții: *America Latină* și *Orientul Apropiat*.

Standard Oil acaparase deja un sfert din petrolul irakian. Era prima etapă cîștigată a contraofensivei. Era în anul 1921. Anul marilor bătălii petroliere. Pacea lumii fusese de multe ori amenințată în acea vreme, dar marile monopoluri capitaliste contau pe „soluția" clasică: vărsarea sîngelui altor popoare în războiul *lor* pentru petrol. Așa s-a întîmplat și în *Costa Rica*. În 1920, cam prin vremea lansării „teoriei epuizării", diferite personalități militare ale S.U.A. au descoperit subit că securitatea strategică a Canalului *Panama* ar fi, pasămite, amenințată. De ce? Pentru că în jurul canalului, în Trinidad, Ecuador, Peru, Columbia, Venezuela și Costa Rica își înfipsese tentaculele Deterding. În Costa Rica de pildă, care este vecină cu statul Panama, experții lui Deterding găsiseră într-adevăr petrol. Dar din pămîntul micii republici n-a fost scos nici un strop din mult rîvnitul lichid. Căci Royal Dutch, și pe urmele sale Ministerul de Război al Angliei, urmăreau să se apropie de Canalul Panama... Ceea ce a făcut ca, în 1919, în Costa Rica să aibă loc o „revoluție", iar noul guvern instaurat să concesioneze lui Royal Dutch un teritoriu cu o suprafață de 7 milioane de hectare. Tocmai lîngă Canalul Panama, așa, ca din întîmplare... Dar Mr. *Rex Hornby*, agent încercat al lui Standard Oil, organizează o „contrarevoluție". Atunci Deterding este silit să „acționeze" în Panama, care atacă Costa Rica; dar Washingtonul trimite împotriva Republicii Panama infanteria marină care apărea peste tot unde, din ordinul monopolurilor, o țară trebuia subjugată. Panama e învinsă. Urmează o serie de alte manevre și, pînă la urmă, în jurul canalului totul devine american. Royal Dutch e înfrînt.

La începutul celui de-al doilea deceniu al secolului au fost descoperite, lîngă *Djambi*, în Indiile Olandeze, zăcăminte foarte bogate. Petroliștii americani, departe de a se mulțumi cu ceea ce acaparaseră pînă atunci, se pregătesc de atac. Presa monopolistă americană publică articole instigatoare la adresa Olandei. Londra la poziție însă în sprijinul guvernului olandez, care la rîndu-i declară: Djambi aparține englezilor... Atunci Washingtonul adresează o notă guvernului de la Haga. Tonul notei echivalează cu o declarație de război. Haga cedează și astfel Standard Oil își face intrarea și în Indiile Olandeze... Apoi Deterding mai respinge o încercare de pătrundere a americanilor în Iran, dar poziția sa continuă să fie șubredă. Iată de ce Deterding se gîndește la un armistițiu cu monopoliștii americani, mai ales că la orizont apăruse o forță de care se temeau toți capitaliștii: Țara Sovietelor...

„PACEA PETROLIERĂ" ÎMPOTRIVA UNIUNII SOVIETICE

În vara lui 1919, în timp ce bandele lui Denikin încercau să se îndrepte spre Moscova, Deterding organiza la Paris recepții și ridica toasturi în cinstea „apropiatei victorii". Dar aceasta nu era singura lui ocupație. În același timp, el cumpăra de la capitaliștii ruși, fugiți în Franța, acțiunile societăților petroliere din Caucaz. Așa au ajuns — pe hîrtie — în proprietatea lui Royal Dutch zăcăminte, rafinării și conducte petrolifere din Rusia. La fel a procedat și Rockefeller. Cumpărînd de la trustul rus Nobel jumătatea acțiunilor acestuia, Standard Oil a pus și el piciorul în Caucaz — tot pe hîrtie, desigur. De faptul că în primăvara lui 1921 Armata Roșie, după ce a nimicit armata lui Denikin, a izgonit pe dușman și din Caucaz, Deterding, pur și simplu, nici n-a vrut să țină seama. Mai mult chiar: el a continuat să cumpere acțiunile zăcămintelor... devenite pentru totdeauna proprietate a poporului sovietic. Ba a înființat chiar societăți noi în birourile sale de la Paris, distribuind

troliere"

• STANDARD OIL ATACĂ ÎN DOUĂ DIRECȚII • DETERDING TOASTEAZĂ LA PARIS PENTRU VICTORII IMAGINARE ÎN CAUCAZ • LOVITURĂ ÎN MEXIC ȘI MASACRE ÎN GRAN CHACO • DE CE A SĂRIT ÎN AER TRENUL DE SAN CRISTOBAL • PREȘEDINTELE PETROLULUI ȘTIA PREA MULTE • CÎND ARDEAU SONDELE ÎN VALEA PRAHOVEI

rolurile pentru viitorul său imperiu petrolifer din Caucaz. O sinistră farsă, care a costat totuși atîta sînge.

Conferința de la *Genova*, din aprilie 1922, a fost prima întrunire internațională la care a luat parte prima țară socialistă din istorie: Rusia Sovietică. Capitaliștii, strînși într-un front comun, plănuiseră să prezinte delegației sovietice un memoriu prin care să revendice achitarea sumei de 2 miliarde 600 de milioane lire sterline. Aceasta pentru acoperirea datoriilor de stat ale Rusiei țariste și altele. Capitaliștii socoteau că Rusia Sovietică, epuizată economicește de pe urma războiului, va ceda în fața presiunii lor. Și atunci ei vor putea pune și problema petrolului din Caucaz. Numai că socoteala de acasă... Cu atît mai mult cu cît delegația sovietică a prezentat la conferință o notă prin care cerea puterilor occidentale să plătească 5 miliarde lire sterline drept despăgubire pentru pagubele provocate poporului sovietic de către trupele interviniste ale Antantei și de bandele contrarevoluționare susținute de această Antantă.

Comunicînd că guvernul sovietic este de acord să plătească datoriile din perioada antebelică, delegația a subliniat totodată că pentru aceasta cere un termen de 30 de ani, precum și credite pentru refacerea economiei naționale. Era limpede că planul capitaliștilor eșuase. Și însăși unitatea țărilor capitaliste s-a destrămat la Genova. Francezii, care reprezentau acolo interesele lui Standard Oil, au susținut ca Rusia Sovietică să înapoieze mai întîi zăcămintele din Caucaz și apoi se va discuta despre recunoașterea guvernului sovietic, ca și despre credite. Englezii, care vorbeau în numele lui Royal Dutch, au venit cu alte revendicări complicate, ce urmăreau de fapt excluderea americanilor din Caucaz. Într-un cuvînt, conferința de la Genova a eșuat. Prezentarea de către delegația sovietică, în a doua parte a conferinței, a unui plan de *dezarmare generală* i-a speriat și mai mult pe capitaliști.

Dar rechinii petrolului nu voiau să renunțe cu una, cu două... Mai ales că în regiunea petroliferă din Caucaz, dinamitată, arsă, distrusă de ei înainte de a o părăsi, producția lua avînt într-un ritm vertiginos. În 1921 — 4 milioane de tone; în 1922 — 6 milioane; pentru ca 6 ani mai tîrziu, în 1928, să se ajungă la 12 milioane de tone de țiței! Iată de ce la conferința de la *Haga* reprezentantul Angliei se declară de acord cu poziția franceză de la Genova. Adică: atîta timp cînd guvernul sovietic nu „înapoiază" zăcămintele din Caucaz, nu vor fi purtate nici un fel de tratative... Iar la o recepție organizată de Deterding, într-un cerc restrîns, domnii în frac plănuiesc, ciocnind paharele: Rusia Sovietică trebuie mai întîi izolată, apoi nimicită... Se încheie deci „pacea petrolieră" împotriva Uniunii Sovietice. Deterding, avînd în buzunar mandatul monopolurilor și, bizuindu-se pe sprijinul guvernelor imperialiste, trece la „acțiune". Spioni și sabotori sînt introduși pe teritoriul sovietic, se încearcă organizarea unei contrarevoluții în Caucaz. După ce și aceste planuri dau faliment, Deterding adoptă altă „metodă": lansează o campanie de defăimare a Țării Sovietice. Se ajunge pînă la ruperea de către guvernul britanic a relațiilor diplomatice cu Uniunea Sovietică.

În 1926, într-o scrisoare publicată în „London Morning Post", Deterding, acest dușman înverșunat al țării socialismului, declară că planurile pentru atacarea Uniunii Sovietice sînt gata. „Bolșevismul se va prăbuși înainte de sfîrșitul acestui an" — prezice Deterding. El nu era însă singurul fals profet. Între anii 1918-1920, ziarul „New York Times" anunțase de 91 de ori „falimentul bolșevismului". Mareșalul *Foch* declarase de asemeni ritos că anul 1919 „va fi martorul sfîrșitului bolșevismului". În 1928, Churchill se arăta mai „darnic", acordînd încă șapte ani de viață Uniunii Sovietice, prin afirmația că ea „se va prăbuși în 1935"... Se știe ce s-a ales din toate aceste „profeții"!... Departe de a se prăbuși, U.R.S.S. s-a întărit. Prestigiul său internațional a crescut. Monopoliștii au înțeles că, pentru a înfrunta o asemenea forță, nu ajung cîteva mii de mercenari. Și Deterding, lăsînd deoparte planurile și metodele sale învechite, l-a descoperit — înaintea colegilor săi apuseni — pe Hitler...

CUM SE FABRICĂ PREȘEDINȚI DIN... PETROL

— Dar ce s-a ales din „pacea petrolieră"?
— Acest armistițiu, de cîțiva ani, între marile monopoluri, a dat faliment. Zăcămintele din Caucaz fiind definitiv pierdute, a reînceput lupta pentru petrolul rămas înăuntrul hotarelor sistemului capitalist. Deceniul care a urmat acestei „păci" (anii 1927-1937) a fost plin de evenimente sîngeroase. Să ne oprim asupra cîtorva dintre ele.

Iată de pildă ce s-a petrecut în *Mexic*. Aici producția de țiței a crescut vertiginos. În timp ce în 1900 nu se extrăgea nici o picătură, în 1921 se ajunsese la o producție de 20 milioane tone. Și atunci Standard Oil și Royal Dutch au început să „fabrice"... președinți în Mexic.

Între 1911 și 1928, ca rezultat al luptei dintre cele două monopoluri pentru acapararea petrolului din această țară, s-au perindat la cîrma Mexicului nu mai puțin de șase președinți. Soarta fiecăruia dintre ei era determinată de doi factori: pe cine favorizează, pe Royal Dutch sau pe Standard Oil. Și, mai ales, de... ignorarea *articolului 27* din constituția mexicană votată în 1917, care prevedea că: „proprietara pămînturilor, apelor și bogățiilor miniere este în primul rînd națiunea..."

În vara lui 1934, scaunul prezidențial a fost ocupat

PRODUCȚIA DE ȚIȚEI A LUMII
(în milioane tone)

1870	0.8	Dominația petrolului lampant. Benzina se aruncă!
1880	4.0	
1890	10.3	
1900 . . .	20.0	
1910	45.0	Epoca motoarelor. Mai multă benzină!
1920	97.0	
1930 . . .	196.5	
1939 . . .	284.0	
1950 . . .	524.8	Epoca motorului diesel, a păcurii ca combustibil, a avioanelor cu reacție. Începutul erei petrochimiei.
1955 . . .	770.0	
1956 . . .	837.5	
1957 . . .	882.0	
1958 . . .	905.0	
1959 . . .	978.0	
1960 . .	1.051.0	

„Și dacă noi, astăzi, în Europa vorbim despre pămînturi noi, ne gîndim în primul rînd la Rusia..." Aceste cuvinte ale lui Hitler l-au uns pe inimă în primul rînd pe Henry Deterding. Întrucît și el gîndea cam la fel încă din 1917... Și, ca să fie mai aproape de idolul său, Deterding s-a mutat în 1934 în Germania. El a aprobat toate planurile de cotropire ale hitleriștilor și a ajutat la înfăptuirea lor. A murit în februarie 1939 și în jurul mormîntului său reprezentanții de vază ai celui de-al III-lea Reich și-au luat rămas bun cu salutul fascist de la „marele prieten al Führerului".

Sir Basil Zaharoff sau „negustorul de moarte" — cum i se mai spunea — unuia dintre traficanții de arme cei mai lipsiți de scrupule. A intrat în slujba Intelligence Service-ului în 1875 și cam tot de atunci s-a ocupat și cu comerțul de arme.

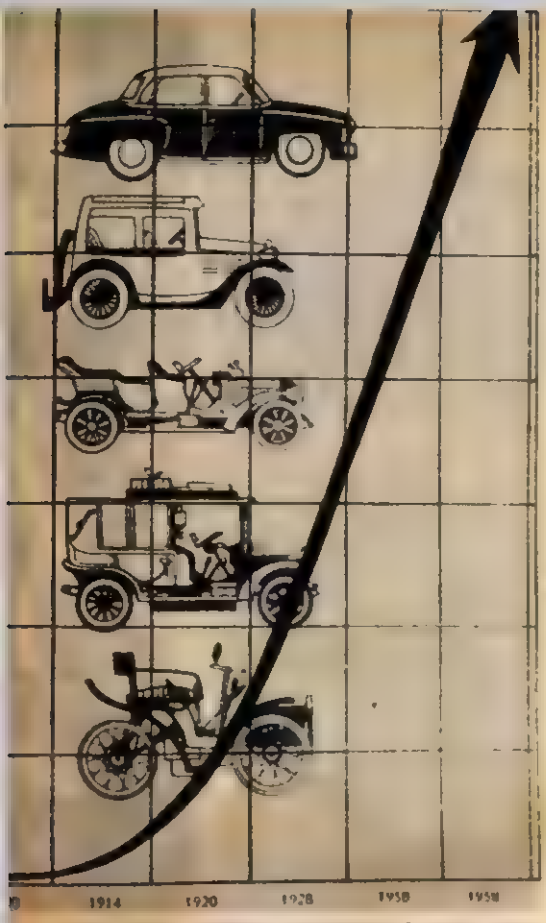

75 de ani împlinește automobilul! În anul în care Drake săpa prima sondă în S.U.A., un francez depunea brevetul primului motor cu explozie. Iar cînd, în 1886, Rockefeller înființa Standard Oil, Carl Benz lansa primul automobil de 3/4 cai putere... Henry Ford, care în 1899 a înființat fabrica sa din Detroit, a devenit aliatul cel mai puternic al lui Rockefeller. Începute epoca benzinei: în 1901, pe drumurile lumii alergau vreo 10.000 de „căruțe fără cai". În cel de-al treilea deceniu al secolului nostru, Ford livrează deja milioane de automobile, devenind totodată aliatul lui Deterding în susținerea și finanțarea lui Hitler. Fabricarea automobilelor însă încetase de a mai fi monopol american. Graficul de mai sus înfățișează creșterea producției de automobile în milioane bucăți între 1900 și 1958.

de *Lazaro Cardenas*. Între alte reforme și măsuri, Cardenas a aplicat și articolul 27. În 1938, el a hotărît naționalizarea tuturor capitalurilor străine investite în industria petrolieră. Era prima mare lovitură dată jefuitorilor străini.

Monopoliștii spumegă de furie. Londra rupe legăturile diplomatice cu Mexicul. Washingtonul amenință. Se face mai multă zarvă în jurul petrolului din Mexic decît în jurul adevăratului pericol care amenința pacea și viața popoarelor: fascismul. Dar nici blocada economică, nici puțchurile organizate din afară nu au folosit. Poporul mexican s-a unit strîns în jurul lui Cardenas și petrolul a rămas proprietate mexicană. Dar Cardenas nu a mai putut fi reales după expirarea mandatului său de șase ani, căci constituția mexicană interzice acest lucru...

Între *Bolivia* și *Paraguay* există un teritoriu mai mare decît Franța. Este o junglă deasă. Pe hărți poartă denumirea *Gran Chaco*. Poporele celor două țări au trăit liniștite pînă într-o zi din anul 1926, cînd s-a răspîndit vestea că în Gran Chaco s-a descoperit petrol... Unde? În Paraguay sau în Bolivia? Căci granița între cele două state e greu de stabilit cu precizie. Urmarea acestei descoperiri a fost un îngrozitor război de jungă, care a durat zece ani. Standard Oil a ajutat și a înarmat Bolivia, iar Royal Dutch — Paraguayul. Între 1928-1938 au pierit în „iadul verde" 120.000 de oameni pentru a se hotărî care dintre magnații celor doi monștri va pune stăpînire pe petrolul din Gran Chaco. Măcelul s-a terminat cu victoria Paraguayului.

În cursul aceluiași deceniu sîngeros, Standard Oil a mai pierdut o bătălie, de astă dată în Venezuela. A doua țară producătoare de țiței din lume, Venezuela constituia un adevărat Eldorado al magnaților petrolului. Deterding s-a instalat aici încă în 1911. La început, în afară de unele conflicte „locale", țițeiul din Venezuela n-a dat naștere la evenimente sîngeroase. Gomez, dictatorul Venezuelei, s-a înțeles bine cu monopoliștii ahtiați de profituri. Dar iată că, în primăvara anului 1928, Deterding află că Gomez duce tratative cu Rockefeller pentru zăcămintele descoperite la Curicuirei. Și astfel, la 4 aprilie 1928, un tren special, aflat în drum spre San Cristobal, este aruncat în aer de o mină pe viaductul de la Punto Felipe. O sută cincizeci de oameni au pierit în acest groaznic „accident", printre ei se află și aproape întreaga comisie de experți ai lui Rockefeller, care la San Cristobal urma să semneze acordul... În cele din urmă acest acord a fost semnat, dar de oameni ai lui Deterding. La cîteva săptămîni după aceea a fost arestat un anume *Arno Ruytgers*, care a recunoscut că el a pus mina. Condamnat la închisoare pe viață, inginerul Ruytgers nu a vorbit despre ceea ce l-a îndemnat să facă acest gest decît abia paisprezece ani mai tîrziu, în 1942, cînd se afla pe patul de moarte. Atunci el a dezvăluit cum a fost recrutat de agenții lui Deterding pentru a comite atentatul.

— Este de neînchipuit! — exclamă prietenul meu.

— Dar nu e de loc de mirare. Aceste metode sîngeroase sînt adînc înrădăcinate în însuși sistemul capitalist. Iată de pildă cazul Harding.

Ales în 1920 președinte al Statelor Unite, Harding a fost denumit „președintele petrolului", tocmai pentru că aprinsese marile trusturi petroliere americane. În timpul administrației lui a fost declanșată prima „contraofensivă" a monopolurilor petroliere americane; el l-a înscăunat în postul de ministru de Externe pe Hughes, omul lui Standard Oil. Prin aceasta s-a inaugurat, în istoria Statelor Unite, epoca „diplomației petrolului". Andrew William Mellon, unul dintre cei mai bogați oameni ai lumii, stăpînul lui Gulf Oil Co., a devenit ministru de Finanțe tot în timpul administrației Harding, cînd au fost de altfel dezlănțuite și agresiunile împotriva Mexicului și a Republicii Costa Rica. Ca ministru de Interne în administrația Harding figura un anume Albert B. Fall. Acesta, împreună cu alte cîteva persoane oficiale, a vîndut din rezervele militare de stat de la Teapot Dome unele terenuri petrolifere. Și le-au vîndut au lui Rockefeller, ci altora... Dar asta poate că nu ar fi fost atît de grav. Căci astfel de afaceri se aranjează „în familie". Deterding însă a aflat de business și, întrucît oficial mai domnea încă „pacea petrolieră", a procedat indirect. A plecat personal în Mexic, unde a cumpărat cel mai mare ziar al țării „*Universal*". Acesta a început să publice o serie de reportaje senzaționale despre afacerea de la Teapot Dome. Harding s-a speriat. Scandalul nu mai putea fi mușamalizat. Și atunci președintele s-a văzut nevoit să ordone anchetarea nu numai a cazului Teapot Dome, ci a tuturor afacerilor din culise ale *tuturor societăților petroliere*. Cum era și firesc, a izbucnit un scandal monstru, presa monopolistă dezlănțuindu-se la atacuri vehemente împotriva președintelui. Harding dă înapoi, retrăgînd mandatul comisiei de anchetă, însă poziția sa devenise foarte șubredă. În vara lui 1923 președintele dispare din Washington. În mod oficial se anunță că a plecat în Nord să se odihnească. Dar la numai cîteva zile după aceea, o telegramă transmisă din Vancouver (Canada) anunță moartea președintelui Warren G. Harding. Comunicatul oficial dădea drept cauză a morții un atac de apoplexie survenit la San Francisco. Dar de-a lungul celor 1.500 de kilometri ce despart San Francisco de Vancouver, cauza morții s-a... transformat. În telegrama sosită din Canada moartea se datora unei înțepături veninoase... Dar la urma-urmei ce importanță are cauza morții?! Principalul era că președintele, care știa cam multe, dispăruse...

EXPLOATATORII PETROLULUI ROMÎNESC ȘI AI MUNCITORILOR PETROLIȘTI

— Calendarul arată: decembrie 1916. Armata germană se apropie. Flăcări imense se ridică spre cer. Ard terenurile petrolifere românești. Ordinul ministrului Angliei la București: totul să fie distrus în calea nemților. 1.500 de sonde au fost înfundate, alte o mie incendiate, 70 de rafinării distruse, 830.000 de tone — o cantitate uriașă! — de țiței și produse derivate ard în Valea Prahovei, în timp ce din munți coboară armata germană. La rîndul lor invadatorii au căutat să jefuiască cît mai nemilos Romînia ocupată. Dar după ce imperialiștii germani au pierdut războiul, în industria petrolieră românească s-au întors în mare grabă și cu o poftă crescută vechii jefuitori.

Războiul imperialist, care a însemnat averi uriașe pentru monopoluri, a adus poporului român numai jale, sărăcie și foamete. Însuflețită însă de exemplul dat de eroicul proletariat rus, clasa muncitoare din Romînia se organizează; în iunie 1919 muncitorii din Valea Prahovei declară grevă. Lucrătorii din alte regiuni petrolifere li se alătură. Faptul că greva, trădată de bonzii și șefii social-democrați de dreapta, a încetat la numai trei zile după ce guvernul român încheiase cu Standard Oil vestitul contract de vînzare a unei cantități de 70.000 de tone produse petrolifere, n-a fost o simplă întîmplare. Standard Oil avea o bogată experiență în aplicarea sistemului amenințărilor și al mitei ca mijloc de a-și asigura „bunăvoința" trădătorilor oportuniști. Acțiunile greviste au continuat însă, grupurile comuniste au chemat la continuarea luptei, iar crearea *Partidului Comunist din Romînia*, în mai 1921, a însemnat o cotitură radicală în conducerea, îndrumarea și dezvoltarea luptei revoluționare a clasei noastre muncitoare.

— Dar de ce ai caracterizat ca „vestit" contractul cu Standard Oil? — întreabă prietenul.

— Pentru că acest contract este un exemplu de corupție în stil mare și de jaf organizat de sus. Prețurile de vînzare erau stabilite la un nivel foarte scăzut (benzina cumpărată de pildă cu 90 de bani kilogramul era revîndută de Standard Oil peste granițe cu 7 lei — și tocmai pe acele piețe unde pînă atunci Romînia exportase benzină!...). În schimbul acestui „serviciu", regina și cîțiva miniștri au primit un comision gras. De altfel, după cum arăta în mai 1932 ziarul german *„Welt am Montag"*, nici Deterding nu a rămas în afara businessului. Șeful lui Royal Dutch a cheltuit peste 40 de milioane florini olandezi pentru coruperea unor personalități din Romînia veche, printre care se aflau — după cum relata ziarul — primul ministru român, care primise 20.000 de lire sterline, și *Carol al II-lea*, „îmbunat" cu 5 milioane de franci...

— Ceea ce pare ciudat — observă prietenul meu, studiind statisticile — este faptul că pînă și în timpul crizei economice din 1929-1933 producția de țiței din Romînia a crescut cu 2.500.000 de tone!

— Acest fenomen se explică în primul rînd prin sporirea intensității muncii și reducerea salariilor. A fost un atac general al capitaliștilor împotriva nivelului de trai al muncitorimii. În 1931 Deterding a venit în țară. „Această vizită — se spunea într-un manifest ilegal al Partidului Comunist — este strîns legată de împrumutul pe care capitaliștii străini l-au dat Romîniei care trebuia cu acești bani să pregătească cît mai repede războiul împotriva Uniunii Sovietice". După Deterding a venit Gustav Nobel, omul lui Rockefeller, apoi s-au perindat alți bancheri și militari, printre care și MacArthur, șeful de stat major al armatei americane... Dar

PRODUCȚIA DE ȚIȚEI în Romînia între 1915-1944

Anul	Tone
1915	1.548.330
1918	968.611
1920	1.188.924
1925	2.316.979
1935	8.376.017
1940	5.738.228
1944	3.519.190

proletariatul, sub conducerea partidului său revoluționar, a ripostat prin luptă. În ianuarie 1933 a izbucnit greva muncitorilor din Ploiești și Valea Prahovei. La 30 ianuarie au declarat grevă lucrătorii rafinăriei „Astra Romînă", ocupînd uzina. Exemplul lor a fost urmat de cei de la „Romîno-Americana", „Orion", „Unirea" și alte rafinării. În același timp creștea în amploare și mișcarea muncitorilor feroviari. Guvernul a trimis împotriva greviștilor armata, dar muncitorii nu au dat înapoi. Cînd muncitorii ceferiști au pornit glorioasele lupte de la Atelierele Grivița, petroliștii s-au solidarizat cu lupta lor. Muncitorii s-au avîntat în luptă sub stindardul încercatului lor conducător: partidul comuniștilor.

Peter VADÁSZ

(Continuare în numărul viitor)

Partea a treia cuprinde:
• CÎND RĂZBOIUL NU ÎNTRERUPE LEGĂTURILE DINTRE STANDARD OIL ȘI I. G. FARBEN • „VIDUL" DIN ORIENTUL APROPIAT ȘI SUBSTRATUL „DOCTRINEI EISENHOWER" • UNDE SE ÎNCĂIERAU CONDUCTELE ȘI INTERESELE IMPERIALIȘTILOR • 13 LIDERI POLITICI ASASINAȚI ÎN 9 ANI • RIPOSTA POPOARELOR

CNEAZUL IGOR

În fața străvechiului monument al literaturii folclorice ruse intitulat „Cîntec despre oastea lui Igor", cercetătorul pasionat al literaturii beletristice și savantul istoric care confruntă atent fiecare fapt și fiecare dată, struninđ imaginația pe făgașul adevărului științific, se simt pătrunși de aceeași admirație. Căci puține dintre poemele și baladele eroice care au intrat în tezaurul literaturii mondiale izbutesc să reunească înalta măiestrie artistică cu veridicitatea istorică a faptelor, înflăcărarea lirică cu realismul narațiunii, ca acest poem a cărui existență numără mai bine de șapte veacuri.

Interesantă, plină de neprevăzut este însăși soarta acestui „Cîntec despre oastea lui Igor". A colindat vreme de peste 300 de ani întinderile nesfîrșite ale Rusiei, purtat pe buze și pe strunele dombrei de bătrînii bărzi rătăcitori, pentru ca apoi, un grămătic însuflețit de dragoste de patrie să-i caligrafieze pe pergament. Manuscrisul acesta a zăcut, colbuit, uitat, părînd că s-a pierdut cu totul, în zbornicul unei mînăstiri, pînă ce a fost descoperit în anul 1795. Manuscrisul însă nu va mai bucura niciodată privirile bibliofililor pasionați; el a ars în uriașul incendiu al Moscovei din 1812, în timpul războiului de cotropire pornit de Napoleon...

Să ne îndreptăm însă către străvechiul cnezat al Novgorod-Severskului, acolo unde în primăvara anului 1185 cîțiva cnezi, sub conducerea neînfricatului Igor Svetoslavici, eroul vechiului poem popular și al operei lui Borodin, se pregătesc de luptă împotriva polovcilor. Putem determina cu precizie ziua de 1 mai, căci atît poemul cît și opera vorbesc de un avertisement de rău augur pe care-l primesc chiar de la plecare:

„Privi atuncea Igor
la luminatul soare
și-l văzu întunecîndu-se
și cu-ntuneric învelindu-i
oastea"

scrie bătrînul bard care a făurit versurile celebrului „Slovo o polcu Igoreve". Iar știința ne atestă că în prima zi de mai a anului 1185 s-a putut vedea din regiunea Donețului o eclipsă totală de soare. Bineînțeles că nu aceasta a fost avertismentul, ci scrisoarea primită din partea marelui cneaz din Kiev, Svetoslav Vsevolodovici, vărul lui Igor, care îi cerea să nu pornească într-o expediție hazardată spre Don, ci să lovească grosul forțelor de care dispunea polovcii pe Nipru.

Erau ani de răscruce pentru poporul rus. Vechiul și puternicul stat kievean se fărîmițase într-o serie de mici cnezate. În același timp faptele istorice dovedesc limpede că pînă la năvălirea tătarilor cea mai grea primejdie pentru libertatea poporului rus o reprezentau pecenegii și polovcii, în special aceștia din urmă.

Oarecum neobișnuit pentru noi, numele poporului amintit o dată cu acela al pecenegilor ne determină să ne gîndim imediat la cumani. Da, polovcii, pe care izvoarele orientale îi denumesc kîpceaki și care ocupau un întins teritoriu în nordul Mării Negre între Dunăre și Volga, sînt cunoscuți la noi în țară mai ales sub numele de cumani (de altfel, despre migrațiile lor pe aceste întinderi de cîmpie care cuprind și ținutul bătrînului Dunăriu pomenește pe larg și Bogdan Petriceicu Hașdeu în „Cuvente den bătrîni"). Față de amenințarea grea pentru întreaga Rusie pe care o constituiau polovcii, expediția temerară dar puțin chibzuită a cnezilor conduși de Igor constituie fără îndoială o greșeală căci, datorită forțelor reduse de care dispunea, ea nu putea avea mari șanse de victorie. Oastea lui Igor a surprins și a înfrînt doar unul din triburile care formau acest popor (polovcii se aflau în perioada de descompunere a orînduirii gentilice), luînd pradă bogată și urmărind pînă departe pe fugari. Cum se explică atunci că numai după o noapte, așa cum arată poemul (opera lui Borodin nu înfățișează, după cum se știe, bătălia propriu-zisă), oastea cnezilor a fost atacată din toate părțile de forțele mult superioare ale polovcilor? Istoria ne este în această privință de prețios ajutor. Aflăm astfel că una din principalele caracteristici de luptă ale polovcilor, care-i făcea foarte temuți, era impresionanta, pentru acea vreme, viteză cu care se deplasau datorită faptului că fiecare călăreț utiliza cîte doi cai, pe care îi călărea alternativ. Desigur că, în asemenea condiții, rușii, încărcați și de prăzi, au fost ușor ajunși din urmă.

Cu privire la captivitatea lui Igor, versiunea poemului și cea a operei lui Borodin se deosebesc radical. În vechiul cînt despre oastea lui Igor dominante sînt mîhnirea și dorul care-l frămîntă necontenit pe Igor. În operă, captivitatea este mai idilică, împletită cu dragostea dintre Vladimir, fiul lui Igor, și fiica conducătorului polovcilor, Konceak, precum și cu prestigiul de care se bucură Igor și care prin prisma faptelor istorice apare mult mai decît îndoielnic. Dar ce-ar mai fi putut prilejui atunci minunata suită de dansuri polovțiene? Totuși atît în poem cît și în operă, esențială este, fără îndoială, puternica dragoste pentru patrie și libertate care-l însuflețește pe Igor. „Sensul poeziei — scria Karl Marx într-o scrisoare adresată lui Engels — este un îndemn la unire adresat principilor ruși tocmai înainte de năvălirea hoardelor mongole propriu-zise. Întregul cînt are un caracter eroic".

Vă amintiți desigur că ambele lucrări ni-l înfățișează pe Igor fugind din captivitate cu ajutorul unui polovț — Ovlur. Istoria nu atestă și nici nu dezminte această întîmplare. Fapt cert este că, după perioada de captivitate, Igor revine la conducerea cnezatului Novgorod-Seversk.

Mircea HERIVAN

O COLECȚIE ORIGINALĂ

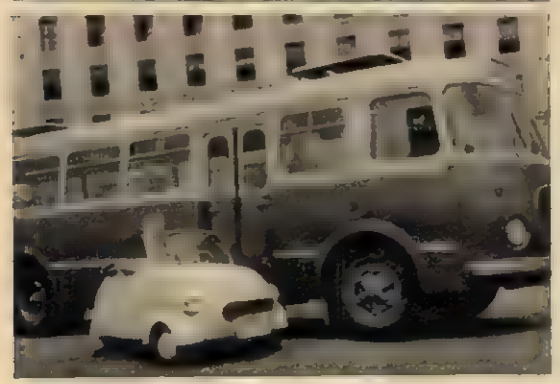

CEA MAI MICĂ MAȘINĂ DIN BUCUREȘTI

Tovarășul Gheorghe Gal, mecanic la garajul O.N.T. „Carpați", este un pasionat al tehnicii, iar meșteșugul lui merită cu prisosință titlul de măiestrie.

Priviți acest model unic de autovehicul decapotabil pentru două persoane ieșit — la propriu — din mîinile lui. Dimensiuni: înălțimea — 1,30 m, lungimea — 2,35 m, lățimea — 1,35 m, greutatea — 260 kg, viteza maximă — 85 km/oră, consum — 4,3 litri benzină la o sută de km.

Constructorul i-a realizat dintr-un motor de motocicletă „Jawa" 250 cmc și cîteva piese auto disparate; caroseria e din tablă de aluminiu, cu o linie simplă dar nu lipsită de eleganță; tapițeria, evident, din material plastic. Concepția tehnică și bunul gust și-au dat mîna și au răspîndit strădaniile ingeniosului mecanic cu o mașină ce stîrnește admirația bucureștenilor.

Fotografii de G. AGAPIAN

Fantezia și pasiunea colecționarilor de prețuitdeni adună în albume, cutii ori sertare toi felul de obiecte mai mult sau mai puțin interesante: timbre, guruburi, nasturi, păpuși, lame de ras, obiecte de toate formele și mărimile, din toate epocile...Bineînțeles, gusturile nu se discută, mai ales că domeniile de activitate sînt practic, nelimitate. Există, prin urmare, colecționari și...colecționari! Un gen aparte însă îl constituie cei care sînt totodată și creatorii pieselor din colecțiile lor. Avem de-a face, în asemenea cazuri, e drept destul de rare, cu adevărați artiști creatori.

Am cunoscut în plină activitate un asemenea colecționar. Pasiunea sa? Miniaturi de... avioane! Un tînăr de statură mijlocie, în al cărui ochi arde flacăra unui vis pe cale de a se înfăptui: un muzeu al tuturor tipurilor de avioane, din toate epocile, realizate, bineînțeles, la... scară miniaturală. Precum vedeți, un creator original. Se numește Ovidiu Ionescu și este salariat la „Tarom".

Vorbește puțin, iar despre miniaturile sale și mai puțin. În schimb îți le prezintă cu plăcere, scoțîndu-le rînd pe rînd din cutii pe capacul cărora sînt scrise denumirea avionului și datele tehnice riguros exacte. Într-adevăr, față de perfecțiunea miniaturilor sale, vorbele devin de prisos. Astfel, curînd, masa din fața noastră se transformă într-un aerodrom sui generis, pe care zeci de avioane din toate epocile și-au dat parcă întîlnire: de la fragilele monoplane ale lui Vlaicu și Vuia, pînă la bolizii supersonici de azi. Un exemplar la care ține cel mai mult este macheta avionului sovietic de pasageri TU 104, expusă în holul aerogării Băneasa.

Surprinzător e cu cît mijloace simple a realizat totul. Pe lîngă scîrțele de specialitate, numai o bucată de lemn, un bisturiu, dălți, traforaj, cîteva pensule, culori și... suflet, mult suflet.

Azi, după aproape cinci ani de muncă la colecția sa „Istoricul aviației", Ovidiu Ionescu se mîndrește cu aproape o sută de machete. Colecția se îmbogățește mereu și autorul ei nădăjduiește că, într-un viitor nu prea îndepărtat, miniaturile sale vor figura poate într-un muzeu al aviației.

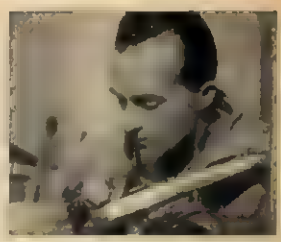

Ovidiu Ionescu, pe „șantierul" de construcții aviatice...

... și „aerodromul" de acasă.

mozaic

VERDI

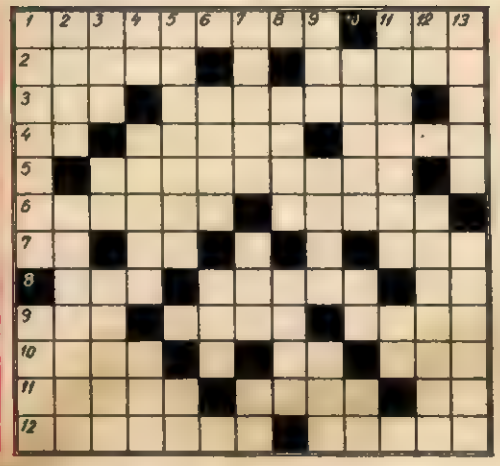

ORIZONTAL: 1) Meşter din satul natal al marelui compozitor, care, reparîndu-i spineta stricată, a scris pe instrument: „...Am făcut-o gratuit, văzînd frumoasele aptitudini de care dă dovadă tînărul Giuseppe Verdi, care învaţă să cînte la acest instrument. Îmi ajunge atît. Anul 1821 " — Gulie. 2) Capitală europeană unde opera „Ernani" a fost prezentată sub supravegherea compozitorului Donizetti — „Trubadurul", „Traviata" sau „Aida" (sing.). 3) Diminutiv feminin — Oraşul dogilor, unde au fost prezentate în premieră operele lui Verdi „Attila" şi „Ernani". 4) Una dintre temele principale ale operei „Aida" o constituie rugăciunea preoţilor egipteni către acest zeu — Port în Grecia — A vărui. 5) Operă de Verdi, care demască desfrîul şi corupţia nobilimii. 6) Operă compusă după o lucrare de V. Hugo, pe un libret de Francesco Piave — Aşa este povestea Violetei din „Traviata", care a trăit într-adevăr sub numele de Marie Duplessis. 7) Pronume posesiv — Auxiliar al viitorului — Nume feminin. 8) Oraş în R.P. Chineză — „Don..." este numele dramei după care a fost compusă opera „Puterea destinului" — Nota traducătorului. 9) Localitate în R.P. Polonă — Mare scriitor francez ale cărui lucrări „Hernani" şi „Regele se amuză" au stat la baza libretelor pentru operele „Ernani" şi „Rigoletto" — În romanul „În ajun" Turgheniev consideră că această parte a operei „Traviata" este „cel mai frumos număr din operă". 10) Soarele lui Amneris — Sfîrşit de tribî — Măsuri de suprafaţă. 11) Critic de artă rus, autorul lucrărilor „Verdi şi noua sa operă" şi „Luiza Miller, operă de Verdi" — Planurile nerealizate ale lui Verdi cuprind şi o operă despre acest nefericit personaj shakespearian — Pronume. 12) Cunoscut muzicolog sovietic, autorul lucrării „Verdi, schiţă de monografie" — Eroina unei opere de Verdi, al cărei libret a fost scris după piesa „Intrigă şi iubire" de Schiller.

VERTICAL: 1) Unica lucrare instrumentală scrisă de Verdi — Fricoasă. 2) Una dintre cele mai strălucite opere ale lui Verdi, a cărei temă principală este lupta pentru libertate a unui popor subjugat — Nefericitul iubit al „divinei" sclave etiopiene din opera de mai sus. 3) Auxiliar al viitorului — Romeo Niculescu — A iubi foarte mult. 4) 1901 este cel al morţii lui Giuseppe Verdi — Autorul libretelor pentru operele „Traviata", „Rigoletto", „Puterea destinului", „Macbeth" etc — Lac legendar în Egipt. 5) Unul dintre primii profesori ai lui Verdi care încă în 1833 scria despre viitorul compozitor: „... va deveni în curînd o mîndrie a patriei sale" — Şase roman. 6) Rigoletto, Gilda, Violeta, Azucena, Othello, din operele lui Verdi — Specie de struguri. 7) Trecere subterană — Algebră (abr.) — Lidia Veturino. 8)... dorf, localitate în Bavaria — Voinţă. 9) Semivocala „i" — Giuseppe Verdi pentru careul de faţă — Petrecerea cu măşti din titlul unei alte opere de Verdi. 10) Teren pentru alergări — Repede! — Radu Udrea. 11) La teatrul San Carlo din acest oraş au fost prezentate în premieră operele „Alzira" şi „Luiza Miller" — Diftong. 12) Auxiliar al optativului — Rivala nefericitei Aida. 13) O capitală în care s-a prezentat în premieră una din operele lui Verdi: „Don Carlos" — Inspirată din lupta romanilor împotriva cotropitorilor, această operă a lui Verdi a prilejuit puternice agitaţii politice datorită atraverieri analogii cu lupta poporului italian împotriva ocupanţilor austrieci.

Dezlegarea jocului „PENTRU CEI MICI", apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) Pitic — Abace. 2) Amicie — Adam. 3) Pici — Picoli. 4) Uta — Minerai. 5) Sa — Cori — Mt. 6) Atrofieri — F. 7) Iu — Td — A — Gl. 8) Ripe — Ursari. 9) O — Eros — Tain. 10) Carabine — Mt. 11) Intmi — Clame.

Umor străin

„DEZMINŢIRE"

Într-un ziar american de provincie a apărut un articol) urîtînd, cules cu litere mari, titlul: „Jumătate din membrii adunării noastre legislative sînt hoţi şi escroci".

Bineînţeles că redactorului i s-a cerut să înscreze urgent în paginile ziarului o dezmînţire. A doua zi cititorii au putut lua cunoştinţă de următoarea notiţă: „În loc de (şi urma titlul citat mai sus), se va citi: „Jumătate din membrii adunării noastre legislative nu sînt hoţi şi escroci" (!)

CITITORII CĂUTĂ CITITORI

Doresc să corespondeze pe teme de literatură, muzică, teatru, cinematografie, istorie şi să facă schimb de cărţi poştale ilustrate, următorii:

Botez Constantin, Brăila, str. Mihai Bravu nr. 27; Zahin Dumitru, student, Galaţi, str. Fund. Cerelar nr. 6; Dumitrescu Constanţa, învăţătoare, comuna Cioroiaşi, raionul Băileşti, reg. Oltenia; Sobieschi Viorica, funcţionară, Tecuci, str. Progres nr. 10; Bucurenciu Silvia, elevă, Sibiu, str. Faurului nr. 3; Constantinescu Mihail, profesor, Satu Mare, str. Tancsics Mihail nr. 52; Căpitanu Doina, elevă, comuna Zănegti, raionul Buhuşi, reg. Bacău.

Baltă Angela, Sighişoara, str. Podei nr. 8, doreşte să corespondeze cu un tînăr sau o tînără din oraşul Hunedoara despre cinematografie, teatru şi literatură.

Doresc să corespondeze pe teme de literatură, sport, turism, filatelie şi să facă schimb de cărţi poştale ilustrate, următorii:

Nedelcu Liviu, elev, Bucureşti, str. Silvia nr. 32, raionul 1 Mai; Sobodou Constantin, elev, Codlea, str. Horia nr. 1; Ilea Ioan, elev, Codlea, str. Constituţiei nr. 44; Sipoteanu Elvira, Craiova, str. Doljului nr. 18; Georgescu Solomon, elev, comuna Valea Bistrei nr. 82, reg. Banat.

Doresc să facă schimb de fotografii ale actorilor de cinema şi cărţi poştale ilustrate, următorii:

Nedelcu Victoriţa, elevă, Brăila, str. Mihai Bravu nr. 374; Stoianov Dumitru, elev, comuna Viziru, reg. Galaţi.

LA ÎNTREBĂRILE CITITORILOR

Tovarăşul Dan Negoescu, din Craiova doreşte să afle amănunte în legătură cu fenomenul cunoscut sub numele de Marea Sargaselor.

În mijlocul Oceanului Atlantic, la est de Florida şi de Antilele Mari, se află o „pădure" imensă de alge ciudate cunoscută sub numele de *Marea Sargaselor*. Existenţa acestor alge *(sargassum)* în plin ocean a constituit demult o problemă pentru naturalişti. Care este originea algelor? Pretutindeni, în alte locuri, ele nu cresc decît în zonele de litoral. Şi iată că aci le afli în mijlocul oceanului!

S-a presupus că sargasele care cresc din abundenţă în regiunea insulelor Antile sînt purtate de curentul Golfului şi îngrămădite în virtejul acestui curent. Această ipoteză, susţinută mult timp fără a fi bazată pe nici o dovadă, a fost infirmată recent de observaţiile făcute de naturalişti. S-a constatat că nici una din cele două specii de sargassum din Marea Sargaselor nu se găseşte fixată undeva pe litoral. Apoi, că în „covorul" acestor alge trăieşte o lume animală cu totul deosebită de aceea existentă pe litoralul american. Deci, ele nu au fost aduse aci de pe litoral. Totuşi curentul Golfului joacă un rol important în existenţa lor. Algele sargassum din marea care le poartă numele sînt „autonome"; ele s-au format aci, datorită condiţiilor prielnice create de acest curent al Golfului (Golfstream).

Unul din braţele lui, care e mai degrabă o salbă, înconjoară cu inelele lui de apă caldă o porţiune din Atlantic, formînd o adevărată mare în mijlocul oceanului.

Algele, care populează ciudata mare... oceanică, sînt perfect adaptate condiţiilor de aci. Înmulţindu-se prin fragmentare, aşa-zisele lor „frunze" (foi) au forma unor coarde întinse şi ramificate care asigură cea mai bună repartiţie a greutăţii lor pe suprafaţa apei. La nivelul foilor vezi există mii de vezicule umplute cu aer, alcătuind o reţea foarte întinsă şi care le înlesneşte plutirea pe ocean.

În afara aspectului lor pitoresc, admirat de toţi călătorii, sargasele formează o hrană ideală pentru numeroase păsări şi animale care pot trăi în jurul lor. Pe de altă parte, imensul volum de alge plutitoare constituit de Marea Sargaselor este o zonă evitată de navigaţie, covorul vegetal fiind atît de dens şi de compact încît chiar marile vase îl străpung cu greu.

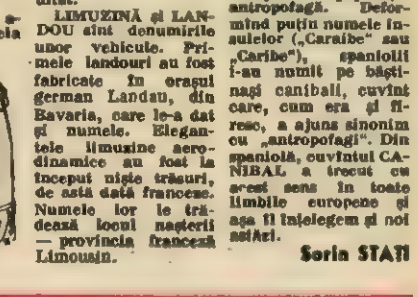

Stînga : Sargassum natans *din Marea Sargaselor.*
Dreapta : Sargassum linii folium, *formă fixată de ţărm.*

ELICE DE NAVE DIN MATERIAL PLASTIC

La şantierele navale „Comuna din Paris" din Baku a început confecţionarea unei elice de navă din material plastic. Elicea de navă, cu patru palete, cu un diametru de un metru, cîntăreşte mai puţin de un pud (aprox. 15 kg).

Zilele trecute ea a fost experimentată pe un remorcher. Probele s-au desfăşurat cu succes.

În prezent, secţia de material plastic a uzinei a trecut la fabricarea a şase noi elice de navă din polietilenă. Una din ele, cu un diametru de 1,7 metri, va fi montată pe o navă maritimă de mare tonaj.

UN NOU MINERAL — GAGARINITUL

Un grup de colaboratori ştiinţifici ai Institutului de geologie şi mineralogie al Academiei de ştiinţe al U.R.S.S. a descoperit un nou mineral care, în cinstea primului cosmonaut, a fost denumit „gagarinit". În legătură cu această descoperire, Erast Severov, unul din descoperitori, a declarat: „Colecţia mineralogică a omenirii s-a completat cu un nou exemplar. Gagarinitul este un mineral compus în proporţie de peste 50 la sută din elemente rare. El se întîlneşte în diferite locuri din Uniunea Sovietică".

E BINE SĂ ŞTIM! Locul naşterii unor cuvinte

Numele unor obiecte sau noţiuni constituie în acelaşi timp şi un act de identitate, indicînd filiologia — locul naşterii obiectelor şi cuvintelor respective.

Dacă pentru oricine e evident că olanda este o pînză de origine olandeză sau siciliana un dans din Sicilia, poate e mai puţin clar ce înseamnă cuvintele de care vă fi vorba mai departe.

BAIONETA, binecunoscuta armă albă, se numeşte astfel pentru că a fost fabricată pentru prima dată în localitatea franceză Bayonne.

BALDACHINUL, acoperămîntul acela pompos, semicircular, al unor paturi, e un cuvînt italian, baldacchino, şi a avut la început sensul, mătase de Bagdad" (în limba italiană veche, numele Bagdadului era Baldacco). Desigur primele baldachine erau confecţionate din mătase fină, adusă din Orient. Numele a rămas pînă astăzi, cînd nu mai interesează însă proveniena materialului din care se face un baldachin. Sensul vechi al cuvîntului a fost, ca în atîtea alte cazuri, uitat.

LIMUZINĂ şi LANDOU sînt denumirile unor vehicule. Primele landouri au fost fabricate în oraşul german Landau, din Bavaria, care le-a dat şi numele. Elegantele limuzine aerodinamice au fost la început nişte trăsuri, de astă dată franceze. Numele lor le trădează locul naşterii — provincia franceză Limousin.

Nu numai numele de localităţi şi de provincii, dar şi unele nume de popoare ne ajută să stabilim proveniena unor cuvinte. De pildă, cînd spunem de cineva că e un „pigmeu" nu ne gîndim deloc la legendarul popor al pigmeilor din antichitate, renumiţi prin micimea staturii şi despre care se spunea că locuiesc la izvoarele Nilului.

Cînd cotropitorii spanioli au pătruns în insulele Caraibe, au dat peste o populaţie antropofagă. Deformînd puţin numele insulelor („Caraibe" sau „Caribe"), spaniolii i-au numit pe băştinaşi canibali, cuvînt care, cum era şi firesc, a ajuns sinonim cu „antropofagi". Din spaniolă, cuvîntul CANIBAL a trecut cu acest sens în toate limbile europene şi aşa îl înţelegem şi noi astăzi.

Soria STAŢI

MODA

Rochii de toamnă

Silueta pe care o preconizează moda de toamnă 1961 se remarcă prin simplitate și naturalețe, prin linii suple care asigură confortul și libertatea de mișcări.

Țesăturile, printre care predomină tuidul, jerseul și lenjuriile groase, sînt poroase, cu aspect rustic, amintind prin rugozitate pînza de sac, dar avînd în realitate suplețea cerută de noua linie a modei. Culorile mai des întîlnite sînt din gama cafeniului, mult galben ca mierea sau muștar, mult alb și negru și din nuanțele tari în special roșul și verdele crud.

Dintr-o recentă colecție a Fabricii de confecții și tricotaje-București am ales cîteva rochii de toamnă caracteristice pentru noile tendințe ale modei.

Mînecile chimono dau nota originală a rochiei din stofă în carouri, reprodusă după un model din R.P. Polonă (foto 1). La gît are o răscroială simplă și e încheiată în față cu nasturi de sus pînă jos.

Creație originală, această rochie de lenaj (foto 2) scoate în evidență tendința spre linii suple, fluide, a noii mode. Corsajul e ușor pensat, talia coborîtă, iar fusta, lejeră pe șold, se îngustează spre tiv.

Reprodus după un model din R.D. Germană, acest ansamblu de lenaj (foto 3) e compus dintr-o rochie cu corsajul tubular și talia coborîtă. Jacheta e dreaptă, cu mîneci chimono.

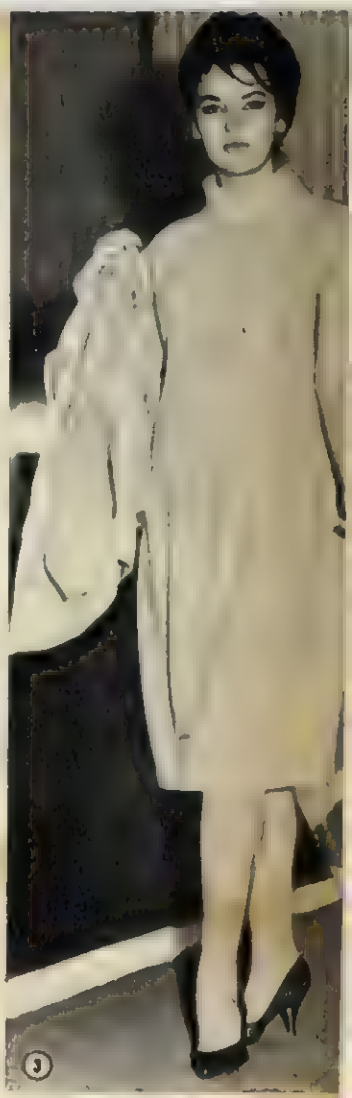

PENTRU VÎNĂTORI

Toamna în Delta Dunării (I)

Delta Dunării este supranumită și „marele port ornitologic al Europei", pentru că aici se încrucișează cinci dintre principalele căi de migrație a păsărilor. Primăvara, dar mai ales toamna, în Delta se întîlnesc milioane de păsări (din peste 300 de specii), care poposesc aici; unele se odihnesc înaintea marelui drum pînă la îndepărtatele meleaguri africane, iar altele rămîn să ierneze la noi.

Amatorilor de vînători în Delta Dunării le facem cîteva recomandări.

Cum puteți ajunge la locurile de vînătoare?

Pînă la Tulcea, cu trenul sau cu vaporul. Din Tulcea pleacă zilnic, la ora 14,45, vase de pasageri pe cele trei brațe ale Dunării, cu care se poate ajunge ușor în oricare loc de vînătoare situat în partea nordică a Deltei. Spre partea sudică, spre complexul de lacuri și lagune marine, folosiți autobuzele, apoi... mijloace locale. Zilnic la orele 15,00 tot din Tulcea pleacă patru autobuze în patru direcții, toate însă spre locurile de vînătoare situate în sudul Deltei, complexul de lacuri (Razelm, Golovița, Sinoe) și litoral.

Posibilități de cazare în Delta sînt suficiente. Astfel, vă stau la dispoziție cabanele Uzlina, Calica (aparțin M.E.F.), Ilgani (O.N.T.), Crișan (A.G.V.P.S.) și Țigănușu (M.E.F.). Pentru oricare din ele însă, înainte de plecare este bine să obțineți informații și să faceți formalitățile necesare. Încă înainte de a părăsi Tulcea și a pătrunde în Delta cereți de la filiala A.G.V.P.S., de la Ocolul silvic și de la Stațiunea de cercetări cinegetice informații cît mai amănunțite asupra tuturor lucrurilor care privesc reușita unei deplasări în Delta Dunării.

I. CIRCIU

De vorbă cu medicul

CARIA DINȚILOR POATE FI EVITATĂ?

Nici pînă astăzi nu se cunoaște cauza care determină caria dinților. Rînd pe rînd s-au emis diverse teorii. Au fost învinuiți microbii din gură care sub acțiunea aciditații create prin descompunerea resturilor alimentare ar ataca dinții, cariindu-i. Dar există populații cunoscute pentru dinții lor sănătoși și care nu se îmbolnăvesc de carii decît atunci cînd emigrează în anumite regiuni geografice. Și apoi, cum se face că îmbolnăvirea de carie a dinților este un fenomen care a devenit foarte frecvent în ultimul secol? Microbi au existat doar întotdeauna. Această din urmă observație a dus la ideea, se pare fundamentală, că felul de alimentație joacă un rol hotărîtor în apariția cariei dentare. În prepararea alimentației moderne s-a ajuns în ultimele decenii la un adevărat rafinament. Numai că o consecință a acestui fapt este pierderea masivă de vitamine din conținutul hranei. Acest fapt duce la o slăbire a constituției organice — în general — a individului și, implicit, la fragilitatea dentiției. Experiențe făcute pe animale care pot face carii au demonstrat că o anumită alimentație duce la apariția acestora. Iar observația că unele popoare — la care „rafinamentele" în materie de alimentație n-au pătruns încă — încep să sufere de carie dentară de îndată ce vin în contact cu felul de alimentație al lumii moderne, pare să confirme suporizia că factorul alimentar stă la baza acestei maladii.

În profilaxia cariei dentare s-a atribuit un rol important calciului și fluorului. În privința acestuia din urmă s-a observat că locuitorii unor zone geografice a căror apă de băut conține flor într-o proporție mai mare se îmbolnăvesc rar de carie, deși condițiile de viață (și de alimentație) sînt aceleași cu ale locuitorilor altor regiuni unde apa conține flor într-o cantitate mai redusă. Descoperirea aceasta n-are însă decît o valoare profilactică. În tratamentul cariei cu ajutorul calciului și al fluorului nu s-au obținut rezultate.

Legătura dintre alimentație și apariția cariei a determinat pe oamenii de știință să-și îndrepte cercetările în această direcție. Observînd că există unele animale care nu fac niciodată carii dentare, ei au studiat alimentele care formează hrana acestor animale. Astfel s-a descoperit că graminaceele (grîul, orzul, și mai ales ovăzul) au o acțiune de protecție a dinților împotriva cariei. Acțiunea protectivă ar fi datorită unei substanțe denumite „factorul anticarie". Învelișul bobului de ovăz este foarte bogat în această substanță, care a fost parțial identificată din punct de vedere chimic.

Lucrările se află încă în stadiul experimental. Rezultatele obținute pe animale cărora li se administrează diete alimentare, capabile să provoace caria și care tratate fiind cu substanța descoperită nu mai fac caria, sînt foarte semnificative. Iată deci perspectiva optimistă de a înlocui bormașina dentistului cu simple comprimate conținînd „factorul anticarie".

Dr. Silviu GHEREA

Colțul cosmeticienei

ÎNGRIJIREA SPRINCENELOR ȘI A GENELOR

...nu este numai o chestiune de estetică, ci și una de sănătate, cunoscut fiind rolul sprincenelor și genelor de protector al ochilor. Acest lucru nu trebuie uitat atunci cînd luăm unele măsuri de retușare estetică a sprincenelor sau genelor, măsuri care nu trebuie să afecteze în sens negativ rolul lor protector.

Sprincenele ajung la forma lor definitivă la vîrsta de 14-15 ani. Forma și culoarea sprincenelor au un rol hotărîtor în fizionomia generală a omului, ele contribuind în mare măsură la expresia feței; astfel, sprincenele stufoase și îmbinate la rădăcina nasului imprimă feței o notă de severitate; sprincenele subțiri, fin arcuite, dau o notă de ingenuitate etc.

Menținerea unei linii convenabile a sprincenelor implică unele reguli generale ca periatul zilnic cu o periuță mică, special destinată acestui scop, sau ungerea firelor de păr cu un strat foarte subțire de ulei de ricin. Se pot lua și unele măsuri pentru corectarea sprincenelor, atunci cînd ele prezintă inconvenientul de a fi prea stufoase, cu fire neregulate, grosse și strîmbe. Soluția e... penseta. Operația însă reclamă atenție, simțul măsurii și respectarea regulilor de igienă. Boala denumită folicultă este cauzată adesea de o neglijentă smulgere a firelor din sprincene.

Atunci cînd retușul sprincenelor necesită folosirea coloranților sau fardurilor, ne vom adresa, bineînțeles, unui atelier cosmetic, singuri specialiștii fiind în măsură să asigure bunele rezultate ale unor asemenea operații.

Genele sînt considerate frumoase atunci cînd sînt lungi și ușor arcuite. Creșterea genelor poate fi stimulată, în oarecare măsură, cu ajutorul următoarei soluții: pilocarpină 0,40 gr; apă de roze 40 gr; ulei de ricin 20 gr. Vom peria genele zilnic cu o perie muiată în această soluție; periatul se face de la rădăcină spre vîrf.

Fardarea genelor cu rimel este admisibilă numai cu condiția ca ea să se facă cu discreție. Genele încărcate cu prea mult rimel sînt, evident, dizgrațioase.

Georgeta MĂLIN

Pentru că au cutezat să iasă în stradă și să zădărnicească o reuniune revanșardă a fostei unități militare hitleriste „Bärendivision", sute de muncitori vest-berlinezi sînt hăituiți de polițiștii lui Brandt.

CU VECHILE METODE

Septembrie 1961.

Emil Sander, cetățean al Republicii Federale Germane, domiciliat în Oberhausen, este arestat de poliția lui Schröder (fost instructor al batalioanelor de asalt hitleriste, azi ministru de interne al R.F.G.), pentru activitatea sa politică. E drept că pentru Emil Sander o arestare nu este ceva cu totul neobișnuit. Membru al Partidului Comunist German din 1931, bătrînul miner renan, azi în vîrstă de 56 de ani, a mai fost arestat pentru activitatea sa politică: în 1933, de către bandiții din S.A. Cu ajutorul tovarășilor săi de luptă a reușit să evadeze din Reichul lui Hitler, continuîndu-și în emigrație lupta antihitleristă. Pe frontul antifascist din Spania, în luptele de la Casa del Campo, unde și-a pierdut un ochi, în anii celui de-al doilea război mondial, cînd a fost internat într-un lagăr în Franța, el și-a dăruit toate forțele luptei antihitleriste. Reîntors în Germania după înfrîngerea hitlerismului, Emil Sander și-a continuat lupta sa neabătută pentru democrație, pentru libertate, pentru interesele clasei muncitoare germane. Și iată că, în septembrie 1961, Emil Sander a fost din nou arestat.

Motivul?

Cetățeanul vest-german Emil Sander a vrut să facă uz de unul din elementarele drepturi cetățenești înscrise cu fățărnicie în constituția vest-germană: și-a depus candidatura în alegerile pentru Bundestag.

★

Tot septembrie 1961. Și tot în Germania occidentală.

Un alt bătrîn miner din aceeași regiune renană, Max Heitland, în vîrstă de 58 de ani, domiciliat în Dortmund-Schüren (R.F.G.), este arestat de poliția lui Schröder, pentru activitatea sa politică. Nici pentru Max Heitland arestarea din pricina activității sale politice nu este ceva neobișnuit. Membru al Partidului Social Democrat din Germania din anul 1922, Heitland a fost unul dintre acei social-democrați clarvăzători care au militat pentru frontul unic muncitoresc împreună cu comuniștii, împotriva fascismului. Arestat de hitleriști în 1936, el a fost condamnat la 4 ani detențiune și internat în lagărul Moor Aschendorf. După scurgerea celor 4 ani este condamnat, fără sentință judecătorească, la muncă forțată într-o mină de cărbuni, iar în 1943 este trimis pe front în batalionul de pedepsire 999. Dar pe front Max Heitland știe ce are de făcut și în foarte scurtă vreme e prizonier în Uniunea Sovietică. În 1948 Max Heitland se repatriază în Germania occidentală și devine membru al Partidului Comunist.

Dar poliția și justiția lui Adenauer nu-l cruță. Așa cum nu l-au cruțat nici poliția și justiția lui Hitler. Pentru activitatea sa politică este arestat în mai multe rînduri și, în anii 1952 și 1954, condamnat la trei luni, respectiv la patru luni închisoare, de către instanțele neohitleriste din Recklinghausen și Dortmund.

Și iată că în septembrie 1961 Max Heitland este din nou arestat.

Motivul?

Cetățeanul vest-german Max Heitland a vrut să facă uz de unul din elementarele drepturi cetățenești înscrise cu fățărnicie în alegerile pentru Bundestag.

★

Bătrînul cancelar ultracreștin și ultrademocrat de la Bonn a răgușit de mult de cînd se autoproclamă pe toate tonurile campion al democrației. El și ciracii săi și-au scrîntit încheieturile mîinilor de cînd se tot bat cu pumnii în piept pentru „lumea liberă", ai cărei apărători vajnici se proclamă. Ceea ce nu-i împiedică de loc să încalce cele mai elementare drepturi cetățenești ale poporului vest-german, inclusiv cele proclamate în legile pe care ei înșiși le-au făcut, cum ar fi, de pildă, cele din legea electorală, care dau posibilitate tuturor cetățenilor care n-au fost privați de drepturi civile să aleagă și să fie aleși în Bundestag.

Pe baza acestei legi și-au depus candidatura în recentele alegeri, ca independenți (Partidul Comunist fiind interzis), un număr de foști deputați comuniști ai parlamentului vest-german și alți militanți cunoscuți în masele muncitorești. Peste 40 de asemenea candidaturi au fost depuse în diferite centre muncitorești vest-germane.

Dar aparatul de stat al reacțiunii revanșarde vest-germane nu se încurcă prea mult în paragrafele legilor. Comisiile electorale au primit ordin să refuze înregistrarea candidaților; la München, Hamburg, Nürnberg, Düsseldorf și Mainz întrunirile electorale convocate de respectivii candidați au fost interzise; au urmat apoi, la toți candidații, descinderi, percheziții și alte ilegalități comise de poliția lui Schröder, pînă la urmă totul culminînd cu arestarea candidaților cei mai cunoscuți pentru consecvența luptei lor antifasciste: Oskar Neumann, Karl Schabrod din Düsseldorf, Emil Sander din Oberhausen, Albert Stasch din Essen, Max Heitland din Dortmund, Josef Schröder din Bochum, Karl-Heinz Melhofer din Recklinghausen, Hugo Feilscher și Rudi Griebner din Hamburg.

Cine sînt arestații — am văzut. Cine sînt cei care emit ordinele de arestare — se știe: sînt miniștrii și magistrații, polițaii și consilierii ministeriali, generalii și baronii marii finanțe, foștii și actualii naziști de care sînt înțesate birourile ministerelor din Bonn și comandamentele Bundeswehrului, Landtagurile și tribunalele, cancelariile de toate gradele ale aparatului de stat vest-german și consiliile de administrație ale marilor concerne. Alde Pferdmenges și Krupp, alde Globcke și Foertsch, alde Speidel și Heusinger, alde Seebohm, Oberländer și alții de aceeași teapă sînt cei care, bazîndu-se pe sprijinul primit de la aliații și stăpînii lor de peste ocean, dau linia directoare a politicii statului vest-german sau o pun în practică — direct ori prin subalternii lor.

Această politică se traduce prin atițarea spiritului revanșard, prin provocări împotriva lagărului socialist, prin reînvierea militarismului. Ea are drept corolar sugrumarea drepturilor democratice ale luptătorilor pentru libertate din Germania occidentală, căci reacțiunea revanșardă din R. F. Germană știe prea bine că atingerea scopurilor sale agresive nu poate fi de conceput fără adormirea conștiinței maselor vest-germane și, respectiv, înăbușirea vocii adevăraților patrioți și democrați.

Regimul hitlerist și-a început existența prin interzicerea Partidului Comunist, arestarea și condamnarea comuniștilor și a altor patrioți; guvernul de la Bonn folosește aceleași metode. Dar dacă în condițiile din urmă cu decenii Hitler a putut să provoace moartea a milioane de oameni, în zilele noastre lucrurile stau cu totul altfel. În lume există astăzi un puternic lagăr socialist, capabil să astîmpere poftele de jaf și cotropire ale tuturor atițătorilor la război. Mai mult: pe însuși teritoriul Germaniei există astăzi un stat al muncitorilor și țăranilor, Republica Democrată Germană, stat socialist, puternic prin devotamentul fiilor săi și prin alianța de nezdruncinat care-l leagă de celelalte țări socialiste.

Persecutarea de către autoritățile vest-germane a luptătorilor democrați nu constituie un semn de forță, ci de slăbiciune. Cauza pentru care militează cei închiși samavolnic în închisorile lui Adenauer și Schröder va învinge.

S. VOICULESCU

GERMANIA 1933

Venirea la putere a hitleriștilor s-a făcut resimțită și pe străzile orașelor. Chiar din primele zile, poliția a început să vîneze elementele democratice.

GERMANIA occidentală 1961

Poliția Bonnului nu se deosebește de cea hitleristă. Cetățeni pașnici sînt vînați pe străzi numai pentru că s-au pronunțat pentru pace.

Recent, la Varșovia, a avut loc întîlnirea dintre ziariștii din țările socialiste, occidentale și neutre. Participanții la întîlnire — ziariști din 21 de țări printre care U.R.S.S., Polonia, Cehoslovacia, R. D. Germană, R.P. Română, S.U.A., Anglia, Franța, Italia, Danemarca, Belgia, India, Indonezia — au discutat problema germană și problema securității în Europa. În comunicatul adoptat în unanimitate se subliniază că toate problemele care au stat în atenția participanților la întîlnire „pot și trebuie să fie rezolvate pe calea tratativelor". În fotografie: un aspect din timpul lucrărilor.

Pentru a-și exprima protestul împotriva furnizării de rachete de către compania „General Electric" partizani ai dezarmării din Groton (Connecticut — S. U. A.) s-au așezat pe caldarîm. În fotografie: poliția încearcă să-i îndepărteze cu forța.

Sub titlul „Ne e foame..." ziarul parizian „Libération" publică fotografia de mai jos, care înfățișează o coadă formată de studenți în fața Centrului universitar Bullier. Arătînd că aceștia sînt nevoiți să aștepte ore întregi la rînd pentru un loc la cantină, ziarul concluzionează: „scenă specifică pariziană; n-avem de ce să ne mîndrim".

LA O.N.U.

Cianka(ș)ist: Și, mă rog, unde poate fi locul meu în altă parte decît aici ???

Desen de N. CLAUDIU

MICUL COMENTAR

Pentru ca pînă la sfîrșitul anului viitor...

de Florica ȘELMARU

Acum un an, în cursul precedentei sale sesiuni, Adunarea Generală a O.N.U. a adoptat, cu o imensă majoritate de voturi, Declarația cu privire la acordarea independenței țărilor și popoarelor coloniale. Subliniind că „subordonarea popoarelor jugului și dominației străine și exploatarea lor reprezintă o negare a drepturilor fundamentale ale omului, vin în contradicție cu Charta Națiunilor Unite, împiedică dezvoltarea colaborării și instaurarea păcii în întreaga lume", importantul document proclama în mod solemn „necesitatea de a se pune capăt imediat și necondiționat colonialismului sub toate formele și manifestările lui".

Meritul istoric de a fi ridicat în fața O.N.U. problema lichidării sistemului colonial revine Uniunii Sovietice. N.S. Hrușciov, în cuvîntarea sa din 23 septembrie 1960, arătase: „Guvernul sovietic consideră că a sosit timpul să se pună problema lichidării totale și definitive a administrației coloniale în toate formele și varietățile sale, pentru a se pune capăt acestei rușini, barbarii și sălbăticii".

Memorandumul prezentat în actuala sesiune a Adunării Generale de către guvernul sovietic cu privire la modul în care se îndeplinesc prevederile Declarației din sesiunea anterioară, oglindește aceeași neabătută și dinamică poziție de sprijinire a luptei popoarelor din colonii pentru cucerirea independenței. Memorandumul propune ca Adunarea Generală a O.N.U. să declare anul 1962 an al lichidării definitive a colonialismului — propune deci ca pînă la sfîrșitul anului viitor lichidarea sistemului colonial să fie fapt împlinit pe întreaga noastră planetă. În acest scop, guvernul U.R.S.S., credincios spiritului Cartei O.N.U. și prevederilor Declarației de anul trecut a Adunării Generale, propune în memorandumul său: să se pună imediat capăt tuturor războaielor coloniale, tuturor represaliilor împotriva participanților la mișcarea de eliberare națională; să fie evacuate din colonii toate trupele străine; să fie lichidate toate bazele militare străine din aceste regiuni.

Este limpede că nu toate statele reprezentate în O.N.U. salută un atît de nechibzuit și concret program de măsuri pentru realizarea independenței tuturor popoarelor lumii. Încă anul trecut, cînd 90 de state au sprijinit cu votul lor Declarația privitoare la acordarea independenței, 9 state nu au cutezat, e adevărat, să voteze fățiș împotrivă, dar s-au abținut de la vot, atrăgîndu-și astfel oprobriul opiniei publice internaționale. Aceste state au fost Statele Unite, Marea Britanie, Franța, Belgia, Spania, Portugalia, Australia, Uniunea Sud-Africană și (fără a se teme de ridicol) Republica Dominicană. Nu întîmplător, majoritatea acestor state au fost direct sau indirect implicate în acțiunile îndreptate împotriva popoarelor coloniale de-a lungul anului care s-a scurs de la adoptarea Declarației — și în disprețul prevederilor ei. Este semnificativ și faptul că politica Statelor Unite — ai căror reprezentanți afirmînd, ori de cîte ori au prilejul, că S.U.A. au fost cîndva o colonie și caută să bată monedă din faptul că, juridic vorbind, S.U.A nu posedă colonii — izbutește din ce în ce mai puțin să înșele în această privință popoarele, care au învățat să identifice metodele și procedeele neocolonialismului. „Totdeauna pe poziții greșite" își intitula nu de mult săptămînalul britanic „The Nation" un articol consacrat atitudinii Statelor Unite în problema colonială. Iar recenta expunere făcută de președintele Kennedy în fața Adunării Generale a O.N.U. a produs, după propria expresie a ziarului „New York Herald Tribune", „dezamăgire" în rîndurile țărilor din Asia și Africa. Corespondentul la O.N.U. al importantului ziar new-yorkez relata cum, în convorbirile particulare, reprezentanți ai acestor țări subliniază că președintele S.U.A. nu a vorbit despre Algeria, despre Bizerta, despre Angola, despre Republica Sud-Africană și despre alte probleme asemănătoare care „preocupă puternic... grupul neutru alcătuit din 46 de țări". Unul dintre acești interlocutori, un diplomat asiatic, i-a declarat: „...aceasta seamănă destul de mult cu propaganda războiului rece, pe care noi toți ne străduim s-o evităm".

Într-adevăr legătura este strînsă între războiul rece și eforturile puterilor coloniale de a-și prelungi stăpînirea asupra altor popoare. Lichidarea sistemului colonial înseamnă nu numai repunerea acestor popoare în drepturile lor legitime, dar și suprimarea unuia din izvoarele primejdiei de război în lumea contemporană. Or, a lichida sistemul colonial pe întregul glob pămîntesc — și aceasta pînă la sfîrșitul anului viitor — este, așa cum a subliniat în Adunarea Generală a O.N.U. ministrul de Externe al țării noastre „în interesul păcii și securității popoarelor". „Trebuie să facem în așa fel — a spus C. Mănescu — încît anul 1962 să devină anul sfîrșitului definitiv și total al aservirii coloniale, să avem aici, la sesiunea a 17-a a Adunării Generale, pe reprezentanții tuturor popoarelor ce mai sînt încă asuprite".

FLACĂRA Revistă social-politică și literar-artistică

Anul X — Nr. 41 (333) 14 octombrie 1961

REDACȚIA: BUCUREȘTI PIAȚA SCÎNTEII

Căsuța poștală: 3507 oficiul 33, Tel. 17.60.10, int. 1744

ABONAMENTE: la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

PREȚUL ABONAMENTELOR: 3 luni: 26 lei; 6 luni: 52 lei; un an: 104 lei

COPERTA NOASTRĂ Ana Tusing, muncitoare la fabrica „Bela Breiner" din Timișoara. Fotografie de Clara SPITZER. Prezentarea grafică: Vlad MUȘATESCU.
Tipărită la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin".

PREȚUL REVISTEI 2 LEI

DE TOATE PENTRU TOȚI

de Nell COBAR

LA DOCTOR

— E foarte simplu să te lași definitiv de fumat; uite, eu m-am lăsat de cîteva ori pînă acum...

— Oh, îmi place foarte mult! Poftim banii!...

Fără cuvinte.

Fără cuvinte.

Duminică după-masă, la observatorul astronomic:

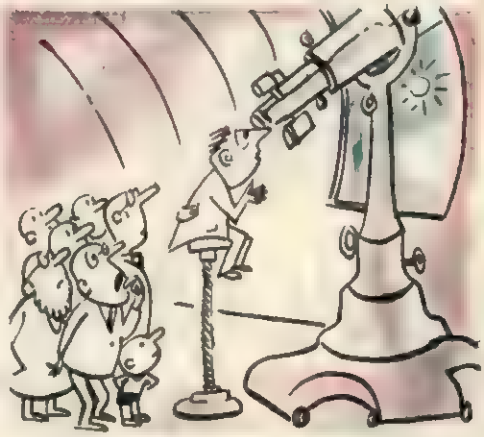

— ...și la Cluj cît e ceasul?

Fără cuvinte.

FAMILIA ȘI SAXOFONUL

Tata ...bunicul ...străbunicul ...bunica ...și eu.

Trăiască cel de-al XXII-lea Congres al P.C.U.S.

PACE
MUNCĂ
LIBERTATE
EGALITATE
FERICIRE

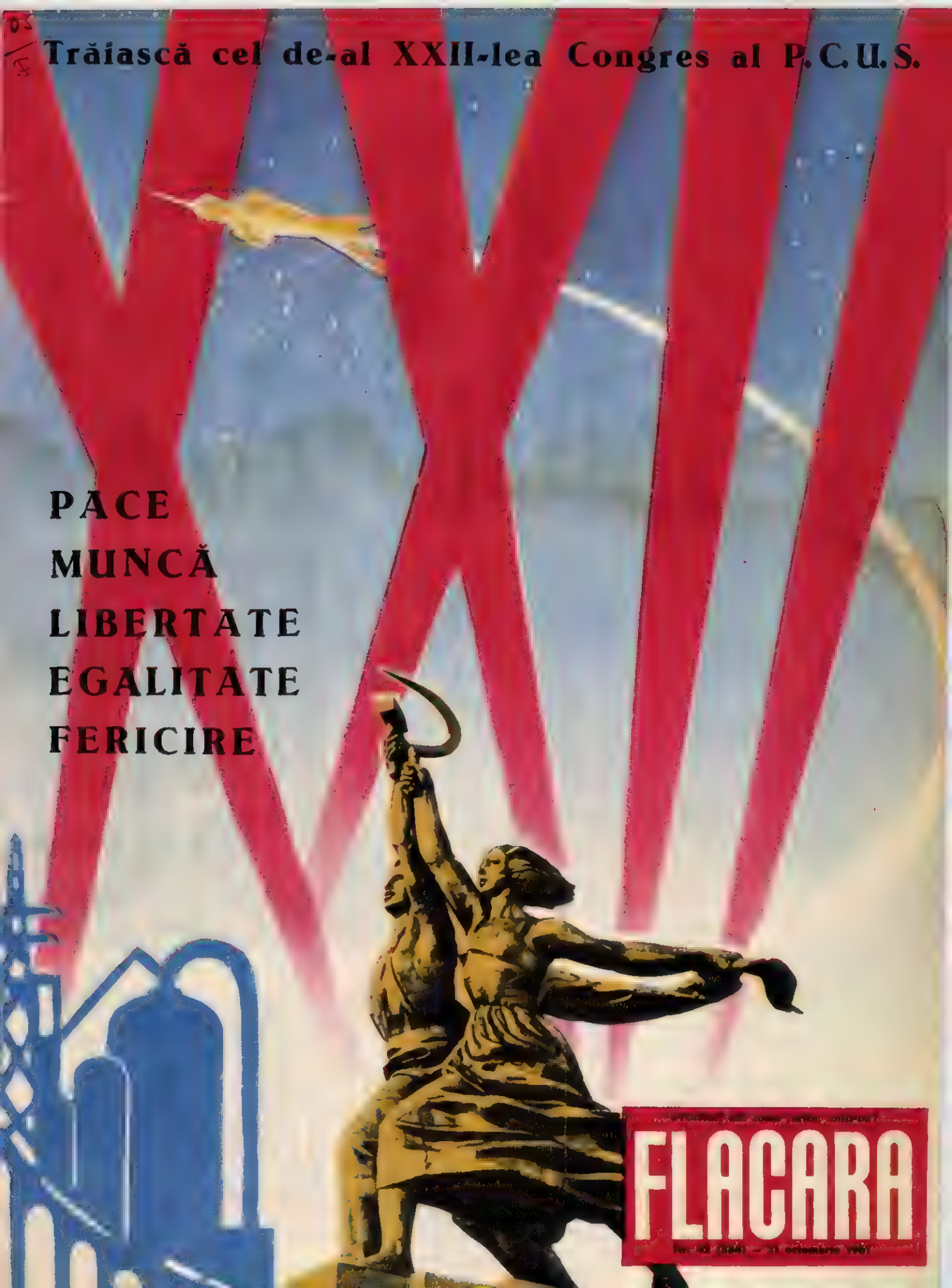

FLACĂRA

Congresul al XXII-lea al P.C.U.S.

LA ORDINEA ZILEI — VIITORUL

— corespondență telefonică de la Moscova —

Dacă am putea strînge într-un volum biografiile delegaților la cel de-al XXII-lea Congres al P.C.U.S., am avea în față o părticică a istoriei de decenii a gloriosului Partid Comunist. Iată-i aci, în sala Palatului Congreselor din Kremlin, pe cei mai buni fii ai Țării Sovietice, pe acei pe care uriașa armată pașnică de milioane de comuniști i-a însărcinat să raporteze Congresului marile realizări obținute de ei sub conducerea partidului și să discute despre viitor.

Sînt aci tineri din generația lui Gagarin și Titov, sînt acei oameni care au luptat pentru libertate, împotriva fascismului. Se află în sală cei care au dat viață primelor cincinale. Îi vezi în rîndurile delegaților pe cei care au luat cu asalt Palatul de Iarnă, pe cei care sub conducerea directă a lui Lenin au pus bazele partidului marxist din Rusia. Aci în sală vezi oțelari și arhitecți, constructori și piloți de nave cosmice, fruntași ai recoltelor de bumbac și porumb, activiști de partid și oameni de artă. Într-adevăr, ai în față pe cei care au luptat pentru statul sovietic, pentru înflorirea și puterea lui.

Ochii lumii sînt îndreptați spre această sală. Întregul glob urmărește cu interes fiecare cuvînt ce se rostește de la înalta tribună a Congresului.

La Moscova se vorbește despre viitor, despre societatea comunistă, despre chipul omului comunist.

Raportul, prezentat în prima zi de către tovarășul Hrușciov, a analizat activitatea Comitetului Central în perioada de la Congresul al XX-lea și pînă azi. Și aci a fost însă vorba de viitor. În acest timp s-au născut mlădițele vieții noi: hidrocentrala Bratsk, care a intrat în funcțiune în aceste zile, este viitorul; cele 55.000 de brigăzi de muncă comunistă din Moscova, teatrele populare și birourile obștești de proiectare, fabricile fără ceas de pontare și cei 5.500 km de cale ferată electrificată între Irkutsk și Moscova dată în folosință cu mult înainte de termen — toate acestea sînt viitorul.

Zilele acestea tovarășul Hrușciov a vorbit despre Programul partidului, despre planul Țării Sovietice pe următorii 20 de ani. Iată viitorul care va aduce Pace, Muncă, Libertate, Egalitate și Fericire.

Ați citit desigur cifrele din proiectul de Program al P.C.U.S. Ele vorbesc despre cel mai înalt nivel de trai din lume, despre producțiile de oțel și îmbrăcăminte nemaiîntîlnite pînă acum, despre înflorirea culturii, despre grandioasele succese ale construcției comunismului.

Comunismul învinge, și acest lucru îl citești pe chipurile celor aproape 5.000 de delegați la marele Congres al constructorilor comunismului care se desfășoară la Moscova. Impresiile culese în aceste zile sînt de neuitat. Ele se imprimă adînc în minte și în inimă.

Alături de cuvîntul *viitor* care este la ordinea zilei, în documentele prezentate de N.S. Hrușciov și în cuvîntul delegaților răsună unul la fel de măreț: *construcții*. Aproximativ 50 milioane de oameni sovietici au primit locuințe noi. Asta înseamnă că aproape un sfert din populația țării s-a mutat în case noi. Iată ce se numește ritm.

Și construcțiile au viitorul lor minunat. Dacă treci în aceste zile pe străzile Moscovei, observi că la aspectul sărbătoresc al orașului s-a adăugat un element nou: vitrinele de pe strada Gorki, „cedate" în aceste zile arhitecților și constructorilor. Aci afli cum vor arăta viitoarele cvartale de locuințe, noile expoziții și hoteluri, aci vezi Palatul pionierilor și noile cinematografe, stațiile de metro care vor îmbogăți în curînd marele număr al palatelor subterane.

Prezidiul Congresului. La tribună tovarășul N. S. Hrușciov.

Aspect din sală.

Privesc în sala Congresului la cei care de peste 60 de ani activează în rîndurile partidului. Privesc pe vechii membri de partid, oameni care au trecut prin multe în viață. Erau emoționați; visul de ani al omenirii devine realitate.

Alexandra Artiuhina se află în rîndurile delegaților comuniștilor din Moscova. La 14 ani, Șura, fiică de muncitor, ea însăși muncitoare, a făcut cunoștință cu jandarmeria țaristă. Peste cîțiva ani a fost arestată, trimisă în Siberia. Octombrie 1917 a eliberat-o pe această revoluționară și de atunci viața ei este legată de cea a statului sovietic. Acum cîteva zile, pe Alexandra Artiuhina — tovarășa Șura, cum i se spune cu drag acestei bătrîne comuniste — au vizitat-o pionierii și au rugat-o să le povestească despre comunism.

— Comunismul este tinerețea lumii, dragii mei — le-a spus ea.

În aceste zile, în Piața Roșie, la Kremlin, vin oameni din Moscova, din toată Uniunea Sovietică, de peste hotare. Îi vezi discutînd cu delegații la Congres, strîngîndu-le mîna, urîndu-le succes în măreața lor misiune. Și privirea îi se îndreaptă spre steagul purpuriu ce flutură aci de aproape 44 de ani. Este steagul țării ce construiește o lume a cărei minunată deviză este: „Fiecare pentru toți, toți pentru unul".

AL. STARK

Moscova, octombrie 1961

Tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej se întreține cordial cu eroul cosmonaut Gherman Stepanovici Titov.

Eroul Cosmosului

GHERMAN TITOV

la noi

Cînd în ziua de 6 august posturile de radio și televiziune și-au întrerupt brusc emisiunile, milioane de oameni au făcut cunoștință cu un nume nou: Gherman Stepanovici Titov. Era numele celui de-al doilea cosmonaut sovietic care pătrundea în Cosmos. Știința și tehnica sovietică obținuseră o nouă și însemnată victorie. Stăpînită de o copleșitoare emoție, lumea a stat o zi și o noapte în așteptare și a urmărit încordată călătoria lui Titov — cel de-al doilea raid spre stele. Și mulți dintre noi s-au întrebat: cum o fi arătînd acest temerar cosmonaut sovietic? I-am cunoscut zîmbetul și fața jovială din fotografii. Dar cu cîtă ardoare am fi dorit să-l știm printre noi, să-l vedem cu proprii noștri ochi! Iată de ce zeci și zeci de mii de bucureșteni l-au așteptat pe străzile orașului însorit.

Nava argintie „IL-18" nu atinsese încă pista aerodromului, cînd zeci de mii de steguleție roșii au prins să fluture ca o mare învolburată. Cînd Gherman Stepanovici Titov a apărut în ușa avionului, l-a întîmpinat o explozie de urale. Dorința de a-l vedea pe eroul cosmonaut a fost atît de mare încît mulțimea a rupt cordoanele și a format în jurul avionului un careu viu, fremătător, care ovaționa necontenit.

Calda manifestație făcută lui Titov a fost o expresie a dragostei frățești pe care o poartă în inimi poporul nostru față de Uniunea Sovietică. Toți cei care l-au întîmpinat și l-au aclamat știau că eroul cosmonaut este delegat la cel de-al XXII-lea Congres al P.C.U.S., care și-a început lucrările în aceste zile și care va adopta programul construcției comunismului în

Evenimentul este memorabil: omul care a văzut într-o singură zi 17 răsărituri de soare, omul care a zburat în Cosmos peste 25 de ore, eroul cosmonaut Gherman Stepanovici Titov este oaspetele nostru.

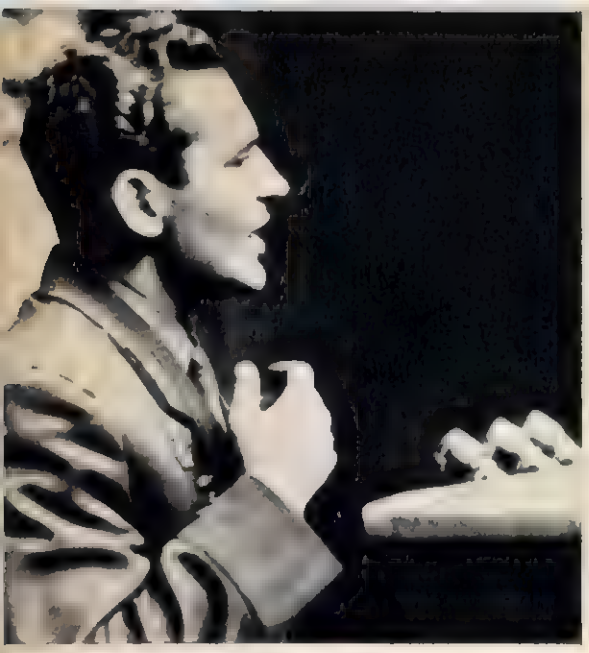

„Drumurile noastre spre Cosmos vor merge mai departe, mai sus... Cosmonauții Uniunii Sovietice au posibilitatea de a efectua aterizarea navelor cosmice în orice punct al globului pămîntesc" — a spus Gherman Titov la mitingul din Sala Palatului R.P.R.

Cu toată imensitatea ei, Sala Palatului R.P.R. a devenit neîncăpătoare. E explicabil. Gherman Titov se întîlnește cu cetățenii Capitalei noastre.

Pionierii au hotărît un lucru: să-i prindă eroului o cravată roșie. Gherman Titov, ca un frate mai mare, primește bucuros îndeplinirea acestei hotăriri.

Un ziarist l-a întrebat pe Gherman Titov:
— Care sînt primele dv. impresii cu privire la Capitala noastră?
— ... Mi-a plăcut mult. Cînd te uiți la noile construcții, zîmbești, te simți vesel. Orașul este tînăr ca și întreaga țară. Este o capitală a tinereții

U.R.S.S. Realizarea țelurilor cuprinse în Programul P.C.U.S. va avea o puternică influență asupra întregii evoluții a omenirii. Poporul nostru vede în acest document al marxismului creator imaginea propriului său viitor.

O după-amiază întreagă Titov a fost oaspetele Bucureștiului. Oriunde apărea mașina în care se afla cosmonautul se formau spontan coridoare vii de oameni. Constructorii Căii Griviței l-au salutat din înălțimea macaralelor-turn, zidăriștele fluturînd basmale multicolore, iar locuitorii noilor blocuri din Floreasca l-au ovaționat din balcoanele încărcate cu flori. La popasul făcut în clădirea Circului de stat, Titov a admirat construcția armonioasă și instalațiile ei moderne. Zărind pe cupolă o rachetă și aflînd că este destinată unui număr de acrobație, a spus rîzînd:

— Aici condițiile sînt diferite de cele din Cosmos, totuși cred că se cer antrenamente serioase...

Unul din punctele vizitei a fost și stadionul „23 August". Se înserase și se părea că vom găsi stadionul pustiu. Cînd și-a făcut însă apariția, grupuri mari de copii și tineri adunați în tribune i-au făcut o neașteptată și călduroasă primire.

Capitala patriei noastre l-a întîmpinat și l-a însoțit pe eroul cosmonaut Titov cu flori, cu ropote de aplauze și cu entuziasm. Fiul învățătorului siberian ne-a fermecat cu zîmbetul lui cald, cu privirea sa bună și ne-a cucerit prin simplitatea și naturalețea gesturilor cu care se străduia să răspundă tuturor celor ce se apropiau de dînsul să-i spună un cuvînt de bun-venit sau celor care din înălțimea etajelor fluturau batiste.

Pretutindeni pe unde a trecut, Gherman Titov a fost asaltat de mulțime. Ploieștenii l-au primit cu o adevărată ploaie de flori. Mașinile treceau literalmente pe covoare nesfîrșite și multicolore de crizanteme. Muncitorilor de la Rafinăria nr. 1 el le-a povestit ca unor prieteni cum se vede Pămîntul din Cosmos. Impetuoșii ploieșteni l-au înconjurat cu dragoste. Tinerele din echipa de dansuri a rafinăriei l-au rugat să se fotografieze numai cu ele. Cu toată insistența altor entuziaști, ele l-au „sechestrat" pe Titov iar fotografii au imortalizat episodul pe peliculă.

Pe parcursul a 200 de km, pe Valea Prahovei, oamenii muncii aflați la odihnă au ieșit la șosea. Fiind frig, Titov și-a îmbrăcat mantaua ca să poată continua călătoria în mașina deschisă și să răspundă entuziastei primiri care i se făcea. Acum mașina înainta greu nu numai din pricina mulțimii, dar și din cauza sutelor de fotografi amatori care țineau cu tot dinadinsul să aibă o poză inedită a omului cu ochi albaștri care-i saluta cordial.

Chiar de la intrarea în Brașov, arterele principale ale orașului erau înțesate de lume, care își exterioriza sentimentele cu nestăvilită însuflețire. Întreg Brașovul ieșise pe străzi. Mașinile înaintau cu greu spre cartierul Tractorul, care urma să fie vizitat. Cetățenii care n-au reușit să străbată prin șuvoiul de oameni priveau prin binocluri și-i făceau semne cordiale lui Gherman Stepanovici. „M-a impresionat mult primirea în acest oraș" — a mărturisit mai tîrziu el.

Au fost zile care vor rămîne în amintire și despre care mulți vor spune peste ani: „Atunci l-am văzut pe Titov. Era un rus cu ochi albaștri, care mi-a zîmbit"

C. BOZBICI

Cosmonautul sovietic printre colectiviștii din regiunea Ploiești.

Întreaga populație a orașului Brașov a ieșit în întîmpinarea oaspetelui scump.

Un „IL-18" e gata să-și ia zborul. A sosit clipa despărțirii. Gherman Stepanovici Titov se reîntoarce în patria sa.
— La revedere, dragi prieteni!

Ziariștii romîni au scris multe articole despre eroul cosmonaut Gherman Titov. Acum ei au prilejul să-l vadă în mijlocul lor, să-i strîngă mîna și să-i ureze noi victorii, lui și tuturor cosmonauților sovietici, în cucerirea Cosmosului.

Tovarășul Dumitru Diaconescu, președintele Sfatului Popular al Capitalei, îl însoțește pe Gherman Titov pe bulevardele Bucureștiului.
Cînd ajunge în Piața Palatului R.P.R. oaspetele spune:
— Îmi place mai ales blocul-turn, care dă echilibru întregii piețe.

de strajă patriei iubite

Coloana de tancuri înaintează fără răgaz. În turela sa, ofițerul Robu Alexandru blestemă gropile, ripele, terenul frămîntat care zguduie bunătate de mașină. Cu salopeta, șlemafonul și obrajii acoperiți deopotrivă de praf, el pare una cu mașina. În minte îi stăruie mereu întrebarea: vor fi oare la înălțime băieții? Aplicația va cere o mare cheltuială de energie și va însemna o verificare a activității complexe desfășurate pe cîmpul de instrucție, în poligonul de antrenament, în zilele de parc. A fost o vreme cînd, în asemenea momente, ofițerul Robu s-ar fi vrut, pe rînd, în locul fiecărui membru al echipajului. Astăzi, dimpotrivă: ține să se controleze pe sine verificînd destoinicia subordonaților.

În casca șlemafonului, un ordin:

— Aici Retezatul... Aici Retezatul... Forțați cursul de apă prin punctul...

O oprire scurtă. Mecanicul conductor închide oblonul greu. Ochitorul verifică ermetizarea mașinii de luptă.

— Înainte!

Malul rîului e înalt și abrupt. Pe jumătate suspendat în aer, tancul se apleacă imediat, afundîndu-se în apă. O clipă șenilele patinează. Doar o clipă însă. Acum, scrîșnind și huruind din răsputeri, înaintează pe fundul apei.

Sergentul Bocu Liviu, mecanicul conductor, specialist de clasă, a petrecut peste o sută de ore cu mîinile pe leviere și totdeauna — om și tanc — s-au dovedit vrednici unul de celălalt. Vor trece, fără îndoială, și această încercare! Spintecînd valurile și bezna, mașina înaintează într-una. Pe fundul apei stratul de mîl e tot mai gros... S-a oprit mașina? Nu! Iat-o, s-a înclinat pe o latură. Au ajuns la malul opus. Dar greul n-a trecut. Ajungînd pe un teren mai virtos, șenila din stînga mușcă de zor pămîntul, întorcînd mașina către dreapta. Tancul derapează ușor spre adîncul apei. Nu e timp de pierdut. Dar sergentul Bocu „vede" cutia de viteze de parcă ar fi deschisă în fața sa. A ocrotit-o întotdeauna ca pe lumina ochilor. Și acum, să o pună la încercare?... Debreiază ușor și trage de levierul sting. Potolită, șenila cea zeloasă își sincronizează înaintarea cu perechea ei. Totul a durat doar două secunde...

Tancul își reia înaintarea. Rîul a rămas în urmă. Abia acum își descleștează dinții mecanicul conductor. E bucuros că a reușit să învingă și acest obstacol. Știe că bucuria sa o împărtășește și comandantul său, ofițerul din turelă, care secundă cu secundă a gîndit, a simțit, a trăit la unison cu el...

Un marș de sute de kilometri și o misiune încununată de succes; două nopți de nesomn și un neîntrerupt efort unanim — acesta a fost „examenul".

A treia zi, lîngă mașinile de luptă aliniate în fața remizei, doi oameni stăteau de vorbă. Erau murdari de ulei și noroi și aveau mișcări domoale de oameni osteniți.

— Tovarășe căpitan, de mult vreau să vă rog ceva... Țin mult să intru în rîndurile partidului. Ce trebuie să fac?

— Drept să vă spun, așteptam de mult întrebarea asta, tovarășe locotenent...

Erau locotenentul Robu Alexandru și căpitanul Lăudat Grigore, secretarul organizației de partid.

★

Transmis prin releu, un ordin străbate pădurea:

— Pregătirea pentru îmbarcare!

Se verifică armamentul, echipamentul, mașinile de luptă. Comandanții fac ultimele precizări privind siguranța marșului. Frigul s-a întețit, iar pe șosea vîntul taie mai aspru ca în pădure.

Mesaj cifrat pe calea undelor: «Pe aliniamentul X, forțe „inamice" de tăria...» Privirile s-au luminat o dată cu zarea. Dar lumina din priviri își are un izvor lăuntric: în hotărîrea dîrză de a învinge.

Subunitățile au debarcat. Se desfășoară și se dispun în teren.

— La atac... Înainte!

În tranșeea întîi „inamicul" opune o rezistență dîrză. Dar distanța se micșorează văzînd cu ochii. Antrenamentul fizic, instrucția de front, ședințele de tragere își spun acum cuvîntul, cuvînt greu, hotărîtor.

Sergentul Tuleș Nicolae comandă energic, îndeamnă neobosit, corectează greșelile subordonaților. Ca și caporalii Neacșu, Staicu, Ureche, ca și toți ceilalți, a uitat pur și simplu că se află într-o aplicație: acționează grav, îndîrjit, cu încordarea tuturor forțelor, ca pe cîmpul de luptă.

Tranșeele „inamicului" au fost cucerite. Înaintarea continuă impetuos. Focul artileriei se mută pe noile rezistențe ale „inamicului", dincolo de cursul de apă din față.

Îmbarcat pe tancuri, descatul de infanterie a trecut la urmărire.

A intrat în acțiune artileria cu reacție, armă modernă de mare eficacitate.

— Podul e minat. Continuați atacul!

E limpede: rîul trebuie luat pieptiș. Ofițeri și soldați sar fără ezitare în apa care, uneori, ajunge pînă la piept. Focul nu încetează o clipă. Voința de a învinge nu cunoaște obstacole.

Mantalele grele de apă scot aburi; urcușul e anevoios; dar nimeni nu rămîne în urmă. Locotenentul-major Gălăteanu e pretutindeni:

— Bine, soldat fruntaș Mocanu! Bine, Lucaci, Ghercă, Ioniță! Înainte, băieți!

Îmbarcați pe tancuri, infanteriștii trec la urmărirea „inamicului" care se retrage. În înaintarea lor năvalnică, masivele fortărețe pe șenile par a întruchipa însăși forța neînfrîntă a acestor luptători dîrji și iscusiți.

Subunitatea a cucerit încă o treaptă pe calea măiestriei militare.

★

„Dragă tovarășe Șuțu,

În primul rînd veți ști că dorința noastră cea veche s-a împlinit. După ce am obținut locul întîi la concursul pe marșa unitate, tunul nostru s-a clasat primul și pe eșalonul superior. Grupa pe care ați comandat-o nu vă dă de rușine. Bineînțeles, n-a fost tocmai ușor..."

Că n-a fost tocmai ușor își dă seama Șuțu Gheorghe, sudorul de la „Steagul roșu", fostul comandant de tun antitanc. Dar *cum* anume a fost, n-are de unde să știe exact.

...Rezultatele obținute la exerciții erau tot mai bune. Dar voința locotenentului Stănescu genera continuu noi energii, noi avînturi.

— Se poate și mai bine, tovarăși. Încă o dată!

Efortul colectiv solicita din plin resursele fizice și morale. Fiecare militar participa la întrecere cu însușirile proprii, cu personalitatea proprie. Fiecare întîmpina alte obstacole și trebuia într-altfel ajutat. Soldatul Budiș Dumitru, deși muncea cu o voință demnă de invidiat, își însușea mai anevoie noțiunile teoretice; soldatul Munteanu Ioan era îndemînatic și ager, dar impulsiv și pripit; soldatul Vizireanu Ștefan trebuia ajutat cu stăruință la învățămîntul politic. În procesul muncii avîntate de zi cu zi, colectivul se suda tot mai puternic, asperitățile se netezeau, tainele măiestriei se deslușeau rînd pe rînd. O dată cu noțiunile de balistică și topografie, o dată cu instrucția tactică, militarii din grupă — toți utemiști — își formau noi trăsături morale, învățau să se dăruiască cu toată ființa supremei datorii: apărarea patriei iubite.

Așteptată cu înfrigurare, întîmpinată cu încredere, cu hotărîre dar și cu nedescrise emoții, ziua celei de-a treia etape a concursului sosi.

În tema tactică ce li s-a dat se preciza că la reperele X și Y au fost descoperite rezistențe „inamice" de tărie... Tunarii aveau misiunea să sprijine subunitatea de pușcași în ruperea apărării „inamicului".

În teren, nici un amănunt nu trăda prezența inamicului care trebuia să apară din clipă în clipă.

Iată-l!

— Foc!...

O detunătură puternică umplu de vuiet văile.

Alte ținte, alte proiectile.

— Foarte bine, tovarăși!

Infanteria a pornit năvalnic la atac. Mereu înainte! Dar iată, din flancul stîng „inamicul" contraatacă. Artileriștii debarcă și instalează din nou tunurile pe poziție de tragere. Și din nou vuiesc văile.

Cîte lovituri — atîtea tancuri „inamice" distruse!

Sergentul Maus Ioan coborî binoclul de la ochi. Valuri dense de praf și fum se învîrtejeau pe poziția „inamică". Priveliștea viforului de foc și oțel abătut asupra țintelor îi umplusе pieptul de o mulțumire ce da să irumpă. Încercă să-și imagineze ce s-ar fi făcut un eventual inamic aflat pe cota din față. Praful și pulberea s-ar fi ales de el!

Grea pedeapsă îi așteaptă pe cei ce ar cuteza să pîngărească pămîntul patriei, libertatea noastră și pacea.

Umăr la umăr, militarii Armatei noastre populare — infanteriști și aviatori, artileriști și tanchiști, geniști și marinari — veghează cu vigilență la securitatea patriei socialiste. La 25 octombrie poporul sărbătorește Ziua forțelor armate ale R.P.R. Educați de partid în spiritul devotamentului fierbinte față de orînduirea socialistă, stăpîni ai unei tehnici de luptă moderne, fiii înarmați ai poporului, militarii Armatei noastre populare sînt gata oricînd să apere cu strășnicie liniștea și munca pașnică a poporului nostru, să dea o ripostă nimicitoare oricărui agresor care ar încerca să încalce hotarele patriei noastre socialiste.

Ion NICHIFOR

Fotografii de I. MARINOF

„Foc!" În clipa următoare ținta va fi nimicită.

VENUS, MARA și... florentinul

Mobilierul florentin din epoca Renașterii italiene era gîndit pe măsura palatelor aristocratice și după gustul nobililor.

Stilul Ludovic al XV-lea (rococo-ul francez) aduce o ornamentație încărcată, pe gustul nobilimii decadente.

Una din cele mai reușite camere de zi de la Expoziția de mobilă. O puteți vedea în apartamentul 13.

Aveți cumva astăzi drum pe Brezoianu? Dacă vă nimeriți pe acolo, abateți-vă pentru o clipă la dreapta, pe strada Al. Constantinescu. Merită: veți putea contempla, la numărul 7, cel mai urît bloc din București! Înghesuit între două străduțe scurte în care magazine onorabile vînd articole de mercerie, încălțăminte sau textile, el își înalță îngîmfat, de peste un sfert de veac, cele patru etaje, simulînd un soi de cetate medievală: are tot felul de console, arcade, grile, balcoane și niște ziduri ce etalează o falsă patină a vremii printr-o imitație inabilă de „calcio-vecchio". Rezultatul nu e numai hibrid, ci de-a dreptul ridicol. Excesiva încărcare a fațadei, ca și plasarea... deplasată a acestei clădiri cu pretenții de stil

O mărturie dintr-un veac apus: tabloul lui Louis le Nain intitulat „Masă de țărani" arată cît de sărăcăcios era interiorul țăranului francez din secolul al XVII-lea.

într-un centru pur comercial vorbesc despre un gust specific burghez: un bloc modern, cu apartamente multe care să poată fi bine valorificate prin închiriere, dar cu acea aparență de noblețe după care a jinduit atît amar de vreme burghezia parvenită...

Dacă am fi deschis, cu ani înainte, ușa vreunui apartament dintr-un asemenea bloc, fără îndoială că ne-am fi lovit la primul pas de vreun masiv fotoliu cu spătarul din piele bătută în ținte, de vreo masă cu picioare groase crestate în chip de gheare, de un dulap uriaș cu nu știu cîte flori și frunze sculptate în creștet. Stilul așa-zis „florentin" invadase casele negustorilor și fabricanților, încercînd cu greu să-și facă loc la etajul VI al unui bloc modern și să se metamorfozeze — dintr-un stil al unei anume epoci, cu o anumită justificare istorico-socială — într-o mobilă a secolului al XX-lea.

Dacă burghezia avută își încărca apartamentele de 5-6 camere cu un decor anacronic, lipsit de logică și utilitate, un asemenea aranjament n-ar avea astăzi la noi nici o rațiune, fie ea pe plan practic ori estetic. Cred că acest lucru ar trebui să-l înțelegem, în primul rînd, cînd vorbim de contemporaneitatea cadrului nostru: fiecare epocă și-a avut felul ei de viață, istoric condiționat, a avut moda ei vestimentară și stilul de mobilier specific.

Secole de-a rîndul, idealul estetic în materie de interior a fost creat de clasele exploatatoare pe măsura nevoilor și gustului lor. Marile serbări ale nobililor se desfășurau în castele uriașe, mobilate fastuos; de aici, stilurile de mobilier încărcate, pretențioase, care-și schimbau înfățișarea cu fiecare nou Ludovic din dinastia Bourbonilor. Să nu uităm însă că, atunci cînd „se purta" mobilier aurit, sculptat, încrustat cu fildeș și sidef, și nobilii se îmbrăcau în brocart, catifele, dantele și mătăsuri. Și dacă la botezul viitorului rege Ludovic al XIII-lea, din 14 septembrie 1606, Maria de Medicis purta o rochie brodată cu 32.000 de perle și 3.000 de diamante, iar contesa Stroganoff își cumpăra în 1763 cu 20.000 de ruble o rochie acoperită cu dantelă de argint și pietre prețioase, nici prințul de Stettin nu s-a lăsat mai prejos, plătind în 1617 20.000 de guldeni pentru un dulăpior. La exact același 14 septembrie 1606, ca și în 1617 sau 1763, în Franța, în Rusia sau în țările germane, omul simplu — cel care făurea cu mîinile sale și brocartul, și dantelele, și diamantele — avea în casa sa doar un pat și o masă cioplite grosolan din lemn. Atîta tot. Priviți tabloul pictorului francez Louis le Nain (1596-1648). Imaginea e concludentă.

Există deci și în privința mobilei imperativul epocii, cerințele contemporane determinate direct de configurația socială, de dezvoltarea civilizației. A imita vechiul mobilier în proporții, în forme sau colorit ar însemna să contrazicem însuși felul nostru de viață actual, care ne oferă atîtea înlesniri sociale și tehnice. Muzica o asculți în sala de concert, spectacolul îl vezi la teatru; funcția de săli de recepție și spectacole pe care au avut-o palatele nobiliare sau chiar și unele din marile apartamente burgheze a răposat la noi o dată cu clasele ce beneficiau de ele. La ce ar folosi, de pildă, o bucătărie uriașă, cînd magazinele îți oferă azi de-a gata conserve, dulcețuri și chiar prînzul semipreparat?

Apartamentul modern e gîndit pe nevoile actuale ale omului nostru. Sîntem într-o țară socialistă, în 1961, trebuie să ne creăm un cadru în care să se simtă prezența lui 1961. Iar deceniul șapte a venit (la noi) pe lume cu sute și mii de apartamente noi, care înti-

Către 1820, stilul Biedermayer (cu elemente clasicizante într-un decor bogat) exprima tendința burgheziei parvenite de a imita cu orice preț fastul aristocrat.

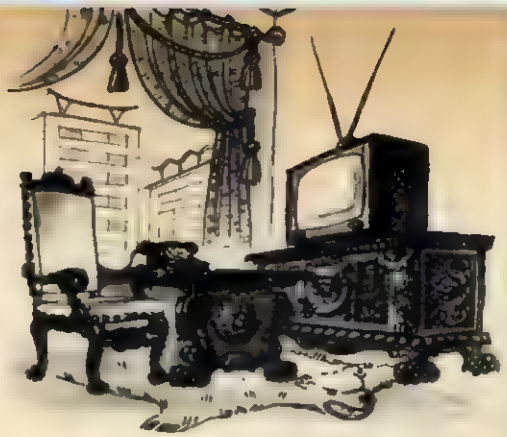

Și iată „adaptarea" burgheză a stilului florentin. Într-o cameră de bloc modern, piese de dimensiuni reduse și de practic uz cotidian (pe care „florentinul" autentic nu le-a avut niciodată) au căpătat tot felul de sculpturi și detalii de epocă. Rezultatul este hibrid, încărcat.

neresc chipul Capitalei și al altor orașe, oferind condiții confortabile de locuit nenumăratelor familii. Blocul modern, dimensiunile apartamentelor noi dictează o anume decorație interioară, un anume mobilier, gîndit special pentru aceste apartamente. Iar rezultatele se dovedesc admirabile, atunci cînd spațiul a fost folosit judicios și cu gust.

Există încă o prejudecată în virtutea căreia mobilierul de stil e considerat mai valoros, de mai bună calitate. Complet fals. Tehnica nouă, materialele nou apărute sînt în măsură să producă mobilă de aceeași calitate și cu aceleași însușiri decorative (dacă nu și mai mari) ca piesele de epocă. Și dacă înainte vreme acestea erau privilegiul absolut al claselor avute (mobilierul era foarte scump, datorită și faptului că era lucrat mai mult manual, tehnica fiind rudimentară), fabricile noastre pot astăzi să ofere maselor largi mobilă frumoasă și bună, mobilă în stilul epocii noastre. Cum arată această mobilă?

Ca să aflați, veți face desigur același lucru ca și noi: fără a apela la serviciile liftului, veți urca opt din etajele noului bloc de pe b-dul Magheru și veți intra, pe rînd, în 32 din apartamentele clădirii. Nu e nevoie să sunați, gazdele vă așteaptă cu ușile deschise. Gazdele, adică Ministerul Economiei Forestiere, au expus aici, continuînd tradiția instaurată de cîțiva ani, cele mai recente modele realizate de fabricile noastre („mezinele" — fabricile de mobilă din Pipera, Militari și Iași, intrate anul acesta în producție, și-au adus și ele produsele). Prezentînd această expoziție în 32 de variante, producătorii îi întreabă cu interes pe vizitatori: care model v-a plăcut mai mult, pe care ați dori să-l producem în serie, ce vi se pare mai puțin reușit?

Poate că înainte de a le răspunde, ar trebui să remarcăm un fenomen caracteristic expoziției din acest an: finisajul pieselor este, în general, executat cu mare grijă, mobilierul

Iată măsuțele colorate de care am pomenit: îmbinarea de frez, alb și vernil (plăcile din mase plastice) cu picioarele negre ale mobilelor dă un efect optimist, tinerese.

O mobilă de mult bun-gust pentru dormitor (apartamentul 14).

prezentînd din punct de vedere al calității un evident pas înainte. Furnirul pieselor, combinat în mod atrăgător din mahon, păr african, trandafir siamez cu esențe indigene, prezintă interesante jocuri de linii, nuanțe și forme. Fără a-și pierde locul de suveran, lemnul a început a-și căpăta aliați de nădejde în materialele plastice, care se dovedesc cu totul insensibile la fierbințeala cratițelor (cînd stau în chip de plăci fenolice pe mesele de bucătărie), elegante și de efect cînd servesc drept uși la dulapuri și mese de sufragerie. Piesele finisate cu lacuri de polistiren au și ele, prin coloritul lor viu, un efect decorativ, optimist. Dar, vai, cînd ajungem la stofa de mobilă încercăm o mare decepție: s-au străduit ei, proiectanții și producătorii, să aducă o anume varietate în tapiserie, dar au trebuit să apeleze pentru aceasta la materiale din arsenalul vestimentar feminin, văduvind pe tovarășele noastre de nu știu cîți metri de stofă de rochii, mantouri și taioare. Rezultatul e de efect, dar evident nepractic: materialele acestea nu pot avea rezistența necesară. De ce oare industria noastră textilă a neglijat atîta vreme stofele de mobilă? (Preferăm, în locul răspunsului scris, primele baloturi de stofă!)

Expoziția din b-dul Magheru mai dovedește un lucru important, și anume că un apartament din două camere și dependințe poate fi foarte bine folosit de o familie alcătuită din 3-4 persoane, dacă este mobilat și amenajat judicios. Fabricile noastre au ținut — în general — seama de proporțiile noilor apartamente și au creat piese bine dimensionate, care-și găsesc locul potrivit în încăperi fără a le aglomera. Să intrăm, de pildă, în ap. 17 (chiar dacă sînt de urcat pînă acolo cinci etaje!). De unde oare senzația aceasta de spațiu aerat, de lărgime, cînd camerele nu sînt mai mari decît altele, iar mobilă este, slavă domnului, berechet? „De vină" e în primul rînd culoarea mobilierului, deschisă, luminoasă, odihnitoare. Exact aceleași piese, în aceleași camere, ar fi dat impresia de încărcat și greoi dacă culoarea ar fi fost acel maro închis sau negru care-i mai încîntă pe unii. Mai e apoi și buna dimensionare a pieselor, gîndite în așa fel încît dormitorul să poată intra bine în camera mică, cealaltă putînd fi folosită ca o încăpătoare cameră de zi cu multiple funcțiuni. Și apoi: ce linii elegante are dulapul, ce curbură fină (din plăci laminate) are lemnăria patului, ce picioare delicate și totuși rezistente au scaunele, cît de ingenioasă e toaleta cu sertare pivotante! Acest mobilier, executat prin aplicarea unor metode noi de construcție, este prezentat de INCEF (Institutul de cercetări forestiere)

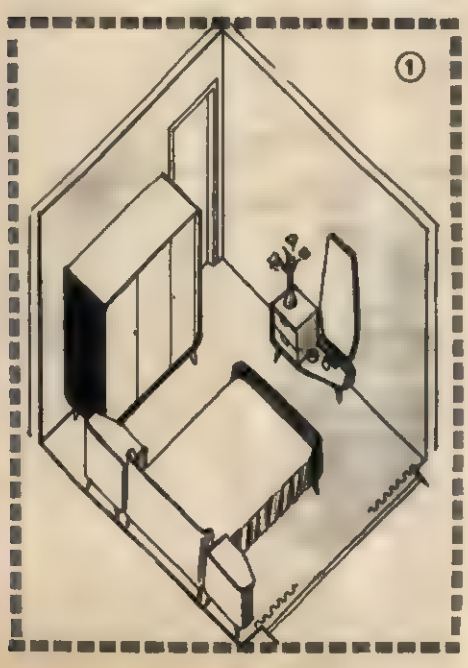

Priviți cît de bine se poate aranja un apartament de două încăperi cu piese de mobilier din cele pe care le puteți vedea în Expoziția de mobilă (desenul 1: dormitor; desenul 2: cameră de zi).

care aduce în expoziție și alte piese reușite: dormitorul „Mara" (ap. 13), realizat de asemenea în culori deschise, cu uși glisante la dulapuri și finisate în lac de polistiren; camera de zi din ap. 14 (rețineți linia zveltă a scaunelor și armonia coloristică a furnirelor) sau cea din ap. 13, cu gama completă de piese din care se poate mobila orice încăpere (seria „Lignostrat"). „Iprofil"-Brăila, „Tehnolemn", „Iprofil"-București se prezintă și ele cu lucruri frumoase în expoziție.

Opriți-vă o clipă pe palier: veți vedea, la fiecare etaj, cîte un ingenios prototip de suport pentru flori, făcut din metal și mase plastice. Zăboviți și în holul „Venus" din ap. 19: sînt acolo trei măsuțe placate cu mase plastice, ce pot fi combinate într-un admirabil efect coloristic. Rețineți eleganta măsuță cu incrustații din ap. 29 sau scaunul din seria „Zarand" (ap. 22) — deși scaunele și fotoliile, încă greoaie ca linie, insuficient de confortabile și bine construite, alcătuiesc partea cea mai slabă a expoziției. Gospodinelor le este rezervată surpriza unor bucătării cochete, bine utilate și foarte îngrijit finisate (ap. 5, 8, 20 și 21).

Și totuși... Totuși există încă mobilier prea masiv, supradimensionat (dormitorul

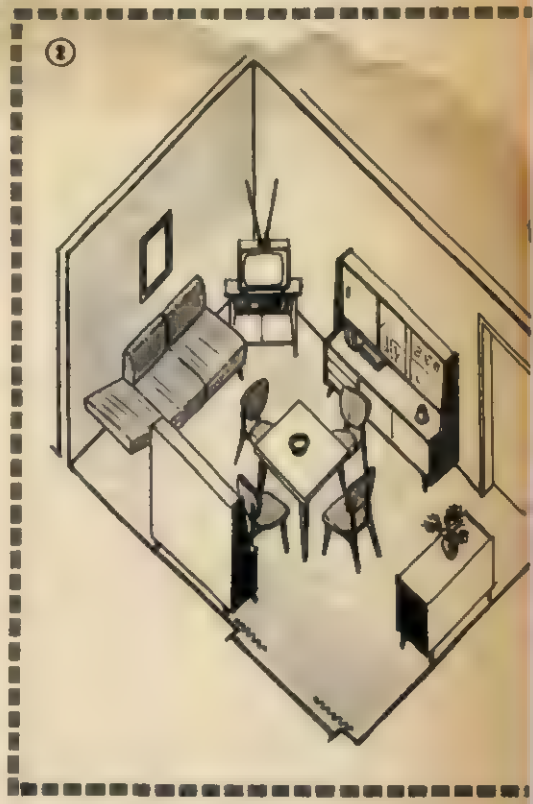

„Elisabet" din ap. 18 produs de „Iprofil"-Pipera, printre ale cărui piese nici nu te poți mișca în cameră); mai există mobile banale, învechite, care nu amintesc decît vag linia contemporană (camera combinată din seria „Homorod" — ap. 32 — executată de „Iprofil"-Odorhei); mai există încă unele piese în acel colorit închis, sumbru, ce întunecă întreaga cameră (seria „Practic", ap. 25, expusă de „Iprofil"-Tg. Mureș). Ar fi de dorit ca reprezentanții comerțului să-și îndrepte atenția și să aducă în magazine în special mobilierul modern, practic, adecvat noilor locuințe (s-a mai întîmplat în anii trecuți ca anumite unități comerciale, invocînd un așa-zis „gust al publicului", să comande industriei modele din cele mai puțin inspirate). Cît privește industria, o asemenea reușită expoziție îi creează mari obligații. Și în primul rînd aceea de a menține forma, coloritul și calitatea execuției exponatelor la întreaga producție de serie.

Precis că atunci nu-și vor mai dori cetățenii vreo pastișă de bufet florentin sau un dulap cu labe de leu îmblînzit...

Sanda FAUR-DIMA

Petra oleum (III)

Ofensiva „Orie

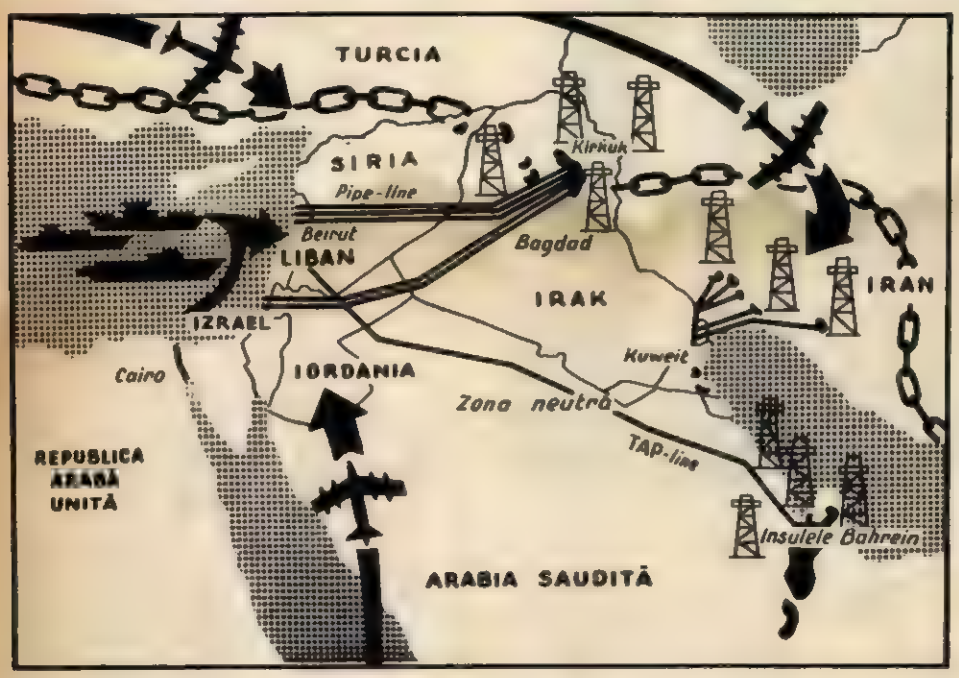

Iată harta care ilustrează „doctrina Eisenhower". În vara lui 1958 poporul Libanului s-a răsculat, refuzînd intrarea țării sale în orbita acestei doctrine care „mirosea a petrol". Monopoliștii americani au dat atunci ordin armatei irakiene să atace Libanul și Siria. Armata irakiană nu a pornit însă împotriva acestor țări, ci, ocupînd Bagdadul, a răsturnat monarhia instaurînd republica. Poporul irakian a rupt lanțul jugului secular. La 24 de ore după revoluția din Irak, trupele americane debarcau în Liban, paraștiștii englezi coborau în deșertul Iordaniei, la granița cu Irakul erau concentrate divizii motorizate turcești, iar prin intermediul guvernului de la Bonn S.U.A trimiteau pe calea aerului în Iran trupe și materiale de război. Washingtonul amenința cu aruncarea bombei atomice... Acest complot imperialist de proporții mari a fost dejucat însă de poziția fermă a Uniunii Sovietice.

Cel de-al doilea război mondial a adus profituri colosale monopoliștilor, care nu s-au mulțumit însă numai cu big-businessul „de acasă". Cum banii nu au miros, ei nu s-au jenat să încheie tranzacții chiar cu... inamicul. Vechile legături dintre I.G. Farben și Standard Oil, datînd încă din 1936, au fost menținute în tot timpul războiului. Livrările reciproce de mărfuri, cedările de secrete și brevete de fabricație în timpul ostilităților și alte asemenea „colaborări" au constituit tot atîtea capete de acuzare împotriva multor monopoluri americane atunci cînd, după război, s-au făcut unele cercetări. Dar despre vreo pedeapsă, nici vorbă...

„Marea afacere" a fost în floare și în Romînia fascistă. Nu vorbim aici despre exploatarea de jaf a zăcămintelor, despre livrarea rezervelor de țiței și benzină ale țării către mașina de război hitleristă. De altfel trădătorul Antonescu se fălea cu cinism, într-o ședință a Consiliului de Miniștri din 25 iunie 1942, că a pus la dispoziția Germaniei toate bogățiile Romîniei, „impunînd populației cele mai grele privațiuni". Să vedem însă cum au procedat monopolurile americane, engleze, franceze etc.

Astra Romînă, care după cum se știe se afla sub controlul lui Royal Dutch, devine în 1941... o firmă „pur olandeză" și încheie cu trustul german Kontinental Öl un acord pentru exploatarea în comun a zăcămintelor... Astrei Romîne. În același mod procedează Standard Oil și celelalte firme apusene. Așa că, alimentate cu benzină și uleiuri livrate de trusturile americane, engleze sau franceze, avioanele hitleriste au bombardat Londra, submarinele naziste au scufundat nenumărate vase ale țărilor occidentale din coaliția antihitleristă.

A doua contraofensivă americană

Cu puțin înainte de sfîrșitul celui de-al doilea război mondial, în presa americană a început să-și facă loc din nou sloganul „epuizării surselor de țiței". Și, pentru prima dată — într-un articol scris de Ickes, ministrul de Interne al Statelor Unite — se vorbește fățiș de „politica externă a petrolului" de care au nevoie, după cum afirmă Ickes, întreprinderile americane pentru a-și atinge scopurile în Arabia. Căci: „centrul de greutate al producției de țiței s-a deplasat din golful Mexic spre Orientul Apropiat, mai precis spre golful Persic". Deci de astă dată nu este vorba de un atac pe plan general, ci de un obiectiv foarte precis: Orientul Apropiat.

— De ce tocmai Orientul Apropiat?

— În nordul Peninsulei Arabe, în Irak și Iran, petrolul se scurgea de mult prin pipe-line-uri spre porturile de pe țărmul Mediteranei sau al golfului Persic. Dar, în adîncurile deșertului, țițeiul își dormea încă somnul milenar. Această regiune se afla sub dominația imperialismului englez. Pe aici trecea drumul spre „perla coroanei britanice", spre India... Dar în 1945, în schimbul unor împrumuturi americane acordate Angliei sărăcite de pe urma războiului, a fost semnat un acord prin care Orientul Apropiat a devenit un fel de teren de vînătoare comun al monopolurilor anglo-americane. Acordul, în care se vorbea de înțelegere și „pace veșnică", aducea foarte mult cu „pacea petroliferă" inițiată de Deterding. Numai că această „pace" s-a născut în alte condiții și războiul pentru petrol a izbucnit din nou de îndată ce monopolurile americane s-au instalat ferm pe nisipul arab.

Această ofensivă americană pornise de fapt încă din 1941. Ea a început în Arabia Saudită prin mari împrumuturi, atingîndu-și țelul o dată cu înființarea societății americane ARAMCO. Pe insulele Bahrein, punct strategic militar englez, administrația este britanică, dar țițeiul se află în mîna americanilor. În Kuweit — acest „pămînt fără apă" a cărui suprafață nu întrece jumătatea Elveției și unde căutînd apă găsești petrol — se află cele mai bogate zăcăminte de țiței ale lumii capitaliste, jumătate aflîndu-se în mîna englezilor și jumătate în cea a americanilor. În așa-zisa „zonă neutră" dintre Kuweit și Arabia Saudită tot englezii sînt stăpîni, dar petrolul a fost acaparat de americani.

— Bine, bine — intervine prietenul — dar tot nu am primit răspuns la întrebarea: de ce tocmai Orientul Apropiat?

Înainte de a răspunde la aceasta, să amintim despre

O doctrină care mirosea a petrol

— Era absolut limpede că dezlănțuirea agresiunii anglo-franco-israeliene din octombrie 1956 împotriva Egiptului nu țintea exclusiv „recucerirea" Canalului de Suez ca sursă de venituri, ci în primul rînd *recucerirea canalului ca drumul cel mai scurt pentru transportul petrolului din Peninsula Arabă și Iran pînă în Europa!* „Doctrina Eisenhower", apărută în ianuarie 1957, la cîteva luni după înfrîngerea imperialiștilor în fața Port Saidului, nu pomenea fățiș de petrol, ci doar de Orientul Apropiat ca „un teritoriu important pentru întreaga lume", unde s-ar fi format chipurile un „vid" pe care Statele Unite aveau „datoria să-l umple" pentru asigurarea „libertății acestui teritoriu". Autorii doctrinei și-au exprimat totodată „îngrijorarea pentru soarta religiei islamice" și alte bazaconii asemănătoare. „Doctrina Eisenhower" nu pomenea într-adevăr nici un cuvînt despre petrol, dar mirosea de la o poștă a petrol. Și aici e răspunsul la întrebarea „de ce petrolul arab?" În această regiune a globului se găsesc *cele mai bogate zăcăminte de petrol ale lumii capitaliste: aici, sub nisipul galben, se ascund cele mai mari rezerve cunoscute de țiței ale lumii, sondele de aici au randamentul cel mai mare și aici lucrează muncitorii petroliști cu salariul cel mai redus din lume.*

Iată o comparație concludentă. În 1959 s-au extras zilnic dintr-o sondă în S.U.A. 1,6 tone de țiței, în Kuweit 637,7 tone, în Arabia Saudită 783,9 tone, în Irak 1.344,1 tone. Aceasta, în cea ce privește ran-

nt"

• CÎND RĂZBOIUL NU ÎNTRERUPE LEGĂTURILE DINTRE STANDARD OIL ŞI I. G. FARBEN • „VIDUL" DIN ORIENTUL APROPIAT ŞI SUBSTRATUL „DOCTRINEI EISENHOWER" • UNDE SE ÎNCĂIERAU CONDUCTELE ŞI INTERESELE IMPERIALIŞTILOR • 13 LIDERI POLITICI ASASINAŢI ÎN 6 ANI • RIPOSTA POPOARELOR

damentul. Dar imensa diferenţă nu înseamnă doar ţiţei *mai mult* ci şi *mai ieftin*? În S.U.A. ţiţeiul este pompat din ce în ce mai greu, de la mari adîncimi. Ţiţeiul „arab" erupe de multe ori singur sau se extrage cu uşurinţă de la foarte mică adîncime. Ceea ce are drept consecinţă o reducere considerabilă a cheltuielilor de producţie. De asemenea, salariile de mizerie plătite de monopolişti muncitorilor arabi contează foarte puţin în calcularea acestor cheltuieli. Pe scurt: o tonă de ţiţei care costă în Kuweit circa 70 de cenţi se vinde pe piaţa internaţională cu 20 de dolari! Între 1946-1956 monopoliştii anglo-americani au cîştigat 10 miliarde de dolari de pe urma ţiţeiului extras în Orientul Apropiat. Iată de ce au denumit ei aceşti zece ani *„deceniul petrolului în Orientul Apropiat"*. De aceea a şi fost un deceniu de luptă aprigă între monopoliştii şi de luptă din ce în ce mai hotărîtă a popoarelor împotriva subjugării şi exploatării capitaliste, pentru libertate şi independenţă.

Povestea „pipe-line"-ului arab

Proiectat în 1944, T.A.P.-line-ul (Trans-Arabian-Pipe-Line) nu a fost dat în exploatare decît în 1950. Dar nu din vina constructorilor. Scopul acestui pipeline e transportul ţiţeiului din Arabia Saudită, Kuweit, Bahrein şi „zona neutră" — trecînd prin marele deşert arab — pînă la Marea Mediterană. O dată cu deschiderea şantierului acestei conducte, s-a deschis un nou sector pe frontul războiului petrolier anglo-american. Monopolurile engleze s-au opus cu înverşunare construirii acestui pipe-line. În primul rînd fiindcă au fost excluse din acest business iniţiat de americani şi apoi pentru că pipe-line-ul însemna întărirea poziţiei — şi aşa puternice — a concurenţilor americani în Orientul Apropiat. Porţiunea de conductă de pe teritoriul sirian nu constituie decît o părticică a acestui şarpe de oţel, lung de 1.700 de kilometri. Şi totuşi cînd s-a ajuns cu conducta, venind dinspre sud, la graniţa siriană, lucrările au fost oprite. Timp de trei ani guvernul din Damasc a refuzat să permită trecerea ei prin Siria. Dar la 30 martie 1949 se produce la Damasc o lovitură de stat. Colonelul *Husni Zaim* dizolvă parlamentul anglofil şi semnează actul prin care se permite trecerea T.A.P.-line-ului. Peste cîteva luni, la 4 august 1949, colonelul *Sami Henari*, vechi agent britanic, pune la cale asasinarea lui Husni Zaim, preia puterea şi — bineînţeles — anulează actul. Un al treilea putch, pus la cale de americani, este de astă dată mai bine organizat, căci *Khaled Asema* reuşeşte să rămînă mai multă vreme în fotoliul de prim-ministru, aşa că T.A.P.-line-ul poate trece în sfîrşit graniţa siriană. Agenţii americani şi-au luat revanşa pentru neplăcerile pe care le-au provocat englezii în Siria. Au tăiat conducta de petrol care aduce ţiţeiul din Irak în portul Haifa. Din această cauză englezii au fost nevoiţi să sisteze activitatea marii rafinării a lui Anglo-Iranian Co. din Haifa. Conducta Irak-Haifa nu funcţionează nici azi, dar rafinăria şi-a reluat activitatea. Prelucrează ţiţeiul transportat tocmai din...Venezuela...

— Complicată chestiune! — dă din cap prietenul nostru.

— Ea pare doar complicată, dar în fapt toate acestea nu sînt altceva decît aspecte ale metodei violenţei, întrebuinţată atît de des de monopoliştii pentru înfăptuirea ţelurilor lor. Numai între 1945-1951, în urma diferitelor lovituri de stat în Orientul Apropiat au fost asasinaţi treisprezece oameni politici, conducători de state, guverne sau mari partide burgheze. Monopoliştii nu se dau în lături de la nici un fel de mijloace, căci aşa cum se exprimă un ziarist englez, Roy Brock — *„singele costă ieftin acolo unde există mult petrol"*.

Prăbuşirea citadelei din Iran

1950-1951. O nouă perioadă de vîrf a tensiunii anglo-americane. Monopolurile americane au pus mîna pe cele mai bune surse de petrol din Orientul Apropiat şi se pregătesc să ia cu asalt citadela britanică a petrolului din Iran. În 1951, lupta antiimperialistă

Undeva lîngă graniţa algeriano-tunisiană, acolo unde se întîlnesc două fronturi de luptă: cel militar şi cel petrolier... O patrulă a Legiunii străine în mijlocul oceanului de nisip ce ascunde comori uriaşe: zăcămintele de ţiţei... Monopolurile duc o luptă surdă între ele pentru aurul negru din Sahara.

Zăcămintele din Orientul Apropiat nu sînt nici irakiene, nici iraniene, ci sînt de naţionalitate ESSO (Standard Oil...), Royal Dutch sau British Petroleum. Popoarele luptă însă pentru ca aceste comori ale subsolului ţărilor lor să redevină proprietatea lor. Fotografia arată un depozit american de ţiţei incendiat de patrioţi arabi în timpul agresiunii imperialiste împotriva Egiptului.

Doi reprezentanți ai „diplomației petrolului": Mac Guy (stînga), care în epoca atacului american asupra citadelei petrolifere engleze din Iran era asistentul lui Dean Acheson, pe atunci secretar de stat al S.U.A., și Henry Gradys (dreapta), fostul ambasador al Statelor Unite la Teheran. Acești doi diplomați americani au dirijat contraofensiva monopolurilor din S.U.A. în Iran. Toți ei au pus la cale complotul pentru răsturnarea guvernului legal iranian, care naționalizase zăcămintele petrolifere. Cu ajutorul acestor domni, începînd din 1954 capitalul yankeu participă la exploatarea zăcămintelor iraniene într-o proporție de 40 la sută.

a poporului iranian luase însă proporții nemaiîntîlnite. Sub presiunea maselor, parlamentul iranian a votat naționalizarea întreprinderilor și a concesiunilor acordate lui Anglo-Iranian Co. În acest moment au apărut americanii. Ei au propus Teheranului noi acorduri, în condiții noi. La Londra aceasta a provocat o profundă neliniște. Foreign Office-ul a avertizat Washingtonul că dacă petroliștii americani nu-și retrag ofertele, Anglia rupe orice legătură cu NATO. Și tocmai cînd războiul din Coreea era în toi! Ofertele americane au fost respinse. Dar faptul se datora în bună măsură valului revoluționar ce domnea în Iran. Și cum această mișcare populară amenință toate pozițiile imperialiste din Orientul Apropiat, americanii, alături de englezi, intră în panică. Și ca totdeauna cînd interesele lor sînt în pericol, capitaliștii se unesc. Drept urmare, în august 1953 are loc la Teheran lovitura de stat contrarevoluționară a colonelului *Zahedi*. Un an mai tîrziu dispare Anglo-Iranian Co., care timp de jumătate de secol a jefuit poporul iranian. Este înlocuit de un consorțiu internațional cu participarea firmelor engleze, americane și franceze. Monopoliștii americani jubilează. Au pătruns și în această veche citadelă engleză a petrolului.

Popoarele se ridică

Deceniul care deschide cea de-a doua jumătate a secolului al XX-lea este însă marcat de intensificarea luptei popoarelor arabe împotriva exploatării și asupririi. Au loc mari greve — în Kuweit și în Arabia Saudită. În Irak, unde mișcarea muncitorească are tradiții mai vechi decît în celelalte țări din Orientul Apropiat, mișcarea populară se transformă într-un asalt general împotriva reacțiunii interne și externe, ducînd, în 1958, la măturarea dictaturii. Tot în acest deceniu, al întăririi luptei de eliberare națională, asistăm și în țările Americii Latine și în Africa la întărirea mișcării antiimperialiste.

„Operațiunea Sahara"

În nordul Africii un popor luptă de șapte ani pentru cucerirea libertății și independenței țării sale poporul algerian. Printre motivele pentru care se cramponează colonialiștii să mențină Algeria sub controlul lor se află și petrolul din Sahara... Punînd la cale „operațiunea Sahara", colonialiștii francezi au și instalat aci o administrație proprie și au denumit-o Organizația comună a regiunilor sahariene (OCRS). La nașterea lui OCRS s-au pronunțat cuvinte mari despre „mari sarcini internaționale". Cum arată aceste sarcini?

În planurile monopoliștilor francezi care îl susțin pe De Gaulle, OCRS trebuie să-și extindă dominația asupra deșerturilor din Mauritania, Mali, Ciad, Niger — iar mai tîrziu și asupra Libiei — constituind un stat independent al „deșerturilor". Acest nou stat saharian ar avea sarcina să furnizeze energie nu numai Franței, dar întregii Piețe Comune. La Paris se va forma astfel un fel de „supramonopol al energiei", care cu ajutorul țițeiului și gazului metan din Sahara ar urma să „elibereze" Europa occidentală de sub dominația monopolurilor petroliere americane, ca și de frica naționalizării zăcămintelor petrolifere din Orientul Apropiat și a închiderii Canalului de Suez, precum și de dictatura monopoliștilor americani.

Rolul C. I. A.

«C.I.A. nu este numai o organizație de spionaj — scrie Claude Krief în săptămînalul francez „L'Express". Este un adevărat organism de acțiune în țările străine...» Arătînd rolul pe care serviciul secret american l-a jucat în Laos, în Congo și la organizarea atacului perfid împotriva Cubei, Krief adaugă că C.I.A. a susținut și rebeliunea militară din Algeria, urmărind de fapt folosirea situației din zona respectivă în interesul S.U.A. De altfel ziarul „Libération" scria recent că „după părerea unor conducători americani... un regim de extremă dreaptă (în Franța n.n.) ar fi mai avantajos". Iată deci explicația rolului jucat de C.I.A. în lovitura militară fascistă din Algeria. În dosul acestei lovituri stau din nou monopolurile petroliere americane care vor să-și asigure controlul asupra petrolului saharian. Căci petroliștii americani, după un timp de „ezitări" bine calculate, au apărut și ei în Sahara. Concesiunile acordate lui Standard Oil of New Jersey, Sinclair Petroleum Co. Cities Services, Newmont Mining Corporation și altora apar ca niște lipitori uriașe pe întinsul Saharei.

Prada, trebuie să recunoaștem, este foarte bogată. În 1959 sondele din Sahara au dat 1 milion 300 mii tone de țiței. Producția s-a ridicat în 1960 la 8 milioane și jumătate! Se prevăd pentru 1961 — 25 milioane, iar pentru anul 1965 — peste 45 milioane de tone! Monopolurile internaționale, în ciuda contradicțiilor dintre ele, au un obiectiv comun: smulgerea acestei bogății poporului algerian. Dar poftelor monopoliștilor li se opune dorința fierbinte și lupta poporului algerian pentru a-și cuceri libertatea și dreptul de a dispune de avuțiile teritoriului care-i aparține.

Noi concurenți în Orientul Apropiat

În toamna lui 1956, presa monopolistă din S.U.A. anunța cu o profundă indignare că în fortăreața petrolului din Iran s-a strecurat un „outsider". E.N.I. — Societatea națională italiană pentru combustibili lichizi — a încheiat un acord cu guvernul iranian pentru exploatarea în comun a unor zăcăminte de țiței, construirea de rafinării și de pipe-line-uri. Revolta monopoliștilor americani era cu atît mai mare cu cît acest intrus călcase în picioare regulile „tradiționale" ale redevențelor pe care, pînă atunci, monopoliștii le plătiseră statelor din Orientul Apropiat. La început, de plidă, șahul Persiei a primit 16% din beneficiul realizat de pe urma exploatării de către monopolurile străine a petrolului iranian; după mulți ani această participare la beneficiu a fost ridicată la 20%. Raportul de jumătate-jumătate a fost introdus abia după cel de-al doilea război mondial și a rămas în vigoare pînă cînd acest E.N.I. a acordat guvernului iranian 75%!... La începutul anului 1958 a fost semnat un acord asemănător și în capitala Arabiei Saudite, între guvernul acestei țări și un grup de financiari japonezi.

★

Toate acestea demonstrează că dominația monopolurilor internaționale petroliere se clatină, pe măsură ce clasa muncitoare din țările subjugate și jefuite de monopoluri se ridică din ce în ce mai hotărîtă la luptă, pe măsură ce în aceste țări frontul antiimperialist se lărgește.

Împotriva dictaturii monopolurilor se ridică chiar și „aliații" de pînă mai ieri ai acestora, firmele mai mici și burghezia din țările dependente. Acestea fac presiuni asupra *prețului de monopol al petrolului*. Or, tocmai acest preț de monopol este sursa profiturilor fabuloase.

— Prin ce se manifestă atacul împotriva prețului de monopol?

— Despre aceasta, în capitolul următor și ultim.

Peter VADÁSZ

(Sfîrșitul în numărul viitor)

CREȘTEREA PRODUCȚIEI DE PETROL ÎN ORIENTUL APROPIAT

Anul	Tone
1937	15.655.000
1946	[illegible]
1956	170.773.000
1958	[illegible]
1960	[illegible]

ÎN URMA JAFULUI HITLERIST, PRODUCȚIA DE ȚIȚEI A ROMÎNIEI ERA ÎN CONTINUĂ SCĂDERE

Anul	Tone
1939	[illegible]
1940	5.738.228
1941	5.520.231
1944	3.519.190

Europa occidentală a importat, în 1955, 126 milioane de tone de țiței, dintre care 92 milioane de tone din Orientul Apropiat. Această cantitate a trecut aproape în întregime prin Canalul de Suez, 65% din vapoarele care trec prin Canalul de Suez sînt tancuri petroliere. Cînd, în timpul agresiunii lor împotriva Egiptului, imperialiștii au scufundat cîteva vase în canal — cum se vede și în fotografia — drumul fluviului de nafta spre Europa occidentală a fost tăiat. Criza de combustibil care a izbucnit în Europa occidentală a pus pe gînduri pe imperialiști. Ce se va întîmpla dacă într-o zi acest drum va fi definitiv pierdut?

Partea a patra cuprinde:

• „VÎNĂTOAREA" DE LA CASTELUL ACHNACARRY • CÎND ȚIȚEIUL DE 70 DE CENȚI SE VINDE CU 20 DE DOLARI • CARTELUL SE CLATINĂ • S-AU ÎNMULȚIT ADVERSARII CELOR „5 MARI" • SABOTAJ SUB SEMNĂTURA „S. O." • AVÎNTUL INDUSTRIEI PETROLIERE A ȚĂRILOR SOCIALISTE • ÎN LOCUL ȚIȚEIULUI ȘI AL METALELOR NEFEROASE • VIITORUL PETROCHIMIEI

LAMPA A ARS TOATĂ NOAPTEA

de Hoțea Ahmad ABBAS (India)
Ilustrații de Mihu VULCĂNESCU

Cît cuprindeai cu ochiul, se întindea țărmul cufundat în umbra palmierilor. Departe, pe mare, apunea soarele. Ca niște grațioase siluete negre, coroanele palmierilor se profilau pe cerul colorat în nuanțele gingașe ale amurgului. Nori roșii ca sîngele, cu străluciri de văpaie, și umbre ale nopții călătoreau moleșom pe boltă.

Litoralul din Travancore este vestit în toată lumea prin frumusețea lui. Țărmul, cu contururi stranii, se întinde pe o distanță de cîteva mile. Pe alocuri, apa mării, săpînd adînc malul, a format cîte un golf îngust; în alte părți, revărsîndu-se peste uscat, a creat lacuri.

Contemplam vrăjit frumusețea feerică a acelei seri, în care marea părea o oglindă. Deodată, dinspre apus începu să adie o briză ușoară. Luciul apei forma valuri trecătoare aidoma zîmbetelor pe fața unui copil. De undeva din depărtare se auzea o melodie. Cascadele de sunete, cînd abia auzite, cînd puternice și cristaline, asemenea trilurilor de privighetoare, nu tulburau ci parcă adînceau și mai mult tăcerea din jur. Pînă și barcagiul meu părea sedus de farmecul acelei seri. După ce ocoli un promontoriu plutind fără zgomot pe sub coroanele palmierilor, ieși în larg. Lăsă vîslele — și barca se opri ușor legănată de valuri. Domnea o tăcere atît de adîncă, o liniște atît de cuprinzătoare, încît cea mai mică mișcare sau cel mai slab zgomot ar fi fost aidoma unui sacrilegiu.

Barcagiul ședea la pupă și privea în direcția discului incandescent al soarelui care se cufunda fără grabă în mare. Tăceam și eu. Chiar și vîntul părea că-și ține răsuflarea, globul pămîntesc parcă se oprise din mișcarea sa; însăși vremea stătea pe loc...

Aruncai o privire înapoi, în direcția Cuilonului. Cupolele de aur ale templelor, acoperișurile caselor albe și coroanele palmierilor de pe mal abia se zăreau în depărtare. Șuieratul unei locomotive, spintecînd pe neașteptate tăcerea, venea parcă de pe altă lume. Aveai impresia că aici marea este neobișnuit de adîncă, cerul nelnchipuit de înalt și că, în spațiul necuprins dintre cer și ape, barca noastră șubredă s-a rătăcit în îmbrățișarea mării gigantice. Aveam senzația că mica noastră barcă ne transportase din secolul al XX-lea, secolul civilizației și al progresului, într-o epocă străveche, cînd omul era dominat cu totul de elementele naturii. Chiar barcagiul cu pielea neagră, pe jumătate gol, părea o apariție a unei astfel de epoci.

Discul portocaliu al soarelui atinse încet marea, zăbovi un minut la orizont ca să lumineze cu razele sale de rămas bun cerul și să aurească undele. Solemnitatea apusului nu ține decît o clipă și curînd noaptea își așterne zăbranicul peste cer și pămînt.

Întunericul mă deprimă. Eram gata să-l rog pe barcagiu să întoarcă spre Cuilon, spre lumea civilizată, cînd deodată privirea-mi întîlni ceva foarte straniu. Cuvintele pe care eram gata să le rostesc muriră pe buze. Eram atît de uimit încît rămăsei cu gura căscată, urmărind un minuscul punct luminos care dansa pe suprafața mării.

— Ce-i asta? — îl întrebai pe barcagiu.

— O să vedeți singur, sahib — îmi răspunse el, fără să-și întoarcă măcar privirea în direcția luminii.

În glasul lui descoperii o undă de tremur.

Barcagiul meu era un om neobișnuit. Nu era nici bătrîn, nici tînăr; vorbea engleza mai bine decît te puteai aștepta de la un asemenea om, chiar la Travancore, unde aproape toți locuitorii vorbesc o engleză aproximativă. În plus, cunoștea destul de bine și limba hindi. Era însă un om tăcut de felul lui, în stare să tacă ore întregi.

Urmărindu-l cum mînuiește vîslele îmi spuneam în gînd: „Pare să nu fie bătrîn. De ce atunci fața lui este brăzdată de cute atît de adînci? De ce în ochii lui duși în fundul capului se citesc atîta durere și suferință? De ce tace cu atîta încăpățînare?" Părea că poartă pe umeri durerile și suferințele întregii omeniri, că este nespus de obosit de viața în care nu găsise nici o bucurie.

Îl întrebai din nou despre luminița ce se vedea pe mare. Nu mă învrednici nici măcar cu o privire și-mi răspunse monosilabic, ca și cum ar fi știut dinainte că-i voi pune această întrebare. Vîslea fără grabă în direcția luminiței misterioase.

Nu trecu mult și văzurăm o barcă în care ședea o femeie. De pupă era prinsă o lanternă, pe care o luasem drept o steluță plutind pe nesfîrșitul întuneric al mării. Ce caută această femeie aici, în larg, într-o noapte atît de neagră? Pe cine caută? Oare nu cumva barca nu-i decît rodul imaginației mele înfierbîntate?

Barcagiul opri barca noastră la o oarecare distanță de aceea în care ședea femeia, în așa fel încît ea să nu ne poată observa. Era o femeie foarte slabă și probabil înaltă, îmbrăcată într-un sari murdar și zdrențuit. Avea capul înfășurat într-un șal, așa că nu-i puteam vedea bine fața.

Barca ei se opri în dreptul unui trunchi de copac căzut în apă. La un capăt al trunchiului era legat un felinar. Femeia se apropie și o văzui cum toarnă gaz în felinar, aprinde un chibrit și dă foc fitilului.

Șalul îi lunecă de pe cap și atunci reușii să-i văd fața. Era una din acele fețe pe care dacă le vezi o dată nu le mai uiți. Mi-o amintesc și astăzi. Slabă, istovită, cu obrajii supți, cu ochii adînciți în fundul capului. Părul răvășit cădea în dezordine pe umeri. Mîna cu care potrivise fitilul tremura. Cu toate acestea, chipul ei iradia o stranie lumină lăuntrică și pe buze îi juca un zîmbet. În ochii ei imenși și luminoși ardea lumina unei credințe neclintite. Asemenea ochi au iogii martiri sau fetele îndrăgostite. Eram sigur că și ea își așteaptă iubitul.

Femeia întoarse barca și o îndreptă lin spre insula pe care la lumina stelelor se puteau zări contururile vagi ale unor cocioabe de pescari.

Deodată, începu să cînte. Cînta în dialectul malaialami și mi se păru că acest cîntec îl mai auzisem cîndva.

— Ce cîntă? — întrebai.

— E un cîntec străvechi de-al nostru, sahib — îmi răspunse barcagiul. Îl cîntă femeile cînd își așteaptă iubitul: „Țin lampa aprinsă toată noaptea, pentru a-ți lumina calea, iubitule, atunci cînd vei veni".

Mi-amintii de cîntecul nostru popular „Lampa a ars toată noaptea", pe care și femeile noastre îl cîntă în cazuri asemănătoare.

„Oare toate femeile din lume cîntă același lucru?" — îmi spuneam în gînd.

— Așadar a aprins lanterna pentru ca iubitul ei să nu se rătăcească pe mare?

Barcagiul nu-mi răspunse.

— Iubitul ei trebuie să vină în noaptea asta? — continuai să-l întreb pe barcagiu.

În liniștea nopții, glasul lui semăna cu icnitul unui om stăpînit de o imensă durere:

— Nu, nu va veni! Nu va veni nici azi, nici mîine. E mort. Sînt ani de-atunci!

Nu mai înțelegeam nimic. Întrebai nedumerit:

— Dar femeia nu știe că iubitul ei e mort și că nu va mai veni niciodată?

— Știe, dar nu poate să creadă. Cadavrul lui n-a fost găsit și ea tot îl mai așteaptă. Tot mai are o speranță...

— De ani de zile vine în fiecare noapte aici, ca să aprindă felinarul și să lumineze calea iubitului! — exclamai mai mult pentru mine, înțelegînd abia acum dragostea nemuritoare de care vorbesc legendele și pe care o întîlnești atît de rar în viață.

Îl rugai pe barcagiu să-mi spună povestea ei. Era povestea unei iubiri și a luptei de eliberare din India.

— În anul 1942, cînd țara era cuprinsă de mișcarea de eliberare, poporul din Travancore — muncitori, țărani, studenți, pescari și barcagii — se ridicase la luptă pentru drepturile lui. Cîteva mii de pescari și barcagii din Cuilon declarară grevă, ferm hotărîți să nu reia lucrul chiar dacă valurile mării s-ar înroși de sînge.

Auzind din gura unui barcagiu analfabet cuvinte atît de înflăcărate și pline de mîndrie, îl întrebai:

— Cine vorbea în numele barcagiilor?

— El, sahib, el!

— Cine anume?

— Crishna, sahib. El era conducătorul nostru. Făcea parte din casta noastră și era, ca și noi, barcagiu. Învățase și carte și trăise cîțiva ani în orașul Trivandram. Acolo auzise multe discursuri și învățase să vorbească tot atît de frumos ca și oamenii de la oraș. Era un bărbat frumos și puternic. Era o nimica pentru el să străbată înot trei mile, de la Cuilon pînă la insulă, ca s-o întîlnească pe Radha lui.

— Crishna și Radha! Radha și Crishna! Întocmai ca în legendă! — murmurai eu.

— Numele ei adevărat nu este Radha, dar așa îi spunea el și noi ne-am luat după el. Toți barcagiii erau de părere că Radha și Crishna formează o pereche minunată și oricît ai fi căutat n-ai fi găsit alta la fel. Cînd s-au logodit, toți s-au bucurat nespus de mult, afară de...

Deodată barcagiul amuți. Vreme îndelungată tăcerea nu fu tulburată decît de plescăitul ușor al vîslelor.

— Afară de cine? — întrebai.

— Afară de omul care voia și el s-o ia de nevastă pe Radha — spuse barcagiul și amuți din nou.

— Radha!... — rostii eu, încercînd să-l fac să continue povestea. Cred că pe vremea aceea era foarte frumoasă, nu-i așa?

— Frumoasă? — exclamă barcagiul. Era o zînă, sahib. Nicăieri în împrejurimile satului nostru, ba nici chiar la Cuilon n-ai fi putut găsi o fată mai frumoasă. Zveltă și mlădioasă ca un palmier. Și ce ochi avea! Adînci ca marea, oglindind toată frumusețea ei.

— Și ce s-a întîmplat cu Radha și Crishna?

— O dată — continuă barcagiul — Crishna ținu un discurs la un miting. De atunci începu să fie urmărit. Crishna trebui să se ascundă, continuînd totuși să muncească. Poliția îl căuta pretutindeni, fără să știe ceea ce știa fiecare pescar și fiecare barcagiu: de cum se întuneca, Crishna pornea înot spre insulă,

la Radha lui, de unde nu se întorcea decît în zori. Toți își băteau joc de poliție, toți se bucurau pentru Crishna, toți afară de... — și barcagiul tăcu din nou.

— Afară de cine?

— Afară de omul care era gelos pe el.

— Și pe urmă?...

— Au venit nopțile întunecate, fără lună, sahib. În fiecare noapte Radha ieșea în larg și aprindea un felinar ca să lumineze drumul lui Crishna. În fiecare noapte făcea ceea ce ați văzut-o făcînd și azi. În fiecare noapte aprindea felinarul și se înapoia pe insulă.

Întorsei capul să văd luminița. O steluță licărea în bezna nopții. Mi se păru că-l văd pe Crishna înotînd spre luminiță, spintecînd valurile cu mîinile lui vînjoase.

— Într-o noapte — continuă barcagiul — Radha aprinse felinarul ca de obicei, dar acesta se stinse. Crishna, apropiindu-se înot, nu mai zări luminița.

— Dar ce se întîmplase? Fusese furtună?

— Da, sahib, aș putea spune că se dezlănțuise o furtună, dar nu pe mare, ci în sufletul unui om laș. Stingînd felinarul, el își trădă prietenul, își trădă tovarășii, trădă lupta lor.

— Cum de-a putut săvîrși o asemenea faptă josnică?

— Dragostea, sahib, dragostea! Mai bine zis, gelozia și nebunia. El știa că pentru Radha, Crishna este omul cel mai drag de pe lume și atunci se hotărî să-l ucidă!

— Așadar Crishna nu s-a înecat, a fost ucis!

— Să stingi felinarul pe o asemenea noapte este același lucru cu a săvîrși un omor. Dar ucigașul nu știa că moartea lui Crishna nu-i va aduce fericire, nu știa că această crimă îl va chinui ca un demon, nu-i va da pace nici ziua, nici noaptea...

Barca noastră pătrunse în golful Cuilonului.

— Și Radha? Ce-a făcut cînd a aflat de moartea lui Crishna?

— Ea nu crede că el a murit, sahib. Cadavrul lui n-a fost găsit și de aceea ea nu-l crede mort. În fiecare noapte iese în larg și aprinde felinarul. Apoi se întoarce acasă, se așază în pragul colibei și-l așteaptă. Lumea crede că și-a pierdut mințile.

— Și trădătorul? Ce s-a întîmplat cu trădătorul care l-a omorît pe Crishna, care și-a trădat tovarășii, mișcarea de eliberare? Unde-i acum?

Barcagiul nu-mi răspunse. Ședea la pupă, adus din spate, cu capul plecat, tras între umeri, și această tăcere era mai elocventă decît orice cuvînt. Bezna învălui tot pămîntul. O beznă de nepătruns, asemenea morții.

Șuieratul strident al trenului cu care trebuia să plec din Cuilon mă readuse la realitate.

Înainte de a coborî din barcă, întorsei încă o dată capul și privii spre mare. Pe cer străluceau stelele. În mijlocul valurilor negre clipea însă o stea mai strălucitoare decît toate. Era felinarul lui Radha, care toată noaptea îl va aștepta pe Crishna al ei. Îl va aștepta toată noaptea, astăzi, mîine, poimîine...

Această stea, ca și dragostea ei, nu se va stinge niciodată, pentru că este steaua speranței.

150 de ani de la nașterea lui

FERENC LISZT

Cîteva date inedite în legătură cu turneul lui Liszt în țara noastră

Nimeni nu bănuia, de bună-seamă, în acel 22 octombrie 1811, că evenimentul ce aducea atîta bucurie în casa contabilului Adam Liszt va fi sărbătorit cu veneratie, peste un secol și jumătate, de întreaga omenire: se născuse Ferenc Liszt, cel ce avea să devină nu numai un reprezentant strălucit al școlii muzicale maghiare, ci și un muzician de valoare și faimă internațională. Talentul micuiui Ferenc n-a zăbovit să se manifeste cu impetuozitate încă din anii copilăriei, și iată că la vîrsta de 9 ani „copilul minune" apărea pentru prima oară în public, la Oedenburg, în cadrul unui concurs dat în beneficiul unui muzician orb. Trei ani mai tîrziu Opera din Paris îi comandă muzica pentru libretul „Don Sancho" sau „Castelul dragostei"...

Așa a intrat în viața muzicală a Europei această multilaterală personalitate muzicală — în care pianistul virtuos îl slujea pe compozitorul de talent, în care folcloristul pasionat era ajutat de cunoștințele muzicologului, iar tuturor li se alătura pedagogul iscusit. Cel care se intitula „Muzician filozof, născut în Parnas, venind din Îndoială, mergînd către Adevăr" a vibrat în unison cu epoca sa, schițînd, în 1830, ideea unei „Simfonii revoluționare", închinînd răscoalei țesătorilor din Lyon piesa pentru pian intitulată „Lyon", oglindind în rapsodiile sale idealurile revoluționare de la 1848. „Arta, marea artă, înghețată în sălile de recepție cu mătase roșie, își pierde conștiința în saloanele cu mobila tapisată în galben deschis sau în albastru sidefiu", afirma el cu amărăciune după un concert pe care trebuise să-l dea într-un asemenea salon nobiliar. Dar cu prilejul turneelor sale triumfale făcute de-a lungul și de-a latul Europei, muzica sa a străbătut și dincolo de pereții tapisați cu mătase, ajungînd și la urechile oamenilor simpli.

Numele lui Liszt are, de altfel, pentru muzica românească, o rezonanță aparte: el a fost prima personalitate artistică de prestigiu mondial care, în 1846-1847, a concertat pe meleagurile noastre. Inspirîndu-se din folclorul adunat cu prilejul acelui turneu, el a compus o Rapsodie română pentru pian, iar în monografia sa „Lăutarii și muzica lor în Ungaria" vorbește cu simpatie de întîlnirile sale cu trubadurii cîntecului nostru popular.

Dar despre vizita lui Liszt în țara noastră s-a scris mult; cercetători ca Octavian Beu, Ștefan Lakatos, Nicolae Missir și alții au adus contribuții prețioase în această problemă. Rîndurile de față vor să semnaleze cîteva date inedite referitoare la turneul lui Liszt în Ardeal și Țările Române, precum și un document (vezi facsimilul) care atestă prietenia sa cu pianista română Zoe Miclescu.

Liszt avea 35 de ani cînd a poposit pentru prima oară la noi, concertînd la Timișoara, Arad, Sibiu, Cluj, București, Iași și, probabil, la Mircești lui Vasile Alecsandri. Pretutindeni el a cunoscut primiri entuziaste — la Arad, de pildă, ridicîndu-i-se un arc de triumf la intrarea în oraș, întîmpinîndu-l delegații urbei în uniforme de ceremonial, acordîndu-i-se diploma de cetățean de onoare etc. Este însă prea puțin cunoscut faptul că pregătirile cele mai febrile pentru primirea oaspetelui maghiar s-au făcut în orașul unde... nu a concertat: la Brașov. „Am primit știrea după care vestitul și binefăcătorul Franz Liszt va sosi spre sfîrșitul acestei luni aici — se anunță la rubrica „Theater Nachrichten" din septembrie 1846 a unui ziar german local. Sperăm și dorim ca domnul Liszt să fericească și pe prietenii muzicii de la noi printr-un concert". Dar itinerarul turneului nu prevedea, probabil, Brașovul, așa că pianistul maghiar a apucat calea Clujului. Drept care, nr. 101 din 17 decembrie 1846 al ziarului brașovean „Satelit des Siebenbürger Wochenblattes" anunță dezolat că „în ziua de 11 decembrie 1846 Franz Liszt — trecînd prin Sibiu — s-a dus la București", concluzînd cu umor: „Brașovenii au rămas de căruță și n-au putut să asculte pe acest maestru al pianului".

Presa germană din Bra-

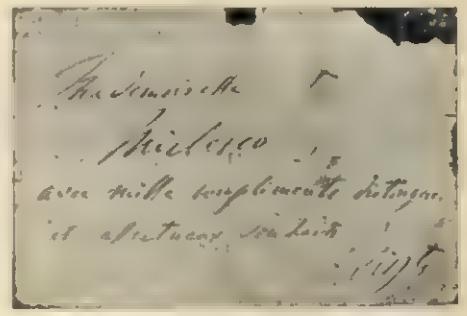

Dedicația oferită de Liszt pianistei Zoe Miclescu: „Domnișoarei Miclescu, cu o mie de distinse compliments și urări afectuoase".

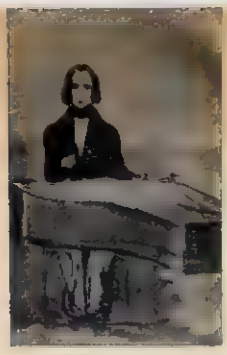

Liszt cîntînd la Iași — acuarelă de Carol Popp de Szathmary.

șov a mai publicat apoi două corespondențe speciale din București referitoare la turneul lui Ferenc Liszt pe meleagurile Țării Românești. Prima ne informează asupra faptului că muzicianul „a sosit la 16 decembrie în București și în tovărășia a trei cavaleri transilvăneni, care se complac atît de mult în societatea genialului artist încît pare că nu se pot despărți de loc de el" („Siebenbürger Wochenblatt", nr. 103 din 24 dec. 1846, p. 427) și a doua relatează mai amplu primul concert: „Mult sărbătoritul erou al pianului, Liszt, care sălășluiește de cîteva zile între zidurile noastre, a dat ieri seară în sala Redutei de aicea primul concert în fața unui auditor străiucit și numeros, format din elita societății bucureștene. Ca de obicei, fără acompaniamente străine sau colaborări externe, am ascultat șase numere și anume: *Andante* din *Lucia*, *Fantezie* pe motive din *Norma*, *Tarantella* de Rossini, *Mazurca* de Chopin, *Poloneza* din opera *Puritanii*, *Invitația la dans* de Weber și *Melodii ungurești*. Aș deveni caraghios dacă aș încerca să apreciez felul de a cînta a lui Liszt, talentul și măiestria sa etc. Despre acestea, Europa și-a spus de multă vreme cuvîntul. O furtună de aplauze entuziaste au întovărășit pe artist după fiecare piesă și o mulțime de buchete de flori au zburat spre el din cele mai frumoase mîini. Sperăm că ne va face plăcerea să-i ascultăm de cîteva ori". („Siebenbürger Wochenblatt" nr. 1 din 4 ianuarie 1847, pag. 3-4).

Cel dăiait document pe care îl prezentăm — dedicația virtuosului maghiar către pianista Zoe Micleescu — face parte din colecția Sevastia Mureșianu Gherman — fiica compozitorului Iacob Mureșianu. El datează din a doua jumătate a veacului al XIX-lea, cînd profesoara de pian a conservatoarelor din Iași și București și-a făcut ucenicia muzicală în străinătate. Nu ar fi exclus ca Dumitru Scarlat Micleescu, înflăcăratul pașoptist și unionist moldovean, să-l fi cunoscut personal la Iași pe Liszt și, în baza prieteniei lor, să fi cerut ulterior concursul pedagogului maghiar în instruirea fiicei sale.

Legăturile lui Ferenc Liszt cu țara noastră capătă astăzi o semnificație aparte, ele contribuind — dincolo de valoarea lor pur muzicală — la apropierea spirituală a celor două popoare vecine, la tradiționala prietenie romîno-maghiară ce-și dovedește încă o dată trainicele ei rădăcini.

Viorel COSMA

TEATRU

„Băieții veseli"

După ce au colindat prin mai multe teatre ale țării, „Băieții veseli" ai lui H. Nicolaide au poposit în această toamnă și pe o scenă bucureșteană, inaugurînd noua stagiune a teatrului „C. Nottara". Au ajuns aici la fel de veseli și plini de haz (dar cu un limbaj purificat pe parcurs de excesul bulevardiamelor), cu aceeași intenție de a binedispune dar și de a povesti, spre a fi și altora de învățătură, cum au devenit ei băieți de treabă. În această încercare modestă de a prezenta metamorfoza morală a trei tineri muncitori, determinată nemijlocit de influența pozitivă a colectivului, rezidă substanța comediei lui Nicolaide. Printre replici cu vervă și situații comice destul de bine conduse autorul minuiește satira în conturarea celor trei „copii teribili" ai brigăzii — Manole, Hent și Băscuță — codași și nedisciplinați, fără a uita să arate uneori cum sub atitudinea ușuratică și obiului lor sistematic se ascund sclipiri de omenie și puritate sufletească. Spre acestea se îndreaptă meșterul Udrea, care nu ezită să stimuleze pasiuni sportive și să studieze de-a fir-a-păr istoria fotbalului, pentru a ajunge prin el la sufletul „microbistului" Hent, care știe să descopere timiditatea lui Băscuță, în ciuda acelor lui de experimentat Don Juan, și să cunoască și resortul lăuntric al șiștărilor lui Manole. Autorul și-a privit personajul cu căldură și dragoste, și meșterul Udrea aduce pe scenă — prin jocul bun, sincer, al lui Nucu Păunescu — căldură și bogăție sufletească.

Deși personajul acesta este convingător (și, așa cum l-a văzut regizorul Mircea Avram, erou principal și conducător al acțiunii), transformarea celor trei tineri strungari rămîne încă insuficient de argumentată și verosimilă. Mai apar în scenă o studentă frumoasă și energică (care-l face pe Băscuță să-și înțeleagă greșelile trecute prin prisma unui prospăt sentiment de dragoste), o bibliotecară activă și doi strungari fruntași (dintre care unul, cam îngîmfat și individualist, va simți și el grija binefăcătoare a meșterului); toți aceștia formează contextul uman în care ar trebui să devină firească și posibilă redresarea morală a celor trei băieți. Dar piesa lui H. Nicolaide nu trece dincolo de granițele comediei ușoare și nu-și propune sondaje psihologice mai adînci; ea cucerește totuși spectatorii prin optimismul și vioiciunea ei, pe care Mircea Avram le-a lăsat să vorbească doar prin textul piesei, fără a mai considera necesare adaosurile regizorale. Trio-ul „băieților veseli" — Valeriu Arnăutu, Petre Popa, George Negoescu — nu e lipsit de haz și realizează uneori momente bune; dar spectatorul simte că actorii nu au explorat încă toate posibilitățile rolurilor. Nu e lipsită de interes apariția Verei Lazăr: această tînără actriță anunță o interesantă personalitate artistică. Avînd roluri destul de ingrate, Cristina Tacoi, Dorin Moga, Sebastian Radovici au făcut tot ce le-a stat în putință pentru a da viață personajelor interpretate; rezultatul e corect.

Sorana DAMIAN

CĂRȚI

Alexandru Șahighian: „PASĂREA MĂIASTRĂ"

Într-o vreme cînd expresia contorsionată și evadarea din realitate erau decretate de către critica literară esteticiană drept blazonul unei pretinse poezii pure, versurile lui Alexandru Șahighian — acelea care scăpau de furcile caudine ale cenzurii și erau publicate în revistele progresiste — aduceau, în imagini de o directă sugestivitate, mărturiile unui poet sensibil la inechitățile sociale caracteristice regimului burghez. Se află aici un prim merit al cărții antologice „Pasărea măiastră", de curînd tipărită, în ale cărei prime două cicluri („Pîclă" și „Praguri albastre") Alexandru Șahighian și-a strîns poeziile scrise pînă la eliberare. Sînt multe poeme citabile în aceste cicluri. Poetul își exprimă înțelegerea pentru lupta clasei muncitoare împotriva exploatatorilor, denunță acuzator starea mizeră a asupriților de la oraș și sate, protestează împotriva criminalului război antisovietic, adoptînd felurite modalități de expresie. Lirismul și epicul, nota elegiacă și accentele viguroase ale poemului-manifest sînt cîteva din ele. Convingerea în victoria luptei pentru dreptatea celor mulți este frumos și subtil comunicată în poemul de semnificativ simbol „Secetă".

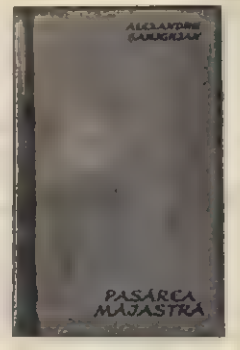

În cel de-al treilea ciclu al cărții, „Luminî", inițiînd cîntecul de bucurie al poetului ce însoțește drumul luminos al patriei după eliberare. Și aici ne impresionează sobrietatea limbajului poetic, simplitatea emoționantă a destăinuirii sentimentelor. Ne reținem poemele de reculegere prin accentele lor de caldă solemnitate închinate eroismului ostașilor români și sovietici, care și-au îngemănat jertfele în lupta pentru eliberarea patriei noastre.

Am fi vrut însă ca străduința poetului de a înfățișa liric prezentul nostru socialist să-și fi găsit mai multă pregnanță. O arie mai cuprinzătoare a tematicii, mai diversă și concretă, ar fi adăugat la substanța celui de-al treilea ciclu. Așteptăm acest spor în viitoarea activitate lirică a poetului și, mai ales, în poemul de largă respirație „Cîntec de dragoste și viață", din care Alexandru Șahighian publică în „Pasărea măiastră" cîteva promițătoare fragmente.

Ionian STOICA

DISC

GHENADI ROJDESTVENSKI, tînărul și iscusitul dirijor sovietic, conduce strălucitor Orchestra Radioteleviziunii din U.R.S.S., realizînd o interpretare nouă și originală a Simfoniei a V-a a lui P.I. Ceaikovski. Minuțiozitatea detaliilor, ritmica bine stăpînită, totul contribuie la o execuție de zile mari. Discul ne și face să simțim aceasta prin „sufletul sălii" care străbate de dincolo de rîle.

Ghenadi Rojdestvenski

IVAN PETROV, renumitul bas sovietic, interpretează aria lui Variag din opera „Sadko" de N. Rimski-Korsakov și celebra arie a calomniei din tot atît de celebra operă a lui Rossini „Bărbierul din Sevilla", impresionînd prin calitatea și forța neobișnuită a voci sale. Înregistrarea acestui disc, din concert public, este deosebit de interesantă prin caracterul său documentar și prin „participarea sălii".

DIMITĂR UZUNOV ne dă posibilitatea să-i prețuim însușirile interpretative, vocea strălucitoare și viguroasă, în aria „Questa a quella", din opera „Rigoletto" de Verdi. În „Addio a la madre", cunoscuta arie din opera „Cavaleria rusticană" a lui Leoncavallo, Uzunov realizează o puternică scenă dramatică, susținut competent de Orchestra de studio a Radioteleviziunii române.

LADISLAV MRAZ, artist de valoare din R.S. Cehoslovacă, posesor al unei voci frumos timbrate, extrem de cantabile, interpretează pe același disc documentar aria lui Hans Sachs („Nu-i disprețuiți pe maeștri") din opera „Maeștrii cîntăreți" de Richard Wagner și aria lui Igor din opera lui Borodin „Knezul Igor". Emanoil Elenescu se dovedește un bun dirijor de muzică de operă. Discul este realizat de „Electrecord".

„FURTUNĂ ÎN ANDI" se intitulează piesa orchestrală a compozitorului Moises Vivanco înregistrată de „Electrecord" pe un disc micro de 17 cm, în execuția Orchestrei de estradă a Radioteleviziunii și conducerea lui Sile Dinicu. Pe cealaltă față a discului renumita cîntăreață peruviană Yma Sumac interpretează „Chuncho" (Iadul verde).

„RECITAL YMA SUMAC" este un alt disc micro (de 25 cm) editat de „Electrecord", care cuprinde cele mai aplaudate piese din recitalul dat la noi de Yma Sumac, printre care melodia încasă „Supay taki", cîntecul peruvian „Marinera" și cel bolivian „Hori Camasitai".

AGENDA

„MUTTER COURAGE ȘI COPIII EI", celebra dramă a lui Bertolt Brecht, a dat naștere unei autentice și valoroase opere cinematografice. Turnat după scenariul lui Peter Palitzsch și Manfred Wekwerth, filmul rezultat nu este o simplă fotografiere a spectacolului. Marele merit al acestui film este că

permite milioanelor de spectatori din toată lumea să vadă una din cele mai puternice opere dramatice ale epocii noastre, interpretată de către renumiții artiști ai teatrului „Berliner Ensemble" în frunte cu Helene Weigel.

În fotografie: Helene Weigel într-un cadru din filmul „Mutter Courage și copiii ei".

ACADEMIA GERMANĂ DE ȘTIINȚE DIN BERLIN împlinește cincisprezece ani de la reluarea activității după cel de-al doilea război mondial. Ea are contacte permanente cu 150 de membri corespondenți de peste hotare. În momentul de față, președinte al Academiei germane de științe din Berlin este filologul dr. Werner Hartke.

CUNOSCUTUL SCRIITOR FRANCEZ MAURICE DRUON, autorul cărților de mare succes „Les rois maudits" și „Marile familii", se află în momentul de față în Uniunea Sovietică într-o călătorie pe care el o numește de „recunoaștere", în vederea culegerii de material pentru o lucrare despre Rusia. «...Va fi o carte despre istoria națiunii și statului rus din cele mai vechi timpuri și pînă astăzi. Nu va fi nici roman, nici lucrare de cercetare științifică, nici monografie. Aș vrea să fie o „saga" despre poporul rus — a declarat Maurice Druon.

IVAN DZERJINSKI ȘI MIHAIL ȘOLOHOV din nou împreună pe afișul lui „Bolșoi Teatr". În cinstea celui de-al XXII-lea Congres al P.C.U.S., cel mai vechi colectiv muzical din U. R. S. S. a pus în scenă opera „Soarta unui om". Dirijorul A. Melik-Pașaev — artist al poporului — a orchestrat partitura operei în care pentru prima oară în istoria lui „Bolșoi Teatr" apare acordeonul (baian).

CELEBRUL SCRIITOR AMERICAN JOHN STEINBECK îi prevenea nu demult pe fostul candidat la președinția Statelor Unite, Adlai Stevenson: „Nu putem nădăjdui să facem din copiii noștri niște oameni cinstiți și buni atîta timp cît orașul, statul, guvernul și corporațiile prețuiesc mai mult intriga și mincinoasa decît onestitatea și adevărul. Peste tot numai escrocherie, Adlai, pe toate treptele".

GIANNI RODARI, UN FOARTE IUBIT SCRIITOR ITALIAN, a publicat de curînd cîteva microfabule cu multiple rezonanțe contemporane la adresa conspiratorilor împotriva păcii, din care reproducem pe cea de mai jos:

„Vulpea se afla în fața judecății, acuzată de furt.

— Am un alibi de nezdruncinat: în momentul acela mă aflam în cu totul alt coteț...

— Martori ai?

— Martorii i-am mîncat!..."

Bachus bea Galbenă de Odobești

Trei dintre medaliatele stațiunii din Odobești

Că vița de vie este cunoscută și cultivată din faza copilăriei omenirii, nici nu mai încape îndoială. Legende biblice, ale mitologiei greco-romane și ale altor mitologii ale antichității o dovedesc cu prisosință. Că și pe teritoriul țării noastre cultura viței de vie se afla la loc de cinste în antichitate, de asemenea se știe prea bine. Și vechii atenții pe care omul o acordă minunatului ampelos — cum denumeau grecii antici ciudata plantă a lui Dionysos — i se datorează mii și mii de pagini de literatură de toate genurile, scrise de-a lungul veacurilor, care adunate la un loc ar constitui o impresionantă bibliotecă.

De mii de ani în jurul vinului se poartă disputa: este el folositor sau, dimpotrivă, dăunător? Răspunsul a fost dat de savanții tuturor timpurilor: folositor — dacă e întrebuințat cu măsură, cît trebuie și cînd trebuie; dăunător — cînd măsura nu e păstrată. De la Hipocrate, vestitul medic grec din secolul al IV-lea dinaintea erei noastre, pînă la profesorul Alexander Fleming, descoperitorul penicilinei, găsim aceleași păreri. Hipocrate spunea: „Vinul este lucrul cel mai potrivit omului dacă, în stare de sănătate ca și în caz de boală, este administrat la timpul și la locul potrivit și în măsură justă, după constituția individuală". Teza a fost reluată de atunci de nenumărați medici celebri. Ei, dar tocmai despre asta e vorba: despre măsura și condițiile în care vinul e consumat. Și tot cei vechi în legendele lor despre Bachus (Dionysos la greci) spun că zeul vinului ar fi descoperit un curpen gingaș de viță de vie, într-o zi, cînd se plimba pe o cărare undeva în Olimp. Plăcîndu-i înfățișarea plantei, a cules-o și a răsădit-o într-un os de pasăre. Planta dezvoltîndu-se și nemaiavînd loc în osul de pasăre, zeul a transplantat-o într-unul de leu. Dar nici cu aceasta lucrurile nu s-au terminat: vița continuînd să crească, Bachus a fost nevoit s-o replanteze, recurgînd de astă dată la un os și mai mare — un os de măgar. De aceea — tălmăceau anticii această poveste — cînd bei vinul cu măsură te simți vesel și ușor ca o pasăre în vînt; cînd măsura e ceva mai mare, în vine, în mușchi și în corzile vocale ți se strecoară forța leului; cînd ai depășit însă măsura, ajungi la stupiditatea măgarului...

OASELE LUI BACHUS AU UN TEMEI ȘTIINȚIFIC

Podgoreanul nr. 1 al antichității, veselul Bachus, nu e singurul care a căutat locul și condițiile cele mai bune de dezvoltare a viței de vie. Din toate timpurile și pe toate meridianele, cultivatorii viței — fără a recurge la oase de păsări — au căutat să afle care sînt solurile, condițiile pedoclimatice, soiurile care dau cele mai bune rezultate. Cantitative și, bineînțeles, calitative. Nu numai atît: cultivatorii viței de vie din toate timpurile au căutat cu înfrigurare, transmițîndu-și din tată în fiu cunoștințele dobîndite, metodele cele mai bune de transformare a strugurelui în vin. Începînd cu stoarcerea bobiței, continuînd cu fermentarea mustului, cu pritocirea și limpezirea vinului și terminînd cu păstrarea și învechirea lui.

Căutările, de-a lungul veacurilor, au dus la acumularea unei experiențe ce constituie în zilele noastre acea zestre a specialiștilor din domeniul viticulturii și al vinificării pe care știința o denumește ampelografie.

La noi în țară, acest domeniu al științei nu prea avea cu ce să se laude. Deși în urmă cu aproape un veac savantul progresist Ion Ionescu de la Brad preconizase să se înființeze cel puțin o școală de viticultori pe dealul Sabra din Odobești, aveau să mai treacă multe decenii, filoxera avea să desființeze literalmente podgorii întregi, viticultura avea să decadă în mare măsură, ajungîndu-se la una din cele mai scăzute producții la hectar din lume — pînă cînd se va fi întreprins ceva în acest domeniu. Și acest ceva a fost un lucru mai puțin decît modest: înființarea unei școli de viticultură la Odobești, care și-a început activitatea ca școală elementară viticolă acum 60 de ani — în 1901. Despre o activitate de cercetare științifică încă nu putea fi vorba. Dar moștenirea lui Ion Ionescu de la Brad a fost păstrată cu sfințenie de oamenii noștri de știință. Luptînd cu indolența guvernelor burgheze, străduindu-se să curme starea de decădere a viticulturii noastre — care ajunsese la producții medii de numai 1.000-2.000 kg struguri la hectar — oamenii noștri de știință progresiști au izbutit să smulgă, în cele din urmă, acum 25 de ani, încuviințarea înființării unei stațiuni experimentale viticole. Ea a luat ființă acolo unde o visase și Ion Ionescu de la Brad: la poalele dealului Sabra, la Odobești.

DE LA CÎTEVA GHIVECE LA 324,5 HECTARE

Înființată acum un sfert de veac, în toamna anului 1936, stațiunea n-a fost învrednicită a fi dotată din partea guvernanților burghezi decît cu două odăi amărîte în localul gimnaziului mixt și cu un laborator primitiv; cadrele — doi cercetători; teren pentru culturi experimentale — cîteva... ghivece. Abia după patru ani primitiva stațiune a izbutit să obțină fondurile cu ajutorul cărora s-a achiziționat o vie de... 3,5 hectare.

Acesta a fost începutul. Mai rău decît vitreg — totuși mai bun decît în alte regiuni ale țării, stațiunea din Odobești neavînd în Romînia acelor vremuri altă „colegă" decît sora sa mai tînără din Drăgășani.

După 23 August 1944, acordînd o deosebită atenție muncii de cercetare științifică în domeniul viticulturii și răspîndirii în masa viticultorilor a celor mai înaintate metode de muncă, partidul a trasat sarcina reorganizării celei mai vechi stațiuni experimentale viticole din țară, dotării ei cu o bază

tehnico-materială corespunzătoare, îndrumării ei științifice. Astăzi stațiunea dispune de 324,5 hectare, are 4 sectoare de activitate dotate cu laboratoare moderne și alte mijloace tehnico-materiale necesare (un centru modern de vinificare, depozite, utilaj etc), este încadrată cu o armată întreagă de ingineri și tehnicieni, enologi, laboranți, biologi. Centrul școlar viticol, afiliat stațiunii, cuprinde o școală profesională viticolă și o școală tehnică de maiștri viticoli, care dau viticulturii noastre numeroase cadre bine pregătite.

Munca de 25 de ani a stațiunii și mai ales cea depusă în ultimii ani, de cînd face parte din complexul de stațiuni al Institutului de cercetări horticole al Ministerului Agriculturii, a dat rezultate bune. Ele se concretizează în recoltele sporite la hectar obținute; în organizarea a cinci laboratoare, a două puncte experimentale, a 18 puncte de sprijin demonstrative cu 49 de loturi viticole și cinci loturi vinicole în gospodării agricole de stat și colective din regiunile Galați și Bacău (unele din ele au obținut recolte record, cum este, de exemplu, G.A.S. Florești, care a realizat pe lotul demonstrativ o recoltă de struguri la hectar de zece ori mai mare decît pe vremea burgheziei); în răspîndirea bunei experiențe, prin împărtășirea rezultatelor obținute în masa viticultorilor din regiune.

COLECȚIA ODOBEȘTEANĂ DE MEDALII

Mai există un sector de activitate în care stațiunea a repurtat succese importante. Dispunînd de o suprafață de 100 de ori mai mare decît aceea pe care o avea acum 20 de ani — stațiunea are și un puternic sector de producție care are sarcina de a vinifica și valorifica recolta obținută din podgoria ce ocupă o suprafață de 107 hectare vie pe rod (restul de 38 ha sînt plantații tinere și pepiniere).

Pe această suprafață s-a ajuns — cum arătam mai sus — la o recoltă medie cam de zece ori mai mare decît recoltele medii obținute în urmă cu două decenii. Dar aceasta nu era singura sarcină a stațiunii; de aceeași importanță era și calitatea vinului obținut din asemenea recolte. Și cercetătorii de la Odobești nu au fost mai puțin perseverenți nici în acest domeniu. Selectînd soiurile, cultivîndu-le, recoltîndu-le și înfăptuind vinificarea cu mijloacele științifice cele mai avansate, cercetătorii de la Odobești au izbutit să realizeze în cursul ultimilor ani numeroase performanțe. La concursurile naționale, ca și la numeroase concursuri internaționale, vinurile produse de stațiunea din Odobești au obținut zeci de medalii de aur și argint. Furmintul, Merlot-ul, Muscat-Ottonelul, Fetească neagră, Rieslingul și alte soiuri produse aci au totalizat vreo 30 de medalii și premii I la aceste concursuri.

Motiv de satisfacții?

Desigur. Însă nu totale. Nu totale, pentru că în podgoriile Odobeștiului, ale Panciului, Jariștei, Coteștiului, Nicoreștiului, Iveștiului și ale celorlalte localități vestite prin viile lor din această regiune, soiurile de mai sus nu ocupă suprafețe prea mari, producția lor nu reprezintă o pondere prea mare în producția totală a regiunii. Există și există însă un soi cultivat pe cea mai largă scară și cu o producție mare. Este un soi ce dă productivitate mare, dar al cărui vin a fost considerat dintotdeauna ca un vin de calitate inferioară. Este „Galbena de Odobești". Spre aceasta și-au îndreptat în mod deosebit atenția cercetătorii.

CE E CU „GALBENA DE ODOBEȘTI"?

De unde e originar soiul „Galbena de Odobești"? Cine l-a adus și l-a răspîndit în regiune? Cum a fost el selecționat?

La aceste întrebări nu se poate da decît un singur răspuns: el este o creație a cultivatorilor de viță de prin partea locului care, avînd o veche tradiție, în decursul veacurilor au selectat ei înșiși soiurile cu care au avut de-a face.

De cînd se cultivă vița de vie pe aici, nu se știe. În orice caz, de multe sute sau chiar mii de ani. O mărturie o constituie și milenarul lin din piatră aflat la Muzeul de etnografie din Focșani, pe care-l prezentăm într-o fotografie în această pagină. În ce privește Odobeștiul, unele izvoare istorice vorbesc că așezarea ar fi datînd din anul 1306. Dimitrie Cantemir apreciază — în „Descriptio Moldaviae" — vinurile din Odobești ca printre cele mai renumite, alături de cele din Cotnari și Fălciu. Aceste vinuri duceau departe peste hotare faima podgoriei. Și astăzi mai ființează în Odobești zidurile bisericii „Cazacii", ridicată la veleatul 1777 de către cazacii ce veneau aci cu regularitate pentru a cumpăra vin; și tot în bună stare se află și „Beciul domnesc", zidit în piatră ponce pentru domnitorul Mihai Sturza acum mai bine de 120 de ani. Țarigradul și Odesa, Viena și Cracovia cunoșteau și ele, cu veacuri în urmă, faima podgoriilor din Odobești.

Nu se poate — și-au spus în zilele noastre cercetătorii — ca soiul de strugure cel mai răspîndit ce a fost creat de-a lungul secolelor într-o podgorie cu asemenea renume să nu ajungă să dea altceva decît banalul vin de masă autohton! Depinde cum îl lucrăm!

După cîțiva ani de cercetări și experiențe, încrederea specialiștilor din Odobești în vinul lor s-a dovedit justificată: anul acesta, cînd stațiunea își sărbătorește un sfert de veac de activitate, ea a repurtat și cel mai mare succes: „Galbena de Odobești" a obținut medalii de aur la două concursuri internaționale (La Liubljana și la Erfurt). Este o consacrare pe plan internațional a celui mai răspîndit soi din cea mai mare podgorie a țării și, în același timp, o răsplată a eforturilor perseverente ale cercetătorilor din Odobești, a căror încăpățînată încredere în comuna „Galbenă" s-a dovedit întemeiată.

... E vorba de aceeași „Galbenă" care se afla dintotdeauna pe masa simplă a podgoreanului din Odobești, dar care a fost tratată și prelucrată cu mijloace științifice.

TOAST DE ÎNCHEIERE

Închinînd un toast în cinstea medaliatei de la Odobești și a realizatorilor ei, nu putem să le urăm decît: „La mai mare!" Adică: o cît mai bogată colecție de medalii pentru soiul autohton odobeștean și o cît mai bună valorificare a bogatelor recolte de „Galbenă" din podgoriile regiunii Galați. Adică: vin foarte bun, dar nu numai foarte bun, ci și foarte mult.

... E drept că o asemenea urare care vorbește și de cantitate ne amintește de lucrul cu care am început acest articol: străvechea dispută cu privire la faptul dacă vinul este tonic sau toxic, folositor sau dăunător.

În ce ne privește, desigur că și noi recomandăm băutul cu măsură. Deși trebuie să recunoaștem că atunci cînd ai în față noua „Galbenă de Odobești" e destul de greu să mai păstrezi măsura...

Nici Bachus în persoană nu știu dacă s-ar putea opri la faza osului de leu.

V. SAVIN

Fotografiile autorului

Două piese din Muzeul de etnografie din Focșani, care atestă vechimea viticulturii pe aceste meleaguri. Linul din piatră, găsit pe teritoriul G.A.S. Coteşti, are o vechime milenară. Strugurii se introduceau în cavitatea scobită într-un capăt al linului și se zdrobeau cu uriașa ghiulea de piatră ce se vede alături; mustul se scurgea prin canalele săpate pe suprafața pietrei (fotografia de sus). Celălalt lin, cioplit în lemn (fotografia de jos), a mai fost folosit și pînă în zilele stăpînirii burgheze; în acesta, strugurii se storceau cu picioarele.

Vedere panoramică a stațiunii experimentale viticole din Odobești. Cît vezi cu ochii se întinde podgoria stațiunii, iar din poalele pînă în vîrful dealului Sobre, clădirile — laboratoare, crame, oficiile de vinificare, diferite construcții anexe — și, subteran, hrubele care, binecuvîntate, nu pot fi văzute în fotografie.

LUNA PRIETENIEI ROMÎNO-SOVIETICE

Vizitaţi
la librăria „Cartea rusă"
din Bucureşti, calea Victoriei nr. 42

„BAZARUL CĂRŢII SOVIETICE"

Deschis zilnic
între orele 9-13 şi 16,30-20.
Bogat sortiment de cărţi.

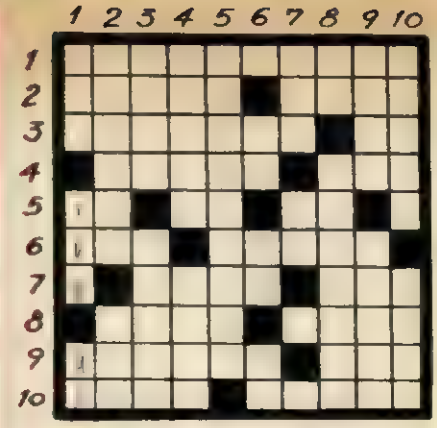

TONUL FACE... MUZICA

ORIZONTAL: 1) Armonie. 2) Instrumente de suflat — Examen... vocal. 3) Maeştri în fluier — Zece împărţit la doi. 4) În doi, trei şi patru timpi — Poate fi şi liric. 5) Cîntec de trompetă — Ape! — Început de sunet! 6) În orice notă! — A ataca, în materie de muzică. 7) A crea o... tocată — Document la operă. 8) Note mari — Voce în cor. 9) Suită — Răchită. 10) Un rege din opera lui Shakespeare — Lîră.

VERTICAL: 1) Marcă de automobil — Face muzica — Ulpiu Lascăr. 2) La normă — Interjecţie. 3) Tobă sucită — A lua. 4) Ales — Producător de tn. 5) Se învaţă după... URECHE. 6) Bir! — Poftim — Alexandru (abr.). 7) Arbori deafrunziţi — Liniştel 8) Re! — Bate toba. 9) Gama — Interpret în „Nunta lui Figaro". 10) Frumoasa cîntată de Offenbach — Timpan muzical.

Dezlegarea jocului „VERDI", apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: *1) Cavaletti — Nap. 2) Viena—U — Opera. 3) Adi — Veneţia — R. 4) Ra — Pireu — Spoi. 5) T — Rigoletto — S. 6) Ernani — Reală. 7) Ta — Va — A — M — Ema. 8) Dae — Alvar — Ni. 9) Lad—Hugo—Duel. 10) Amon — A — Ib — Ari. 11) Serov — Lear — Il. 12) Asafiev — Luisa.*

I

II

III

IV

CE ESTE ACESTA?

I. 1) Ochi de hipopotam?
2) Ochi de maimuţă?
3) Ochi de morsă?

II. 1) Ochi de insectă?
2) Ochi de peşte?
3) Ochi de crocodil?

III. 1) Ochi de şarpe?
2) Ochi de girafă?
3) Ochi de tigru?

IV. 1) Ochi de bufniţă?
2) Ochi de liliac?
3) Ochi de viezure?

E BINE SĂ ŞTIM!

Cuvinte obişnuite care au fost nume de persoane

Surprinde la prima vedere, şi totuşi este un fapt verificat, că nume proprii (de localităţi, de popoare şi chiar de persoane) constituie originea unor substantive comune. Tehnicienii ştiu foarte bine lucrul acesta: la un congres internaţional care a avut loc în 1881, o serie de unităţi de măsură din fizică au fost „botezate" după numele unor savanţi celebri. Cuvintele amper, coulomb, farad, joule, ohm, volt sînt derivate de la numele lui Ampère, Coulomb, Faraday, Joule, Ohm, Volta. Spunem astăzi „cinci amperi", „şaptezeci de volţi" etc., ca şi „cinci metri" sau „şaptezeci de kilograme".

Dar nu numai în terminologia tehnică există astfel de cuvinte. Mai înîti iată unele care provin tocmai din antichitate: academie şi liceu. În limba greacă veche, Academia însemna „grădina lui Akademos" şi în această grădină din Atena era instalată şcoala condusă de filozoful Platon. Împrumutînd numele grădinii, şcoala lui Platon s-a numit şi ea „Akademia". Lykeion, nume propriu, era în acelaşi timp numele şcolii de la Atena unde profesa Aristotel (sec. IV t.e.n.); de aici cuvîntul modern liceu, existent în multe limbi europene. Zeci de „academii" şi mii de „licee" au reprodus şi reproduc pînă în zilele noastre aceste denumiri străvechi devenite simbolice, la origine nume proprii.

Să facem un salt în timp pînă în Evul Mediu, pentru a lămuri cuvîntul atlas (geografic). Se ştie că Atlas e numele unui personaj mitologic, pe umerii căruia cei vechi credeau că se sprijină cerul. Ei bine, în 1595 a apărut o culegere de hărţi pe coperta căreia era desenată în mod simbolic imaginea eroului Atlas. De atunci încoace s-au numit „atlase" toate volumele cu conţinut asemănător celui publicat acum aproape patru veacuri.

Tot în secolul al XVI-lea s-a născut şi cuvîntul bursă (comercială). O familie de mari negustori veneţieni, della Borsa, se stabilise în Flandra. Locuinţa lor, casa „Borsa", a devenit sediul primei „burse" a lumii.

În sfîrşit, un exemplu din istoria muzicii. Un fabricant de instrumente muzicale, Sax (1814-1894), a construit un fel de trompetă căreia contemporanii i-au zis „glasul lui Sax", împerechind numele inventatorului cu cuvîntul grecesc foné „glas, sunet". Şi astfel s-a născut cuvîntul saxofon.

Sorin STATI

FAPT DIVERS LA PARIS

Paris. În vechiul spital Salpetrière, pavilionul Pinel. Aici locuia Jean Bournel, elev infirmier, în vîrstă de douăzeci şi cinci de ani. Zidurile pavilionului, bătrîne şi reci, au înăbuşit nenumărate drame. Se spune că multă vreme bolnavele mintale socotite incurabile erau aduse aici, în pavilionul Pinel, şi vîrîte în lanţuri pe toată viaţa. Multe din ele erau devorate de vii de şobolanii uriaşi ce mişunau în subsolul acestei vechi fabrici de praf de puşcă, devenită spital.

Leafa de mizerie a elevului infirmier, lipsa iremediabilă de locuinţe, ca şi chiriile uriaşe, l-au silit să solicite un loc̦şor de dormit în spital. S-a socotit fericit cînd, în sfîrşit, i s-a permis să folosească unul din micile compartimente din pavilionul proaspăt spoit şi împărţit prin pereţi de lemn în cuşti, şi — oh! mai ales — încălzit.

Dar iată că Jean Bournel a cunoscut-o întîmplător pe Christiane. Christiane? Ce-aş putea spune despre ea? Avea douăzeci de ani. Venise de la ţară. Găsise o slujbă de cameristă. S-au văzut, s-au plăcut, apoi s-au iubit şi — firesc — s-au căsătorit. Dacă unei femei poţi să-i spui soţie chiar şi sub un pod—cum ar fi unul din acelea care leagă malurile Senei — atunci cînd un copilaş îţi spune „tată" trebuie să ai cel puţin un acoperiş de casă.

Înţelegători în faţa dificultăţilor nerezolvabile ale tinerei perechi, tovarăşii de muncă ai lui Bournel — ei înşişi împovăraţi de necazuri — au acceptat să se facă complici la o încălcare a stricteţei regulamentului, permiţînd tinerei perechi să locuiască clandestin într-una din cămăruţele-carcere ale pavilionului.

S-ar fi părut că acest compromis între drepturi şi nevoi ar fi o soluţie. Provizorie, e drept, dar oricum... Şi mai ales cînd te ştii, ba chiar şi reuşeşti, să nu te gîndeşti la ziua de mîine... Ei, dar mai era şi Eveline.

Eveline? Da, o fetiţă în vîrstă de două luni care, deşi admisă în cămăruţă de aceiaşi tovarăşi de muncă îngăduitori, a început să facă scandal la fel cum făcuse în urmă cu două luni, în primele clipe cînd s-a înfiinţat cu viaţa.

★

Parisul e scufundat în ceaţă. Vîntoasele mătură bulevardele, urmărind înverşunate fiece frunză lepădată din subsuoara crenguţelor înfrigurate şi scuturată cu furie castanii văduviţi de rod. E frig afară. În pavilion e cald şi-n cuibul lor, mare cît să-i cuprinzi în braţe, e atît de bine, de plăcut! Aici eşti ferit de vîntul ce-ţi ciocăneşte cobitor în ferestl...

Dar Eveline... Ah, pruncul căruia nici sînul mamei, nici şuşotelile, cîntecele de leagăn şoptite la ureche şi-n surdină şi nici chiar ţiuiturile din ce în ce mai nervoase ale vecinilor din pavilion nu-l pot ogoli plînsul.

O noapte, două, cinci, zece. Vremea e tot mai urîtă. Cotloanele, sub-podurile şi sălile de aşteptare din gări sînt disputate pînă la ultimul centimetru disponibil.

O lună, două...

Vecinii sînt tot mai tăcuţi, mai posomoriţi, şi în privirile lor încărcate de reproş poţi citi nopţile nedormite.

Soţii Bournel trebuiau să aleagă: ori copilul, ori cămăruţa şi slujba. Tragedia consta numai în faptul că nu se puteau lipsi de nici una.

Un proverb de demult pretinde că există şi un „înger" al săracilor. Poate chiar el le-a trimis ideea să acopere cu un piasture gura micuţei Eveline.

Plînsetul strident, ascuţit, s-a muiat, gîlgîit, înăbuşit.

O zi, două, cinci...

Într-o dimineaţă, părinţii pruncului, ca şi vecinii din „salon" s-au sculat mai odihniţi, mai bine dispuşi. Dormiseră nederanjaţi, netulburaţi. Să se fi obişnuit fetiţa să nu mai plîngă noaptea? Nu. Eveline murise. Murise asfixiată sub piasturele care îi luase respiraţia şi viaţa...

★

Nu v-am vorbit de scumpetea crescîndă a alimentelor din Franţa, nici de concedierile din fabrici sau despre cheltuielile uriaşe pentru războiul din Algeria, sume fantastice cu care s-ar putea asigura nu numai un acoperiş dar şi patru pereţi ospitalieri tuturor celor fără de locuinţe, precum şi şcoli elevilor care fac lecţiile în cîmp deschis...

V-am vorbit doar despre Jean, Christiane şi Eveline. Adică despre o dramă simplă, fapt divers la Paris.

Maria ARSENE

MODA

Pardesie pentru adolescenţi şi bărbaţi

Ce e nou în moda de toamnă pentru bărbaţi?

Răspunsul îl dau modelele de confecţii pentru bărbaţi din colecţia prezentată recent de Fabrica de confecţii şi tricotaje Bucureşti, modele care îmbină eleganţa cu sobrietatea şi confortul.

Hainele şi pardesiele, mai scurte ca în anii trecuţi, au o croială dreaptă, lejeră, cu umerii moderat vătuiţi (uneori chiar nevătuiţi). Stofele sînt de preferinţă pline: tuiduri, stofe din păr de cămilă şi pentru oraşi — covercot sau gabardină.

În fotografiile noastre prezentăm cititorilor cîteva sugestii pentru pardesiul de toamnă:

Reuşit este acest pardesiu pentru adolescenţi (foto 1) din stofă discret cadrilată. Croiala sport este accentuată prin buzunarele de format mare, aplicate, şi prin gaica de la mînecă. Lungimea: deasupra genunchiului.

Pentru băieţi, creatorii de modele propun acest călduros demi din stofă mai plină (foto 2). E încheiat la două rînduri de nasturi şi strîns pe talie cu cordon.

Confecţionat din gabardină, acest pardesiu bărbătesc (foto 3) prezintă lungimea modernă: pînă la genunchi. Are croiala clasică, lejeră, şi se închide la un rînd, cu trei nasturi.

TOAMNA ÎN DELTA DUNĂRII (II)

Vînaţi cocorii...

Îi găsiţi toamna în Deltă în număr mare. Ei sosesc aici pe la sfîrşitul lui august şi pleacă spre sud la sfîrşitul lunii octombrie.

Locurile lor de popas în Deltă sînt situate — în linii mari vorbind — între mare şi Razelm, între braţul Sf. Gheorghe şi lacul Sinoe. Locuri de mare concentrare a cocorilor sînt grindurile Tigănuşul, Leahova, Sărinasuf, Calics, Matfac, Grindul Lupilor şi lacul Sinoe.

Dimineaţa, în zori, cocorii pleacă spre cîmpia deschisă, întotdeauna pe aproximativ acelaşi drum. Distanţele la care se deplasează variază de la cîteva sute de metri pînă la 50 km. Pe cîmp se aşază numai după ce au cercetat îndelung terenul. Pe înserat se înapoiază iar la locul de dormit, de obicei acelaşi.

Îi puteţi vîna *la pîndă* (camuflaj perfect!), în drumurile de trecere seara şi dimineaţa, sau *prin apropiat*, cînd se află pe cîmp. Apropierea pînă la distanţa de tragere trebuie s-o faceţi cu multă prudenţă, deoarece sînt foarte atenţi şi-şi aleg numai locurile deschise, cu vedere largă în jur. Deci, înaintaţi tiriş sau, dacă aveţi şansa ca o turmă de oi să pască prin apropiere, folosiţi-o.

Mai practic este sistemul de a vă informa cît mai bine asupra locurilor unde vin ei de obicei; instalat şi camuflat din vreme, avînd ca momeală doi-trei cocori împăiaţi şi aşezaţi în poziţii fireşti (ca şi cum ar ciuguli iarba sau grîul), veţi determina stolurile să se aşeze pe aproape. Şi atunci: tir rapid, fiindcă ei descoperă imediat înşelătoria.

Vă recomandăm: nu vînaţi la locurile lor de dormit (dorm foarte grupaţi şi la orice zgomot ridică toţi capetele — deci cu un foc faceţi un masacru); asiguraţi-vă posibilitatea conservării cărnii, vremea fiind călduroasă încă pînă la plecarea lor; cînd vînaţi în baltă nu plecaţi fără barcă; cînd sînt în grup, nu trageţi la nimereală: veţi reuşi să răniţi mulţi cocori dar să doborîţi, nici unul (distanţa dintre doi cocori este de cîteva ori mai mare decît corpul păsării).

I. CÎRCIU

EDUCAŢIE PENTRU TOATE VÎRSTELE

Somnoroşila

Tovarăşe de la revistă,

Deşi mi-e ruşine, trebuie să recunosc: sînt un somnoros! Aşa îmi spun şi părinţii, ţicoleţii la şcoală. Aş vrea să dorm tot timpul. Uneori adorm cu capul pe bancă. Şi sînt doar elev în clasa a II-a. De altfel mă cunoaşteţi şi dumneavoastră. M-aţi văzut noaptea trecută la restaurantul „Moldova". Moţăiam cu capul pe masă. V-aţi uitat foarte supărat la mine şi aţi spus ceva tovarăşei care vă însoţea. Desigur, nici dumneavoastră nu vă plac somnoroşii.

Este adevărat: mi-e tare somn. Aş vrea să dorm tot timpul. Fără îndoială, asta e o dovadă de lenevie. Aşa spunea tăticu', El m-a poreclit Somnoroşilă şi porecla a prins. Somnoroşilă îmi spun acum toţi din familie. Şi eu le dau dreptate. Nu este plăcut să ai un copil somnoros. Dar ce-i de făcut? Şi părinţii mei mă iubesc atît de mult! Nu se duc nicăieri fără mine. Îi însoţesc totdeauna la vizite, la restaurante, la spectacole. „N-aş avea nici o plăcere de distracţie, aş fi tot timpul cu gîndul la copil — spune mămica. Are timp să doarmă dimineaţa, că se duce după-amiază la şcoală..." Şi cum credeţi că răspund eu la atîtia dragoste? La petrecere adorm tun şi — pînă la urmă — trebuie să mă duca acasă în braţe. Şi nu sînt chiar atît de uşor. „Ca pe un copil mic! — zice tăticu', supărat. Coţcogea elev în clasa a II-a. Mi-a rupt mîinile. Zi-i Somnoroşilă şi pace!" Mie-mi vine să mă ascund sub pat de ruşine.

Ba uneori îi pun în situaţii şi mai neplăcute. Într-o seară ne-a oprit pe stradă o tovarăşă cu părul alb şi le-a făcut morală părinţilor mei că de ce mă trag după ei la ora 11 şi fumătate noaptea şi că la vîrsta mea ar trebui să fiu în pat de la ora nouă seara. Părinţii mei s-au supărat tare de tot şi au poftit-o să nu le dea lecţii. Şi aveau dreptate. Sînt ei vinovaţi dacă au un copil somnoros? Un Somnoroşilă?

— Cîte ore dormi tu, Liviu? — m-a întrebat tovarăşa învăţătoare.

I-am spus că dorm destul. Şi este adevărat. Chiar dacă mă culc tîrziu, dorm opt, nouă ore. Mă trezesc toţi tîrziu.

În ultimul timp mă doare adeseori capul şi nu pot să-mi fac lecţiile. Nu mai am nici chef de joacă. Aş vrea să dorm tot timpul. Dar cînd pun capul pe pernă — curios lucru! — mi-e foarte greu să adorm.

Ne-am dus şi la doctor. Cînd intrăm, ce să vezi? Doctorul era chiar tovarăşa aceea cu părul alb care ne oprise pe stradă. M-a pus să-i povestesc la ce oră m-am culcat în fiecare seară. Apoi m-a poftit afară şi a rămas numai cu mama. N-am auzit ce i-a spus, dar vorbeau ca oameni foarte supăraţi. Probabil că nici dînsei nu-i plac somnoroşii. Dar de ce s-o certe pe mama pentru mine? Doar eu sînt Somnoroşilă, nu mama!

Tovarăşe, vă întreb pe dumneavoastră: din ce să vină că sînt aşa de somnoros? Mămica zice că din naştere, tăticu' e de părere că din lenevie, mătuşa Saveta crede că din cauză că sînt bolnav „de glandă", iar tovarăşa doctor i-a spus mamei foarte supărată: „L-aţi împins la nevroză pentru că nu respectă regimul de viaţă corespunzător vîrstei!"

Oricum, e foarte neplăcut să ai un copil somnoros.

Liviu zis şi Somnoroşilă
Pt. conf. Sea ALEXANDRU

RĂSPUNSURI LA GHICITORILE FOTOGRAFICE DIN PAG. 20: I—2; II—3; III—2; IV—1.

COLŢUL COSMETICIENEI

Nu uitaţi...

1) Uleiul de ricin are proprietatea de a activa creşterea genelor. Folosiţi formula: acid galic 1 gr; vaselină 10 gr; ulei de ricin 4 gr; esenţă de lavandă 2 picături.

2) Băile de unidelemn caldă întăresc unghiile. Durata băii: 10-15 minute — timp de 30 de zile. Se mai recomandă badijonările unghiilor cu iod alb de 2-3 ori pe săptămînă.

3) Pentru a se înlătura roşeaţa nasului se aplică în fiecare seară, timp de 5 minute, comprese cu apă caldă în care s-a pus puţin bicarbonat de sodiu. Apoi se aplică loţiunea: alcool camforat 30 gr; acid salicilic 0,50 gr.

4) Pentru a înlătura urmele oboselii pe obraz, spălaţi-vă faţa cu o infuzie de tei; odihneşte ţesuturile şi dă prospeţime tenului.

5) Cartofii fierţi frăgezesc şi albesc pielea mîinilor. Fierbeţi cartofi ca pentru piure, apoi sfărîmaţi-i şi frecaţi-i cu puţin lapte; adăugaţi cîteva picături de apă de flori. Masaţi bine mîinile cu această pastă, aplicînd-o în felul în care se îmbracă o mănuşă. Spălaţi-vă cu apă călduţă şi ungeţi cu puţină cremă.

Georgeta MĂLIN

DE VORBĂ CU MEDICUL

Narcoza electrică

Electricitatea are astăzi extrem de numeroase utilizări în medicină, nu numai în scopuri diagnostice dar şi ca mijloc de tratament. Astfel: ionizările, masajul electric, electrocogul, electrocoagularea, stimularea electrică a inimii oprite etc. sînt mijloace de tratament foarte răspîndite şi folositoare. Pe de altă parte, curentul electric îşi găseşte mereu noi aplicaţii în medicină. În acest sens, una dintre metodele cele mai interesante şi promiţătoare, cu multiple aplicaţii, este electronarcoza.

Dacă se trece un curent electric (avînd anumite caracteristici) prin creier, cu ajutorul unor electrozi puşi pe tîmple, apare în cîteva minute o stare de somn foarte asemănătoare somnului obişnuit, normal. Somnul produs în acest fel este egal şi liniştit, iar trezirea este la fel de uşoară şi rapidă ca şi adormirea.

Somnul electric are o serie de avantaje importante faţă de cel provocat de somnifere: este complet lipsit de orice efecte toxice; poate fi controlat şi dirijat în permanenţă sau întrerupt în orice moment; nu lasă nici un fel de efecte la trezire etc. Pe această bază, somnul electric este folosit cu succes de cîţiva ani în spitale, în special în două direcţii: fie pentru prelungirea somnului natural — că mijloc de tratament a unor boli cu ajutorul somnului (somnoterapie), fie ca mijloc de combatere, corectare şi tratament a tulburărilor de somn.

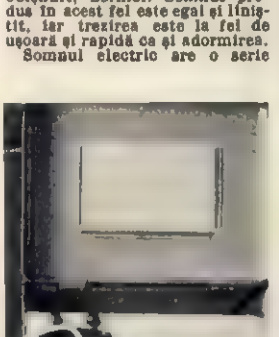

Aparat medical, portabil, pentru electrosomn.

Dar electronarcoza? Se ştie că narcoza nu este în fond altceva decît un somn foarte profund, care face ca bolnavul să nu simtă durerile sau alte senzaţii neplăcute ce se produc în cursul operaţiilor. Numeroase speranţe au fost puse în posibilitatea realizării unui procedeu de narcoză electrică, date fiind importantele sale avantaje faţă de metodele folosite în prezent, bazate exclusiv pe mijloace chimice. Această posibilitate însă s-a lăsat mult timp aşteptată. Au existat mari dificultăţi în realizarea unei profunzimi suficiente a somnului, care să permită efectuarea de operaţii în condiţii satisfăcătoare.

În ultimul timp, ca urmare a numeroase şi stăruitoare eforturi (în unele laboratoare s-au făcut cercetări pe animale timp de 5-6 ani), s-a ajuns să se stabilească caracteristicile necesare ale curentului electric şi procedeele de aplicare pentru a obţine o stare de narcoză convenabilă.

În cursul acestui an au fost făcute chiar şi primele operaţii pe om sub narcoză electrică şi ele s-au desfăşurat în condiţii bune. Acesta este însă de fapt doar un început; metoda urmează să fie perfecţionată, promiţînd să devină o armă importantă în arsenalul medical al luptei contra durerii.

Dr. A. FABIAN

ÎN PARCUL LINIȘTIT DIN BERLINUL OCCIDENTAL

Repetenții

de Nicolae MINEI

Parcul e frumos și bine întreținut. Dar mai ales e liniștit. Nefiresc de liniștit pentru Berlinul occidental, care e unul din cele mai agitate, mai frămîntate și mai zgomotoase orașe ale lumii. Aici însă, în acest ceas de după-amiază tîrzie, cînd nu mai e zi dar nici încă seară, nu se aud decît murmurul Spreei, strigătele subțiri ale copiilor și cîte o voce dojenitoare de mamă sau guvernantă. Adie un vînt moale, care zbîrlește în treacăt frunzele abia ieșite din muguri ale copacilor.

Deodată o explozie de voci sfîșie tihna parcului. Sună ca un „ooo...", care revine mereu la intervale scurte, rostit de glasuri bărbătești țipătoare și stridente. „Ooo...", „ooo"... Și pe urmă: „ai...". Și din nou: „ooo...".

Aleea face o cotitură și mă aduce brusc în imediata vecinătate a locului de unde vine zgomotul. E o peluză largă, pe care s-au adunat cîteva sute de oameni. Sînt numai bărbați. Stau în picioare, în șiruri rectilinii și rigide, umăr lîngă umăr, cu brațele lipite de corp, ca și cum... da, ca și cum ar alcătui o unitate militară, pe cîmpul de instrucție. Componenții ei sînt însă îmbrăcați civil (și elegant!) și, în loc să execute mișcările prevăzute în regulamentul de instrucție, stau smirnă, cu privirile îndreptate spre o tribună improvizată, și scot din cînd în cînd strigăte de aprobare: „Hoooch!", „Hoooch!", „Heiiil!".

„Crucea de fier" decorează nu numai pieptările bombate ale militariștilor vest-germani, ci și vulturul — simbol agresiv al celor care visează la o nouă conflagrație mondială. În ghearele sale vulturul de la Bonn ține numele provinciei poloneze Silezia. Iar la tribună, cancelarul revanșard Adenauer.

Nu, nu e „Hitlerjugend". E „Adenauerjugend". Ce deosebire? Nici una! Băieții pe care îi vedeți în primul plan ai fotografiei sînt destinați de militariștii vest-germani să lupte — și să moară — într-o nouă aventură militară, la fel de lipsită de perspectivă ca și aceea a lui Hitler.

Alee mă conduce în apropierea tribunei înțesate de microfoane. În spatele ei șed șase domni cu spinările țepene, ca turnate din fontă. Al șaptelea în schimb, care vorbește, gesticulează abundent. Din timp în timp se izbește cu pumnii în piept, cu atîta furie de parcă acolo s-ar ascunde dușmanul lui cel mai înverșunat.

Mă opresc și ascult. Deși am pierdut începutul discursului, nu e greu să înțeleg despre ce e vorba: *„De acolo vine primejdia, primejdia roșie, primejdia comunismului* — tipă conferențiarul și îndreaptă arătătorul spre răsărit sau spre ceea ce-și închipuie el că e răsăritul. *Într-acolo am lansat atacul și într-acolo îl vom mai lansa!* („Hoooch!"—urlă prelung adunarea). *Noi, foștii ofițeri ai Wehrmachtului, sîntem gata să reîmbrăcăm glorioasa noastră uniformă și să ne conducem trupele spre victoria finală* („Heiil!"). *Da, camarazi, revanșa ne așteaptă și de data asta n-o vom scăpa din mînă"* („Heiil!").

Și discursul continuă... *„Regiunea sudetă trebuie să redevină germană... Niciodată, nici unul din noi nu va recunoaște frontiera Oder-Neisse... Răsăritul a fost și va fi spațiu german..."*

Într-un tîrziu, cu obrajii congestionați și cu un tiv de spumă la colțul buzelor lui subțiri, vorbitorul își încheie cuvîntarea și se așază la masă. În aceeași clipă, se ridică un altul dintre domnii țepeni și se îndreaptă spre microfoane. Peste gît, petrecută ca un colan, are o panglică lată, galbenă-roșie-neagră. La capătul ei atîrnă un obiect greu din metal negru. E „Crucea de fier". Cea mai înaltă distincție militară nazistă se bălăngăne cu trufașă ostentație pe pieptul bombat. Purtătorul ei își lipește gura de microfon, ca o dizeuză. Dar aria pe care o cîntă, răgușit și cazon, nu vorbește nici de dragoste, nici de nopți cu lună: ea are aceeași temă ca și a predecesorului său, cu puține, foarte puține variații. „Nimicirea comunismului...", „Misiunea istorică...", „Răsăritul aparține Germaniei..."

Ascult și îmi plimb privirea asupra celor de la masa prezidiului. Îi văd pe cei șapte domni așa cum sînt acum și parcă îi văd așa cum au fost acum 16, 17 sau 18 ani. Ochii lor albaștri — adevărat „albastru de Prusia" — care acum sticlesc reci și cruzi, au privit atunci cel mai mare dezastru militar pe care l-a înregistrat vreodată Germania. Gurile acestea orgolioase, care acum gargarisesc fraze despre „glorie" și „victorie", au răcnit atunci cu desperare comenzi de retragere din fața irezistibilelor atacuri ale Armatei Sovietice. Trupurile acestea, acum atît de țepene, au dîrdîit atunci de frig, dar mai ales de spaimă, la porțile Stalingradului. Mîinile acestea, care arată acum imperios spre răsărit, au semnat atunci umile capitulări în fața generalilor sovietici.

Cei din prezidiu vorbesc, cei din rîndurile militărește aliniate îi ascultă și strigă „Hoch" și „Heil". Iar toate acestea se întîmplă în Berlinul de vest. Acolo unde, în acel început de mai 1945, nu existau sectoare american, englez și francez, nu exista decît o singură armată învingătoare — cea sovietică — și o singură armată înfrîntă — cea căreia îi aparțineau membrii acestei adunări.

...Mă îndepărtez încet, pe alee învăluită acum de umbra densă a înserării. Din spate, amplificatoarele mă urmăresc cu lătratul lor: „Germania... drumul spre Răsărit... istoria..."

Curios—îmi spun—cum nu se înecă domnii aceștia atunci cînd pronunță cuvîntul „istorie"! Istoria și-a dat doar multă osteneală cu ei și le-a oferit o lecție de neuitat.

Fețe grase de oameni bine hrăniți, bărbii duble, cocarde, săbii scoase războinic din teacă... O altă punere în scenă a acelorași piese revanșiste. În rolul principal: H.C. Seebohm, ministrul Transporturilor din R.F.G. Transporturile care îl preocupă cel mai mult sînt cele ale cărnii de tun, în direcția Est.

Micul comentar

Homo homini...

de Florica ȘELMARU

Un adevărat val publicitar pe tema „cum să supraviețuim unui război atomic" s-a revărsat în ultima vreme în paginile marilor reviste americane — și de acolo în paginile a numeroase publicații similare occidental-europene. Articole și reportaje, însoțite de titluri și subtitluri frapante, presărate din abundență cu fotografii și schițe, popularizează ideea așa-ziselor „adăposturi anti-atomice" familiale, construite pe cont propriu, și invită pe cititor să-și asigure fără întîrziere un asemenea refugiu. Pentru binele lui și al celor apropiați, fiește...

Pentru binele lui și al celor apropiați... Specialiștii onești obișnuiesc să spună că, în condițiile tehnicii militare contemporane, „adăposturile anti-atomice" sînt bune numai atîta vreme cît nu este nevoie de ele — dar că, față de explozia unui proiectil nuclear, nu există nici o îndoială în ceea ce privește ineficiența lor. Pentru binele cui atunci reclama făcută unor „adăposturi" care nu pot adăposti — cine profită de pe urma acestei imense zarve publicitare? Beneficiarii cei mai vizibili sînt de bună seamă societățile care le construiesc. Cei mai vizibili — dar nu principalii. Interesate să anestezieze opinia publică, acreditînd ideea că „adăposturile" familiale ar putea constitui, în condițiile războiului modern, un mijloc de protecție; interesate de asemeni să întrețină psihoza de război, alimentînd-o între altele și prin discuțiile despre „adăposturi", sînt în primul rînd cercurile care elaborează înșeși planurile goanei înarmărilor și politica pe marginea prăpastiei nucleare. Iar publicațiile legate de aceste planuri și de această politică se achită cu zel de sarcina puțin onorabilă care le revine. Săptămînalul american „Life", de pildă, administra recent cititorilor săi 12 pagini masive de elogiu al „adăposturilor" pe cont propriu — precedate de un „mesaj pentru dv." al președintelui Kennedy, în care, drept concluzie, se spune: *«Vă recomand stăruitor să citiți și să luați foarte în serios conținutul acestui număr din „Life"...»* Săptămînalul francez „Paris-Match" adoptă o altă cale pentru a „convinge" pe cititor îl amenință. *„... S-a constatat,* scrie suav revista referindu-se la S.U.A., *o creștere a vînzărilor la armele de foc, pe măsură ce se construiesc micile forțuri particulare".* Credeți că este vorba de pregătiri în vederea unor eventuale lupte cu presupusul „inamic" în momentul ieșirii din refugiul subteran? *«Ciuși de puțin,* răspunde triumfător articolul din „Paris-Match". *Ei* (adică stăpînii „adăposturilor") *se înarmează împotriva vecinilor lor.*

Fac abstracție acum de ineficiența protecției pe care o oferă aceste pretinse „adăposturi anti-atomice", de înșelătoria pe care construirea lor o reprezintă, de interesele financiare și politice care manevrează din culise această campanie. Mai cutremurător decît toate mi se pare faptul că oameni care pînă mai ieri mergeau împreună la meci sau își împrumutau peste gard foarfeca de tuns tufișurile din grădină se arată acum gata să se întreucidă în pragul birlogului „anti-atomic". Și că nimeni în jur nu se alarmează: nici negustorul care le vinde armele (ei de altfel își sporește deverul!), nici ziaristul care consemnează fenomenul, nici autoritățile care nu e posibil să-l ignoreze. Dar, ce vreți?! Proprietarii de „adăposturi" care se înarmează împotriva vecinilor o fac sub semnul și în numele sacrosanctei proprietăți private — totul este deci în ordinea lucrurilor.

În aceeași ordine a lucrurilor care anul trecut, cînd „cei patru din Pacific", după extraordinara lor odisee de 49 de zile, au ajuns în S.U.A., a inspirat unui ziarist american următoarele cuvinte:

— Știu că în asemenea situație îți poți pierde chipul omenesc, îți poți ieși din minți, poți deveni o fiară. Au fost desigur între dv. certuri, poate chiar încăierări, pentru ultima bucățică de pîine, pentru ultima gură de apă?

— De-a lungul celor 49 de zile, a povestit liniștit sergentul Ziganșin, membrii echipajului nu și-au spus unul altuia nici o vorbă grea. Cînd apa potabilă a ajuns pe terminate, fiecare primea cîte o jumătate de cană pe zi. Nimeni, niciodată, nu a luat nici o înghițitură în plus. Numai cînd am sărbătorit aniversarea lui Anatoli Kriucikovski, noi i-am oferit o porție dublă de apă — dar el a refuzat.

— Dar ce fel de oameni sînteți? — a exclamat cineva.

Unul din „cei patru" a răspuns simplu:

— Obișnuiți. Sovietici.

Și pentru că unii dintre cei de față tot nu înțelegeau, le-a explicat că partidul comunist și întreaga orînduire sovietică i-au educat în spiritul prieteniei. Proclamînd în documentele sale că omul trebuie să fie omului „tovarăș, prieten și frate", al XXII-lea Congres al P.C.U.S. duce mai departe opera al cărei rod este prezența luminoasă a omului sovietic în lumea contemporană.

Între timp, Mr. Smith sau Mr. Jones cumpără arme, hotărîți să nu împartă cu nimeni merindele *lor*, apa *lor*. Nu poate exista acuzare mai infamantă pentru o orînduire decît aceea de a face ca omul să devină, față de semenul și fratele său, fiară.

FLACĂRA
Revistă social-politică și literar-artistică

REDACȚIA: București, Piața Scînteii. Căsuța poștală 3307, of. 53. Tel. 17.60.10, int. 1744.

Prezentarea grafică: Vlad MUȘATESCU.

Tipărită la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin".

PREȚUL REVISTEI 2 LEI

Bibl. Rez.

— Dar tu incotro vrei să ne tragi?

Desen de R. VERDINI — Italia

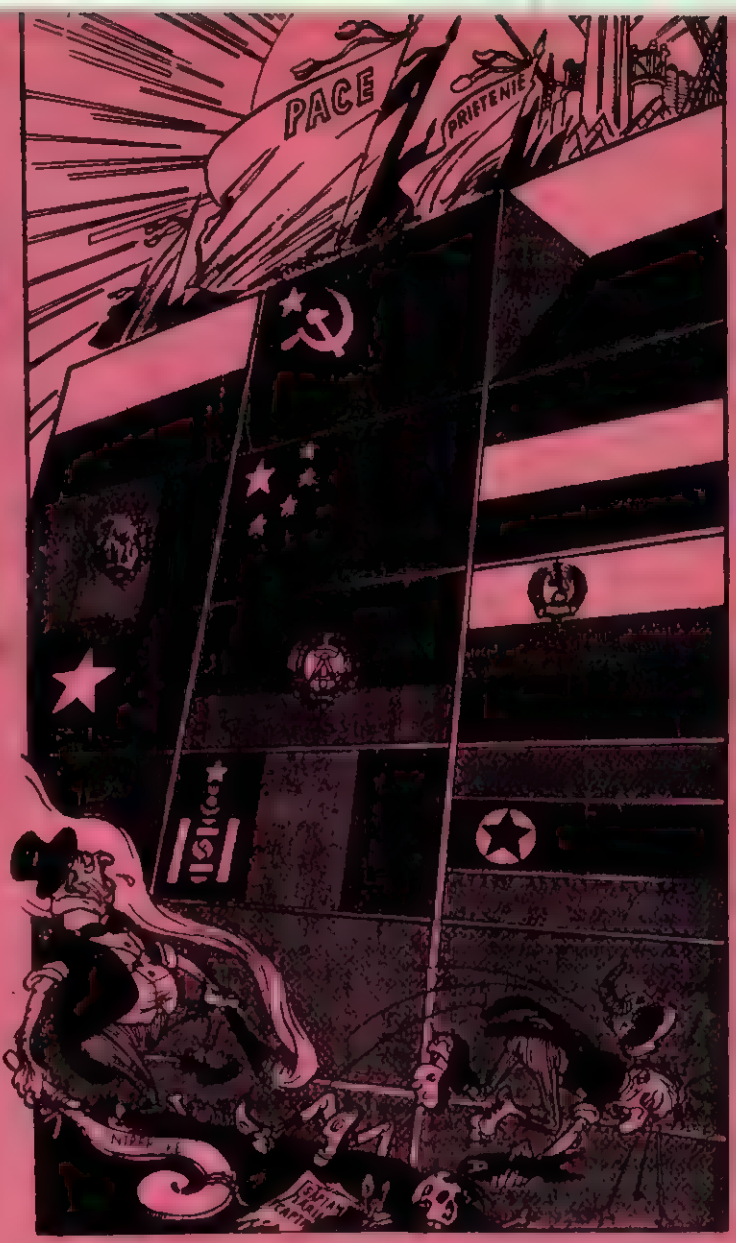

Fortăreața inexpugnabilă.

Desen de VI. DOBROVOLSKI și I. IVANOV
(Din „Pravda")

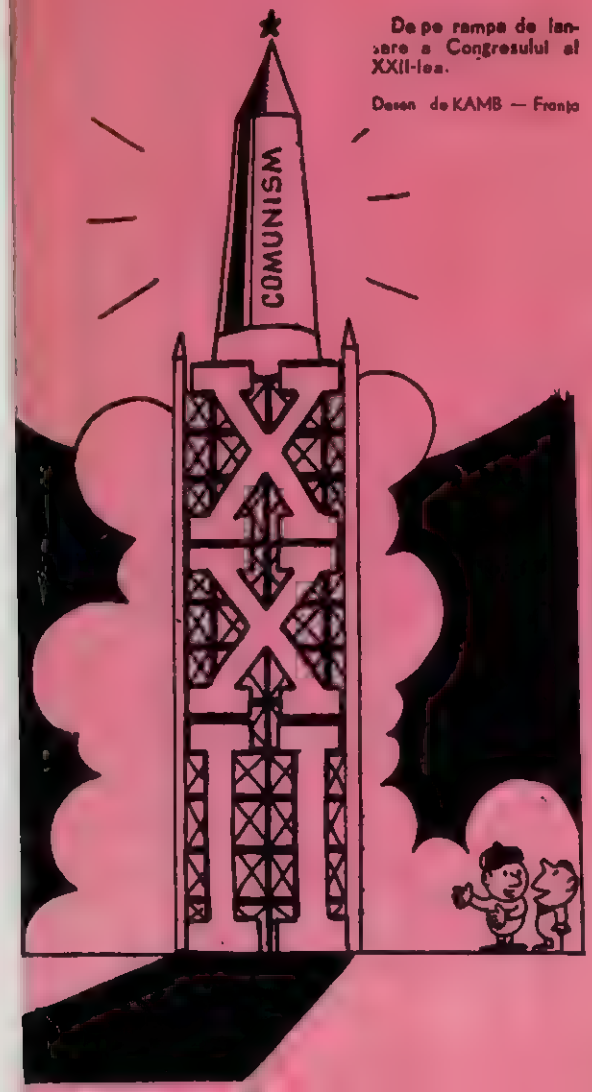

De pe rampa de lansare a Congresului al XXII-lea.

Desen de KAMB — Franța

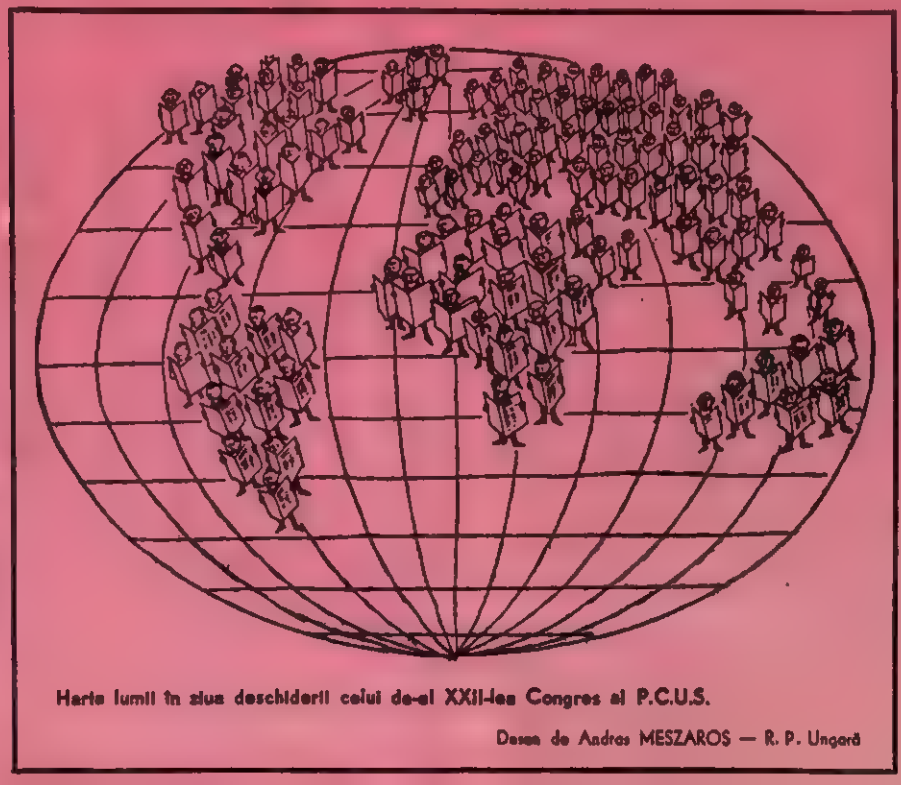

Harta lumii în ziua deschiderii celui de-al XXII-lea Congres al P.C.U.S.

Desen de Andras MESZAROS — R. P. Ungară

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

Nr. 43 (335) — 28 octombrie 1961

În aceste zile la Moscova

Tovarășii Gheorghe Gheorghiu-Dej și Ion Gheorghe Maurer în mijlocul unui grup de delegați la Congres.

☆

Minerii Donbassului iau cunoștință cu nespusă mîndrie de istoricele documente prezentate la Congresul constructorilor comunismului.

Din loja ziariștilor cuprinzi într-o singură privire întreaga sală a Congreselor din minunatul palat înălțat în incinta Kremlinului. Mă uit la oamenii chemați să hotărască în problemele majore ale secolului nostru și-mi amintesc de cuvintele scriitorului Elizar Maljov:

— Oricare din ei ar putea fi erou de roman. Aci la Congres simți dorința să vorbești cu fiecare în parte. Oamenii aceștia sînt floarea partidului comunist.

Într-una din pauze unul dintre cei mai vechi comuniști, Serghei Arișov, împărtășea unui grup de tineri delegați impresiile sale despre Congres: „Noi știm chemați să adoptăm la acest istoric Congres Programul construirii comunismului. Noul Program este o simfonie a vieții. Și în această simfonie răsună limpede acordurile solemne ale viitorului".

Cei care îl înconjurau pe bătrînul comunist priveau cu respect pe omul a cărui viață se confundă cu istoria partidului comuniștilor. În 1905 a luptat pe baricadele de la Krasnaia Presnia, în 1917 i-a izgonit pe țuncheri, apoi a luptat pentru Puterea Sovietelor, pentru victoria vieții noi pe întregul continent sovietic.

La secretariatul Congresului sosesc zilnic sute și sute de telegrame în care oamenii sovietici raportează succesele obținute, angajamentele luate pentru viitor. Și, mergînd pe urmele telegramelor, să ne oprim în cîteva locuri ale Moscovei.

Raionul Moskvoreți, raion cu vechi tradiții revoluționare. Într-una din zile, muncitorii din acest raion s-au adunat pentru a examina felul în care și-au îndeplinit angajamentele în cinstea Congresului P.C.U.S. Și rezoluția lor a fost foarte simplă, cuprinde doar două fraze:

Prima: *planul anual va fi îndeplinit la 20 decembrie; peste plan se vor da produse în valoare de 29 milioane de ruble.*

A doua: *pînă la sfîrșitul anului se vor realiza următoarele economii peste plan: 4 milioane kWh energie electrică, și un milion de ruble ca urmare a noilor propuneri de raționalizări.*

La uzina „Vladimir Ilici" a luat ființă zilele acestea un nou birou. Un birou oarecum ieșit din comun, pe care muncitorii și inginerii au hotărît să-l permanentizeze. Este vorba de biroul obștesc al rezervelor. În timpul lor liber muncitori (dintre care mulți învață la politehnică) și ingineri (printre care sînt mulți aspiranți) merg în secții, cercetează, studiază, îmbunătățesc tehnologia, găsesc noi rezerve de producție.

La trustul „Glavmossitroi" am văzut fotografia unui panou pe care scrie: „Glavmossitroi"-Moscova, construcție a patru blocuri de 10.020 metri pătrați și a unei școli pentru 880 de elevi».

Panoul acesta se află la mii de kilometri de capitala sovietică, în orașul Țelinograd. Sute de constructori din capitala sovietică au plecat în acest centru al pămînturilor deșelenite pentru a ajuta la ridicarea locuințelor, școlilor, grădinițelor și caselor de cultură. Nimeni nu i-a obligat să părăsească Moscova, să trăiască un an sau doi în căminele pentru burlaci, să renunțe la unele avantaje ale capitalei. Au plecat pentru că așa le-a cerut conștiința lor de constructori ai comunismului.

Sînt doar cîteva din faptele zilelor acestora. Manifestări ale conștiinței comuniste.

Corespondență telefonică
de Alexandru STARK

Într-una din pauzele Congresului. De la stînga la dreapta: Ajoi Gosh, conducătorul delegației P. C. din India, Tim Buck, conducătorul delegației P. C. din Canada și A. Kondratieva, brigadieră fruntașă la un sovhoz din regiunea Gorki, delegată la Congres.

Rita Diaz, reprezentantă a Cubei luptătoare, invitată la Congres, stînd de vorbă cu două delegate.

Doi eroi ai Uniunii Sovietice, vrednici fii ai marii patrii socialiste, delegați la Congres: pilotul cosmonaut Gherman Titov și vestitul miner Nikolai Mamai.

Savantul academician Nikolai Semionov, laureat al Premiului Nobel, și renumita colhoznică fruntașă Evghenia Dolinîuk, de două ori Erou al Muncii Socialiste, în timpul unei pauze a Congresului.

„NOI VOM TRĂI ÎN COMUNISM!" LUCRUL E TOT ATÎT DE SIGUR CA FAPTUL CĂ MÎINE VA RĂSĂRI SOARELE...

Mîine COMUNISM!

Pentru astăzi propunem cititorilor o pasionantă călătorie în viitor: rîuri care curg de la ocean spre interiorul continentului, mineri care lucrează în halate albe, oameni care după ce iau masa la restaurantul întreprinderii se ridică și pleacă fără să plătească, uzine în care afișe mari cheamă pe muncitori: „Tovarăși, nu atingeți cu mîna piesele pe care le lucrați"!

Ei încă nu pot citi, dar în Programul P.C.U.S. e scris: Asigurarea unei copilării fericite pentru fiecare copil este una din cele mai importante și nobile sarcini ale construirii societății comuniste.

Dar înainte de a ne pune aripile celui de-al treilea Program al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice să ne întoarcem o clipă înapoi la neuitatul an 1919. Pe atunci Congresul al VIII-lea al comuniștilor ruși dezbătea la Moscova al doilea Program al partidului. Lenin, cunoscut pentru imaginația sa înflăcărată, a fost cel dintîi care i-a potolit pe cei ce încercau să dea încă de pe atunci o caracterizare amănunțită a comunismului: *„...Aici...n-ai să descoperi nimic altceva decît că atunci va fi înfăptuit principiul: de la fiecare după capacități, fiecăruia după nevoi"*. Lenin știa că există o vreme potrivită pentru toate: pentru sacrificii și pentru vise, pentru scoaterea Rusiei din întuneric și pentru trasarea drumului luminos de urmat în viitor, pentru lichidarea în Rusia a ruinelor și pentru clădirea orînduirii comuniste. Lenin știa ca nimeni altul că sarcina generației ce ieșise învingătoare din Marea Revoluție Socialistă din Octombrie era punerea temeliilor. Înălțarea zidurilor și finisarea edificiului rămîneau în sarcina generațiilor următoare. Primul gînd al comuniștilor ce dezbat acum, la Congresul al XXII-lea, noul Program al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice se îndreaptă cu emoție și recunoștință către Lenin; acestui om, cel mai „practic" dintre visători, i se datorește faptul că Programul de azi proclamă solemn: **actuala generație de oameni sovietici va trăi în comunism!**

„S-a întîmplat mîine"

În urmă cu ani a fost turnat la Hollywood un film care a părut multora oarecum excentric. Un ziarist căpătase de la zei puterea de a prevedea evenimentele, în așa fel încît el era în stare să publice în fiecare zi, în ziarul său, reportaje senzaționale despre lucruri „care se vor întîmpla mîine". Fără recuzita de carton a studiourilor cinematografice și fără nevoia de a invoca în nici un fel supranaturalul, oamenii sovietici furnizează astăzi tuturor ziariștilor din lume subiectul unor senzaționale reportaje despre ceea ce se va întîmpla mîine, reportaje care mai au și avantajul că sînt adevărate. Ziariștii n-au decît să citească Programul Partidului Comunist al Uniunii Sovietice, care a fost tradus în mai toate limbile pămîntului...

E drept, unii, obișnuiți să oglindească mai mult ziua de ieri decît cea de mîine, simt goluri în stomac: *„Te cuprinde amețeala cînd citești acest program"* — scrie ziarul francez „Le Monde". *„Locuințe, transporturi, medicamente gratuite, zi de lucru de șase ore — pe scurt belșugul asigurat în următorii 20 de ani"*. Unde e vremea cînd „marea presă" din Occident își asigura cititorii că *„sfîrșitul aventurii bolșevice e o chestie de săptămîni dacă nu chiar de zile"*? Să lăsăm însă minciunile de ieri și să ne ocupăm de adevărurile de mîine...

Proza americană și poezia sovietică

De pe acum par ridicole cuvintele cunoscutului comentator american Walter Lippmann: „A susține că Rusia a repurtat un succes acolo unde America a suferit un eșec, este ca și cum l-ai considera pe băiețașul care știe să facă o împărțire drept un matematician mai bun decît savantul care întîmpină greutăți în cine știe ce operații de calcul integral". Numai că greutățile la calcul ale savantului american sînt atît de mari încît multe din rachetele lui se prăbușesc în mare, în timp ce „băiețașul sovietic" plimbă de 17 ori în 25 de ore o navă cosmică în jurul Pămîntului, după care îl aduce înapoi, viu și nevătămat, pe omul care se află înăuntru.

Unora le vine desigur greu să se împace cu gîndul că băiețașul a crescut. Ei se mai gîndesc și azi că în 1921 producția de oțel a S.U.A. era de 120 (o sută douăzeci!) de ori mai mare ca a Rusiei. Dar ar fi bine ca acești oameni să citească ce „s-a întîmplat mîine": în jurul anului 1980, conform sarcinii trasate în Programul P.C.U.S., Uniunea Sovietică va produce anual 250.000.000 de tone oțel (adică de aproximativ patru ori mai mult ca în 1960), lăsînd cu mult în urmă producția americană în acest domeniu. Dîre înalte de fum se înalță spre cerul Siberiei unde se creează a treia bază siderurgică a țării. Pînă în 1980, U.R.S.S. va dispune de 5 baze metalurgice de importanță unională.

Dar cît oțel vor produce S.U.A. în anul 1980? Nimic nu e mai greu de prevăzut precis, decît ceea ce va fi mîine în țările capitaliste. Totuși, pe baza faptelor de azi, unele concluzii se pot trage. Iar faptele iată-le: pentru a-și spori producția de oțel de la 27 la 65 milioane tone, Uniunii Sovietice i-au fost necesari 10 ani (1951-1960). Pentru a asigura același spor de producție, Statele Unite ale Americii au avut nevoie nu de 10, ci de 30 de ani (1912-1941)!

Omul cadenţelor sovietice, Maiakovski, a scris încă acum trei decenii: „America cea iute de picior, o vom ajunge şi o vom întrece!"

Poetul sovietic vedea ziua de mîine acolo unde ziaristul american n-o vedea decît pe cea de ieri...

Conform prevederilor noului Program al P.C.U.S. producţia industrială a U.R.S.S. va spori în următorii 20 de ani de cel puţin 6 ori. Asta înseamnă că în 1980 oamenii sovietici vor da o producţie industrială de 3,5 ori mai mare decît dau astăzi Statele Unite. Vor reuşi americanii să-şi mărească la rîndu-le, în 20 de ani, producţia industrială în asemenea măsură pentru a putea ţine ritmul cu Uniunea Sovietică?

Îndată după publicarea proiectului de Program al P.C.U.S. un ziar occidental a scris pe un ton de vădită văicăreală: „La noi nimeni nu ştie ce va fi, fie chiar şi peste 2-3 ani!" Asta în timp ce oamenii sovietici înscriu în Program data exactă la care vor întrece cea mai puternică ţară capitalistă — Statele Unite. Această dată este atît de apropiată de noi — 10 ani! — încît unii sînt pe drept cuvînt cuprinşi de ameţeală. Lucru pe de-a-ntregul de înţeles, dacă ne gîndim că încă de pe acum există destule elemente care arată că Uniunea Sovietică lichidează rapid rămînerea în urmă faţă de S.U.A. Acum în unele domenii lucrurile au şi ajuns pînă acolo încît diferite birouri de studii din S.U.A. caută soluţii la problema: cum să fie lichidată rămînerea în urmă a S.U.A. faţă de U.R.S.S. Nu e vorba numai de domeniul cosmic, pe care unii îl pot considera „extraterestru", nelegat deocamdată direct de nivelul de viaţă al oamenilor de pe pămînt. Dar dacă e adevărat că oamenii trăiesc înainte de toate cu pîine, iată că socialismul dovedeşte de pe acum că poate asigura mai multă pîine decît capitalismul, Uniunea Sovietică a şi lăsat în urmă Statele Unite în ce priveşte producţia de minereu de fier şi de cărbune, locomotive diesel şi electrice, cherestea şi ţesături de lînă, zahăr, unt, peşte şi încă multe altele... Aceasta nu e însă totul.

Se ştie că în Statele Unite sporul — mult, puţin, cît e — se repartizează astfel încît de el beneficiază în primul rînd o sută sau poate două sute de familii. Ce urmează să se întîmple cu sporul (belşugul-mîine) de produse pe care îl va furniza industria şi agricultura sovietică?

Petrov va întineri cu 20 de ani; Smith va îmbătrîni cu tot atîta...

Să presupunem că muncitorul Petrov sau Ivanov (şi în Uniunea Sovietică sînt milioane de Ivanovi şi Petrovi) îşi va începe munca dimineaţa, la ora 6. La ora 12 (cam la vremea cînd într-o uzină americană muncitorul Smith îşi va întrerupe lucrul pentru a mînca înfometat un sandviş), Petrov se va îmbrăca şi va ieşi fluierînd vesel pe poarta uzinei. Ziua de muncă s-a terminat. Petrov se îndreaptă spre cantină .

Poate că sandvişul pe care americanul Smith l-a cumpărat cu cîţiva cenţi îi va ţine loc şi de prînz. Smith mai are acasă cîteva guri de hrănit.

Îndreptîndu-se în acelaşi timp spre cantină, Petrov se gîndeşte la masa pregătită de bucătarul uzinei: bune bucate. Şi nu trebuie să plăteşti nici o copeică pentru ele. Ajunge să te aşezi la masă şi să mănînci cu poftă. În fabrica lui Petrov, ca în numeroase alte fabrici şi colhozuri din Uniunea Sovietică, a început servirea de prînzuri gratuite. Cîte mii de ani au visat oamenii la o asemenea vreme. Petrov e mîndru că a ajuns să trăiască vremea comunistă în care omul începe să fie degajat treptat de grijile zilnice. Iată de pildă copiii. Smith are doi şi cheltuieşte cu ei aproape tot ce cîştigă. Şi copiii lui Petrov, Vania şi Lena, sînt la şcoală: cărţi şi rechizite gratuite. Taxe nici un fel. A fost de ajuns o simplă cerere şi copiii au fost primiţi la internat, unde statul le pune la îndemînă tot ce au nevoie pentru a creşte voioşi şi sănătoşi — de la prînzul, la care nu lipseşte prăjitura, pînă la peria de dinţi... Smith mai continuă

Evgheni Kriukov, muncitor la uzina de piese de schimb pentru tractoare din Orlov, a fost ales delegat la cel de-al XXII-lea Congres al P.C.U.S. Peste 20 de ani el va povesti pionierilor: „În octombrie 1961 am luat parte la Congresul constructorilor comunismului. Despre ce am discutat atunci? Despre ziua de azi, despre voi...

să lucreze ceva ore suplimentare (iar s-au [illegible] luna aceasta [illegible] de [illegible] încercitate). Petrov s-a urcat în autobuz şi, cufundat în citirea ziarului, caută în rîndul buzunarului o monedă. Dar ce-i asta? Nu e nici un taxator. Petrov zîmbeşte: a uitat că de curînd s-au desfiinţat taxele la transportul cu metroul, tramvaiul, autobuzul. Asta s-a întîmplat o dată cu introducerea folosirii gratuite a locuinţelor, serviciilor comunale, transportului comunal etc.

Da, asta înseamnă să trăieşti în comunism. Petrov citeşte poate un pasionant reportaj despre uzina de automobile complet automatizată. El lasă din cînd în cînd ziarul şi se gîndeşte o clipă înapoi la anul 1961. Erau încă pe atunci în Occident mulţi sceptici cărora nu le venea să creadă că toate acestea sînt posibile, deşi în multe privinţe temeliile erau puse...

Octombrie 1961. Congresul al XXII-lea al P.C.U.S. îşi desfăşoară lucrările. Întreaga ţară sovietică e cuprinsă de un nemaiîntîlnit avînt în muncă. Însufleţiţi de istoricul Program al P.C.U.S., zeci de milioane de constructori ai comunismului săvîrşesc adevărate fapte de eroism. Iată, lîngă Stalingrad a fost dată în folosinţă, cu mult înainte de termen, cea mai mare hidrocentrală de pe glob — 2.563.000 kW. Bătrîna maică Volga întinereşte de bucurie că poate da fiilor atîta lumină şi putere. Dar ei îi sînt rezervate mereu alte bucurii.

Mîine, ea va primi apele Pecioriei şi Vicegdei care azi încă se irosesc, vărsîndu-se în Oceanul Îngheţat de Nord. Cursul acestor ape va fi mai scurt şi simplu întors de către inginerii şi muncitorii sovietici. Ele vor îmbogăţi Volga şi o vor face capabilă să pună în funcţiune noi hidrocentrale. Va spori numărul uzinelor care vor da electricitate — acea electricitate care este, după cunoscuta formulă a lui Lenin, una dintre componentele comunismului. 2.700-3.000 miliarde de kWh. pentru omul sovietic din 1980, pentru nevoile lui. Cine a mai dat vreodată oamenilor atîta forţă, atîta lumină?

Lenin vedea comunismul în sinteza dintre puterea scînteii electrice şi puterea scînteii revoluţionare din capetele oamenilor. Şi, ca de obicei, nu s-a înşelat. Oamenii sovietici s-au născut în focul Marii Revoluţii din Octombrie, s-au călit în timpul cincinalelor, au suportat cu nespusă bărbăţie anii de război, s-au ridicat mai sus decît oricine în înălţimile Cosmosului şi explorează înaintea tuturor înălţimile comunismului.

Oamenii au dat Congresului al XXII-lea al P.C.U.S. numele epocii lor — *Congresul constructorilor comunismului*.

Această înseamnă că ziua de mîine aparţine acelor idei pe care comuniştii, întregul popor sovietic, le-au înscris în Programul lor: Pace, Muncă, Libertate, Egalitate şi Fericire.

Comunismul este ziua de mîine a întregii omeniri!

Radu ŢIULESCU

Cor într-o navă aeriană, la 10.000 m înălţime: „Patria vede, patria aude". Cîntecul l-a înţeles şi Gagarin, în Cosmos..! Cu atît mai bine. Cîntecul trebuie să-l ştie toţi. Căci vehiculul comunismului va fi racheta cosmică.

pionierii viitorului

1953. Uzinele 1 Mai-Ploiești. Adunați în jurul unui strung, muncitorii urmăresc atenți un om de statură mijlocie care manipulează mașina. Încordarea interioară a omului reflectată în ochi, mișcarea precisă, ritmică și febrilă a mîinilor, rotirea meteorică a piesei de metal se transmit ca o vibrație pe fețele lor.

Un strungar sovietic, maestru al tăierilor rapide, împărtășește experiența sa colegilor romîni.

Mai tîrziu, la clubul uzinei, comunistul V. Seminski răspundea la întrebări. Fiecare voia să afle „de la sursă" cheia cu ajutorul căreia cunoscutul strungar revoluționase tehnica strunjirii metalelor.

Deși se făcuse tîrziu, oamenii nu conteneau cu întrebările. Unul singur, dintre cei mai buni strungari ai uzinei, tăcuse tot timpul. Încă din hală, cînd Seminski se apropiase de strung și cuțitele începuseră să muște frenetic metalul, în mintea lui încolțise o întrebare căreia îi căuta răspuns.

De cîtva timp el urmărea cu interes deosebit realizările primilor pionieri ai tăierilor rapide din țară. Participase nu o dată la demonstrațiile lor, cu dorința de a cunoaște și a urma exemplul celor despre care presa avea multe cuvinte de laudă. Și totuși... întîlnirea cu acest om îl impresionase puternic. Simțea însă, mai mult decît gîndea, că ceea ce văzuse la Seminski reprezenta ceva mai mult față de tot ce-i atrăsese atenția la ceilalți. Și întrebarea căreia încă nu-i da răspuns era tocmai aceea de a ști ce-i deosebește.

Discuția se terminase. Muncitorii uzinei se despărțeau cu greu din tovărășia unui om care în puținul timp petrecut împreună adusese aici, la depărtare de mii de kilometri, chipul luminos al omului sovietic, prieten și frate.

În acel moment, Chiru se apropie de Seminski, temîndu-se ca acesta să nu plece înainte ca el să fi izbutit a-i împărtăși ceea ce îl frămînta.

— Vă rog să mă considerați ca pe unul dintre elevii dumneavoastră care dorește să vă urmeze exemplul. Sfătuiți-mă cum și cu ce să încep?

Pe fața lui Seminski licări un zîmbet de simpatie și înțelegere. La rîndul său îl întrebă pe Chiru dacă urmărise demonstrația. Apoi discuția continuă firesc ca între două cunoștințe vechi.

— Cînd înveți pe alții — spunea Seminski — pentru cei ce învață, totul este nou. Dar și pentru tine cunoștințele transmise devin vechi dacă nu continui să cauți mereu, să experimentezi, să creezi. A crea cu adevărat înseamnă să folosești comoara științei și experiența dobîndită de oameni pentru noi descoperiri proprii, ca să îmbogățești acest tezaur; înseamnă că este obligatorie experimentarea curajoasă și verificarea în practică a celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii. Dar asta încă nu este totul. Căutarea și lupta pentru perfecționare nu înseamnă de loc să te izolezi păstrînd numai pentru tine „secretul". Dimpotrivă, presupune consultarea permanentă, cu încredere, fără sfială, a colectivului, atragerea lui la găsirea soluțiilor pe care le cauți.

În poarta uzinei s-au despărțit ca doi vechi prieteni. Urmărind mașina ce se depărta, în ochii lui Chiru licărea o lumină ce reflecta bucurie și o adîncă recunoștință. Găsise, în sfîrșit, răspunsul la întrebarea care-l chinuise. Știa cum și cu ce trebuie să înceapă.

În noaptea aceea Chiru nu dormi. În viața lui se petrecuse ceva deosebit de important: discuția avută cu Seminski îi întărise încrederea în forțele sale proprii, iar exemplul dat de Seminski îl mobilizase.

De atunci au trecut ani de zile...

★

5 octombrie 1961. În ziarul „Pravda" un articol: „Comunistul este un inovator". Semnează un strungar al uzinei „Excavatorul roșu", din Kiev, V. Seminski.

★

Da, tovarășe Seminski! Ești același om de care s-a despărțit în urmă cu opt ani, cu atîtea învățături prețioase, Chiru Alexandru, care nu te-a uitat.

În articol subliniezi cu și mai multă tărie, ca și atunci, rolul membrilor de partid chemați să slujească drept exemplu de atitudine comunistă în muncă, de propagatori a tot ce este înaintat, atribuindu-le titlul mîndru de „pionieri ai viitorului".

Întregul articol reflectă avîntul în muncă cu care muncitorii sovietici au întîmpinat cel de-al XXII-lea Congres al P.C.U.S., congres al construirii societății comuniste.

Lectura articolului dumneavoastră ni l-a evocat pe Chiru Alexandru, omul pe care l-ați cunoscut în urmă cu ani.

A vorbi despre munca și viața lui ar cere mult timp și spațiu.

O relatare foarte sumară privind viața lui din ultimii ani ar fi totuși în măsură să vă bucure. În drumul străbătut de Chiru, pilda dumneavoastră a avut un rol însemnat.

Cînd vorbește despre sine, numele dumneavoastră este prezent deseori.

De mai mulți ani Chiru lucrează la uzina din Colibași, unitate de a cărei producție este legat bunul mers al unor uzine importante de mașini și tractoare din patria noastră.

L-am văzut în muncă, activitate obștească și în viața de familie. Numele și faptele lui au trecut de mult hotarul uzinei în care lucrează. Chiru se află în primele rînduri ale constructorilor socialismului. Este iubit și stimat de muncitorii uzinei, de toți cei ce-l cunosc.

De numai cîțiva ani, brigada „11 Iunie" — așa se numește brigada condusă de Chiru — a făcut numeroase propuneri de inovații din aplicarea cărora s-au realizat economii de 338.865 lei.

Toți cei 44 de tineri, cîți numără brigada, sînt încadrați în învățămîntul de stat, elementar și mediu. Trei din aceștia au păsit pragul Institutului politehnic.

Brigada se bucură de aprecierea unanimă a muncitorilor din uzină, fiind considerată pe drept cuvînt o adevărată școală de muncă avîntată, socialistă. A fi primit, a lucra în această brigadă este o chestiune de onoare pentru fiecare tînăr.

Sub îndrumarea atentă a comunistului Chiru, în brigadă cresc nu numai muncitori de înaltă calificare și inovatori curajoși, ci și oameni cu o înaltă ținută morală, dotați cu simțul răspunderii în muncă, în societate și în viața lor de familie. Oameni care cunosc scopul căruia îi închină munca și energia lor, devotați cauzei măreție a desăvîrșirii construcției socialiste în patria noastră.

După cum se poate vedea, elevul dumneavoastră a transpus în viață ideea potrivit căreia: pentru a crea cu adevărat înseamnă să folosești comoara științei și experienței dobîndite de oameni pentru noi descoperiri proprii, care să îmbogățească și să lărgească acest tezaur.

Pentru munca sa neobosită, pentru că în tot ce face se situează pe poziții înaintate, strungarul comunist Chiru Alexandru a participat ca delegat la cel de-al III-lea Congres al partidului nostru, iar poporul i-a acordat încrederea, alegîndu-l pentru a treia oară deputat în Marea Adunare Națională.

Iată cîteva fapte de semnificație deosebită ce caracterizează viața muncitorului comunist pe care l-ați cunoscut în urmă cu opt ani, cînd ne-ați vizitat țara.

★

Peste întinderea de mai bine de 1.000 km ce desparte Kievul de Colibași, doi oameni, doi comuniști își strîng cu căldură mîinile în semn de adîncă prietenie. Energia și capacitatea lor creatoare slujește scopului comun, măreț, al viitorului comunist.

Doi tovarăși, doi prieteni, adevărați pionieri ai viitorului.

Pavel CONSTANTINESCU

GÎNDURI DESPRE PRIETENII MEI SOVIETICI

de Boris CARAGEA
maestru emerit al artei din R.P.R.

Am stat și m-am gîndit îndelung, înainte de a scrie aceste modeste rînduri închinate prieteniei romîno-sovietice: despre care din prietenii mei moscoviți sau leningrădeni să povestesc, care din momentele celor trei călătorii făcute în U.R.S.S. le-aș putea evoca, ce-ar trebui să aleg din bogăția amintirilor ca să nu regret că n-am avut răgazul și spațiul să le spun și pe celelalte?

Pleci în Uniunea Sovietică avid de cunoaștere, te întorci nesătul de ce-ai văzut și dornic să revii, să revezi. Trebuie să-ți adaugi pagini noi în carnetul de adrese: ai căpătat prieteni noi, apropiați.

L-am cunoscut, acasă la el, pe Manizer, venerabilul sculptor sovietic. În atelierele lui te înconjurau din toate părțile oameni, oamenii vii pe care sculptorul îi însuflețise din lut și piatră. Sculpturile lui Manizer au mișcarea avîntată, dinamismul specific constructorului comunismului. Eram doar noi doi în atelier; aveam impresia că la discuția noastră despre viață și artă iau parte toți acei muncitori și colhoznici, toți acei oameni sovietici pe care artistul îi reflectase în lucrările lui.

Am fost în atelierul lui Vucetici, minunatul lui atelier amintind un templu grec, în care artistul își înalță statuile în admirabile condiții de lucru. Cu Tomski am zăbovit patru ore în șir, ca să aflu abia mai tîrziu că sculptorul era după două zile și două nopți de neîntreruptă creație. Am închinat un pahar de votcă în cinstea prieteniei care leagă popoarele noastre, artei realist-socialiste pe care o slujim cu toții.

Manizer lucra atunci la statuia lui Lenin, un Lenin foarte simplu, cald, uman și totuși plin de măreție. În atelierul lui Tomski, ca și în cel al lui Vucetici, am întîlnit de asemenea multe schițe după care sculptorii și-au realizat cunoscutele lor lucrări închinate lui Lenin. Eram pe atunci într-o perioadă de febrilă documentare: vizitasem

1 Iuri Bosko: „Dimineața Bucureștiului".

2 Trei artiști sovietici care ne-au vizitat țara: Grigori Iastrebenețki, Iuri Bosko și Anatoli Iablokov (de la stînga la dreapta).

3 Grigori Iastrebenețki: „Portretul unui prieten din Romînia".

4 Anatoli Iablokov: „Brașov".

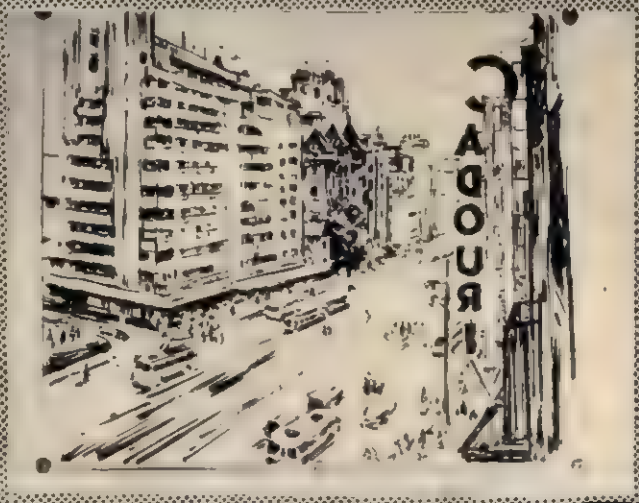

1

3

2

4

maeștrii mei dragi...

muzeele, văzusem filmele cu Lenin, manuscrisele lui, îi ascultasem vocea imprimată pe discuri și iată aveam prilejul să cunosc îndeaproape și lucrările prin care colegii mei sovietici evocaseră figura marelui Lenin. Mi-au fost de un nepreţuit ajutor.

Apoi, la Leningrad, l-am cunoscut pe Grigori Iastrebenețki. E un tînăr sculptor talentat care a dat pînă acum cîteva lucrări interesante. Și iată că săptămînile trecute l-am revăzut pe Grișa, aici la noi, în București. Venise să ne cunoască țara împreună cu alți doi artiști sovietici, pictorii Anatoli Iablokov din Kostroma și Iuri Bosko din Stalingrad. Primul e un peisagist sensibil, al doilea un pictor monumentalist plin

Iuri Bosko: „Fierarul colectivei".

de vigoare. Le plăcuse mult ceea ce văzuseră pe la noi și mapele lor s-au umplut de schițele și picturile pe care le-au făcut în timpul călătoriilor întreprinse prin țară. Cîteva din lucrările lor le puteți vedea și în paginile de față. E evident în acestea nu numai talentul lor, dar și prietenia, căldura, interesul cu care au urmărit realitățile patriei noastre socialiste.

Am vorbit numai despre cîțiva din prietenii mei sovietici; să mă ierte ceilalți, cum sînt Kibalnikov și Dubinovski, să mă ierte ceilalți, mulți, despre care nu am amintit în aceste rînduri: sînt oameni sovietici, constructorii comunismului, cei care te primesc întotdeauna la ei acasă cu plinea și sarea prieteniei, cu îmbrățișarea prietenului adevărat.

Cu exact zece ani în urmă, într-un octombrie ca și acesta, am păşit pentru prima oară pe pămîntul sovietic. Se sărbătorea, la noi acasă, marea prietenie; după primii paşi în Leningrad, prietenia oamenilor sovietici m-a învăluit de pretutindeni. Intrasem atunci în noua mea familie, alcătuită din profesorii și colegii de la școala de coregrafie „A. I. Vaganova". Au început anii studenției mele în orașul de pe Neva, anii în orașul unora dintre cele mai frumoase amintiri! În acești ani am înțeles ce înseamnă să fii artist și am învățat să fiu artist. Virtuozitatea în sine n-avea preț în școală; trebuia să simți, să gîndești, să-ți dăruiești munca oamenilor și numai atunci virtuozitatea devenea artă.

Un nume: Aleksandr Ivanovici Puşkin. El a fost profesorul nostru. Din primele zile s-a apropiat de noi ca un părinte și chiar și astăzi, deși ne despart sute de kilometri, el veghează asupra dezvoltării noastre artistice. În fiecare an avea noi surprize pentru mine, noi roluri de studiat, și de fiecare dată mă ajuta să învîng noile greutăți. Am primit, acum cîteva zile, o scrisoare de la Aleksandr Ivanovici: se interesa de noul rol pe care îl pregătesc — cel al lui Romeo — și îmi adăuga la urmă anumite sfaturi. Voi ține seama de ele: sînt prețioase. De altfel, Aleksandr Ivanovici e perfect informat asupra a tot ceea ce lucrez, asupra turneelor mele și fiecare succes îl bucură de parcă ar fi al lui. Și de fapt este un succes al lui, al școlii leningrădene.

Îmi aduc cu emoție aminte de seara cînd eu, un tînăr student în penultimul an, am fost distribuit într-un spectacol de gală și trebuia să o am de parteneră pe artista poporului Alla Șelest. Gîndiți-vă: să dansez pe scena vestitului teatru „Kirov", împreună cu marea balerină pe care publicul leningrădean o divinizează, să împart cabina cu artistul pe care-l admiram atît de mult, cu Konstantin Sergheev. Stăteam retras într-un colț al cabinei și aproape că-mi țineam respirația, nevrînd să-l deranjez cu nimic pe marele artist. Dar el a început să se intereseze de studiile mele, m-a ajutat să-mi fac machiajul și, înainte de a intra în scenă, atît el cît și soția sa, Natalia Dudinskaia, mi-au dat ultimele sfaturi. De atunci, cei doi maeștri ai baletului s-au interesat mereu de progresele mele și întotdeauna, după ce dansam ceva nou, cei mai severi critici îmi erau profesorul Puşkin, Dudinskaia și Sergheev.

O amintire din anii studiilor: Gelu Barbu (dreapta) împreună cu colegii săi sovietici Gherman Ianson, Natașa Alexandrova și Nina Timofeeva.

Alla Osipenko, Ina Zubkovskaia, Slava Kuznețov, Ninel Petrova, Boris Bregvadze, Nina Timofeeva, Gherman Ianson, Helmi Puur sînt nume de prieteni dragi, nume de artiști care au dus faima baletului sovietic pe toate continentele. Ne-am revăzut în timpul turneului lor la București, iar în toamna anului trecut, cu prilejul turneului Teatrului nostru de Operă și Balet în Uniunea Sovietică, i-am întîlnit din nou.

Locuiam la hotelul „Leningradskaia" la etajul al 19-lea și mă odihneam pentru spectacolul din seara aceea, cînd cineva a bătut la ușa camerei mele. Era el, Aleksandr Ivanovici, profesorul și prietenul meu. Venise la Moscova pentru a-și vedea elevul care dansa acum ca reprezentant al baletului românesc. A fost într-adevăr o seară de neuitat.

Sînt zece ani, un deceniu întreg, de cînd am păşit pe pămîntul sovietic. Un deceniu în care prietenia care leagă poporul nostru de popoarele sovietice a devenit tot mai adîncă, tot mai trainică.

Gelu BARBU
prim balerin al Teatrului de Operă și Balet al R.P.R.

DISC

SIMFONIA NR. 2 a compozitorului sovietic Aram Haciaturian, a cărui creație se bucură de o largă răspîndire în țara noastră, a fost înregistrată și imprimată în Uniunea Sovietică pe un disc microsilon, în interpretarea dirijorului romîn George Georgescu, care la pupitrul Orchestrei Filarmonice de Stat „George Enescu" redă cu măiestrie deosebit de pregnant dramatismul acestei renumite lucrări.

ARIA LUI LENSKI, din actul al doilea al operei „Evgheni Oneghin" de P.I. Ceaikovski, este interpretată de tenorul Valentin Teodorian de la Teatrul de Operă și Balet, pe un disc micro editat de Electrecord. Orchestra simfonică a Cinematografiei, sub conducerea dirijorului Mircea Cristescu, asigură un acompaniament discret și nuanțat.

GEORGE GEORGESCU, apreciat în mod deosebit ca dirijor și cunoscător al operei lui Richard Strauss fa dirijat cu ocazia celui de-al doilea Concurs și festival internațional „George Enescu" Burlesca" în re minor cu Sviatoslav Richter ca solist), a înregistrat în U.R.S.S. poemul simfonic „Don Juan".

Discul realizat în studiourile sovietice are marea calitate de a reda cu multă finețe timbrele orchestrale.

SE APROPIE MIEZUL NOPȚII, celebra arie a Lizei din actul al treilea al operei „Dama de pică" cîntată de soprana Maria Vologescu, se remarcă printr-o deosebită forță de convingere datorită autenticei participări a artistei. Înregistrarea din punct de vedere tehnic este de calitate medie, prezentînd unele distorsiuni în registrul acut.

KNEAZUL IGOR, opera lui A. P. Borodin, cuprinde nenumărate arii de mare virtuozitate. Discul „Arii din opere ruseşti" ne oferă două din ele: aria Konceakovnei din actul al doilea „Soarele a apus", în interpretarea mezzo-sopranei Elena Cernei, și aria lui Igor din actul al doilea „Nu pot afla odihnă", cîntată de baritonul Petre Ștefănescu-Goanga.

MONOLOGUL „ATOTPUTERNIC SÎNT", din actul al doilea al operei „Boris Godunov" de Modest Mussorgski, scenă de adînc dramatism, are un interpret de valoare în basul Traian Popescu de la Opera de Stat din Cluj. De data aceasta realizarea sonoră a discului pune în evidență aportul orchestrei sub bagheta dirijorului Anatol Kisadji.

Petra Oleum (IV)

Viitorul energiei P

• „VÎNĂTOAREA" DE LA CASTELUL ACHNACARRY • CÎND ȚIȚEIUL DE 70 DE CENȚI SE VINDE CU 20 DE DOLARI • CARTELUL SE CLATINĂ • S-AU ÎNMULȚIT ADVERSARII CELOR „8 MARI" • SABOTAJ SUB SEMNĂTURA „S. O." • AVÎNTUL INDUSTRIEI PETROLIERE A ȚĂRILOR SOCIALISTE • ÎN LOCUL OȚELULUI ȘI AL METALELOR NEFEROASE • VIITORUL PETROCHIMIEI

—Să-l reînviem pentru scurt timp pe Sir Henry Deterding. În 1928, în castelul Achnacarry din Anglia, Deterding a primit oaspeți de vază: reprezentanții marilor trusturi petroliere. Și în străvechiul castel de vînătoare din Scoția a fost întocmit atunci un plan de „vînătoare", de astă dată însă după profituri. Magnații „aurului negru" au înființat Cartelul internațional al petrolului, stabilind totodată un preț unic mondial al petrolului. Ce este acesta? Petrolul este vîndut la prețul cel mai ridicat, luîndu-se ca bază prețul de cost plus cheltuielile de transport din... Mexic, unde, datorită productivității reduse, exploatarea petrolieră costă foarte scump. Cumpărătorul este obligat să accepte prețul impus de cartelul internațional, indiferent de unde provine petrolul livrat. Așa se face că vreme de 32 de ani consumatorii din țările capitaliste au plătit acest preț de monopol chiar și atunci cînd petrolul a fost extras în Orientul Apropiat, bunăoară în Kuweit, unde țițeiul costa doar 70 de cenți tona, în timp ce cartelul îl vindea cu 20 de dolari tona... Într-adevăr, o sursă de profituri fabuloase!

Cartelul este format din șapte mari companii: *Standard Oil of New Jersey* și *Socony Mobiloil* (Rockefeller), *Standard Oil of California* (Rockefeller și grupul din Chicago), *Texas Company* (Rockefeller-Morgan), *Gulf Oil Corporation* (Mellon), *British Petroleum* Co. (pînă în 1954 Anglo-Iranian Co.), *Royal Dutch-Shell* și, ceva mai la o parte, pe „locul 8" — pe „strapontină", cum s-ar spune — *Compagnie Française des Pétroles*, monopolul băncii Rotschild și al celor „200 de familii" din Franța. Deci cinci companii americane, două britanice și una franceză. Cei „opt mari" sînt întruchiparea cea mai vie a capitalismului monopolist: un adevărat „superstat" ce-și impune dictatura cu orice mijloace — de la cele diplomatice și pînă la intervenția militară fățișă. Iar dacă, cineva, undeva în lumea capitalistă, a încercat măcar o dată în aceste trei decenii să reducă prețul fixat de cartel, monstruoasa coaliție l-a nimicit fără milă. Cei opt considerau că atotputernicia lor pe piața petrolieră a lumii capitaliste nu trebuie și nu poate fi zdruncinată în vreun fel..

Atac împotriva prețului de monopol!

În ultimii ani însă, adversarii cartelului s-au înmulțit. A crescut numărul așa-zișilor „independenți" — companii mai mici, cu capital de stat sau particular din Statele Unite, Italia, R.F.G., Japonia, Franța etc.... Acestea pătrund în țările arabe, în Africa, în America Latină, provocînd fisuri în citadela pînă mai ieri inexpugnabilă a cartelului. Hotărîrea țărilor arabe —exprimată în cadrul a diferite conferințe internaționale — de a dispune singure de bogățiile lor constituie de asemenea o lovitură pentru monopolurile din cadrul cartelului, căci țările arabe cer să beneficieze de pe urma întregului ciclu de operațiuni—și deci și de pe urma rafinării și comercializării petrolului — și nu vor să primească doar jumătate din profiturile obținute de pe urma extracției țițeiului brut. Ca rezultat al diferitelor presiuni exercitate asupra sa, cartelul a redus prețul țițeiului brut (ceea ce constituie totuși o înfrîngere pentru el), dar în același timp a urcat prețurile produselor finite. Rezultatul? Sînt prejudiciate veniturile țărilor din Orientul Apropiat, consumatorul din țările occidentale este nevoit să plătească mai scump benzina și alte produse petroliere, iar în schimb monopoliștii își mențin profiturile... Lupta împotriva regilor petrolului nu este de loc ușoară!

Dar, în afara faptului că jefuiesc bogățiile naturale ale țărilor slab dezvoltate economicește, monopoliștii își mențin dominația și prin alte mijloace. Astfel ei împiedică livrarea către aceste țări de utilaje, mașini etc. pentru dezvoltarea unei industrii naționale de utilaj petrolier, ca și formarea de cadre pentru industria petrolieră etc. Cu totul opusă este atitudinea statelor socialiste față de țările slab dezvoltate, posesoare a importante resurse naturale printre care și petrol. Să luăm de pildă exemplul țării noastre: în 1958 R.P.R. a semnat un acord cu India pentru construirea în această țară a unei rafinării cu o capacitate anuală de 750.000 de tone. Specialiștii romîni, folosind utilaj românesc, ajută totodată la prospectarea și exploatarea zăcămintelor petrolifere din India. Pe aceeași bază colaborăm cu Indonezia și cu alte țări. *„Rezultatele încununate de succes ale specialiștilor sovietici și romîni în India se află în contrast izbitor cu activitatea societăților petroliere engleze și americane din Pakistan, care de cîțiva ani fac prospecțiuni petroliere și nu descoperă nimic"*. Acest citat din ziarul pakistanez „Leader" nu numai că este foarte semnificativ în ce privește adevăratul înțeles al noțiunii de ajutor, dar totodată pune în lumină și o altă metodă a cartelului de a-și menține poziția dominantă: sabotarea dezvoltării producției petroliere naționale a țărilor slab dezvoltate. Săptămînalul brazilian „Semanario", de pildă, a demascat în august 1960 sabotajul tehnicienilor americani care fuseseră angajați de către societatea națională petrolieră braziliană Petrobaz. Acești experți au folosit un puternic dizolvant pe care l-au introdus în locurile unde au găsit petrol în statul Alogoàs pentru a împiedica ieșirea țițeiului la suprafață. „Semanario" sublinia că aceste acte de sabotaj purtau semnătura „S.O." — Standard Oil

Cu pași uriași...

Cît de puternic contrastează cu dezvoltarea contradictorie a industriei petroliere din țările capitaliste avîntul impetuos al industriei petroliere în țările socialiste! Să începem cu cîteva cifre. Uniunea Sovietică și-a sporit producția de țiței între 1958-1960 cu peste 34 milioane de tone! În 1961, conform planului, producția va atinge 166 milioane de tone. Așa că în cursul acestui an Uniunea Sovietică va ocupa fără îndoială al doilea loc în statisticile mondiale, loc deținut pînă acum de Venezuela, a cărei producție stagnează. În 1970, producția va ajunge la 390 milioane de tone! Deci: între 1961-1970, în 10 ani, creșterea producției de țiței va fi de 224 milioane de tone. Programul P.C.U.S. trasează în mod clar sarcina creșterii continue și în ritm rapid a producției de combustibil. Programul relevă în același timp importanța petrolului și a gazelor naturale, ca materii prime pentru industria chimică.

În Program se subliniază că se va promova în mod consecvent orientarea spre extracția cu precădere a petrolului și a gazelor, urmînd ca ele să fie folosite tot mai mult ca materii prime în industria chimică, extracția petrolului trebuind să acopere în întregime toate nevoile economiei naționale.

Un miliard de tone de țiței!

CREȘTEREA PRODUCȚIEI MONDIALE DE ȚIȚEI ÎN ULTIMII CINCI ANI

Anul	Tone
1956	837.731.000
1957	882.246.000
1958	909.700.000
1959	980.600.000
1960	1.051.746.000

Centrul de greutate al extracției de țiței în marea țară sovietică s-a deplasat din Caucaz în regiunile dintre Volga și Ural. Aici se află regiunea petroliferă denumită „al doilea Baku". În timp ce, în 1940, Caucazul dădea 81,1% din producția totală de țiței a Uniunii Sovietice, iar „al doilea Baku" numai 6%, în 1956 raportul era deja de 27% pentru Caucaz și 62,8% pentru regiunea Volga-Ural. Această desconcentrare are o foarte mare importanță pentru industria sovietică, mai ales că s-au descoperit și alte regiuni petrolifere în părțile europene, în Asia Centrală și pînă sus în nord. Și numărul lor crește cu fiecare an.

Se remarcă de asemenea creșterea producției de țiței în Republica Populară Chineză. Cu ajutorul specialiștilor din U.R.S.S., R.P.R., R.P.U. au fost descoperite zăcăminte petrolifere prețioase. Au sosit totodată utilaje moderne. De asemenea a crescut producția petrolieră a Republicii Populare Ungare, ajungînd în 1960 la 1.215 000 de tone.

Consumul de petrol în țările socialiste crește o dată cu dezvoltarea impetuoasă a industriei petroliere în general și a petrochimiei în special. Curînd U.R.S.S. va livra mai multor țări socialiste din Europa — Cehoslovacia, Polonia, Ungaria și R.D. Germană — prin prima conductă transeuropeană de petrol, care este în curs de construcție, milioane de tone de țiței pe an. Uriașele rezerve de petrol ale lagărului socialist și perspectivele de dezvoltare a industriei petroliere din țările socialiste constituie încă o mărturie a forței de neînvins a acestor țări.

Mase plastice se pot fabrica și din cărbune. Dar: 1 tonă de petrol dă tot attea materii prime pentru mase plastice și fibre sintetice ca 7,5 tone de brichete sau 15 tone de lignit.

În ciuda extracției continue și în pofida zvonurilor alarmiste lansate — cu evident substrat politic — de către monopoliști, rezervele mondiale de țiței cresc necontenit și, în 1972, vor atinge probabil cifra de 41 miliarde de tone! În 1959, din rezervele cunoscute pe teritoriile țărilor capitaliste numai 15,1% se găseau în subsolul țărilor dezvoltate (12,7% în S.U.A.), iar 84,9% în țările așa-zise „slab dezvoltate", care luptă pentru cucerirea deplinei independențe economice și politice. Or, tocmai aici se ascunde pericolul cel mai mare pentru Cartelul internațional al petrolului. Graficul de mai jos se referă la rezervele de petrol pe plan mondial, pînă în 1955. Și perspectivele pentru 1972.

În 1947 producția de țiței a țării noastre era de numai 3.990.000 de tone. Aceasta ca rezultat al sabotajului monopolurilor străine care mai stăpîneau încă petrolul din Romînia. După înfrîngerea hitleriștilor, reprezentanții marilor monopoluri apusene se grăbesc să vină la noi în țară pentru a-și pune la punct murdarele lor afaceri. În 1945 a sosit aci Otto Stern, unul dintre conducătorii lui Royal Dutch, fost director general la „Astra Română"; în 1946 — R.P. Bolton, fost director general al societății „Romîno-Americana". Imediat după terminarea războiului, îmbrăcat în uniformă de ofițer britanic, a sosit T.S. Masterson, fost director al societății „Unirea". Și aceștia nu au fost singurii. Stern a format un așa-zis comitet de coordonare: Management Committee. În realitate, o coaliție a sabotorilor străini și a complicilor lor din țară. Și au sabotat atît prospecțiunile, forajele, rafinarea, cît și înlocuirea utilajului învechit.

Al doilea secol al petrolului romînesc!

Încă din 1945, la Conferința Națională a P.C.R., tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej a subliniat importanța dezvoltării industriei petroliere arătînd că: *„Este nevoie de intensificarea exploatării și a acțiunii de explorare pentru găsirea și punerea în exploatare a noi surse de țiței, în scopul ridicării producției actuale"*. Și muncitorii petroliști, conduși de partid, au stat în primele rînduri ale bătăliei pentru zădărnicirea sabotajului capitalist și pentru sporirea producției. Teoreticienii apuseni ai „epuizării rezervelor" din Romînia au rămas uimiți în fața rezultatelor obținute de muncitorii petroliști în frunte cu comuniștii. Sondele din Valea Prahovei, a căror secare fusese „prezisă" de geologii apuseni pentru 1944-1945, au început să producă din nou, iar geologi ridicați din rîndurile poporului au descoperit noi terenuri petrolifere în Muntenia, Moldova, Oltenia. Utilajul necesar ne-a fost livrat de Uniunea Sovietică, ajutor de neprețuit în zile grele. Apoi, în anii care au urmat, punînd în practică politica partidului, am făurit o industrie proprie de utilaj petrolier. Romînia populară este singurul exemplu din lume al unui stat mic care își exploatează zăcămintele cu ajutorul industriei proprii de utilaj petrolier. Și nu numai atît. Romînia, țara înapoiată de odinioară, exportă azi în multe țări instalații complete de foraj și extracție, precum și rafinării la un înalt nivel tehnic.

Progresul pe care-l înregistrează industria noastră petrolieră este oglindit în acele capitole ale Directivelor Congresului al III-lea al P.M.R., care vorbesc despre valorificarea superioară a resurselor naturale. Prin prelucrarea superioară a țițeiului, dezvoltarea petrochimiei și a chimizării gazelor naturale se vor obține produse petroliere și chimice de mare valoare economică. Fotografia noastră arată instalația de laclamă a Uzinei de fibre și fire sintetice de la Săvinești, mîndria industriei noastre petrochimice.

Iar cînd petrolul romînesc a intrat în cel de-al doilea secol al existenței sale, în 1957, producția de țiței ajunsese la 11.180.000 de tone! De o importanță deosebită este și un alt fapt: spre deosebire de trecut, cînd cea mai mare parte a petrolului extras se exporta în stare brută, în prezent întreaga noastră producție de țiței este prelucrată în rafinăriile din țară! În ceea ce privește viitorul, pentru consolidarea și dezvoltarea mai departe a industriei petrolului, sarcina principală trasată de cel de-al III-lea Congres al partidului pentru perioada 1960-1965 este creșterea rezervelor de țiței prin mărirea volumului lucrărilor de prospecțiune și al forajului de explorare de mare adîncime, precum și îmbunătățirea calității tuturor produselor, sporirea producției de motorină, ridicarea calității benzinelor și uleiurilor, asigurînd totodată materiile prime necesare industriei petrochimice.

Cea mai tînără industrie

Ce este petrochimia? Ce sînt materialele plastice? Este dificil de răspuns în cîteva rînduri la aceste întrebări. Nici o întreagă

carte n-ar epuiza acest subiect. Dar să încercăm totuşi.

Tehnica modernă nu poate păşi înainte folosind numai materialele „clasice" sau materia primă animală şi vegetală. Ea are nevoie de materiale mai tari ca oţelul, mai flexibile decît cauciucul natural, mai uşoare şi mai frumoase decît mătasea naturală. Petrochimia oferă astfel de materiale. Ele sînt masele plastice şi fibrele sintetice. Industria acestora e foarte tînără. Nu are nici două decenii de existenţă. În 1925 au fost fabricate în întreaga lume doar 75 tone de produse chimice pe baza prelucrării petrolului. În 1957 această cantitate s-a ridicat la aproape 17 milioane de tone. Industria chimică clasică s-a dezvoltat pe bază de cărbune. Astăzi, petrochimia, bazată pe valorificarea petrolului şi a gazelor naturale, dă mii de produse care au calităţi superioare celor naturale. Lemnul e uşor, dar arde şi e prea puţin rezistent faţă de agenţii chimici, fizici şi chiar cei biologici; prinde carii, putrezeşte. Oţelul nu este nici transparent şi nici electroizolant. Sticla este electroizolantă, este şi transparentă, dar nu e rezistentă. Masele plastice întrunesc mai multe însuşiri de acest fel la un loc. Iată de pildă sticla „plexi". Ea este transparentă, electroizolantă, nu se sparge şi poate fi prelucrată prin metode mecanice. Fibrele artificiale sînt de şase ori mai uşoare decît oţelul, dar au o rezistenţă la rupere egală cu a acestuia.

Încă ceva. În ţara noastră, pînă la crearea industriei petrochimice, numeroase produse se fabricau din porumb, cartofi, lemn de fag etc. Numai pentru fabricarea a 50.000 tone de cauciuc sintetic, la combinatul din Oneşti ar fi trebuit să se consume fie 335.000 tone de porumb, fie 1.265.000 tone de cartofi! Dar cînd combinatul va lucra cu întreaga sa capacitate, această cantitate de cauciuc se va produce numai prin prelucrarea unor reziduuri rezultate din rafinarea petrolului, care în trecut erau considerate cu totul inutile. Mai departe: masele plastice pot înlocui cu succes fierul şi metalele neferoase. Producţia de mase plastice şi răşini sintetice va atinge în 1965 în uzinele noastre o producţie de circa 95.000 tone. Aceasta echivalează cu o jumătate de milion de tone metale neferoase... Şi pentru a termina această succintă expunere: în 1965 ţara noastră va dispune de o capacitate de producţie petrochimică de circa 880.000 tone. Să facem şi o comparaţie: în 1959 Anglia a produs 378.000 tone, R.F. Germană — 335.000, Franţa — 260.000 şi Italia — 180.000 tone.

Scurtă privire în viitor

Au trebuit să treacă cîteva milenii pentru ca omul să descopere că lemnul pădurilor, pe cale de dispariţie, poate fi înlocuit, drept combustibil, cu „pădurea subterană", adică cu cărbunele. Dar înlocuirea treptată şi parţială a cărbunelui cu petrolul, ca sursă de energie, nu a durat decît 60-70 de ani. Cîţi ani va dura oare trecerea de la ţiţei la energia atomică? Un savant englez spunea că descoperirea energiei atomice a fost „cea de-a doua descoperire a focului de către om". Prin munca comună a fizicienilor lumii ne apropiem de era energiei termonucleare. Aceasta va fi „cea de-a treia descoperire a focului".

— Bravo! — exclamă entuziasmat prietenul. Realizările în domeniul energiei atomice vor detrona complet combustibilii clasici. Lemnul, cărbunele, petrolul — adio peste un deceniu sau două!

— Nu este aşa! Întreaga istorie a tehnicii ne arată că o sursă de energie n-a înlocuit niciodată total o altă sursă de energie. A completat-o numai... Aşa de pildă ţiţeiul n-a înlocuit cu totul cărbunele, ci numai în unele domenii ale utilizării sale. Energia nucleară va completa toate celelalte surse de energie, dar nu le va înlocui. Ţiţeiul va constitui şi pe mai departe sursa de lubrifianţi pentru maşini. Or, uleiurile de uns sînt necesare oricărei maşini din lume, de la maşina de scris la maşinile noilor transatlantice. Iar pentru miile de produse ale petrochimiei tot ţiţeiul şi gazele naturale vor constitui baza principală.

Petrolul a rămas aşadar şi va rămîne multă vreme o mare sursă de energie a omenirii. Îţi aduci aminte prietene, ce spuneam la început? În acest lichid se ascunde o adevărată forţă miraculoasă, o forţă de uriaş...

Peter VADÁSZ

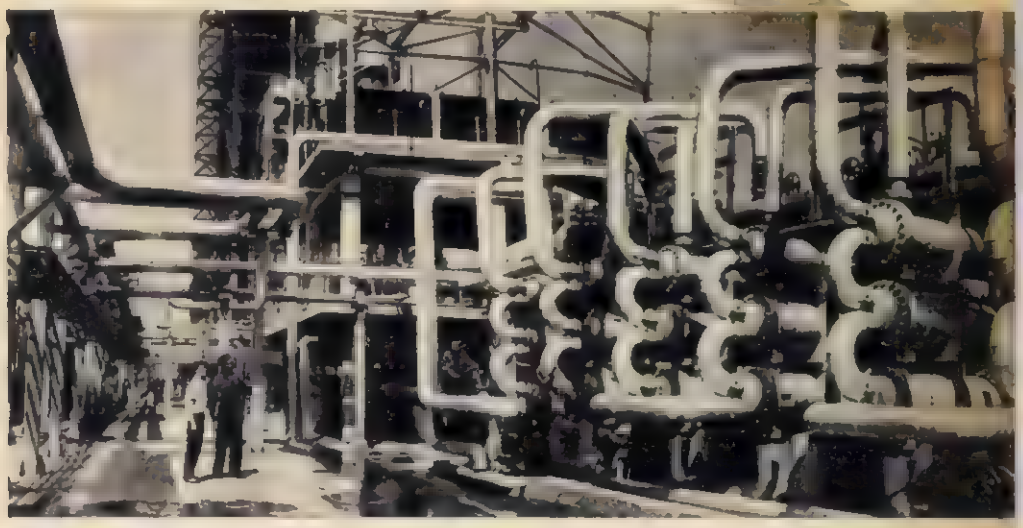

În luna august 1937, societatea „Vacuum Oil Company" S. A. din Romînia, răspunzînd la unele „zvonuri defăimătoare" în privinţa calităţii uleiurilor sale, a publicat un anunţ în ziarele din Romînia spunînd că „uleiul Gargoyle Mobiloil", pus în vînzare aici, era rafinat în America, iar bidoanele umplute de asemenea în America. Nici o manipulaţie nu a fost vreodată executată în Romînia. Cîtă obrăznicie şi dispreţ! Astăzi întreaga producţie petrolieră se prelucrează în ţară! Şi pe drumul ridicării calităţii produselor se construiesc mereu instalaţii noi, cum sînt de pildă cele de la rafinăria modernă de la Oneşti, care se văd în fotografia de mai sus.

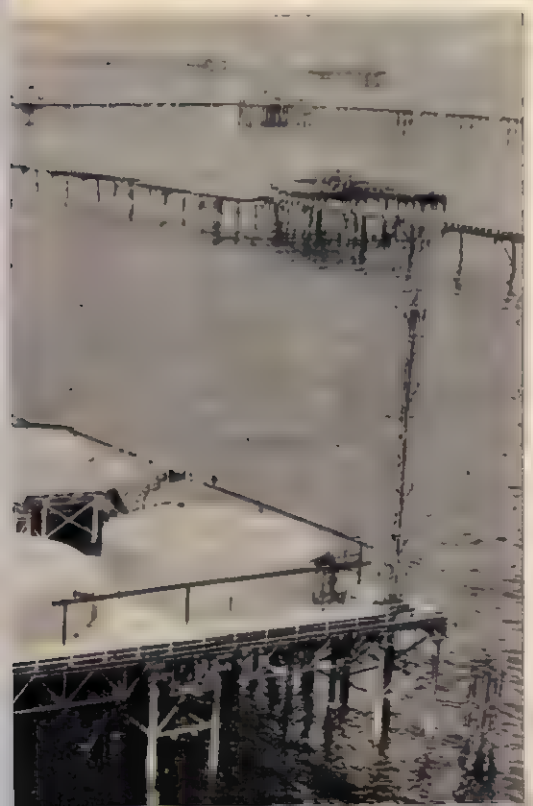

Autostrăzile din Baku, construite pe picioare de oţel, intră în Marea Caspică pe o distanţă de peste 120 de kilometri. Ele leagă ţărmul cu sondele înălţate în plină mare. Pe urmă, elicopterul le transportă în unicul oraş maritim din lume, clădit în mijlocul mării pe piloni şi poduri de metal şi lemn. În adîncul apei se zăresc contururile unor stînci: zăcămintele submarine Neftеanie Kamni (Pietrele petrolului). Un oraş s-a ridicat aici pe o insulă artificială. Apartamente confortabile, calorifer, baie, televiziune, cinematograf, bibliotecă, club. O realizare minunată a oamenilor sovietici.

Am salutat pentru întîia dată Tropicul Cancerului prin vizorul zgîrcit al unui „Boeing Intercontinental" care ne purta spre sud cu aproape 1.000 de km pe oră. În amurgul de august, golful Mexicului părea nefiresc de senin și albastru privit de la 12.000m înălțime, din mijlocul cerului care devenea tot mai sumbru, bătînd cînd în violet, cînd în cenușiu. A fost apoi o mare albă-pufoasă de nori sub noi și una neagră, agitată și brăzdată de trăsnete năprasnice, în jur. Cînd, după lungi căutări și chinuite ezitări, avionul a reușit să străpungă cele două mări, era noapte. Orașul Mexic, pe care călătorii îl așteptau cu priviri zadarnic încordate de mai bine de o oră, s-a ivit pe neașteptate, la numai cîteva sute de metri sub noi. În clipele acelea scurte, un vecin a mai găsit răgaz să-mi descifreze pe imensa hartă vie, punctată cu lumini multicolore filtrate prin ploaia deasă, ovalul imens din marginea de sud a orașului: cetatea universitară.

După cîteva zile am văzut din nou cetatea universitară. De data aceasta, la început, prin gardul viu de oameni îngrămădiți spre a urmări o ametitoare cursă automobilistică acolo unde Calle de los Insurgentes și Calle de la Revolucion se apropie spre a face loc autostrăzii către Acapulco. Cu indisciplina deprinsă în acele zile, am reușit să sărim lepureșteș peste șoseaua brăzdată de poruncitoare linii albe și păzită de oameni cu brasarde. Zgomotul asurzitor al eșapamentelor a rămas undeva în urmă și am putut privi, în sfîrșit, liniștiți în jur.

Cît vezi cu ochii, în dreapta și în stînga, este vestitul Pedegral de San Angel, locul unde cu 30-40 de veacuri în urmă vulcanul Xitle a îngropat într-o mare de lavă incandescentă primele monumente pe care le-au ridicat primii oameni ai Americii. De altfel, de 40.000 de ani, de cînd, după calculele unor arheologi, ar fi apărut oameni pe aceste pămînturi, viața lor s-a împletit cu viața vulcanilor.

Unii dintre vulcani înspăimîntau pe oameni, le distrugeau așezările imprudente și-i alungau. În cursul lung al veacurilor, pe rînd, cei mai mulți s-au stins. Abia dacă mai este ici și colo cîte unul care dă încă semne de viață. Oamenii par a fi lăsat grija lor în seama celor care se ocupă cu istoria scoarței pămîntești. Astăzi poți să-i numeri pe degete pe cei care îți mai povestesc că în 1934 a erupt Paricatin, un nou vulcan, la fel de absurd ca și Xitle.

Din peisajul pitoresc mexican: un uriaș cactus în formă de candelabru.

Există însă și o altă categorie de vulcani, pe care oamenii nu i-au lăsat numai în seama celor care se ocupă cu istoria, deși tocmai erupțiile lor fac măreția istoriei mexicane. Pe unul l-a chemat Emiliano Zapatta, pe altul Francisco Villa, pe altul... Dar cum aș putea să dau o listă încheiată a acestor vulcani, cînd văd chiar în fața mea, pe unul din zidurile cetății universitare, că artistul-cronicar, care a înșiruit densa cronologie a marilor erupții sociale mexicane a lăsat la urmă, după mențiunea „1910-1917" (anul revoluției burghezo-democratice), o altă cifră, neîncheiată: „19..."?

Așadar, pe pămîntul pe care Xitle l-a transformat odinioară în ceea ce un autor mexican numește „teluricul cimitir al celei mai vechi culturi de pe acest continent",

Vă „CEH

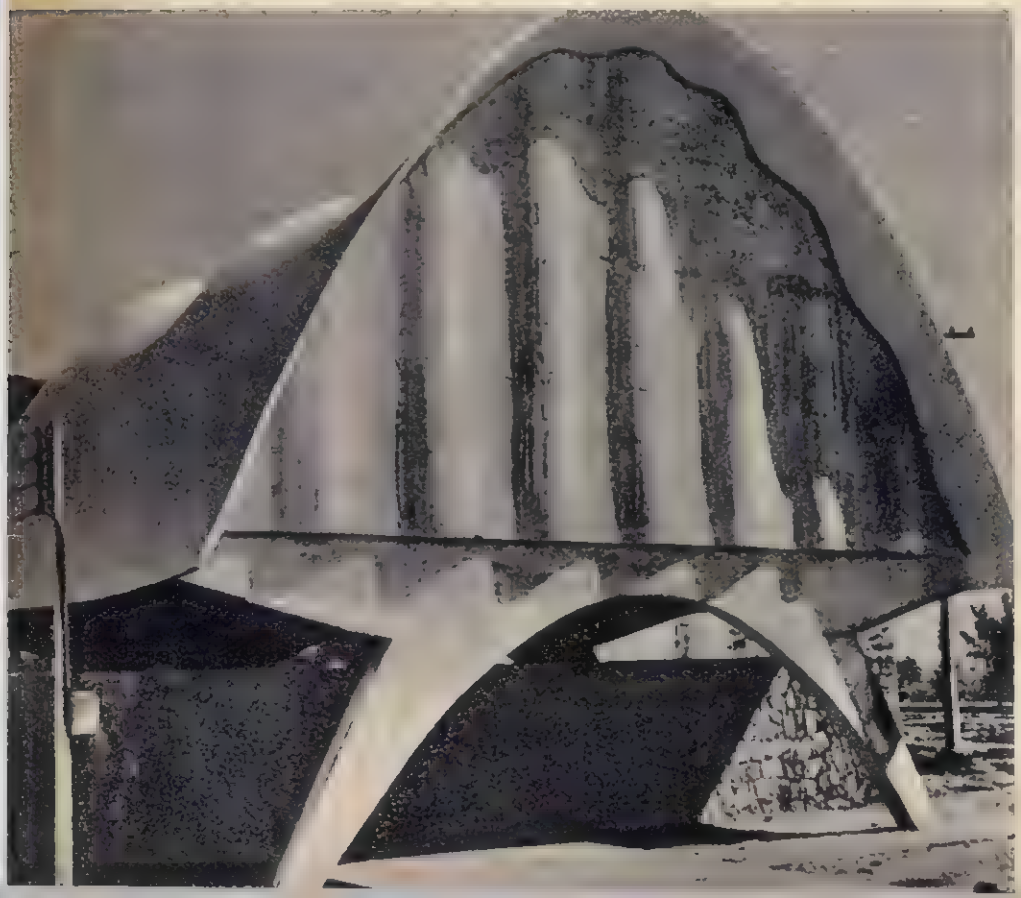

Institutul de fizică nucleară. Arhitectura construcției: J. Gonzales Reyna.

în vecinătatea străvechii piramide unde popoarele Nahoa adorau prin secolele XIII-XIV pe Xinhtecutli, zeul focului, geniul poporului mexican a ridicat în zilele noastre un oraș al culturii: cetatea universitară.

Pe spații întinse, fiecare știință își are aici templul ei, ridicat în linii geometric perfecte, din oțel și piatră, cu risipă de cristaluri luminoase, coridoare deschise și uriașe picturi murale.

Prezentatorii de profesie ai cetății îți atrag de obicei atenția asupra contrastului dintre linia verticală a clădirii care adăpostește institutele fizico-matematice, clădire înălțată spre cer pe scara a 15 etaje, și orizontalitatea liniei celorlalte facultăți dispuse larg în jurul ei. Un însoțitor te cheamă nerăbdător spre dramaticul efort al lui Prometeu, în a cărui statuie R. Betancourt a sintetizat întreaga istorie a cunoașterii umane. Privirile rămîn ațintite îndelung spre muralele în care Rivera și Siqueiros, cu un savant și fascinant rafinament, împletesc străvechile motive geometrice, tot atît de străvechile blînde culori de roz sau verde ale culturii maya cu chipurile granitice și culorile tari din care răzbat ecourile răscolitoare ale marilor mișcări populare din anii 1910-1917.

Cărora să le dai prioritate? Las răspunsul în seama specialiștilor și rămîn captivat în fața acestei armonii perfecte a tuturor științelor și artelor, care și-au împletit mîinile spre a da, într-o comună cetate a culturii, expresie modernă unei istorii naționale multiseculare.

Gîndul zboară, fără voie, spre descrierea pe care Tomaso Campanella o făcea „cetății soarelui": «După indicațiile triumvirului nu-

mit „Înțelepciune", toate zidurile interioare cît și cele exterioare ale cetății sînt acoperite de sus și pînă jos cu picturi frumoase ce reprezintă științele într-o minunată ordine».

Pe vremea cînd Campanella făurea cu condeiul în mînă asemenea visări pentru oameni, cuceritorii spanioli terminau de distrus și ars Tenohtitlanul, orașul minunat clădit pe lac, cu clădiri sclipitoare care uimiseră pînă și pe necruțătorii năvălitori veniți pe urmele lui Columb.

Tenohtitlanul nu mai este demult; pe locul lui se ridică orașul Mexic, cu ciudățeniile, contrastele și fantasticele sale disproporții. Dar într-un colț al său s-a întruchipat o parte din „cetatea soarelui", la care visa Campanella. S-a întruchipat din cele mai bune tradiții revoluționare ale poporului mexican, de vreme ce însuși David Siqueiros mărturisea cîndva că tocmai anii revoluționari 1910-1917 au fost anii săi „de învățămînt școlar și artistic și de inițiere în viața cetățenească".

Am vrut să cumpăr într-o librărie vecină cu „cetatea soarelui" cîteva reproduceri din

Să fie acesta omul căruia, în viață fiind încă, i s-a ridicat singura statuie existentă în această cetate a soarelui și a științei? Nu îndrăznesc să răspund întrebării, cînd vocea șoferului continuă să-mi ajungă la ureche într-o spaniolă muzicală: „Este cel mai bogat om din Mexic și unul din cei mai bogați din lume. Are trei avioane intercontinentale pe care le ține numai pentru călătoriile sale".

Parcă încep să găsesc o explicație și mă grăbesc să întrerup relatarea:

— Înțeleg, înțeleg. Dînsul a finanțat ridicarea acestei cetăți.

— Nu, senor, vă înșelați. Universitatea s-a ridicat cu banii poporului. Dînsul era președinte însă...

— Mulțumesc.

Las șoferul să plece și rămîn cu gîndul la această ciudată prezență a unei statui a aurului în cetatea lui Campanella. Aș fi vrut să pot sta de vorbă cu unul din cei 40.000 de studenți ai universității, dar nu e nimeni în jur. Poate unde este vacanță, poate unde majoritatea studenților locuiesc departe, în oraș...

pildă, și-a ales un nou comitet studențesc. La instalarea acestuia, în fața rectorului și a corpului profesoral, noul președinte a expus programul comitetului ales, declarînd că acesta înțelege să se ocupe nu numai de problemele vieții materiale a studențimii, dar și de orientarea ei cetățenească, înfățișîndu-i pericolul imperialismului nord-american, al politicii clericale și al presei vîndute trusturilor, educînd-o în spiritul concepției științifice marxist-leniniste.

Urmăream furia nestăpînită cu care ziarele pe care le țineam în mînă defăimau răspunsul studențimii. Părea mugetul ucigător al vulcanului Xitle, care demult înmormîntase pe aceste locuri orice urmă de viață, dar care azi nu mai are putere. Și auzeam totodată zbuciumul altor vulcani, al unor vulcani tineri și de altă natură, care nu alungă oamenii, ci-i adună, care nu ucid viața, ci o înalță. Zbuciumul altor vulcani, care acum o jumătate de veac purtau numele de Zapatta sau Villa, care astăzi poartă alte nume, au o forță irezistibilă și care clocotesc gata să erupă pe multe părți ale globului, ca și în sălile de curs ale „cetății soarelui".

— ÎNSEMNĂRI DE CĂLĂTORIE DIN MEXIC —

Ecouri din CETATEA SOARELUI"

de Costin MURGESCU

minunatele „sculpturi în culori" care sînt picturile lui Siqueiros. Dar vînzătoarea s-a speriat. La început n-am înțeles de ce. Pe urmă mi-am reamintit: unul din autorii „cetății soarelui" zace undeva într-o închisoare. M-am întors în cetate, mai trist, mai întunecat, în ciuda frumuseților, a soarelui și liniștii care mă înconjurau în această după-amiază a unei zile de sărbătoare.

Aveam un ziar proaspăt cumpărat în mînă și m-am trezit față-n față cu o statuie neobservată pînă atunci. O statuie impunătoare care ar fi vrut să domine imensa pajiște verde din mijlocul „cetății soarelui", în vecinătatea bibliotecii îmbrăcate în mozaicuri multicolore și a rectoratului cu muralele lui Siqueiros.

Am privit-o, am încercat să-i înțeleg sensul și n-am reușit. A trebuit să apelez la șoferul cu care veneam:

— Pe cine reprezintă statuia?

— Pe Aleman.

Numele nu-mi spunea nimic. Nu-mi aminteam să-i fi întîlnit semnătura printre arhitecții, pictorii, sculptorii și constructorii cetății soarelui; nu-mi aminteam de acest nume nici din cele citite despre istoria culturii mexicane sau a științei mondiale; nu aveam impresia să aibă vreo legătură nici cu figura legendară a lui Prometeu. Dar, în sfîrșit, nu sînt enciclopedie și apelez din nou la cunoștințele șoferului:

— A fost un mare om de știință mexican?

— Nu. A fost președintele republicii. Trăiește și acum. Nu-l știți pe domnu' Aleman?

Recunosc. Nu-l prea știu. Mi-amintesc doar foarte vag despre un președinte Aleman care în anii 1946-1952 a deschis larg capitalului american porțile spre bogățiile Mexicului.

Încerc să mă gîndesc la altceva și deschid ziarul pe care-l țineam pînă acum, inutil, în mînă. Pe o pagină întreagă, cu litere de-o șchioapă, doi cetățeni protestează într-un articol-manifest împotriva faptului că „comuniștii și procomuniștii" și-au făcut din unele facultăți „sediul" propagandei procastriste. Lipsa de „respect" față de statuia domnului Aleman pare a fi pentru cei doi semnatari și pentru ziarul respectiv un cap de acuzare împotriva studențimii de aici. Mă duc repede și cumpăr alte ziare. Acum, parcă, din toate părțile încep să vină în jurul meu miile de studenți pe care-i căutam, iar viața cetății universitare în mijlocul căreia mă aflu începe să-și arate cealaltă față, care nu are nimic din armonia arhitecturală a clădirilor.

Aflu că la 26 iulie anul acesta aniversarea revoluției cubane n-a lăsat de loc indiferenți miile de studenți mexicani, care și-au salutat cu entuziasm frații lor care făuresc o nouă Cubă. Aflu că cei doi autori indignați ai articolului din „Excelsior" nu sînt decît doi provocatori care, în zelul lor proamerican, au rămas izolați și au fost izgoniți din facultate chiar de consiliul profesoral al Facultății de economie. Aflu că pentru acest fapt, întreaga presă reacționară s-a coalizat, decretînd Facultatea de economie drept „centru de propagandă marxistă", a împroșcat cu căldări de calomnii pe profesorii și studenții economiști. Aflu că studențimea s-a ridicat împotriva reprimirii la cursuri a provocatorilor. Aflu că se fac presiuni și eforturi pentru a se realiza „unificarea asociațiilor studențești" și încep să înțeleg scopul „unificării", cînd văd bucuria presei reacționare care speră că astfel se va pune capăt influenței „liderilor comuniști". Dar aflu și replica studențimii mexicane, care la Facultatea de drept de

.... Dramaticul efort al lui Prometeu, în a cărui statuie R. Betancourt a sintetizat întreaga istorie a cunoașterii umane". Statuia este situată în fața Facultății de științe.

MINUNEA DE LA CARASU PAZARÎ

De fapt nu-i vorba de nici o minune. La Medgidia — al cărei străvechi nume era Carasu Pazari — se întîmplă exact ceea ce se întîmplă azi în toată țara: orașul întinerește, își schimbă înfățișarea, se modernizează. Am păstrat totuși titlul — Minunea de la Carasu Pazari — întrucît, în toamna asta, fraza respectivă am auzit-o repetată nu numai de cei care au revăzut de curînd orașul, ci și de înșiși locuitorii lui. Ce era Medgidia în urmă cu ani? Tîrgul dobrogean de pe vremuri era o groapă peste care bîzîiau țînțarii, o împărăție a prafului, a noroiului, a hăitților.

Medgidia era lăsată în voia soartei: o parte din tîrg — cea de la periferie — arăta la fel ca pe vremea sciților, iar centrul ilustra denumirea de Carasu Pazari (Tîrgul Apei Negre), cum se numea orașul în vremea ocupației otomane. Stăpînii orașului? Mai întîi — în timpul turcilor — cîțiva bei bogați, apoi cîțiva moșieri și negustori. Și — indiferent de naționalitatea exploatatorilor — țînțarul anofel. Cot la cot cu exploatarea feudală și burgheză, malaria își aducea copios aportul la mărirea mizeriei oamenilor muncii, subminîndu-le sănătatea.

Acesta ar fi, pe scurt, portretul Medgidiei de ieri.

Medgidia de azi? De fapt noul ei destin a început cu un deceniu în urmă, cînd bătrînul tîrg s-a transformat în centru industrial: prin construirea unei întreprinderi metalurgice și a unei mari fabrici de ciment. O dată cu acestea în stînga și în dreapta Medgidiei — pe dealuri — s-au născut două orașe noi: unul al muncitorilor de la fabrica de ciment, celălalt al metalurgiștilor — și unii și alții locatari ai numeroaselor blocuri ridicate pentru ei.

Ce-i nou acum? Este tocmai „minunea" despre care vorbesc oamenii din partea locului. Numai că — e de la sine înțeles — ea n-a fost înfăptuită nici cu bagheta magică și nici cu voia lui Alah, ci cu buldozerele, excavatoarele și mistria și, mai presus de toate, datorită politicii partidului. Medgidia și-a primit recent toată partea centrală. Și aceasta într-un timp scurt.

...Un bilanț recent al activității edilitare a orașului ne furnizează cîteva date și cifre foarte interesante: pînă la ora actuală numărul apartamentelor din blocurile puse la dispoziția oamenilor muncii se urcă la peste 4.000; o școală medie cu 20 săli de clasă se află acum instalată într-o nouă și impunătoare clădire din centrul orașului; nu departe de ea, o sală modernă de cinematograf, avînd 500 de locuri și înzestrată cu instalații de cinemascop. Pe unde se aflau niște străzi înguste, întortocheate, rămase așa încă de pe vremea ocupației turcești, au apărut 9 kilometri de străzi asfaltate; canalizarea și-a întins conductele pe o lungime de aproape 30 de km, iar 72.000 metri pătrați de locuri virane au devenit parcuri și spații verzi.

Medgidia, care înaintea instaurării puterii populare n-avea decît patru medici, are azi 29 și va avea în viitor 60; școlile din acest oraș, care în perioada antebelică nu aveau mai mult de 15 profesori și învățători, au acum 120 și numărul lor va crește în curînd la 150.

Ce noi construcții și amenajări edilitare rezervă viitorul locuitorilor din Medgidia, azi de patru ori mai mulți decît în urmă cu 15-16 ani? Încă aproape 900 de apartamente, o baie publică, un hotel, un spital cu 600 de paturi, o fabrică de gheață, o piață alimentară și o moară — unele din aceste obiective fiind de pe acum în construcție.

Așadar, au sau n-au dreptul cetățenii Medgidiei să se bucure și să se minuneze de toate aceste realizări?

I. URSEANU

Fotografii de Elena GHERA

Construcții de locuințe pentru muncitorii de la întreprinderile industriale ale orașului se văd azi în multe din cartierele Medgidiei.

Iată cum arată acum noul centru al orașului Medgidia.

Școala aceasta și-a înălțat silueta pe locul unde altădată erau niște cocioabe. ←

O sală modernă de cinematograf cu o capacitate de 500 locuri...

amintirea lui Mihail SADOVEANU

de Demostene BOTEZ

Stăpîniți de mîhnire, zeci de mii de oameni, în coloane fără sfîrșit au venit să-i aducă, la catafalc, mărturia recunoștinței, a admirației și dragostei lor. Poporul întreg a fost zguduit.

Un martor al acestor zile va trebui să consemneze pentru istorie, priveliștea aceasta, a omagiului adus de un popor întreg, scriitorului lor drag.

Ceea ce s-a văzut la Ateneul din Capitală și pe străzile dimprejur în zilele de 20 și 21 octombrie 1961 a fost ceva înălțător: poporul și-a slăvit scriitorul-tovarăș. Trebuie să se consemneze în vorbe sau în imagini vii, procesiunea aceea mîhnită, pioasă în care au defilat laolaltă muncitori, țărani, copii de școală, femei și bărbați, mame cu copii mici în brațe sau cu alții mai mărișori de mînă, care și-au lăsat casa și treburile ca să aducă un ultim salut acelui ale cărui cărți sînt în raft și pe masă.

Poporul a cunoscut marea semnificație națională și socială a operei lui Sadoveanu, și dîrza lui onestitate în apărarea celor altădată obijduiți și lipsiți de dreptate.

Mihail Sadoveanu este scriitorul cel mai legat de popor prin toată opera scrisă ca și prin activitatea și atitudinea sa de cetățean.

El vine doar de-acolo, din mulțimea poporului predestinat în vechiul regim la un anonimat vecin cu inexistența. Puțin a trebuit să se piardă și el, în gloata țăranilor neștiutori de carte. În „Anii de ucenicie" maestrul mărturisește:

„De puținele bucurii pe care maică-mea le-a avut în scurta ei viață se leagă ridicarea mea la o lume nouă, la cunoștința cărții. Căci trebuie să vă fac, iubiți prieteni, mărturisirea că am fost primul individ din seminția mamei mele care a ajuns la o asemenea stare deosebită. Zeci și sute de generații ale clanului din care făceam parte se petrecuseră într-un colț de lume, la apa Moldovei, în întuneric și suferință, în tristețe și revoltă înăbușită împotriva unei vieți care devenea din ce în ce mai apăsătoare. S-ar fi putut să trăiesc și eu ca cei dinainte și să nu rămînă după mine nici o amintire, ca despre frunzele și florile anotimpurilor".

Sutele de mii de cititori ai lui Sadoveanu, prin generații, n-au știut neapărat acestea, dar toți le-au simțit în opera maestrului, în dîrzenia cu care a denunțat nedreptatea și fărădelegea, și cu care s-a ridicat alături de poporul asuprit.

Însuși neîntrecutul lui dar de a înfățișa vremea, orînduirea cea crudă și nedreaptă, pe oamenii sărmani ca și procesul împilării și stoarcerii, este mărturisit ca venind de la străbunii obidiți, ca un glas al lor care, în fine, a răzbit la aer și lumină.

Atunci cînd în 1950 Academia R.P.R. l-a sărbătorit cu ocazia împlinirii a 70 de ani, maestrul mărturisi, nu ca o formulă de modestie dar ca destăinuirea unei adînci stări sufletești, a unei mari taine a creației:

„Dacă am izbutit să dau ceva valabil neamului meu, apoi toate laudele, pe care le primesc cu recunoștință, vreau să le întorc umiliților și ofensaților vieții, acelora care s-au petrecut ca frunzele și florile anotimpurilor și care totuși mi-au transmis depozitul lor, ca să-l pun în fața lumii noui, mărturie pentru nedreptatea imensă pe care au suferit-o și pentru crima săvîrșită asupra lor de către asupritori".

Mărturia a fost adusă. E în cele 120 de tomuri, într-o formă artistică ce-i garantează că va fi auzită la fel, peste veacuri. Sarcina n-a fost ușoară. Dar cel însărcinat și-a închinat ei toată viața lui, tot darul, toată munca, fără precupețire.

Am impresia că maestrul Sadoveanu nu a închis ochii decît după ce și-a împlinit această misiune și după ce a văzut că obidiții de altădată s-au eliberat, după ce l-a cunoscut pe Mitrea Cocor, chezaș puternic al noii orînduiri.

Dar marile idealuri ale unui intelectual conștient, ale unui scriitor nu s-au mărginit la atît. Alte chemări s-au ridicat în drumul vieții, față de care el nu a rămas nepăsător. Alt ideal, mai mare, mai întreg, unul constructiv, i-a cerut participarea pe care el și-a dat-o, ca întotdeauna, întreagă.

«Țara nouă se deschide sub auspiciile

① „Scriitorii au datoria cetățenească de a milita și a agita, mai cu seamă în acest moment istoric în care lumea își caută o nouă cale a dezvoltării sale. În acest răstimp al încordării și al războiului nervilor, se creează forța irezistibilă a conștiinței colective a oamenilor muncii de pe tot pămîntul. Această forță e în mers și va birui". *În fotografie (de la stînga la dreapta): acad. Skobelțin, M. Sadoveanu, Pablo Neruda, L. Aragon, Boris Polevoi, Anna Seghers.*

② „Vechea țară a mizeriei muncitorimii, a bolilor sociale, a mortalității infantile, a analfabetismului a fost și nu mai este". *În fotografie: M. Sadoveanu în mijlocul muncitorilor aflați la odihnă (Olănești).*

③ „... astăzi nu mai mă înfioară perspectiva trecerii mele; glasul meu se va amesteca cu al celor care vor trăi îmbunătățiți și liberi, participînd la progresul unei umanități purificate și alinate".

socialismului. Hidrocentrale electrice, canaluri de irigație, agricultură științifică, uzine metalurgice, fabrici, bunurile materiale, ale culturii și artei, deopotrivă la orașe și la sate, șosele și căi ferate pretutindeni, aducerea în agricultură a pămînturilor degradate, mlăștinoase ori sterpe, poporul întreg mobilizat pentru contribuția sa la civilizația omenirii și pentru pace.

Cînd toate acestea se vor realiza... noi cei vechi vom spune celor tineri:

„Noi am fost și am lucrat de la început, cu îndemnul partidului și pilda Uniunii Sovietice; am apucat timpuri grele, unelturi ale capitaliștilor și monopoliștilor de a sabota străduințele noastre, amenințări de război; dar am crezut în îmbunătățirea și prefacerea lumii prin socialism și am biruit"!

...Cît este de greu de adunat gîndurile, de orînduit în aceste prime ceasuri cînd încă sîntem cuprinși de farmecul vieții lui, și-i vedem gesturile, mișcările, atunci cînd el nu mai este!

Fiecare locuitor al țării noastre care a pătimit de nedreptatea orînduirii trecute, a pierdut în Mihail Sadoveanu un prieten. El a fost scriitorul profund înțelegător al poporului nostru, cel care a vorbit pentru toți obidiții.

Fiecare locuitor al planetei, dornic de pace, a pierdut în Mihail Sadoveanu un tovarăș de luptă

Dar scrisul lui e, mai departe, în vreme, o armă, și în lupta pe care o ducem, atît de avîntată astăzi, o pildă și un îndemn.

„Toată această țară a noastră, în care ieri domneau ignoranța și incuria, se schimbă astăzi văzînd cu ochii, de la o zi la alta. „Casa Scînteii" va fi una din multele realizări ale republicii noastre populare. Înălțarea ei are un înțeles care nu poate scăpa nimănui. Poporul nostru merge cu grabă și cu nerăbdare pe drumul nou ce i se deschide".

„...Vînătorile mele mi-au adus și alte cîștiguri, anume cunoașterea limbii poporului nostru de pretutindeni, a poeziei și cîntecelor bătrînești, a tradițiilor și datinilor, a tot ceea ce face unitatea neamului nostru; trecutul și suferințele poporului muncitor mi-au apărut mai limpezi; le citeam în fapte și cunoașteri directe".

MIHAIL SADOVEANU

Mărturisiri

«Sînt desigur mulți ca mine, care urmăresc în ceasurile lor de reflecții intime traducerea în fapte a attor planuri măreție. Urmăresc realizările Uniunii Sovietice ca pe un prelung vis minunat, a cărui lumină se răsfrînge și asupra patriei mele.

„Puțină vreme încă și glasu-mi se va stinge..." a suspinat adînc-melancolicul nostru poet Grigorie Alexandrescu. În ce mă privește, astăzi nu mă mai înfioară perspectiva trecerii mele; glasul meu se va amesteca cu al celor care vor trăi îmbunătățiți și liberi, participînd la progresul unei umanități purificate și alinate. Cei pe care i-am cunoscut robi triști se vor veseli, copiii veacului viitor vor zîmbi vieții.

— 1950 —

„Poporul, în basmele sale, are o caracterizare a acestui moment. Pruncul Făt-Frumos al visului colectiv crește într-o zi cît alți prunci ai pămîntenilor cresc într-un an. Această formă obscură de profeție, îngemănată cu cîntecele bătrînești, ale durerilor și aspirațiilor norodului, găsește ființă în înfăptuirile noastre actuale".

— 1951 —

„Literatura ca și celelalte arte au dobîndit, în anii aceștia ai prefacerilor, un avînt pe care cei mai optimiști de altădată nu l-au putut bănui și nădăjdui. Îndrumați de Partidul Muncitoresc Romîn, avînd pilda măreței literaturi clasice ruse și modelul realizărilor puternicei arte sovietice, artiștii noștri în domeniul literaturii, artelor plastice, și muzicii, participă activ prin creațiile lor, la lupta pentru construirea socialismului".

— 1952 —

Aceasta-i una dintre vacile pe care le îngrijește Dinu St. Mande. Producția zilnică de lapte a ei este de 22 litri.

creștem Doine de-ale noastre

Așadar, subsemnații reporteri sîntem nași de cîteva zile. Trebuie să vă spunem că pe omul care ne-a întrebat „vreți să fiți nașii fetiței?" nu l-am văzut pînă acum niciodată în viața noastră. Lucrurile s-au întîmplat așa: după ce am ieșit din pădurea Rîioasa (nu e departe de București), am apucat pe un drum de țară. Nu ne-am oprit decît în clipa cînd un flăcăiaș mînjit de mure ne-a interpelat:

— Nu l-ați văzut pe nea Dinu?

— Nu. Cine e nea Dinu?

— E șeful nostru. Ăla care face cărți.

— Profesor?

— Nu. Țăran...

Băiatul își face palmele pîlnie la gură și strigă:

— Nea Dinulee! Nea Dinulee!...

Apoi fuge peste cîmp, către un grup de oameni. Pășim pe urmele băiatului. Se oprește în fața a șase oameni. Pe nerăsuflate îi spune celui mai în vîrstă:

— Nea Dinule, hai repede că naște Doina!

Nea Dinu nu spune nici un cuvînt. Îi cheamă pe ceilalți cinci cu capul. Apoi fug toți spre porumbiște. Fugim și noi după ei. Din mers nea Dinu îi spune fotoreporterului:

— Ia-ți și aparatele alea de filmat c-o să ai nevoie de ele. Se întîmplă un eveniment.

Într-adevăr, nu trec nici zece minute și sîntem martorii acestui eveniment. Naște Doina. Dinu St. Mande, adică nea Dinu, se apropie de ea. Îi ia capul în mîini. Îi vorbește. Numai ei îi vorbește:

— De ce ești tristă, Doinițo? Hai, nu-ți fie teamă! N-o să se întîmple nimic rău. Sîntem lîngă tine. Te iubim, doar o știi. Noi te-am crescut. Noi te-am îngrijit. Știu: ai fi vrut să naști în sat, dar ce sînt eu vinovat că ți-a sosit ceasul acum? Eu ți-am dorit tot binele. Te-am adus aici să te plimb la aer curat. Hai, nu-ți fie teamă! N-o să ți se întîmple nimic rău.

Apoi ni se adresează nouă.

— Primiți să fiți nași?

— Bucuroși. Și așa, pînă acum n-am fost nașii nimănui. Dar ce este? Băiat sau fetiță?

— Fetiță! — exclamă nea Dinu. Gîndiți-vă la un nume frumos!

Pășunea naturală a fost săracă în anul acesta. Vitele însă n-au avut de suferit deoarece colectiviștii, buni gospodari, le-au pregătit un pișcot substanțial: porumbul furajer.

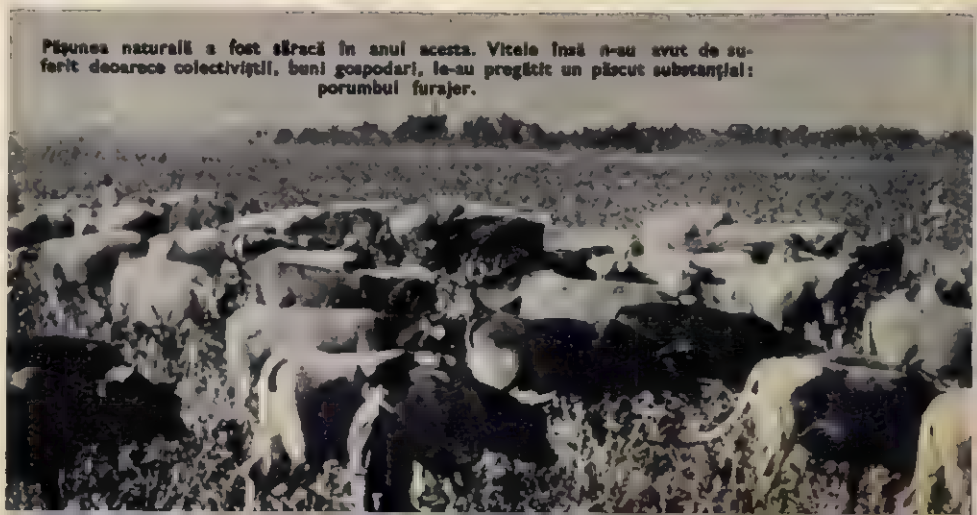

— L-am găsit: Aurelia.

— Bine că nu e băiat. M-aș fi bucurat mai puțin.

— De ce, nea Dinule?

— O să aflați dumneavoastră.

După douăzeci de minute Aurelia a început să sugă. Peste un ceas era în sat, alături de maică-sa, într-un grajd frumos, aerisit, curat.

Nu numai rasa, ci și masa

Ați înțeles: Doina despre care vorbim e numele unei vaci. Ați priceput: oamenii pe care i-am întîlnit pe cîmp sînt îngrijitori de vite. Toți sînt membri ai gospodăriei colective din comuna Săbăreni, raionul Răcari. Toți sînt oameni cu stagiu în zootehnie. La unii, meseria asta de crescători de vite le-a intrat în sînge. Așa e cazul lui Dinu St. Mande. Și al altora.

Îl rugăm pe Nica Dumitrache, tot îngrijitor de vite, să ne spună de ce i-a zis flăcăiașul ăla lui nea Dinu „omul care face cărți".

— Păi nu știți? Dumnealui e țăran, dar face cărți. A scris o carte despre mulsul vacilor. Nea Dinu e un fel de om de știință.

Fiindcă Dinu St. Mande ne-a rămas dator cu un răspuns îl întrebăm:

— Și dacă nu era vițea, ci viței?

— Mă rog, nu era rău, dar vițelul nu dă lapte. Aurelia asta mititică, pe care ați botezat-o dumneavoastră, o să fie bună de lapte ca și maică-sa.

— Și nu-i elvețiană — precizăm noi.

Dinu St. Mande, care tot timpul a fost calm și liric, tresare ca la un semn neplăcut. Omul s-a supărat foarte.

— Păi asta e, domnule, nu-i elvețiană, da-i lăptoasă. E de-a noastră, din matcă proprie. Dacă ar putea vorbi v-ați convinge că nu știe nici franțuzește, nici nemțește.

— Cine te-a supărat, nea Dinule?

— Mulți. Chiar unii tovarăși din consiliul de conducere. Dar nu acum. În urmă cu 2-3 ani. Ziceau cîte unii: «Mă, Dinule, de ce spui tu în toate ședințele: „să creștem Doine de-ale noastre, lăsați-o mai moale cu rasele de import". Ce fel de zootehnist ești tu? De la 1848? Zootehnie modernă, măi frate, se face cu o condiție: să ai vaci numai de rasă superioară».

— Ei, și dumneata ce le-ai spus?

Dinu St. Mande se potolește. E iarăși liric.

— Păi ce spun și acum: izvorul laptelui trebuie căutat nu numai în rasă ci și în hrană. Asta-i problema. Lucrul acesta l-au dovedit faptele... În vara aceasta noi am avut un spor zilnic de lapte de trei litri la fiecare vacă.

— Ați avut pășune bună.

— Pe dracu'. Dimpotrivă. Proastă. Dacă lăsam vacile numai cu pășunea s-ar fi transformat în capre. La pășune am adăugat în fiecare zi, pentru fiecare Doină, Zambilă, Bibilică, Voică, adică pentru fiecare vacă, 50 kg masă verde (lucernă, porumb cosit etc.) și 8 kg concentrate. Acestea au hotărît sporul de lapte. Asta-i, tovarășe: o Doină de-a noastră dacă-i îngrijită cum scrie la carte îți dă 4.000 litri de lapte. Hai să ne mulțumim însă cu numai 3.000 litri de lapte. Ei, înmulțiți dumneavoastră cifra asta cu 2.900.000 (că atîtea vaci trebuie să aibă țara la sfîrșitul lui 1965) și pun rămășag că unele întreprinderi ar trebui să-și modifice planul.

— De ce?

— Cum de ce? Foarte simplu. N-am avea destule bidoane pentru lapte.

Dinu St. Mande își precizează punctul de vedere.

— Deci: Doine, bază furajeră, și îngrijitori calificați.

După dumnealui un îngrijitor trebuie: 1) să renunțe cu desăvîrșire la „disciplina bîtei"; 2) să fie curat ca un doctor sau o soră de spital; 3) să știe tot ce se scrie în cărți și ziare despre zootehnie; 4) să iubească cu pasiune munca de îngrijitor.

Un amănunt semnificativ: Zambila, Doina, Huțuleana, Bibilica și alte peste 150 de vaci, junince și viței se aseamănă ca două picături de apă. Parcă ar fi toate gemene. Au o singură culoare. Aproape că ți-e cu neputință să le deosebești. Oamenii care le îngrijesc le cunosc însă atît de bine încît nu le confundă niciodată. Ba mai mult. Cînd le strigă pe nume ele răspund. Bineînțeles, în felul lor.

Oameni și condiții

Sectorul taurin al gospodăriei colective din Săbăreni numără la ora actuală 176 capete (la o suprafață arabilă de 1.230 hectare). Încărcătura la hectar, după cum se vede, nu-i prea mare. Pînă la sfîrșitul anului cifra aceasta trebuie să se modifice serios. Așa au hotărît colectiviștii. După Plenara C.C. al P.M.R. din 30 iunie - 1 iulie a.c. ei au înțeles și mai bine ce au de făcut. Au și luat o serie de măsuri să-și asigure efectivul de animale-marfă, în primul rînd prin păstrarea și creșterea tuturor viețelelor din prăsilă proprie. Cu ajutorul creditelor date de stat numai în acest an, gospodăria a cumpărat 30 de vaci și 20 de juninci. La sfîrșitul lui 1961 sectorul taurin al gospodăriei va număra 207 capete.

Foarte recent colectiviștii au ridicat două grajduri bune, încăpătoare. Hrana vitelor pentru iarnă e asigurată. Porumb însilozat (amestecat cu pălării de floarea-soarelui), borhot de la fabrica de zahăr din Chitila, fîn, concentrate. Există deci toate condițiile

Peste un sfert de ceas începe mulsul.

ca cifra de lapte planificat pe fiecare cap de vacă (1.800 litri) să fie depășită substanțial. Căci, în afară de cele amintite mai sus, la Săbăreni există oameni care vor să-și facă un titlu de cinste din munca de îngrijitor și mulgător de vite. Are dreptate brigadierul zootehnist Ivan Vasile cînd spune: „Vaca umple găleata cu lapte numai cînd omul care o îngrijește e de-a-ntîia, adică de meserie". Și la Săbăreni, în afara „toreadorului" Dinu St. Mande (i se spune toreador pentru că în 1957 un taur i-a înmuiat nițel coastele), sînt mulți oameni de-a-ntîia: Ion Costache și Mița Popescu, Nica și Maria Dumitrache, Dumitru Dumitru, Gheorghe Stan și alții...

Am aflat că la conducerea gospodăriei colective s-au prezentat cîțiva tineri. I-au spus președintelui așa:

— Nu vă supărați, dar avem și noi o pretenție.

— S-o aud! — a spus președintele.

— Nu ne refuzați?

— Depinde.

— Vrem să lucrăm în sectorul zootehnic.

Se pare că tinerii aceștia s-au molipsit de la nea Dinu. Foarte bine.

G. MINIȘAN

Fotografii de G. AGAPIAN

mozaic

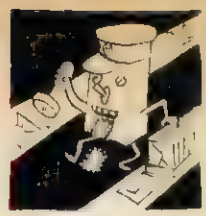

MAȘINA DE LIPIT ȘI CARTAT SCRISORI.

La oficiile poștale mobile din gara Sofia a fost instalată o mașină de lipit și cartat scrisori inventată de Ivan Peicev.

Această mașină este semiautomată; ea va fi în curînd complet automatizată. Mașina poate lipi, carta și număra scrisorile destinate a fi expediate în 128 de localități. A fost pusă la punct o documentație tehnică pentru adaptarea mașinii pentru 200 de localități. Mașina poate lipi, carta și număra în medie 3.000 de scrisori pe oră.

„ALFABET" CIFRAT PENTRU SURDOMUȚI.

Sub conducerea profesorului Sbignew Rzijkowski, de la Institutul politehnic din Varșovia, se elaborează procedee de verificare a glasului, a schimbării și devierii lui. Cu ajutorul unui aparataj special, se reproduc sunetele glasului omului și se determină sursele lui de schimbare. Totul se înregistrează optic pe un ecran, sunetele căpătînd anumite forme în funcție de sonoritatea glasului. Se formează un fel de „alfabet" cifrat. Dacă surdomutul studiază acest „alfabet", prin intermediul aparatului el poate să-l „asculte" pe interlocutorul său citind vorbele lui pe ecranul aparatului.

CARTEA IOVIETICĂ

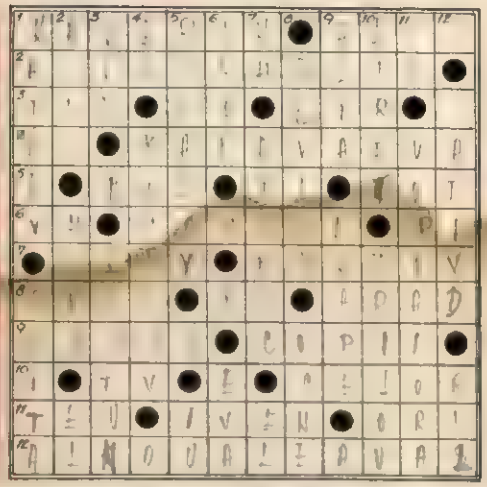

ORIZONTAL: 1) Autorul romanului „Doi căpitani" — Nuvelă de Ivan Turgheniev. 2) Autorul piesei „Mama". 3) Dumitale, în familie — Într-un moment! — Liniștit. 4) Cel dintîi — Autoarea romanului „Fabrica de cherestea". 5) ....Goriot", roman de Balzac — Începutul titlului! — Întreg. 6) Victor Hugo — Păsări în titlul unui celebru film realizat după o piesă de V.Rozov — — Radu Ionescu. 7) Vitea Maicev, de mai jos — Autorul cărții „Marele vînător N.M. Prjevalski". 8) Muncă agricolă — „Așa va...", piesă de K. Simonov — Oraș. 9) A scris cartea „Vitea Maicev la școală și acasă" — „Părinți și...", roman de Ivan Turgheniev. 10) Traian Vasilescu — „Din lumea... care nu cuvîntă", volum de Emil Girleanu. 11) Instrument de desen — Personificarea poporului rus în poemul „150.000.000", de V.Maiakovski — Insulă la sud de Cerigo. 12) Peisaj marin de Aivazovski și roman de Ilya Ehrenburg (3 cuv.).

VERTICAL: 1) „O pînză în depărtare" și „Timp, înainte!" sînt două din romanele sale — Artista din nuvela ecranizată „Cotofana hoață", de A.I.Herțen. 2) Anunță piesele care se joacă la teatru — „...și Leandru", piesă de Fr. Grillparzer — Dumnealui. 3) „Ciorchinii-atîrnă sus de tot/ Și nu ajung, ca-n..., pîn-la bot" (I.A. Krîlov, „Vulpea și strugurii") — Pasăre asemănătoare cu rîndunica. 4) Ene! — Autorul romanului „Frații Ersov". 5) ...și autorul piesei „Puntea de foc" — Strigăt vesel. 6) Cneazul lui Borodin — Operată de Lehar. 7) Nicolae Herlea — Privitor la atomi — Articol. 8) Personaj feminin din opera „Don Giovanni" de Mozart — Saline. 9) Personaj feminin din piesa „Livada cu vișini", de A.P.Cehov — A izbucni. 10) Gen de poezie — Mare fabulist rus. 11) Ivan la început! — Autoarea cărții „Mesteacănul". 12) Din naștere (pl. fem.) — „Un... nepotrivit", comedie de S. Mihalkov.

Dezlegarea jocului „TONUL FACE... MUZICA", apărut în nr. trecut

ORIZONTAL: 1) Înțelegere. 2) Foale — Oral. 3) Arbitri—Ze. 4) Motor — Gen. 5) Ta — Ap — Su — A. 6) Ota — Intra. 7) N—Pisa—Act. 8) Bune—Alto. 9) Urcată—Iob. 10) Lear—Livra.

1, 2 sau 3 ?

Pentru fiecare din întrebările de mai jos există 3 răspunsuri. Totuși, numai unul este cel just. Care este? Pentru verificare, utilizați soluțiile de la pag. 21.

I) Care savant a fost singurul laureat al Premiului Nobel care a primit această distincție de două ori?

1) Marie Joliot Curie; 2) Albert Einstein; 3) W. K. Roentgen?

II) Unde trăiesc nisetrul și morunul?

1) În apă dulce; 2) în apă sărată; 3) în apă dulce și în apă sărată?

III) Papirusul, materia primă din care se fabrica „hîrtia" în vechiul Egipt, era produsul unui soi de trestie numită „Cyprus papyrus". Care parte a plantei furniza papirusul?

1) Frunzele; 2) Tulpina; 3) Mădăduva?

IV) Care țară, în afară de țara noastră, are o monedă al cărei nume înseamnă „leu"?

1) Grecia; 2) Bulgaria; 3) Turcia?

V) Care dintre radiațiile emise de către substanțele radioactive sînt cele mai pătrunzătoare?

1) Razele alfa; 2) razele beta; 3) razele gama?

VI) Cine a fost supranumit „Părintele istoriei" (484-425)?

1) Tit Liviu; 2) Plutarh; 3) Herodot?

VII) Care este cel mai mare canal din lume?

1) Marea Baltică - Marea Albă (U.R.S.S.); 2) Suez (R.A.U.); 3) Panama (Panama - America Centrală)?

VIII) Unde s-au inventat chibriturile suedeze?

1) În America; 2) în Suedia; 3) în Germania?

1

2

SPREDEIUL NĂZDRĂVAN DIN ȘVAITER

Găurile șvaițerului au servit adesea drept subiect caricaturiștilor și amatorilor de butade. Și, totuși, aceste găuri sînt un lucru serios, fără ele șvaițerul neîlind... șvaițer. O treabă pe care, cu multă conștiinciozitate, o îndeplinește un sfredel... vin, fermentul — științific denumit — termobacterium helveticum.

Acest ferment își are „planul" său de lucru bine stabilit: pus în anumite condițiuni de temperatură, el transformă o banală brînză în șvaițer, lucrînd asiduu, în acest scop, nu mai puțin de 6 luni.

Și cum pe la începutul lui 1962 se vor împlini două trimestre de cînd a intrat în funcțiune o nouă unitate modernă a industriei noastre alimentare — fabrica de produse lactate din Cristur, regiunea Mureș-Autonomă Maghiară — cam tot atunci se vor fi împlinit și legiuitele 6 luni în care năzdrăvanul termobacterium helveticum va fi avut timp să sfredelească roțile de șvaițer.

Ca orice alt „pui" al industriei noastre din acești ani, fabrica de la Cristur a fost dotată cu utilaj modern, în bună parte automatizat. Sursele de aprovizionare a fabricii cu materie primă sînt unitățile agricole socialiste din împrejurimi: gostatul din Filiaș și colectivele din Cristur, Atid, Rugănești, Filiaș, Porumbenii Mari și altele. Cisterne izoterme uriașe, pompe pentru evacuarea laptelui din vasele în care a fost adus la rampă, cîntarele automate, două agregate frigorifere de cîte 40.000 kilocalorii/oră (livrate de „Tehnofrig" - Cluj) pentru realizarea temperaturilor scăzute, completează utilajul modern folosit în procesul de fabricație.

Scoase din saramură, roțile de șvaițer vor „gesta" 6 luni pentru fermentare. →

CITITORII CĂTRE CITITORI

Doresc să facă schimb de fotografii ale actorilor de cinema și de cărți poștale ilustrate, următorii:

Filipescu Iolanda, elevă, Pitești, str. Olga Bancic nr. 23; Lixăndroiu Dumitru și Tucă Ștefan, elevi, comuna Dranovățu, raionul Slatina, reg. Argeș; Enoiu Venera și Cornelia, eleve, Colonia Dodeni-Bicaz, ap. 4; Ungureanu Maria, elevă, Bicaz, str. Ciungi nr. 18; Grigoriu Ecaterina, elevă, Colonia Stejaru nr. 107, raionul Piatra Neamț.

Doresc să corespondeze pe diferite teme și să facă schimb de cărți poștale ilustrate, următorii:

Ungureanu Rodica, elevă, Arad, bd. Lenin nr. 15; Cobzaru Nuly, Tg. Ocna, str. I.V. Stalin nr. 159; Drăgan Tincuța, comuna Tg. Trotuș, raionul Tg. Ocna; Popa Mișu, elev, Aninoasa, str. 23 August nr. 65; Hotea Gheorghe, elev, Aninoasa, str. Gh. Doja nr. 5; Pena Ion, învățător, Corabia, str. Bibescu Vodă nr. 73, reg. Oltenia; Cursaru Mitică, mecanic, Schela Boldești, comuna Soăieni, reg. Ploiești.

DE VORBĂ CU MEDICUL

Exercițiile fizice

Exercițiile fizice sînt necesare întreținerii sănătății organismului omenesc. Ele dezvoltă abilitatea, rapiditatea și forța mișcărilor corpului nostru, îi creează reflexe condiționate care fac ca organismul să se adapteze la munci fizice mai grele. Datorită unui antrenament fizic continuu, întreaga activitate a organismului nostru se îmbunătățește. Sistemul nervos central, care controlează și dirijează toate funcțiile organismului nostru, este mult influențat de exercițiile fizice.

Datorită exercițiilor fizice progresive însăși structura mușchilor se modifică. Cantitatea de sînge care circulă prin mușchi crește considerabil, ceea ce face ca oxigenarea lor să se facă mult mai intens, iar substanțele energetice, cum sînt glicogenul și compușii fosforici, să se elibereze în cantitate mai mare. Datorită unei bune irigații a mușchilor, are loc mult mai repede și refacerea acestor substanțe energetice.

Priviți persoanele care duc o viață sedentară și neglijează complet educația fizică! Veți vedea că acestea au o structură psihică și fizică caracteristică. Corpul lor este aplecat înainte, spatele este încovoiat, mușchii au un aspect flasc, abdomenul este proeminent, chiar dacă nu e vorba de un om gras. Psihic, omul acesta este lipsit de bună dispoziție, de multe ori e somnolent. Întreaga lui înfățișare reflectă un organism obosit sau îmbătrînit înainte de vreme. Cu totul altfel arată persoanele obișnuite cu exercițiile fizice. Acțiunea acestor exerciții asupra mușchilor, tendoanelor și oaselor face ca trupul, în general, să-și păstreze multă vreme înfățișarea zveltă, bine proporționată și plăcută.

Chiar anumite deformațiuni ale corpului, de pildă ale coloanei vertebrale, abdomenul flasc, piciorul plat, se pot corecta prin exerciții fizice sub supravegherea specialiștilor.

Inima, organul care reglează distribuirea sîngelui în organism, se adaptează, grație antrenamentului, la nevoi energetice mai mari. Chiar compoziția sîngelui se îmbunătățește ca rezultat al exercițiilor fizice. Atît numărul globulelor roșii, care sînt transportoarele de oxigen, cît și numărul globulelor albe, care apără organismul de infecții și neutralizează toxinele pătrunse în organism, cresc simțitor.

Capacitatea respiratorie a plămînilor crește și ea mult. Cantitatea de aer care trece prin plămîni este de 8 litri pe minut în repaus. În activitate, această cantitate crește la 100-120 litri pe minut.

Conținutul de glucoză din sînge este mai stabil la persoanele antrenate fizic; activitatea rinichilor este mai bună și eliminările substanțelor rezultate din arderile din organism se produc la timp. Persoanele care practică sportul se îmbolnăvesc mai rar, iar atunci cînd se îmbolnăvesc suportă mai ușor boala.

În concluzie: sportul și educația fizică nu numai că dezvoltă sistemul muscular, dar au o acțiune favorabilă asupra funcțiunilor tuturor organelor, contribuind astfel la întreținerea sănătății și tinereții organismului.

Dr. Silviu GHEREA

1, 2 SAU 3?
(Răspunsuri la întrebările din pag. 20)

I—1; II—3; III—3; IV—2 (leva înseamnă leu); V—2 (razele beta pot străbate o placă de aluminiu de 7 cm grosime); VI—3; VII—1; VIII—3 (în anul 1852).

fantezia

CEL MAI MIC APARAT DE RADIO PRODUS ÎN SERIE
Electronica

3

Ansamblul de toamnă

O ținută confortabilă pentru anotimpul rece o constituie ansamblul rochie și mantou sau completul de stofă purtat cu o bluză mai plină din tricot, jerse sau lenaj. La cererea unor cititoare, prezentăm cîteva modele de toamnă din colecția Fabricii de confecții și tricotaje-București.

Clasic și adaptabil la orice siluetă, acest complet de stofă verde (foto 1) e compus dintr-un mantou și o fustă asortată, care se poartă cu o bluză din cașmir imprimat cu desen turcesc.

O eleganță sobră caracterizează acest ansamblu (foto 2) format dintr-o rochie de stofă pepit cu croiala foarte simplă, însoțită de un mantou negru de stofă, dublat cu același pepit din care e confecționată și rochia. Linia mantoului e dreaptă, cu mîneca largă, chimono, și are un guler șal din stofă pepit.

Pentru tinerele femei a căror activitate este legată de mai multă mișcare în aer liber, recomandăm acest ansamblu din tuid în carouri (foto 3), cu fustă și jachetă dreaptă închelată lateral, care se poate purta cu și fără cordon. E răscroită simplu la gît, lăsînd să apară gulerul din tricot gros al bluzei de jerse negru. Pe cap, o bonetă din tricot galben, asortat cu gulerul.

fotocronica FLACĂRII

Lucrările Congresului al XXII-lea al P.C.U.S. stînt urmărite cu deosebit interes în întreaga țară. În numeroase mitinguri, adunări și convorbiri, oamenii muncii salută cu însuflețire Congresul constructorilor comunismului. În fotografie: un aspect de la mitingul oamenilor muncii din raionul „V. I. Lenin", închinat lucrărilor celui de-al XXII-lea Congres al P.C.U.S.

De curînd, la Teatrul de Operă și Balet al R.P. Romîne balerinii sovietici V. Kaverzin și I. Mihailicenko au interpretat rolurile principale din baletul „Călărețul de aramă".

În cadrul manifestărilor închinate prieteniei romîno-sovietice, oamenii muncii de la uzinele „23 August" s-au întîlnit cu Boris Sergheev (în mijloc), șeful unei brigăzi de muncă comunistă de la Uzina de rulmenți nr. 1 din Moscova.

La uzinele „Grivița roșie"-București, îndeplinirea planului la toți indicii și îmbunătățirea calității produselor constituie sarcini de căpetenie. În fotografie: muncitorii fruntași Teuceanu Tudor, Ioniță Tudor și Hendrea Gheorghe, de la sectorul cazangerie.

În zilele acestea de toamnă s-a făcut simțit suflul rece al iernii ce se apropie. Excursioniștii au și întîlnit hlamida albă a zăpezii în inima munților. Iată un grup de muncitori de la întreprinderea „Flacăra roșie" făcînd cunoștință cu prima zăpadă, în Bucegi.

DOMNIA OAMENILOR

de Florica ȘELMARU

Cu ani în urmă, într-una din primele delegații sovietice venite în țara noastră se afla și un comsomolist de vreo 16-17 ani, cu timidități grațioase de fetiță, dar cu o curiozitate atentă și mobilă de cercetător științific. Într-o bună zi, curiozitatea învingînd timiditățile, s-a adresat însoțitoarei delegației: „Vă rog, tovarășă, vă rog mult, arătați-mi un capitalist în carne și oase!" Ca și cînd ar fi cerut să vadă un dinosaur viu. Cererea i-a putut fi satisfăcută fără greutate (era înainte de naționalizare).

Acum cîteva luni, am auzit pe băiețașul de 10 ani al unui diplomat romîn care se pregătea să plece în Occident: „Tăticule, ai să-mi arăți un capitalist, îmi promiți?" Și pentru el capitalistul este o vietate aparținînd unei alte epoci, unei alte lumi, pe care nu le-a cunoscut.

Între cele două momente au trecut cam 15 ani. Le-am alăturat pentru că oglindesc nu numai drumul parcurs în acest timp de țara noastră, dar și dinamica înaintare a socialismului în lume. Pe o largă parte a globului crește azi o generație, în ale cărei amintiri capitolul „capitalism" nu va exista. 15 ani e puțin, pe scara măsurilor de timp cu care, tradițional, operă istoria. Dar și ritmurile istoriei s-au schimbat. Nu a trecut nici jumătate de veac de la Marea Revoluție Socialistă din Octombrie, nu au trecut nici 20 de ani de cînd celelalte țări ale lagărului socialist au pornit la rîndul lor pe drumul deschis de salvele „Aurorei", și sistemul socialist mondial a devenit factorul hotărîtor al dezvoltării societății omenești. Iar lumea capitalistă, lumea imperialismului orgolios care socotea că va stăpîni fără sfîrșit continente și mări și popoare, este, istoricește vorbind, în defensivă. În defensivă furioasă, feroce, primejdioasă pentru pacea lumii — dar în defensivă. Imperialiștii, arăta tovarășul Hrușciov în Raportul de activitate al C.C. la al XXII-lea Congres al P.C.U.S., „se comportă întocmai ca un bătrîn neputincios și lacom, sleit de puteri, cu posibilități fizice slăbite, dar care își păstrează dorințele nesățioase".

Acestei prezențe respingătoare istoria îi opune pe aceea a unei tinereți radioase și dinamice, care transformă pămîntul, explorează cerul, gospodărește cu înțelepciune și competent entuziasm viitorul. Capitalismul nu mai poate oferi omenirii decît acel mod de viață pe care oficiile sale de publicitate îi numesc al „liberei inițiative", dar care în fapt ucide libertatea, ucide inițiativa și promovează ca temei al relațiilor între oameni și între state legea junglei (o lege a junglei revăzută și completată la nivelul tehnicii moderne). Comunismul reprezintă perspectiva unei societăți în care oamenii vor ocupa poziții egale între ele, în care munca unuia o va continua și completa pe a celuilalt, în care personalitatea umană se va dezvolta larg și multilateral.

Această societate e cea de mîine — iar între azi și mîine nu sînt pereți despărțitori. Comsomolistul care cu ani în urmă ruga să i se arate „un capitalist în carne și oase" poate fi azi inginer sau medic, muncitor inovator sau artist, un constructor al comunismului. Peste 10 ani, băiețașul bucureștean care azi nu mai are de unde ști cum arată un capitalist va fi la rîndul lui un transformator al lumii. Și, între timp, vor fi apărut pe alte meridiane, pe alte paralele, copii care vor exclama, curioși: un capitalist — ce chip o fi avînd?! Ca și cînd ar cere să vadă un dinosaur viu.

Dar epoca dinosaurilor a trecut.

Azi, pe pămînt — și dincolo de marginile lui — se statornicește cu adevărat domnia oamenilor.

După represiunile sîngeroase împotriva algerienilor din Franța, autoritățile franceze au trecut acum la trimiterea forțată a acestora în Algeria. În fotografie: grupuri-grupuri de algerieni sînt îmbarcați în avioane pe aeroportul Orly din Paris.

Una din numeroasele acțiuni organizate de partizanii păcii din Belgia a constituit-o recenta anchetă prin care oamenii simpli s-au pronunțat împotriva prezenței trupelor vest-germane în Belgia. În fotografie: la porțile uzinei "Cockerill-Ougrs muncitorii depun chestionarele completate.

Mai mult de 1.000 de mineri din diferite regiuni ale Japoniei au participat la marșul împotriva somajului și mizeriei, împotriva proiectului de lege ultrareacționar „cu privire la interzicerea violențelor politice". În fotografie: demonstranții pe străzile orașului Tokio.

fotocronica FLACĂRII

Fuga de „miracolul economic" al lui Adenauer continuă. Fotografia înfățișează un grup de cetățeni vest-germani trecînd în R. D. Germană prin punctul de primire Barby pe Elba.

FLACĂRA
Revistă social-politică și literar-artistică

REDACȚIA: București, Piața Scînteii. Căsuța poștală 3507, of. 33. Tel. 17.60.10, int. 1744.

COPERTA NOASTRĂ: LA AL III-LEA PAVILION DE MOSTRE. Fotografie de E. IAROVICI

Prezentarea grafică: Vlad MUȘATESCU.

ABONAMENTE: 3 luni: 26 lei; 6 luni: 52 lei; un an: 104 lei.

Tipărită la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin".

PREȚUL REVISTEI 2 LEI

VOPSIȚI

cu produsele de calitate :

produse de :

GH. DOJA "TIMIȘOARA"

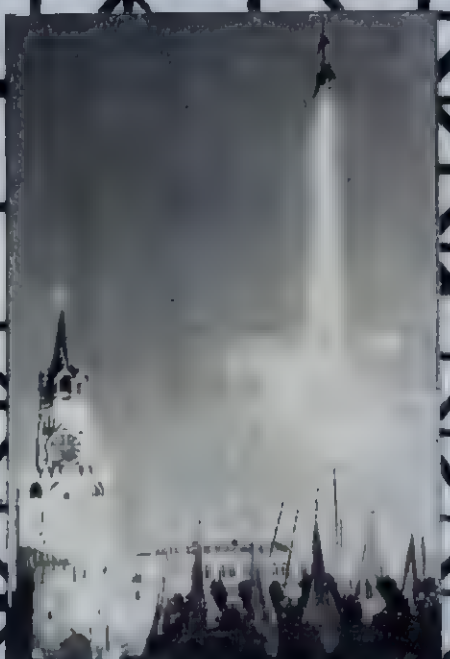

ACTUALA GENERAȚIE A OAMENILOR SOVIETICI VA TRĂI ÎN COMUNISM!

– Din Programul P.C.U.S. –

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

Nr. 44 (336) – 4 noiembrie 1961

1917 • 7 NOIEMBRIE • 1961

„....toate forţele, luptei pentru interesele poporului, pentru realizarea măreţului ţel istoric — construirea societăţii comuniste".

Din Rezoluţia Congresului al XXII-lea al P.C.U.S.

La Moscova a avut loc în zilele Congresului dezvelirea monumentului lui Karl Marx, înălţat pe locul unde, la 1 Mai 1920, Lenin a pus piatra fundamentală a viitorului monument. Din împuternicirea Comitetului Central al P.C.U.S. şi a guvernului sovietic, N.S. Hruşciov a dezvelit monumentul →

La Moscova, ca şi în întreaga lume, lucrările Congresului au fost urmărite cu cel mai viu interes.

Zilele Congresului au prilejuit noi şi însemnate victorii ale oamenilor muncii de pe întreg cuprinsul Ţării Sovietice. La uzinele „Elektrosila" din Leningrad se apropie de sfîrşit construcţia, înainte de termen, a unui puternic turbogenerator pentru centrala atomoelectrică de la Beloiarsk. ↓

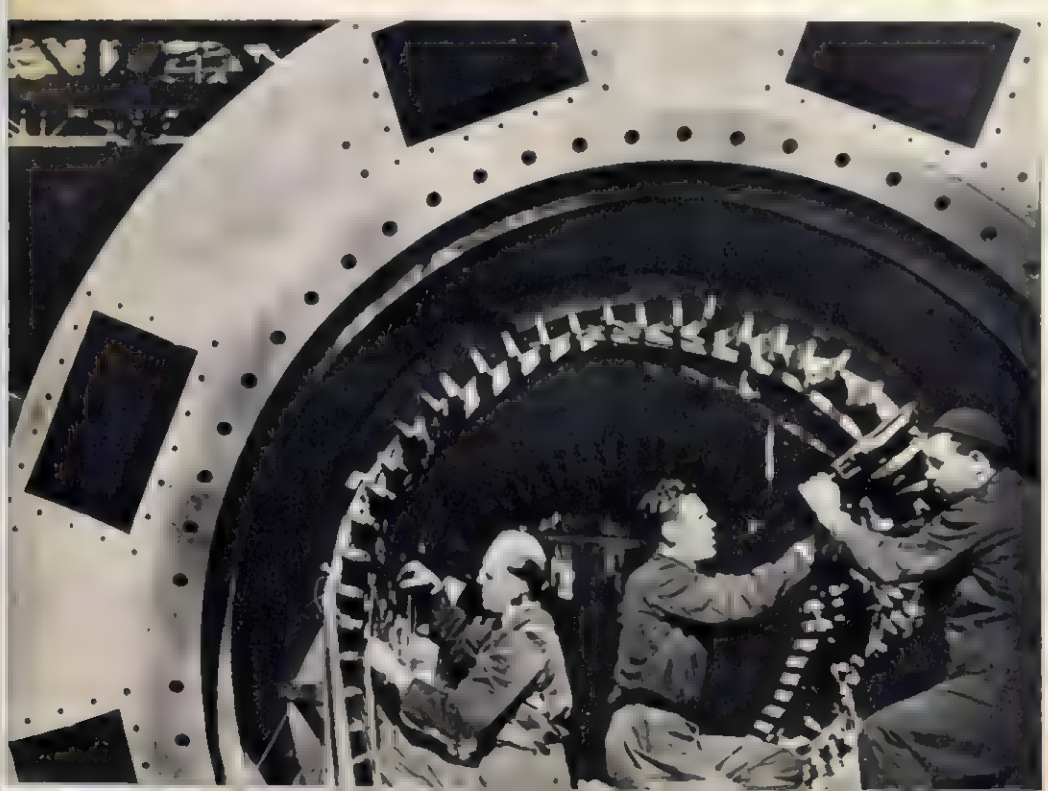

Ora

Orologiul Kremlinului numără orele... De cîte ori treci pe aici, prin Piaţa Roşie, pe lîngă turnul Spasski, te cuprinde emoţia.

După „ora Moscovei" s-au anunţat comunicatele despre cucerirea Cosmosului, după „ora Moscovei" a aflat globul despre marile realizări ale poporului sovietic.

La 17 octombrie, cînd orologiul a bătut de zece ori, de la înalta tribună a forului comuniştilor N.S. Hruşciov, primul secretar al C. C. al P. C. U. S., a anunţat începerea lucrărilor celui de-al XXII-lea Congres al P.C.U.S. Timp de două săptămîni globul pămîntesc şi-a concentrat atenţia asupra noului Palat al Congreselor, unde se vorbea despre comunism în reprezentări cît se poate de concrete: construcţii, învăţămînt, nivelul de trai cel mai înalt din lume, săptămîna de lucru cea mai mică.

Al XXII-lea Congres al P.C.U.S. şi-a încheiat lucrările. Şi cred că nu a existat moment mai emoţionant decît acela în care delegaţii au votat în unanimitate măreţul Program al partidului, programul pe care l-au aprobat comuniştii şi, alături de ei, întregul popor sovietic.

Orologiul din turnul Spasski va bate peste trei zile sosirea unui an nou. În calendarul omenirii a intervenit o schimbare: paralel cu anii erei noastre, socotim şi anii ce au trecut de la Marele Octombrie. În faţa Kremlinului, Piaţa Roşie îmbracă haina de sărbătoare pregătindu-se pentru parada militară şi demonstraţia de 7 Noiembrie, care va marca a 44-a aniversare a Revoluţiei Socialiste. Şi în această ambianţă sunetul clopotelor din turnul Spasski este parcă şi mai pătrunzător. Pe aci vor trece reprezentanţii glorioaselor forţe armate ale Uniunii Sovietice, scut al păcii în lume, pe aci vor trece, raportînd succesele obţinute în îndeplinirea septenalului, muncitorii de la uzinele „Krasnîi Proletarii", „Vladimir Ilici", „Dinamo" şi din multe alte întreprinderi.

Aşa după cum prevede Programul Partidului Comunist, în cîţiva ani în capitala Uniunii Sovietice „ora Moscovei" se va transmite prin alte sute de mii de difuzoare, ce se vor afla în noile locuinţe din Moscova. Pînă în anul 1970 se vor construi încă 36 milioane de locuinţe (comparaţi această cifră cu cea de 34 milioane care constituie numărul de locuinţe ce se vor construi

Un moment emoționant. Pionierii au adus salutul lor Congresului, oferind membrilor Prezidiului flori și cravate purpurii. ↑

Moscovei

Delegația Partidului Muncitoresc Romîn la Congresul al XXII-lea al P.C.U.S. a vizitat orașul Elektrostal, puternic centru industrial al Uniunii Sovietice. În fotografie, tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej întreținîndu-se cordial cu constructorii de utilaj greu. ↓

în 17 țări capitaliste din Europa și în S.U.A., țări care numără la un loc 520 milioane de locuitori. Comparați cifrele, și concluziile legate de măreția comunismului vin de la sine).

Pentru că ne aflăm la capitolul ce nu poate lipsi din nici o relatare de la Moscova, aș vrea să vă prezint cîteva aspecte de pe un mare șantier. În raionul „Noviie Ceremușki" se află un nou cvartal de locuințe. Dacă vizitați cvartalul veți vedea că adresa indicată este exactă, dar că locuințele nu există încă. Și cu toate acestea, totul este amenajat: vezi parcul, gazonul pe care se află urîțe vase decorative, fîntîni arteziene, alei, trotuare, locuri de joacă pentru copii. Pînă și florile strălucesc în lumina soarelui de toamnă. Le vezi pe toate acestea, însă casele nu le vezi încă și aici nu-i nimic nefiresc, ci dimpotrivă.

Ceea ce se spunea, cu cîteva luni în urmă, că se va îndeplini în viitorul apropiat s-a îndeplinit. Aci, în acest nou cvartal, casele au început să fie montate așa cum se montează automobilele, pe bandă rulantă. Șantierul de construcții nu mai seamănă a șantier. Și ordinea lucrărilor este alta. Întîi se fac amenajările exterioare și pe urmă se ridică (subliniez *se ridică*, și nu se construiesc) case. În 15-20 de zile, 7-8 oameni cu o macara instalată pe strada asfaltată montează un bloc de locuințe cu 5 etaje, format din elemente care constituie apartamente întregi. Șantierul propriu-zis s-a mutat la combinat. Pe poarta lui apartamentele ies gata finisate.

Iată încă un fapt pe care-l anunță lumii „ora Moscovei". Aci nu este vorba numai de construcții de locuințe, ci de construcția comunistă.

★

Orologiul Kremlinului bate ora lumii noi. Și chiar dacă oamenii trăiesc după ora locală, totuși ceasul omenirii se ghidează azi după „ora Moscovei", capitala țării ce a pornit la construcția desfășurată a comunismului, orașul în care s-a desfășurat Congresul Partidului Comunist al Uniunii Sovietice, deschizător al unui nou capitol în mișcarea istorie a omenirii.

Corespondență telefonică
de Al. STARK

„Sîntem convinşi că în întrecerea cu capitalismul victoria va fi de partea socialismului. Sîntem convinşi că această victorie va fi repurtată în întrecere paşnică, nu pe calea dezlănţuirii unui război. Noi am stat, stăm şi vom sta pe poziţiile coexistenţei paşnice a statelor cu orînduiri sociale diferite, vom face totul pentru întărirea păcii în lumea întreagă".

Din Raportul de activitate al Comitetului Central al P.C.U.S. prezentat de N. S. Hrusciov la cel de-al XXII-lea Congres al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice.

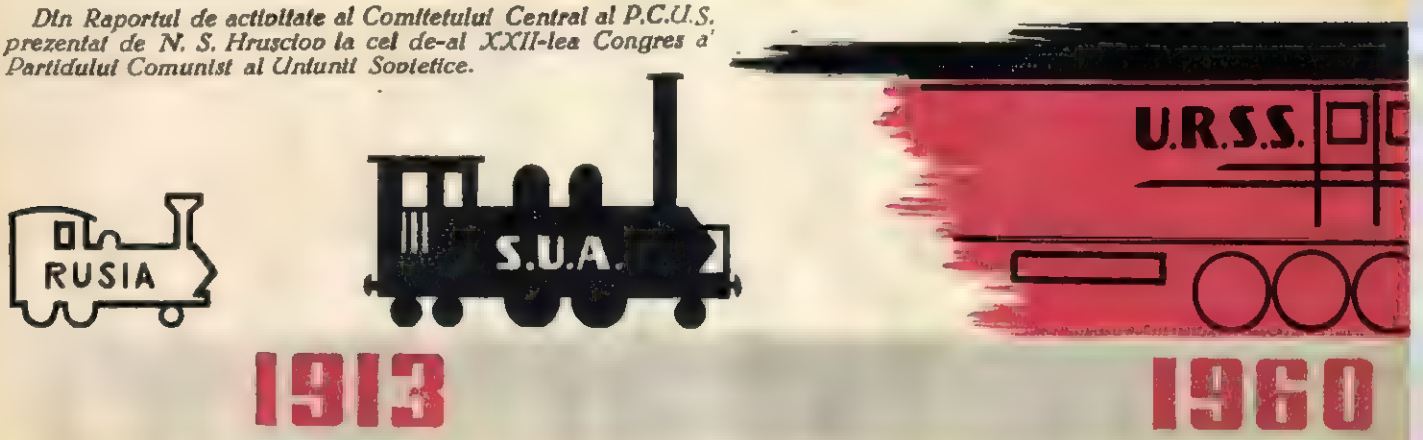

U.R.S.S. cîştigă

În 1913 producţia industrială a Rusiei ţariste era de peste 8 ori mai mică decît a S.U.A., de 4,5 ori mai mică decît a Angliei, de aproape 6 ori mai mică decît a Germaniei etc. La această înapoiere economică, primul război mondial a adăugat distrugerile lui şi haosul.

Plin de încredere în superioritatea socialismului şi în forţa creatoare a poporului, V.I. Lenin scria totuşi în septembrie 1917, cu geniala sa clarviziune: „ori vom pieri, ori vom ajunge din urmă ţările înaintate şi le vom întrece şi *din punct de vedere economic...*, ori vom pieri, ori ne vom avînta înainte cu pînzele întinse. Aşa pune problema istoria".

O lună şi jumătate mai tîrziu izbucnea triumfătoare Marea Revoluţie Socialistă din Octombrie care deschidea un nou capitol în istoria societăţii omeneşti.

Burghezia internaţională se consola cu gîndul că „lichidarea aventurii bolşevicilor este o chestiune de zile sau chiar de ore" („Le Matin" din 12 noiembrie 1917).

În 1921, din mijlocul noilor greutăţi provocate de războiul civil şi intervenţia imperialistă, V. I. Lenin privea adînc spre viitor: „În momentul de faţă principala noastră înfrîngere asupra revoluţiei internaţionale o exercităm prin politica noastră economică. Toată lumea, toţi oamenii muncii din toate ţările lumii, fără nici o excepţie şi fără nici o exagerare, îşi îndreaptă privirile spre Republica Sovietică Rusă... În acest domeniu lupta a fost transpusă pe scară mondială. Dacă vom rezolva această problemă, vom cîştiga în mod sigur şi definitiv pe scară internaţională".

În perioada muncii încordate pentru înfăptuirea industrializării socialiste şi pentru transformarea socialistă a agriculturii, burghezia internaţională încă se mai consola. „Programul cincinal s-a prăbuşit atît în ce priveşte ţelurile proclamate, cît şi, mai ales, în ce priveşte principiile lui sociale fundamentale" — scria, în 1932, revista americană „Current History".

Înfăptuindu-şi însă planurile cincinale, Uniunea Sovietică a depăşit treptat volumul producţiei industriale din ţările capitaliste cele mai dezvoltate ale Europei şi s-a situat pe locul al doilea în lume. În 1958, producţia industrială a U.R.S.S. era mai mare decît producţia industrială a Angliei, Franţei şi Germaniei occidentale luate la un loc.

În 1959, la al XXI-lea Congres extraordinar al P.C.U.S., analizînd condiţiile noii etape a întrecerii economice paşnice dintre capitalism şi socialism, N.S. Hruşciov declara: „În această etapă a întrecerii, Uniunea Sovietică intenţionează să întreacă din punct de vedere economic Statele Unite ale Americii. Nivelul producţiei Statelor Unite constituie plafonul la care s-a putut ridica economia capitalistă... A întrece nivelul Statelor Unite înseamnă a depăşi cei mai înalţi indici ai capitalismului".

Acum doi ani, unii reprezentanţi ai burgheziei internaţionale mai manifestau încă optimism. „Economia comunistă nu va putea întrece niciodată economia noastră" — declara sentenţios „Nation's Business". Dar anul trecut Comisia economică unită a Congresului S.U.A. era nevoită să recunoască realizarea profeţiei geniale făcute de Lenin cu patru decenii în urmă: „Progresele rapide ale ţărilor socialiste exercită o influenţă magică şi vor crea o forţă de atracţie în vaste regiuni ale lumii". Sistemul mondial socialist a devenit factorul hotărîtor al dezvoltării societăţii omeneşti.

Desfăşurarea întrecerii economice paşnice, apreciate de Congresul al XXII-lea al P.C.U.S. drept *„pivotul, baza dezvoltării lumii în actuala etapă istorică"*, a ajuns astăzi la acel punct la care se poate preciza cu termene concrete momentul cînd U.R.S.S. va depăşi Statele Unite. Congresul al XXII-lea al P.C.U.S. a stabilit în această privinţă că în următorul deceniu (1961-1970) Uniunea Sovietică se va transforma în prima putere industrială a lumii, obţinînd superioritatea faţă de S.U.A. atît în ceea ce priveşte volumul absolut al producţiei industriale, cît şi în ceea ce priveşte volumul producţiei industriale pe cap de locuitor. În decursul celui de-al doilea deceniu, pînă în anul 1980, U.R.S.S. va lăsa cu mult în urmă S.U.A. în ceea ce priveşte producţia industrială şi agricolă pe cap de locuitor.

Reprezentanţilor burgheziei internaţionale, acelora care acum 44 de ani — cînd Marea Revoluţie din Octombrie inaugura epoca noastră, al cărei conţinut principal îl constituie trecerea omenirii de la capitalism la socialism — anunţau cu optimism că „lichidarea aventurii bolşevicilor" este „chestiune de ore", nu le-a mai rămas astăzi decît să urmeze sfatul mult mai realist al sociologului american Joseph Spigleman: „Sîntem nevoiţi în prezent să acoperim retragerea unei orînduiri sociale zdrobite".

RESURSELE NATURALE

În dezvoltarea economică a oricărei ţări, resursele naturale de care ea dispune joacă un rol ce nu poate fi neglijat. De aceea nici cercetarea condiţiilor în care se desfăşoară întrecerea economică paşnică dintre U.R.S.S. şi S.U.A. nu poate face abstracţie de această latură a problemei.

În 1913, economiştii ruşi vorbeau despre „foametea" de combustibil care domnea în această ţară; pe atunci Rusia importa ţiţei din Mexic şi cărbune din Anglia. Cercetarea geologică nu cuprinsese la acea dată decît o zecime din suprafaţa totală a ţării, iar cercetarea geologică detaliată — numai 0,7% din această suprafaţă.

Trecerea la dezvoltarea planificată a economiei socialiste a echivalat cu o uriaşă şi sistematică extindere a cercetărilor geologice, care au scos la iveală uriaşe rezerve de minereuri necunoscute înainte.

Astăzi, U.R.S.S. este una din cele mai înzestrate ţări în domeniul resurselor naturale, unica ţară din lume ale cărei nevoi de materii prime sînt satisfăcute prin resurse proprii. Astfel, Uniunea Sovietică deţine primul loc în lume în ceea ce priveşte resursele hidroenergetice, rezervele de cărbune, minereuri de fier şi de mangan, cupru, plumb, wolfram, fosforiţi, apatită, săruri potasice, turbă etc., iar în ceea ce priveşte rezervele de petrol, gaze, magnezită, cobalt, molibden, bauxită, nichel, platină, sare

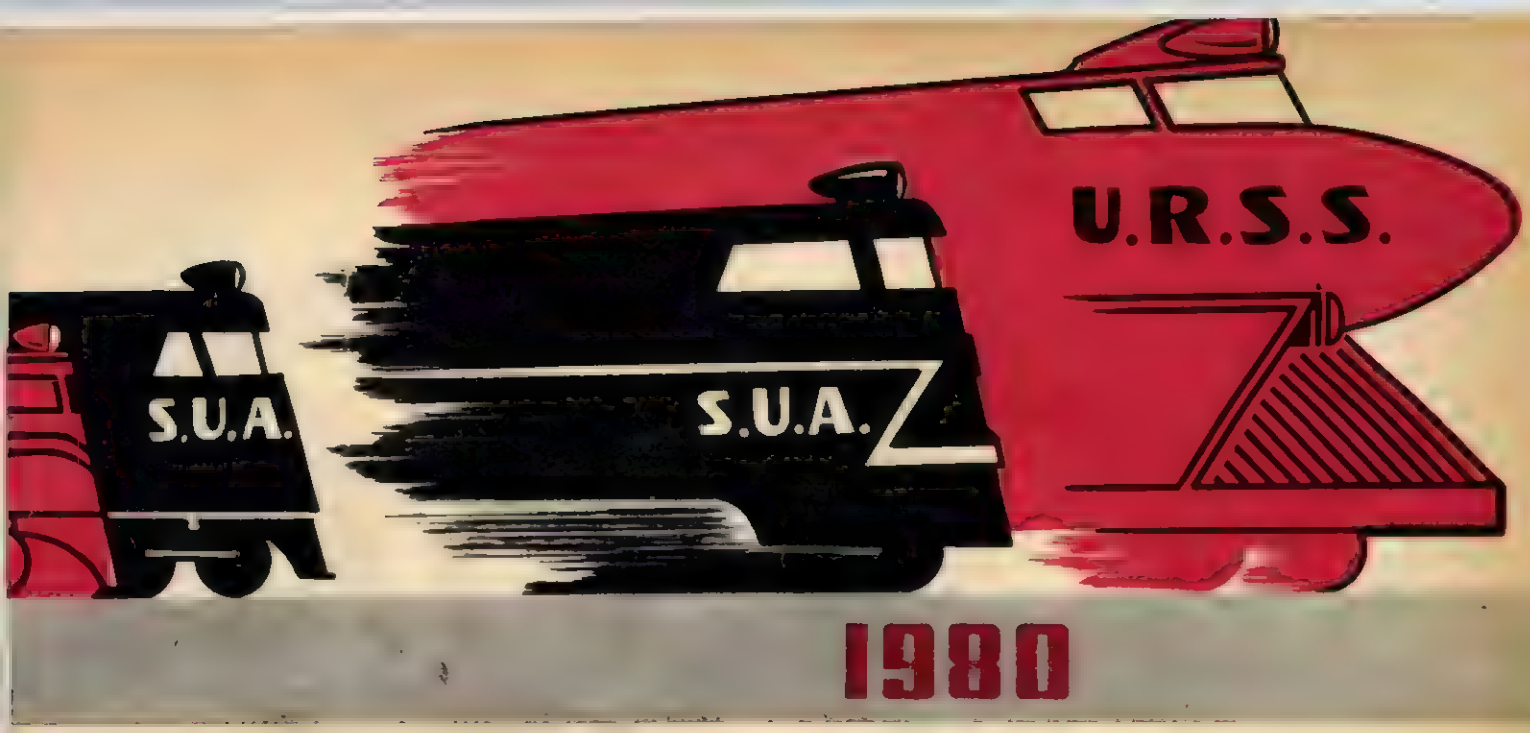

întrecerea!

de Costin MURGESCU
— director adjunct al Institutului de cercetări economice —
și I. BURSTEIN
— șef de sector la Institutul de cercetări economice —

ș.a. — ea ocupă unul din primele locuri în lume.

Spre deosebire de Uniunea Sovietică, țările capitaliste dezvoltate din Europa occidentală sînt întru totul dependente de importul unor materii prime de bază, ca: petrol, minereu de mangan, nichel, cositor, wolfram, molibden, uraniu, metale nobile și rare, azbest, mică, diamante ș.a.

Chiar și S.U.A., care dispun de cea mai puternică și variată bază de materii prime minerale din lumea capitalistă, depind aproape în întregime de importul de crom, cositor, nichel, platină, diamante, grafit, iar resursele proprii de mangan, bauxită, antimoniu, cobalt, mercur, beriliu, azbest, mică ș.a. sînt insuficiente.

Dar esențialul nu constă numai în superioritatea absolută în domeniul înzestrării cu resurse naturale, ci mai ales în posibilitățile mari pe care sistemul economic socialist le oferă în ceea ce privește atragerea lor tot mai intensă în circuitul economic al țării, în folosirea rațională și eficientă a acestor uriașe resurse.

CADRELE

La avantajele pe care le creează înzestrarea multilaterală a țării cu bogății naturale inepuizabile, se adaugă superioritatea Uniunii Sovietice în ceea ce privește potențialul de muncă, gradul de folosire a forței de muncă, calificarea celor ce lucrează în diferitele ramuri ale economiei.

În economia națională a Uniunii Sovietice lucrează în prezent circa 100 de milioane de oameni, față de numai 65 de milioane cîți sînt folosiți în economia S.U.A. Populația Uniunii Sovietice este cu 19% mai mare decît a Statelor Unite, dar numărul celor folosiți în economia națională a U.R.S.S. este de circa 1,5 ori mai mare decît în S.U.A.

Extrem de interesante și caracteristice sînt în această privință datele comparative cu privire la numărul celor folosiți în industrie și construcții — ramuri hotărîtoare în dezvoltarea economică contemporană. În U.R.S.S., în 1959, numărul muncitorilor și funcționarilor în industrie și construcții a atins 25 de milioane, față de 19,6 milioane în S.U.A., 11,7 milioane în Anglia și 11,7 milioane în R.F.G.

Cifrele statistice ilustrează faptul că orînduirea socialistă asigură folosirea mai completă și mai rațională a resurselor de forță de muncă. Șomajul a fost lichidat pentru totdeauna în U.R.S.S. încă din anul 1930. În schimb, în S.U.A., potrivit datelor oficiale, vădit micșorate, numărul șomerilor totali nu a fost nici o clipă în decursul ultimelor patru decenii mai mic de 1 milion anual. În deceniul 1950 - 1959 el a oscilat între 1,6-4,7 milioane anual, iar în ultimii 5 ani nu a scăzut sub 2,6 milioane anual. În 1960 și la începutul acestui an, numărul șomerilor americani a continuat să crească, reprezentînd circa 7% din întreaga forță de muncă a S.U.A.

Un factor important care contribuie la cîștigarea întrecerii economice pașnice cu capitalismul este superioritatea evidentă a Uniunii Sovietice în domeniul învățămîntului și pregătirii de cadre de specialiști de înaltă calificare. În institutele de învățămînt superior din U.R.S.S. studiază 2,6 milioane de studenți, ceea ce depășește de peste două ori numărul studenților din institutele de învățămînt superior din toate țările capitaliste din Europa luate la un loc și depășește cu circa o treime numărul studenților americani.

În total, în economia sovietică lucrează aproape 3,8 milioane de oameni cu studii superioare, din care 1,1 milioane de ingineri diplomați, ceea ce înseamnă de peste 2 ori mai mult decît în economia americană. În 1960, în U.R.S.S. au absolvit institutele de învățămînt superior 120.000 de noi ingineri, iar în S.U.A. (în 1959) — numai 38.000, adică de 3 ori mai puțin.

Marile realizări ale științei și tehnicii sovietice în domeniile cuceririi Cosmosului, folosirii energiei atomice în scopuri pașnice, creării tehnicii reactive, dezvoltării automaticii etc. oglindesc din plin capacitatea creatoare a cadrelor crescute de școala superioară sovietică. La mijlocul secolului trecut, marele pedagog rus K.D. Ușinski populariza în Rusia țaristă experiența înaintată pentru acele timpuri a școlilor nord-americane. De atunci au trecut 100 de ani. Azi, cei mai de seamă reprezentanți ai învățămîntului american, oameni de știință, politicieni și ziariști din S.U.A. reclamă cu insistență studierea atentă a realizărilor sovietice în domeniul învățămîntului. „Creșterea forței sovietice — scrie profesorul american J.S. Counts — ar fi de neconceput fără dezvoltarea cu adevărat fenomenală a sistemului sovietic de învățămînt".

RITMURILE DE DEZVOLTARE

Unul din indicatorii în care se sintetizează avantajele economiei socialiste planificate și superioritatea ei asupra economiei capitaliste este ritmul dezvoltării economiei.

Așa cum se subliniază în Programul P.C.U.S., ritmul rapid este o lege generală a socialismului, confirmată în prezent de experiența tuturor țărilor sistemului mondial socialist, în timp ce economia capitalistă se dezvoltă în ritm lent, trece prin crize și zguduiri. Datorită acestor deosebiri în ritmul dezvoltării, expresul socialist ajunge din urmă, depășește și va lăsa apoi tot mai mult în urmă capitalismul. *„Noi, și întregul sistem socialist* — spunea N. S. Hrușciov la Congresul al XXII-lea al [illegible] *cu o locomotivă cu aburi cu o puternică locomotivă electrică. Este neîndoielnic că sistemul nostru socialist va depăși și va lăsa în urmă capitalismul. Nu are o asemenea putere capitalismul, nu are o astfel de capacitate de tracțiune".*

Datele cu privire la dinamica volumului producției industriale în U.R.S.S. și S.U.A. sînt concludente în această privință. În perioada 1913-1960, de pildă, datorită ritmurilor deosebite în care se dezvoltă, producția industrială a U.R.S.S. a crescut de 45 de ori, în timp ce producția S.U.A. nu a crescut decît ceva mai [illegible] de 5 ori. În 1913, volumul producției [illegible] calculat pe cap de locuitor, era de 13-14 ori mai mic decît în S.U.A.; în 1950, producția industrială a Uniunii Sovietice reprezenta pe cap de locuitor 24% față de cea americană, iar în 1960 se ridicase la peste 50%. [illegible] cuvinte, într-o perioadă relativ scurtă — din punct de vedere istoric — circa patru decenii —

s-a produs o apropiere considerabilă a Uniunii Sovietice de nivelul producției industriale a celui mai dezvoltat și bogat stat capitalist din lume.

În aprecierea acestor rezultate trebuie neapărat ținut seama de faptul că aproximativ 20 de ani din perioada istorică scurtă de existență a statului sovietic au însemnat pentru acesta ani de intervenții militare străine și războaie impuse Uniunii Sovietice, iar apoi ani de refacere a economiei naționale de după război. Statele Unite, dimpotrivă, au profitat de pe urma războaielor, s-au îmbogățit.

Timp de mai mulți ani, deși ritmurile dezvoltării industriei U.R.S.S. erau mai rapide decît cele ale industriei americane, totuși Uniunea Sovietică realiza în proporții absolute un spor anual la principalele tipuri de produse industriale mai mic decît cel al S.U.A.

În ultimul deceniu, 1950-1959, situația s-a schimbat însă și din acest punct de vedere. Uniunea Sovietică, continuînd să depășească în mod considerabil Statele Unite în ceea ce privește ritmurile de dezvoltare, a început să le întreacă și în ceea ce privește sporul absolut al producției la multe produse dintre cele mai importante. Subliniind semnificația acestui fapt, tovarășul N.S. Hrușciov arăta la Congresul al XXII-lea al P.C.U.S. : „Acum este vorba de reducerea rapidă a decalajului în nivelul producției, de trecerea Uniunii Sovietice pe primul loc în lume în ce privește producția unei serii de produse și fabricate".

Se naște întrebarea: cum va evolua în viitorii 10-20 de ani întrecerea dintre U.R.S.S. și S.U.A. în domeniul producției industriale? Răspunsul clar la această întrebare îl găsim în Programul adoptat la cel de-al XXII-lea Congres al P.C.U.S.: *în cursul următorilor 10 ani volumul producției industriale a U.R.S.S. va spori de circa 2,5 ori, depășindu-se astfel nivelul actual al producției industriale a S.U.A., iar în decurs de 20 de ani — producția industrială a U.R.S.S. va crește de cel puțin 6 ori, lăsînd cu mult în urmă actualul volum global al producției industriale a S.U.A.*

Pornind de la prevederile Programului P.C.U.S., economiștii sovietici A. Alexeev și I. Dudinski au calculat că în jurul anului 1970 Uniunea Sovietică va depăși Statele Unite în ceea ce privește producția industrială pe cap de locuitor, iar în 1980 volumul producției industriale a U.R.S.S. va fi cel puțin de 3,6 ori mai mare decît nivelul actual al producției industriale a S.U.A.

PRODUCȚIA DE ENERGIE ELECTRICĂ ȘI CONSTRUCȚIA DE MAȘINI

Extrem de caracteristice sînt datele cu privire la modul în care se desfășoară întrecerea în domeniul producției de energie electrică, ce deține un rol de frunte în dezvoltarea tuturor ramurilor economiei naționale, în asigurarea progresului tehnic.

În 1913, producția de energie electrică pe cap de locuitor a S.U.A. era de 18,5 ori mai mare decît cea a Rusiei țariste. În anii puterii sovietice, producția de energie electrică a crescut într-un ritm vertiginos: de la 0,5 miliarde kWh în 1920, pînă la 295 miliarde kWh în 1960, urmînd ca în 1961 să depășească 320 miliarde kWh. Ca urmare, decalajul dintre U.R.S.S. și S.U.A. în nivelul electrificării s-a micșorat în decurs de trei decenii (1930-1960) de 6 ori.

Deși U.R.S.S. se găsește încă în urma S.U.A. în ceea ce privește producția absolută de energie electrică și pe cap de locuitor, Uniunea Sovietică depășește considerabil S.U.A. în ceea ce privește ritmul de creștere.

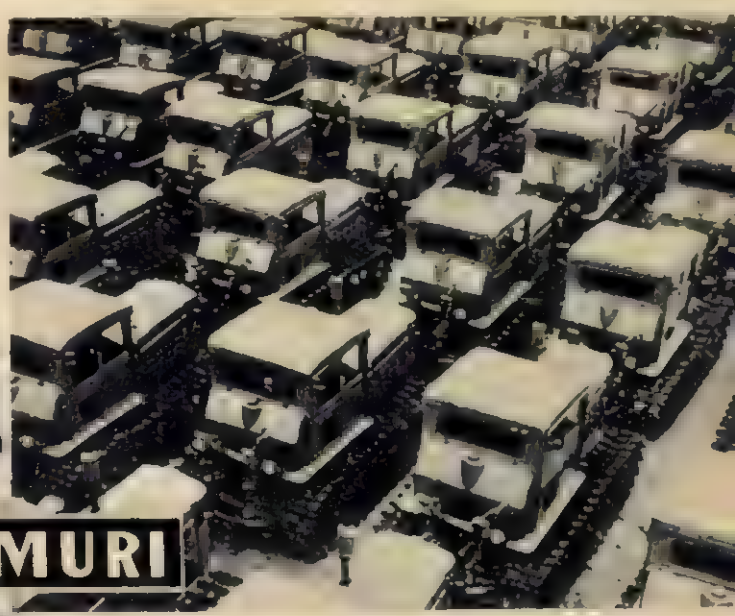

RITMURI

Cu cît crește în medie anuală
PRODUCȚIA AGRICOLĂ:
în perioada de 1954-1960 (7 ani)

U.R.S.S.	6,2 %
S.U.A.	2,4 %
De cîte ori este mai înalt ritmul sovietic	2,6 ori

Cu cît crește în medie anuală
PRODUCȚIA INDUSTRIALĂ:

PERIOADA	U.R.S.S.	S.U.A.	De cîte ori este mai înalt ritmul sovietic
1918-1960 (43 DE ANI)	10,1%	3,3 %	3,1 ori
1954-1960 (7 ANI)	11,1%	2,5 %	4,4 ori

Aşa, de exemplu, în perioada 1955-1960 sporul mediu anual al producţiei de energie electrică a fost în U.R.S.S. de 11,5%, iar în S.U.A., de 6;1%, adică aproape de două ori mai mic decît cel sovietic. Pentru deceniul în curs, experţii guvernamentali americani prevăd o creştere a producţiei de energie electrică în S.U.A. de 53%, în timp ce Programul adoptat la Congresul al XXII-lea al P.C.U.S. a trasat sarcina triplării producţiei de energie electrică. Pentru deceniile următoare, pronosticurile americane arată că producţia de energie electrică în S.U.A. va atinge în 1980 circa 1.866-2.013 miliarde kWh, în timp ce în U.R.S.S. în acelaşi an ea va fi de 2.700-3.000 miliarde kWh. După cum s-a arătat la Congresul al XXII-lea al P.C.U.S., în 1980 U.R.S.S. va produce de aproximativ 1,5 ori mai multă energie electrică decît se produce în prezent în toate celelalte ţări ale lumii luate la un loc. Întrecerea într-un sector hotărîtor pentru progresul economic şi creşterea bunăstării populaţiei se va termina în favoarea Uniunii Sovietice.

Nu mai puţin interesante sînt perspectivele întrecerii în domeniul industriei constructoare de maşini — pivotul progresului tehnic modern. În ultimul deceniu, sporul producţiei în industria constructoare de maşini a S.U.A. nu a depăşit 56%, în timp ce producţia industriei constructoare de maşini a U.R.S.S. a crescut, în acelaşi interval, de 5 ori. Pornind de la acest ritm, eminentul economist sovietic S.G. Strumilin a calculat că în 1980 volumul construcţiilor de maşini în U.R.S.S. va depăşi pe cel al S.U.A. de peste 5 ori. În decurs de 20 de ani volumul total al producţiei industriei sovietice constructoare de maşini şi de prelucrare a metalelor va spori de 10-11 ori, adică într-un ritm considerabil superior celui de creştere a producţiei globale industriale. În vederea înfăptuirii programului sovietic de mecanizare complexă şi automatizare, se prevede ca producţia de linii automate şi semiautomate să se majoreze în decurs de două decenii de peste 60 de ori.

PRODUCŢIA AGRICOLĂ

Din punct de vedere al volumului producţiei agricole, Uniunea Sovietică depăşeşte cu mult ţările capitaliste din Europa, dar se află încă în urma Statelor Unite. Decalajul între ele se reduce însă sistematic. În 1950, producţia agricolă pe cap de locuitor a U.R.S.S. reprezenta 50-55% din nivelul atins în S.U.A., în 1960 se ridicase la 62-67%. În ultimii 7 ani (1954-1960) ritmul mediu anual de creştere a producţiei globale agricole a Uniunii Sovietice a fost de 2,6 ori mai rapid decît cel american. Sporul absolut al producţiei agricole sovietice a ajuns de asemenea superior celui american.

În prezent, Uniunea Sovietică se găseşte înaintea S.U.A. la producţia de grîu, cartofi, sfeclă de zahăr, lapte, unt şi lînă, la unele din aceste produse depăşind chiar producţia americană pe cap de locuitor. De pildă, în 1960, producţia de grîu pe cap de locuitor a reprezentat în U.R.S.S. 298 kg, iar în S.U.A. — 206 kg.

Măsurile luate de partidul şi guvernul sovietic pentru a se asigura în continuare uriaşul avînt al producţiei agricole şi eforturile creatoare ale oamenilor muncii din agricultura sovietică au făcut ca anul acesta să se obţină o recoltă agricolă nemaiîntîlnită în decursul întregii perioade de existenţă a statului sovietic.

În viitorii 10 ani volumul total al producţiei agricole a U.R.S.S. va spori de circa 2,5 ori, iar în 20 de ani — de 3,5 ori. În felul acesta, încă în primul deceniu Uniunea Sovietică va întrece Statele Unite ale Americii în ceea ce priveşte producţia pe cap de locuitor la principalele produse agricole. În 1980, potrivit calculelor unor economişti sovietici, producţia agricolă a U.R.S.S. va depăşi cel puţin de 2,7 ori nivelul actual al celei americane.

PRODUCTIVITATEA MUNCII

În 1919, V.I. Lenin scria: „Productivitatea muncii este, în ultimă analiză, factorul cel mai important, cel mai de seamă al victoriei noii orînduiri sociale. Capitalismul a creat o productivitate a muncii pe care n-a cunoscut-o feudalismul. Capitalismul poate fi şi va fi învins definitiv prin aceea că socialismul creează o productivitate nouă a muncii, o productivitate cu mult mai înaltă".

Pe atunci productivitatea muncii era în Rusia de circa 9 ori mai scăzută decît în S.U.A.

Orînduirea socialistă oferă însă posibilităţi incomparabil mai mari pentru creşterea productivităţii muncii în ritm rapid, decît cea capitalistă. În perioada 1913-1960 productivitatea muncii în industria U.R.S.S. a crescut de circa 11,4 ori, faţă de creşterea mai mică de 3 ori pe care a înregistrat-o în acest interval de timp industria americană.

Din punct de vedere al ritmului de creştere a productivităţii muncii, Uniunea Sovietică deţine primul loc în lume, ceea ce i-a permis să micşoreze considerabil decalajul iniţial faţă de nivelul S.U.A.

Traducerea în fapt a prevederilor Programului P.C.U.S. cu privire la creşterea productivităţii muncii în industrie, în decurs de 10 ani de peste 2 ori, iar în 20 de ani — de 4-4,5 ori, va permite ca în 1980 U.R.S.S. să depăşească nivelul actual al productivităţii muncii din S.U.A. de circa 2 ori, iar în ceea ce priveşte producţia pe oră, ţinînd seama de reducerea zilei de muncă în U.R.S.S., depăşirea va fi considerabil mai mare. În modul acesta se va rezolva în favoarea U.R.S.S. întrecerea într-un domeniu decisiv pentru progresul economic.

În acelaşi timp, munca nu va fi o povară pentru om: *munca va înceta de a fi numai un mijloc de existenţă şi se va transforma într-o adevărată creaţie, într-un izvor de bucurie.*

VENITUL NAŢIONAL ŞI CREŞTEREA BUNĂSTĂRII POPULAŢIEI

Elementul care caracterizează în modul cel mai sintetic dezvoltarea economică de ansamblu a unei ţări este dinamica venitului naţional. În perioada 1913-1960, venitul naţional a crescut în U.R.S.S. de aproa-

Aspect de pe şantierul hidrocentralei Nurek, pe rîul Vahş, a cărei construcţie are un rol complex în dezvoltarea electrificării şi a irigaţiilor în Asia centrală.

ANI ȘI CIFRE

Ținînd seama de ritmurile actuale și de cele prevăzute pentru anii următori,

În jurul anului

1970

U.R.S.S. va depăși S.U.A. în ceea ce privește:

— Volumul absolut al producției industriale.

— Producția industrială pe cap de locuitor.

— Producția agricolă pe cap de locuitor la toate principalele produse agricole.

În

1980

producția U.R.S.S. va fi mai mare decît cea actuală din S.U.A. în ceea ce privește:

— Volumul producției industriale, de cel puțin **3,6** ori

— Producția agricolă, de cel puțin **2,7** ori

Tot în

1980

după calculele economiștilor sovietici și americani, U.R.S.S. va produce mai mult decît va putea produce S.U.A. în acel an:

— Energie electrică, de aproximativ **1,5** ori

— Construcții de mașini, de peste **5** ori

Din totalul rezervelor **mondiale** *explorate, Uniunea Sovietică deține:*

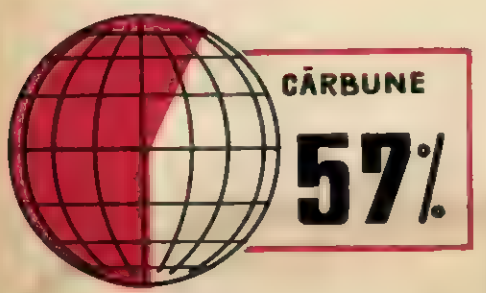

URIAȘELE RESURSE MINERALE ALE URSS

pe 8 ori, iar pe cap de locuitor — de peste 9 ori mai repede decît în S.U.A. În prezent, Uniunea Sovietică se situează pe primul loc în lume în ceea ce privește sporul anual absolut al venitului național. De asemenea, trebuie avut în vedere faptul esențial că în U.R.S.S. întregul venit național aparține celor ce muncesc, în timp ce în S.U.A. mai mult de jumătate din venitul național revine claselor exploatatoare.

Creșterea în ritm rapid a venitului național în U.R.S.S. a permis ridicarea sistematică a bunăstării oamenilor muncii sovietici. În domeniul unor elemente importante ale nivelului de trai ca, de pildă, folosirea potențialului de muncă al populației, deservirea medicală, învățămîntul de toate felurile, odihna și sportul, Uniunea Sovietică nu numai că a ajuns din urmă, dar a și întrecut S.U.A. În ceea ce privește realizarea programelor sociale, U.R.S.S. se situează pe o treaptă superioară față de orice țară capitalistă dezvoltată, inclusiv S.U.A.

La o serie de alte elemente ale nivelului de trai — asigurarea cu mărfuri de folosință îndelungată, locuințele, producția de îmbrăcăminte și încălțăminte — U.R.S.S. urmează să ajungă din urmă S.U.A. și să le întrecă într-un viitor apropiat.

Este suficient să arătăm că în următorii 10 ani se prevede sporirea venitului național al U.R.S.S. de 2,5 ori, iar în 20 de ani — aproximativ de 5 ori.

Pe această bază trainică se va realiza sarcina de importanță istorică mondială trasată de Congresul al XXII-lea al P.C.U.S. — *de a asigura în Uniunea Sovietică cel mai înalt nivel de trai în comparație cu orice țară a capitalismului*. În felul acesta, statul sovietic va oferi lumii întregi un exemplu fără precedent în istorie de satisfacere cu adevărat deplină și atotcuprinzătoare a nevoilor materiale și culturale crescînde ale omului.

SPRE VICTORIA SOCIALISMULUI ÎN SFERA DECISIVĂ A ACTIVITĂȚII UMANE

În mersul ei impetuos spre comunism, Uniunea Sovietică nu pășește singură. Ea se află în fruntea unui sistem mondial care reunește țări și popoare din sud-estul Asiei și pînă în centrul Europei. În prezent nu numai în Uniunea Sovietică, dar și în celelalte țări socialiste au fost lichidate posibilitățile social-economice de restaurare a capitalismului, iar sistemul mondial socialist a intrat într-o etapă nouă a dezvoltării sale. *„Trebuie să pășim cu toții împreună în lumea comunismului"* — spunea N.S. Hrușciov, referindu-se la țările socialiste.

În concordanță cu cerințele actualei etape a dezvoltării lor, țările socialiste și-au propus să folosească uriașele posibilități și avantaje pe care le oferă socialismul, spre a depăși în termenul cel mai scurt sistemul mondial capitalist în ceea ce privește volumul absolut al producției industriale și agricole, iar apoi spre a întrece țările capitaliste cele mai dezvoltate și în ceea ce privește nivelul producției pe cap de locuitor și nivelul de trai. Întrecerea dintre U.R.S.S. și S.U.A. este parte componentă a acestei uriașe întreceri pașnice pe plan mondial dintre cele două sisteme social-economice opuse.

Unindu-și eforturile, bazîndu-se pe colaborarea lor reciprocă, țările socialiste, în frunte cu Uniunea Sovietică, înregistrează succese considerabile pe scara întregului sistem, în întrecere cu capitalismul. Datorită ritmului înalt în care se dezvoltă, crește rapid ponderea țărilor socialiste în producția întregii lumi. Pentru perioada 1960-1980, țările lagărului socialist în ansamblu au prevăzut o creștere a producției lor industriale de peste 8 ori, în timp ce producția țărilor din lagărul imperialist va crește în acest interval de numai 2,3 ori, iar a altor țări de 4,4 ori. Ritmurile deosebite vor produce schimbări esențiale în structura producției mondiale, țările lagărului socialist urmînd să dețină încă din 1970 peste 50%, iar în 1980 circa 60% din volumul producției industriale mondiale. Se va înfăptui astfel prevederea Declarației de la Moscova a reprezentanților partidelor comuniste și muncitorești: *„Se apropie timpul cînd socialismul se va situa pe primul loc și prin ponderea sa în producția mondială. Capitalismul va suferi o înfrîngere în sfera decisivă a activității umane, în sfera producției materiale"*.

Creșterea VENITULUI NAȚIONAL

DE CÎTE ORI era mai mare venitul național în 1980 decît în 1958

ÎN:	VOLUMUL TOTAL	PE CAP DE LOCUITOR
U.R.S.S.	26,8	17,4
S.U.A.	3,5	1,9
ANGLIA	2,0	1,8

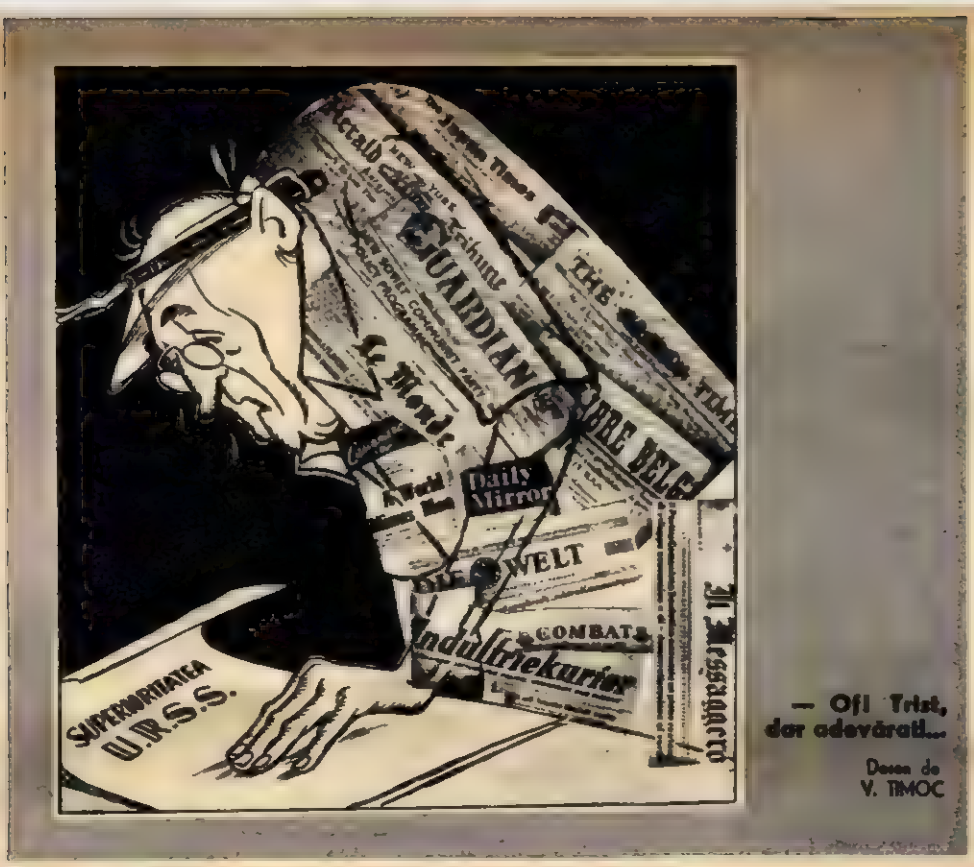

— Oft! Trist, dar adevărat!...

Desen de V. TIMOC

este încă masiv. Dar, oricît de abundent ar fi *aurul Nibelungilor* din care sînt plătiți, se fac totuși auzite din ce în ce mai numeroase voci care din repertoriul wagnerian încep să încline spre *„Amurgul zeilor"*. Iată cum se pronunță în această privință „Süddeutsche Zeitung":

„Ultimele decenii au fost martore a numeroase înfrîngeri și umilințe suferite de puterile occidentale. Nu credem că greșim atunci cînd afirmăm că la baza celor mai multe din erorile comise a stat stupida subestimare a capacității sovietice de a transforma planurile în realitate... Sîntem acum supuși la un nou examen: poziția față de proiectele cuprinse în Programul P.C.U.S. Și din nou, prostia își spune cuvîntul. Din nou jonglăm cu adjective ca «fantastice», «amețitoare», «înșelătoare», «propagandistice». Dacă nici saltul gigantic efectuat de ruși, sub ochii noștri, pe pămînt și în ceruri nu ne-a putut convinge, asta nu înseamnă că saltul nu a avut loc, ci că noi sîntem orbi... Ceea ce Hrușciov promite este pe deplin realizabil de către poporul său... Oferim celor ce nu cred un rămășag pe o mică oricît de mare. Scadența: 31 decembrie 1980!"

Nici în Franța nu lipsesc abaterile de la disciplina „muzicală" a corului antisovietic. Oricît de *fortissimo* ar țipa „Le Figaro" sau „L'Aurore", ele tot nu reușesc să acopere glasurile lucide. „Paris-Presse — l'Intransigeant" scrie: *„Se pare că ne-am împărțit munca: rușii construiesc, noi contestăm acest lucru. Cînd rușii au anunțat că vor clădi socialismul noi am rîs în hohote. Acum, ei anunță că vor clădi comunismul. Nouă nu ne mai vine să rîdem, dar de contestat tot contestăm. Cui servește aceasta? Popoarele au memorie și cer socoteală. N-ar fi mai cinstit să apreciem planul sovietic la justa și imensa lui valoare?"*

Evident, ar fi mai cinstit. Numai că atunci superioritatea orînduirii comuniste asupra celei capitaliste n-ar mai fi negată nici de cei care au totul de cîștigat de la capitalism și totul de pierdut de la comunism. Așa cum bine spune dl. Henry Luce, multimilionarul (în dolari) director, redactor-șef și proprietar al milionarei (în tiraj) reviste americane „Life":

„Hrușciov a pus încă o dată Occidentul într-o situație dezavantajoasă, demonstrînd lumii întregi că comunismul are o strategie admirabilă, un plan pe termen lung, care îmbrățișează atît trecutul cît și viitorul. Comunismul este în măsură să zugrăvească tabloul propriului său viitor într-un mod atît de plastic, încît poate convinge milioane de oameni că este trimis chiar de destin..."

Clarviziunea (uneori înspăimîntată) a unora dintre purtătorii de cuvînt ai capitalismului în fața Programului Partidului Comunist al Uniunii Sovietice face să apară și mai evidente imbecilitatea, stupiditatea, orbirea (să ne fie scuzată tăria termenilor, dar ei sînt luați din pasajele sus-citate) celor care încearcă și azi să vorbească despre „utopia irealizabilă a planurilor sovietice".

...Căci, oricît de amenințător și-ar agita dirijorul bagheta, în corul pe care îl conduce rămîn tot mai puțini cei care îndrăznesc să susțină pe față că ziua — ziua comunismului — nu e zi și că noaptea — noaptea capitalismului — nu e noapte.

EI RECUNOSC...

de Nicolae MINE

A fost odată ca niciodată... A fost odată — și nu pe vremea cînd puricele se potcovea cu nouăzeci și nouă de ocale de fier, ci ceva mai de curînd... A fost odată, cînd era de ajuns ca Uniunea Sovietică să anunțe lumii planul unei construcții grandioase, pentru ca din diferite colțuri ale Apusului să se înalțe un cor care executa la unison aceeași cîntare. Se remarcau, în sînul corului, tenorul londonez, soprana de coloratură de la Roma, baritonul parizian și, mai ales, basul bossului de la Washington (care deținea de cele mai multe ori și bagheta de dirijor). Melodia se schimba din cînd în cînd, dar textul era întotdeauna același. În rezumat și în proză, fără ritm și fără rimă, el suna: *„Planurile sovietice sînt utopii irealizabile"*.

Dar au trecut ani. Ani care au dovedit că ceea ce pentru capitalism părea utopie, pentru socialism constituia un obiectiv concret, care era realizat de obicei într-un termen chiar mai scurt decît cel prevăzut. Așa se face că acum, luînd cunoștință de Programul P.C.U.S., corul și-a reînceput activitatea sa concertistică cu același repertoriu ca în stagiunile trecute. Iar dirijorul a avut o surpriză neplăcută, căci unele voci nu mai cîntă în cheia *sol*.

„Ar fi o prostie dacă restul lumii ar nega progresele materiale realizate în Uniunea Sovietică. Ar fi de asemenea o prostie să se subestimeze posibilitățile economice actuale ale societății sovietice, cînd ea a creat o atît de colosală bază industrială".

Rîndurile de mai sus aparțin cuiva care face parte din „restul lumii" și care a comis el însuși, în repetate rînduri, prostia de a „nega progresele materiale realizate în Uniunea Sovietică". Căci această arie, cu un ușor parfum autocritic, e intonată de un solist de vază al corului sus-menționat, pe nume „New York Herald Tribune".

Tot în englezește, firește, cîntă și săptămînalul britanic „Tribune" pe textul: *„Nu există nici un fel de motive serioase de a ne îndoi că, în 1981, economia sovietică va furniza cantitatea de mărfuri... promisă în noul Program, deoarece ea este o economie planificată"*.

Pe limba lui Rossini, iată și partitura lui „Corriere della Sera": *„În fața uriașelor și — de ce să nu mărturisim? — magnificelor perspective pe care actualul Program le deschide rușilor, sceptici și neîncrezători pot fi numai imbecilii"*.

(În treacăt fie spus, „Corriere della Sera" are posibilitatea să găsească asemenea imbecili în imediata lui apropiere. Ziarul „Tempo", de pildă, oferă numeroase mostre de scepticism și neîncredere, care merită din plin asprul calificativ dat de confratele său).

La capătul celălalt al Europei — în țara lui Grieg — răsună de asemenea melodia pe care am putea-o intitula „a recunoașterii". Ziarul norvegian „Arbeiderbladet" — care, în ciuda numelui său muncitoresc, aparține social-democraților de dreapta — scrie în legătură cu Programul P.C.U.S.: *„Progresul rapid al Uniunii Sovietice va influența opinia publică mondială și îndeosebi popoarele sărace... Prestigiul sovietic este mai mare ca oricînd și lumea s-a obișnuit să vadă în promisiunile comuniștilor ruși mult mai mult decît o simplă propagandă — ziua de mîine"*.

În Germania occidentală, numărul coriștilor fideli clasicelor refrenuri antisovietice

DIN CARNETUL SCRIITORULUI

Nea Vasile Osutăcincizeci

Schiță de Nicuță TĂNASE

Ilustrație de Valentina DINU

Vino dumneata în cartierul nostru și-ntreabă:

— Măi tovarăși, nu știți voi unde stă nea Vasile Paraschiv?

— Vasile Paraschiv?! Nu știm.

Dar ia întreabă de nea Vasile Osutăcincizeci. Dacă întrebi așa și copilul din față te îndreaptă spre locuința lui. De unde porecla asta? Care i-a fost naș? Nu se știe.

Cînd vine acasă de la serviciu, poate să tune, să fulgere, să fie potop, să fie orice, el tot intră pe la „Valea Mărului", se așază la masa lui și ospătarul, oricît ar fi de ocupat, lasă totul baltă și se prezintă. Stă cu urechile ciulite. Abia așteaptă să audă comanda. Stau cu urechile ciulite și ceilalți consumatori. Dacă nea Vasile comandă o sută de grame de țuică înseamnă că totul e în regulă. Cînd cere o sută cincizeci de grame, toată lumea știe că e bai. Nea Vasile e supărat. A pățit ceva. Are o piatră pe inimă. Ospătarul i-aduce cinzeaca și țoiul, i-aruncă o privire întrebătoare și-și vede de treabă. Clienții încep și ei să șușotească:

— Iar are un necaz nea Vasile.

Nea Vasile e gărar. E șef de echipă la Grivița. Dacă a doua zi nea Vasile a cerut o cinzeacă, ospătarul trage scaunul și se așază și el la masă.

— Ce-ai avut, bre, ieri?

— Mi-a respins controlul niște piese. Cum să nu te supere fapta asta?... Am niște calfe tinere... da' am ținut ședințe cu ei... Îi dau eu pe brazdă.

Stă în cartierul nostru de mai bine de treizeci de ani. Și nimeni, dar absolut nimeni, nu l-a văzut vreodată bînd mai mult de o sută cincizeci de grame de țuică sau mai puțin de o sută. Ăsta-i tainul lui.

Într-o zi i-a făcut semn ospătarului:

— Adu-mi o sută cincizeci de grame...

„Iar e ceva cu nea Vasile" — s-a gîndit ospătarul și cînd a dat să plece spre bar s-a auzit strigat.

— Adu-mi numai o sută.

I-a adus suta și nehotărîrea asta l-a făcut curios.

— Ce s-a-ntîmplat, nea Vasile? Cum ești? Supărat ori nu?

— Fănică al meu a dat azi examen de admitere în facultate și nu știu precis dacă a reușit ori nu, că n-am fost acasă.

— Care e Fănică, sudorul ori matrițerul?

— Matrițerul.

A doua zi, cînd nea Vasile a cerut doar o cinzeacă, fără să-l mai întrebe ospătarul a și răspîndit vestea: „Băiatul lui nea Vasile a reușit la facultate..."

Ce s-o fi întîmplat? De aproape o săptămînă nea Vasile comandă în fiecare zi o sută cincizeci de grame.

„Trebuie c-a dat de un bucluc mare".

„I-o fi murit vreo rudă".

„O fi fost retrogradat... Să-l retrogradeze pe nea Vasile? Nu se poate, doar a fost lăudat în ziar împreună cu toată echipa lui".

„Poate că l-au scos la pensie".

„O fi avînd pe cineva bolnav în familie".

S-au făcut fel de fel de presupuneri. Ospătarul n-a mai putut răbda. A căutat să intre în vorbă cu el:

— Ți s-a stricat televizorul?

— Nu.

— Cum merge Fănică, mai e la facultate?

— De ce să nu fie?

— Ce fac ai dumitale? Sănătoși?

— Sănătoși.

— Ai dat pe brazdă calfele alea tinere?

— Tu nu citești ziarele?

— Atunci ce ai, bre?

— Am intrat în perimetru.

— Ce perimetru?

— Se fac niște blocuri pe locul meu.

— Și d-aia ești supărat? Eu dacă aș fi în locul dumitale... Păi ai văzut, bre, ce apartamente s-au făcut și se fac?

— Am cheia apartamentului.

— Și nu-ți convine? Cîte camere ai?

— Trei camere, bucătărie, baie... O grozăvie.

— Și spui că-ți place apartamentul?

— Foarte mult.

— Să mor dacă te mai înțeleg... De ce o sută cincizeci de grame?

— Sînt supărat. Trebuie să mă despart de porumbei...

Nea Vasile s-a mutat în noua locuință. Își cheamă prietenii să le arate cum s-a instalat. E foarte mulțumit, dar continuă să comande tot o sută cincizeci de grame.

— Tot n-ai uitat porumbeii?

— I-am dat lui frate-miu. Stă lîngă uzine frate-miu. Trec în fiecare zi să-i văd.

— Atunci?

— Stau la etajul III și încă n-au montat liftul!

— Aha!

Ieri nea Vasile a cerut o cinzeacă. Deci, se știe: s-a montat și liftul!...

în amonte,

La începutul acestei toamne aurii, cînd apele marelui lac, împrumutînd ceva din culoarea cerului pur, erau atît de albastre și nemișcate că păreau înghețate, ultimii constructori ai Bicazului, o echipă de tencuitori betoniști, au terminat cei din urmă centimetri de finisaj la marele baraj. Astfel, o grandioasă epopee desfășurată pe întinderea a zece ani luase sfîrșit. În amonte era liniște.

Străbătînd drumul său subteran — tunelul de aducțiune — Bistrița își părăsise albia milenară ca să se întîlnească din nou cu matca-mamă la șase kilometri mai jos, la Stejaru, punctul terminus al „călătoriei sale hidrotehnice".

Se părea că de acum încolo nimeni n-o va mai abate din drumul său și va curge ca întotdeauna, cînd molcom, cînd vijelios, împlinindu-și destinul în împreunarea cu apele Siretului. Dar în aval o așteptau alte surprize.

Bistrița nu-și epuizase nici pe departe uriașa energie după ce trecuse prin turbinele hidrocentralei de la Stejaru. Prin regularizarea apelor și prin asigurarea unui debit constant a fost creată posibilitatea construirii unui șir de hidrocentrale care să folosească pînă la maximum potențialul rîului din aval de Stejaru. Astfel, pe întinderea a peste 75 de kilometri Bistrița se întîlnește cu vechi cunoștințe: constructorii Bicazului, cei care sapă acum noi căi apei și înalță noi baraje și diguri. Pentru că de la Stejaru pînă la Bacău se vor construi în următorii ani o serie de hidrocentrale cu puteri instalate de la 10.000 kW pînă la 44.000 kW, ce vor produce împreună o energie totală de circa 800.000.000 kWh anual, aproape dublu cît uzina hidroelectrică de la Stejaru. Construirea acestor centrale deschide largi perspective dezvoltării industriei în această parte a Moldovei. În afară de energia electrică furnizată uzinelor de la Săvinești și Roznov, sistemul de canale va alimenta unitățile chimice cu apa necesară. Combinatul de la Roznov va primi încă din acest an 4 m³ de apă pe secundă. Regularizarea apelor Bistriței va salva de la inundații circa 10.000 de hectare, care în parte vor fi folosite pentru agricultură.

Ecranele de argilă

De la Stejaru la Piatra Neamț, munții se îndepărtează și fac loc unei văi deschise. Bistrița, mai sfioasă parcă, se lipește cînd de un versant, cînd de celălalt, ocolind satele și coborînd sinuoasă la vale. Pe această distanță de numai 16 km, baraje și diguri vor crea trei lacuri: primul la Pîngărați — de circa 6 milioane m³, al doilea la Vaduri — de circa 6 milioane m³ și al treilea la Piatra Neamț — de 3 milioane m³. Sînt cele trei „pungi" artificiale care au menirea să rețină debitele rîurilor dintre marele baraj și Piatra Neamț, precum și să regularizeze pulsațiile uzinei „V. I. Lenin".

Schimbul frunțaș al brigăzii de mineri-betoniști a lui Buțu Gh. de la barajul hidrocentralei Vaduri.

Totdeauna cînd auzim de stăvilirea apelor ne gîndim la beton. Impenetrabil, betonul e un material excelent pentru baraje, dar nu unicul. Pămîntul e tot atît de bun. În plus, are avantajul că e mai economic. La noile lucrări de stăvilire a apelor Bistriței, betonul își va împărți cu pămîntul sarcinile. Noile lacuri vor fi îmbrățișate de-a lungul multor kilometri de diguri înalte de pămînt.

Un asemenea dig de pămînt se înalță la Piatra Neamț. Am greși închipuindu-ne simplă construcția lui. Greutatea nu constă în masarea a mii de metri cubi de pămînt. Digul de la Piatra Neamț va cuprinde, de exemplu, 400.000 de m³, cel de la Pîngărați 110.000 m³, iar cel de la Vaduri, care e mai scurt, doar 48.300 m³ de pămînt. Se pune întrebarea: cum va fi oprită penetrația apei, cînd ea se strecoară prin beton chiar și printr-o fisură cît un vîrf de ac? Răspunsul: cu ecranele de argilă și piloții forați secanți, care formează la rîndul lor ecrane de beton.

Pe locul viitorului dig de pămînt de la Piatra Neamț, lung de peste un kilometru, mai multe foreze sfredelesc pămîntul. Sute de găuri cu un diametru de 55 cm — piloții forați, cum sînt numiți în limbaj tehnic — străbat temelia lui pînă la stîncă. Canalele acestea verticale, lipite unul de altul, sînt umplute cu ciment și formează o adevărată membrană subterană impenetrabilă, care oprește infiltrațiile din adîncime. De la temelia astfel protejată, rolul de stăvilire a infiltrațiilor prin pînza freatică îl va prelua ecranul de argilă, inima impermeabilă a digului propriu-zis. Construirea unui ecran se face cu migală și atenție. Se întind pături de cîte zece centimetri de argilă care sînt presate minute în șir pentru a se elimina stratificarea și a se crea un monolit. Astfel, ecranul urcă încet, din zece în zece centimetri. Și imaginați-vă că acest dig are o înălțime variabilă pînă la 15 metri!

Aventurile unui excavator

Înainte de a vă povesti interesanta aventură a excavatorului SE 3 de la Vaduri, sîntem nevoiți să ne oprim puțin la profilul acestui șantier. Deseori Bistrița, în drumul său spre Siret, va fi nevoită să-și schimbe cursul. Apele ei vor călători pe lungi canale, care vor alimenta centralele de pe parcurs. Multe milioane de metri cubi de pămînt vor trebui astfel mutate dintr-un loc într-altul ca să facă drum nou apelor. Pînă la sfîrșitul lunii septembrie mașinile au excavat 2.659.000 m³ de pămînt.

Această cantitate ar putea încăpea într-un tren care s-ar întinde pe o distanță de 5.300 km!

Iată de ce pe la mijlocul acestei veri s-a hotărît să fie pus în funcțiune unul din agregatele grele, care fusese ținut în rezervă: un excavator SE 3. Productivitatea unui SE 3

în aval...

Gheorghe Roşca, unul dintre eroii reportajului nostru.

este cu adevărat impresionantă. Ca un camion „Steagul roşu" să fie încărcat, este suficient conţinutul unei singure jumătăţi de cupă. Dacă ne gîndim că durata ciclului de excavare-încărcare este de aproximativ un minut, rezultă că în 8 ore se pot încărca circa 800 de camioane. Tehnicienii s-au aflat în faţa unei dileme: cum să transporte uriaşul excavator, care cîntăreşte 150 de tone, de la Stejaru la canalul de lîngă Vaduri. Prima soluţie — demontarea — era inacceptabilă. Demontarea, apoi remontarea ar fi durat mai bine de două luni. A doua soluţie — transportul pe propriile-i şenile — părea foarte riscantă, dar nu imposibilă. În tot cazul, accesul pe şosea era de la bun început înlăturat: podurile de pe parcurs n-ar fi rezistat la greutatea agregatului, iar şoseaua s-ar fi distrus complet. Atunci? Nu rămînea decît o singură cale: malul Bistriţei. Astfel a început aventura excavatorului SE 3

Dacă v-ar invita cineva să vă urcaţi într-o maşină care şi-a propus să urmeze pe mal firul unei ape, aţi zîmbi, fără îndoială. „Dar cum o să-şi facă drum prin tufăriş şi mîluri, prin perdelele de copaci şi terenurile denivelate?" — veţi întreba. Raportaţi această întrebare la deplasarea unui agregat de 150 de tone şi veţi afla tot ce a simţit Roşca Gheorghe cînd a fost chemat şi i s-a încredinţat această sarcină.

Comunistul Roşca lucrase pe acest excavator la fundaţiile marelui baraj, mai bine de doi ani. Sarcina care i se încredinţase acum era însă fără precedent. S-a organizat o adevărată expediţie. În fiecare zi direcţia şantierului primea rapoarte detaliate despre înaintarea spre Vaduri a excavatorului. Cînd s-a ivit pe rută un cring, un buldozer însoţitor a curăţat terenul. Copacii care constituiau obstacole erau tăiaţi. Iar în preajma bălţilor sau a terenurilor, mai toţi membrii acestei originale expediţii lucrau neobosiţi la construirea podurilor din trunchiuri de copaci. Cel mai greu obstacol l-a constituit însă trecerea Bistriţei, care ascundea în ape bolovani mari. Atunci a intrat din nou în acţiune buldozerul şi a curăţat albia unui vad pe unde era proiectată trecerea. După 4 zile expediţia a ajuns la locul fixat. Dar şi astăzi, după atîtea luni, oamenii mai vorbesc cu emoţie despre neobişnuitul drum al excavatorului SE 3 pe parcursul a 7 kilometri.

O poveste al cărei sfîrşit nu-l cunoaştem

Dacă l-am fi întîlnit pe excavatoristul Popa Mihai, fără îndoială că am fi aflat mult mai multe despre dînsul. Dar Popa era în concediu. De aceea nici nu ştim cum arată, ce preocupări are, ce cărţi îi place să citească, care sînt planurile lui. Un amănunt am aflat cu totul întîmplător: Popa e un om perseverent. În această trăsătură a caracterului său îşi are izvoarele povestea noastră.

Cu trei ani în urmă doi tovarăşi care lucraseră timp îndelungat pe acelaşi excavator se despărţeau. Roşca — căci unul dintre aceştia este el — pleca la balastiera marelui baraj, iar Popa, la Roznov, la construcţia canalului din aval.

În această vară, după aducerea la Vaduri a excavatorului SE 3 se cerea pentru unul din schimburi un muncitor cu experienţă. Cel ales a fost Popa. Şi iată-i, după atîta timp, din nou împreună, ba chiar pe „bătrînul" lor excavator.

Asemenea coincidenţe nu sînt rare pe şantierele noastre şi n-am fi amintit-o dacă într-o zi n-ar fi avut loc o dispută între cei doi vechi tovarăşi: care dintre ei e excavatorist mai destoinic? Astfel zarurile au fost aruncate. La lansarea planului de producţie pe luna august, Roşca — în plină şedinţă — îl cheamă la întrecere pe Popa.

... Prima săptămînă. La numai trei zile de la începerea întrecerii, excavatorul se defectează în schimbul lui Popa. Ore în şir el lucrează la repararea defecţiunii şi cînd soseşte Roşca i-l predă gata de funcţionare. Comunistul Popa Mihai înţelege că, în esenţă, întrecerea este şi întrajutorare. În această primă etapă el a rămas în urmă cu 1.525 m³ excavaţii.

Dar cu tot avansul luat, Roşca nu poate fi mulţumit. Graficul cîtorva din zilele următoare îl uluieşte pur şi simplu. Tovarăşul lui reuşeşte în două schimburi la rînd să excaveze o cantitate dublă de pămînt. Următoarele două săptămîni consemnează victoria lui Popa.

Ultimele zece zile ale lunii august se scurg pline de încordare. Şoferii care transportă pămîntul excavat de SE 3 simt şi ei zorul întrecerii: n-au nici o clipă de răgaz. În ziua de 1 septembrie, cînd maistrul Domăşneanu încheie bilanţul, o adunare sumară arată următorul rezultat: Popa—25.109 m³, Roşca—26.437 m³. Cifrele îl declară învingător pe Roşca. Dar prima lună nu este întotdeauna concludentă. Destoinicia se dovedeşte în timp. Cei doi excavatorişti continuă întrecerea şi în septembrie. Victoriile alternează de la o săptămînă la alta. Despre întrecerea celor doi excavatorişti ştie acum tot şantierul „Bistriţa-aval". Cine va cîştiga pînă la urmă? La această întrebare vă vom putea răspunde abia după ce Popa se va întoarce din concediu. Şi tot atunci vom şti care dintre cei doi excavatorişti e mai destoinic.

O navă la orizont!

Mergeam de-a lungul viitorului canal de fugă al centralei de la Vaduri, cînd deodată am văzut în zare silueta unui vas. Abia cînd am ajuns în apropiere ne-am dat seama că aveam în faţa noastră o dragă.

Draga aceasta e un veteran al Bicazului. Din 1956 pînă în 1960 ea a scos balast pentru turnările marelui baraj, apoi a fost transportată pe trailere pînă aici, la Vaduri. Utilizată mai ales în sectoarele cu multă apă, ea adînceşte albia canalului săpat de excavatoare. O freză uriaşă de 28 de tone, acţionată de un electromotor, scormoneşte pietrişul pînă la 9 metri adîncime, iar pompele aspirante-refulante împing prin nişte conducte de o jumătate de metru diametru balastul amestecat cu apă. Cu toate că nu atinge uriaşa productivitate a excavatoarelor SE 3 (40.000-50.000 m³ de pămînt pe lună), vasul acesta, întrebuinţat mai cu seamă la degajarea porturilor şi a fluviilor, îşi face şi aici din plin datoria, atacînd sectoarele dificile, unde apa îngreunează lucrările de excavare.

După cum am aflat, „echipajul" e format mai mult din electricieni, mecanici şi dragori. Sînt încadraţi şi doi marinari pe schemă, pentru că nu se poate ca de pe un vas să lipsească chiar marinarii...

Bistriţa părăseşte albia

Bistriţa îşi părăseşte albia în aval de Piatra Neamţ. Cale de 60 de km, ea va fi un canal simplu care va alimenta cu apă fabrica de relon-rolan de la Săvineşti, combinatul chimic Roznov şi centralele electrice.

Totul s-ar scurge în cea mai perfectă linişte dacă în drum canalul n-ar întîlni Cracăul, un pîrîu care a dat multă bătaie de cap proiectanţilor. Capricios şi cu un debit inconstant, Cracăul este în lunile secetoase un fir de apă care şerpuieşte istovit

Barajul centralei electrice de la Pîngăraţi.

Lucrările de finisaj sînt terminate. Muncitorii pleacă. În matca cea nouă vor veni, în curînd, apele Bistriței.

prin prundiș, pentru ca în anotimpurile ploioase să se umfle și să vină vijelios, cărînd cantități mari de aluviuni. Ce se va întîmpla cu acest pîrîiaș? Își va vărsa apele în canal? Nu. S-a adoptat soluția cea mai rațională: sifonarea. Apele canalului vor fi trecute prin niște tuneluri pe sub Cracău, lăsîndu-l pe acesta să-și continue liniștit drumul.

La trecerea Cîlnicului s-a optat pentru o soluție contrară. Rîul acesta care nu are aluviuni mari, încorsetat în beton, se va scurge el, de astă dată, pe sub apele canalului.

Cum am descoperit un milionar

Pe milionarul nostru îl cheamă Petrică. Cel puțin așa îl strigă toată lumea. Celălalt nume, Constantin, îl cunosc prea puțini. Dar de ce este Petrică milionar? Pentru că dintre toți excavatoriștii șantierului „Bistrița-aval" este singurul care a excavat pînă la sfîrșitul lunii septembrie 1.500.000 m³ de pămînt, o cantitate cu adevărat uriașă.

Mai bine de zece ani din viață Petrică și i-a petrecut pe șantiere. Poate că astăzi ar fi fost

„Aventurosul" excavator SE 3.

Excavatoristul Petre Constantin.

oțelar renumit dacă, pe cînd lucra la Reșița, doctorul nu i-ar fi recomandat, după o dublă pneumonie, să-și schimbe meseria, să iasă „la aer". În 1950 a absolvit cursurile primei școli de excavatoriști din țară. Debutul în noua lui meserie și l-a făcut la Năvodari. La carierele fabricii de ciment de la Medgidia s-a numărat printre fruntași și directorul s-a despărțit cu regret de dînsul, cînd a fost detașat la Bicaz.

L-am întrebat pe Petrică cum a ajuns milionar. „Am studiat..." În aceste două cuvinte se ascunde tot „secretul profesional". Cunoaște toate metodele posibile de excavare. „Trebuie să lucrezi în funcție de [illegible] —concretizează. Lucrul la întîmplare [illegible] supără. „La pămînt ataci abatajul la nivelul superior și cobori în straturi, ca să nu obosești mașina. La stîncă, excavația începe de jos... Asta-i toată filozofia, tovarășe".

O „filozofie" care însumează de fapt temeinice cunoștințe în domeniul geologiei, mecanicii și electricității, nemărturisite în convorbirea noastră, dar pe care le-am dedus din largile explicații tehnice pe care ni le-a dat mai bine de o oră.

Aceste cunoștințe s-au concretizat în cei un milion și jumătate de metri cubi care au adus faima candidatului de partid Petre Constantin.

★

Pe mulți kilometri traseul canalului e marcat doar de țăruși. În curînd vor sosi însă oamenii și excavatoarele să desăvîrșească drumul Bistriței spre Buhuși și Bacău.

C. BOZBICI

Fotografii de Elena GHERA

ALTE PĂMÎNTUL

La gospodărie s-au însămînțat numai soiuri de mare productivitate, cu buletin emis de laboratorul regional pentru controlul semințelor. Rezultatele sînt verificate și de organizatorul de partid al gospodăriei, Mihai Covaci.

Vinul „Cadarcă" a primit anul trecut două medalii de aur la concursurile internaționale. Pentru a asigura o vinificație la nivel superior, se începe construirea unei crame cu o capacitate de 120 vagoane.

Cel care zboară cu avionul de la București spre Timișoara răsuflă ușurat atunci cînd lasă în urmă crestele tăioase, amenințătoare, și prăpăstiile adînci ale sălbaticilor munți ai Retezatului și începe să planeze deasupra peisajului liniștit al întinsei cîmpii bănățene.

În aceste zile de toamnă tîrzie, impresia de liniște o ai însă numai de la înălțimea avionului. Jos pe pămînt domnește o activitate febrilă. De peste tot străbate duduitul puternicelor tractoare. Este în toi bătălia cu pămîntul. Cîte nu sînt încă de făcut în acest anotimp, înainte de începe ploile monotone care cu încetul se prefac în lapoviță!

Și la Gospodăria agricolă de stat din Recaș bătălia este în toi. A venit timpul „cînd se numără bobocii", cînd se string de pe cîmp ultimii știuleți de porumb, din grădini ultimele roșii și din vii renumiții ciorchini de cadarcă. A venit timpul cînd se pregătește rodul pentru anul următor, cînd se ară și se însămînțează, cînd se împrăștie pe cîmp îngrășămintele. Este timpul cînd se termină ultimele lucrări la construcția noilor grajduri, magazii și pătule.

Gospodăria agricolă de stat din Recaș a obținut rezultate bune, care se reflectă, desigur, în primul rînd în beneficiile mai mari pe care le realizează anul acesta. La baza acestor succese au stat măsurile luate cu pricepere, cum ar fi aplicarea metodelor agrozootehnice celor mai înaintate, comasarea terenului în numai patru trupuri mari, amenajarea unei jumătăți din suprafața arabilă pentru irigație, specializarea secțiilor, refacerea sectorului zootehnic etc. Astfel, Gostatul Recaș și-a sporit mult producția la hectar la toate culturile, scăzînd în același timp prețul de cost și devenind un bun model de gospodărire socialistă. Dar ceea ce i-a făcut pe recășeni s-o ia înaintea altor gospodării în traducerea în viață a Directivelor Congresului al III-lea al partidului a fost buna organizare și urmărirea pas cu pas a muncii de către conducerea gospodăriei și organizația de partid.

Fotoreportaj de Eugen IAROVICI

La creșa pentru viței, de curînd construită. Deși vechi de numai un an, sectorul zootehnic se dezvoltă în ritm rapid. În planul de perspectivă se prevede sporirea de zece ori a numărului de vaci cu lapte.

Sistemul de irigare prin jet lung se întinde azi pe jumătate din suprafața arabilă a întregii gospodării, asigurînd recolte bogate și constante.

Legătura strînsă cu muncitorii din toate secțiile a caracterizat munca conducerii gospodăriei. Iată-i pe directorul L. Ivanov și pe organizatorul de partid, sfătuindu-se cu muncitorii de la secția stelieră în vederea măsurilor ce trebuie luate pentru grăbirea lucrărilor agricole de toamnă.

Recolta anului viitor depinde în bună măsură de calitatea lucrărilor agricole ce se fac în acest sezon. De aceea pe tarlalele G.A.S.-ului se pot întîlni uneori asemenea consfătuiri ad-hoc, care au ca urmare luarea de măsuri operative în scopul îmbunătățirii muncii.

TOAMNA ÎN DELTA DUNĂRII (III)

Vînătoarea de gişte

Să vorbim întîi de gîsca mare sau gîsca de vară. E oaspete de vară ai Deltei, a cuibărit la noi, iar bobocii scoşi zboară începînd încă de prin iulie. Dacă iarna care vine nu va fi aspră (dacă nu vor îngheţa toate apele), multe gişte nu vor pleca spre sud, ci vor ierna la noi. Deci perioada de vînătoare ar putea să fie relativ lungă.

Gîştele umblă şi se hrănesc în cîrduri de 50-60, cel mult 100 de exemplare.

Locuri de mare concentrare a gîştelor sînt grindurile Chilia Veche, Caraorman, Calica, Matfac, Sarinasuf, Zimbrul (şi împrejurimile comunei 6 Martie), Stipoc, Zătoanele şi Cardon, ca şi Sărăturile Letea.

Gîrliţele—ceva mai mici decît gîştele—specie de pasaj (nu iernează şi nu cuibăresc la noi), sînt mult mai numeroase decît gîştele mari. Toamna, în prima jumătate a lunii septembrie, vin dinspre nord (ţările scandinave şi stepele Uniunii Sovietice) şi stau pînă prin decembrie; cînd temperatura nu e prea scăzută, ele întîrzie şi mai mult la noi. În iarna trecută, un mare număr de gîrliţe au iernat în zona Razelmului.

De obicei, gîrliţele se opresc pe grindurile din Deltă, iar spre toamnă, cînd vegetaţia nu mai este destul de fragedă, se retrag spre complexul de lacuri şi invadează ţelinurile de grîu verde. Concentrări masive de gîrliţe au loc de obicei la Chilia Veche, Caraorman, Murighiol, Sarinasuf, Beibugeag, Calica, Agighiol, Zebil, Jenisala, Jurilofca, Paşacîşla şi malurile vestice ale lacului Sinoe. Uneori concentrările ating cifre respectabile. Spre exemplu, la 13 ianuarie 1961, între orele 8-10 au fost observate la Sarinasuf aproximativ 3.000 de gîrliţe; în luna ianuarie 1961, în observaţii repetate, a fost înregistrat la Jurilofca un total de peste 90.000 de gîrliţe.

Vînătoarea de gîrliţe este mai lesnicioasă decît cea de cocori sau gişte mari.

I. CÎRCIU

DE VORBĂ CU MEDICUL

Fumatul şi sănătatea

Primim la redacţie numeroase scrisori în care cititorii ne cer îndrumări în legătură cu ce ar trebui să facă pentru a se lăsa de fumat. Aceasta înseamnă că mulţi îşi dau seama de efectele dăunătoare ale fumatului, atît de larg răspîndit în întreaga lume.

Studiile făcute pînă în prezent au demonstrat în mod temeinic acţiunea dăunătoare a nicotinei asupra funcţiunilor vitale din corpul omenesc. Ţinînd seama că 0,12 gr nicotină, dacă ar fi introdusă deodată în organism prin injecţie ar putea ucide un om şi că 20 de ţigări consumate zilnic conţin 0,15 gr nicotină, ne vom da seama de cantitatea de toxină care acţionează într-o zi asupra fumătorului. Numai datorită faptului că nicotina este introdusă fracţionat nu se produce o intoxicaţie acută.

Creierul este în mod negativ influenţat de nicotină, printr-o mai rapidă epuizare a celulelor. Contracţia arterelor cerebrale provoacă ameţeli, cefalee, o slăbire a memoriei şi a atenţiei şi, în general, o scădere a capacităţii de muncă. Aparatul circulator—inima şi vasele—este de asemenea intoxicat de nicotină, aceasta putînd duce la hipertensiune arterială, anghină de piept, infarct cardiac şi arterioscleroză. Accidentele pe care aceste boli le pot provoca pun adeseori viaţa omului în primejdie. Iată de ce medicii interzic cu desăvîrşire fumatul în asemenea afecţiuni.

Tusea cronică pe care o provoacă fumatul duce la emfizemul pulmonar, cu toate consecinţele lui asupra plămînului şi a inimii. Cancerul plămînilor este cu mult mai frecvent întîlnit la fumători. Digestia este şi ea negativ influenţată de tutun, acesta putînd duce cu timpul, prin contracţia arterelor stomacului, la ulcer.

În plus, în afară de nicotină, fumul de tutun conţine şi alte substanţe toxice pentru organism, ca hidrogenul sulfurat, acidul cianhidric, oxidul de carbon şi altele.

Şi acum, ce trebuie să facem pentru a renunţa la fumat?

Lipsa tutunului nu produce vreun rău nici chiar celor care au fumat timp îndelungat; dimpotrivă, prin suspendarea fumatului starea lor generală devine mult mai bună, dispar durerile de cap, tusea, oboseala, creşte pofta de mîncare şi greutatea corpului. Nu există om cu un sistem nervos normal care să nu poată renunţa la fumat. Acest lucru însă trebuie făcut dintr-o dată şi nu progresiv. Pentru început, acelora cărora le vine mai greu le recomandăm injecţii cu stricnină 1-3 la mie, cîte o fiolă zilnic, sau bromoval, trei tablete pe zi. Sub nici un motiv fumătorul care vrea să renunţe la fumat nu mai trebuie să-l reia. Să nu uităm că avem de-a face cu un reflex condiţionat care trebuie eliminat din viaţa noastră şi aceasta nu este o treabă uşoară. Dar ţinînd seama de efectele binefăcătoare ale părăsirii fumatului, cu voinţă fermă vom dobîndi fără îndoială o victorie asupra unui obicei care aduce omului atîtea necazuri.

Dr. Silviu GHEREA

MODA

Obiectiv principal: confortul

Schi, sănius, excursii de iarnă... Toate presupun în primul rînd o îmbrăcăminte călduroasă şi impermeabilă, dar care să fie astfel concepută încît să asigure o deplină libertate a mişcărilor.

De aceea femeile aleg „cu majoritate de voturi" pantalonul. Însoţit de o scurtă (canadiană) din stofă groasă sau dintr-o ţesătură impermeabilă căptuşită cu blană naturală sau urson, constituie o ţinută practică şi confortabilă. Devenit clasic, acest ansamblu poate varia după gustul şi fantezia fiecăreia, fie prin culoare şi material, fie prin amănuntele croielii.

Iată aci cîteva sugestii oferite de modelele din colecţia Fabricii de confecţii şi tricotaje Bucureşti.

O ţinută practică şi tinerească este formată dintr-o scurtă de stofă groasă, roşie, cu guler alb de urson şi pantalonul negru (foto 1).

Pentru fetiţe de 10-14 ani se recomandă această canadiană impermeabilă confecţionată din ţesătură Tomis (foto 2). Giuga e căptuşită cu urson alb, iar buzunarele au o garnitură din material imprimat.

Pentru fetiţele mai mici, o salopetă din ţesătură Tomis bleumarin, garnisită cu ţiglheluri albe (foto 3). Salopeta e căptuşită în întregime cu urson alb şi se închide în faţă cu fermoar.

COLŢUL COSMETICIENEI: *Îngrijiri specifice vîrstei*

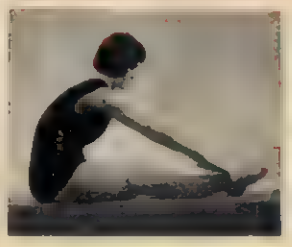

De la o anumită vîrstă păstrarea frumuseţii reclamă îngrijiri speciale. Acestea trebuie să aibă în vedere nu numai tenul—cum greşit se înţelege adesea — ci şi ţinuta în general, talia, părul etc. Iată cîteva recomandări în acest sens.

a) Exerciţii pentru întreţinerea corpului:

După o anumită vîrstă, grăsimea începe să se depună în jurul taliei, pe abdomen, la ceafă, accentuînd impresia de îmbătrînire. Nu lăsaţi aceste straturi de grăsime să se aşeze, ci îndepărtaţi-le făcînd zilnic 15 minute gimnastică. Nu alegeţi însă exerciţii violente, bruiale, ci încete, uşoare (aplecări în faţă şi pe spate, mersul în vîrful picioarelor etc.). Faceţi în acelaşi timp masaje corporale şi menţineţi un regim alimentar moderat. Străduiţi-vă să păstraţi o ţinută frumoasă, cu pieptul în afară, umerii drepţi şi capul sus.

b) Nu uitaţi să vă îngrijiţi tenul:

Feriţi-vă de soare şi de vîntul prea tare, prin aplicaţii de cremă care fac epiderma mai puţin predispusă la ridare. Masaţi obrazul de jos în sus prin mişcări circulare, cu o cremă hrănitoare, cum ar fi de exemplu crema vitaminată „Velur". Umblaţi prin ploaie.

c) Părul lucios cere a fi spălat la două săptămîni, periat dimineaţa şi seara, bine coafat şi dat cu briantină.

Georgeta MĂLIN

ORAȘ, ȘI-A

Recent a apărut în S.U.A., ca supliment special al revistei „Nation", volumul intitulat „Reportaj din New York", ai cărui autori, Fred Cook și Gene Gleeson, sînt gazetari burghezi bine cunoscuți. Lucrînd timp îndelungat ca reporteri ai cotidianului de mare tiraj „New York World-Telegram and Sun", ei au avut posibilitatea să cunoască în amănunt viața de zi cu zi a marii metropole de pe malul Hudsonului. Nu numai extravaganțele arhitectonice, podurile suspendate sau vitrinele orbitoare de pe Fifth Avenue, ci și forfota portului, pitorescul boemei din Greenwich Village, amărăciunile și năzuințele mulțimii anonime care populează cei 250 km² ai acestui oraș gigant. Cook și Gleeson își iubesc orașul și, într-un fel, se simt apropiați de toți cei 8.000.000 de locuitori ai săi. Și tocmai de aceea, într-o bună zi, și-au pus întrebarea poate neașteptată: „Oare cît valorează viața unui om într-un oraș în care-și fac veacul alături 8.000.000 de oameni și 9.000.000 de șoareci?"

„Reportajul din New York" este închinat milionului de new-yorkezi „care se zbat într-o mizerie îngrozitoare, care trăiesc în locuințe strîmte, cîte 6-10 oameni într-o singură cameră, în cocioabe care degajă mirosuri pestilențiale".

„Pretutindeni înflorește criminalitatea — constată autorii. Unele cartiere ale orașului sînt o adevărată junglă. Aici, mersul pe stradă, după apusul soarelui, îți poate primejdui uneori viața; în colțurile îndepărtate ale unor parcuri minunate este periculos să te plimbi chiar și ziua. Din timp în timp, bande de tineri comit crime despre care presa informează cu titluri țipătoare, înfricoșătoare. Bandele se luptă între ele, au loc tîlhării, violuri în școli, asasinate. Presa de senzație atribuie în mod obișnuit aceste acte «viciilor» generației tinere, de pe acum «descompuse». Ar fi însă mai rațional să considerăm aceste manifestări drept excrescențe ale unei societăți bolnave..."

„BROWN-CU-TREI-DEGETE" ȘI COLEGII SĂI ÎȘI FAC INTRAREA PE SCENA MUNICIPALĂ

Față de criminalitatea în floare, de delicvența minorilor atît de răspîndită, față de condițiile mizere în care locuiesc multe sute de mii de locuitori ai orașului, ce poziție iau „părinții urbei", conducătorii muncipiului? Și, în primul rînd, cine sînt aceștia? Autorii reproduc afirmația unui „veteran" al partidului democrat, un politician care — după afirmația autorilor — cunoaște mai bine ca oricare altul resorturile ascunse ale vieții publice new-yorkeze: „Pot să vă povestesc despre alegerile municipale de acum cîțiva ani, în care toți principalii candidați erau exponenți ai lumii interlope. Unul dintre candidați îl reprezenta pe Thomas Lucese (poreclit „Brown-cu-trei-degete"), altul pe Costello, al treilea pe Genovis. Lumea interlopă nu putea pierde, oricare ar fi fost rezultatul. Totul fusese prevăzut".

Paginile în care autorii descriu influența lumii interlope asupra conducerii primăriei orașului se citesc aproape ca un roman polițist. În sprijinul fiecărei afirmații vin însă fapte, declarații, documente.

Extrem de semnificativă în acest sens este cariera vertiginoasă a fostului primar O'Dwyer. Ales procuror districtual la New York în 1940, O'Dwyer s-a străduit să-și creeze faima unui luptător împotriva gangsterilor. Dar vai! În pînza de păianjen țesută de el nu se prindeau decît musculițe. Aprigul procuror a trimis pe mulți spărgători de duzină pe scaunul electric, dar n-a clintit nici un fir de păr din capul șefilor de bandă care terorizau populația și care formaseră pe atunci o adevărată „Asociație a crimei" (Crime Syndicate). „O'Dwyer dădea totdeauna impresia că este pe punctul de a înhăța căpeteniile bandiților, dar aceasta nu s-a întîmplat niciodată. Într-unul din actele comediei jucate de el — și care n-ar fi dat de rușine nici pe cunoscuții autori de operete Gilbert și Sullivan — O'Dwyer a declarat că posedă probe zdrobitoare împotriva lui Albert Anastasia, principalul criminal. Ziarele anunțau cu surle și trîmbițe că războinicul procuror va lua toate măsurile pentru prinderea celui mai periculos dintre bandiți. Însă, cum s-a dovedit mai tîrziu, în tot acest timp Anastasia chefuia liniștit în vila sa elegantă din New Jersey, aflată doar la cîțiva kilometri depărtare de New York, dincolo de fluviul Hudson. Uneori, pe seară, Anastasia se deplasa împreună cu prietenii, așa, în glumă, chiar în inima New York-ului, orașul în care era «căutat» cu atîta osîrdie..."

O'DWYER FACE O VIZITĂ

La alegerile municipale din 1941 O'Dwyer și-a pus candidatura și era cît pe ce să fie ales primar. Înfrîngerea nu l-a descurajat; dimpotrivă, el a hotărît să pregătească mai temeinic terenul pentru viitoarele alegeri. Cum? Poate organizînd mitinguri sau ținînd discursuri la radio? Așa ar fi procedat doar un novice.

O'Dwyer a făcut o vizită. O vizită în luxosul apartament al lui Frank Costello, un alt conducător al „Asociației crimei", „director" — cum s-ar spune — al treburilor (adică al asasinatelor) de pe coasta de est a S.U.A. La întîlnire au participat și congresmanul Michael Kennedy, șeful de atunci al lui „Tammany Hall", organizația din New York a partidului democrat, judecătorul (da, judecătorul!) Anthony Savaris, fruntaș republican, și Irving Sherman, caracterizat odată de șeful F.B.I.-ului drept „unul din cei mai mari criminali ai Americii".

Faptele au fost stabilite cu mulți ani după aceea de un comitet oficial de anchetă. O'Dwyer nu le-a negat, mulțumindu-se să afirme că totul nu a fost decît o coincidență. „Desigur, o simplă coincidență — notează cu ironie Cook și Gleeson — că oamenii cu care s-a întîlnit O'Dwyer în apartamentul lui Costello în 1942 erau tocmai aceia care urmau să joace rolul hotărîtor în susținerea candidaturii sale în funcția de primar în anul 1945. A fost de asemenea o «coincidență» faptul că după această întîlnire cu Costello și altele care au urmat, «Tammany Hall» l-a desemnat pe O'Dwyer candidat în alegerile municipale și că gangsterul Irving Sherman, după cum a recunoscut însuși O'Dwyer, a devenit un bun prieten al său... un flăcău de nădejde în strîngerea fondurilor pentru campania electorală a lui O'Dwyer din 1945".

RECUNOȘTINȚĂ VEȘNICĂ, DOMNULE COSTELLO!

Am făcut cunoștință cu o figură-cheie a vieții politice a New York-ului: domnul Frank Costello. Desigur, fieful său politic nu-l constituia doar palatul primăriei. Tot în perioada premergătoare campaniei lui O'Dwyer a făcut mare senzație dezvăluirea în presă a unui fapt în aparență uluitor, dar care în contextul politic și social al vieții americane nu era neașteptat. Și anume: a fost înregistrată convorbirea dintre un candidat la o funcție publică, Thomas Aurelio, și Costello. În sprijinul candidaturii se declarașeră atît democrații cît și republicanii, și pentru acest sprijin fericitul Aurelio s-a grăbit să-i mulțumească telefonic lui... Frank Costello. „Vreau să vă mulțumesc pentru tot ceea ce ați făcut pentru mine — i-a spus el — și să vă asigur de loialitatea mea față de dv. Ea va fi veșnică". Iar Costello a răspuns: „Totul va fi în regulă. Și cînd eu spun că totul va fi în regulă, oricine poate să fie sigur că așa va fi".

În adevăr, așa a fost. Aurelio a fost ales... judecător în Tribunalul Suprem al statului New York.

Cariera multor altor „personalități" ale vieții politice new-yorkeze este la fel de „picantă".

Carmen de Sapio a devenit în 1949 șeful lui „Tammany Hall". Cum a ajuns la putere? „El nu era dușmanul lui Costello — scriau cunoscuții comentatori frații Alsop. Aceasta se înțelege de la sine, deoarece în caz contrar, peste capul lui Costello, de Sapio nici n-ar fi putut să devină liderul lui «Tammany Hall». Este pe deplin posibil ca însuși Costello să-l fi ajutat pe de Sapio să stea pe propriile lui picioare".

O eminență cenușie a lui „Tammany Hall" este Sidney Baron, prieten intim al lui de Sapio și proprietarul unei companii de publicitate de pe Madison Avenue.

Oamenii de afaceri inițiați care vînează contracte grase de la municipalitate știu la ce ușă să bată pentru a le obține. Este edificatoare în acest sens pățania unui agent de publicitate care într-o bună zi află, spre desperarea sa, că cel mai important client al lui, o mare firmă new-yorkeză, a hotărît să apeleze la serviciile lui Baron. Scuturat de frigurile emoției, el îl chemă la telefon pe președintele firmei pentru a-i cere explicații și nu-și putu veni în fire de bucurie cînd, de la celălalt capăt al firului, auzi următoarele cuvinte: „Nu te neliniști. D-ta rămîi și pe mai departe agentul nostru de publicitate. De Baron avem nevoie doar ca să ne reprezinte la primărie..."

Baron învîrtește afaceri prințiare grație legăturilor sale cu de Sapio. Pentru profilul moral și politic al lui Baron și al celor pe care îi reprezintă nu e lipsit de semnificație faptul că printre clienții firmei sale de publicitate figurează și... guvernul dominican. Doar de pe urma unei singure a-

faceri publicitare încheiate cu șingerosul Trujillo, Baron s-a ales cu frumușica sumă de 640.000 de dolari.

RĂU TREBUIE SĂ NE MAI MEARGĂ TREBURILE...

În 1953 pe tronul primăriei din New York a fost înscăunat, cu binecuvîntarea lui Carmen de Sapio, Robert Wagner, actualul primar. Unul din cei mai buni cunoscători ai „jocului politic" din New York (din motive lesne de înțeles, autorii nu-i dau numele) recunoștea atunci, într-o convorbire cu Gleeson și Cook: „Totul se decide azi de sus. Totul se face prin Carmen. Totul se hotărăște de către bănci și corporații".

O'Dwyer, văzîndu-l odată pe tînărul Robert Wagner, ale cărui ambiții politice erau îndeobște cunoscute, a exclamat: „Iată-l pe tînărul Bob Wagner care se plimbă în pantalonii lui taică-su..."

Caustica observație a lui O'Dwyer lovea drept la țintă și lămurea, în mare măsură, însăși ascensiunea politică meteorică a celui vizat. În adevăr, tatăl acestuia, senatorul Wagner, și-a cîștigat popularitate în timpul guvernării lui Roosevelt ca autor al legii Wagner (care prevedea anumite drepturi pentru organizațiile sindicale), precum și ca promotor al unei legislații liberale în domeniul securității sociale și al libertăților cetățenești. Or, tocmai trecutul tatălui era cel mai bun atu pentru a asigura viitorul politic al fiului. Alegerea celui din urmă, în 1953, ca al 102-lea primar al New York-ului se explică tocmai prin nevoia de a se atîrna o firmă nouă la intrarea unei șandramale vechi.

Candidatul mai avea o calitate: era putred de bogat, deci putea fi prezentat drept incoruptibil. „În vremea noastră — spunea unul din oamenii publici implicați direct în combinațiile de culise care s-au soldat cu alegerea lui Wagner — este răspîndită părerea că poți cumpăra un zdrențăros, dar un milionar netot, nu. Acesta din urmă nu va băga banii statului în buzunar. Faptul că, din cauza tîmpeniei sale, miliarde de dolari din avutul statului se pot risipi în vînt nu se ia în considerare".

„Greu de imaginat o sentință mai aspră la adresa societății americane contemporane — remarcă autorii «Reportajului din New York». Rău trebuie să ne mai meargă treburile dacă una din calitățile omenești de bază, cinstea, este considerată a fi o pasăre rară, o virtute pe care numai un milionar își poate permite luxul să o posede..."

În orice caz, fapt este că și în timpul administrației cinstitului Wagner corupția înflorește, criminalitatea crește, lucrurile își urmează cursul obișnuit. După cum „obișnuită" este și comportarea autorităților metropolitane față de muncitorii greviști.

TREI MARI LIBERTĂȚI

În decembrie 1957, muncitorii din transporturile orășenești au hotărît să recurgă la grevă, singurul mijloc care le mai rămăsese pentru a obține satisfacerea îndreptățitelor lor revendicări.

„...Și atunci împotriva lor s-a năpustit cu furie întreaga mașină birocratică a puterii municipale, hrănită de un buget de două miliarde de dolari pe an — scriu autorii «Reportajului din New York». Conducerea corporației municipale a transporturilor și autoritățile, acționînd mînă în mînă, au întreprins tot ce le-a stat în putință pentru a zdrobi pe greviști... Atunci cînd aceștia au refuzat să se supună ordinelor primite, președintele sindicatului, Theodore Luce, și conducătorii grevei au fost arestați. Interogați sumar de un judecător în coridorul hotelului unde acesta locuia (judecătorul fusese sculat noaptea din somn!), ei au fost condamnați la închisoare pentru dispreț față de Curte..."

Nu ne rămîne decît să-l parafrazăm pe Mark Twain: americanii au trei mari libertăți — libertatea cuvîntului, libertatea de asociație și libertatea de a nu se folosi de aceste libertăți.

AFACERILE SÎNT AFACERI, NU-I AȘA?

Un domeniu în care municipalitatea depune o activitate extrem de intensă îl constituie construcția de locuințe ieftine sau mai binezis elaborarea de planuri în acest sens. În cadrul primăriei funcționează chiar și un Comitet special pentru lichidarea locuințelor insalubre, care a alcătuit proiecte impunătoare, a editat broșuri explicative bogat ilustrate. Unul din proiecte prevedea construirea — în careul mărginit de Amsterdam Avenue, Parcul central și străzile 97 și 100 — a 17 blocuri monumentale, cu 20 de etaje fiecare. Ilustrațiile din broșurile editate de Comitet înfățișau cvartale înecate în verdeață... Aer, soare, lumină. Cartierul ce urma să fie reconstruit a primit și un nume: „Manhattan Town".

Cam în perioada cînd, conform broșurii, lucrările trebuiau să se apropie de sfîrșit, Cook și Gleeson au hotărît să se plimbe pe aleile umbroase ale noului cartier. Dar, spre surprinderea lor, înaintea ochilor li s-a înfățișat o priveliște întru totul asemănătoare cu aceea a Berlinului în lunile imediat următoare capitulării Germaniei.

Unele cocioabe nu fuseseră decît pe jumătate dărîmate și geamurile sparte priveau spre depărtări ca niște orbite goale. Pe alocuri se mai distingeau urmele buldozerelor, dar cărămizile, molozul, pietrișul zăceau împrăștiate la nimereală. Iar în ruine, pitulați în cotloanele caselor pe jumătate dărîmate, continuau să locuiască oameni. „Apartamentele" erau bineînțeles lipsite de încălzire și, în unele cazuri, și de apă curgătoare. Desigur, locatarii erau liberi să se mute unde doreau... cu condiția să plătească chiriile ridicate care li se cereau.

La scandalul „Manhattan Town" și la altele asemănătoare — în legătură cu care cartea furnizează de asemenea date abundente — s-a ajuns într-un mod foarte simplu, cu ajutorul unei formule care mulțumea pe toată lumea, bineînțeles cu singura și neglijabila excepție a locatarilor.

Primăria orașului, prin intermediul Comitetului pentru lichidarea locuințelor insalubre, încheia contracte cu antreprenori aleși pe sprînceană. Aceștia începeau lucrările și apoi le tărăgănau la nesfîrșit pentru binecuvîntatul motiv că, în conformitate cu prevederile contractului, ei aveau dreptul să încaseze chirii de la locatarii vechilor imobile pînă în momentul cînd acestea erau efectiv dărîmate. Apoi antreprenorii, după ce-și făceau suma, reziliau contractul fără a termina lucrările și comedia (sau mai bine zis drama) se repeta. Spectatorii păcăliți rămîneau aceiași, numai casierul era altul.

Uneori, și din același motiv, erau supuse dărîmării chiar și locuințe solide căci, după cum i s-a declarat în derădere unui reprezentant al chiriașilor venit să protesteze împotriva abuzurilor: „Afacerile sînt afaceri, nu-i așa?"

Într-adevăr, una din cele mai strașnice afaceri. Cocioabele New York-ului — afirmă înșiși funcționarii primăriei, care cunosc cel mai bine problema — pot să aducă anual un venit pînă la 20% din valoarea lor globală. Ele reprezintă deci cea mai rentabilă investiție imobiliară din lume. Ba uneori se obține și un venit anual de 40% din capitalul investit!

Specula cu construcțiile nu este însă singura afacere strașnică. Ea este „concurată" cu succes de o alta și mai dihai: jocurile de noroc.

DESPRE DEDUBLAREA PERSONALITĂȚII ȘI DESPRE LĂDIȚA DE METAL A UNUI ȘOFER BEAT

„Jocurile de noroc — constata în 1954 «Daily News» — constituie businessul nostru nr. 1". La capătul unei anchete amănunțite, acest ziar, de altfel extrem de reacționar, ajungea la concluzia aproape neverosimilă că în fiecare an în New York se cheltuiesc circa patru miliarde de dolari pentru tot soiul de jocuri de noroc. Adică o sumă de două ori mai mare decît prevede bugetul Statelor Unite pentru ocrotirea sănătății și dezvoltarea învățămîntului...

Evident, banii, aproape în totalitatea lor, nimeresc în buzunarele „racketteer"-ilor, care „string" pariurile. Cook și Gleeson au calculat că doar veniturile anuale ale acelor care colectează pariurile pentru cursele de

cai se ridică anual, în statul New York, la 2.500.000.000—3.000.000.000 de dolari.

Am uitat să menționăm că asemenea pariuri sînt considerate la New York *NELEGALE!* Cu alte cuvinte, sub ochii zecilor de mii de polițiști care au manifestat o deosebită competență și expeditivitate în reprimarea grevei muncitorilor din transporturile urbane, se execută, literalmente pe stradă, tranzacții ilicite atingînd în valoare bugetul unui mic stat. Să fie oare nevoie de un psihiatru pentru a explica acest caz ciudat, cu manifestare de masă, de „dedublare a personalității"?

Să întrerupem povestirea noastră și să ne întoarcem la data de 4 martie 1959, cînd un oarecare Joseph Lubbard, conducînd beat-mort automobilul său, a fost reținut într-un orășel de lîngă New York pentru contravenție la legea circulației. Iată însă că anchetatorii descoperiră în portbagajul mașinii o lădiță de metal cuprinzînd frumușica sumă de 19.500 de dolari, în bancnote — unele vechi și pătate — strînse cu îngrijire, după valori. S-a constatat de asemenea că bețivul avea încă 16.000 de dolari la bancă. Asupra lui Lubbard s-a găsit și un blocnotes cu circa 200 de nume și adresele respective, dintre care 100 aparțineau unor cunoscuți „racketteer"-i. În dreptul fiecărui nume — o cifră.

Lubbard intrase în poliție în anul 1929, dar și-a dat demisia în 1956. Pensia nu atingea nici 300 de dolari pe lună (și de altfel nici salariul său nu întrecuse cu mult această sumă). Totuși, el locuia într-o vilă elegantă în stil „Tudor", în cartierul protipendadei: în Forest Hills, lîngă New York.

Întrebat fiind cum a strîns atîta bănet, el a răspuns că l-a primit în păstrare de la mama sa. Aceasta însă a declarat anchetatorilor că în viața ei nu a văzut atîția bani și că trăiește într-o sărăcie lucie. Nu avea nici măcar bani ca să-și cumpere un palton...

Nu a fost greu de stabilit că Lubbard adunase banii în decursul anilor de serviciu în poliție, luînd în fiecare lună mită de la diverși traficanți. Sumele primite el le trecea cu grijă în agenda sa. Probabil de teamă ca să nu ceară mită de două ori pe lună de la aceeași persoană. Era doar băiat subțire...

POLIȚIA ÎN PERSOANĂ

Cazul Lubbard nu este de fel izolat. Comitetul cetățenesc de luptă împotriva criminalității, cu ajutorul unui grup de detectivi particulari, a investigat temeinic, un timp mai îndelungat, problema jocurilor de noroc din New York și a cules o serie de date extrem de interesante. Astfel s-a stabilit că fiecare birou (ilegal!) de pariuri plătește poliției în medie 470 de dolari pe lună. Cîte 20 de dolari revin fiecărui detectiv din raza circumscripției respective, iar agentului care colectează „impozitul", 20 de dolari în plus. Pentru oboseală... Comisarii primesc cîte 50 de dolari. În afară de aceasta, se plătesc diferite sume polițiștilor în uniformă din sectorul respectiv.

Justețea acestor cifre a fost confirmată și de concluziile anchetei oficiale efectuate cîtva timp mai tîrziu de procuratura districtului Kings County din Brooklyn, un cartier al New York-ului.

Așadar, poliția în persoană...

Și nu e vorba numai de jocurile de noroc. „În prezent—remarcă autorii «Reportajului din New York» — oriunde te-ai duce în orașul nostru, doar dacă ești surdomut nu vei

auzi mereu vorbindu-se despre corupție și mită..."

Dacă vor, inspectorii pentru paza contra incendiilor pot să-ți găsească totdeauna o chichiță și să-ți creeze tot felul de neplăceri. Dacă însă proprietarul imobilului respectiv știe cum să procedeze în asemenea cazuri, inspectorii părăsesc clădirea fără a pune întrebări de prisos.

Și inspectorii pentru securitatea construcțiilor pot pricinui neplăceri. Nu este de loc exclus ca un antreprenor să fie amendat de 30 de ori pe zi... dacă nu știe cum să se poarte cu inspectorii. Arma în mîna acestora din urmă nu o constituie atît amenda în sine, cît formalitățile de care e legată aplicarea ei și care pot duce la întreruperea lucrului pe șantier, provocînd pagube uriașe. Nu e mai bine să ajungi la o înțelegere?

2.000.000.000 DE DOLARI PENTRU 8.000.000 DE OAMENI ȘI 9.000.000 DE ȘOARECI

Este adevărat că atunci cînd izbucnesc scandaluri — ca în cazul sergentului Lubbard — se iau măsuri drastice. Acestea constau în faptul că ziarele încep să anunțe cu titluri țipătoare „mari schimbări" în poliție, anchetarea vinovaților, înlocuiri, retrogradări. Care este adevărul? „În cei 15 ani de activitate gazetărească la New York, însuși Fred Cook a scris de atîtea ori asemenea informații fanteziste încît i s-a urît" — remarcă autorii „Reportajului din New York". Singurul rezultat palpabil al anchetelor îl constituie de regulă transferarea polițiștilor vinovați de luare de mită... într-un alt sector, unde își reiau vechile îndeletniciri.

Măsuri eficiente se iau totuși. Nu împotriva „racketteer"-ilor, a celor care adună averi fabuloase de pe urma pariurilor ilicite, sau împotriva păzitorilor ordinei publice stipendiați de lumea interlopă, ci... împotriva oamenilor cinstiți care demască adevărata stare de lucruri.

După apariția „Reportajului din New York", Cook și Gleeson au fost concediați de la ziarul „New York World-Telegram and Sun", fiind acuzați de a fi depus mărturii mincinoase. Experiența lor personală — o mică picătură în oceanul de amărăciuni al metropolei de pe malul Hudsonului — dă parcă și mai mult relief rîndurilor cu care se încheie zguduitorul lor „Reportaj":

„Acesta este New York-ul, orașul în care trăiesc alături 8.000.000 de oameni și 9.000.000 de șoareci, oraș condus de o birocrație dispunînd de un buget de 2.000.000.000 de dolari. Orașul unde înfloresc afaceri ilicite care aduc profituri de multe miliarde de dolari; unde între politicieni, businessmeni și reprezentanți ai lumii interlope se încheie tranzacții secrete privind împărțirea puterii și repartizarea sferelor de influență. New York-ul este orașul unde bogăția orbitoare se învecinează cu sărăcia lucie...; unde domnesc corupția, indiferența; unde viața unui om nu interesează pe nimeni... Acest oraș și-a pierdut sufletul. Îl va redobîndi oare?"

I. NIȚESCU

Zîmbet prin telefon

de Oleg KIZIN (U.R.S.S.)
— articol special pentru „Flacăra" —

...Din difuzor se aude limpede un glas de femeie:

— Tovarășe inginer Ivanov! Leningradul e pe linie. Videotelefonul e deschis! Poftiți în cabina 1...

Împreună cu telefonista de serviciu a oficiului de convorbiri, ne apropiem de fereastra-luminator. De aici se vede bine întreg studioul-cabină. Lumină și confort, totul ca acasă: fiori, tablouri, storuri elegante la ferestre.

La o masă rotundă șade degajat, ca în biroul său, inginerul Ivanov. Are în fața lui un microfon, o telecameră mobilă și un televizor cu ecran mare.

— Bună ziua, Piotr Mihailovici!—spune inginerul Ivanov. Mă auziți?

— Nu numai că vă aud perfect, dar vă și văd bine! — răspunde interlocutorul său leningrădean.

— Nu prea îmi iese calculul palei de turbină — spune Ivanov. Vă arăt îndată schema... O vedeți?

— Aplecați-o puțin. Acum o văd bine...

★

Nu știm dacă la 14 octombrie convorbirea la videotelefon pe linia Moscova-Leningrad s-a desfășurat întocmai ca mai sus, însă este neîndoios că în viitorul apropiat astfel de convorbiri vor deveni, în U.R.S.S., foarte obișnuite. În adevăr, după cum se știe, la 14 octombrie a fost dată în exploatare pentru probă prima linie videotelefonică din Uniunea Sovietică, care leagă Moscova de Leningrad și Kiev. Această linie, pe care populația o va folosi pe scară largă, este prima din lume.

Încă în acest an la Moscova, Leningrad și Kiev vor apărea oficii de convorbiri ale rețelei de videotelefonie.

— Acestea vor fi primele noastre „rîndunele" — ne spune locțiitorul șefului Direcției generale a rețelei telefono-telegrafice interurbane din Ministerul Comunicațiilor, Serghei Marțeniten. Televiziunea găsește o tot mai largă aplicare în știință, tehnică, medicină, în cucerirea Cosmosului, în industrie, construcții, transport ca și în multe alte sectoare ale economiei naționale. În curînd va fi suficient să apeși pe un buton și vei avea în fața ochilor o secție a uzinei, cîmpul colhoznic, mina, adîncul mării... Tehnica televiziunii —continuă Serghei Marțeniten — se dezvoltă în fiecare an. În prezent ne îndreptăm spre o nouă perfecționare: videotelefonia. În momentul de față se și fabrică dispozitivele și aparatura specială. Convorbirile vor avea loc la anumite ore, prin canale de televiziune.

Serghei Marțeniten se referă apoi la perspectivele mari ale videotelefoniei:

— Cu ajutorul lui — spune el — se vor putea organiza consfătuiri, turnee de șah, întîlniri-discuții ale inovatorilor, scriitorilor, actorilor, pictorilor. Noile aparate, care vor funcționa pe aceleași principii tehnice ca și ale televiziunii, vor permite nu numai să-l auzi și să-l și vezi pe interlocutor, ci vor recepționa și înregistra automat elementele sonore și vizuale cînd abonatul nu este acasă. Noi numim aceste aparate „secretari automați". Cu ajutorul lor vi se va transmite textul comunicării respective, telegrame etc., iar dacă nu sînteți acasă, aparatul le va imprima pe bandă.

★

... Cred că nu este departe timpul cînd din difuzorul argintiu, se va auzi vocea telefonistei de serviciu de la oficiul de convorbiri:

— Tovarășe corespondent! Vă cheamă cosmonautul 7. El zboară spre Marte.. Videotelefonul este deschis! Poftiți în cabina 9!...

Nu încape îndoială că acest lucru se va petrece în realitate. Doar vă amintiți, probabil, cum își imagina tehnica anului... 2906 eminentul scriitor rus A.I. Kuprin încă în anul 1906. El scria în povestirea fantastică „Toastul":

„Prieteni! Dacă sînteți de acord voi lua îndată legătura cu acumpii noștri colaboratori

...Obținînd consimțămîntul celor de față, președintele apăsă cu degetul un mic buton fixat pe masă. Numaidecît ecranul se lumină pe dinăuntru, orbitor, și deodată parcă se topi; în spatele lui apăru un palat de sticlă înalt, de toată frumusețea, pierzîndu-se în zare. Ca și aici, la mese ședeau oameni puternici, frumoși, cu fețe radioase, cu haine ușoare, strălucitoare.

Și unii și cealalți, despărțiți de o distanță de douăzeci de mii de verste, se recunoșteau, își zîmbeau unii altora..."

Un zîmbet prin telefon! Aceasta era visul lui Kuprin. Scriitorul a greșit „numai" cu 945 de ani!...

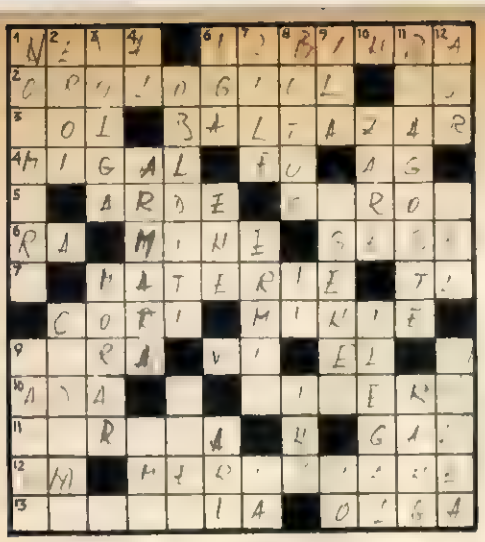

AURORA OMENIRII

ORIZONTAL: 1) Fluviu ce trece prin Leningrad — Victorie. 2) „...Kremlinului", piesă de Pogodin — Ruteniu. 3) Zeul vîntului — Autorul poeziilor „Lenin" și „Cînt pentru Marea Revoluție Socialistă din Octombrie". 4) A lucra minuțios — „...Revoluția", poezie de Veronica Porumbacu — Arkadi Gaidar. 5) Fierbinte — A pictat „Asediul Palatului de Iarnă". 6) Rafael Alberti — „L-aud spunînd cu glasu-i: Pace! /Și celui ce muncește: Pîine!/ Și-l văd cu mîna pe lopată, /S-aducă înspre Azi pe..." (din „Lenin" de Mihai Beniuc) — Șase moldovenesc. 7) Factorul prim în concepția despre lume a comuniștilor — Tel! 8) A schimba cursul istoriei (fig.) — Furie, supărare. 9) A opri — La intrarea în Viborg! — Pronume. 10) ...Kaleh, insulă pe Dunăre — Între copilărie și maturitate (fem. pl.). 11) Poet sud-american, autor al poeziilor „7 Noiembrie", „Odă unei zile triumfătoare" — Locuitor antic pe teritoriul actualei Franțe. 12) Do — „... Sovietice" de Geo Bogza. 13) Ținuturi întinse ale teritoriului Uniunii Sovietice — ...Bancic, eroină a clasei noastre muncitoare.

VERTICAL: 1) „...de foc", poezie de Eugen Jebeleanu — Autoarea poeziei „Octombrie". 2) Ceapaev, Parhomenko și alți mulți luptători neînfricați pentru apărarea Marii Revoluții Socialiste — „Sub aurul de pe pereți / Fiecare treaptă a fiecărui cat / Se lua trecînd pe trupuri de..." (Maiakovski „Poemul lui Octombrie"). 3) Fluviu în U.R.S.S. — Muncitor care macină cerealele. 4) Aluminiu — Oaste — Fluviu în Peninsula Scandinavă. 5) „Umiliți și...", roman realist-critic de Dostoievski — „Primăvara pe...", roman de Kazakievici. 6) Iată (prov.) — Nume de bărbat — Sute de metri pătrați. 7) „Zece... care au zguduit lumea" de J. Reed, volum ce evocă Marea Revoluție Socialistă din Octombrie — Sihastru — Ion Acsan. 8) Lăstar îngropat în pămînt pentru a prinde rădăcini — Bluze înflorate — Industrie (abr.). 9) În refrenul cîntecelor populare — Autorul poemelor „Lenin", „Balada celor douăzeci și șase", „Rusia Sovietică" — Eu (arh.). 10) „Și parcă dintr-o dată / Cît se vedea în... / Pămînt întreg și lumea toată / A devenit mai mare" (Demostene Botez „Octombrie") — Nu este în conformitate cu legea. 11) „Cîntec de... pentru Țara Sovietică", de Maria Banuș — Grad, ierarhie. 12) „Porțile de...", de Al. Andrițoiu, ciclu de poezii închinate Marii Revoluții — „Mare" pe vremea lui Ureche — Autorul versurilor: „În țara lui Lenin de vînturi brăzdată".

Dezlegarea jocului „CARTEA SOVIETICĂ", apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) Kaverin — Asia. 2) Afinoghenov. 3) Tie — Mo — Lin — N. 4) As — Karavaeva. 5) E — Moș — Ti — Tot. 6) Vh — Cocori — Ri. 7) Elev — Markov. 8) Arat — Fi — Urbe. 9) Nosov — Copii. 10) E — Tv — E — Celor. 11) Teu — Ivan — Ovo. 12) Al nouălea val.

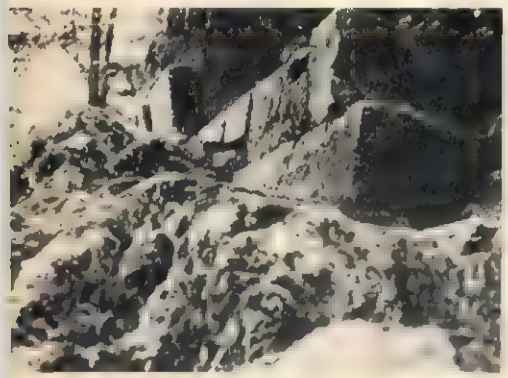

Resturile zidurilor unei platforme de luptă, ridicate pe stîncă abruptă.

CETATE DACICĂ DESCOPERITĂ LA O ALTITUDINE DE 1.000 METRI

Arheologii de la Muzeul regional din Deva au scos recent la lumină ruinele unei cetăți dacice descoperite pe dealul „Cetății" de la Bănița, la gura bazinului Jiului superior — înălțime care atinge aproape o mie de metri. Au fost dezgropate: o incintă a cetății, turnuri de veghe, platforme de luptă pe culmi stîncoase, urmele unor locuințe și un bogat inventar cuprinzînd diferite obiecte — unelte, tipare pentru turnat metalul, arme de luptă, ceramică.

Cetatea de la Bănița — după cum spun cercetătorii care au efectuat săpăturile — avea rostul de a veghea și a apăra dinspre sud cetatea de scaun a regilor daci de la Sarmisegetuza împotriva unui eventual atac dinspre Dunăre. Ea ar fi fost construită la sfîrșitul secolului al II-lea înaintea erei noastre și distrusă în secolul I al erei noastre de către romani.

Dealul „Cetății" de la Bănița, pe culmea căruia se înălța odinioară cetatea dacică.

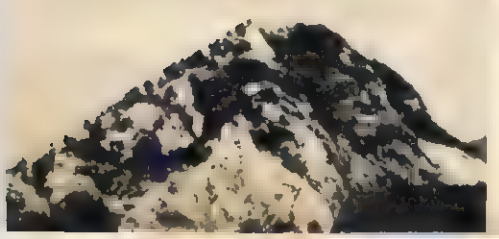

E bine să știm!

PREA... CORECT!

Dialectul muntenesc al limbii noastre are o caracteristică bine cunoscută, pe care sîntem învățați încă de pe băncile școlii elementare s-o evităm: singularul sună la fel cu pluralul la persoana a treia de la prezentul verbelor. Muntenii spun: *frunzele e verzi, oamenii merge*, ca și *frunza e verde, omul merge*. În vorbirea îngrijită, corectă, construcțiile acestea nu sînt admise.

Orice greșeală are însă o explicație; în cazul nostru e vorba de fenomenul numit **analogie**: la verbele de conjugarea I, ca *a lăuda, a mînca, a vîna* și încă alte zeci și zeci de verbe, persoana a treia are aceeași formă la singular și la plural: el laudă — ei laudă, el vînează — ei vînează etc. Sub influența lor, prin **analogie** cu ele, a început să se spună și: el trece — ei trece, el vede — ei vede, el vine — ei vine (adică la verbe de conjugările a II-a, a III-a și a IV-a).

Învățînd că asemenea exprimări sînt greșite și din grija de a vorbi cît mai literar, unii fac exces de zel... gramatical și cad în altă greșeală. Auzim foarte des spunîndu-se — și, din păcate, chiar se și scrie așa: „în ceea ce *privesc* problemele" sau „ce *sînt* cu aceste cărți?", „ce-*s* cu astea?" Construcția corectă e „în ceea ce *privește* problemele..." „ce *e* cu aceste cărți?" „ce *e* cu astea?"

Această greșeală se numește **hipercorectitudine.**

Tot prin hipercorectitudine se explică rostirea *piftea*, *pifteluță*, în loc de *chiftea*, *chifteluță* (cum e corect): se știe că în unele regiuni ale țării noastre, în loc de *piept* se spune *chiept*, în loc de *picior* — *chicior* etc. În asemenea cuvinte pronunțarea *chi* în loc de *pi* nu este admisă în limba literară. De aici unii trag concluzia greșită că trebuie să evite cu orice preț pe *chi*, înlocuindu-l cu *pi*, și că e mai „elegant", mai „distins" să spui *piftea* în loc de *chiftea* (și chiar *pibrit* în loc de *chibrit*!) Pe cînd, *a pinui, piriaș, pilipir*?

Sorin STATI

UN AN — FĂRĂ OPRIRE

Ceasuri electrice întîlnim la tot pasul — pe străzi și în gări, în ateliere și birouri, pe coridoarele școlilor și în laboratoare. Dar toate sînt fie ceasuri de perete, fie ceasuri de stradă.

Iată însă că recent, în Uniunea Sovietică a fost creat un ceas de mînă pe al cărui cadran stă scris „Elektrik". Este vorba de o denumire simbolică? Nicidecum: noul ceas este cu adevărat electric, sursa lui de energie fiind o minusculă baterie cu o tensiune de 1,5 volți. Furnizînd energie electrică timp de un an întreg, bateria face inutil obișnuitul „întors".

Bateria se schimbă o singură dată pe an, urmînd ca în viitor termenul de funcționare să crească la doi ani. În plus, ceasul electric este extrem de exact — de patru-cinci ori mai exact decît cel mecanic. Mecanismul se află într-o carcasă aurită extraplată, de o formă originală. Pe cadranul de un alb lăptos sînt dispuse — în relief — cifre cu un desen elegant.

„Ceasul electric — a spus directorul Uzinei de ceasuri nr. 2 din Moscova, Nikolai Nikolaevici Volkov, laureat al Premiului Lenin — a fost creat prin munca migdoasă a inginerilor, tehnicienilor și muncitorilor uzinei noastre. Este un ceas de mare viitor..."

Cititorii către cititori

C. Voinea, desenator, elev cl. a X-a cursuri serale, Pitești, str. Matei Basarab nr. 12, dorește să corespondeze cu tineri pictori amatori din țară și să facă schimb de ilustrate-color care să reprezinte flori, peisaje etc.

Chelaru Dumitru, directorul muzeului „M. Eminescu" din Ipotești, raionul Botoșani, dorește să facă schimb de ilustrate și fotografii reprezentînd monumentele lui Mihail Eminescu și ale altor scriitori contemporani cu el, locurile legate de amintirea marelui poet, precum și străzile, instituțiile care îi poartă numele.

Doresc să corespondeze pe teme de prietenie, literatură, geografie, muzică, tehnică, sport, pedagogie, activitate în producție și să facă schimb de ilustrate și fotografii ale artiștilor următori: *Moraru Elena*, elevă cl. a VIII-a, Brăila, str. Domniței nr. 62; *Voicescu Mirela*, elevă cl. a XI-a, Pitești, str. Dunării nr. 8; *Aștilean Ghiță*, student, Cluj, str. Petőfi nr. 31; *Niculiță Clementina*, Șc. de 7 ani Siretul, raionul Pașcani; *Goldstein Janetta*, elevă, Iași, str. Ștefan cel Mare nr. 58; *Burcuc Valeria*, elevă, Iași, str. Bărăției nr. 38; *Anghene Ion*, student, Iași, str. Roza Luxemburg nr. 7; *Daisa Ion*, elev, Reșița, str. Palmiro Togliatti nr. 62; *Mariș Ion*, instructor artistic, „Casa raională de cultură" Vișeu, str. V.I. Lenin nr. 6, reg. Maramureș.

Doresc să facă schimb de ilustrate și timbre următorii: *Boruzs Iosif*, elev cl. a X-a, Lugoj, str. Traian Grozăvescu nr. 34; *Mihalache Constantin*, comuna Teliuc, reg. Hunedoara; *Braic Dragomir*, elev, Toplița, str. Petőfi Sandor nr. 3.

Doresc să facă schimb de fotografii ale artiștilor de cinema și ilustrate următorii: *Toma Petru*, U.C.M.U.A. Bocșa Română, secția 200, raionul Reșița; *Ptelaru Stella*, elevă, Baia-Sprie, Piața Libertății nr. 1; *Nedelcu Victoriția*, elevă, Brăila, str. Mihai Bravu nr. 374; *Niculescu Viorica*, elevă, Brăila, str. Grivița nr. 253; *Smeu Margareta*, elevă, Brăila, str. Plevna nr. 281; *Căpitanu Doina*, *Ionescu Gabriela* și *Gîlan Ana*, eleve cl. a X-a, Școala medie din Bicaz, raionul P. Neamț, reg. Bacău; *Arnstein Gh.*, elev cl. a VII-a, Arad, str. Beethoven nr. 18 A; *Boieru Virginia*, asistentă medicală, Ploiești, str. Lupeni nr. 110; *Preda Ecaterina*, elevă cl. a VIII-a, Băilești, str. Tăbăcari nr. 17, reg. Oltenia; *Linculescu Ileana*, elevă cl. a XI-a, Alexandria, str. 23 August nr. 76.

Doresc să corespondeze pe diferite teme și să facă schimb de fotografii ale actorilor de cinema și ilustrate următorii: *Stoicescu Ștefania*, elevă cl. a XI-a, București, str. Barcagilor nr. 18, raionul 1 Mai; *Abdula Ibaxer*, elev, Brăila, str. Călugăreni nr. 77; *Braiu Tudorel*, elev, Brăila, str. Transilvaniei nr. 36; *Midan Cornelia*, elevă cl. a IX-a, Stînnicolaul Mare, str. Eftimie Murgu nr. 66.

Doresc să facă schimb de ilustrate următorii: *Burada Ilie*, elev, Tulcea, str. Mihai Viteazu nr. 41; *Fix Eduard*, elev, Tulcea, str. Mihai Viteazu nr. 43; *Sfetcu Doina* și *Encea Tatica*, eleve, comuna Ștefănești, reg. Argeș; *Dumitrescu Iolanda*, contabilă G.A.C. „1 Mai", comuna Maglavit, reg. Oltenia; *Tomulescu Nelu*, elev, Pitești, str. Frații Goleșți nr. 124 C; *Crișan Alexandru*, operator, stația de radioficare Teiuș, reg. Hunedoara; *Podărăscu Tanți*, Craiova, str. M. Eminescu nr. 13; *Didu Maria*, elevă, Craiova, str. Soreni nr. 87; *Constantinescu Ion*, elev cl. a X-a seral, Constanța, bd. V. I. Lenin nr. 145; *Dumitrache Vasilica*, elevă, Pitești, str. C.A. Rosetti nr. 28; *Toma Vasilica*, Techirghiol, str. Costache Negri nr. 8; *Olteanu C-tin*, elev cl. VIII-a seral, Constanța, str. Patriei nr. 1.

Zadorojnaia Nina, elevă cl. a VII-a, U.R.S.S., Donbass, Artiomovsk, str. Sadovaia nr. 90, ap. 3, reg. Stalino, dorește să corespondeze cu pionieri romîni.

NU SE MAI DECOLOREAZĂ.

În Japonia a fost elaborat un procedeu de prelucrare a țesăturii de mătase, în scopul preîntîmpinării schimbării culorii ei. Țesătura este cufundată într-o soluție lichidă de săruri metalice grele, ca de pildă zirconat.

După cum au arătat cercetările, sărurile metalice grele resping razele ultraviolete care provoacă decolorarea țesăturii.

Rezistența țesăturilor de mătase tratate în acest fel nu are de suferit.

STOPUL ȘI ...OUĂLE FIERTE.

Gospodinele de pe West Street (Londra) au solicitat municipalității orașului să instaleze pe strada lor cît mai multe semafoare (stopuri electrice) automate. Cererea lor n-a fost însă dictată — așa cum s-ar putea crede la prima vedere — de grija pentru securitatea pietonilor. Motivul este cu totul altul, și anume faptul că sus-amintitele gospodine au constatat că semaforul automat le este de mare ajutor la... fiertul ouălor moi, schimbarea culorilor luminii corespunzînd exact timpului necesar fierberii ouălor. În cererea adresată primăriei, gospodinele se plîngeau că unicul semafor de pe stradă nu e vizibil din toate... bucătăriile.

SILICALCITUL, UN NOU MATERIAL DE CONSTRUCȚIE.

În R.S.S. Estonă s-a obținut pentru prima oară un material de construcție care concurează cu succes betonul — silicalcitul.

Noul material de construcție este obținut din nisip și var. Societatea franceză de construcții „Faurnica" a comunicat că analizele efectuate cu acest material au relevat înaltele sale calități.

HIDROÎNCĂRCĂTORUL.

O dezvoltare rapidă o capătă mecanizarea încărcării cerealelor și a altor mărfuri „vărsate", prin crearea unor agregate specializate puternice. Un astfel de agregat este încărcătorul de cereale pneumatic plutitor, care poate deplasa pînă la 75 tone cereale pe oră pe o distanță mare. Un alt încărcător pneumatic plutitor este destinat încărcării de ciment în vrac. Productivitatea mașinii este de 100 tone/h.

Metoda hidromecanizată de încărcare a nisipului elaborată de inginerii din Moscova permite să se excludă în întregime munca manuală, cu ajutorul unui hidroîncărcător care deplasează pînă la 600 tone nisip pe oră, adică cu 350-400 tone mai mult decît la folosirea unei instalații cu screper.

PEȘTERILE ȘI MEDICINA.

În cunoscutele grote de la Aggtelek (R.P. Ungară) a fost instalat recent un centru de cură pentru vindecarea astmei. Centrul se află la 70 de metri adîncime. Temperatura ambiantă este aci de 10° C, iar atmosfera este complet lipsită de praf.

Mineri suferinzi de astmă au stat în grotă — sub supraveghere medicală — de la patru la șase ore pe zi, timp de două săptămîni. Rezultatele au fost apreciate ca fiind satisfăcătoare, bolnavii înregistrînd o netă ameliorare a stării lor și nemaiavînd ulterior recute.

ZAHĂR DIN... LEMN.

Zahărul îi „trădează" pentru prima oară pe vechii săi „părinți" — sfecla și trestia de zahăr! Industria sovietică a reușit de curînd să obțină primele mostre de zahăr comestibil din lemn. Noul zahăr, denumit xiloză, nu are „pretenții" la un lemn de calitate deosebită. El poate fi produs chiar din deșeurile industriei de prelucrare a lemnului, din diferite deșeuri agricole (cocenii de porumb, coji de semințe de floarea-soarelui și de bumbac, paiele grînelor), precum și din stuf, ierburi și arbuști sălbatici.

Zahărul din lemn mai are și altă proprietate importantă. El poate fi folosit la producerea grăsimii, datorită unui proces biochimic. Pe zahărul din lemn se „cultivă" o ciupercă minusculă — „oidium lactic". Această ciupercă poate furniza în cinci zile 12-15 gr grăsimi, folosind ca „materie primă" 100 gr zahăr din lemn.

RECREAȚII MATEMATICE

1) Trei numere consecutive.
Suma a trei numere consecutive este 999. Care sînt acele numere?

2) Cîte bile?
Într-un sac se află 14 bile, 7 albe și 7 negre. E întuneric și nu se pot distinge culorile. Cîte bile trebuie scoase ca să fim siguri că avem printre ele o pereche de aceeași culoare?

3) De 5 ori cifra 9.
Cum putem ajunge la rezultatul 79, întrebuințînd în cîteva operații matematice de cinci ori cifra 9?

Răspunsurile le găsiți în pagina 23.

Cu prilejul manifestărilor consacrate prieteniei sovieto-române, la Moscova a avut loc o reuniune la care a luat cuvîntul A. Țukanova, vicepreședinta Asociației de prietenie sovieto-română.

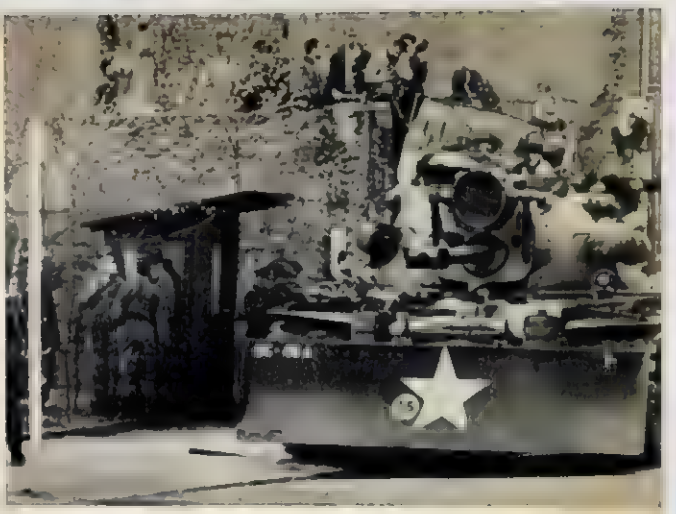

Trupele americane de ocupație din Berlinul occidental continuă să se dedea la provocări. Tancuri americane sînt postate la punctele de trecere spre Berlinul democrat de la Friedrichstrasse, în timp ce persoane civile, în automobile americane, însoțite de grupuri de soldați americani, încearcă să efectueze incursiuni provocatoare. Caracterul premeditat al acestor provocări se evidențiază și prin prezența fotoreporterilor occidentali, anunțați dinainte de cele ce vor urma. De fiecare dată însă, aceste acțiuni eșuează lamentabil. Refuzînd să prezinte actele lor de identitate poliției populare a R.D. Germane, persoanele civile americane au trebuit să se reîntoarcă împreună cu „sentinelele" ce le însoțeau.

Ca și altfel alte orașe și centre muncitorești din țară, orașul Baia Mare trăiește bucuria unor însemnate transformări. În locul vechilor așezări mizerești au apărut cartiere întregi de blocuri moderne. →

Răspunsurile la „Recreații matematice"

1) Întotdeauna suma a trei numere consecutive este întreitul numărului din mijloc. Deci, cele trei numere sînt 332, 333, 334.

2) Problema induce în eroare pe mulți. Totuși soluția e cît se poate de simplă. E suficient să scoatem 3 bile, fiindcă orice combinație ar ieși (trei de aceeași culoare sau două de o culoare și una de alta), avem o pereche de aceeași culoare.

3) $9 \times 9 - \frac{9+9}{9} = 79.$

Micul comentar

MAGAZINUL CU RAFTURILE GOALE

de Florica ȘELMARU

Dramaticele eforturi ale cercurilor conducătoare din lumea capitalistă, de a elabora și de a înfățișa popoarelor ceva care să poată fi numit „ideal" sau „țel" al Occidentului, continuă. Mai zilele trecute, dl. Henry Cabot Lodge, fostul reprezentant al Statelor Unite la O.N.U., vorbind la St. Louis, în Missouri, a propus înființarea unui „înalt comandament" apusean. În ce scop? Oratorul a declarat: „În domeniul ideilor, comuniștii au un avantaj. Ei au un obiectiv de perspectivă pe care toată lumea îl cunoaște". De aceea, d-sa consideră că și Occidentul „trebuie să anunțe în mod public obiectivul său de perspectivă și apoi să ducă la îndeplinire ceea ce preconizează". Obiectivele capitalismului au însă din punct de vedere propagandistic dublul dezavantaj de a fi lipsite de perspectivă și cu totul improprii publicității (e lesne de imaginat cu cît căldură entuziasm ar primi popoarele o declarație programatică de felul: „ne propunem să menținem și să consolidăm exploatarea omului de către om și a unor state de către alte state, ne propunem să acționăm în sensul războiului rece și la rigoare cald etc., etc.!").

Tocmai de aceea dl. Cabot Lodge recomandă elaborarea, cu forțele unite ale întregului Occident, a unor formule atrăgătoare destinate unui consum pe care, firește, l-ar dori cît mai larg. Iată planul său de acțiune: „Noi avem nevoie de o filozofie, precum și de o propagandă energică și cinstită care să răspîndească și să promoveze filozofia noastră".

Ideea d-lui Cabot Lodge nu este nouă — ea obsedează literalmente anumite cercuri din S.U.A., lucide cît e nevoie pentru a-și da seama de inferioritatea Occidentului (nu numai economică și politică, dar deopotrivă ideologică și morală) în competiția dintre cele două sisteme, dar nu chiar atît de lucide pentru a recunoaște că inferioritatea aceasta este un fenomen ireversibil ca mersul însuși al istoriei, în care se înscrie. Acum un an, campania electorală din Statele Unite — mai cu seamă datorită faptului că s-a desfășurat pe fundalul a numeroase și multilaterale eșecuri pe plan extern, a nu mai puține dificultăți economice, sociale și politice pe plan intern — a devenit punctul de plecare al unor încercări de analiză mai stăruitoare decît se obișnuiește în general în S.U.A. cu asemenea prilejuri. „America se află în focul unei cumplite crize morale" — declara H. Hoover, iar președintele Eisenhower, care nu este tocmai cea ce se poate numi o personalitate pe tărîm ideologic, se arătase de asemenea îngrijorat de această absență de ideaiuri.

În anul care s-a scurs de atunci, situația nu s-a ameliorat nici în ceea ce privește prestigiul S.U.A. și al capitalismului în general în lume, nici în ceea ce privește elaborarea unor „ideaiuri" în stare să redreseze acest prestigiu în continuu declin. Imediat după publicarea proiectului noului Program al P.C.U.S., un editorial care a făcut vîlvă (și la care ne-am mai referit) al revistei americane „Life" se întreba cu iritare de ce Occidentul nu dispune pe plan propagandistic de „un puternic grup operativ, de un comandament unit al războiului rece". Dl. Cabot Lodge reia acum ideea, perfecționînd-o...

Rezumat și sistematizat, proiectul expus la St. Louis de fostul reprezentant al Statelor Unite la O.N.U. prevede deci:

primo — elaborarea unei filozofii care să includă un „obiectiv de perspectivă" al capitalismului și mijloacele de a realiza acest obiectiv;

secundo — desfășurarea unei „propagande energice și cinstite" care să răspîndească faimoasa filozofie;

terzio — constituirea „înaltului comandament unit" însărcinat cu „propaganda energică și cinstită".

Sînt realizabile aceste puncte de program, prezentate ca soluția menită să aducă Occidentului o quasi-mîntuire? Să vedem:

terzio — un „înalt comandament", fără îndoială, se poate încropi (nimic nu e mai ușor în lumea capitalistă decît crearea unui organism — național sau internațional — alcătuit din persoane presupuse competente și retribuite ca atare);

secundo — „o propagandă energică" se poate de asemeni asigura (vezi reclamele comerciale), dar cum dl. Cabot Lodge o cere și „cinstită", problema începe să apară mai dificilă;

primo — noi apar dificultăți maxime: în materie de filozofie și obiective de perspectivă, Occidentul se declară el însuși deficitar (vezi amintita dezbatere din timpul alegerilor prezidențiale americane, vezi reacțiile recente ale presei americane față de noul Program al P.C.U.S.).

Plastic vorbind, cercurile care visează un „înalt comandament unit" pentru difuzarea unei „filozofii" capitaliste capabile să inspire optimism, dinamism, fervoare etc. s-ar putea compara cu un... negustor original.

Cu un negustor care ar deschide un mare și spectaculos magazin, care ar declanșul în jurul magazinului o răsunătoare campanie publicitară.

Dar care n-ar avea de oferit clienților eventuali decît suprafața netedă a rafturilor goale.

FLACĂRA
Revistă social-politică și literar-artistică

REDACȚIA: București, Piața Scînteii. Căsuța poștală 3507, of. 33. Tel. 17.60.10, int. 1744.

Prezentarea grafică: Vlad MUȘATESCU.

ABONAMENTE: 3 luni: 26 lei; 6 luni: 52 lei; un an: 104 lei.

Tipărită la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin".

PREȚUL REVISTEI 2 LEI

Bibl Rep

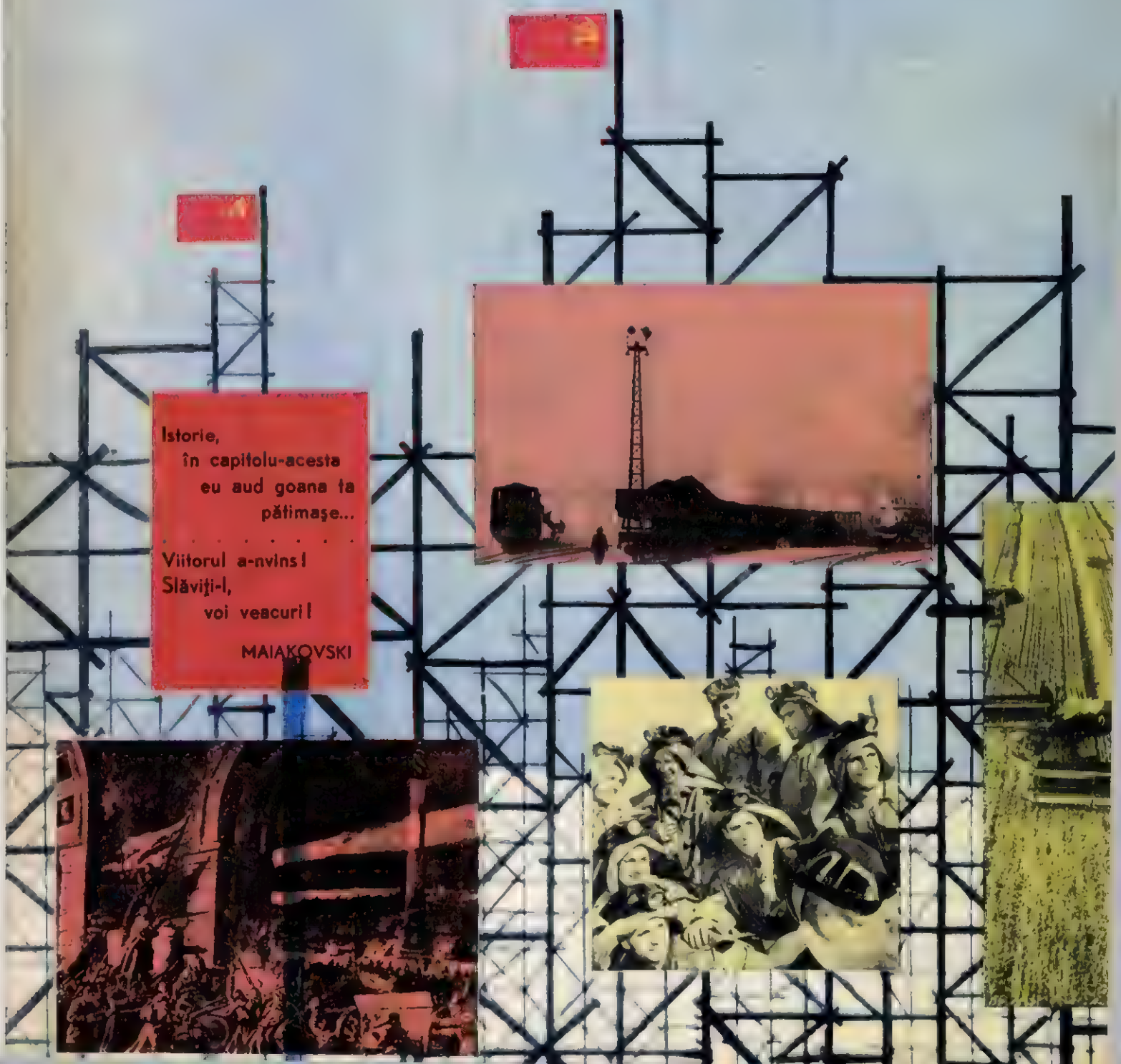
Istorie,
în capitolu-acesta
eu aud goana ta
pătimaşe...
. . . . . .
Viitorul a-nvins!
Slăviţi-l,
voi veacuri!
MAIAKOVSKI

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

Nr. 45 (337) — 11 noiembrie 1961

Prezidiul adunării festive organizate de Comitetul orășenesc București al P.M.R. și Comitetul Executiv a Sfatului Popular al Capitalei, consacrate sărbătoririi zilei de 7 Noiembrie, cea de-a 44-a aniversare a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie.

fotocronica FLACĂRII

Sărbătorirea celei de-a 44-a aniversări a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie a constituit o nouă și impunătoare manifestare a forței și voinței de pace a Uniunii Sovietice. Imaginile înfățișează aspecte de la demonstrația oamenilor muncii din Moscova (fotografia din dreapta) și din timpul paradei militare (fotografia de jos).

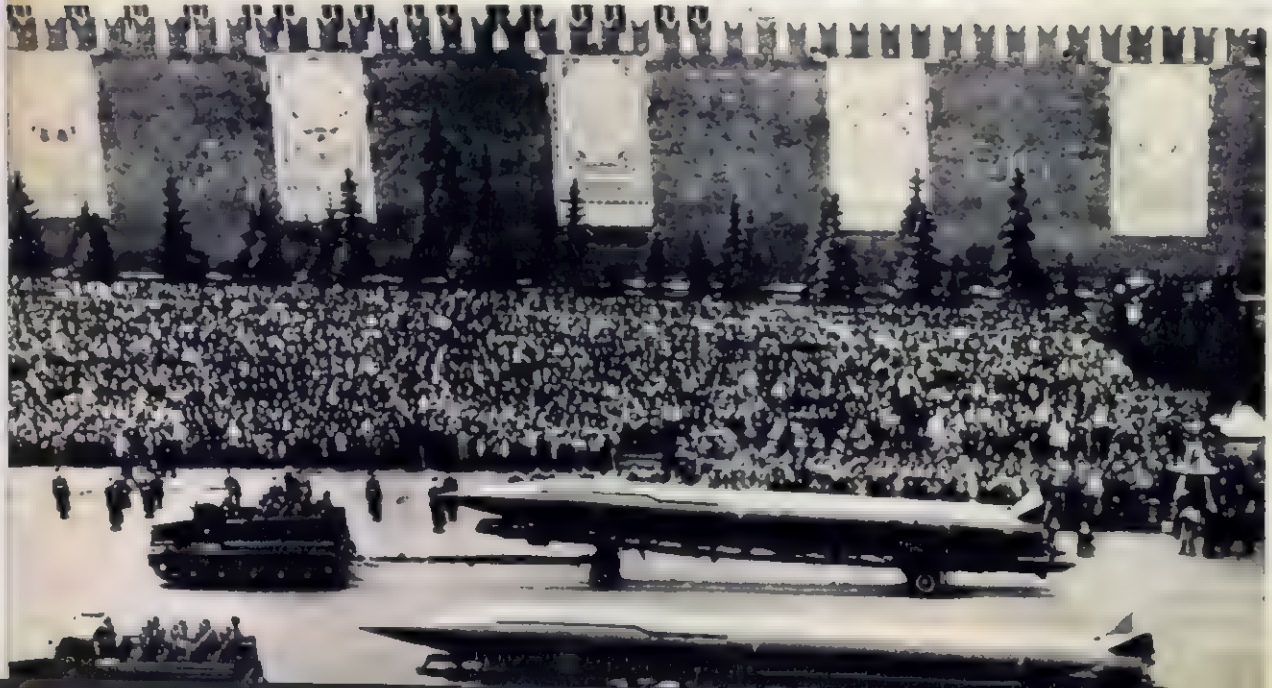

SOLEMNITATEA DECORĂRII TOVARĂŞULUI GHEORGHE GHEORGHIU-DEJ

Miercuri dimineaţa la Palatul R.P.R. a avut loc solemnitatea decorării tovarăşului Gheorghe Gheorghiu-Dej, cu prilejul celei de-a 60-a aniversări a zilei sale de naştere.

Tovarăşul Gheorghe Gheorghiu-Dej primind înalta distincţie: Medalia de Erou al Muncii Socialiste din R. P. Română „Secera şi Ciocanul" — conferită pentru a doua oară.

Tovarăşul Gheorghe Gheorghiu-Dej este felicitat de oţelarul Ştefan Tripşa, de la Combinatul siderurgic Hunedoara, Erou al Muncii Socialiste.

Gheorghe Maftei, preşedintele G.A.C. din Ţibucani, regiunea Bacău, îl felicită pe tovarăşul Gheorghe Gheorghiu-Dej.

Reprezentanţii organizaţiei de pionieri felicită pe tovarăşul Gheorghe Gheorghiu-Dej.

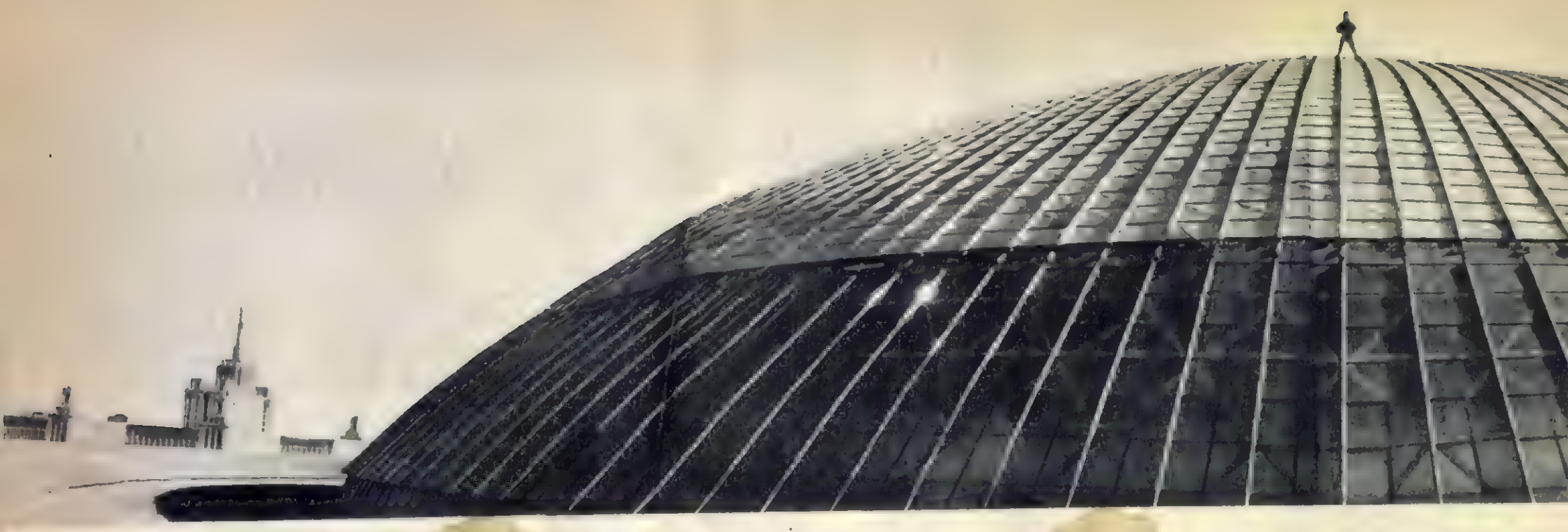

Fotocronică București 1961

În timpul dificilelor lucrări de montaj ale cupolei.

Detaliu arhitectural.

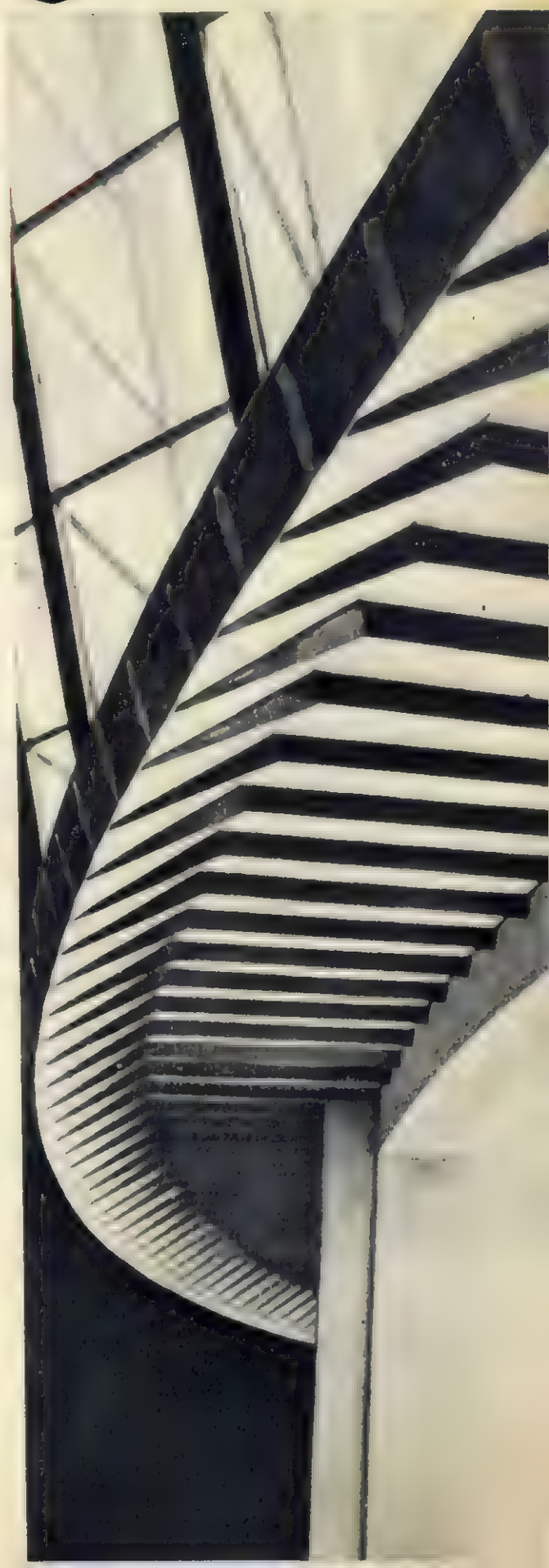

O nouă podoabă din beton, metal și sticlă se va adăuga în curînd la salba frumuseților arhitectonice ale Capitalei patriei noastre. Este vorba de pavilionul central al viitoarei Expoziții a economiei naționale a Republicii Populare Romîne, amplasată în Piața Scînteii.

Impresionant prin linia sa arhitectonică — originală, simplă și îndrăzneață — ca și prin dimensiunile sale, pavilionul reprezintă un frumos succes al proiectanților și constructorilor noștri care au răspuns astfel cu cinste sarcinii trasate de partid și guvern.

Prin pereții de sticlă ai pavilionului...

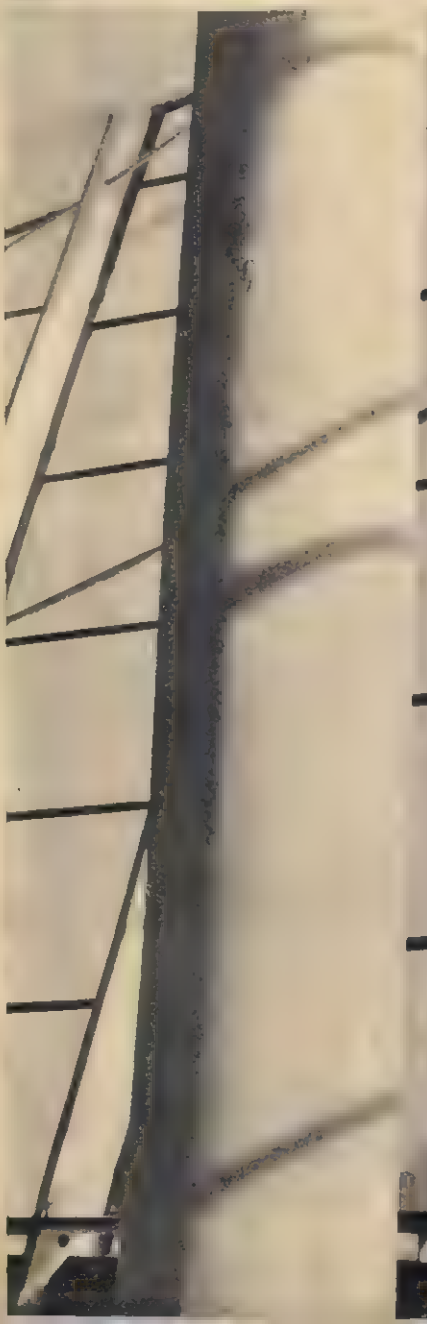

Tinichigeria nu e meserie uşoară.

Construcţia, circulară, este amplasată pe un spaţiu de circa 11.000 metri pătraţi din totalul de 106 hectare cîte au fost afectate viitoarei expoziţii (cu toate pavilioanele şi spaţiul verde aferent). Diametrul exterior al pavilionului măsoară 125 de metri, iar cel al imensei calote sferice — peste 90 de metri. Înălţimea maximă este de circa 41 de metri.

Problema creării unui spaţiu cît mai cuprinzător pentru prezentarea exponatelor a fost rezolvată prin construirea a trei galerii inelare la nivele diferite şi care laolaltă cu platoul central asigură un spaţiu de circa 20.000 metri pătraţi (faţă de 3.000 metri pătraţi ai pavilionului de mostre din Parcul de cultură şi odihnă). Opt grupe de scări spaţioase şi două monşarje pentru ridicarea pieselor grele asigură circulaţia între cele patru nivele ale pavilionului. La nivelul platoului central, în ringul exterior, spaţiul afectat birourilor, grupurilor sanitare şi posturilor TRAFO (instalaţii pentru iluminat şi forţă) este de trei mii de metri pătraţi, adică cît ar fi necesar construirii unui bloc cu circa 60 de apartamente.

Construcţia a „înghiţit" printre altele: 12.000 m c de beton monolit, 3.000 m c de beton prefabricat, 10.000 m p de geamuri; cît priveşte metalul, numai cel folosit la cupolă este în greutate de 320 de tone (fără a pune la socoteală tabla de aluminiu cu care este acoperită cupola).

În cursul executării lucrării, constructorii au fost puşi adesea în faţa unor probleme grele şi complicate. Aşa a fost de pildă executarea la sol a imensei cupole din ţeavă metalică şi apoi ridicarea ei la nivelul fixat, cu ajutorul preselor hidraulice (80 de ore a durat operaţia ridicării). Executarea sudurilor şi mai ales controlul lor continuu au pus de asemenea constructorilor probleme noi; la inelul de bază probele de control s-au făcut prin metoda gamagrafierii (cu ajutorul izotopilor radioactivi).

Pentru rezolvarea operativă a unora din multele probleme ce s-au pus au fost create ateliere chiar pe şantier, ceea ce a contribuit — alături de mecanizare — la obţinerea unor buni indici de productivitate. Aşa se şi explică de ce execuţia unei lucrări de asemenea proporţii n-a durat mai mult de şapte luni.

O seamă de probleme puse de construcţie, de realizarea unor indici calitativi superiori au fost rezolvate şi prin utilizarea unor

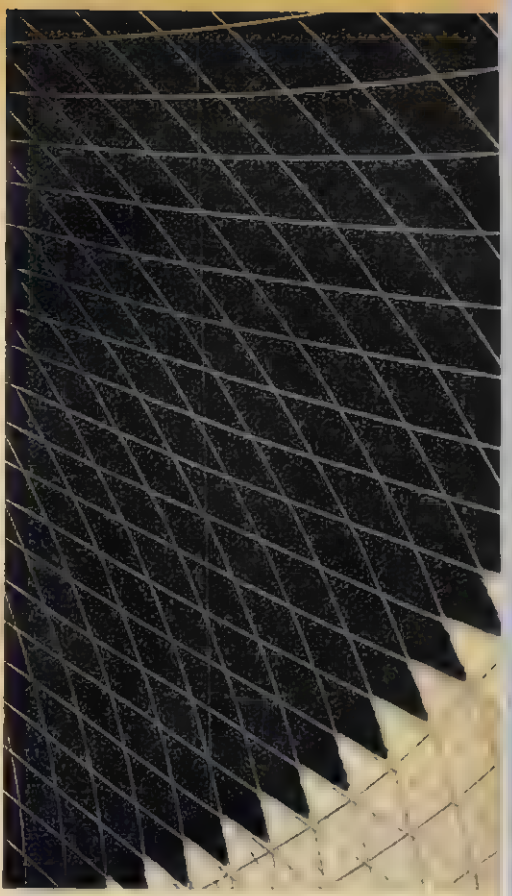

Fragment din uriaşul evantai cu raza de 45 de metri.

Pavilionul, noaptea.

Lucrări de finisaj la balustradele scărilor interioare.

noi produse, ca de pildă asfaltul mozaicat folosit la pardoseli, vopsele pe bază de epoxii (din familia materialelor plastice) și vopsele anticondens, realizate chiar pe șantier, mortare plastice P.V.A. utilizate la tencuirea stîlpilor etc.

Cu deosebită pricepere au rezolvat constructorii problema acusticii sălii, a înlăturării, adică, a efectelor reverberațiilor și ecourilor care într-o sală de dimensiunile și forma noului pavilion ar fi fost aproape de nesuportat. În acest scop atît intradosul cupolei cît și alte suprafețe interioare au fost tratate cu ecrane fonoabsorbante.

Luminosul pavilion, această admirabilă realizare a constructorilor noștri, se va întîlni nu peste multă vreme cu realizări ale muncitorilor, tehnicienilor și inginerilor din toate ramurile de producție ale economiei noastre. Realizatorii viitoarelor exponate se vor simți desigur stimulați să depună noi eforturi pentru ridicarea nivelului calitativ al produselor lor pentru ca ele să stea cu cinste în incinta frumosului pavilion al expoziției.

E. DASCĂLU

Fotografii de A. MIHAILOPOL

Povestire de A. J. CRONIN
(Din „Ogoniok")

Ilustrație de I. REBROV

DOI VERONEZI

Automobilul gonea pe șoseaua de la poalele Alpilor. Ne îndreptam spre orașul italian, Verona.

Pe cînd ne apropiam de oraș, am fost opriți de doi copii care ne-au făcut semn de pe marginea drumului. Vindeau fragi și căpșuni. Roșul aprins al fructelor se contura puternic pe fondul verde al frunzelor care ornamentau coșulețele.

— Nu cumpărați de la ăștia, signore — ne preveni Luigi, prudentul nostru șofer. La Verona o să găsiți căpșuni mult mai frumoase și-n afară de asta, priviți-i... — disprețuitor, ne făcu semn cu umărul spre hainele flendurite ale copiilor.

Unul dintre ei purta un tricou vechi și o pereche de chiloți galbeni — de altfel toată îmbrăcămintea sa — iar celălalt mai avea și o bluză soldățească, transformată, ce flutura pe trupul lui plăpînd.

Totuși, privind fețele micuțe și ochețe, părul încîlcit și negru, ochii iscoditori și curioși ai băieților am simțit o inexplicabilă simpatie pentru ei. Tovarășul meu de drum intră în vorbă cu copiii. Erau frați. Niccolo, cel mai mare, avea treisprezece ani, iar Giacoppo, îndrăznețul care se apropiase mai întîi de mașină, era cu un an mai mic.

Le cumpărarăm cel mai mare coșuleț încărcat cu căpșuni și porniram mai departe.

Verona ne-a produs impresia unui oraș străvechi și frumos. De pretutindeni ne întîmpinau ulicioare medievale și case fermecător colorate în tonuri de galben deschis. Ne amintirăm că Verona era patria lui Romeo și a Julietei.

Orașul nu fusese de loc cruțat de războiul care abia se terminase. Deși bombardamentele îi transformaseră în ruine podurile atît de frumoase, totuși Verona nu-și pierduse vioiciunea și darul de-a încînta privirea.

A doua zi de dimineață plecarăm de la hotel să ne plimbăm prin oraș. Într-o alee, lîngă o fîntînă, ne-au atras atenția doi mici lustragii ce-și serveau cu multă dibăcie clientela destul de numeroasă din jurul lor. Erau cunoștințele noastre de ieri. Ne apropiarăm de băieți numai după ce constatarăm un oarecare răgaz în munca lor. Ne-au recunoscut și ne-au zîmbit ca unor vechi prieteni.

— Eram convins că meseria voastră principală e comerțul cu căpșuni — le-am spus eu.

— Avem o mulțime de meserii, sir — răspunse cu seriozitate Niccolo — de pildă, de foarte multe ori îi conducem pe străini prin oraș, le arătăm mormîntul Juliettei și alte locuri interesante...

Rostind aceste cuvinte băiatul mă privi cu o speranță abia ascunsă.

— Bine — zîmbii eu — atunci arătați-ne tot ce merită să fie văzut.

În timp ce vagabondam prin Verona, priveam pe furiș la băieți. Era ceva în felul lor de a fi care-mi trezea din ce în ce mai mult curiozitatea.

Păreau niște copii simpli și naivi. Giacoppo, deși arăta puțin cam palid, era totuși un băiețaș vioi și sprinten ca o veveriță. Pe fața lui Niccolo de multe ori se strecura un zîmbet cuminte, liniștit. Totodată mi se părea că în privirile băieților apărea, din cînd în cînd, o taînică gravitate. În comportamentul lor se făcea simțită o oarecare încordare, de parcă ar fi urmărit atingerea unui anume țel; era o tensiune neobișnuită pentru vîrsta lor, care insufla un respect involuntar.

În cursul săptămînii următoare ne întîlnirăm adeseori cu băieții aceștia care ne făceau cele mai diverse servicii. Fie că eram în căutarea unui loc la operă sau doream să aflăm numele restaurantului unde se servea ravioli, Niccolo și Giacoppo îndeplineau aceste misiuni cu promptitudine și însoțite întotdeauna de acea serviabilitate prietenoasă care-i caracteriza. Cel mai mult ne mira neobișnuita aptitudine pentru lucru, rezistența și ingeniozitatea lor ieșită din comun. În nămiaza mare, sub arșița soarelui, sau pe înserate, cînd răcoarea pătrunzătoare a vîntului ce bătea dinspre munte te îngheța, tinerii noștri prieteni lucrau de zor: lustruiau pantofi, vindeau fructe, alergau cu teancuri de ziare sub braț sau călăuzeau grupuri de turiști prin oraș; de multe ori fugeau să execute cine știe ce comision, folosind orice posibilitate pentru a lucra ceva și a cîștiga cîteva monede. Și să nu uităm că acestea se petreceau într-un oraș a cărui viață economică distrusă de război nu oferea prea multe ocazii de cîștig.

O dată, cînd ne întorceam la hotel, noaptea tîrziu, într-o alee pustie și întunecată am dat peste cei doi copii. Niccolo, palid de oboseală și, probabil, și din cauza alimentației insuficiente, ședea pe trotuar cu spatele rezemat de un zid. La picioarele lui se afla un pachet de ziare nevîndute. Giacoppo dormea cu capul sprijinit de umărul fratelui său. Era aproape de miezul nopții.

— Ce faceți aici, la ora asta? — i-am întrebat consternat.

Niccolo tresări surprins, aținti asupra mea o privire nesigură și-mi răspunse:

— Așteptăm ultimul autobuz de la Padua, ca să putem vinde și gazetele astea.

— Dar, bine, măi băieți, e chiar așa de important?! — am exclamat eu. Arătați atît de obosiți încît trebuia să vă fi dus de mult la culcare.

— Noi nu ne plîngem, sir — răspunse Niccolo politicos, dar totodată cu răceală, căutînd destul de evident să oprească aici conversația noastră nocturnă.

A doua zi de dimineață, cînd m-am dus la fîntînă, băieții erau la locul lor obișnuit. După ce Niccolo îmi termină de lustruit pantofii, îl întrebai:

— Ascultă, Niccolo, judecînd după cît munciți voi amîndoi cred că ați cîștigat o mulțime de bani. Cu îmbrăcămintea nu cheltuiți mai nimic și apoi mîncați foarte puțin. Am băgat de seamă că mîncarea voastră se compune mai totdeauna din pîine neagră cu smochine. Spuneți-mi, măi băieți, ce faceți cu banii?

Băiatul se roși tot. Era vizibil mișcat, și-și plecă privirea.

— Probabil că strîngeți bani ca să emigrați în America? — continuai eu.

Niccolo mă privi pe sub sprîncene și spuse ezitînd:

— Acum avem alte planuri...

— Ce planuri?

Un zîmbet fi înflori în colțul gurii, dînd feței acea expresie stranie care întotdeauna mă nedumerea.

— Planuri, sir — se auzi răspunsul său evaziv.

— Bine, faceți cum știți. Luni plecăm din Verona. Poate că aș fi în măsură să fac ceva pentru voi înainte de plecare.

Niccolo dădu din cap în semn de refuz, însă Giacoppo se ridică tentat de oferta noastră:

— Sir — spuse el — noi plecăm în fiecare duminică la Poleto, în satul nostru, la vreo treizeci de kilometri de aici. De obicei închiriem biciclete, dar mîine, dacă sînteți așa de bun, spuneți-i lui Luigi să ne ducă pînă acolo cu mașina dumneavoastră.

Apucasem să-i promit lui Luigi că duminică va fi liber. Așa că, după ce mă gîndii puțin, răspunsei:

— E-n regulă, băieți, mîine am să vă duc chiar eu pînă în sat.

Tăcere. Niccolo privi la fratesău dezaprobativ; acesta, tulburat, îngăimă cîteva cuvinte din care reieșea că n-ar fi vrut să mă deranjeze. Am încercat să-i liniștesc cum am putut.

A doua zi de dimineață ne aflam tustrei în mașină, alergînd

în direcția satului Poleto, o mică localitate de un pitoresc neobișnuit, ce se întindea pe malul unui lac adînc și albastru pitit în munți, printre pădurile de castani.

Tot timpul îmi închipuisem că la Poleto vom opri în fața unei colibe îmbătrînite și abia ținîndu-se pe picioare, așa că vă puteți imagina uimirea mea cînd Giacoppo mă rugă să frînez mașina lîngă o vilă splendidă, cu acoperiș roșu, înconjurată de un zid înalt din blocuri de piatră.

Nu-mi venea să cred ochilor, însă pînă să mă dezmeticesc tinerii mei pasageri apucaseră să sară din mașină.

— N-am vrea să vă facem s-așteptați, sir; într-o oră sîntem înapoi. Dacă vreți, puteți să trageți acolo, la cafenea.

Și dispărură după colțul zidului de piatră.

După o scurtă ezitare mă hotărîi să-i urmez. Cărarea ducea spre o portiță frumoasă, din grilaj. Apăsai cu fermitate pe butonul soneriei. Peste un minut își făcu apariția o fată drăguță, rumenă în obraji, purtînd ochelari. Am observat spre surprinderea mea că era îmbrăcată cu un halat alb, de soră medicală.

— Am venit cu mașina acum cîteva minute, împreună cu doi băieți.

Fata zîmbi:

— Da, da. Niccolo și Giacoppo! Poftiți, vă rog, am să vă conduc pînă sus.

Și cu un gest primitor îmi deschise portița.

După ce am traversat un vestibul răcoros, am dat într-un coridor larg cu podeaua lustruită ca o oglindă. Pe ambele părți puteam să observ o mulțime de uși vopsite în alb pe care se aflau fixate niște tăbliță. Nu mai aveam nici un dubiu: era o clinică.

Sora mă conduse la etajul al doilea și îmi oferi un loc pe balcon. De aici, în fața ochilor mei se desfășura priveliștea încîntătoare a grădinii umbroase și luciul albastru al lacului. Fata își duse degetul la buze și din ochi îmi arătă spre fereastra ce se găsea alături de noi.

În cameră se aflau băieții mei la patul unei fete de vreo douăzeci de ani. Aceasta ședea în capul oaselor, rezemată cu spatele de un maldăr de perne, în timp ce-i asculta cu atenție pe băieții care probabil că povesteau ceva interesant, deoarece mereu se întrerupeau și se completau reciproc. Obrajii bolnavei erau îmbujorați de febră, iar buzele-i schițau un zîmbet dulce și blînd. De la prima vedere te izbea asemănarea ei cu cei doi frați.

Pe noptiera de lîngă pat se aflau un buchet cu flori de cîmp, o fructieră plină cu poame și un teanc de cărți.

— Poate doriți să mergeți la ei? — îmi șopti sora. Lucia ar fi bucuroasă să vă cunoască.

Am refuzat cu o mișcare a capului și m-am îndreptat spre ieșire. Nu voiam să stingheresc această idilă de familie.

Jos m-am oprit și am rugat-o pe soră să-mi povestească istoria acestor doi băiețandri. Fata, binevoitoare, se declară de acord.

Niccolo și Giacoppo erau orfani, iar Lucia le era soră. Tatăl lor, rămas văduv, fusese un cîntăreț de operă celebru la vremea sa, care cîntase și la „Scala". Pierise pe front în primele luni ale războiului. Nu mult după aceea o bombă le distruse casa și cei trei copii se pomeniră în stradă. Înainte de război Lucia luase lecții de canto și se pregătea pentru a cînta la operă.

Nu-i greu de imaginat prin ce au trecut copiii trezindu-se pe neașteptate în toiul iernii fără acoperiș și fără hrană. La început au locuit într-o colibă pe care și-au construit-o cu mîinile lor din dărîmăturile casei părintești.

Nemții au năvălit în oraș și timp de trei ani, plini de groază, locuitorii au gemut sub jugul crunt al ocupanților. Copiii învățară să-i urască pe cotropitorii nechemați de nimeni și atît de grosolani. În momentul cînd în țară a început să se înfiripe mișcarea subterană a Rezistenței, ei au fost printre primii care i s-au alăturat. Nu era de loc un joc de copii, „de-a războiul". Giacoppo și Niccolo au adus patrioților servicii prețioase, folosind cunoașterea perfectă a regiunii înconjurătoare. Ei lucrau ca agenți de legătură între detașamentele Rezistenței și, ceea ce era și mai periculos, culegeau informații despre deplasările trupelor nemțești.

— Băieții noștri au lucrat minunat! — spuse sora ștergîndu-și pe furiș o lacrimă. De cîte ori nu și-au riscat viața furișîndu-se prin munți, pe poteci necunoscute, ascunzînd informații prețioase în talpa încălțămintei; de cîte ori nu s-au aflat la un fir de păr de pierzanie! În cele din urmă s-a terminat și războiul. S-a făcut pace. Acuma puteau să se întoarcă lîngă sora lor care le era ca o mamă. S-au întors și-au găsit-o imobilizată la pat de o tuberculoză a coloanei vertebrale — urmare a îngrozitorilor ani de război.

Fata tăcu, apoi continuă oftînd:

— Noua lovitură nu-i doborî pe băieți. Au primit-o bărbătește, ca niște oameni în toată firea. Copiii își aduseră sora la noi, implorîndu-ne s-o primim în clinică. În anul care s-a scurs, starea sănătății ei s-a îmbunătățit simțitor și în momentul de față sînt speranțe ca într-un viitor apropiat să poată merge din nou și chiar să și cînte.

Desigur — continuă sora — situația din țara noastră nu e de loc ușoară; e greu cu alimentele, totul e scump, iar clinica nu poate îngriji fără plată. Însă cei doi frați aduc în fiecare săptămînă costul întreținerii. Nu știu cum cîștigă acești bani și nici nu-i întreb. Nu-i atît de ușor să găsești de lucru în timpurile acestea. Dar sînt convinsă că fac tot ce le stă în putință pentru a-și împlini datoria.

— Da! — o aprobai eu — mai mult nici nu s-ar putea!

I-am așteptat pe cei doi frați în grădină și după aceea i-am dus pînă în oraș. Ședeau tăcuți lîngă mine. Erau liniștiți și cuprinși de o adîncă mulțumire. Nu le-am spus nici un cuvînt, am vrut să rămînă convinși că taina lor a rămas nepătrunsă.

Trista poveste a vieții lor, iubirea delicată și plină de devotament pentru sora lor m-au zguduit adînc. Războiul și grozăviile sale nu i-au putut zdrobi pe acești copii. Destinul i-a maturizat înainte de vreme, dar au știut să-i primească loviturile cu îndrăzneală și mîndrie.

În spiritul lor de abnegație nemărginită am descoperit una din trăsăturile nobile ale vieții omenești. Și asta mi-a insuflat o nouă speranță în viitorul mai bun al omenirii.

CUCERIREA ADÎNCURILOR

Marea... o oglindă de apă ce se întinde pînă în nesfîrșitul zărilor... Pentru cei care locuiesc pe țărmurile sale, izvor de hrană îmbelșugată; pentru călători, cale lungă fără pulbere... Dar sub oglinda ce întoarce soarelui zîmbetul luminos, ce se află?

Această întrebare a frămîntat pe oameni încă din cele mai vechi timpuri și, ca pentru orice lucru tainic pe care știința nu izbutea atunci să-l lămurească, din această frămîntare s-au născut multe legende.

Marc Antoniu prinde un pește... sărat

Vechii greci credeau că pe fundul Mării Egee locuia, într-un palat de sidef înconjurat de grădini de mărgean, zeul mărilor, Poseidon. Mitologia scandinavă făurise în fundul apelor un uriaș răutăcios, Aegir, a cărui nesățioasă soție, Rîn, scufunda corăbiile și-i prindea pe corăbieri într-un năvod uriaș. Tahitienii credeau că înecații ajung pe meleaguri neștiute, cu palate de mărgean, iar vietnamezii — că zeul adîncurilor duce în robie pe înecații ale căror trupuri nu au fost zvîrlite la mal. În sfîrșit, groenlandezii își închipuiau că fundul apelor nu era altceva decît... raiul: acolo apele sînt călduțe, iar focile se fierb singure în oale mari cu apă clocotită!

Dar legendele nu i-au împiedicat pe oameni să pătrundă în fundul mării și să vadă... Scufundători au existat din cele mai vechi timpuri; ei scoteau bureții, perlele și mărgeanul, care formau obiectele unui comerț destul de înfloritor.

Iată cum este descris de către Oppian un scufundător din timpul său:

„Primul care coboară este legat peste mijloc cu o frînghie, își ia gură ulei și își leagă bureți peste urechi. Tras de greutate, el coboară repede; cu toate că urechile îi sînt astupate, ele îl fac să sufere cumplit; tîmplele, ochii, coșul pieptului îi sînt strînse în menghina apei"...

Dar suferințele scufundătorilor nu se sfîrșesc aici: rechinii, ca și scoicile uriașe care se închideau brusc, tăindu-le degetele sau prinzîndu-i cu totul, luau un tribut greu de vieți în fiecare an.

Antrenamentul și obișnuința din copilărie a înotului și a scufundărilor le permiteau să se lase la fund — pînă la 30 m adîncime — de 40-60 de ori pe zi, dar nu multă vreme. După cîtva timp, sîngele îi podidea pe gură, pe nas și pe urechi. Uneori hemoragia provoca în cîteva ore moartea acestor curajoși scufundători.

Cîte perle, pescuite din adîncuri cu prețul sîngelui, au împodobit în decursul veacurilor femeile de neam mare!

Oamenii timpului au încercat — și în oarecare măsură au izbutit — să folosească îndeminarea scufundătorilor și la operații militare. Dio Cassius arată că, în timpul asediului Bizanțului de către armatele lui Septimius Sever, scufundătorii bizantini au tăiat funiile galerelor romane aflate în fața portului și au înfipt cîrlige mari sub chilele corăbiilor. Apoi au trecut funii prin cîrlige și au început să tragă spre port aceste corăbii neancorate, spre marea uimire a romanilor care au văzut că „vasele pluteau singure, fără a fi împinse nici de vîsle, nici de vînt".

Din vremurile vechi datează și următoarea povestire hazlie:

În timp ce se afla la Alexandria în tovărășia reginei Cleopatra, triumvirul roman Antoniu pescuia foarte des cu undiță. Neavînd îndeminare la acest sport și simțindu-se umilit din această cauză, porunci scufundătorilor săi să-i agațe peștii de undiță. Cleopatra înțelese șiretlicul. În ziua următoare, cînd Antoniu, sigur de rezultat, trase undița afară, de cîrligul ei atîrna un pește mare dar... sărat.

Și în evul mediu s-a continuat utilizarea scufundătorilor. Se spune că o căpetenie a vikingilor, Eric cel Înțelept, a avut odată un „diferend" cu Oddo, un temut pirat danez. În timpul nopții, el trimise cîțiva scufundători curajoși care găuriră corăbiile lui Oddo. Dimineața, cînd corăbiile începură să ia apă iar marinarii se străduiau din răsputeri să o scoată afară, Eric îi atacă. Danezii, ocupați cu evacuarea apei din corăbiile găurite, nu putură să se împotrivească atacului vrăjmaș și pieriră pînă la unul, cu toată flota lor.

LUMEA DE BASM

Profesia de scafandru este foarte veche. Mărturie stă acest basorelief asirian din secolul al IX-lea î.e.n. Omul avea legat de corp un sac cu aer prevăzut cu un tub pentru respirație, pe care îl ținea în gură. Deosebirea față de scafandrii de astăzi — după 29 de secole! — nu este prea mare...

Richard Inimă de Leu, regele Angliei, plecat în cruciade, întîlni lîngă insula Cipru o corabie care, arborînd steagul francez, era în realitate un vas cu 1.500 de războinici sarazini. Ei erau bine aprovizionați cu... „focul bizantin, arme și borcane pline cu șerpi veninoși"... Din ordinul regelui Richard, scufundătorii găuriră sub linia de plutire corabia, care dispăru în valuri cu toată încărcătura sa de războinici și... armament.

Dacă Leonardo da Vinci ar fi știut...

După o perioadă îndelungată, cînd singurele... instrumente ale scufundării erau plămînii, oamenii începură să se frămînte pentru a inventa „o mașină" care să le permită să meargă pe fundul apelor.

Leonardo da Vinci, un genial precursor în multe domenii, a elaborat proiectul unui tub respirator al cărui capăt era menținut la suprafața apei pe un disc de lemn. Întrucît inventatorul nu și-a experimentat niciodată dispozitivul, el n-a putut afla că la o anumită adîncime presiunea apei împiedică mușchii toracelui să se mai contracte și, deci, omul nu mai poate respira.

Dacă însă presiunea aerului cu care scufundătorul este alimentat este egală cu presiunea apei, respirația decurge normal. Cel mai simplu sistem de a realiza acest echilibru constă în folosirea unui clopot. Scufundat în apă, acesta colectează aerul în partea de sus. Pe măsură ce înaintează în adînc presiunea aerului crește în egală măsură cu a apei. Coborînd o dată cu el, scufundătorul poate inspira fără nici o greutate aerul colectat în partea de sus a clopotului. Cu timpul aceste clopote s-au transformat în actualele chesoane.

Prima încercare despre care se povestește este proba făcută în rîul Tago, în Spania, la Toledo (1538) „... de față fiind împăratul Carol Quintul și zece mii de oameni. Doi greci au intrat într-un vas foarte mare, așezat cu gura în jos, legat cu frînghii de mal. Înăuntru fuseseră puse bîrne și scînduri, pe care cei doi greci s-au așezat ținînd în mînă o luminare aprinsă. Cînd vasul era coborît, aerul ieșea afară, deasupra apei, și își făcea loc cu sila (!). Se putea sta acolo pînă cînd aerul sărăcea prin răsuflarea lor și se prefăcea într-o umezeală groasă. Dacă se ridica însă vasul la timp, ei nu erau udați de loc și luminarea rămînea mereu aprinsă"...

O vreme însă, savanții timpului nu au fost de acord cu acest principiu simplu. Unii preferau un sac cu aer (abatele Borelli), alții un tub larg, dezvoltînd ideea lui da Vinci. Un tub similar cu cel inventat de Leonardo îl regăsim la cazaci. Aceștia, în desele lor ciocniri cu flotele otomane în Marea de Azov, foloseau scufundători care, respirînd prin trestii tăiate, puteau să stea sub apă pentru a iscodi și a găuri fundurile corăbiilor turcești.

Totuși, încetul cu încetul, tot mai numeroase au devenit vocile care afirmau că principiul clopotului este pe deplin aplicabil.

Cunoscutul astronom Halley elaborează și el (1690) schema unui clopot de scufundare. Aceste clopote se perfecționează treptat, pînă la sfîrșitul secolului al XVIII-lea, cînd dobîndesc, în linii mari, forma de azi a chesoanelor.

Chesonul, în forma sa perfecționată, se folosește intens în toată Europa, la noile construcții de porturi, poduri etc.

Medicul Hamel, consilier la Curtea imperială a Rusiei, se scufundă cu un astfel de clopot și constată „... îndemînarea muncitorilor care așezau pietrele cu tot atîta regularitate ca în aer liber"...

Dar și chesoanele și aparatele de scafandru, deși perfecționate, păreau lovite de un blestem. Trei scufundători au murit, unul după altul, la antrenamente, la Toulon și Marsilia... „Oamenii se ridicau la suprafață teferi, fără să se plîngă de cea mai mică indispoziție; după o jumătate de oră simțeau o stare de sfîrșeală, o senzație de vomă, și după două ore își dădeau ultima suflare..." Așa au murit scufundători și la Kiel și la New York.

S-au făcut rapoarte, contrarapoarte și expertize, dar oamenii continuau să moară sau să paralizeze. Doar foarte tîrziu, pe la mijlocul secolului nostru, dr. Paul Bert a dezlegat misterul. Azotul care se găsește în corp este foarte puțin solubil în sînge. Dacă revenirea la suprafață este prea rapidă, acest gaz se degajă brusc în bule, provocînd tulburări mortale. Pentru a le evita, revenirea la normal — decomprimarea — trebuie să se efectueze lent și progresiv, eventual printr-o cameră de decomprimare.

Și astfel, după înlăturarea tuturor piedicilor, chesoanele pot astăzi să fie folosite la toate marile lucrări hidrotehnice în care este necesar să se lucreze în condiții asemănătoare cu cele existente pe uscat.

În efectuarea acestor lucrări au ajuns la o mare măiestrie inginerii sovietici, care au executat marile baraje și lucrări hidrotehnice de la Stalingrad, Bratsk, Ust-Kamenogorsk și altele.

Clopotul de scufundător și chesoanele aveau însă dezavantajul că erau greoaie, dificile la manevrat. De aceea, paralel cu dezvoltarea acestora, s-a încercat să se construiască un aparat de scufundat autonom sau care să permită deplasările.

În 1819 Augustus Siebe, pornind de la clopotul de scufundat, îl reduce doar la o simplă cască ce înlocuia clopotul și se alimenta cu aer sub presiune de la suprafață. Legat de un costum impermeabil, întregul ansamblu dădea scufundătorului o oarecare posibilitate de mișcare pe fundul apei. Aerul, împins de la suprafață printr-o pompă, forma în același timp o protecție eficientă contra frigului. Ceva mai tîrziu (1865) — inginerii Rouquayrol și Denayrouze construiesc primele aparate semiautonome fără aer pompat permanent de la suprafață. Ele aveau un regulator care permitea să se echilibreze automat presiunea apei cu presiunea aerului din rezervoare.

În orice caz, marea majoritate a scafandrilor grei sînt și azi de cele două tipuri sus-menționate. Materialele și finisajul s-au îmbunătățit, principiile au rămas însă aceleași.

Marele Leonardo da Vinci a imaginat un tub respirator asemănător cu cel pe care-l folosesc astăzi vînătorii submarini. El a înzestrat masca scufundătorului cu țepi, pentru a-i apăra de peștii mai „agresivi".

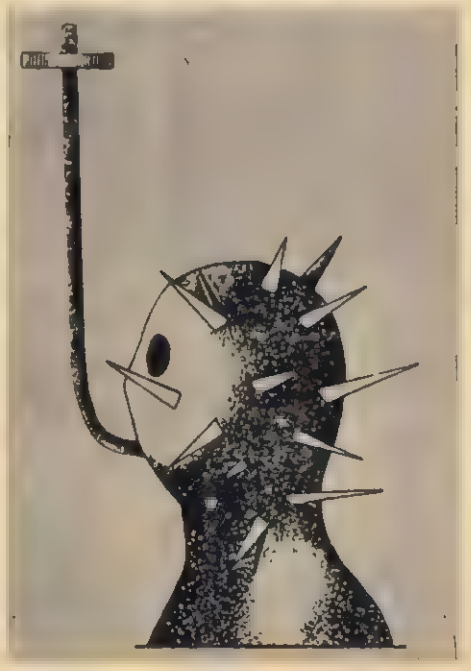

Clopotul de scufundat al lui Halley (1690), după un desen executat de inventator.

Sărmanul pește! Nu are aer...

Pentru a se ajunge și la mai mari adîncimi (300-400 m) s-au creat costume rigide, cu articulații, care însă nu permit efectiv o muncă susținută, ci mai mult o verificare sau dirijare a aparatului, care se mînuiește de la suprafață și pe care scafandrul îl dirijează prin telefon.

Totuși omul nu era mulțumit. De aceea a încercat să găsească un sistem prin care să fie complet eliberat de dependența de „sus". Să fie liber ca... un pește, să poată să se

A EI

Atmosferă de redacție. Numai că în cazul de față redactorii gazetei nu sînt ziariști profesioniști, ci strungari, mecanici, lăcătuși forjori sau sudori ai uzinelor „Vasile Roaită".

Andrei, și-a manifestat și el preocuparea în legătură cu propunerea brigăzii de la turnătorie.

— Nici o grijă — le-a răspuns Cochințu — întreaga brigadă se va strădui să nu se facă de rușine.

Și nu s-a făcut! Iar gazeta de uzină a consacrat evenimentului un text pe cinci coloane.

Scrisul la gazetă? Nimic mai firesc!

Ce-i determină pe acești harnici constructori de mașini să facă și gazetărie? Numai cine nu cunoaște realitatea dintr-o mare uzină socialistă n-ar putea găsi răspunsul la întrebarea de mai sus. Nimic altceva decît interesul pe care-l au ca în uzina lor lucrurile să meargă din ce în ce mai bine. Sprijiniți permanent de către organizațiile de partid, ei luptă pentru rezolvarea problemelor de producție și de viață folosind ca armă eficientă și gazeta de uzină. Așa că scrisul la gazetă a devenit pentru mulți din ei o chestiune firească.

Credeți oare că lăcătușul Emilian Pîrvu, unul dintre colaboratorii activi ai gazetei de uzină, a stat cu mîinile în sîn cînd a aflat — recent — despre un caz de neglijență la secția în care se fabrică semănătorile universale? *„...Dacă din partea unor maiștri* — a scris el într-unul din ultimele numere ale gazetei — *există o preocupare în direcția asistenței tehnice, nu*

COPERTA NOASTRĂ

La apariție, gazeta este adusă în secții de difuzori, din rîndurile cărora face parte și lăcătușul Rada Caraculia.

Se machetează numărul viitor al gazetei.

același lucru îl putem spune despre inginerele Calot și Teodorescu. Ele au făcut unele greutăți secției prin neurmărirea fișelor tehnologice!" A ajutat critica lăcătușului Emilian Pîrvu? Evident că da: lucrurile din secție merg acum spre îndreptare.

O anchetă deschisă de gazetă — *„Cum trebuie folosite cadrele tehnice"* — a făcut ca mulți tehnicieni sau muncitori să nu mai fie folosiți anapoda, ci la locul potrivit pregătirii și capacității lor; o bătălie dusă prin același ziar pentru reducerea prețului de cost a fiecărei șarje de fontă s-a soldat cu importante economii; un schimb activ de scrisori între brigada lăcătușului Gh. Cristea și o brigadă de tineret din Omsk, publicate regulat în „Secera și ciocanul", a făcut ca tinerii din uzină să cunoască multe lucruri interesante despre tovarășii lor din îndepărtatul oraș siberian.

Și asta nu-i totul. Oamenii au scris și despre probleme care nu-s legate direct de strung sau de cubiloul de la turnătorie: *„Echipa de dansuri se mișcă ca melcul!"*, *„Clubul uzinei bate pasul pe loc"* — iată numai două din titlurile sugestive ale gazetei, într-un raid-anchetă privitor la activitatea culturală, anchetă a cărei urmare a fost stimularea dansatorilor din echipa uzinei și organizarea mai multor seri literare la club.

Și pe stadion și în producție...

„Sîntem corigenți la fotbal!". În ziarul pe care și-l scriu muncitorii de la „Vasile Roaită" am putut citi mai de mult și un astfel de titlu. Pe cine oare nu interesează fotbalul în această mare uzină? Așa că este ușor de închipuit ce opinie de masă a creat o cronică sportivă cu un astfel de titlu care viza echipa „Sirena" — o formație a uzinei — rămasă, nu corigentă, ci aproape repetentă. Pentru puțină vreme însă, deoarece, spre satisfacția suporterilor, echipa și-a reluat acum locul în campionatul orășenesc. În acest fel, prestigiul sportiv al uzinei, cîștigat pînă acum numai prin succesele echipei de rugbi, s-a consolidat și în alte domenii ale sportului. De aceea este de așteptat ca într-un număr viitor gazeta uzinei să vină cu un alt titlu la cronica sportivă, probabil: „Noi succese în sport" sau ceva asemănător.

★

Tovarășul Dan Florea, secretarul comitetului de partid, a consemnat de curînd într-un articol editorial al gazetei cîteva din succesele dobîndite de colectivul uzinei: paisprezece tipuri de produse ale uzinei, fabricate la un nivel tehnic avansat; două sute de mașini agricole realizate peste plan; economii (pînă în prezent) în jurul a unui milion lei.

Bătălia pentru realizarea acestor succese s-a dat desigur în jurul cubiloului de la turnătorie, a ciocanului de la forjă, a strungului sau în secția de montaj. Nu-i mai puțin adevărat însă că bătălia pentru succese s-a dat și în paginile gazetei. Acolo unde cei de la cubilou, de la forjă, de la strung, de la montaj folosesc și o admirabilă armă agitatorică — armă cu tragere lungă, cum i se spune — pusă la îndemîna muncitorilor de către partid: gazeta de uzină.

F. URSEANU

Fotografii de A. MIHAILOPOL

După cum se vede, într-un număr viitor al gazetei „Secera și ciocanul" va fi popularizat încă un fruntaș al uzinei: modelierul Virgil Spirea.

Se naște încă o inovație: tehnicianul Ion Mîța (stînga) explică tehnicianului Dumitru C. Ion — decorat cu linii trase pe nisip — ideea unei mașini automate de debitat sîrmă de 8 pînă la 12 milimetri. Între ei, lăcătușul Ion Stancu, colaborator permanent al gazetei de uzină, ascultă cu atenție, pentru a putea publica știrea în coloanele gazetei „Secera și ciocanul".

Iată-l pe redactorul gazetei de uzină informîndu-se „la fața locului" asupra stadiului lucrărilor de construcție ale viitoarelor hale ale uzinei.

Flagelul huliganismului continuă să ia amploare în Anglia. Teddy-boys, organizaţi în bandă, au ieşit în stradă în aşteptarea „rivalilor". Ei sfidează autorităţile şi îşi fac de cap.

GENERAŢIE FĂRĂ CĂPĂŢÎI

de Gordon SCHAFFER - Londra

Sari, pitoreasca suburbie a Londrei unde locuiesc, este nu numai frumoasă, dar şi bogată. Aici există fabrici şi ferme moderne. Mulţi oameni bogaţi şi-au construit case cochete în această parte a Londrei. Amintesc de toate acestea pentru a vă da seama de ce concetăţenii mei au fost uimiţi citind următoarea ştire din ziarul local:

„Preşedintele comitetului financiar de pe lîngă conducerea comitatului Sari a declarat că se prevede închiderea căminelor de zi ale copiilor din Sari. Dînsul a amintit de asemeni că prin închiderea a patru cămine de copii se va realiza... o economie de 7.000 lire".

M-am gîndit că trebuie să fie vreo greşeală.

În timpul războiului ni s-au promis o serie de măsuri pentru îmbunătăţirea sistemului de educaţie. Într-adevăr, în anul 1945 a fost adoptată o lege care, printre altele, obliga consiliile municipale să asigure în cămine locuri pentru toţi copiii ai căror părinţi doresc acest lucru. Dar în atmosfera încordată a războiului rece, legea a fost uitată şi copiii au devenit victimele economiei unui stat care se speteşte sub povara unor sume uriaşe, cheltuite pentru înarmare.

Tendinţa guvernului de a reduce cheltuielile pentru educaţie influenţează grav învăţămîntul. Aproape o jumătate de milion de copii continuă să înveţe şi azi în localuri întunecoase, reci, construite înainte de 1870. Pentru învăţămînt se alocă numai 3% din venitul naţional — această cifră rămînînd neschimbată de 50 de ani încoace.

Dar problemele care privesc tineretul nu se limitează numai la lipsa unor localuri corespunzătoare pentru şcoli. Anual rămîn fără lucru mii de tineri după ce au absolvit institutele de învăţămînt. Creşterea şomajului a coincis şi cu creşterea numărului de tineri care şi-au întrerupt şcoala la vîrsta de 14-15 ani. Nu trebuie să uităm faptul că spre sfîrşitul războiului, cînd era evidentă victoria asupra naziştilor, natalitatea a crescut considerabil. Tocmai aceste generaţii rămîn astăzi pe drumuri. Ultimele date arată că aproximativ 60.000 de băieţi şi fete sînt şomeri. Aceasta poate avea consecinţe din cele mai primejdioase, în sensul că mulţi dintre ei, simţind că sînt respinşi şi neglijaţi de societate, vor înmulţi numărul bandelor de stradă, care devin o trăsătură caracteristică a oraşelor noastre. Ele prezintă astăzi o problemă serioasă.

Nu trebuie să uităm că sutele de mii de tineri ce se maturizează în prezent au crescut în timpul războiului. Cei mai mulţi dintre ei au fost trimişi să locuiască printre străini, după ce oraşele lor natale au fost distruse de bombardamentele hitleriste, iar alţii au vagabondat, singurul lor adăpost constituindu-l strada sau clădirile pe jumătate distruse. E îngrozitor faptul că aceşti tineri, pe care războiul i-a lipsit de copilărie, sînt acum victime ale pregătirii unui nou măcel mondial.

Reducerea alocaţiei pentru învăţămînt, lipsa de grijă pentru problemele tineretului ca şi teama acestuia de perspectiva unui nou război cultivă la mulţi tineri cinismul. Cînd însă se mai adaugă şi teama că poţi rămîne fără lucru, cinismul se transformă în ceva îngrozitor.

Tragedia Angliei de astăzi este că ea nu poate să-şi orienteze tineretul către o viaţă sănătoasă, bogată. Generaţiile de adolescenţi îşi petrec timpul în cafenele şi în localuri de noapte, fac beţii, se dau în vînt după jazul american neurastenizant sau vizionează filme cu gangsteri, produse mai cu seamă în S.U.A. Este foarte îngrijorătoare larga răspîndire a acestor filme în care, secvenţă după secvenţă, se înfăţişează violenţe din cele mai sadice. Nici vorbă de vreo aluzie la educaţie sau morală. Zeci de mii de copii stau ceasuri întregi în faţa aparatelor de televiziune, şi trebuie spus că în nici un alt program nu există atîtea împuşcături şi crime ca în emisiunile destinate copiilor.

Rezolvarea tuturor acestor probleme e strîns legată de lupta pentru pace, de dezarmare. Pentru că numai într-o lume neînarmată, în care popoarele colaborează între ele, se pot oferi condiţii mai bune educaţiei tineretului.

Cannon Street, după o „noapte de furie" rasistă: vitrine sparte şi prăvălii devastate.

La 20 de ani John Terry (fotografia din stînga) e un zeusin. Filiala băncii „Lloyds" din Worthing, unde Terry l-a ucis pe bătrînul paznic Pull (fotografia din dreapta).

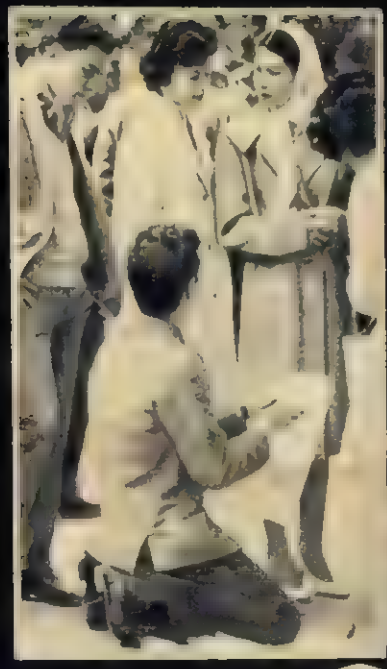

E tînăr. Şi la vîrsta lui se simte capabil „să facă o meserie" în loc să stea în genunchi pe Champs Elysées, în faţa trecătorilor, încercînd să-şi vîndă marfa. Cînd sînt atîţia şomeri, trebuie să te mulţumeşti şi cu asta...

La relatările corespondentului nostru din Londra, vin să se adauge noi fapte. În ultima vreme, autorităţile britanice au fost nevoite să recurgă la măsuri desperate pentru a stăvili huliganismul şi delicvenţa. Criminalitatea este astăzi în Marea Britanie cu 50% mai mare decît înainte de război. Potrivit cifrelor oficiale date publicităţii, delicvenţa minorilor a cunoscut o creştere fără precedent. Numai într-un singur an au fost înregistrate 99.559 delicte comise de minori. S-a ajuns astăzi la necesitatea ca poliţişti în haine civile să însoţească trenurile pentru a-i putea apăra pe călători de eventualele molestări şi a-i împiedica pe huligani să devasteze vagoanele. Criminalitatea juvenilă constituie în momentul de faţă „una dintre cele mai spinoase probleme sociale care stau în faţa guvernului conservator"— a declarat Vosper, subsecretar de stat la Ministerul de Interne.

Opinia publică engleză este cuprinsă de îngrijorare în faţa exploziei de criminalitate juvenilă. Modalitatea de vindecare a acestei plăgi a ajuns să fie discutată pînă şi în Camera Comunelor. Dar discuţiile s-au împotmolit într-o controversă hilară: să se instituie spînzurătoarea de la 21 de ani sau de la 18 ani? Societatea burgheză se dovedeşte incapabilă de a da soluţii radicale tocmai pentru că ea însăşi generează această stare de lucruri.

Crimele indelebile, întîmplările pornografice, poveştile stranii pe care le revarsă zilnic paginile revistelor şi ziarelor sau care apar pe micul şi marele ecran sînt menite să creeze o psihoză a „căutării fiorului", a goanei după parvenire şi falsă grandoare.

„Începînd de vineri seara şi pînă duminică seara — a declarat laburista Alice Bacon — în programele televiziunii noi nu putem vedea altceva, cu mici excepţii, decît lupte, împuşcături şi acte de violenţă. Prin faţa noastră se perindă o mulţime de persoane care dacă nu ţin în mînă o sticlă de vin, atunci mînuiesc un pistol". În articolul „Televioleneţa" publicat de ziarul „The Guardian" Mary Crozier a făcut inventarul actelor de violenţă cuprinse în două emisiuni, una a BBC-ului şi cealaltă a I.T.V. („Televiziunea Independentă"). Iată rezultatul: BBC — 84 de împuşcături, o încăierare, două bătăi şi opt beţii. Bilanţul I.T.V.—41 de împuşcături, două lupte, trei cadavre, nenumărate bătăi, un bălaţ rănit şi şapte beţii. „Programele pentru familie" ale posturilor de televiziune au fost şi ele obiectul anchetei unei comisii de experţi. „Sunday Times", comentînd raportul experţilor, scrie: „S-a creat acum o adevărată modă care ajută la răspîndirea răului. Filmele şi în general programele de televiziune glorifică sadismul şi brutalitatea..."

NOPŢI DE FURIE

Nebunia rasială împotriva oamenilor de culoare, care pînă acum cîtva timp părea să fie specifică doar modului de viaţă american, a pătruns şi în oraşele britanice. Cînd, în urmă cu doi ani, bande de tineri huligani instigaţi de mişcarea fascistă a lui Oswald Mosley au pornit o adevărată vînătoare de negri în cartierul londonez Notting Hill, s-au găsit notabilităţi care au dat toată vina pentru acest dezmăţ rasist pe nişte descreieraţi şi inconştienţi. Dar recentele „nopţi de furie" din Middlesborough vin să confirme falsitatea acestor justificări. Dacă în Anglia rasismul nu s-a manifestat cu violenţă, el a fost totuşi prezent şi mai ales cultivat cu perfidie. Negrii n-au fost linşaţi, dar li s-a dat să înţeleagă că sînt nişte toleraţi care pot fi pedepsiţi oricînd. Această mentalitate s-a concretizat la Middlesborough. Într-o simbătă seara, cînd pe Cannon Street se închideau barurile, grupuri de tineri beţi au început să vocifereze şi să ameninţe pe pakistanezii şi arabii care treceau pe stradă. De la 400, cîţi erau la început, numărul huliganilor a ajuns la 2.000. Banda a terorizat o noapte întreagă cartierul, dezlănţuind o înspăimîntătoare vînătoare de arabi şi hinduşi. Mulţi dintre aceştia au fost nevoiţi să părăsească în timpul nopţii oraşul ca să-şi salveze familiile. Îngrijorător este faptul că rasismul a început să se manifeste violent în metropola britanică şi să infecteze tineretul. Influenţa americană se manifestă din plin!...

ÎNTRE PADDINGTON ŞI RICHMOND

Între Paddington şi Richmond şi mai în jos, pînă la coastă, sînt baruri unde în fiecare noapte poţi trăi cîteva ceasuri „tari". Tonomatele oferă necontenit „rock"-uri aţîţătoare. Becurile roşii filtrează lumina şi ascund paloarea feţelor şi oboseala. Traficanţi discreţi îşi plasează aci drajeuri de drynamil, pilulele excitante care în jargonul interlop se numesc „inimi roşii" din cauza formei lor. Un comprimat costă mai puţin de un dolar. Şi mai ieftine sînt ţigările drogate, ţigările cu marijuana, care te fac să visezi. Sesizată de suspecta dezvoltare a traficului cu narcotice pe coasta meridională a Angliei şi a numărului de tineri care cad victimă abuzului de stupefiante, poliţia a făcut descinderi şi a arestat cîţiva minori care distribuiau stupefiante. Dar a dibuit foarte greu pe furnizorii de materie primă a acestei noi patimi care dezaxează tineretul englez. Se bănuieşte că drogurile au fost aduse cu mici ambarcaţiuni pescăreşti de pe continent. O altă sursă par a fi farmaciile. Tinerii narcomani folosesc reţete false pentru a-şi procura opiu, morfină sau drynamil.

Presa britanică s-a ocupat în ultimul timp de cazul lui John Terry în vîrstă de 20 de ani.

Terry era obsedat să facă fapte mari, să fie idolul teddy-boys-ilor şi al „fluturaşilor de noapte". Laş din fire, el n-ar fi avut niciodată curajul să acţioneze singur dacă nu ar fi consumat cantităţi apreciabile de alcool şi stupefiante. Idolul său era gangsterul american Legs Diamonds. Un film care povestea isprăvile faimosului bandit a devenit evanghelia vieţii sale.

Ca mulţi alţii din generaţia sa, Terry îşi petrecea zilele hoinărind pe străzi, iar nopţile în barurile din Chiswick şi Worthing. Aici şi-a recrutat şi complicii cu care a organizat o bandă. Şi în noaptea de 9 noiembrie hotărî că a sosit clipa să urmeze exemplul idolului său Diamonds.

John Henry Pull, bătrînul paznic al sucursalei lui „Lloyds Bank" din mahalaua Worthing, se pregătea tocmai să-şi ia ceaiul, ca întotdeauna, la ora 10 fix. În sucursală nu era nimeni şi tînărul casier Barker se cufundase în nişte conturi. Cu ibricul în mînă, Pull tocmai se îndrepta spre reşou, cînd pe uşă intrară doi băieţi. Ei îi întrebă ce doresc. Atunci unul dintre ei scoase un pistol şi trase. Pull se prăbuşi mort. Apoi, sub ameninţarea pistolului, casierul predă asasinului toţi banii. Doar trei minute a durat totul, iar criminalii au dispărut cu o maşină ce staţiona în faţa băncii.

Peste trei zile poliţia arestează într-un hotel din Glasgow pe John Terry şi pe Valerie Salter, „fata" lui. Terry mărturiseşte că a organizat lovitura împreună cu alţi doi membri ai „bandei" lui: Philip Tucker (16 ani) şi Allan Hosier (20 de ani)...

Curtea de juraţi din Lewes l-a condamnat pe Terry la moarte prin spînzurătoare...

DL. BUTLER FACE PROPUNERI

Numărul tinerilor pe care tribunalele britanice îi judecă şi îi condamnă la pedepse grele — uneori capitale — a devenit îngrijorător de mare. Procesele ai căror „eroi" sînt tineri dezvăluie o lume imundă în care abundă violenţa şi stupefiantele, obsesia sexuală şi dorinţa de parvenire rapidă.

Îmbrăcaţi în veşminte cu o ţesătură şi o croială care erau la modă la începu-

Indivizi pe care nu e plăcut să-i întîlnești noaptea. Sînt celebrele „jachete negre". În legătură cu ele „Petit Parisien" scria: „...Dacă am trece cu vederea uniformele polițiștilor, ne-am mai deosebi oare cu ceva de Chicago!"

În timp ce pe scenă Johnny Hallyday „cîntă", în sală publicul său [illegible]

tul secolului și purtînd favoriți, acești tineri dezaxați și-au luat numele de teddy-boys, împrumutînd diminutivul regelui Angliei, Eduard (Teddy) al VII-lea. Un „teddy" nu e niciodată un singuratic. Scopul lui e să intre într-o bandă, pentru că banda îi dă posibilitatea să acționeze. Pistolul sau lanțurile de bicicletă, cuțitul sau cioburile de sticlă sînt armele pe care orice „teddy" trebuie să le folosească cu îndemînare. Numai în ultimele luni ale anului 1960 au fost arestați 11.000 de tineri englezi sub 20 de ani. „Criminalitatea juvenilă devine unul din vicilie cele mai oribile ale societății noastre" — scrie alarmat cotidianul londonez „Daily Mail".

Opinia publică engleză este astăzi profund neliniștită de extinderea pe care a căpătat-o depravarea unui număr mare de tineri. Lungile dezbateri care au avut loc în Camera Comunelor în jurul acestei probleme s-au concretizat într-un proiect de lege prezentat de ministrul de Interne britanic Butler. Relevînd că el a fost impus de „împrejurări destul de triste", Butler a anunțat măsurile luate: sporirea forțelor polițienești și construirea unor închisori moderne și lagăre de corecție. Ca și cum acestea ar putea constitui un remediu.

Remediul constă în renunțarea la întreținerea psihozei războinice, în afectarea unor sume mai mari din buget în scopuri care să permită realizarea unei educații sănătoase, în închiderea ușilor în fața penetrației „culturii" decadente și a modului de viață de peste Ocean, așa cum o cere nu numai generația vîrstnică, îngrijorată de soarta celei tinere, ci și majoritatea tineretului neinfectat de huliganism, acel tineret care participă la marșurile păcii, la manifestațiile împotriva transformării Angliei într o bază de rachete a S.U.A., care condamnă acțiunile rasiste, acel tineret care este cu adevărat speranța și viitorul Angliei.

C. BOZBICI

Cînd Jean Dupont devine Johnny HALLYDAY

John Terry, Valerie Salter, Philip Tucker, Allan Hosier... O grămadă de nume anglo-saxone. Să mai adăugăm unul: Johnny Hallyday.

Ce a mai făcut englezul ăsta? A început prin a nu fi englez. Pe tatăl său nu-l cheamă Hallyday, iar mama lui nu l-a botezat Johnny. Atît părinții cît și fiul lor sînt francezi get-beget. Dar băiatul — care a împlinit nu de mult 20 de ani — e rege în Republica Franceză. Regele rock-and-roll-ului! E evident pentru oricine că pe tronul rockandrollist nu se poate urca cineva pe care-l cheamă, banal, Jean Dupont. Iată de ce a fost nevoie de pseudonimul Johnny Hallyday.

Muzica îndulcește moravurile

Pe scenă, Johnny Hallyday se produce conform tuturor canoanelor transatlanticei sale arte: tremură din tot corpul, zvîrle capul la dreapta și picioarele la stînga, întinde gîtul, îndoaie genunchii, se trîntește pe jos, își arcuiește trupul ca bolnavii de tetanos, atingînd solul cu călcîiele și creștetul capului, ciupește o chitară cu atîta ferocitate, încît îi face vînătăi. Și, bineînțeles, cîntă. Adică scoate sunetele melodioase pe care le-ar folosi un urangutan enervat ca să explice ceva unui rinocer greu de cap.

În sală, ascultătorii — veri buni cu „teddy-boys"-ii de dincolo de Canalul Mînecii — fac și ei ce pot ca să-și marcheze entuziasmul: țipă, fluieră, se zvîrcolesc în ritm, leșină de extaz... Iar cînd obosesc, se reconfortează stricînd scaunele, smulgînd tapetele de pe pereți și spărgînd tot ce este casabil.

De obicei, toleranța față de acești „copii teribili" este foarte mare. Dar atunci cînd la Tarbes, de pildă, organizatorii concertului, grijulii de avutul lor, au încercat să le mai potolească elanul, admiratorii lui Johnny Hallyday i-au bombardat cu sticle lansate din niște praștii special confecționate în acest scop. Primarul orașului și comisarul-șef au avut proasta inspirație să intervină. Dacă nu săreau pompierii cu

Pe scenă Johnny Hallyday se produce conform tuturor canoanelor transatlanticei sale arte: se trîntește pe jos, tremură din tot corpul, zvîrle capul la dreapta și picioarele la stînga.

tulumbele lor, rock-and-roll-ul ar fi fost penultima muzică de care ar mai fi avut parte cei doi, ultima fiind cea funebră.

La Toulouse, 60 de jandarmi și 40 de agenți C.R.S. (Corpul republican de securitate) au luptat timp de două ore cu nesupușii supuși ai monarhului Johnny Hallyday. La Isle-Jourdain un spectator, stimulat de înălțătoarele melodii ascultate, s-a urcat pe scenă, i-a smuls băiatului Johnny chitara sa extrapiată și i-a aruncat-o în cap, ceea ce a provocat avarii ambelor obiecte într-un contact atît de violent.

În sfîrșit, la Paris, Hallyday a cîntat la „Olympia". Rezultatul premierei: 18 răniți, 65 de arestați.

Sau, cum spune un vechi proverb francez: „Muzica îndulcește moravurile".

Nu numai rock-and-roll-ul

Da, sînt amare moravurile unei mari părți a tineretului francez. Dar nu numai rock-and-roll-ul e de vină. Nu chitara lui Johnny Hallyday, ci tăcerea cea mai adîncă a acompaniat asasinarea bătrînei hoteliere Marceline Poissat din Lorient. Patru tineri au înăbușit-o sub o pernă, ca s-o jefuiască. O interesantă coincidență face ca vîrsta victimei să fie egală cu vîrsta totală a făptașilor: 79 de ani. Împărțiți 79 la 4 și socotiți cît fese pe cap de criminal.

La Nîmes, doi adolescenți — 15 și 17 ani — au furat în mai puțin de două luni 31 de automobile. Ca să scape de urmărirea poliției, ei au călcat nu numai legile circulației, ci și patru pietoni, dintre care doi au murit.

De o tristă celebritate se bucură de multă vreme așa-numitele „jachete negre" („blousons noirs"), tineri fără căpătîi care comit tot felul de fărădelegi. Pe Coasta de Azur, a operat multă vreme o bandă pe care ziarele au supranumit-o „jachetele aurite", deoarece membrii ei erau odraslele unor oameni foarte bogați. Mînați de nobilul impuls de a nu păpa banii lui papa, ei au executat cu măiestria unor adevărați profesioniști zeci de spargeri și atacuri la drumul mare, agrementîndu-le și cu cîteva asasinate.

Mai puțin sîngeroși, un grup de douăzeci de elevi ai ultimei clase a liceului „François I-er" din Lyon au preferat să se dedice proxenetismului. Grație activității lor organizate, bordelurile orașului au fost aprovizionate cu noi contingente de pensionare, recrutate dintre colegele și amicele întreprinzătorilor liceeni.

La Bordeaux... Dar de ce să mai continuăm? Capitolul „Delicvența juvenilă" al cronicii judiciare franceze e foarte bogat și noi nu intenționăm să redactăm o antologie. Cu atît mai mult cu cît fenomenele sînt foarte asemănătoare celor din Anglia, S.U.A., Germania occidentală și din alte colțuri ale lumii zise „libere".

Sinecuvîntarea de sus

Există totuși unele particularități care merită să fie menționate. De exemplu, atitudinea autorităților. Cine nu știe că la Paris poliția este foarte promptă în reprimarea oricărei manifestații democratice!? Dar în noaptea în care tineri huligani au vopsit svastici pe toate mașinile staționate pe străzile Cascades și Ermitage, agenții de poliție au fost loviți brusc și simultan de două grave afecțiuni: una oculară — nu au văzut nimic — și una de tip paralitic — nu au fost în stare să pună mîna pe nici unul dintre hitleriștii de limbă franceză.

La Toulon, două zile de-a rîndul, sute de băieți s-au încăierat cu marinarii unor vase de război aflate în port. „Paris-Presse-l'Intransigeant" relatează că «marinarii mergeau la „luptă" încadrați de jandarmi». Iar „Le Petit Varrois" semnalează că „prefectura maritimă, departe de a condamna, aprobă aceste expediții".

Cum se explică această încurajare a violenței din partea celor care ar trebui să fie primii care s-o reprime? Foarte simplu: de violență e nevoie. E nevoie pentru a deznădăjdui tineretul, pentru a opune pe militari civililor și pe studenți muncitorilor. Dar e nevoie de violență mai ales în Algeria.

Afișele de recrutare a mercenarilor pentru războiul dus în Algeria poartă inscripția: „Vol, cei cărora vă place încăierările, înrolați-vă în rîndurile parașutiștilor!" Subtextul real al acestei atrăgătoare invitații sună de fapt: vol, cei cărora vă place să ucideți, să furați, să tîlhăriți, să desenați svastica, înrolați-vă în rîndurile parașutiștilor. Acolo, în Algeria, vă veți putea satisface toate aceste nevinovate plăceri, fără nici un risc!

Un singur lucru uită să menționeze apetisantul afiș: că în Algeria sînt și algerieni. Și algerienilor nu le plac băieții cărora le plac încăierările. Așa că aceștia întîmpină totuși un risc: acela de a muri într-un război nedrept, purtat de un regim care nu numai că pervertește cu indiferență, ci încurajează direct descompunerea morală a tinerei generații.

Nicolae MINEI

Iată și tineri englezi conștienți de misiunea și rolul generației pe care o reprezintă... Sînt participanții la marșul de protest din Coventry împotriva prezenței trupelor vest-germane pe pămînt englez.

Acesta este adevăratul tineret al Franței: tineretul care știe să muncească și să lupte pentru revendicările sale social-economice și politice.

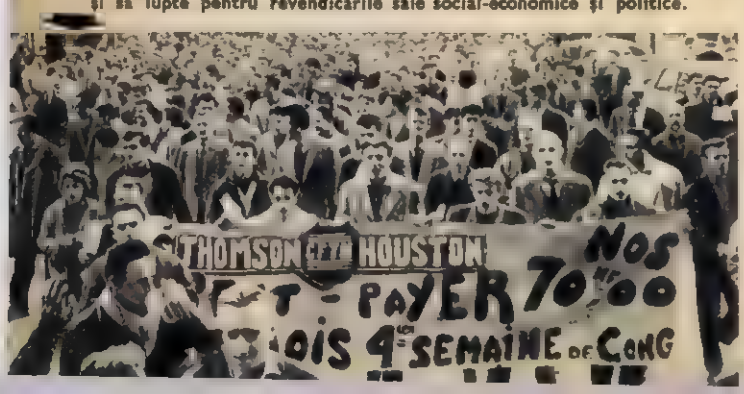

Două voci d

A ceau de ales. Să rămînă în casa cea nouă din cartierul locuit de albi, înfruntînd prigoana și umilințele, sau să se lase intimidați, mituiți și să renunțe nu numai la visul lor de a-și cuceri un loc sub soare, ci și la demnitatea lor de oameni?... În cele din urmă, familia de negri a ales lupta.

Așa se încheie piesa scriitoarei americane de culoare, Lorraine Hansberry, „Un strugure în soare", ca și filmul realizat după ea de regizorul Daniel Petrie și prezentat la Festivalul de la Cannes din 1961. Interesul suscitat de filmul „Un strugure în soare" și Premiul special cu care a fost încununat se explică prin puternicul mesaj umanist al piesei și prin impresionanta realizare artistică a actorului Sidney Poitier, interpretul rolului principal.

Dar și în realitate s-a petrecut, nu de mult, o scenă asemănătoare: într-o casă din cunoscuta Park Avenue, cartierul central al New Yorkului, se instala — cu aceeași intenție de a-și afirma demnitatea — în ciuda unor violente obstrucții ale rasiștilor, familia actorului și cîntărețului de culoare Harry Belafonte, vechi coleg și prieten al lui Sidney Poitier.

Două scene aproape identice, caracteristice pentru atitudinea celor doi protagoniști, hotărîți amîndoi să facă din viața lor artistică și publică un permanent protest împotriva discriminării rasiale.

Harry Belafonte și Sidney Poitier se află acum în apogeul carierei lor, dar fiecare treaptă a acestei ascensiuni a însemnat o luptă grea cu obișnuitele discriminări și jigniri care otrăvesc viața negrilor în Statele Unite.

★

Vagabondînd pe ulițele Harlemului, fiul marinarului mulatru Belafonte se simțea stingher, izolat. Nu era nici alb, nici negru. Tatăl lipsea mai tot timpul, mama era la lucru cu ziua și micul mulatru se înhăita cu cei mai răi băieți din cartier. Ca să-l ferească de pericolul de a se transforma într-o haimana, mama l-a dus în insula Jamaica, locul ei de baștină. Anii petrecuți la bunici au fost cei mai senini din viața lui Harry. Aici a cunoscut el căldura omenească, curajul și dragostea de viață, în pofida mizeriei și asupririi. Tot aici a cunoscut muzica duioasă și generoasă în care se exprimau simțămintele oamenilor simpli din Antile. Reîntors la New York, în jungla marelui oraș, Harry Belafonte continuă să se preocupe de muzica și de folclorul negru. Un spectacol al ansamblului „American Negro Theater" îi trezește chemarea către teatru. Și, după eliberarea din armată, el începe să audieze un curs de artă dramatică. O dată însă cu încheierea studiilor, începe odiseea în căutarea unui angajament. Comisionar, ambalator, cronicar sportiv, iată numai cîteva din meseriile pe care le-a exercitat pe atunci

Harry Belafonte.

Cînd o tînără actriță albă, Julie Harris, a fost distribuită în rolul principal feminin, Belafonte a refuzat să joace în film, deoarece partenera sa trebuia să fie o actriță de culoare. Producătorii au cedat. Ulterior, Belafonte a refuzat să joace în filmul „O insulă în soare" rolul unui militant sindical de culoare care iubește o femeie albă, el a știut că se expune unor represalii din partea organizațiilor rasiste. Boicotul, amenințările cu moartea, manifestațiile ostile nu l-au intimidat însă. Dimpotrivă, aceste acte de sălbăticie i-au convins de necesitatea de a-și folosi popularitatea și prestigiul artistic pentru a lupta împotriva segregației rasiale. A înființat firma cinematografică „Harbel Productions", destinată să realizeze filme inspirate din lupta pentru emanciparea populației de culoare din America; iar pentru a sprijini debutul tinerelor talente, a înființat la Washington „The Belafonte Art and Music Foundation", care dispune de 20 la sută din veniturile provenite din vînzarea discurilor sale.

În ciuda încercărilor de intimidare puse la cale de cercurile reacționare, Harry Belafonte continuă să-și manifeste fățiș convingerile democratice. A demonstrat-o și prin recenta sa călă-

in HARLEM

... și în ecranizarea celebrei lucrări a lui Gershwin, „Porgy and Bess".

torie în Uniunea Sovietică, în cursul căreia el a declarat:

„Doream de mult să vin în Uniunea Sovietică. Și nu numai pentru că e patria lui Dostoievski, Tolstoi, Prokofiev și Șostakovici... ci pentru a mă întîlni și a face cunoștință cu artiștii de care mă leagă emoționanta idee a păcii și prieteniei, cu oamenii artei sovietice, care exprimă această idee mai clar și mai bine ca oricine".

★

Numele lui Sidney Poitier a devenit cunoscut publicului nostru datorită filmului „Lanțul" al regizorului Stanley Kramer. Chipul de neuitat al evadatului negru Cullen a revelat lumii întregi temperamentul dramatic neobișnuit al tînărului actor, aducînd, pentru prima dată în analele Hollywoodului, Premiul Oscar pentru cea mai bună interpretare masculină a anului, unui actor de culoare.

Copilăria lui Sidney Poitier a fost și ea umbrită de umilințele în mod inevitabil legate în America de culoarea pielii, cu atît mai mult cu cît se născuse în Florida, unul din statele din sud, unde rasismul face ravagii. Pînă aproape de 17 ani, tînărul muncitor agricol dintr-o fermă de lîngă Miami de-abia știa să se iscălească. Dar dorul de învățătură l-a făcut să lupte cu înverșunare pentru a recîștiga timpul pierdut. Învață singur, acasă, la lucru, în autobuz: visa să devină actor. Cînd s-a prezentat pentru prima oară la școala de artă dramatică de pe lîngă „American Negro Theater" din New York a fost respins: citea prost, nu cunoștea îndeajuns gramatica, și dicțiunea lui avea puternice accente sudiste. O nouă perioadă de eforturi desperate și, în cele din urmă, Sidney e admis la cursuri. Unul din primele sale succese, în comedia „Lysistrata" de Aristofan, a atras asupra lui atenția regizorului progresist Richard Brooks, care i-a oferit un rol plin de semnificație în filmul „Jungla școlii". Tema filmului e lupta unui profesor dintr-un colegiu american pentru a-i abate pe elevii săi de pe calea gangsterismului. Atunci cînd profesorul e amenințat cu moartea de unul din ei, salvarea îi vine de la un elev negru pe care cîndva îl jignise profund. O prietenie puternică se naște între el și profesor (interpretat de Glenn Ford). Elevul negru, pe care umilințele l-au putut înfrînge dar nu l-au putut face să-și piardă sentimentele omenești, era primul rol cinematografic care a impus numele lui Sidney Poitier peste hotarele Americii. O altă realizare a regizorului Richard Brooks, filmul „Nimic nu-i mai de preț", i-a oferit lui Sidney Poitier prilejul de a întruchipa figura unui luptător pentru eliberarea poporului din Kenya asuprită de colonialiștii englezi.

În alegerea rolurilor sale, Sidney Poitier e preocupat în primul rînd de conținutul lor de idei, de necesitatea de a-și exprima prin ele convingerile antirasiste. El a refuzat de pildă rolul principal care i se oferea în filmul „Poveste despre orașul Phoenix", deoarece, în scenariu, eroul, un negru al cărui fin este linșat, rămîne pasiv, nu își atitudine în fața crimelor comise de rasiști. *„Mai presus de orice mă interesează poziția pe care o ia filmul, poziția în problemele sociale. Înșiși satisfacția artistică e în funcție de reușita filmului pe plan social"* — declara Sidney Poitier. Era în preajma realizării filmului „Porgy and Bess", ecranizarea cunoscutei opere a lui George Gershwin, în care deținea unul din rolurile titulare. Curînd a avut ocazia să-și manifeste și practic această poziție, atunci cînd pe platoul de filmare s-au făcut simțite acțiuni discriminatorii față de tehnicienii și actorii de culoare. El s-a plasat în fruntea acțiunii de protest prin care s-a obținut îndepărtarea rasiștilor. Pînă și regizorul a fost înlocuit, realizarea filmului „Porgy and Bess" continuînd sub direcția regizorului Otto Preminger.

De atunci încoace, fiecare din personajele sale aduce un nou aspect al dramei omului negru în jungla societății capitaliste, o nouă afirmare a demnității și omeniei sale.

Doi muncitori, unul alb și altul negru, s-au întîlnit într-o cîrciumă din New York: cel alb e nervos, slab și nesigur, iar negrul, stăpînit, inteligent și ocrotitor, îi întinde mîna cu simpatie. E Tommy, docherul, cel care îl va învăța pe prietenul său Axel ce înseamnă curajul și integritatea. Acesta e eroul filmului „Omul care a învins teama" al regizorului Martin Ritt. În interpretarea nuanțată a lui Sidney Poitier, figura lui Tommy capătă într-adevăr proporțiile prin care-l definea una din replicile filmului: „Omul trebuie să-și învingă teama... Și atunci crește înalt de zece picioare".

Pe cei doi eroi ai filmului „Lanțul" îi unesc la început doar cătușele și ura. Treptat însă, de-a lungul dureroasei lor odisei, se naște sentimentul de solidaritate și respect reciproc, care-i va face să întîmpine eșecul cu capul sus. Evadarea n-a reușit, dar cei doi pușcăriași, albul și negrul, nu mai sînt niște izolați. Își cunosc acum puterea, își cunosc dușmanii și prietenii...

În ultimii ani, numele lui Sidney Poitier a strălucit pe genericul a peste douăsprezece filme și pe numeroase afișe ale lui „American Negro Theater". Visul lui este acum să treacă de partea cealaltă a aparatului de filmat, să devină el însuși regizor, ca să poată transmite nemijlocit mesajul convingerilor sale.

În ciuda campaniilor defăimătoare și a boicotului organizațiilor rasiste, Sidney Poitier și Harry Belafonte sînt în prezent nume de mare prestigiu. Publicul din întreaga lume răsplătește prin simpatia sa nu numai incontestabilul lor talent artistic, ci și atitudinea lor demnă și curajoasă.

Ana ROMAN

Sidney Poitier în „Omul care a învins teama!"...

Belafonte cîntă... „Calypso" al său a detronat isteric cu „rock-and-roll".

Paleta unui itinerar

Fete brodind la Chioggia

Tineri în bar în Cartierul Latin

Pe banca la Paris

Dintre toate vehiculele posibile, am recurs la cel mai rapid: fantezia. Şi astfel, curînd n-am mai simţit sub paşi dalele sălii expoziţiei de la Muzeul de artă al R.P.R., ci unul din drumurile pietroase ale Siciliei, pe care, iată, o femeie duce în coş aurul viu al portocalelor, cu eleganţa străbunicii ei purtătoare de amforă.

„Ghidul", pictoriţa Ligia Macovei, asociază vervei căldura lirismului, îndreptîndu-mi privirile către o Italie mult mai complexă decît cea a policromelor afişe turistice.

— Într-o ţară în care arta pluteşte parcă şi în aerul respirat, nenumărate sînt tentaţiile ieşite în calea penelului. Luptînd cu unele dintre aceste tentaţii, am căutat să fug de „peisajul în sine", de acel gen de pînze care puse cap la cap ar alcătui un fel de artă turistică...

Din mijlocul unei vegetaţii în luptă cu soarele arzător, se îndreaptă parcă spre noi *Păstorul sicilian*, pe al cărui chip adolescenţa şi-a cedat de timpuriu locul în favoarea dîrzeniei bărbăteşti.

— Sicilia, îndeosebi, m-a impresionat foarte puternic şi m-a reţinut prin natura ei frămîntată, dramatică, reflectată pînă şi în fizicul oamenilor.

— Un indirect elogiu portretului?

— Nu însă portretului rupt de mediul înconjurător! Adevăratul drum spre înţelegerea naturii porneşte de la oamenii care o însufleţesc. În drumurile mele, care totdeauna mi s-au părut prea scurte faţă de cît le-aş fi dorit, am învăţat să-i iubesc pe italieni şi patria lor. Dacă asta se cheamă „documentare", numeşte-o aşa. În orice caz, deşi vrăjită de azurul şi soarele mediteranean, din cutia mea de culori nu s-au consumat doar tuburile de albastru şi auriu...

Soarele n-a putut alunga însă umbrele. Iată-l, după ce ne-a îndreptat cu un fascicul de raze către odihnitoarea, prietenoasa *Fîntînă de la Taormina*, ne urmăreşte şi pe străvechile străzi ale Chioggiei. De data aceasta luminează o ţesătură la ale cărei capete două fete îşi irosesc privirile, brodînd. N-au trecut de mult vîrsta basmelor, dar de timpuriu au luat acul în mînă. Fetele sînt aplecate asupra modelelor pe care le înfloresc cu maşinală îndeminare; nu comunică între ele decît prin intermediul acestor valuri de pînză care nu se mai termină, care dau să le acopere.

Poate chiar în clădirea de alături, *Pe balcon*, o femeie tînără priveşte departe, către un punct nedefinit.

— Multe dintre ele visează să ajungă la Roma! Multe nădăjduiesc să turneze un film şi să fie remarcate de cineva care să le smulgă din strînsoarea balconului provincial...

(Fără să vreau, asociez, compar presupusul lor strigăt interior „La Roma!" cu pateticul „La Moscova!" al „surorilor" lui Cehov).

În compania „ghidului", vehiculul fanteziei mă lasă în pragul odăii *Familiei de pescari sicilieni*, odaie discordînd cu exuberanta natură italiană.

Plecată asupra unui detaliu casnic şi aşezată cu ancestrală supunere în spatele bărbatului, nevasta pescarului nu-şi găseşte timp pentru reverii. Nici suficientă forţă încă de a privi înainte. El însă nu şi-a plecat capul (sau poate abia a început să şi-l ridice!).

— Chiar şi în cele mai aspre condiţii de luptă cu viaţa, oamenii aceştia ştiu să-şi ţină fruntea sus. În ciuda tuturor canoanelor religioase care i-au aplecat privirile în pămînt, eu o văd pe nevasta pescarului învăţînd să şi le ridice!

Lumini şi umbre!...

Nici orbitoarele lustre din sălile de primire ale Parisului monden în care descindem prin poarta ramelor din expoziţie nu pot ascunde umbrele. Participăm *La un cocteil*. Doamne uscăţive, ascunzînd sub vastele pălării un gol imens şi fără remediu, debitează aceleaşi fraze stereotip convenţionale.

— Cine-i grăsunul ăsta cu plastron? — întreb.

— Spune-i, dacă vrei, „domnul de la cocteiluri". N-are nume precis căci, veşnic cu gura plină, cînd să se mai prezinte? E grăbit să devoreze totul. Cuvintele le păstrează doar pentru tranzacţiile financiare. Şi atunci, tot printre înghiţituri.

Străbatem astfel lumea intrigilor politice, a speculaţiilor oneroase şi a cancanurilor frivole, lumea în care vîrstnicele doamne cu *Cercei verzi* îşi pot plăti luxul de a fi însoţite de tineri bine dispuşi în orice „music-hall" din Paris. În lumina fadă a localului, chipul dansatoarelor se reduce la o simplă pată de culoare, etalîndu-se în prim plan restul.

— Cum au ajuns convalescenţii ăştia ...*în bar, în Cartierul Latin*?

— Convalescenţi? Da' de unde! Nişte tineri

Expoz t e pe stradă la Par s

Cu bicicleta.

autochinuiți și anapoda, de parcă ar mînca fluturi! Privirile lor se înecă în apa mîloasă a unei paralizante blazări. Nu sînt răi, dar nici buni la nimic. Îndopați cu „existențialism" și alte „izme", n-au forță să facă altceva decît să viseze steril. Îți dai seama, nu ei reprezintă adevăratul tineret de acolo!...

Pe acesta îl întîlnim dînd freamăt sănătos *Portului Honfleur* sau sugerat de fata *Cu bicicleta* care, cu pletele-n vînt, descătușată de tot ceea ce i-ar frîna visele, pedalează avîntat către zarea luminoasă.

Dimineața, o toamnă de aur scaldă străvechile monumente de artă ale Parisului și-și presară frunzele, îndulcind tristețea bătrînei care *Pe o bancă din parc* mai încearcă să se bucure de această atenție a generoasei naturi pariziene.

A naturii care se cere necontenit transpusă pe pînză.

— Nicăieri nu întîlnești mai mulți pictori decît la Paris. Numai în scriptele fiscului sînt înscriși vreo 75.000. În Montmartre e o adevărată înghesuială de șevalete și de oameni gata să-ți dea pe oricît de puțin cartoanele lor! În ciuda faptului că multora aceste tablouri nu le ameliorează starea mizeră, oamenii își iubesc totuși meseria și simt nevoia să-și cînte la nesfîrșit în linii și culori frumusețile calde ale patriei. Chiar dacă uneori un pahar de coca-cola e mai scump decît un tablou, pe paleta lor apar adesea și culorile optimiste...

Mai mult decît optimism, încredere bărbătească în forța colectivului, întîlnim în grupul celor *Fără lucru, la uzinele Renault*: nu niște oameni implorînd un colț de pîine de la direcția uzinelor, ci un grup ferm, tăiat parcă în granit roșu, ce-și revendică demn dreptul la muncă și la viață...

Prin această lume cu lumini dar și cu multe umbre, alternînd lirismul cu ironia, folosind șarja și dîndu-i adesea tăios ascuțiș de satiră, m-a condus timp de două ceasuri pictorița Ligia Macovei în expoziția pe care a deschis-o într-una din sălile Muzeului de artă al R.P.R.

La sfîrșit de drum e firească întrebarea:

— Considerați ciclul „Peste hotare" încheiat, sau îl veți continua?

— Am încă multe notații care se cer transpuse pe pînză. Deocamdată însă, mă preocupă altceva: doresc să realizez pentru străinătate o expoziție cu tablouri inspirate din realitățile patriei noastre...

Poate că în curînd fetele din Chioggia vor face astfel cunoștință cu luminile vieții tinerelor de pe la noi...

Lucian DUMITRESCU

Moda

Mantouri

Piesă de bază în garderoba noastră, haina de iarnă reprezintă o cumpărătură serioasă, care nu se face în fiecare an. Din fericire, creatorii de modele ţin seama de această realitate şi nu supun moda mantourilor unor modificări prea radicale de la un sezon la altul.

În iarna 1961-1962 mantourile se vor menţine la o amploare moderată, cu linia dreaptă sau conică, în faţă uneori uşor centrate iar în spate mai evazate, cu mîneci de lungime normală şi cu umerii rotunjiţi. Multe haine vor avea guler de blană (muton, vulpe, lutră, astrahan) dar se menţine şi moda hainelor fără guler, care pot fi completate în zilele mai reci cu deosebit de moderna eşarfă din blană, tricot gros sau din stofa mantoului. E vorba aşadar de o modă practică, uşor de adaptat siluetei fiecăreia şi care oferă numeroase mijloace de a „reactualiza" un mantou mai vechi.

O seamă de sugestii interesante pe tema mantoului de iarnă au fost aduse de colecţia prezentată de Fabrica de confecţii şi tricotaje-Bucureşti.

Un reuşit exemplu de valorificare a noului produs românesc, imitaţia de blană de leopard din fire sintetice, îl aduce acest mantou (foto 1) cu croială simplă, în stilul confecţiilor de blană. Are o linie dreaptă, cu rever în colţ şi se închide fără nasturi.

O stofă de lînă grena a fost aleasă pentru acest elegant mantou de iarnă (foto 2) cu linia lejeră şi mînecile chimono. Gulerul, din astrahan negru, constituie elementul modern.

Mantoul reprodus după un model prezentat la Congresul modei de la Berlin, de către creatorii de modele din Republica Democrată Germană (foto 3), prezintă o linie modernă, originală. E din stofă flaussată albastru cu negru, are guler şal şi cordonul mai jos de talie.

COPACI

ORIZONTAL: 1) Copacul din Borseşti — Are un arbore de oţel. 2) Umblă copăcel... copăcel — Pe lîngă plopii fără soţ (pl.). 3) Strămoşii lui au descins din copaci — Ce ţine de rădăcină. 4) Desenatori de cercuri pe copaci — Un car fără lemne! — Din jep! 5) Pe trunchiul conifereior — Par scurt. 6) Una şi alta! — Populaţie din Africa — Cămaşă rustică. 7) Nu cade departe de copac — Cusătură care uneşte două bucăţi. 8) Pronume — Rezultă din împărţire — Dumneata, altfel spus. 9) „S-au pus la sfat mestecenii de...", poezie de Esenin — Oraşel în Somalia — Întreprinderea forestieră pentru industrializarea lemnului. 10) Buşteni (pl.). 11) Frunzele bradului — Manevrează buştenii. 12) Anini — Din cauza lor nu vezi pădurea.

VERTICAL: 1) Acoperămînt... pe copaci — Aceasta. 2) A poposi într-un loc cu turma pentru hrană — Rudă cu motocicleta. 3) Interjecţie — Poet romîn — A vrăji (fig.). 4) Fructul fagului — Navă mică — String în mînă. 5) Piatră acră — Oraş cu un tei vestit. 6) „Pădurea" de Ostrovski şi „Copacii mor în picioare" de Cassona — Afară de pe terenul de fotbal. 7) Scaiău — Casa boierească, odinioară. 8) Scoarţă (pl.) — Hipo. 9) Diviziune de timp — A îmbăta — Comună în raionul Şimleu. 10) Platan — A se vesteji. 11) Sau — Copăcel — Frunză de brad. 12) Tisa — Arborii codrului bătrîn.

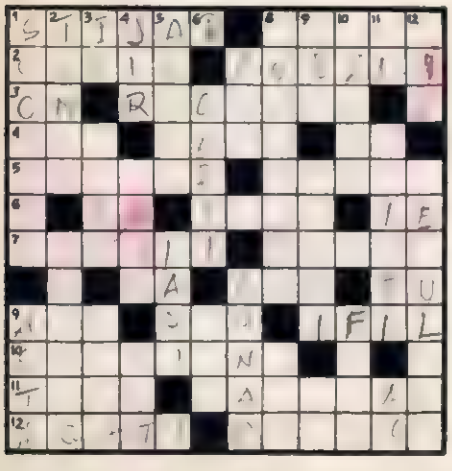

BAZIN CU APĂ ÎN LOC DE ACOPERIŞ

La Moscova se construieşte o clădire industrială cu o suprafaţă de 28.000 mp, amplasată pe un teren de 8,5 hectare, din care o treime va fi acoperit cu spaţii verzi. Noua întreprindere nu va avea linii ferate de acces, întrucît întregul transport exterior se va face cu autocamioane, iar luminatoarele sau ferestrele în pereţii longitudinali vor lipsi cu desăvîrşire, deoarece iluminatul se va face cu lămpi fluorescente.

Acoperişul noii construcţii este plan şi are forma unui bazin în care vara se va menţine un strat gros de apă pentru protecţia contra supraîncălzirii.

GĂLBENUŞUL DE OU ŞI REUMATISMUL

Dr. Coburn, din New York, preocupîndu-se de problema reumatismului articular, atribuie o importanţă specială regimului alimentar şi îndeosebi consumului de ouă. După cercetări care au durat mai mulţi ani, el a ajuns la concluzia că de reumatism suferă în special indivizii care n-au consumat un număr suficient de ouă în tinereţea lor. Lucrările de laborator efectuate lasă să se întrevadă că în gălbenuşul de ou există un factor special — încă necunoscut — care are proprietăţi antiinflamatorii.

Experienţele continuă, urmînd ca ele să lămurească întregul mecanism prin care acţionează noul factor antiinflamator şi modalităţile în care poate fi folosit în prevenirea reumatismului.

TROTUARE COLORATE

Trotuarele asfaltate utilizate în prezent sînt cenuşii, inestetice şi se uzează rapid; iarna se produc crăpături, iar vara asfaltul de înmoaie.

Pentru a înlătura aceste inconveniente specialiştii sovietici au creat un nou tip de trotuare din plăci de beton, care pot fi realizate în diferite culori.

Tehnicienii s-au gîndit şi la pericolul uzurii excesive a încălţămintei, punînd la punct metode pentru mărirea elasticităţii acestor noi trotuare. De asemenea s-a asigurat micşorarea zgomotului şi a cantităţii de praf. Acest lucru se va obţine prin folosirea unui strat superior din ciment cu adaos de polimeri.

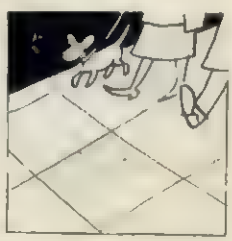

Dezlegarea jocului „AURORA OMENIRII" apărut în nr. trecut

ORIZONTAL: 1) Neva — Izbîndă. 2) Orologiul — Ru. 3) Eol — Baltazar. 4) Migăi — Ea — AG. 5) B — Arde — Serov. 6) RA — Mîne — Şese. 7) E — Materie — Ţl. 8) Coti — Minie. 9) Bara — Vi — Il — F. 10) Ada — O — Tinere. 11) Neruda — N — Gal. 12) Ut — Meridiane. 13) Siberia — Olga.

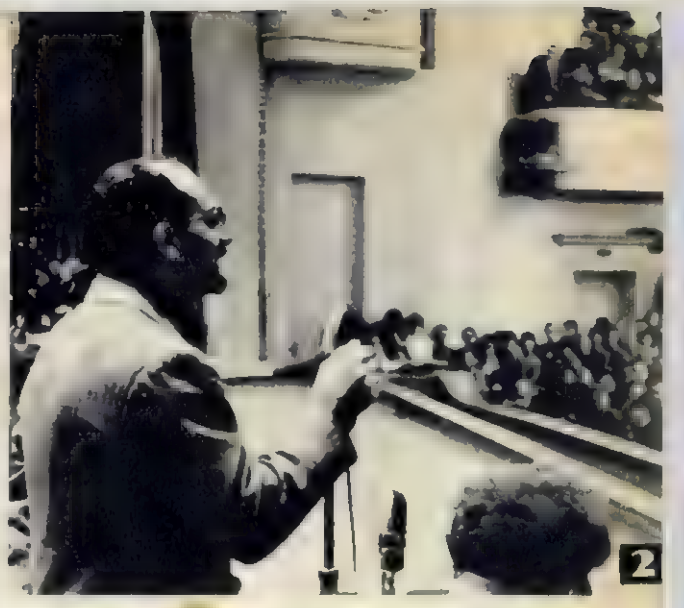

fotocronica FLACĂRII

1 Deschisă la Paris în Zilele culturii româneşti, expoziţia „Arta românească din secolul al XIX-lea şi pînă în zilele noastre" s-a bucurat de o caldă apreciere atît din partea vizitatorilor cît şi din partea criticilor de artă. Fotografia înfăţişează colţul Grigorescu din expoziţie.

2 În timpul vizitei sale în capitala Uniunii Sovietice, savantul italian Petrucci, cunoscut pentru importanta sa experienţă de dezvoltare a unui embrion în afara corpului omenesc, a ţinut o conferinţă în faţa studenţilor Facultăţii de biologie a Universităţii „Lomonosov".

3 Cu prilejul „Zilei Algeriei", în piaţa centrală din Tunis a avut loc un impresionant miting de solidaritate cu lupta poporului algerian pentru libertate şi independenţă.

4 Pe aici au trecut huliganii fascişti din Berlinul occidental... Continuîndu-şi acţiunile provocatoare, ei au devastat recent căminul Uniunii Tineretului Liber German, din Berlinul occidental, distrugînd mobila, rupînd tapetele, făcînd ferfeniţă cărţile şi desenînd pe pereţi zvastici.

Micul comentar

CONTRACTUL

de Florica ŞELMARU

Alegerile vest-germane au avut loc la 17 septembrie. A fost nevoie de peste o lună şi jumătate pentru ca între conducerea Uniunii creştin-democrate, care şi-a pierdut majoritatea absolută în parlament, şi conducerea Partidului liber-democrat, devenit, cum se spune, „arbitru al situaţiei", să intervină o înţelegere în vederea formării unui guvern de coaliţie. Părăsind cancelariatul federal, unde Adenauer convocase din nou o reuniune a reprezentanţilor celor două partide, Mende, preşedintele Partidului liber-democrat, a comunicat ziariştilor că acordul este fapt împlinit. El a refuzat însă orice relatare asupra conţinutului înţelegerii realizate, declarînd că mai întîi trebuie să informeze grupul parlamentar al partidului său... Ceea ce n-a împiedicat agenţiile de presă să difuzeze, puţină vreme mai tîrziu, prevederile prospăt încheiatului contract de coaliţie.

Faptul că negocierile dintre Adenauer şi Mende s-au prelungit atîta amar de vreme, s-au desfăşurat cu atîtea ioneli şi poticneli a însemnat oare că între parteneri s-au dezbătut ascuţite divergenţe programatice, că noii veniţi în anticamera puterii s-au străduit să tragă pe bătrînul cancelar spre poziţii mai realiste, spre rezolvări paşnice, prin negocieri în problemele litigioase? Nimic mai îndoielnic — dovadă înşişi termenii contractului de coaliţie care, cu fidelitate, reproduce principalele jaloane ale politicii de pînă acum a Bonnului. Astfel, înţelegerea se referă la reunificarea Germaniei — nu ca la un obiectiv de atins prin tratative şi cooperare între cele două state germane ci, din nou, ca la un pretext pentru evitarea oricăror tratative şi oricărei cooperări. În acelaşi spirit, acordul exprimă intenţia viitorilor guvernanţi de a se crampona mai departe, în mod nerealist şi primejdios, de Berlinul occidental, deşi acesta face parte organic din teritoriul R.D.G.; intenţia, de asemenea, de a persevera în atitudinea ostilă faţă de R.D.G.; intenţia de a continua să nu recunoască frontiera Oder-Neisse ş. a. m. d. În plus, acest document programatic oferă aliaţilor — perspectiva integraţionistă, adică a restrîngerii suveranităţii; populaţiei vest-germane — perspectiva („nelimitată", se precizează în corespondenţele agenţiilor de presă) unei legi cu privire la „starea excepţională" în R.F.G.... Această orientare a contractului de coaliţie dintre cele două partide nu trebuie să mire: încă de la sfîrşitul lui martie, la Congresul Partidului liber-democrat, cuvîntarea rostită de Mende arăta că, îndeosebi în ceea ce priveşte politica internaţională, punctele de vedere ale acestui „opozant" nu se deosebesc prea mult de acelea ale cancelarului federal.

Atunci, de ce aproape şapte săptămîni de tratative?

Pentru că politica spiritului de revanşă, a obstrucţiei la tratative, a cursei înarmărilor, politica războiului rece şi care nu s-ar da în lături nici de la unul cald, într-un cuvînt politica pe care de ani de zile o duce Bonnul este compromiţătoare. Nici conducătorii creştin-democraţi şi cu atît mai puţin „opozanţii" lor de ieri şi partenerii lor de azi, conducătorii liber-democraţi, nu ignoră că împotriva acestei politici se formulează critici energice în opinia publică din întreaga lume, inclusiv Germania Federală, în cercurile politice de pretutindeni, inclusiv guverne ale unor ţări occidentale aliate cu Republica Federală. Iniţial, Partidul liber-democrat îşi şi condiţionase participarea la guvern de îndepărtarea din postul de cancelar a lui Adenauer. În cele din urmă s-au mulţumit cu demisia lui von Brentano. Cu acest preţ modest (plus cinci posturi de miniştri şi cinci de secretari de stat) reprezentanţii liber-democraţi au bătut palma şi au încheiat contractul.

Ale cărui prevederi — dacă vor constitui într-adevăr jaloanele activităţii viitorului guvern — nu vor aduce nimic bun. Nici păcii generale, nici securităţii europene, nici însăşi populaţiei din Germania occidentală.

FLACĂRA Revistă social-politică şi literar-artistică

Anul X — Nr. 45 (337) 11 noiembrie 1961

REDACŢIA: BUCUREŞTI PIAŢA SCÎNTEII Căsuţa poştală: 3507 of. 33, Tel. 17.60.10, int. 1744

ABONAMENTE: la toate oficiile poştale din ţară şi la factorii poştali şi difuzorii voluntari din întreprinderi şi instituţii.

PREŢUL ABONAMENTELOR: 3 luni: 26 lei; 6 luni: 52 lei; un an: 104 lei

Prezentarea grafică: Ion VULPESCU. Tipărită la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii

UMOR

La O.N.U. a fost expusă „noua" poziție americană față de marile probleme...

Desen de V. TIMOC

Insolența marionetei katangheze Chombe se explică prin îngăduința comandamentului O.N.U.

(Ziarele)

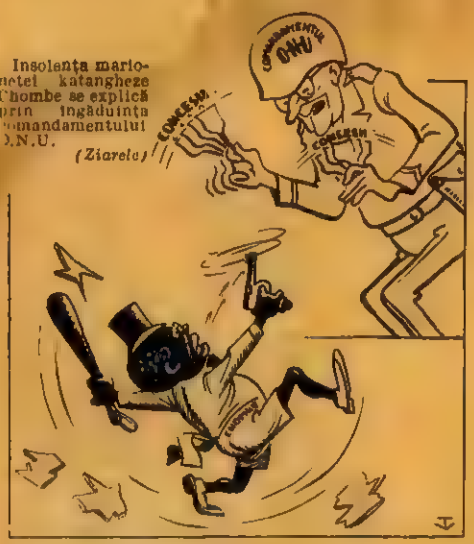

— Puișorule, ce să-ți mai dea nenea ca să fii cuminte?...

Desen de V. TIMOC

Adenauer depune mari eforturi pentru a-și păstra postul de cancelar...

Adenauer: Înțelegeți că nu-mi pot părăsi „postul"!...

Desen de A. POCH

— Bine, dar bucata asta a cîntat-o de patru ori într-un ceas!

— Ce să facem?! Trebuie să ne gîndim și la locatarii din bloc care poate vor să doarmă.

Desen de Fred GHENĂDESCU

ÎNREGISTRAT PE BANDĂ...

de ARNO

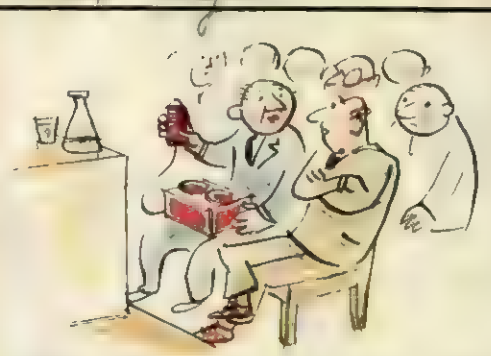

— Altfel, nevasta mea nu crede că am fost la ședință!

— Tov. doctor, vă rog să-mi dați o scutire pentru soțul meu. Ascultați cum tușește!

Fără cuvinte.

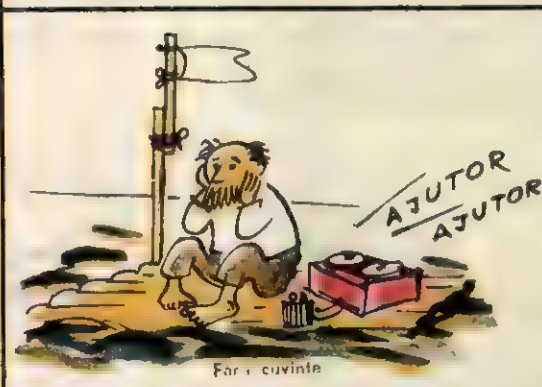

Fără cuvinte.

— Vecine, n-ai chef să înregistrezi la ora asta și puțină muzică de ferăstrău?

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

Nr. 46 (238) — 18 noiembrie 1961

Studenții bucureșteni — ca și cei din celelalte centre universitare din țară — se bucură de condiții de trai și de studiu din ce în ce mai bune. Printre ultimele realizări pe acest tărîm se numără și modernul complex studențesc de pe Splaiul Independenței din București, ale cărui prime unități au și fost date în folosință.

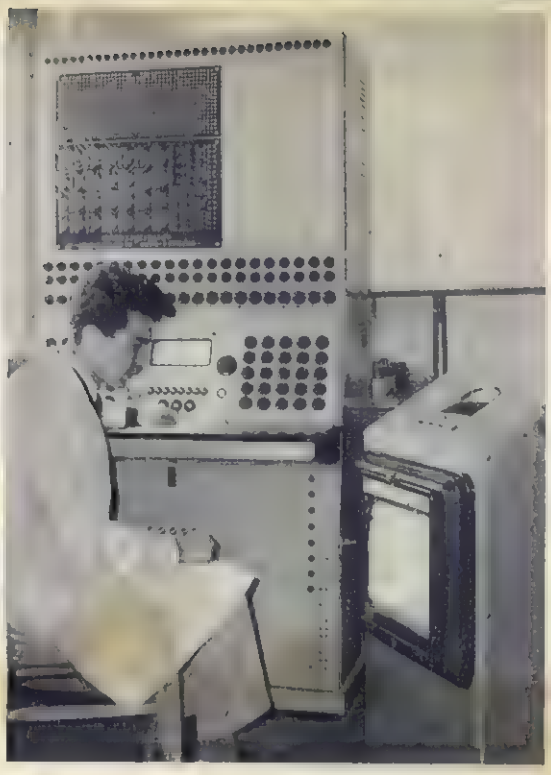

Printre noile instalații și aparate de cercetare științifică, proiectate și executate în cadrul Institutului de fizică atomică și cu care a fost înzestrat reactorul atomic din Capitală, se află și această mașină de calcul analogic cu ajutorul căreia se vor putea extinde studiile asupra funcționării reactorului în diferite regimuri de lucru.

Noul Teatru al Regiunii București și-a inaugurat activitatea reprezentînd puternica dramă eroică sovietică „Trenul blindat 14-69" de Vsevolod Ivanov. În rolurile principale au apărut: Ștefan Ciubotărașu, artist emerit, Silviu Stănculescu, Ion Marinescu, Benedict Dabija. Traducerea piesei aparține lui Vlad Mușatescu, regia spectacolului e semnată de Vlad Mugur, iar scenografia de Erwin Kuttler. În fotografie: o scenă din spectacol.

fotocronica FLACĂRII

Rezultatul de egalitate (5-5), obținut la Bayonne de echipa reprezentativă de rugbi a țării noastre în meciul cu redutabila reprezentativă a Franței, constituie un succes de prestigiu al sportului românesc.

În acest an, statul a acordat gospodăriilor agricole colective credite pe termen lung în valoare de 800 milioane lei, sporite recent printr-o hotărîre a Consiliului de Miniștri cu încă 110 milioane lei. Cu ajutorul acestor credite gospodăriile agricole colective cumpără animale de producție, procură materialele necesare construirii de grajduri, fac îmbunătățiri funciare etc. În fotografie: colectiviști de la G.A.C. „Gorunul lui Horia" din Țebea, raionul Brad, lucrează la terminarea celui de-al doilea grajd cu o capacitate de 100 de vite.

La chemarea Frontului Național de Eliberare, în principalele orașe ale Algeriei au avut loc recent impunătoare manifestații ale poporului algerian pentru libertate și independență. În ciuda „măsurilor de ordine" teroriste luate de poliția și armata franceză, la Alger (în fotografie) ca și în restul țării a fluturat steagul Republicii Algeria.

fotocronica FLACĂRII

În fața sediului O.N.U., femeile americane au organizat în ultimele zile o serie de demonstrații pentru pace, pentru dezarmare, pentru tratative cu Uniunea Sovietică, în scopul destinderii încordării internaționale. În fotografie: o demonstrație pentru pace a femeilor americane.

Încercînd să împiedice desfășurarea unui miting antirasist la St. Pancras Town Hall din Londra, huligani fasciști s-au dedat la provocări răsturnînd mesele și microfoanele de la tribună, încăierîndu-se cu asistența.

În urma inundațiilor provocate de puternica furtună ce s-a abătut asupra Greciei, la Atena au pierit sub dărîmături sau în subsoluri 44 persoane, sute de locuitori au fost răniți și 2.500 de case au fost complet distruse, 6.000 de oameni rămînînd fără adăpost. După cum arată ziarul „Avghi", răspunderea pentru numărul mare de victime revine guvernului, care a respins propunerile făcute în parlament de către Uniunea democrată de stînga cu privire la construirea unor instalații care să ferească suburbiile Atenei și pe locuitorii lor de inundații. În fotografie: una din străzile Atenei sub apă.

Tot mai multe filiale ale concernelor vest-germane din Berlinul occidental trag obloanele, trimițîndu-și inventarele înapoi în R.F. Germană. Fotografia înfățișează un lung șir de camioane care părăsesc Berlinul occidental îndreptîndu-se în direcția Germaniei occidentale.

Micul comentar

SOLIDARITATE 150%

de Florica ȘELMARU

Nu de mult, ziarul „New York World Telegram and Sun" consemna ura și neîncrederea „milioanelor de țărani vietnamezi (din sud-n.n.) față de guvernul dictatorial cu care S.U.A. se solidarizează 100%". Asemenea accente de îngrijorare se fac simțite și în coloanele altor ziare americane. Cercurile conducătoare din S.U.A. continuă totuși să se „solidarizeze 100%" cu Ngo Dinh Diem, be caută chiar cum să asigure acestui demn reprezentant al „lumii libere" — care a reușit ca în șapte ani de guvernare să aresteze, să tortureze sau să ucidă un locuitor din zece pe teritoriul asupra căruia domnește — o... solidaritate de 150%. Indeosebi, cercurile competente din S.U.A. sînt preocupate în momentul de față de modalitățile unui sprijin militar sporit împotriva forțelor democratice din Vietnamul de sud, a căror luptă împotriva dictaturii diemiste a căpătat în ultimele luni o amploare și o eficiență crescînde.

E de largă notorietate faptul că tocmai pentru a studia „la fața locului" aceste modalități — inclusiv eventuala unei intervenții armate directe a S.U.A. — a plecat în a doua jumătate a lunii octombrie în Vietnamul de sud generalul Maxwell Taylor, trimis al președintelui Kennedy, însoțit de alți doi colaboratori apropiați ai Casei Albe, profesorul Rostow și senatorul democrat Symington. De trei săptămîni de cînd misiunea generalului Taylor s-a înapoiat la Washington și, împreună cu oficialități ale Departamentului de Stat și ale Pentagonului, și-a elaborat raportul destinat președintelui, în presa americană se pot găsi numeroase și semnificative indicații în legătură cu recomandările conținute în raport. Este vorba astfel de desfășurarea unui „efort intensificat pentru a împiedica forțele de gherilă să preia țara", de lărgirea grupului de aproape 700 de consilieri militari americani atașați pe lîngă Diem și însărcinați să „instruiască forțele Vietnamului de sud în războiul de gherilă" (în luna iulie, un grup dintre acești „consilieri" a participat, alături de adjunctul ministrului de război sud-vietnamez, la conducerea atrocităților din Valea Trestiilor, la nord-vest de Saigon). Mai este vorba de „sporirea efectivelor forțelor diemiste" și de corespunzătoarele „noi livrări pe scară largă de echipament militar". În plus, după relatarea unui comentator al agenției americane U.P.I., oficialitățile americane apreciază că „singura cale eficientă" pentru realizarea acestor recomandări ar fi „instalarea, în postul de șef al statului major al lui Ngo Dinh Diem, a unui înalt ofițer american", care să asigure „continuarea mai coordonată și mai fermă" a operațiunilor militare împotriva forțelor democratice.

Elaborînd planuri de lărgire și agravare a imixtiunii S.U.A. în Vietnamul de sud, oficialitățile americane își fac în privința eficacității acestor planuri cîteva grave și nerealiste iluzii. Mult mai lucid (probabil pentru că e întemeiat pe o experiență greu de uitat) este în această privință punctul de vedere al anumitor cercuri franceze — care se reflecta zilele trecute în concluzia unui editorial al ziarului „Le Monde": „Aceste probleme ale efectivelor folosite în lupta împotriva «subversiunii comuniste» în Vietnam, au încercat să le rezolve mulți conducători militari, înaintea d-lui Diem, între 1947 și 1951. Ei au ajuns la concluzia că, oricare ar fi forțele aruncate împotriva Vietminului, numai credința că luptă pentru o cauză justă le-ar permite să învingă. Să se bată pentru apărarea libertăților lor? Firește. Dar pentru aceleași pe care d. Diem le acordă cetățenilor d-sale, nimeni nu poate fi convins să înfrunte moartea".

Solidaritatea 150% cu regimul despotic și corupt al lui Diem poate reduce la 0% prestigiul Statelor Unite. Nu numai în Vietnam — și nici măcar numai în Asia de sud-est. Cf în fața tuturor popoarelor care luptă pentru cucerirea sau pentru consolidarea independenței lor naționale.

La Mediaș într-o zi

Blocuri moderne... magazine moderne...

Priveam pe fereastra vagonului turnul din Mediaș. Peste cîteva clipe accelerat-ul se opri în gară. Pe peron, chiar în fața ferestrei mele, un puștan, cu două jimble mari și pufoase în mîini, mă privea uimit.

— Uite-l pe nenea! Uite-l pe nenea! — striga rîzînd, îndemnînd cîțiva țînci să se apropie.

Recunosc că o asemenea primire din partea unui băiețel, mai ales necunoscut, m-a emoționat.

— Da' de unde mă cunoști tu? — îl întreb.

— Păi matale ești nenea din fotografia din oraș, de la panoul fruntașilor, la care privește toată lumea!

— Ei, drăcie! — zic eu. Cum vine asta? Și, împins de curiozitate, în loc să cobor la Copșa Mică mi-am luat bagajul și m-am oprit la Mediaș să... mă văd!

George, căci așa-l chema pe băiețel, m-a dus în centrul orașului și s-a oprit în fața unui panou mare cu zeci de fotografii.

— Uite colo, sus, în colț!... Te vezi? — și degetul subțirel al băiatului îmi indică o fotografie spre marginea panoului.

Ce să mai lungim vorba, parcă era portretul meu puțin decolorat și ars de soare. Numele însă era șters cu totul.

— Măi băiatule, da' de unde știi tu...—și rămăsei cu vorba pe buze fiindcă George dispăruse.

Înciudat, privii încă o dată omul din poză. Avea trăsături bine conturate și o mină sobră, așa cum o are orice om cînd e fotografiat pentru recunoașterea meritelor sale. Semăna leit cu mine, dar nu eram eu fiindcă... n-aveam cum să fiu! Dar cine să fie? Dacă n-ar fi șters numele... Stînd pe gînduri, îmi veni o idee. Ce-ar fi să-l caut pe omul ăsta care seamănă atît de bine cu mine? Așa am început să alerg după un fruntaș.

★

Trecînd Tîrnava, la două sute de metri de rîul molcom apare înaintea mea o clădire albă: e noua „fabrică de lapte". Îl caut pe director. Nu se face să-i spun că am venit

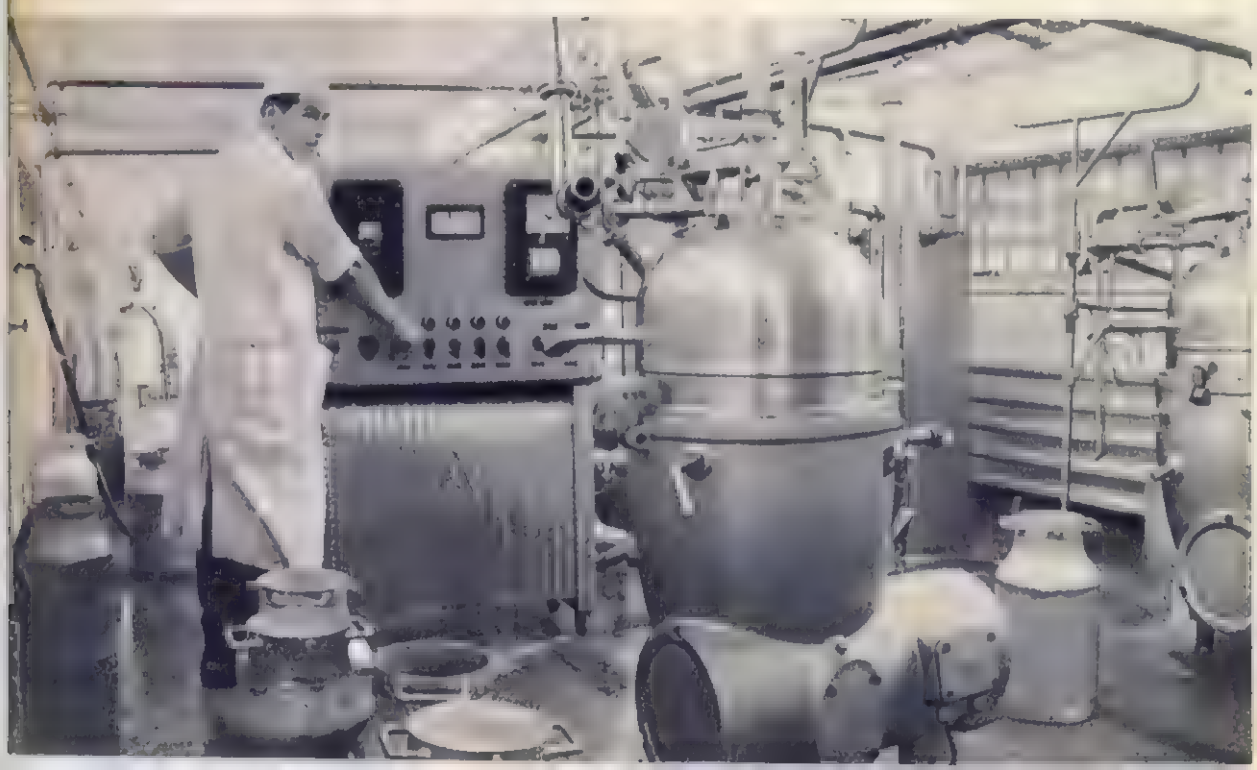

Secția de pasteurizare a fabricii de produse lactate din Mediaș este înzestrată cu utilaj din cel mai perfecționat.

Ultimele modele ale fabricii „8 Mai".

primi de la noi 3.000 kg brînză zilnic şi alte produse lactate.

— Dar, vă rog, fruntaşi aveţi?

— Întreprinderea e foarte tînără şi înzestrată cu instalaţii de mare tehnicitate, de aceea întreg colectivul luptă să dobîndească o înaltă calificare, corespunzătoare nivelului tehnic al întreprinderii. După entuziasmul cu care muncesc, pe toţi ar trebui să-i numim fruntaşi.

— Aş vrea să fotografiez un aspect de muncă — îi spun directorului.

— Poftim — mă invită el amabil.

Totul era doar un pretext. Mă uitam cu mare atenţie la fiecare muncitor. Dar în zadar. Pe cel căutat nu l-am găsit. Am plecat deci către...

„Emailul roşu"

Zeci, sute, mii, zeci de mii de vase. De la ibricul pentru cafea neagră pînă la cazanul de 200 kg pentru supă sau ciorbă. Emailul îmbracă aceste ustensile gospodăreşti în zeci de culori. Cel care mă conduce prin fabrică este secretarul comitetului U.T.M., Aleca Ilie. El îmi arată noile cuptoare mecanizate de ars vase emailate, spunîndu-mi că, faţă de anii în care fabrica era stăpînită de patronii capitalişti, producţia a crescut la bucăţi cu 368,8%, iar în tone cu 640,4%.

— Dar fruntaşii?

— Să-l cunoşti mai întîi pe Prihoi — îmi spune secretarul.

Brigada nr. 3, deţinătoarea drapelului de calitate a producţiei, e condusă de Nicolae Prihoi. De peste trei luni brigada realizează consecutiv 78,1%, 80,7% şi 81,7% numai produse de calitatea I. Dar ce folos, că printre ei nu era şi omul pe care îl căutam. Am trecut apoi din secţie în secţie, am văzut muncitori fruntaşi şi am ascultat relatări despre meritele lor. Singurul fruntaş care semăna puţin cu mine era Beny Dionisie, emailatorul. Dar semăna... prea puţin. M-am îndreptat spre...

Fabrica „Ideal"

Aici, inginerul şef Grumăzescu m-a ajutat personal să fac fotografiile. Timp de trei ore mi-a prezentat numai fruntaşi. Era foarte contrariat că nu mă opresc la nici unul. De unde să ştie omul ce căutam eu? Totuşi l-am fotografiat pe Hoaghea Miron, lăcătuş la secţia triciclete model „67", care, mi s-a spus, dă numai produse de cea mai bună calitate şi luptă activ pentru economii la materii prime. Am făcut o poză şi utemistului Şerban Atanasiu, montorul. Apoi, din vorbă în vorbă, am aflat că în anul 1938 fabrica producea numai opt sortimente. Cîte credeţi că se fabrică acum, în 1961? Iată cifra: TREIZECI ŞI UNU! Notaţi că numai cărucioare pentru copii se produc în 11 modele noi. I-am mulţumit inginerului şef şi am plecat spre întreprinderea „Vitrometan".

Artiştii

La „Vitrometan", după ce m-a legitimat şi a văzut cu cine are de-a face, portarul m-a întrebat zîmbind:

— Vă rog, pe cine căutaţi?

— Un fruntaş...! Aveţi aşa ceva?

— Avem, însă poftiţi dumneavoastră la

Şmălţuirea vaselor la „Emailul roşu".

să caut un fruntaş care seamănă cu mine. O iau deci pe ocolite:

— Tovarăşe director Olaru, vă rog să-mi vorbiţi despre noua întreprindere de colectare şi industrializare a laptelui.

— Fabrica noastră este complet automatizată şi a fost dotată cu cele mai noi separatoare şi pasteurizatoare. Noi prelucrăm laptele, fabricăm unt, smîntînă şi diverse brînzeturi. Cu produsele noastre aprovizionăm oraşele Copşa Mică, Tîrnăveni, Mediaşul cu staţiunea balneară Băsna şi în curînd Blajul.

— Dar...

— Un moment, vă rog! Volumul producţiei este peste necesarul de consum al acestor localităţi. Aşa că în curînd bucureştenii vor

Secția triciclete a fabricii „Ideal". Se asamblează cel mai nou tip.

La fabrica de geamuri din Mediaș șarja e gata. Ce temperatură a atins încărcătura cuptorului? Pirometrul optic va comunica pe loc.

tovarășul secretar de partid Szekely Alexandru. Dinsul îi cunoaște pe toți.

...Iancovici Ferdinand este utemist. S-a născut la Mediaș și lucrează de unspreșece ani la fabrica de sticlă „Vitrometan", ca sculptor în sticlă. Și fratele său lucrează în aceeași secție, și sora lui este aici, la controlul tehnic de calitate, și tatăl, și... După cum se vede în familia lui sticlăria artistică constituie o adevărată tradiție.

Mi-a povestit că de fapt pasiunea pentru sticlă o avea de mic cînd, desculț, se juca cu cioburile colorate găsite prin gunoaiele de pe malurile Tîrnavei. Meseria a învățat-o de la meșterul Grainer Ion, comunistul, care a mai crescut mulți ca el în arta sculpturii în sticlă. Am văzut cîteva piese lucrate de Iancovici la polisoare speciale. Sînt într-adevăr minunate. Tocmai șlefuia un nou model de vază. Încrusta fel de fel de motive folclorice, realizînd o nouă piesă ce se adaugă la cele peste 461 expuse de fabrică la diferite tîrguri și expoziții din țară și de peste hotare, printre care cele de la Leipzig, Viena, New-Delhi, Triest, Izmir și altele. Harnicii și pricepuții fruntași de aici dau produse de calitate, realizează reduceri la prețul de cost de circa 200.000 lei peste plan... dar nici unul nu seamănă cu mine!

Căutarea continuă

Eram nemulțumit. Întîlnisem zeci de fruntași, numai pe cel căutat nu reușisem să-l descopăr. Am pornit cu speranța în suflet la fabrica de încălțăminte „8 Mai".

În locul fabricuței despre care auzisem că în trecut producea 9.000 de perechi de ghete pe an, am dat acum de o fabrică modernă, cu mii de muncitori.

Bine, bine, mi-am zis, dar asta înseamnă și... nenumărați fruntași! Cum am să-l găsesc pe cel căutat? Pentru prima oară m-am ciondănit în gînd cu acel om care avea o asemănare atît de surprinzătoare cu mine. Și totuși căutarea n-a fost lipsită de folos. Am desco-

perit o întreprindere nouă, care produce sute de mii de perechi de încălțăminte. Am văzut, de pildă, că la pantofii pentru femei se folosesc peste 10 nuanțe de culori și multe modele vădesc gust și spirit practic. Numai pe el, fruntașul cu pricina, nu l-am descoperit...

Eram la capătul puterilor. Se înserase. Șoferul mașinii cu care mergeam mi-a vorbit ceva despre noile pivnițe lucrate în material plastic ale secției „Vin-alcool" din localitate. Ispita era prea mare. Poate acolo. Dar... Am să mă documentez prin telefon — mi-am spus. Fotografia noilor pivnițe s-o facă altcineva și s-o trimită la redacție.

— Atunci să vă duc la blocuri — îmi spuse șoferul.

— Da, la blocuri — am răspuns aproape mecanic.

Știam că de sus pot privi tot orașul, iar aerul rece, după o asemenea zi, îmi va face numai bine.

De pe terasa unui bloc, construit aproape de centru, am privit străzile orașului animate de lume. Tocmai trecuse mașina-stropitoare și pe asfaltul ud se oglindeau firmele de neon, colorate, ale magazinelor. Oamenii veneau, se opreau pentru un moment la o nouă vitrină frumos amenajată și porneau mai departe spre casele lor sau spre schimburile de noapte. Zeci, sute, mii. Care dintre ei o fi fruntașul căutat? Să-l afli e o treabă foarte grea; sînt prea mulți.

Mi-o făcuși, băiete! Și totuși îți mulțumesc. Am descoperit un oraș în plină dezvoltare, cu oameni minunați și harnici.

A. MIHAILOPOL
Fotografiile autorului

Acest frumos platou este rezultatul unei munci migăloase, de multe ore, a talentatului sculptor în sticlă Iancovici Ferdinand.

Noile pivnițe de la „Vin-alcool".

Amurg...

ANGOLA-PUNCTUL VULNERABIL AL COLO

Legenda portugheză despre liniștea idilică din Angola s-a destrămat definitiv. „Stăpînul" portughez nu mai îndrăznește să iasă din casă decît înarmat. Soluție precară, incertă și, în [illegible] ultimă instanță, ineficace.

↑ Deși sînt echipați cu armament „fabricat în S.U.A." — fapt atestat și de cuvîntările mai multor delegați africani în Comitetul de tutelă al O. N. U. — mercenarii colonialismului rămîn mercenarii unei cauze pierdute.

Una din victimele „civilizării" populației angoleze de către colonialiș- ← til portughezi.

→ La Luanda — capitala Angolei — bogătașii portughezi și-au construit blocuri moderne, au la dispoziție limuzine elegante... Iar angolezii au libertatea de a cutreiera străzile descuiți și lihniți de foame...

Numai cîteva companii de vînătoare au ajuns pînă la fortul de la Tomboco, frumosul fort de la Tomboco, ornamentat cu azujelos — pătrate de faianță albastră, galbenă și roșie — devenit după incendiu la fel de hidos ca și baobabii, copacii africani cei mai diformi și mai înspăimîntători, care-l înconjoară de două secole.

Între timp, efectivele armatei coloniale trimise să masacreze pe răsculați au crescut la 60.000. Numărul victimelor — la 50.000.

„Colonia nu poate fi apărată"

Întrerupt pentru vreo trei zile, la jumătatea lui august, de un potop pe care africanii îl numesc „ploaia vacilor", anotimpul secetos s-a încheiat la sfîrșitul lui septembrie.

„Cu condiția de a rezista pînă în octombrie, vom învinge cu siguranță" — spuneau patrioții. Și au rezistat.

Operațiunile militare ale insurgenților continuă și, în ciuda secetei care a consolidat drumurile practicabile pentru armata colonială, luptele de guerila s-au desfășurat în trei mari zone: Sierra de Canda, în apropiere de Sao Salvado de Congo; Sierra Macuba, la nord de Sango și de Carmona — „capitala plantațiilor de cafea"; Pedra Verde, în apropiere de Luanda, unde pare-se că se află statul major al insurecției.

Un raport al statului major portughez din Angola precizează: „colonia nu poate fi apărată multă vreme, fără ajutor străin". Cum e greu de presupus ca statul major să nu fie informat de ajutorul efectiv pe care Salazar îl primește pe canalele N.A.T.O., reiese limpede că în rîndurile colonialiștilor portughezi a pătruns panica.

În metropolă, dictatorul încearcă să profite de situație pentru a lovi în opoziția liberală și democratică. Slogane de genul „trădătorii din interior sînt complicii dușmanilor din exterior", răspîndite de guvernul portughez, servesc la „justificarea" măsurilor antidemocratice. Dictatura portugheză recunoaște deci că are un călcîi al lui Ahile: Angola.

Viitorul

„Pentru Angola, 1961 va reprezenta fără îndoială Anul I al Revoluției", scrie revista *Présence Africaine*. Adoptarea aceasta a modului cuban de a socoti timpul de la data la care a pornit răscoala patriotică este foarte semnificativă.

Demonstrînd luciditate și conștiință politică, programul mișcării angoleze de eliberare preconizează, printre principalele sale obiective: independența imediată și completă, prin lichidarea tuturor vestigiilor colonialismului — deci dreptul inviolabil al națiunii angoleze de a dispune de soarta sa pe plan politic, economic, diplomatic, militar și cultural. Printre obiectivele reconstrucției economice: planificarea economiei, dezvoltarea agriculturii prin lichidarea monoculturii, creșterea progresivă a productivității și mecanizarea muncilor agricole. Pe plan social-politic: un regim republican, democratic și laic, care să garanteze libertatea de exprimare, de conștiință, libertatea presei, dreptul de vot universal, un guvern de coaliție care să fie expresia voinței de libertate și progres a poporului.

Astfel, programul se înscrie pe coordonatele revendicărilor generale ale mișcării de eliberare din coloniile portugheze:

1) *pe plan politic* — recunoașterea dreptului popoarelor din aceste colonii de a dispune de ele însele, inclusiv dreptul la independență;

2) *pe plan social-economic* — desființarea muncii forțate, salariu minimal, egal, dreptul la constituirea în sindicate, dreptul la grevă;

3) *pe plan cultural* — dezvoltarea culturii negro-africane; abrogarea legii care acordă misiunilor catolice portugheze monopolul învățămîntului în rîndul populației băștinașe; învățămînt general, gratuit și obligatoriu, în limbile indigene.

Totul — pentru a șterge urmele dureroase ale unei asupriri coloniale de cinci secole. Pentru a pune bazele extirpării rădăcinilor veninoase ale colonialismului și din pămîntul bogat al Angolei.

Gabriela DOLGU

NIALISMULUI PORTUGHEZ

O imagine care acuză: copii angolezi uciși de trupele portugheze

Roberto Holden, „Lupca continuă!"

Patrioții angolezi doboară copaci de-a lungul drumurilor, pentru a împiedica acțiunile trupelor portugheze.

Conducători ai Uniunii Populare din Angola — una din organizațiile mișcării de eliberare a poporului angolez — analizînd stadiul luptelor duse împotriva forțelor colonialiste.

GIMNASTICĂ MEDICALĂ

TRATAMENTUL PICIORULUI PLAT

Piciorul plat, ca insuficiență musculară datorată unui dezechilibru al întregului organism, este frecvent la toate vîrstele. Unii copii se nasc cu piciorul plat, alții îl dobîndesc cîteodată din graba părinților de a-i vedea umblînd mai de timpuriu. În perioada adolescenței marile schimbări produse în organism datorită pubertății și creșterii rapide favorizează apariția piciorului plat, acolo unde terenul este sensibil.

Urma lăsată de un picior normal (dreapta) și de un picior plat (stînga).

Piciorul plat este des întîlnit la cei ce practică meserii care-i obligă să stea mult în picioare.

Cum ne dăm seama de apariția piciorului plat? Primul semn este durerea, vagă uneori, localizată în jurul gleznei. Alteori durerile sînt mai accentuate, urcînd de la gleznă spre genunchi și spre șolduri. Mai tîrziu durerile devin cu și constante.

Nu trebuie să așteptați agravarea durerilor pentru a vă prezenta medicului.

Împreună cu hidroterapia, masajul ușor, susținătoarele plantare și gimnastica constituie arme importante de luptă împotriva piciorului plat.

Avînd în vedere că piciorul plat trădează o deficiență musculară a întregului organism, e bine să întovărășim gimnastica specială pentru picior plat cu o gimnastică de înviorare, care antrenează în mișcare tot organismul (gimnastica se face dimineața, după sculare, timp de 10-15 minute).

Începeți programul de gimnastică pentru picior plat cu mers pe vîrfuri (1 minut), mers pe călcîie cu degetele picioarelor strînse (1 minut), mers pe latura externă a tălpii piciorului, cu degetele picioarelor strînse (1 minut), coborîrea și urcarea cîtorva trepte.

Vă așezați apoi pe o banchetă joasă sau pe un scăunaș astfel construit încît, așezîndu-vă, genunchiul să formeze un unghi drept, în timp ce tălpile să fie sprijinite pe sol.

Fig. 1

1) Picioarele sînt paralele și lipite, atît la genunchi cît și la labe. Strîngeți cu putere degetele, apoi întindeți-le. Dacă simțiți musculatura tălpii încordată, înseamnă că ați executat corect mișcarea.

Repetați exercițiul de 10 ori cu fiecare picior, apoi de 10 ori cu ambele picioare deodată. Atragem atenția că toate degetele, și mai ales degetul mare, se îndoaie în timpul mișcării.

2) Așezați-vă din nou cu picioarele paralele și tălpile pe sol, degetele întinse. Împingeți călcîiul înainte, în așa fel încît talpa piciorului să se curbeze, iar degetele, sprijinite în podea, să se îndoaie (fig. 1).

Întindeți atunci degetele, împingeți din nou călcîiul înainte și continuați mișcarea atît timp cît degetele pot atinge solul.

Executați mișcarea pe rînd de trei ori cu fiecare picior, apoi de trei ori cu amîndouă picioarele deodată.

3) Din aceeași poziție, picioarele paralele și tălpile lipite, lăsați să alunece talpa piciorului înainte pe sol, păstrînd contactul permanent cu podeaua prin toate cele cinci degete, mai ales cel mare. Cînd degetele nu mai pot atinge solul, trageți piciorul înapoi și începeți exercițiul cu celălalt picior. Repetați mișcarea de cinci ori cu fiecare picior, alternativ, iar apoi de alte cinci ori, cu ambele picioare deodată. Tălpile paralele și lipite.

4) Tot din poziția șezînd pe scăunel, lipiți tălpile față în față, avînd grijă ca degetele picioarelor (în special cele mici) să fie lipite. Împingeți picioarele ușor înainte, lăsîndu-le să alunece pe marginea externă a labei, atîta timp cît degetele și marginile picioarelor pot rămîne lipite unele de altele. Apoi trageți picioarele înapoi.

5) Șezînd în pat sau pe scăunel, încercați să mototoliți sub tălpi, cu ajutorul degetelor de la picioare, o pînză sau un cearșaf pe care veți așeza o greutate, care poate fi crescută treptat pînă la cîteva kilograme (fig. 2).

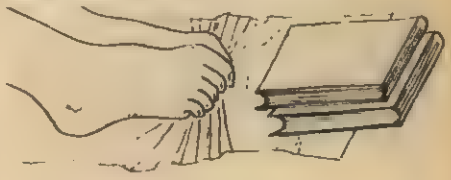

Fig. 2

6) Șezînd pe scăunel și puneți-vă dinainte o castană, un ciorap sau o bucățică de pînză, obiect pe care îl veți prinde cu ajutorul degetelor (nu între degete!), îl veți ridica și-l veți lăsa să cadă de cîte 5-10 ori cu fiecare picior.

Prof. A. M. ENĂCHESCU

actualităţi CINEMATOGRAFICE

ALEKSEI BATALOV ÎN „MERG SPRE NECUNOSCUT"

Corespondenţă specială din Moscova de A. SABANOV

„Mama", „Zboară cocorii", „Omul meu drag", „Doamna cu căţelul"... Ultimele filme în care l-am văzut pe actorul Aleksei Batalov ne lăsaseră amintirea unei interpretări de o subtilitate rar întîlnită. Acelaşi Batalov ne revelase, cu originala sa adaptare cinematografică după nuvela „Mantaua" de Gogol, un aspect nou al personalităţii sale artistice.

Apoi, pe neaşteptate, a urmat o lungă absenţă de pe ecrane a artistului. Timp de cîteva luni, o gravă boală de ochi l-a ţinut departe de platourile de filmat pe actorul şi regizorul Aleksei Batalov. Acum însă, acest nume îndrăgit de spectatori va apare din nou pe ecrane, pe genericul noului film „Merg spre necunoscut".

— Sînt de-a dreptul captivat de noul rol la care lucrez — declară Aleksei Batalov. Fizicianul Gusev e doar contemporanul meu, un om de o inteligenţă neobişnuită, care îşi pune întreaga străduinţe, întreaga ştiinţă în slujba poporului şi nu cedează în faţa dificultăţilor. Mă atrage în special, la acest film, cercul larg de probleme pe care le tratează. Şi, în plus, e pentru mine o adevărată încîntare să lucrez cu un regizor de talia lui Mihail Romm.

Scenariul filmului „Merg spre necunoscut", semnat de D. Hrabrovîţki împreună cu regizorul M. Romm, are ca temă pasiunea şi abnegaţia cu care savanţii sovietici caută răspunsul la una din cele mai de seamă probleme ale ştiinţei moderne: punerea energiei nucleare în slujba omului, a viitorului său paşnic. În prezent, filmările se desfăşoară intens pe platourile studioului Mosfilm.

Aparatul de filmat a pătruns cu îndis

Aspect de la turnarea filmului „Reportaj cu ştreangul de gît".

„REPORTAJUL" LUI FUCIK PE ECRAN

Una dintre cele mai îndrăgite cărţi, tragică şi optimistă totodată, zguduitor document al dîrzeniei şi fermităţii comuniste, „Reportaj cu ştreangul de gît", va vedea lumina ecranului.

Scenariul care adaptează cinematografic „reportajul" a fost încredinţat unui valoros reprezentant al tinerei generaţii de prozatori cehi, lui Jan Otcenášek, autorul impresionantei povestiri: „Romeo, Julieta şi întunericul"; avînd colaborator pe regizorul filmului, Jaroslav Balik, el a căutat să nu se îndepărteze cu nimic de la textul şi mai ales de la subtextul cărţii lui Fucik. „Singurele documente ajutătoare au fost amintirile soţiei eroului, Gusta Fucikova. Vrem ca filmul nostru să exprime fidel spiritul combatant comunist al operei literare", declară autorii ecranizării. Şi intenţia exprimată prinde viaţă în timpul filmării.

Jaroslav Balik se află la al treilea film al său. Primul, care a rulat la noi sub titlul de „Bomba", constituia o meritorie incursiune în peisajul moral al muncitorilor cehi contemporani de pe un mare şantier. „Repetiţia continuă" — titlul celui de-al doilea film — se preocupă de cazul unui tînăr actor înfumurat de pe urma succeselor. Examenul de maturitate pentru regizorul Balik îl constituie însă această dificilă ecranizare a cărţii cunoscute în lumea întreagă. Faţă de viitorul film, exigenţele publicului sînt maxime. O mare problemă artistică a reprezentat-o alegerea interpretului pentru rolul lui Fucik. Pînă la urmă, rolul a fost încredinţat unui tînăr actor de la Teatrul „Burian" din Praga, Ilia Racek. Fucik reprezintă primul său mare rol de film şi emoţiile nu sînt nici ele mici. Soţia lui Fucik va fi interpretată în film de către artista Jana Svormova, de la Teatrul din Pardubice.

A. M.

SCANDALUL „VIR

A trecut cîteva luni de cînd juriul Festivalului cinematografic de la Cannes a acordat marele său premiu, „Ramura de palmier", filmului spaniol „Viridiana" (era primul film realizat în patrie, după aproape un sfert de veac de exil voluntar, de către cunoscutul cineast progresist Luis Bunuel). Dar nici pînă acum nu s-a stins furtuna stîrnită în cercurile ecleziastice şi în cele ale dictaturii franchiste de această neaşteptată încununare a unui film pro-

Pentru cine ştie să vadă dincolo de aparenţele sale inofensive, povestea tinerei călugăriţe Viridiana, care — după ce se loveşte de adevărurile vieţii — renunţă la gîndul de a se reîntoarce la mînăstire, e într-adevăr încărcată cu un puternic potenţial exploziv. Ea denunţă, în ultimă analiză, obscurantismul şi ipocrizia moralei oficiale.

S-a sesizat aşadar Vaticanul şi filmul a fost îndată condamnat ca purtător al unor tendinţe „blasfematoare" la adresa bisericii catolice. S-au sesizat oficialităţile franchiste, simţindu-se vizate de implicaţiile satirice ale filmului, şi s-au grăbit să-l interzică. A fost urgent demis şi directorul cinematografiei spaniole — acel care, la Cannes, a avut cinstea să ia în primire, în numele ţării sale, „Ramura de palmier" acordată lui Bunuel — pentru că n-a intuit la vreme

Reconstituind gruparea, atitudinile şi gesturile personajelor din tabloul lui Leonardo da Vinci „Cina cea de taină" (sus), regizorul „Viridianei" a realizat una din cele mai puternice scene ale filmului (cadrul de jos).

...ție în bucătăria soților Gusev (A. Batalov și T. Lavrova).

Acasă la bătrînul Gusev. În rolul tatălui, N. Sergheev; în cel al fiului, A. Batalov.

„DIANA"

...rosivitatea scenariului și a aprobat în ...od oficial realizarea filmului.

Particularitățile coproducției (filmul ...fost realizat și cu capital mexican) au ...rmis importarea „Viridianei" în Franța, ...ar autoritățile de la Madrid exercită ...rsiuni pe cale diplomatică pentru a-i ...mpiedica apariția pe ecranele franceze ...fac tot posibilul pentru a-i zădărnici ...rezentarea și în alte țări europene.

Scena de mai jos, o ingenioasă reconstituire a compoziției și atitudinilor personajelor din celebra „Cina cea de taină" a Leonardo da Vinci (pe care o reproducem de asemenea), a prilejuit unuia din principalele acte de denunțare aduse de reprezentanții Oficiului catolic al cinematografiei. E vorba de momentul final al acțiunii, cînd — în fața dezgustătoarei orgii organizate în casa ei de către declasații cărora le-a oferit adăpost — Viridiana devine conștientă de ...limentul convingerilor sale religioase.

Dar „sacrilegiul" comis de bătrînul ...nostru al cinematografiei spaniole îl ...nstituie, mai mult chiar decît înțepăturile la adresa misticismului și obscurantismului, evident periculoasele aluzii la realitățile sociale spaniole, dezvăluite cu subtilitate în „Viridiana".

Ana ROMAN

DESPRE COPII — PENTRU ADULȚI

Corespondență specială din Varșovia de Janina ZDANOWICZ

— O, oameni buni, nu-mi luați copilul! Sînt singură, absolut singură! Știu că lui n-are să-i fie bine... dar e al meu...!

— Liniștiți-vă! Deocamdată problema e în deliberare.

Tribunalul deliberează: „Trebuie oare luate acestei mame alcoolice drepturile părintești asupra băiatului ei, dîndu-i pe mîini mai bune, sau să i se mai acorde o dată încredere? Femeia este mai curînd slabă decît rea, dar își iubește copilul și e la rîndul ei iubită de acesta. Deci, ce e de făcut?" Iată dilema pe care o pune în fața spectatorilor noul film al regizorului polonez Jerzy Passendorfer (între altele, realizatorul filmului „Atentatul"). Noul film e intitulat „Sentința" și adaptează nuvela „Încă unul care are nevoie de dragoste" de Jerzy Przedziecki.

An de an se realizează în Polonia tot mai multe filme despre copii, unele pentru copii, altele destinate exclusiv adulților. Sînt cunoscute și peste hotare filme ca „Barbara" (premiul „Leul de bronz" la al XII-lea Festival al filmelor pentru copii de la Veneția, în 1960) sau „Vizita președintelui" (premiul „Scoica de argint" la Festivalul internațional de filme de la San Sebastian, în 1961) și „Actul de naștere" (Premiul I la Festivalul internațional de filme pentru copii de la Veneția din 1961). Acțiunea acestuia din urmă se desfășoară în anii ocupației hitleriste și evocă în trei nuvele, trei episoade ale dramelor războiului văzute prin prisma suferințelor unor copii. În ce privește „Vizita președintelui", filmul este o povestire emoționantă despre un băiat din zilele noastre care nu are mamă. Tatăl, ocupat cu treburile sale, îi acordă copilului prea puțină atenție, prea puțină căldură. În singurătatea sa, băiatul își plăsmuiește din închipuiri o țară de basm al cărei președinte, bun și iubitor, are trăsăturile tatălui său. El îl vizitează pe copii și-i dăruiește dragostea și atenția după care jinduia.

În proiectele cineaștilor polonezi e prevăzută, pentru viitorul apropiat, crearea a noi filme avînd ca temă viața copiilor.

Unul din eroii fil... „Sentința" ai regiz... Jerzy Passendorf...

V-AȚI UITAT OCHELARII ȘI COPILUL, MISTER JOHN...

Mister John din Chicago, Detroit, New York sau Philadelphia își coborî picioarele de pe cristalul biroului, ridicîndu-se mirat de pe fotoliu. Mai citi o dată rîndurile puține, bătute mărunt la mașină, și pe dată fu cuprins de furie.

Într-adevăr, scrisoarea recomandată „air mail", pe care o primise chiar atunci, n-avea de ce să-l bucure, deși i se atrăgea respectuos atenția că-și uitase în Berlinul vestic — încă de pe cînd își făcea acolo stagiul de caporal — o pereche de ochelari fumurii cu rame din material plastic, precum și un copil de patru ani din carne și oase.

Ochelarii și copilul — un băiețel — erau incontestabil proprietatea lui. Ochelarii îi uitase în camera de hotel din Berlin, unde se-ntîlnea de obicei cu Brigitte. Cît privește copilul... cum naiba l-o fi botezat nemțoaica aceea tînără și naivă pe care a „împușcat-o" numai din cîteva fraze cu aproape cinci ani în urmă, la Zoo...? Nu, nu, aia a fost Lotte, abandonată după o lună de amor nebun. Pe Brigitte a întîlnit-o pe Kurfürstendamm, zglîind pofticioasă ochii la vitrina încărcată cu mătăsuri franțuzești. Da, își amintește acum:

— Hello, blondy, vrei să intrăm înăuntru și să-l întrebăm pe negustor dacă în prăvălia lui dolarii au curs?

— Ja, mister!

Ei, și asta a fost tot. Sau încă ceva, dar fără importanță. A trăit cu berlineza cîteva luni, pînă ce a observat că i s-a îngroșat cam dizgrațios talia. Și cum — dacă e vorba de pîntecoase — lui nu-i plac cu asemenea calități decît sticlele de whisky și portofelul...

Nu-și reamintește dacă i-a spus cumva că are în America o fabrică de margarină, un bloc cu trei ascensoare de serviciu și jumătate duzină de Cadillacuri, dacă i-a făgăduit că are să se logodească cu ea și și-a luat ori ba la revedere cînd a abandonat-o. După cum să-l tai și tot nu poate să precizeze unde și cum a cunoscut-o pe următoarea berlineză, mai nostimă, mai suplă, mai blondă; pe Trudy. În holul unui cinematograf, în U-bahn sau în vreun local?

Asta a fost tot. Și-acum — de unde naiba i-a aflat adresa? — madama asta nemțoaică încearcă să-i zvîrle pe cap un băiețel de patru ani pe care nu i l-a comandat, al cărui model nu-l interesează, chiar dacă seamănă cu el, un copil nedorit, a cărui factură n-o s-o onoreze...

★

În ultimul timp ziarele din R.F.G. vorbesc tot mai mult despre acest aspect al modului de viață american din Germania occidentală. Este vorba de copiii părăsiți de tații lor — militari americani care, după ce le-au sedus pe tinerele vest-germane, se leapădă de ele o dată cu uniforma militară, la terminarea stagiului și înapoierea în S.U.A.

În prezent peste 100.000 de „copii de ocupație" — cum li se spune acolo — își caută tații.

Ei sînt progeniturile nevinovate ale unor părinți cumplit de vinovați: în primul rînd militarii americani care, folosind dolarii și cîștigurile ilicite, rezultate mai ales din contrabande, reușesc să sucească capul tinerelor fete germane, care o duc greu cu slujba, cu cîștigul mizer, cu viața. Al doilea vinovat este însăși fata, care se lasă ademenită de un militar american lipsit de scrupule, chiar dacă acesta are buzunarele pline cu ciorapi de nylon sau furouri fine, produs al fabricilor Dupont, introduse în Germania occidentală fără plata nici unei taxe vamale.

Alarma din presă e ipocrită. E și firesc: stăpînii americani nu permit să li se facă morală. Și, mai ales, e tardivă.

Uneori însă, și foarte, foarte rar, militarul american care a „cucerit-o" pe durdulia „blondy" este un om cu bune intenții și, la terminarea stagiului militar, o ia cu el în America. Așa cum s-a întîmplat de pildă cu fiica unui mecanic de automobile din Berlin, pe nume Elleanor, care la 24 septembrie 1955 s-a căsătorit cu Johny, militar american. Bineînțeles... pînă la căsătorie au fost zile, săptămîni și luni agitate, cu baruri, cluburi americane și nopți de orgie cu dans și cu whisky.

Iată însă că, ajuns acasă, în Georgia, frumoasele zile din Aranjuez s-au terminat. Johny nu prea găsea de lucru, pînă ce nu a mai găsit de loc. Au venit pe lume și doi copii. Televizorul și mașina de spălat rufe cumpărate în rate au fost ridicate de furnizor pentru neplata ratelor. Proprietarul casei nevrînd să țină seama de argumentele lui Johny, i-a aruncat boarfele și familia în stradă.

În cocioaba în care au fost siliți să se adăpostească, certurile au izbucnit cu furie. Johny își înecă necazul în whisky, pînă ce Elleanor și copiii au luat drumul azilului. Acolo ea trebuia să muncească pe brînci doar pentru întreținere. Johny a dispărut.

Desperată, Elleanor și-a vîndut ultimele boarfe și cu mare greutate a reușit să obțină bilete de vapor pentru ea și copii, repatriindu-se.

Îmbătrînită, dezamăgită, s-a adresat consulului american s-o ajute să dea de urma soțului, pentru ca cel puțin să poată divorța de el. În luna martie a.c. Elleanor a primit răspuns de la dl. consul. Acesta îi aducea la cunoștință că nu o poate ajuta, ci doar îi dă un „sfat bun": să facă o cerere către autoritățile vest-berlineze pentru a obține un ajutor de paupertate...

Maria ARSENE

Recunoașteți acest oraș?

Este Parisul... Săptămînalul francez „L'EXPRESS" publică într-unul din ultimele sale numere această fotografie — adevărat act de acuzare a modului de viață capitalist: la numai 10 minute distanță de strălucitoarea „Place de l'Etoile", în suburbia industrială NANTERRE, există cartiere întregi de asemenea cocioabe, în care „locuiesc" oameni ai muncii algerieni.

Consumatorii și-au spus cuvîntul

Stînga: Iată cum funcționează o mică uzină casnică: aragazul „Tîrnava", prevăzut cu avertizor sonor, frigare acționată electric și cuptor anexă pentru păstrarea caldă a mîncării. Dreapta: „Alaltăieri uitasem să scriu și despre șoșoni!..." (Și pensionara din fotografie a venit din nou tocmai de pe șoseaua Giurgiului ca să-și completeze impresiile).

Asemenea razelor reunite în focarul unei lentile, în sala celui de-al III-lea Pavilion de mostre s-au întrunit oameni din cele mai diverse categorii, din cele mai diferite locuri, oameni cu vîrsta cuprinsă între cravata pionierului și bastonul pensionarului.

Privind în profunzime, ai fi constatat că tot ce se afla în incinta devenită neîncăpătoare a pavilionului s-ar fi putut înscrie în aria unui triunghi. Un triunghi viu, ale cărui laturi sînt desenate prin cuvintele: producător — comerț — consumator. Vreo 300 de întreprinderi s-au străduit să dea viață primei laturi.

În standuri — bilanțul în imagini concrete. Dar dacă toate cele 9.577 de asemenea imagini (față de 8.855 în anul trecut) ar fi căpătat printr-o minune glas, primele lor cuvinte n-ar fi fost retoricele: „Poftiți și cumpărați!" ci: „Vă rugăm, dați-vă părerea!"

Tocmai această părere au urmărit să o afle Ministerul Comerțului în colaborare cu ministerele producătoare de bunuri de larg consum, inițiind din 1959 pavilioanele anuale de mostre. Centralizîndu-se toate aprecierile și sugestiile publicului, Ministerul Comerțului se poate astfel orienta mai bine în contractările sale cu industria, către articolele cele mai solicitate și modelele preferate de public.

Pentru a ne face o imagine asupra acestui referendum e destul să arătăm că numai în acest an, pînă la 1 noiembrie, s-au tipărit 580.000 de chestionare, adaptate specificului fiecărui raion. Cum au fost folosite aceste chestionare? În nomenclatorul expoziției, fiecare exponat purta un număr, de la 1 pînă la 9577. Trecînd de la stand la stand, vizi-

„Un bărbat între cinci femei" sau „despre disproporția dintre confecțiile de damă și cele bărbătești".

tatorul primea de la ghidul respectiv cîte un formular, pe care înscria numărul exponatului către care i se îndreaptă preferințele și își spunea apoi părerea în legătură cu aspectul pe care crede c-ar trebui să-l aibă în viitor articolul ce-l preocupa.

Din urnele în care au fost depuse de vizitatori, chestionarele au luat calea biroului special de prelucrare și centralizare, unde un colectiv de 20 economiști, statisticieni și merceologi le-au transcris în centralizatoare statistice.

Pînă în seara de 31 octombrie, cei 592.500 vizitatori au depus în urne 38.000 de chestionare, din care 22.000 au fost completate la standul de textile și încălțăminte.

Dacă în jurul calităților certe ale încălțămintei de copii expuse s-au consumat multe creioane pe parcursul caietelor de impresii, dispută în jurul celor „două linii" ale pantofilor adulților pare să fi necesitat și mai multe.

„Nu e neapărat nevoie să ne chinuim picioarele în vîrf ascuțit, numai fiindcă e modern!", ia în vîrful peniței... vîrful pantofilor tip „Guban" B. F., profesor de educație fizică.

Bineînțeles că părerile sînt împărțite. Sînt alții care afirmă că nu se chinuiesc de loc cu asemenea pantofi, ci dimpotrivă. Cert este că întreprinderile producătoare vor satisface preferințele „clasicilor" și „modernistilor". Dacă femeile oprite în fața standurilor de confecții și textile urmau cu greu invitația de la difuzor „Vă rugăm să înaintați ceva mai repede!", bărbații mergeau mai grăbiți, tot căutînd și alte costume în afară de cele foarte puține ca număr și foarte puțin „noi" pe care *le*-au întîlnit. Nici cravatele nu au reținut mai îndelung: la costume puține, cravate puține.

Compensația au dat-o stofele, sector în care producătorii au anticipat parcă viitoarele sugestii. Dovada? O remarcă în colectiv: „Ne-au plăcut foarte mult și abia așteptăm să luăm prima bursă!" (un grup de studenți anul IV, Facultatea tehnico-economică, Institutul politehnic București).

Paralel cu însemnările publicului vizitator, și ghizii, reprezentanți ai întreprinderilor producătoare, și-au transcris în caietele lor personale cele mai interesante observații și, desigur, o dată ajunși „acasă", paginile acestea vor constitui pentru producători prețioase coordonate pe drumul îmbunătățirii continue.

Pînă atunci însă și însemnările ghizilor, ca și condicile de impresii au luat calea biroului de prelucrare și centralizare.

Rezultatele acestui complex sistem de detectare a preferințelor maselor consumatoare?

Anul acesta, ca efect al statisticilor de la al doilea Pavilion, au apărut în magazinele alimentare conservele în borcane tip „Omnia", derivatele de lapte în pahare ceruite, înghețata preambalată și multe altele.

S-au pus în vînzare țesăturile creponate și electroplușate, iar confecțiile pentru adolescenți n-au mai constituit o problemă ca în anii anteriori.

În domeniul radiofoniei, anul 1961 a adus în locuințele noastre numeroase tipuri noi de aparate de radio (anul acesta s-au inițiat și niște chestionare speciale pentru sectorul radio, care, după completare, pot fi expediate prin poștă pe adresa pavilionului. Cele mai substanțiale răspunsuri vor fi distinse cu premii constituite, bineînțeles, din... aparate de radio).

★

O dată trecute cele 60 de minute, legătura cu pavilionul se păstrează totuși mai departe.

Întorcîndu-se între ai lui, la Pașcani, colectivistul C. Tarcan a luat în valiză peste 30 de chestionare și prospecte. Le-a arătat vecinilor și prietenilor. S-a bucurat de hotărîrea luată ca și alți colectiviști să vină să vadă pavilionul.

Și într-o seară, în liniștea casei în care parcă și vedea amplasate unele din articolele văzute la București, a comunicat toate aceste lucruri direcției pavilionului de mostre.

Un plic din sutele sosite zilnic...

Completînd chestionarul special privitor la aparatele de radio, tubulatorul V. Gheonea, de la Șantierul naval Galați, a adăugat o lungă scrisoare în care dă ample și competente sugestii nu numai radiofoniștilor, ci și producătorilor bicicletei „Carpați".

Colectivistul Teodor Popescu din comuna Ștefănești, regiunea Suceava, a vizitat pavilionul prin... presă. Văzînd într-un număr al „Scînteii" fotografia mașinii „Tîrnava", cere prin scris adresa «de unde am putea cumpăra această mașină de gătit ce ne este necesară ca mostră pentru membrii G.A.C. „Drumul lui Lenin" și alte G.A.C. din localitatea noastră».

Imaginați-vă drumul de la vetrele strîmbe orbindu-te cu fumul lor acru de coceni, pînă la acest modern atribut gospodăresc. Într-adevăr, „Drumul lui Lenin"!

Vizitarea pavilionului l-a îndemnat pe salariatul Mircea Hoblea de la Administrația centrală a Academiei R.P.R. să trimită pe adresa pavilionului o scrisoare detaliată, propunînd producerea pe viitor a unui reșou electric care prin răsturnare devine spirtieră, articol ce și-ar dovedi utilitatea atît acasă cît și în excursii.

Exemplul lui Mircea Hoblea demonstrează și el că vizitarea pavilionului, departe de a fi simplu prilej de observație pasivă, poate deveni un stimulent viu în frămîntările creatoare ale inovatorilor.

Referendumul prilejuit de cel de-al III-lea Pavilion de mostre a reflectat limpede preferințele publicului consumator.

În curînd vom vedea concretizate în vitrinele magazinelor rezultatele părerilor pe care publicul consumator și le-a exprimat cu prilejul celui de-al III-lea Pavilion de mostre.

Lucian DUMITRESCU
Fotografii de Elena GHERA

„Vreau să-mi spun și eu părerea!"

La biroul special al pavilionului se prelucrează și se centralizează sutele de mii de impresii.

Astfel din cele 60 de minute în care parcurgeau kilometrul de exponate, vizitatorii (în medie, 25-30.000 zilnic) nu rămîneau pasivi spectatori de expoziție nici măcar un singur minut, ci participanți efectivi la eforturile producătorilor de bunuri, în care lupta pentru calitate își spune din plin cuvîntul.

Dar în afară de completarea formularelor, vizitatorii au avut posibilitatea să-și exprime părerea despre noile produse și în paginile condicilor de impresii și sugestii.

Iată un apel și un anunț: „Ceainice, că vine iarna!" (s-o fi auzit pînă la Mediaș?)

În mijlocul multor jucării (ah, jucăriile!) care nu-și justifică prin nimic denumirea de mostre, micile vehicule de la „Ideal"-Mediaș (printre care ultima noutate: „scuterul liliput") abia își așteaptă „șoferii".

Muncitorii din Tg. Mureș s-au arătat însă mai darnici decît colectivele celorlalte fabrici de jucării, prezentînd cele trei modele de truse de traforaj („mult mai bune și mai frumoase decît cele de import!"—cum specifică unul din vizitatori) Pe cînd o varietate cît mai bogată de jocuri „mecano"? „Copiilor le place să creeze! Oferiți-le materialul!"—exclamă o profesoară.

Lomonosov observînd trecerea planetei Venus prin fața discului solar, la 26 mai 1761.

UN GENIAL OM DE ȘTIINȚĂ, UN PRECURSOR

MIHAIL LOMONOSOV

Articol scris pentru „Flacăra" de Alexandr FEODOROV, candidat în științe tehnice

La 26 mai 1761 oamenii de știință își îndreptau lunetele și telescoapele spre planeta Venus; ei așteptau cu nerăbdare un rar fenomen astronomic: trecerea „luceafărului de dimineață" prin fața discului soarelui. Tic-tacul ceasornicelor număra ultimele secunde. Discul planetei Venus se apropia încet de Soare... Și în momentul în care o jumătate de planetă a apărut pe fondul luminos al Soarelui, deasupra celeilalte părți a planetei s-a ivit un chenar subțire de foc, observat de toți cei care urmăreau cu atenție tot ce se petrecea pe cer. Un singur observator a înțeles corect și a explicat în mod științific cauzele fenomenului: savantul rus Mihail Lomonosov. În ziua aceea, acum 200 de ani, el a stabilit existența atmosferei pe Venus. Dar activitatea savantului rus nu s-a impus numai prin această descoperire.

Aproape că nu există domeniu al științei și culturii de pe vremea sa la care Mihail Lomonosov — de la a cărui naștere se împlinesc 250 de ani — să nu fi adus o contribuție apreciabilă. Cunoscutul savant sovietic academicianul S.I. Vavilov scria despre Lomonosov: „A fost naturalist cercetător, filozof, poet, întemeietorul limbii literare ruse, istoric, geograf, militant politic. Prin cunoștințele sale enciclopedice, începînd cu poezia, arta plastică și terminînd cu marile descoperiri din fizică și chimie, M.V. Lomonosov a demonstrat, ca nimeni altul, unitatea tuturor manifestărilor spiritului uman, ale artei și științei, ale gîndirii abstracte și tehnicii concrete".

Într-un secol în care domina idealismul, Lomonosov privea fenomenele naturii de pe poziții materialiste. El căuta să cunoască legile naturii bazîndu-se pe realizările științelor naturale și respingînd ideea influenței oricăror forțe supranaturale. „Cel mai bun mijloc pentru căutarea adevărului este să ajungi la teorie prin observații, iar prin teorie să corectezi observațiile" — scria el într-una din lucrările sale.

Lomonosov a creat o concepție unitară și logică asupra naturii, pornind de la principiile atomismului, pentru a cărui continuă dezvoltare a depus multe eforturi și energie.

În elaborarea teoriei atomiste, Lomonosov a dezvoltat și bazele teoriei cinetice a materiei, adică a legat materia și mișcarea într-un tot indisolubil.

În anul 1748, la Sanct Petersburg, pe ostrovul Vasilievski a fost construită din inițiativa lui Lomonosov, alături de Academia de științe, o clădire de cărămizi cu un singur cat: era primul centru experimental al științei ruse. Zile întregi, iar uneori și nopți întregi, Lomonosov le petrecea în laborator. Aici savantul a creat zeci de aparate și instrumente științifice originale, a efectuat mii de experiențe fizico-chimice extrem de precise. În celebrul său laborator, Lomonosov punea bazele chimiei fizice, știință care s-a dezvoltat furtunos în zilele noastre.

Este imposibil să te oprești amănunțit asupra tuturor domeniilor științei și artei în care a activat Lomonosov. El a studiat fenomenele electricității atmosferice și și-a expus considerațiile cu privire la caracterul și originea acestor fenomene, s-a ocupat de meteorologie, a inventat și construit un aparat pentru determinarea vitezei vîntului, un barometru original și zeci de alte instrumente.

Lui Lomonosov îi aparține ideea înființării „Serviciului timpului", adică a unei largi rețele de stațiuni meteorologice. El a construit aparate optice complexe, inclusiv un original telescop cu oglinzi și renumita „lunetă pentru privit noaptea", cu ajutorul căreia, pe mare, se puteau distinge mai clar stîncile și navele.

O importanță deosebită o au lucrările lui Lomonosov în domeniul geologiei, metalurgiei și mineritului. El nu numai că a explicat corect multe procese geologice, ci a și propus procedee raționale de prelucrare industrială a minereurilor. Admirabila carte a lui Lomonosov „Bazele elementare ale metalurgiei sau ale mineritului" a fost o călăuză indispensabilă pentru multe generații de ingineri ruși.

Lomonosov a fost nu numai un om de știință, ci și un talentat poet, dramaturg, artist.

Încîntat de frumusețea mozaicurilor italiene, el a luat hotărîrea de a făuri în patria sa asemenea opere de artă. Peste 4.000 de experiențe a efectuat Lomonosov în acest scop, și în cele din urmă a izbutit. El a creat, după schițele sale, zeci de mozaicuri, dintre care multe s-au păstrat pînă în zilele noastre. Contemporanii noștri admiră în mod deosebit mozaicul lui Lomonosov „Bătălia de la Poltava", care se păstrează la Leningrad și care are 8,30 metri lățime și aproape 8 metri înălțime. Culorile pure strălucesc și acum atît de viu, încît ai zice că mozaicul a fost realizat de foarte puțină vreme.

Prin lucrările sale în domeniul istoriei, filozofiei, geografiei, Lomonosov a adus o mare contribuție la dezvoltarea științei moderne. Lui, de exemplu, îi aparține ideea valorificării economice a regiunilor din Nordul îndepărtat, precum și ideea creării Căii maritime de nord. Dar pe atunci țelurile acestea depășeau puterile Rusiei. Ele au fost atinse abia în vremea noastră, în anii Puterii Sovietice.

Lomonosov s-a preocupat necontenit de dezvoltarea culturii și instrucțiunii, fiind de altfel și fondatorul primei universități din Rusia.

Lucrările remarcabile ale lui Mihail Vasilievici Lomonosov, marele savant și patriot rus, au luat-o cu mult înaintea timpului. „Vlăstar al semințelor aruncate de Lomonosov" — așa a denumit în mod fericit academicianul S. I. Vavilov știința zilelor noastre.

Elevii și discipolii lui Lomonosov au dezvoltat ideile lui, au îmbogățit știința cu noi descoperiri minunate. „Semințele" aruncate de el acum două veacuri dau și astăzi o recoltă bogată.

Ați știut că...

... atunci cînd pămîntul se cutremură sub ocean, undele propagate în masa lichidă lovesc în suprafața apei, provocînd pe bordul vaselor șocuri care fac uneori echipajele să creadă că vasul lor s-a lovit de o stîncă? Marile cutremure submarine pot provoca prăbușiri ale fundului oceanic.

... mimoza, floarea atît de cunoscută, oferă și un prețios produs industrial utilizat pentru argăsirea pieilor?

... eschimoșii încrucișează din cînd în cînd în cînd atelajul de sănii cu lupii, pentru a spori rezistența fizică a harnicelor animale de atelaj?

... păsările migratoare care călătoresc în timpul nopții se orientează după stele? Un lot de pitulici lăsate în libertate sub un cer „artificial" au zburat după direcția pe care le-o indicau „stelele" a căror poziție era schimbată după voință.

... albina are niște fălci atît de puternice încît este în stare să-și taie drum cu ele cînd este închisă într-o cutie de carton?

... fenomenele meteorologice de la Polul Sud sînt asemănătoare celor din perioadele glaciare, cînd omul încă nu apăruse pe glob? Termometrul rămîne în timpul iernii sub minus 50°, iar uneori atinge minus 70°. Vara, temperatura medie este de minus 20°.

... unii arbori au proprietatea de a se „vaccina"? Atacul viscului asupra ramurilor unor copaci poate împiedica o nouă infecție pe aceleași ramuri, întocmai cum vaccinul împiedică apariția bolii infecțioase respective.

... există peste 15.000 de specii de orhidee cunoscute, și dintre acestea nici una nu seamănă cu alta? Ele diferă atît prin formă și culoare, cît și prin miros, care poate fi asemănător cu cel de gardenie, violetă, crin sau cu miasmele cărnii intrate în putrefacție.

ficatul rinichiul, inima POT FI „REFĂCUTE"?

În urmă cu vreo două sute de ani, un biolog a întreprins o operaţie foarte... crudă şi ciudată. El a crescut într-un iaz mai mulţi tritoni (şopîrle acvatice), cărora le-a amputat apoi cîte o lăbuţă, o bucată de coadă, un maxilar sau un ochi. După cîteva luni, animalele operate şi-au înlocuit părţile tăiate ale corpului prin altele noi, de aceeaşi formă şi mărime ca cele iniţiale.

Savantul, care înregistra totul cu grijă, a calculat cîte fragmente din corpul tritonilor au fost îndepărtate în cadrul experienţelor. Cifra exactă era 687. Un adevărat „cimitir"!

PE URMELE TRITONULUI

Ceea ce a observat biologul la tritoni era fenomenul cunoscut astăzi sub numele de *regenerare*. Această capacitate a organismului de a-şi reface ţesuturile şi organele distruse nu este însă la fel de activă la toate fiinţele vii.

La hidra obişnuită de apă dulce, din orice parte tăiată creşte un organism matur; planariul, un vierme plat, îşi-poate reface numai dintr-o zecime de corp un organism întreg, avînd forma tipică de planariu, cu intestin, sistem nervos, muşchi; la rîndul lor, racii îşi pot reface uşor cîrligele.

Dar vieţuitoarele aflate pe treptele superioare ale scării animale? La acestea capacitatea de regenerare este limitată: lupul şi vulpea îşi pot regenera pielea afişiată, veverita îşi reface extrem de repede părul, organismul uman îşi reface de asemenea părul, unghiile şi îşi înlocuieşte plăgile printr-un ţesut cicatricial. Niciodată însă, în locul unor organe vitale pierdute nu se formează un ţesut asemănător cu cel „nobil" care a fost distrus.

„TALENTUL"... LIMFOCITELOR

Iată de ce oamenii de ştiinţă au încercat din cele mai vechi timpuri să găsească metode de regenerare artificială a ţesuturilor şi organelor distruse.

Încă acum vreo zece ani, biologul sovietic prof. Hruscev a reuşit să regenereze pentru prima oară ţesuturi umane. El a plasat fragmente

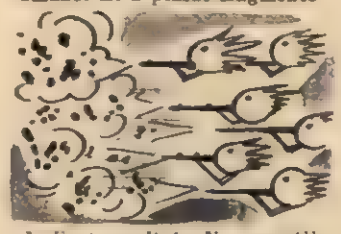

de ficat rezultate din operaţii într-un mediu nutritiv artificial. Bucăţica de ficat sporea în dimensiuni... pînă la un moment dat; apoi creşterea înceta. Dacă se adăuga însă o „soluţie" de globule albe, ţesutul continua să crească. Se cunoaşte rolul de „vînători de microbi" al globulelor albe, descoperit de marele savant rus Mecinikov. În ultimul timp însă, s-a constatat că ele posedă şi importanta proprietate de stimulare a refacerii ţesuturilor distruse.

Unele globule albe — şi anume limfocitele — dezintegrîndu-se în ţesuturi, cedează substanţele chimice pe care le conţin. Una din aceste substanţe, acidul ribonucleic, constituie un fel de „model", o „matriţă" după care sînt formate albuminele vii. Iar modelarea viitoarelor „cărămizi vii" ale organului distrus este în funcţie de prezenţa acestui acid.

Experienţele lui Hruscev au găsit astfel o explicaţie ştiinţifică. Biologii văd de aceea în cercetarea limfocitelor una din căile de descifrare a mecanismului de regenerare a ţesutului viu.

SE POATE ÎNTINERI UN ŢESUT?

Cercetări recente au arătat că în ţesuturile vii există şi alte substanţe care stimulează fenomenul regenerării. Acestea sînt prezente în cantitate mai mare la fiinţele aflate în stare embrionară sau la cele tinere, scăzînd o dată cu vîrsta. La animalele bătrîne se dezvoltă în schimb substanţele inhibitoare.

În laboratorul din Moscova condus de prof. Lev Liozner au fost regenerate pe această cale o serie de organe vitale ale animalelor superioare. Astfel la şobolani s-au extirpat complet un rinichi şi o parte din celălalt rinichi. După un timp, prin tratament cu suc embrionar, rinichiul rămas şi-a sporit volumul, preluînd integral funcţiile ambilor rinichi.

La fel, G.D. Tumanişvili şi colaboratorii săi au regenerat ficatul unor găini prin injectarea în organul tăiat a extractului de ficat embrionar. Efectul stimulator a fost uimitor, organul recăpătîndu-şi forma şi dimensiunea naturală.

Inima poate şi ea să-şi refacă ţesuturile.

Experimentînd pe animale, prof. A.N. Studiţki a reuşit încă acum cîţiva ani să provoace regenerarea artificială a unor muşchi importanţi.

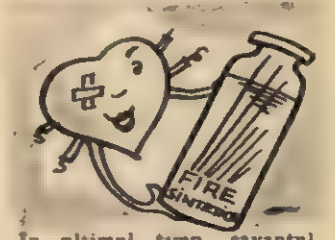

În ultimul timp, savantul sovietic a extins experienţele sale şi asupra celui mai „valoros" muşchi din corp: muşchiul inimii.

În mîinile biologului sovietic, legenda păsării Fenix, care a reînviat din propria-i cenuşă, a căpătat viaţă. Fragmente de muşchi cardiac provenite de la embrionii de găină au fost iniţial cultivate pe membrana unui alt embrion. Din fiecare „firicel" a crescut apoi un model redus al muşchiului părinte.

Interesante sînt de asemenea studiile prof. N. Siniţin, de la Institutul de medicină din Gorki. Înlocuind „peretele" inimii unor cîini cu fişii de materiale plastice, pe acest suport s-a format un ţesut viu, nou, care ulterior s-a umplut cu fibre musculare. Peretele nou format îşi putea îndeplini singur toate sarcinile ce-i reveneau (rezistenţă, contracţie etc.).

UN ALT CREIER?

În sfîrşit, creierul a constituit şi el obiectul de investigaţie al cercetătorilor sovietici. Multă vreme ţesutul cerebral a fost considerat incapabil de a se mai dezvolta în vreun fel, după maturitate. Celulele fragile ale creierului erau socotite drept un capital moştenit, care se poate eventual cheltui sau uza, dar care nu se mai poate reface nici măcar în proporţie de 1/1.000.

Savanţii sovietici au demonstrat însă că şi acest adevăr este foarte relativ. În laboratorul Institutului de biologie din Moscova, creîndu-se anumite condiţii favorabile, au fost determinate să se înmulţească celule ale scoarţei creierului.

Oamenii de ştiinţă sovietici descoperă mereu alte substanţe stimulatoare, alte „rezerve de viaţă" care vor putea fi folosite pentru refacerea ţesuturilor bolnave sau distruse. Se pare că boli din cele mai grave ale organelor vitale sînt provocate de alterarea mecanismului biostimulator. Iar descoperirea acestuia din urmă va duce fără îndoială la elucidarea multor capitole spinoase ale medicinei şi chirurgiei.

Dr. E. ROŞIANU

CITITORII NE SCRIU. NOI RĂSPUNDEM

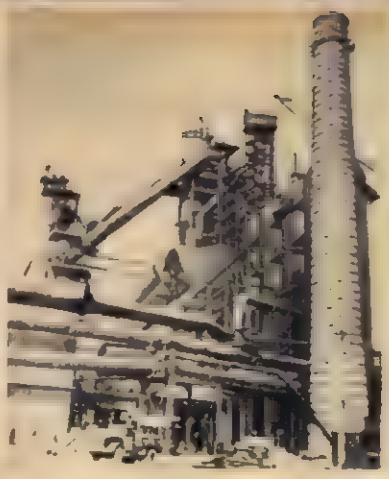

Un furnal nou intrat în funcțiune la uzina metalurgică „V. I. Lenin" din Krivoi Rog.

BAZELE METALURGICE ÎN U.R.S.S.

În Programul P.C.U.S. se stabilește că în următorii 20 de ani se va termina construirea celei de-a 2-a baze metalurgice a Uniunii Sovietice în Siberia. Despre acest lucru s-a scris și în revista „Flacăra". Aș dori să-mi răspundeți ce sînt aceste baze.

Alexandru CIULARU
electrician, Termocentrala Grozăvești

Răspundem tovarășului Ciularu:

În U.R.S.S., producția de metale feroase este concentrată în anumite regiuni ale țării, înzestrate în mod complex cu materii prime necesare și pe teritoriul cărora s-au construit uzine și combinate metalurgice moderne, cu un ciclu complet de producție (fontă, oțel, laminate). Aceste regiuni poartă și denumirea de baze sau centre carbonifero-metalurgice ale U.R.S.S.

Prima bază de acest fel este situată în principal în Ucraina, fiind denumită centrul carbonifer metalurgic din sudul U.R.S.S. Producția de oțel a acestui centru a crescut de la 2,4 milioane tone în 1913 la 24 milioane tone în 1959, ceea ce înseamnă că numai această bază metalurgică a Uniunii Sovietice a dat o producție de oțel mult superioară celei obținute în același an (1958) de Anglia (20,5 milioane).

În anii primului cincinal, P.C.U.S. a pus în fața poporului sovietic sarcina ca, pe baza folosirii bogatelor resurse de minereuri din Ural și a celor de cărbuni cocsificabili din bazinul Kuzneț, să crească în răsăritul țării cel de-al doilea centru carbonifero-metalurgic, ca o condiție vitală a înfăptuirii în ritm rapid a industrializării socialiste.

Încă în anii premergători celui de-al doilea război mondial s-au construit puternicele combinate metalurgice de la Magnitogorsk, Kuzneț, Nijni-Taghil, care, împreună cu uzinele metalurgice construite în anii războiului, au jucat un rol deosebit în asigurarea potențialului industrial-militar necesar obținerii victoriei în Marele Război pentru Apărarea Patriei.

Pentru a caracteriza capacitatea celui de-al doilea centru metalurgic al U.R.S.S. este suficient a se arăta că numai producția de oțel a Uralului a crescut de la 0,9 milioane tone în 1913 până la 19 milioane tone în 1958, fiind aproape egală cu întreaga producție de oțel obținută în același an de Franța și Belgia luate împreună.

Congresul al XX-lea al P.C.U.S. a adoptat hotărîrea de a crea în Siberia apuseană o nouă și puternică — cea de-a treia — bază metalurgică a U.R.S.S., cu o producție de fontă de 15-20 milioane tone anual. Lucrările de construcție a acestei baze se desfășoară cu succes.

Programul P.C.U.S. adoptat la Congresul al XXII-lea al Partidului trasează sarcina ca în următorii 20 de ani siderurgia sovietică să ajungă la un nivel care să permită o producție de oțel de 250 milioane tone anual. În acest scop Programul prevede ca în perioada respectivă să fie terminată construcția în Siberia a celei de-a treia baze metalurgice și să se creeze încă două noi baze metalurgice puternice în partea centrală europeană a U.R.S.S., prin valorificarea minereurilor de fier din Anomalia magnetică de la Kursk, și în Kazahstan.

DOI PETROLIȘTI despre „PETRA OLEUM"

Cele patru articole documentare legate de istoria petrolului, publicate sub titlul „Petra Oleum" în „Flacăra", au fost primite cu interes de către cititorii revistei, în special de cei din industria petrolieră. Am primit la redacție mai multe scrisori care se referă la acest documentar. Publicăm două din ele.

„...Ca specialist în materie de petrol — ne scrie tovarășul inginer **Constantin IVANOVICI** *de la rafinăria Ploiești — consider că ați publicat o serie de materiale interesante legate de istoria petrolului. Articolele respective au o documentație din cele mai bune. Ele pot fi de mare folos pentru cei care n-au cunoscut toate fețele exploatării capitaliste și ale jafului desfășurat în trecut și la noi de către magnații trusturilor petroliere. În anumite capitole din aceste materiale documentare am recunoscut multe din lucrurile ce le aflasem de la tovarăși mai vîrstnici care au trudit sub regimul capitalist în rafinăria în care lucrez eu azi — adică cele ce se întîmplau aici sub exploatarea patronilor societății „Astra Română".*

De aceea vă scriu aceste rînduri cu satisfacția că am putut găsi în paginile revistei dv. un material interesant și folositor".

O altă scrisoare ne-a fost trimisă de tehnicianul George GEANGU de la Trustul de extracție-Pitești.

„Sînt cititor al revistei dv. Vă scriu în urma faptului că am citit articolele în legătură cu problema petrolului, pe care le consider deosebit de interesante. În primul rînd ele dezvăluie fața adevărată a luptei pentru petrol în lumea capitalistă, bătălie cu urmări nefaste pentru semenții muncii, dar educătoare de mari profituri magnaților petrolului. Întrucît lucrez de aproape 20 de ani în industria petrolieră, cunosc unele din faptele relatate în revista dv., dar am găsit în documentarul „Petra Oleum" și multe altele care m-au interesat în mod deosebit. Ca urmare, m-am gîndit să vă scriu și vă rog ca și în viitor să mai publicați astfel de materiale".

Fragment din „autorizația" de intrare în portul Callatis.

„TRIMITEȚI UN ZIARIST LA MANGALIA!"

Arhitectul Valentin Nădejde, de la Direcția monumentelor istorice, care conduce în Mangalia lucrările de restaurare a vechii moschei „Esma-Han", ne-a trimis o scrisoare prin care ne informează că o dată cu restaurarea au fost făcute și cîteva interesante descoperiri. „Dacă este posibil — ne scrie el — trimiteți un ziarist la Mangalia și îi voi pune la dispoziție materialul documentar".

Am răspuns scrisorii, trimițînd un reporter la Mangalia. Am aflat astfel că e vorba de restaurarea uneia din cele mai vechi moschei de pe teritoriul țării noastre; că această moschee, azi monument istoric, a fost ridicată aproximativ între anii 1421-1441. Ea a fost construită cu piatră din zidurile străvechii cetăți Callatis, cu coloanele unor temple antice grecești și pavată cu dale de proveniență romană. Printre pietre arhitectul a găsit o „autorizație" de intrare în portul Callatis dată de senatul orașului unui cetățean care a trăit în urmă cu vreo 2000 sau 2500 de ani. Autorizația este scrisă pe o bucată de marmură. De asemenea, primii constructori ai moscheii au pus în ziduri numeroase vase goale din lut ars, ceea ce se pare că ajuta la îmbunătățirea rezonanței acustice. S-a mai stabilit că sarcofagul roman care se află și acum lîngă moschee fusese transformat în cisternă de apă de constructorii moscheii.

Lucrările de restaurare vor fi în curînd terminate, așa încît ea va fi pusă la dispoziția vizitatorilor.

ALCOOL ȘI VITEZĂ!

Pe străzile Capitalei circulă din zori și pînă seara un număr tot mai mare de motocicliste. Dar observ cu îngrijorare că unii motocicliști gonesc cu viteză mare sau sînt neatenți.

Știu de asemenea că se produc accidente. Aș vrea să aflu ce măsuri ar trebui luate pentru evitarea acestora.

Teohare VORNICU
locatar la uzinele „Vasile Roaită" din București

Motocicliștii nu se conduc cu capul întors!

La întrebarea pusă de tovarășul Vornicu răspunde Serviciul auto și circulație din Direcția Generală a Miliției:

„Din analiza cauzelor care generează producerea accidentelor de către motocicliști, se desprind trei factori și anume: conducerea motocicletei în stare de ebrietate; conducerea motocicletei cu viteză excesivă și angajarea în depășiri neregulamentare.

Conducerea motocicletei în stare de ebrietate duce la pierderea echilibrului. Motociclistul devine dintr-o dată „curajos", demonstrează altora ce „poate" motocicleta sa mărind viteza și, în același timp, vrea să-și demonstreze „măiestria" față de persoana de pe șaua din spate; întreține discuții cu persoana din spate și pentru a fi auzit întoarce capul, ține ghidonul numai cu o mînă; se angajează în depășiri neregulamentare; intră cu viteză nepermisă în curbe sau intersecții etc. Într-un cuvînt este vorba de nerespectarea regulilor de circulație.

Pentru evitarea accidentelor este necesară nu numai munca educativă dusă de organele de miliție cu cei care nu țin seama de regulile de circulație, ci și colaborarea cetățenilor. Trebuie să lămurim pe motocicliști unde duce neatenția sau beția vitezei".

ATENTAT LA ESTETICĂ ȘI LA IGIENĂ

Deunăzi, am intrat cu familia în cofetăria „Carmen" de pe strada Brezoianu. Spre surprinderea mea, pe lîngă varietatea de dulciuri, ne-au întîmpinat aci grămezi de lăzi pline cu sticle, lăsate vraiște... Lăzile dădeau cofetăriei un aspect mai curînd de rampă de descărcare decît de local unde omul așteaptă să se destindă, să găsească o atmosferă plăcută.

Cazul nu este unic. Și în alte cofetării și restaurante am văzut asemenea stive de lăzi și de sticle goale, la doi pași de mesele de consumație. N-ar fi oare cazul ca responsabilii localurilor să fie obligați să pună capăt acestei stări de lucruri?

Aurel POPOVICI
funcționar — București

Un aspect de la cofetăria „Carmen".

CITITORII NE SCRIU • NOI RĂSPUNDEM

PE SCURT

GH. ARUȘTEIU — Arad. Ne-a sosit la redacție scrisoarea dv. cuprinzînd patru întrebări. În acest număr primiți răspunsul la una din ele: cel mai lung tunel din lume este Huntington-Lake care se află în California și măsoară 21,760 km. Al doilea ca lungime este tunelul Simplon, situat între Berna (Elveția) și Milano (Italia), măsurînd 19,780 km. La celelalte întrebări vă vom răspunde în numerele viitoare.

PAZSITKA IOAN și KINAL LADISLAU — Timișoara. Ne scrieți că v-au interesat mult fotografiile și textul referitoare la „Cea mai mică mașină din București", material apărut în numărul 41 al revistei noastre. Ne bucură că vă putem ajuta — după cum ne spuneți — la construirea unui microautomobil. Scrisoarea adresată de dv. prin noi constructorului mașinii am predat-o și urmează ca acesta să vă împărtășească personal din experiența sa.

NICOLAE LAZAROV — Copșa Mică. Pentru a vă abona la ziarul „Pravda" vă puteți adresa oficiului poștal din comuna dv. În ce privește publicațiile sovietice în limba română, vă recomandăm revistele „Uniunea Sovietică" și „Timpuri noi".

PETRE GRĂDINARU, Grupul școlar „Independența" — Sibiu. La cele două întrebări puse de dv. vă răspundem următoarelor: modelele de rochii de toamnă apărute în nr. 41 al revistei noastre sînt prezentate de trei persoane diferite și nu de una și aceeași, așa cum ați crezut dv. Există într-adevăr o oarecare asemănare între ele. De asemenea, vă informăm că modele de îmbrăcăminte de iarnă pentru bărbați s-au publicat și se vor mai publica în „Flacăra".

CITITORII CĂTRE CITITORI

Doresc să facă schimb de cărți poștale ilustrate următorii: Gheți Viorica, comuna Recaș, str. T. Vladimirescu nr. 1204, reg. Banat; Cocoș Silvian, muncitor, Cîmpulung Muscel, str. Dezrobirii nr. 85; Popescu Ramona, elevă, Colonia Valea Caselor nr. 28, raionul Găești, reg. Argeș; Nica Ileana, elevă, Craiova str. Maiakovski nr. 59 A.; Tudose Eugen, elev, comuna Glisești, raionul Gura-Humorului, reg. Suceava; Vasilescu Florica, elevă, comuna Săpata de Jos, raionul Costești, reg. Argeș; Constantinescu Julieta, elevă, Pitești, str. Smirdan nr. 17; Barbu Ștefan, elev, Tulcea, str. Sofia Nădejde nr. 7; Rotaru Iosif, radiofonist, comuna Ștefan cel Mare, str. Valea Seacă nr. 34, raionul Tg. Ocna; Mihăilă Gheorghe, mecanic, Brașov, str. Dr. Petru Groza nr. 5; Voicu Nelia și Ionica Anca, eleve, Cartea de Argeș, bd. Republicii Populare Romîne nr. 15.

Pe adresa „Flacării" sosesc zilnic zeci de scrisori din toată țara. Ne scriu cititori vechi și noi, ne scriu prieteni. În paginile revistei apar, număr de număr, multe materiale la sugestia cititorilor.

Rubrica de față vine să contribuie și ea la această strînsă colaborare dintre „Flacăra" și cititorii ei.

Cititorii ne scriu, noi răspundem! Scrieți-ne deci despre tot ce e nou și interesant în localitatea dv., în uzina sau întreprinderea în care lucrați. Spuneți-vă părerea despre cele apărute în revistă. De asemenea, întrebați-ne despre tot ceea ce vă interesează. Vă vom răspunde fie prin scrisori, fie prin rubrica de față. Fiecare cititor poate deveni un colaborator al revistei, un corespondent.

Așadar, scrieți-ne și trimiteți-ne fotografii interesante din toate domeniile de activitate. Scrisorile adresate redacției trebuie să cuprindă numele complet, adresa exactă și locul de muncă al expeditorului.

Garibaldi și presa românească

Anul acesta s-au împlinit o sută de ani de la marile mișcări populare care au dus la independența și unitatea Italiei. Evenimentul a fost sărbătorit în țara noastră printr-o seamă de manifestări culturale care au evocat lupta comună a celor două popoare pentru unitate și independență națională în veacul trecut. Cu acest prilej publicăm un articol, care relevă marele interes manifestat de publicațiile românești ale vremii pentru mișcarea de eliberare și unitate națională a poporului italian.

Lupta dusă de poporul italian în a doua jumătate a veacului trecut, pentru unitate și eliberarea națională de sub jugul austriac, cunoscută sub numele de Risorgimento, a fost urmărită — la vremea respectivă — cu un deosebit interes în țările române. Risorgimentul, pe de o parte, și lupta pentru Unirea Principatelor — prima etapă a unificării poporului român — pe de altă parte, au fost procese istorice desfășurate în bună măsură paralel și în care similitudinile de țeluri au dus la firești acțiuni de sprijin reciproc. De aceea, presa românească a înregistrat cu bogăție de amănunte etapele succesive ale procesului de unificare a Peninsulei Italice.

Deosebit de interesantă apare în aceste materiale de presă, încă din timpul războiului sardo-franco-austriac din vara anului 1859 urmărit cu pasiune de foile românești — figura luptătorului revoluționar Giuseppe Garibaldi, erou eliberator al Italiei. „Garibaldi — scria „Românul" — a trecut Ticinul și a intrat în Lombardia ei cei dintîi". Cîteva zile mai tîrziu, în aceeași foaie, se spunea că „izbînzile lui Garibaldi au covîrșit speranțele ce aveau toți admiratorii acestui bărbat" și eroul era calificat drept „viteazul șef al voluntirilor sau mai drept stindardul libertății și-al independenței Italiei". La București și la Iași, presa românească publica biografia lui Garibaldi, dînd amănunte asupra acțiunilor militare executate de voluntarii de sub comanda sa.

Un an mai tîrziu, desfășurarea campaniei de eliberare a sudului Italiei, întreprinsă de cei „o mie" de voluntari ai lui Giuseppe Garibaldi, sprijiniți de maselе populare asuprite din sudul peninsulei, a avut un răsunet deosebit în publicistica românească. Acțiunea extraordinară a „veteranului revoluției" — cum l-a numit Marx pe Garibaldi — împotriva zecilor de mii de soldați ai Bourbonilor, a fost urmărită pas cu pas, cu deplină încredere în izbînda finală a garibaldienilor, căci, cum scria o foaie bucureșteană a vremii, „pentru cei care luptă sub un asemenea stindard, a lupta și a birui face una". Garibaldi era numit de „Naționalul": „iluștru bărbat al Italiei"; de „Dîmbovița": „vechiul erou al libertății"; de „Steaua Dunării": „marele partizan" și de „Românul": „generarul independenței". Cîocnirii dintre „voința și patriotismul unei națiuni mari de 25 milioane" și „guvernul dreptului divin" i-au fost consacrate coloane întregi în presă și deseori informația era întreruptă pentru a face loc comentariului entuziast.

Sensul popular al luptei de eliberare garibaldiene a fost înțeles de presa înaintată din Principate. „Românul" arăta că Giuseppe Garibaldi „dă libertatea celor apăsați, dreptatea celor nedreptățiți, pîne celor flămînzi, îmbrăcăminte celor seavuți și despuiați de guvernul dreptului divin și tutulor bunăvoie, bucurie și amicia sa... eacă ce face Garibaldi și toată lumea este și va fi cu el". Pe Garibaldi l-a înțeles și C.D. Aricescu, ziarist înaintat, care i-a dedicat versuri stîngace, dar pline de semnificație:

„Dar cine e acela al cărui sonor nume
Insuflă spaimă, groază, despotilor din lume?
E bravul Garibaldi, optianul democrat,
E spada Italiei, stindardul ei sacrat..."

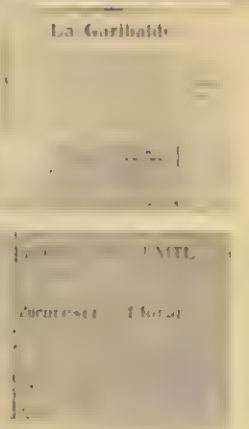

Mărturii ale interesului manifestat de presa vremii pentru eroul revoluționar Garibaldi.

În ciuda patriotismului său fierbinte și a devotamentului nesfîrșit pentru cauza eliberării naționale a Italiei, Garibaldi n-a fost în stare să conducă lupta poporului său pînă la crearea unei republici, astfel că burghezia și nobilimea italiană, exploatînd succesele militare ale lui Garibaldi, au unificat ele țara (1861) dar în jurul reacționarei case regale de Savoia.

În același an, Principatele Române își realizau unificarea pe plan politic și administrativ.

Oglindirea luptei lui Garibaldi pentru eliberarea și unitatea Italiei în presa românească de acum un veac constituie o vie dovadă a simțămintelor pe care le avea poporul român față de poporul italian și reprezintă totodată o pagină luminoasă a legăturilor de prietenie multiseculare care leagă cele două popoare.

Dan HAȘDEU

CARTI

Sergiu Fărcășan: „MICUL TELEVIZOR"

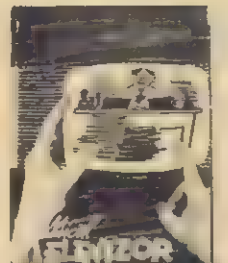

Recenta culegere de schițe ale lui Sergiu Fărcășan, purtînd titlul „Micul televizor", se recomandă ca o carte tonică. Deși paginile ei sînt populate intensiv de purtătorii unor viruși nocivi, cititorul o parcurge nu numai fără teamă de molipsire, dar și cu conștiința că „Micul televizor" conține și o bună terapeutică împotriva unor maladii generate de acei care încă mai staționează prin băltile pline de miasme ale vechiului. Iar concluzia cărții — transmisă clar și nedidactic — precum că respectivele hăiți, tot mai izolate, sînt în cursa de secare, e încă un îndemn la grăbirea procesului de dispariție a lor. Și aceasta pentrucă, datorită atitudinii autorului față de manifestările denunțate, „Micul televizor", care aduce pe ecranul său practici și figuri sortite unei iremediabile perimări, constituie — în ultimă instanță — o pledoarie convingătoare pentru promovarea noului din realitatea noastră socială. Stigmatizînd rămășițele unei mentalități retrograde, rizibile și dezgustătoare, risul demascator ce se degajă din schițele lui Sergiu Fărcășan contribuie la defrișarea drumurilor de tot ce e vetust, spre a se lăsa astfel cale liberă suflului proaspăt al vieții noastre noi.

Observarea realistă a vieții se află în cadrul „Micului televizor" în bună vecinătate cu virtuțile unei fantezii care plasticizează și îmbogățește semnificativ relatarea faptului. Originalitatea folosirii mijloacelor de expresie nu e de loc întîmplătoare. Astfel, Sergiu Fărcășan se dovedește un acuzator plin de vervă și de sclipitoare asociații imaginative în combaterea birocratismului, carierismului, oportunismului, risipei avutului obștesc, primirii de șperțuri, atitudinii de gură-cască și a altor asemenea apucături de rezonanță anacronică în realitatea noastră socialistă. Mărturie atau schițele: „Omul care dă din cap", „Omul care dă din gură", „Omul care dă din umeri", „Omul care mișcă din urechi", „Direcțiunea mișcării hîrtiilor", „Fiul adoptiv".

Proiectînd pe un fundal fantastic narațiunea întîmplărilor, hiperbolizîndu-le caricatural, ca de pildă în „Omul care mișcă din urechi", Sergiu Fărcășan mărește claritatea și forța de sugestie artistică a mesajului pe care-l transmite satira sa. De aceea, cu atît mai mult, ne dau un sentiment de insatisfacție artistică unele, e drept puține, pagini ale cărții în care notațiile satirice, consemnate netransfigurat, nu corespund caracterului peren al beletristicii. Așa se întîmplă cu unele fragmente din „Buongiorno, Căciula!", „Omul care dă din banii statului", „Omul care dă din picior".

Parafrazînd o afirmație din spiritualul „Mod de întrebuințare", asigurăm cititorii că în fața „Micului televizor" al lui Sergiu Fărcășan nu vor fi tentați de fel să întrerupă suculentele lui emisiuni.

Traian STOICA

CUPA TRECE MUNȚII

Cînd la 12 octombrie o echipă din cea de-a treia serie a categoriei B la fotbal a eliminat din „Cupa R.P.R." formația studențească Știința-Timișoara din categoria A, zeci de mii de buletine Pronosport au căzut la trierc. Numai în orașul Turda barometrul pronosportist a indicat optimism: toți participanții la concursul Pronosport au mizat pe echipa locală Arieșul!

„A fost un accident..." — au comentat cunoscătorii. „Să-i vedem în etapa următoare..." — zîmbeau sceptici.

Dar în seara zilei de 22 octombrie, cînd posturile de radio au anunțat că Arieșul-Turda a învins la scor tehnica echipă de categoria A, UTA, vestea s-a transformat în senzație. Astfel, în pofida scepticismului multora, modesta echipă a sticlarilor din Turda a ajuns să înfrunte în finala Cupei R.P.R. cunoscuta echipă bucureșteană Rapid.

SPERANȚA

Din clipa aceea orășelul ardelean a cunoscut o efervescență rar întîlnită. Speranța într-o victorie împotriva unui adversar atît de faimos ca echipa bucureșteană a fost deseori umbrită de îndoială. „Dacă l-am putea păzi pe Ozon!..." „...Dacă plouă, sîntem surclasați de tehnică...", „Dacă băieții se emoționează?" După aitea aupoziții barometrul suporterilor din Turda cobora lent spre îngrijorare.

Cei mai înfocați suporteri l-au urmărit pe jucători la antrenamente, îngîndurați. La 30 octombrie cineva a telefonat din Carei că, în întîlnirea din cadrul categoriei B, Arieșul a pierdut meciul cu 2-0 și vestea s-a răspîndit ca fulgerul prin centrul orașului aglomerat de lume. A început o săptămînă plină de neliniște. La 6 noiembrie sosește la Turda Filoti, antrenorul secund al Rapidului. El urmărește întîlnirea Arieșului cu Vagonul-Arad și nu-și poate reține un zîmbet: Arieșul joacă slab...

Dar în amintirea înflăcăraților suporteri mai stăruie frumoasele partide cîștigate în întîlnirile din Cupă. „Avem două extreme rapide...", „Bălțiu este foarte periculos la jocul cu capul...", „Cînd terenul e uscat, echipa merge totdeauna bine..." Speranța într-o victorie începea să se înfiripe din nou.

Firavul val de optimism l-a resimțit cel dintîi O.N.T.-ul: cîțiva suporteri au solicitat o excursie. Apoi dorința de a vedea și susține echipa în confruntarea din Capitală a cuprins uzinele și întregul oraș. Căile ferate au inclus două trenuri peste programul obișnuit și au căutat cel mai scurt traseu pentru ca valnicii suporteri să nu facă o călătorie prea lungă, iar regionalele C.F.R. București, Cluj, Timișoara și Craiova au fost solicitate cu vagoane de călători.

PRELUDIUL

Exact cu o săptămînă în urmă, 1.600 de călători părăseau Turda îndreptîndu-se spre București. În vagoane, lume pestriță: copii și bătrîni alături de tineri — dar cu toții copleșiți de emoție.

Abia ne-am așezat bagajele cînd ne-au atras la fereastră voci tumultuoase. Ce s-o fi întîmplat? Trenul trecea încet prin periferiile Turdei. Sute de oameni adunați la colțuri de stradă încurajau frenetic echipa. Cei rămași acasă erau optimiști...

Călătoream de cîteva ore și în tren nu dormea nimeni. Într-un compartiment, un băiat de vreo 14 ani își lipise nasul de fereastră și privea în noapte. „Nu vrea să se culce de loc — ni se plînge tatăl băiatului. Merg la București, la meci, numai pentru dînsul. Asta ca o răsplată pentru că învață bine..."

Înainte de Sighișoara cîteva picături de ploaie se proiectează pe geam. Cineva deschide fereastra. Într-adevăr, plouă! Și, ca și cum s-ar fi întîmplat cea mai mare nenorocire din lume, toți se întristează: „Ce-o să facă băieții pe timpul ăsta?"

Cînd cei 1.600 de călători au ajuns dimineața la București, cerul era noros. „Batem, nu batem, tot e un merit al echipei că a ajuns în finală".

CEL MAI TRIST MINUT

Așezați în tribuna I de pe Stadionul Republicii, înfocații suporteri ai Arieșului își jucau ultima carte a entuziasmului. Meciul începuse și echipa nu-și găsea cadența. Dar ei nu conteneau să încurajeze cu frenezie fiecare acțiune cît de mică a jucătorilor lor. Atacurile rapidiștilor sufocau apărarea turdenilor și golul plutea în aer. Inevitabilul a apărut în minutul 24: Ozon pasează lui Balint, acesta lui Georgescu, șut: gol! Un minut trist. Se părea că soarta partidei e hotărîtă.

În pauză, în cabina jucătorilor, antrenorul Arieșului, Weizer, îl întreabă pe portar: „Cum de-ai scăpat mingea?" N-am văzut un om așa de trist ca portarul Suciu. Aproape că plîngea. Dar spre surprinderea noastră, bătrînul Weizer nu l-a reproșat nimic: „El, lasă. Meciul nu e pierdut"...

Ne aducem aminte de alt episod. Echipa pleca spre București, și la Cîmpia Turzii stăteam de vorbă cu conducătorii clubului. Lîngă noi, un singur jucător: portarul Suciu. Printre întrebările de rigoare adresate conducătorilor era și aceasta: „Ce părere aveți: puteți cîștiga întîlnirea?" Ni s-a răspuns foarte ferm: „Nu ne îndoim"! La sfîrșitul convorbirii, totuși, secretarul tehnic al clubului, spre surprinderea noastră, a ținut să facă o rectificare: „Telul nostru, ca să fim sinceri, e să facem un joc frumos. Atît". „Dar adineauri erați foarte ferm..." — am observat noi. „Era și portarul de față. Cum ar lupta jucătorii dacă ar ști că noi ne îndoim de victoria lor?!..." N-am greși dacă am căuta izvoarele victoriei și în cultivarea și susținerea moralului ridicat al jucătorilor de la Arieșul.

Cine sînt jucătorii care, luptînd, au reușit să cîștige frumosul trofeu? Cei mai mulți dintre ei lucrează direct în producție ca lăcătuși, electricieni, matrițeri la fabrica de sticlărie. Numai Onacă este profesor de fizico-matematici la școala cu funcționează pe lîngă uzină, iar Bălțiu Eugen, jurisconsult al întreprinderii.

★

...Lumea părăsise de mult stadionul, dar la ieșirea din vestiarele jucătorilor cîteva sute dintre suporterii echipei așteptau nerăbdători să-i îmbrățișeze pe învingători.

Animație neobișnuită simbătă seara în gara Turda: suporterii pleacă la București.

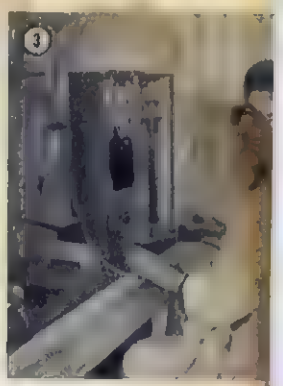

Trei interviuri la locul de producție: 1) Ghinea Mircea, frizer: „Toți sînt «clienții» mei, avem o echipă bună, vor învinge fără doar și poate". 2) Ion Lupu, actor: „Sînt sceptic pentru că..." 3) Laboranta M. Ursu, soția căpitanului echipei: „Îmi cunosc bine soțul, vom cîștiga!"

Aspecte din trenul cu suporteri: 4) Galeria face repetiție în tren: „Hai Arieșul, hai Arieșul!" 5) Un prinz „frugal". 6) Călătorii au improvizat un mic program muzical. 7) „M-ați trezit degeaba din somn: tot bate Arieșul!"

De la 5-0 la 1-2

„Pronosticul meu este 5-0" — ne-a spus, cu siguranță în glas, Mircea Teodorescu, șeful galeriei rapidiste.

„Oricît o fi balonul de rotund, să fim totuși realiști... Arieșul e totuși o echipă modestă" — ne-a declarat Ștefan Filoti, unul dintre antrenorii echipei Rapid.

„Ce atîtea discuții, parc-am juca cu Arsenal-Londra. Jucăm doar cu Arieșul, îl batem și gata" — spunea Titus Ozon, centrul înaintaș al feroviarilor, cu puțin timp înainte de începerea meciului.

Batem, batem, batem...

Același refren ne-a întîmpinat peste tot în mijlocul susținătorilor rapidiști. Și „Baronul" (Alexandru Andreescu), și „Bombonel" (Alexandru Pîrvulescu), și „Nea Jean 2" (Ion Dobrescu)... ad-interim cu problemele galeriei, recomandat ca un veritabil concurent al „faimosului Nea Jean" de la Dinamo, erau jovialî și fericiți, de-abia așteptînd să scandeze:

„Luptă, luptă C.F.R.
Să iei Cupa R.P.R."

Da, optimismul e bun, e sănătos, atîta timp cît nu cedează teren autoîncrederii exagerate, îngîmfării. Și tocmai pe această pantă au alunecat fotbaliștii feroviari. S-a adăugat mai apoi, pe măsură ce minutele și secundele se scurgeau, un joc nervos, crîcpat, fără orizont.

Galeria rapidistă și-a dat ca de obicei aportul ei înflăcărat, atîta timp cît scorul a fost alb sau cînd echipa a condus cu 1-0; însă o dată cu eșecul din repriza a doua — al cărui preludiu se făcuse simțit încă de la finele primei reprize — s-a auzit tot mai puternic pe stadion glasul suporterilor turdeni, cărora li s-au raliat majoritatea bucureștenilor.

Să sperăm însă că înfrîngerea echipei Rapid a constituit nu numai un accident, ci și o lecție. Nu trebuie căutate justificări ca: arbitrul, barele, terenul alunecos, crampoanele, capetele de la șireturi etc. În primul rînd jucătorii sînt datori să pună mai mult suflet, să lupte din răsputeri pentru culorile clubului lor și chiar cînd pierd să se simtă cu conștiința împăcată că au dat tot ce s-a putut. Pînă atunci, susținătorii rapidiști, ca șudorul Gheorghe N. Gheorghe (care și-a însoțit echipa în deplasare chiar și la Arad), dispecerul Anton Rădoi, șoferul Ion Gheorghiu etc. — și, împreună cu ei, toți spectatorii bucureșteni așteaptă revenirea la normal a echipei lor favorite.

Dar pînă una alta să nu uităm: mîine sîntem iar pe stadion. Jucăm acum cu Știința-Cluj. Deci, nea Jean, drege-ți glasul!

În tribuna rapidistă: 1-0! (stînga)... și 1-2! (dreapta).

Portarul Suciu, care a făcut o partidă excelentă, plonjează pentru a bloca balonul.

Femeile nu iubesc fotbalul? Cine are curajul să afirme așa ceva? (aspect din galeria turdeană).

Ce face astăzi Rapidul?! — se întreabă dezamăgit actorul Colea Răutu (mijloc), vechi susținător al echipei feroviarilor.

Știți ce reprezintă cele trei imagini de mai sus? Emoțiile antrenorului Wetzer și ale jucătorilor de rezervă în timpul executării loviturii de la 11 metri: mingea a fost pregătită pentru șut (sus), Băluțiu trage (mijloc), goool!... (jos).

Instantaneu de pe terenul de joc imediat după egalare.

Mult rîvnita cupă va poposi un an la Turda.

Antrenorul Wetzer e purtat pe brațe de către jucători.

Cupa a sosit la Turda
Aplaudați frenetic de tovarășii lor de muncă, încă sub impresia dramaticului meci, jucătorii de la Arieșul au fost primiți „în triumf" la fabrica de sticlărie din Turda.

Scurt metraj. Interpret: Filoti, antrenorul secund al echipei Rapid: 1) 1-0; 2) 1-1; 3) 1-2.

Fotoreportaj de:
Cornel BOZBICI și Adrian MITU (texte), Dan BÎRLĂDEANU, S. STEINER și Traian PROSAN (fotografii)

TOAMNA

ORIZONTAL: 1) A scris: „S-a ivit pe culme Toamna, / Zîna meiopeelor, / Spaima florilor și Doamna / Cucurbitaceelor..." („Rapsodii de toamnă") — Pom cu varietăți de fructe tomatice. 2) Autorul versurilor „Mă simt aicea ca în sat la noi. / Am prieteni, cunoscuți, și casă, / Și din mesteceni toamna rupe foi/ Întocmai ca din nucul de acasă" („Toamna la Iasnaia Poliana") — „Doamnă" și „toamnă" — „Rudele" care soseso înaintea toamnei! 3) Renumit peisagist realist rus, autorul pînzelor „Toamna de aur", „Zi de toamnă", „Toamna" etc. — ...și un poet rus, autor al versurilor „Colo prin mărăcinișul dintre ripi / Și ulmul ciung, / Toamna, țapă roșibă, paște scărpinîndu-și coama, lung" („Toamna"). 4) Bistrița (abr. P.T.T.R.) — Autorul tablourilor „După culesul viei", „Struguri de Dealul Mare", „Pepene roșu" etc. — A fost odată... 5) Portar la C.C.A. — Își acutură toamna frunza-ngălbenită (pl.). 6) Trecere în grabă pe undeva — Nostalgia pe care ți-o provoacă plumbul zilelor de toamnă — Notă muzicală. 7) Subsemnatul — Asirian — Țăranul,lobag din trecut obligat să facă clacă pe pămîntul moșierului. 8) Cută — Și-au deschis larg porțile o dată cu venirea toamnei — Măsuri vechi de capacitate (arh.). 9) Porție — Poetă contemporană, autoarea versurilor „Octombrie-al Revoluției... / De-ar trece mii de nouri,/ Cu fulgerele-n creștet, / Mii de furtuni de-ar rupe / Și-ar răsuci pămîntul, / Tot nu greșesc poeții: / Octombrie ni-e floarea, / Și primăvara vieții" („Octombrie"). 10) Diminutiv feminin — Aproape de inimă — Fortăreață lîngă Baina (India). 11) Leșin! — Beisug — Înveliș protector. 12) Recipienți pentru grîne etc. — „Și cei mai zgomotoși sînt copiii-n... la școală! / Ca la colaci în clase cu risetdau năvală. / Din tabere de vară întorși pionieri, / Spun cum a fost, la dineți, frumos ca nicăieri" („Început de toamnă" de Mihai Beniuc) — Pestriț. 13) Răsună de chiote și veselie în timpul culesului — Încălțăminte de toamnă (sing.) — Caiciu. 14) Gospodărie agricolă colectivă, care răsplătește rodul zilelor-muncă prin sacii plini distribuiți toamna (abr.) — Autorul versurilor: „Se aurește toamna în arțari. / În brutării miroase-a pîine nouă / Și serile ne-ntind buchete mari, / Să le-adunăm cu mîinile-amîndouă" („Se aurește toamna în arțari").

VERTICAL: 1) Poetul contemporan care a scris versurile: „Acum de-ar fi o boare să treacă prin copaci, / S-ar dezveli pe creangă, a doua oară, muguri / Și s-ar spori dulceața ciorchinii pe arsci / Sub degetele fetei care culege struguri" („Culegătoarea de struguri") — Caracteristica toamnelor. 2) Nepot de... viță foarte căutat toamna — De toamnă (fem.). 3) Acoperit cu pavaj (pl.) — Năică... cel și mai mic — Cluc în limbaj popular. 4) Rege în Wessex — Iarbă cosită a doua oară — Peisaj. 5) Proptea ce se pune sub un butoi să nu se rostogolească — Persoană — Editură (abr.). 6) Laborator viticol plin toamna de veselie — Autoarea versurilor: „Moarte-ncepe în fructele prea coapte./ În prune se făcuse noapte, / În gutui îngheța lumina de zi / Și nu putea putrezi" („Toamna"). 7) Localitate în Norvegia — Armă primitivă — Recipient cu care se trage la țară vinul din butoi. 8) Nu duc lipsă — Lac în India — Fluviu în U.R.S.S. — Lac în Norvegia. 9) Nicolae în familie — Un sfat util pentru cumpărători — Un unghi și un cerc! 10) Compozitor sovietic contemporan, autorul cîntecului „Toamna" (pe versuri de Isakovski) — Regizor sovietic de cinematograf, maestru emerit al artei din R.S.F.S.R. 11) Pictor român, autorul tablourilor „Toamnă", „Floarea-soarelui" etc. — Succesori. 12) În ghiozdanul elevilor — Poet clasic român, autorul versurilor: „Toamna tîrziu / În noaptea cu lună / Cum vîjîie codrul / Și geme și sună!" („Toamna"). 13) Măsuri de suprafață — Regretat poet român, autorul versurilor: „Se apropie toamna, aducătoare de vînturi, / Aducătoare de foi moarte și palidă lună, / În codru apele bătrîne sună, / Și se aud de departe cîntece-frînturi..." („Toamna") — Par ce susține vița de vie. 14) Ca la moară! — Alt pictor român, autorul tablourilor: „Piață la Cîmpulung", „Odaliscă cu chitară", „Natură moartă cu iepure" și „Natură statică cu iepure" — Lucrare agricolă de toamnă și de primăvară.

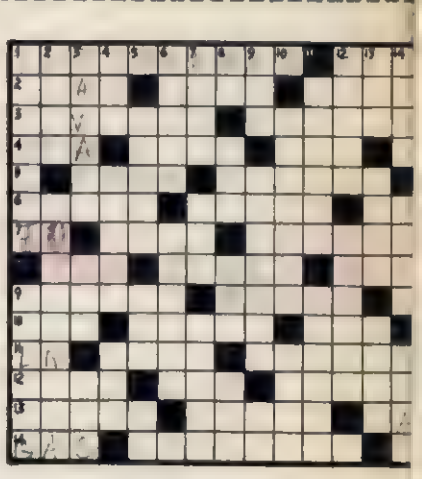

Dezlegarea jocului „COPACI", apărut în nr. trecut

ORIZONTAL: 1) Stejar — Motor. 2) Copil — Cărări. 3) Om — Radical — U. 4) Ani — Urca — Ep. 5) Rășina — Țăruș. 6) T — Aa — Mbum — Is. 7) Așchie — Refec. 8) C — Ta — Cît — Tu. 9) Aur — Sao — Ilil. 10) Stațiuni — A — A. 11) Tepi — Țăpinar. 12) Arini — Copaci.

COPERTA NOASTRĂ

La vînătoare de cerbi.
Fotografie de Matei ȘUȚU

FLACĂRA
Revistă social-politică și literar-artistică

Anul X — Nr. 48 (338)
18 noiembrie 1961

REDACȚIA: BUCUREȘTI PIAȚA SCÎNTEII
Cășuța poștală: 3507
of. 33, Tel. 17.60.10, int. 1744

ABONAMENTE:
la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

PREȚUL ABONAMENTELOR:

Prezentarea grafică: Ion VULPESCU. Tipărită la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin".

PREȚUL RI

PE UN STADION

SOȚIA: Așa pățesc întotdeauna! De cîte ori ne întoarcem de la un spectacol de circ, a doua zi trebuie să cumpărăm altă veselă!...

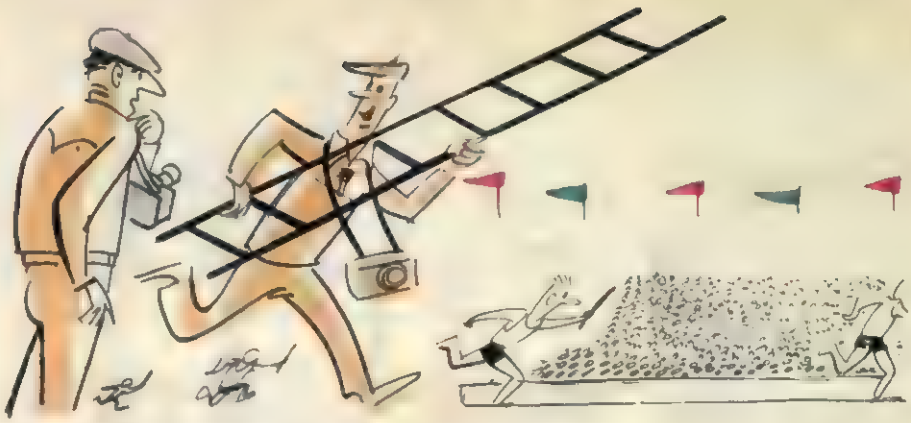

FOTOREPORTERUL: Repede! Peste cîteva minute sare Brumel!

De Toate Pentru Toți

DE NELU COBAR

Fără cuvinte.

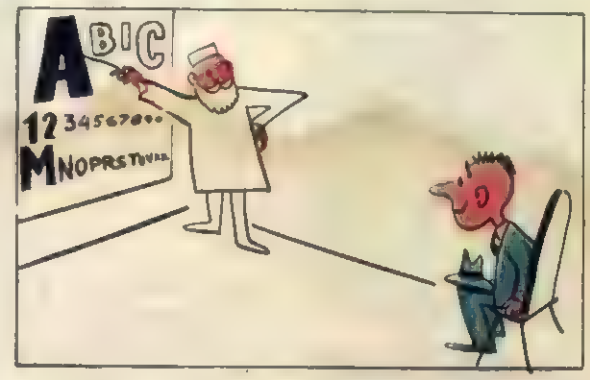

— Vezi!
— Văd, tovarășă doctoriță!...

— Mergem în port să luăm o pereche de cizme!

SUFLERUL: Atenție la mine!

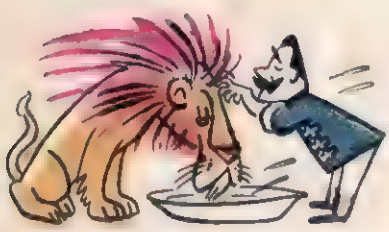

Toaleta de dimineață...

...și după 20 de ani!...

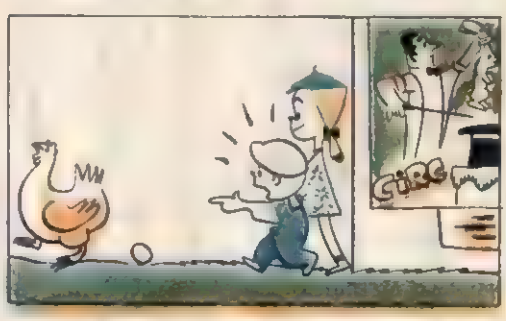

BĂIATUL SCAMATORULUI: Extraordinar! Eu credeam că de așa ceva e în stare numai Jobenul lui tătucu'...

Proba pentru paltoa...

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

Nr. 47 (339) — 25 noiembrie 1961

Micul comentar

VALUL VIITORULUI

de Florica ȘELMARU

Zilele trecute Universitatea statului Washington și-a sărbătorit centenarul, iar președintele Kennedy a lust cuvîntul în acest cadru festiv. În mod firesc un asemenea jubileu invită la reflecții asupra culturii, asupra civilizației, asupra drumurilor de dezvoltare ale societății omenești. Ceea ce în momentul de față duce la dezbaterea realității esențiale a timpului nostru, competiția între capitalism și socialism.

Îndeobște, oficialitățile americane, atunci cînd abordează temele acestei dezbateri, o fac pe tonul unei suficiențe orgolioase care ignoră cu dezinvoltură fapte, date, cifre și semnificațiile lor. Cu atît mai mult atrag atenția în cuvîntarea jubiliară pronunțată de președintele Kennedy la centenarul amintitei universități unele evaluări lucide. Referindu-se la poziția Statelor Unite în lume, președintele a declarat că S.U.A. „trebuie să privească în față probleme pentru care nu se pot găsi (adică pentru care politica americană nu poate găsi — n.n.) soluții ușoare, rapide și durabile", a recomandat opiniei publice americane să țină seama de faptul că S.U.A. nu sînt „nici atotputernice, nici atotștiutoare" și că „nu-și pot impune totdeauna voința restului de 94 la sută din omenire". De aceea, a subliniat președintele, „nu poate exista o soluție americană pentru fiecare problemă internațională".

S-ar fi putut crede că asemenea înțelepte cuvinte vor fi urmate de o tot atît de înțeleaptă cîntărire a politicii „de pe poziții de forță", nerealistă (așa cum reiese din chiar aprecierile președintelui), sadarnică și primejdioasă. Dar, dimpotrivă, cuvîntarea festiv universitară a preconizat, în legătură cu situația internațională, acceptarea oricărui „risc" și a oricăror „cheltuieli" precizînd: „noi trebuie să luăm în considerare eventualitatea izbucnirii unui război". Apoi, vorbitorul și-a mustrat aspru compatrioții pentru că multora dintre ei „le lipsește încrederea în capacitatea S.U.A. de a supraviețui și de a mai obține succese". „Ei, s-a plîns președintele, văd în comunism valul viitorului".

Ce-i drept, nu-i păcat. Pînă și în opinia publică americană — cea mai sistematic dezinformată din lume — succesele care atestă forța lumii socialiste pe de o parte și statornica politică de pace a acestei lumi pe de altă parte au generat întrebări și comparații. Cărora propria lor lume e departe de a le da răspunsuri satisfăcătoare.

Pe plan extern, perspectiva dezlănțuirii unui război.

Pe plan intern... Într-un alt discurs prezidențial, redactat tot în aceste zile, organizațiile de extremă dreaptă ca societatea „John Birch" sau gărzile „Minuteman" sînt invitate să renunțe la „cruciada suspiciunilor" (care vizează și instituții sau persoane din aparatul de stat) și să contribuie la realizarea „unității împotriva comunismului". În jurul frumosului stindard democratic pe care-l reprezintă legea Walter-McCarran desigur!

Administrația S.U.A. încearcă să stăvilească ceea ce este într-adevăr „valul viitorului" — prin amenzi astronomice și decenii de închisoare. Măsura este odioasă, anti-democratică, anti-umanistă, anti-umană. Iar din punct de vedere al eficienței pentru salvarea orînduirii capitaliste, prezintă frapante analogii cu furia acelui rege din vechime care a pus să fie bătute cu biciul... valurile mării.

Discuțiile din Consiliul de Securitate pe marginea situației din Congo au vădit necesitatea adoptării unor măsuri urgente și hotărîte pentru asigurarea cît mai grabnică a independenței și integrității teritoriale a Republicii Congo. În fotografie: în timpul unei ședințe a Consiliului de Securitate. Fotoliul prezidențial este ocupat de V. Zorin (U.R.S.S.).

Fotocronica FLACĂRII

„Afară cu Strauss!", „Strauss nu e dorit în Norvegia!" — cu astfel de lozinci a fost întîmpinat ministrul de Război al R.F.G. în timpul visitei pe care a întreprins-o în Norvegia.

Politica imperialistă a S.U.A. față de țările Americii Latine stîrnește indignare și în Panama. În afara numeroaselor demonstrații de solidaritate cu revoluția cubană și de condamnare a colonialismului nord-american, sentimentele antiimperialiste s-au reflectat recent și în cererea adoptată în unanimitate de Adunarea Națională a statului Panama de a fi abrogate toate tratatele înrobitoare impuse de S.U.A. și în special cele privind așa-zisele drepturi ale Statelor Unite asupra zonei Canalului Panama. ↓

Prigoana desfășurată de autoritățile americane împotriva Partidului Comunist din S. U. A. a culminat cu samavolnica hotărîre — luată în baza ultrareacționarei legi Walter-McCarran — potrivit căreia partidul și conducătorii săi trebuie să se înregistreze ca „agenți ai unei puteri străine". Printr-o scrisoare oficială adresată Ministerului Justiției, Partidul Comunist din S.U.A. a făcut cunoscut că nu se va înregistra, subliniind că refuzul său se bazează pe prevederile constituției. În fotografii: doi dintre conducătorii partidului — Elizabeth Gurley Flynn, președinta Comitetului Național al P.C. din S.U.A., și Gus Hall, secretar general al P. C. din S.U.A.

Greva foamei desfășurată timp de trei săptămîni de mii de deținuți politici algerieni din Franța — printre care Ben Bella, vicepreședinte al guvernului provizoriu al Republicii Algeria, și alți patru miniștri algerieni — a dat naștere unei largi mișcări de solidaritate nu numai în Algeria și Franța, ci și în întreaga lume. Sub presiunea indignării crescînde a opiniei publice mondiale, autoritățile franceze au fost nevoite să accepte ca Ben Bella și tovarășii săi de luptă — aflați în stare gravă — să fie transportați într-un spital din apropierea Parisului, aflat sub paza autorităților (în fotografie).

Presa noastră cotidiană relatează numeroasele succese obținute de gospodăriile agricole colective în lupta pentru sporirea producției medii de porumb la hectar, ca rezultat al aplicării metodelor agrotehnice înaintate. Imaginea de față este luată la G.A.C. din comuna Măcieșu de Sus, regiunea Oltenia, care a obținut frumoase rezultate atît de pe loturile experimentale, cît și de pe întreaga suprafață cultivată cu porumb. ←

O dată cu industria noastră republicană se dezvoltă și industria locală, care-și aduce contribuția și la înflorirea economiei socialiste a patriei. În fotografie: fabrica de bioxid de carbon cu o capacitate de producție anuală de 300 de tone, dată recent în funcțiune în apropiere de Craiova și aparținînd întreprinderii orășenești de industrie locală. →

La sosirea în Capitală a delegației cineaștilor francezi care participă la „Zilele filmului francez", organizate în cadrul schimburilor culturale dintre R.P. Romînă și Franța. În fotografie (de la stînga la dreapta): actorul francez Jean Marais, Marin Stanciu, director general adjunct în Ministerul Învățămîntului și Culturii al R.P.R., actrița franceză Odile Versois și actorul romîn Florin Piersic.

fotocronica FLACĂRII

Comandantul de navă Nicolae Anghel, de pe un avion „IL-18" aparținînd TAROM-ului, a parcurs pînă în prezent 3 milioane km cu avioane de transport. Pentru impresionanta sa performanță, el a primit din partea conducerii TAROM insigna de „Pilot milionar"; la întoarcerea din cursă, tovarășii săi de muncă i-au făcut o entuziastă primire.

Ca și în alte raioane ale Capitalei, în raionul „Griviția roșie" și-a început de curînd activitatea un teatru popular care înmănunchează elementele cele mai talentate din echipele artistice de amatori ale întreprinderilor din raion. Iată o scenă din piesa „Oameni care tac" de Al. Voitin, pusă în scenă de acest nou colectiv teatral; în spectacol apar, printre alții, Mircea Paul, tehnician la P.T.T.R.-Gara de Nord, George Corbeanu, expeditor de presă la Gara de Nord, Lorența Stroiescu, funcționară la uzinele „Griviția roșie" (cel din fotografie), Toma Stroiescu, strungar la uzinele „Griviția roșie", Alexandru Cocîș, strungar la Trustul I construcții etc.

Faruc Ilgaz (Turcia), secretarul Comitetului de organizare a primei ediții a „Turneului balcanic interclubur", înmînează lui Fusulan, căpitanul echipei de fotbal „Steagul roșu" din Brașov, cupa pe care formația brașoveană a cîștigat-o terminînd turneul neînvinsă.

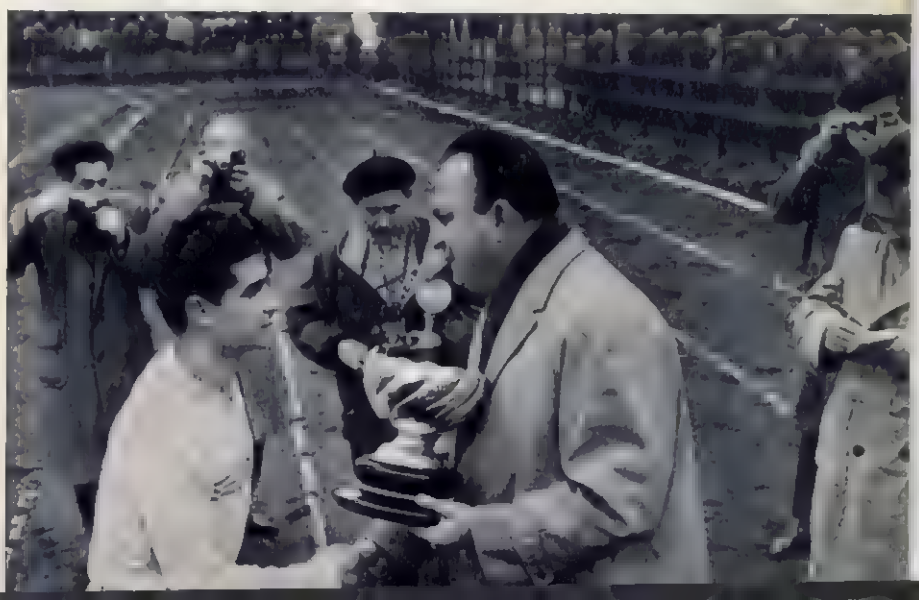

Culoarea a intrat în...

Se alege schema de culori funcționale pentru interiorul unei încăperi industriale.

producție

Brusc, absențele nemotivate — acelea puține care mai erau — au început să scadă. Un amator de statistici a făcut după cîteva zile, meticulos, socoteala: 25% mai puține „a"-uri acuzatoare în catalog! Adio chiul în Cișmigiu și filme văzute în matineu la „Central", pe bulevard. Nimeni nu mai lipsea la practică în atelierul-școală al uzinelor „Semănătoarea". Cauza?

Cauze au fost, desigur, mai multe. Una dintre ele am aflat-o: ea se numește culoarea. Sau, ca să ne exprimăm riguros științific, culoarea funcțională. Sînteți poate intrigați: culorile au început a-și depăși atribuțiile milenare și, în loc de a se mulțumi să aducă pe pînzele pictorilor flori și chipuri, și-au asumat rolul de... pedagog? Ei bine, da: culorile au dovedit nebănuite capacități de stimulare a puterii de muncă, a plăcerii de a lucra, și-au demonstrat posibilitatea de a încălzi sau a răcori o atmosferă înfierbîntată, de a însoți utilul cu plăcutul chiar la locul de muncă. Și iată cum armoniile policrome au început a-i preocupa intens nu numai pe pictori, ci și pe oamenii de știință: doi ani întregi specialiștii Institutului de cercetări științifice pentru protecția muncii al C.C.S. au studiat, în colaborare cu alte foruri de specialitate, efectele pe care culorile le pot avea asupra muncitorilor în timpul producției. Rezultatele nu au întîrziat să se arate.

Pînă acum un an și jumătate, atelierul-școală al uzinelor „Semănătoarea" avea cea mai banală identitate și nu l-ai fi deosebit de vreo altă hală asemănătoare de fabrică: pereții îi erau spoiți în clasica nuanță albă pe care vremea o îmbătrînise necruțător, făcînd-o cenușie de-a binelea; soclul pereților era și el gri, ca și mobilierul de altfel, iar mașinile erau vopsite într-un verde închis. Nu prea era veselă, s-o recunoaștem, încăperea aceasta mare, cu culorile ei obositor de monotone. S-a întîmplat însă ceva — și acel ceva a contribuit ca absențele nemotivate ale elevilor să scadă cu procentul mai sus amintit: culorile au pus stăpînire pe hală și au așternut pe pereți cel mai odihnitor și îmbietor îndemn la muncă. Tavanul, devenit de un crem-deschis, a luminat dintr-o dată hala, dînd senzația de însorit chiar și pe timp noros. Pereții, vopsiți în partea superioară într-un albastru deschis, iar la soclu într-o culoare de crem-roz, au creat o ambianță veselă, tinerească, de spațiu aerat, ambianță pe care a sporit-o și primăvăraticul vernil în care au fost colorate mașinile și bancurile de lucru. Mobila vopsită într-o nuanță caldă de ocru-galben și lămpile, fiecare de o altă culoare — roșu, galben, verde, albastru — au desăvîrșit această simfonie coloristică, care a creat un admirabil decor pentru muncă. E un an și jumătate de atunci: pereții își mențin prospețimea, întregul atelier este curat și bine întreținut. Culorile și-au spus cuvîntul și în cultivarea dragostei pentru ordine, pentru frumos!

Așadar, iată: culorile sînt calde și reci, pot crea senzația de lărgime sau de apropiere, pot odihni sau stimula. Drept care, atelierul de forjă de la „Semănătoarea", orientat cu geamurile spre nord și deci nu prea luminos, a fost colorat în nuanțe calde, printre care verdele mașinilor-unelte aduce o plăcută variație; hala de montaj de la „Timpuri noi", unde procesul de producție e intens și zgomotos, a căpătat liniștitoare culori reci de vernil și albastru. Și exemplele pot fi continuate.

Sîntem încă la primii pași, dar unele fabrici — ca „23 August", „Electronica", „Tudor Vladimirescu" — au și început să-și ia drept aliat, în sporirea productivității muncii și în crearea unui plăcut cadru de lucru, culoarea. Deocamdată, în unele secții. Cu timpul, desigur, și în altele. Estetica locului de muncă merge doar mînă-n mînă și e direct condiționată de tehnica avansată, de modernizarea utilajelor și a procesului tehnologic.

Albul obositor prin strălucirea lui fără de culoare, cenușiul trist, negrul vor fi pînă la urmă în minoritate; halele uzinelor automatizate ne vor încînta cu culorile lor pastelate, tablele de la școală

Mănușa „glacé", realizată dintr-o peliculă de protecție aplicată pe mînă și uscată cu ajutorul „foen"-ului, apără impotriva uleiului și motorinei.

În laboratorul de zgomot industrial al Institutului de protecția muncii sînt măsurate calitățile fono-absorbante ale unor materiale indigene.

Mașinile de scris și-au pus „vocile" în surdină: pereții căptușiți cu material fono-absorbant atenuează zgomotele provocate de claviaturi.

vor fi verzi și vom scrie cu cretă galbenă sau roz, negrul de pe mobilă va fi înlocuit cu nuanțele deschise, optimiste.

MÂNUȘA „GLACÉ" ȘI... SOLVENȚII ORGANICI

Chiar și cînd nu e un Stradivarius, vioara își are pretențiile ei: cere de pildă degete suple, mîini catifelate. Nici pianul nu se lasă mai prejos... Dar ce te faci dacă lucrezi la strung sau la polizor, și mîna începe să se aspreas că de la ulei și motorină, iar pielea să capete acnee oleică? Și doar astăzi școlile populare de artă înregistrează tot mai mulți pretendenți la mîna Euterpei, care vor să-și facă din vioară, asemenea lui Ingres, o a doua pasiune a vieții! Tînărul lăcătuș nu e dispus să aștepte pînă la automatizarea completă pentru a avea o mînă frumoasă, îngrijită, cu care — după orele de muncă — să se desfete făcînd muzică, pictură. Ce-ar fi oare dacă am proteja mîna și împotriva solvenților organici și a derivaților petrolieri și am vindeca totodată acea păcătoasă acnee oleică pe care o produc uleiurile minerale? Mănușa „glacé" și-ar găsi, în sfîrșit, o rațiune demnă de existență! Deci, o mănușă. Dar o mănușă pe care să ți-o „croiești" singur, de dimensiunile și forma dorite, aplicînd-o pe degete, brațe — oriunde uleiul ar putea irita pielea: e de fapt o peliculă subțire, avînd inițial aspectul unui lichid viscos cu o ușoară opalescență și ascunzînd înăuntrul său miraculoase proprietăți sterilizante, curative, protectoare. Se intitulează deocamdată nr. 43.879 — numărul propunerii de invenție prezentate de către Institutul de cercetări științifice pentru protecția muncii. Materiile prime se găsesc în țară și sînt ieftine; din anul viitor, pelicula se va produce în cantități suficiente pentru ca mîinile muncitorilor să poată fi protejate de acțiunea agresivă a uleiurilor minerale. E, în fond, o măsură de protecție a muncii, o măsură de igienă. Dar oare corolarul ei estetic poate fi neglijat?

ÎN LUPTĂ DREAPTĂ

Îl știm bine cu toții: e un inamic care luptă cu armele pe față. Și pentru că nu se insinuează perfid, ci își vestește... zgomotos și direct prezența — și bătălia împotriva lui, deși puternică, necruțătoare, va fi dusă cu mijloace care sînt și... estetice. Inamicul acesta al liniștii și odihnei noastre, al nervilor citadinului, este zgomotul. E neplăcut cînd el capătă vocea clazonului sau a huruitului tramvaielor, dar e de-a dreptul agresiv atunci cînd vociferează într-o cazangerie sau o hală de rodaj a motoarelor, într-un atelier de forjă sau o sală de războaie de țesut. Aici, el reușește uneori să-l obosească pe muncitor. Drept care, cercetătorii Institutului pentru protecția muncii al C.C.S. au început prin a măsura și studia cu răbdare zgomotul, pentru ca apoi să-i vină de hac prin cele mai adecvate soluții din punct de vedere acustic, tehnologic și estetic. Da, și estetic. Intrați în hala centrală a fabricii de rulmenți din Bîrlad. Mașinile de pilit și rectificat bile de rulmenți, pe care nimeni nu le putea întrece în materie de stridență a vocilor, au fost îmbrăcate în niște frumoase carcase metalice, colorate într-un vernil odihnitor și căptușite la interior cu un material fono-absorbant. Acesta „soarbe" sunetele, făcînd mașinile să lucreze în surdină, în așa fel încît urechea nu mai e asaltată de zgomote imposibile. În același timp, ochiul e plăcut impresionat de linia nouă, elegantă, și de coloritul de un verde pastelat al mașinilor, colorit care creează și o subiectivă impresie de diminuare a zgomotului. Au fost astfel împlinite, cu o singură dar complexă măsură, și deziderațul potolirii zgomotelor, dar și cel al înfrumusețării locului de muncă. Cadrul modern al fabricii, utilajele ei noi și perfecționate, tehnologia înaintată au oferit terenul cel mai propice de aplicare a acestor măsuri care, precum se vede, au și însușiri ce țin de domeniul frumosului.

Sălile cu teleimprimatoare de la „Agerpres" sau biroul dactilografelor de la „Semănătoarea" au căpătat un tapet interesant, împărțit în carouri mari diferit colorate, care, pe lîngă virtuțile estetice, o are și pe aceea de a înghiți pe nemestecate sunetele. Specialiștii institutului au găsit și o altă soluție estetică de luptă împotriva „inamicului sonor", acolo unde sursele de zgomot nu pot fi carcasate: se suspendă de plafon diferite forme geometrice — cuburi conuri, emisfere — care sînt confecționate din material plastic perforat sau din plase de sîrmă și sînt umplute la interior cu vată minerală fono-absorbantă..Vopsite în diferite culori, plasate într-o anumită armonie cromatică sau îmbrăcînd ingenios corpurile de iluminat, ele pot da totodată încăperilor un aspect vesel, plăcut...

LA LUCRU, O ȚINUTĂ VESTIMENTARĂ PLĂCUTĂ

Cînd o femeie își face o rochie nouă, e clar că rostul ei a fost bine precizat: pentru teatru și concert ținuta trebuie să aibă o anumită linie, pentru revelion, de pildă, o alta. Dar oare ținuta de lucru nu are și ea revendicările ei? Oare nu ne-ar face plăcere ca și în orele de muncă îmbrăcămintea să răspundă unor exigențe estetice? Care muncitoare s-ar simți bine într-o salopetă bărbătească, largă și lungă, căreia trebuie să-i sufleci mînecile? (Și, din păcate, multă vreme echipamentul de protecție a ignorat pur și simplu faptul că se adresează ambelor sexe...) Așadar, se simțea nevoia confecționării unei îmbrăcăminți de lucru adecvate, croite cu gust și pe dimensiuni variate, și în acest sens secția de echipament de protecție a institutului a solicitat fabricilor de specialitate să elaboreze modele noi. Cine a vizitat Săvinești ul a remarcat, desigur, cît de drăguț sînt îmbrăcate muncitoarele uzinei: pantalon-piepta r de culoare maro și bluze vernil cu mîneci scurte. Dar acesta este numai începutul...

★

Însoțindu-ne pretutindeni pașii, frumosul a început să se instaleze — deocamdată cu modestie — și la locul de muncă. Ceea ce ar fi părut odinioară de-a dreptul de neconceput devine azi, în condițiile vieții socialiste, un lucru firesc: măsurilor tot mai ingenioase de protecție a muncii li se adaugă și cele de înfrumusețare a locului de muncă. O știință întreagă începe a fi dedicată acestor probleme. Munca liberă, creatoare, implică și determină pasiune; pasiunii de a munci pentru o lume nouă i se cere și cadrul estetic adecvat. Drept care, să facem loc — un loc cît mai încăpător — frumosului lîngă masa, bancul sau unealta noastră de lucru.

Sanda FAUR-DIMA

Fotografii de A. MIHAILOPOL și S. STEINER

E bine să știm

METALE ȘI MITOLOGIE

Ce legătură poate fi între niște elemente chimice și [illegible] povești născocite de imaginația poporelor? La prima vedere s-ar părea că nici una. Și totuși...

E vorba, de fapt, de explicarea denumirii unor metale, denumiri date într-o vreme cînd oamenii mai credeau în legendele mitologice. Ne referim la două metale bine cunoscute: cobaltul și nichelul.

Cuvîntul COBALT nu e altceva decît germanul Kobald, variantă a lui Kobold, care înseamnă „duh al pămîntului", un fel de spiriduș, personaj din vechile legende ale poporului german. Alchimiștii evului mediu descoperiseră niște minereuri cu aspect de metal, din care încercau, prin topire, să obțină argint, dar încercările lor au rămas fără rezultat. Ei au atribuit acest insucces unui spiriduș care nu îngăduia oamenilor să-și procure metalele prețioase. Minereul păzit cu atîta strășnicie de ființele imaginare numite Kobold a fost numit și el Kobold, apoi Kobalt. Ulterior, oamenii de știință au reușit să separe din el nu argint, ci un metal nou, cobaltul, căruia i-au aplicat denumirea veche, cu ecouri mitologice.

Cuvîntul NICHEL are o poveste asemănătoare. Minereul respectiv a fost denumit la început kopparnickel (în limba suedeză, koppar = cupru; nickel = un fel de spiriduș), pentru că multă vreme s-a crezut că minereul conține cupru, dar că personajele mitologice numite nickel îi vrăjiseră și nu permiteau oamenilor să extragă din el arama. În 1754, suedezul A.F. Cronstedt, izbutind să obțină din el nu cupru, ci un metal încă necunoscut, l-a denumit cu cuvîntul vechi nickel.

Cuvintele „cobalt" și „nichel" se folosesc astăzi în toată lumea, deși nu mai credem în existența unor ființe supranaturale care ascund și apără bogățiile pămîntului.

Sorin STATI

O ȘTIINȚĂ NOUĂ:

TEORIA INFORMAȚIEI

de conf. univ. M. ROSENBLATT-ROTH
Laureat al Premiului de Stat

Liniile generale ale teoriei informației s-au conturat abia în 1947-1948. De fapt, încă din 1928 se propusese un mod de a „măsura" informațiile — independent de sursa și natura lor — dar atunci ideea nu a fost dezvoltată și nu și-a găsit aplicații. Știința și tehnica epocii nu reclamau imperativ acest lucru; ele se puteau încă dezvolta fără aprecierea numerică, cantitativă, a informațiilor. În 1948 aceasta nu a mai fost posibil, ceea ce a asigurat succesul noii teorii.

Teoria informației, deși nu a împlinit nici 15 ani, a reușit să se impună ca o știință complet formată, cu problematica ei complexă, cu aplicații în cele mai diferite domenii ale activității umane, de la telecomunicații la neurofiziologie, de la lingvistică la psihologie, de la pedagogie la optică, de la mașini electronice de calcul la studiul gîndirii umane.

Imaginați-vă, stimate cititor, că cel mai bun prieten al dv. ... a fost ucis, iar pentru a-l prinde pe criminal nu aveți la dispoziție decît acest desen

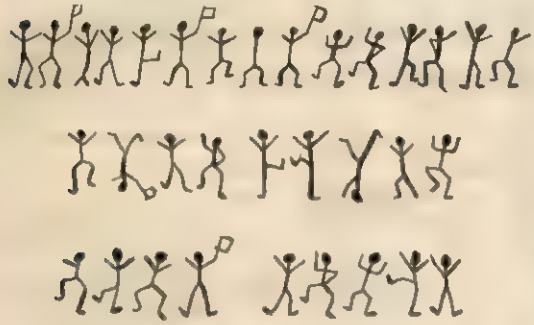

Fig. 1

reprezentînd niște omuleți dansînd, desen pe care ucigașul l-a trimis victimei sale cu cîtva timp înainte de a comite asasinatul. Ce ați face pentru a descoperi misterul? Nu este așa că e greu de spus?

Închipuiți-vă acum că pentru a putea găsi o comoară ascunsă cîndva de pirați, nu dispuneți decît de un pergament pe care se văd cele reproduse aici:

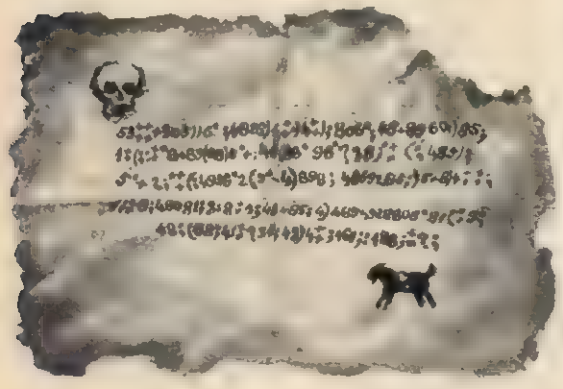

Fig. 2

Ce părere aveți? Veți descoperi comoara sau ea va rămîne îngropată pentru totdeauna? Nu este așa că și această problemă e dificilă?

Dar dacă vi s-ar cere să tălmăciți în limba română ceea ce indienii Maya au scris în limba lor, necunoscută încă pentru noi?

Și această problemă e grea!

Dumneavoastră, stimate cititor, nu știți cum să-l găsiți pe criminal. Dar iată, renumitul detectiv Sherlock Holmes, cercetînd în mod aprofundat structura statistică a limbii engleze, a putut nu numai să citească textul cifrat ci să-i și răspundă prin următoarea misivă

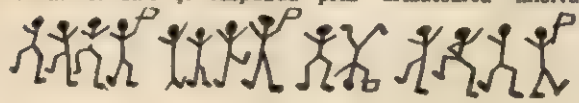

Fig. 3

prin care chema imediat la dînsul pe criminal, care astfel a fost prins.

Tot așa, Edgar Allan Poe povestește în nuvela sa „Cărăbușul de aur" modul în care Legrand a reușit să descifreze textul misterios reprodus de noi în figura nr. 2. Iată conținutul:

„O sticlă bună în casa episcopului, în scaunul dracului, patruzeci și unu grade și treisprezece minute nord-est sfert de nord, principala tulpină a șaptea creangă partea est — lasă din ochiul sting al capului de mort — o linie de albină din arbore prin glonte — cincizeci de picioare în lat".

De o natură asemănătoare, dar mai dificilă, e problema textelor Maya, pe cale de a fi complet rezolvată abia acum la Institutul de matematică din Novosibirsk.

Probabil că nici Edgar Allan Poe și nici ceilalți autori care au scris în secolul trecut schițe sau romane despre tainice documente cifrate nu bănuiau că va exista cîndva un studiu științific al cifrării, al codificării, și că lucrările lor vor fi citate în legătură cu o știință nouă: teoria informației.

Științele au și ele vîrste, ca și oamenii: unele sînt tinere, altele mature, unele abia s-au născut, iar altele apar sub ochii noștri.

Dacă descoperirea unui fapt, a unei legi științifice, are uneori urmări incalculabile, cu atît mai mult nașterea unei întregi științe reprezintă un progres în istoria omenirii, un pas înainte pe drumul cunoașterii. Desigur că astfel de fenomene se petrec extrem de rar și numai în împrejurări determinate. Fără să încercăm a analiza complet această problemă, remarcăm că, pentru ca o nouă știință să se poată forma, trebuie mai întîi să existe un număr suficient de fapte izolate pe care ea urmează să le strîngă la un loc și să le explice în mod unitar, dînd astfel posibilitatea de a se prevedea evoluția viitoare a fenomenelor respective. Dar numai atîta nu e de ajuns: mai trebuie ca nevoile activității practice, ale vieții de toate zilele, să ceară imperativ acest lucru.

Să vedem căror nevoi le răspunde noua știință denumită teoria informației.

LINIILE AUTOMATE, COMUNICAȚIILE RADIOTELEFONICE, CENTRII NERVOȘI... ȘI NOUA TEORIE

Din cele mai vechi timpuri oamenii și-au transmis unul altuia informații: prin vorbire, prin gesturi, prin focuri aprinse special, în ultimul timp prin telegraf, telefon, radio, televiziune. Totodată ei au căutat să păstreze diferite informații prin scrijelituri în peșteri, prin picturi, prin scris.

Dacă înainte vreme se punea doar problema transmiterii informației, în zilele noastre au apărut și alte necesități, de pildă ca fără intervenția omului un aparat să transmită altui aparat o informație. În multe cazuri intervenția directă a omului a devenit pur și simplu inutilă. Într-adevăr, pe de o parte, în momentul de față există mașini care îndeplinesc sute de mii și chiar un milion de operații pe secundă; în același timp se lucrează la construcția unor aparate care să fie în stare să execute zeci de milioane de operații pe secundă. Pe de altă parte, posibilitățile fiziologice ale organismului uman de a reacționa repede și exact la diverși stimuli sînt extrem de limitate. De aceea s-a ajuns la situația ca, în unele cazuri, mașinile să fie dirijate... tot de mașini. Așa se întîmplă cu „pilotul automat" sau cu racheta teleghidată, care primesc informații de la stația de conducere și se dirijează, în consecință, într-o direcție sau alta fără intervenția omului. În interiorul mașinilor electronice de calcul, calculele se efectuează prin intermediul transmiterii unor informații parțiale de la un organ

Pagina a 46-a a celebrului manuscris de la Dresda. Acest document în limba Maya are o neprețuită valoare pentru studiul străvechilor civilizații indiene pe continentul american. La descifrarea textelor Maya, rămase multă vreme de nepătruns, teoria informației aduce o importantă contribuție.

al mașinii la altul. Ținînd seama că aceste mașini sînt extrem de complexe, procesul de transmisiune a diverselor informații e deosebit de complicat. La aceasta trebuie să adăugăm că mașinile de calcul se folosesc și pentru conducerea și reglarea funcționării mașinilor-unelte. Mașina de calcul, în acest caz, primește informații despre modul în care lucrează mașina-unealtă, le prelucrează și, astfel, asigură buna funcționare a acesteia din urmă. În momentul de față există linii automate întregi „conduse" de mașini de calcul.

Dacă transmitem o informație prin telefon sau prin radio, de exemplu, cel căruia îi e destinată o recepționează oare în mod perfect, fără absolut nici un fel de diferență față de informația transmisă? Desigur că nu. Oricine știe că e preferabil să asculți muzica în sala de concert decît la radio, oricît de bun ar fi aparatul. În convorbirile noastre telefonice nu rare sînt ocaziile în care, pentru a înțelege mai bine, trebuie să cerem să ni se repete un cuvînt sau chiar o frază întreagă.

Orice transmisie de informații de la un individ la altul, de la un aparat la altul, e întovărășită de un factor parazitar care degradează valoarea informației transmise, astfel încît datele emise de un aparat nu coincid decît în linii mari cu ceea ce se recepționează. Aceste deformări ale informației transmise nu se pot prevedea exact dinainte; cel mult pot fi indicate cu o anumită probabilitate. Dar astfel de deformări — „zgomote" — apar nu numai în transmisiuni ale unor informații de ordin auditiv, ci în general la orice fel de transmisie, fie că e vorba de semnale optice, electrice etc. Îndepărtarea acestor „zgomote" nu e posibilă, ele sînt în firea lucrurilor și trebuie să ne împăcăm cu ideea aceasta, căci unele „zgomote" provin din însuși faptul că conductorii sînt de natură materială. Cu zgomotele putem lupta, le putem limita numai cînd cunoaștem în mod amănunțit modul în care se transmit informațiile respective.

Transmisiuni de informații au loc nu numai în mașini, ci și în fibrele nervoase ale animalelor, căci prin ele influxul nervos poartă informații, de exemplu de la organele de simțuri spre centrii nervoși. Nici aici nu putem înlătura cu totul „zgomotele", căci ele sînt cauzate într-o anumită măsură de însuși fenomenele vitale din organismul viu.

Așadar, pentru proiectarea complexelor mașini moderne, ca și pentru înțelegerea unor probleme fundamentale legate de cunoașterea cît mai aprofundată a organismului omului, este nevoie de un studiu al informației sub aspectul ei general.

Iată cauzele adînci care au dus la crearea unei teorii științifice a informației, teorie care se dezvoltă pe baza solidă a matematicii contemporane.

VREȚI SĂ FIȚI „BINE INFORMAȚI"?

În vorbirea curentă întrebuințăm expresii ca „bine informat", „slab informat", adică facem aprecieri calitative ale unor informații. Pentru nevoile științei și tehnicii contemporane nu ne mai putem mulțumi, desigur, cu asemenea aprecieri calitative, care poartă o puternică amprentă subiectivă. E nevoie să se găsească un mod obiectiv, științific, de a aprecia informațiile; mai mult încă, e necesar să poată fi comparate informațiile calitativ eterogene, cum ar fi de exemplu cele optice cu cele acustice. Pentru toate aceste motive, trebuia găsit un mod de a aprecia cantitativ, numeric, informațiile, un mod de a le măsura, desigur cu ajutorul unei unități de măsură potrivite.

Să considerăm că ne aflăm în București și telefonăm unuia din centrele Getax, cerînd să ni se trimită primul taxi liber. Pînă la venirea lui, am dori să știm ce taxi va veni — „Moskvici", „Pobeda" sau „Volga" — căci acestea sînt tipurile folosite. Pentru a ne satisface curiozitatea ne adresăm centrului respectiv, dar fără rezultat. Aflăm doar că în oraș circulă 300 de taxiuri „Moskvici", 500 „Pobede" și 200 „Volgi", însă nici centrul nu poate ști ce fel de taxi se va ivi primul. Evident, însă, că probabilitatea că va veni un „Moskvici" este de 0,30, o „Pobedă" — de 0,50, în fine o „Volgă" — de 0,20.

Există deci o nedeterminare care dispare doar cînd a sosit taxiul. Dacă în loc de a dori să știm ce tip de automobil va veni, vrem să cunoaștem și culoarea sa, situația se complică. Să presupunem că există 150 „Moskvici"-uri roșii și 150 verzi, 250 „Pobede" roșii și 250 verzi, 100 „Volgi" roșii și 100 verzi. Tot ce putem afirma e că probabilitatea ca să vină un „Moskvici" roșu e 0,15, iar unul verde la fel; o „Pobedă" roșie — 0,25 și una verde la fel; o „Volgă" roșie — 0,10, ca și pentru una verde.

Și în acest caz ne aflăm într-o stare de ignoranță, dar acum ea e și mai adîncă decît în cazul precedent. Înainte nu știam tipul mașinii, pe cînd în prezent nu cunoaștem nici tipul, nici culoarea ei. De aceea, cînd sosește taxiul, informația pe care o căpătăm e mai importantă decît în primul caz, deoarece aflăm atît tipul cît și culoarea.

Evident, dacă în București ar circula numai automobile de tipul „Pobeda", cînd am cere să ni se trimită un taxi am ști precis că va veni o „Pobedă". Nu ar exista nici un fel de nedeterminare, de ignoranță asupra tipului de taxi, așa că sosirea lui nu ne-ar aduce nici un fel de informație din acest punct de vedere.

Fenomenele în care apare noțiunea de probabilitate sînt extrem de variate, unele mai simple, altele mai complexe, dar fiecare e purtătorul unei informații. Drept măsură a acestei informații se consideră un număr, **entropia**, pentru al cărui calcul — de altfel foarte simplu — e suficient a cunoaște probabilitățile diverselor rezultate posibile ale experimentului în cauză.

După cum lungimile se măsoară cu o lungime și greutățile cu o greutate, tot așa informația conținută într-un experiment o măsurăm cu o anumită informație pe care o luăm drept unitate de măsură.

Cu ajutorul ei măsurăm orice fel de informații provenite din fenomene oricît de complexe — de radio și televiziune, biologice etc.

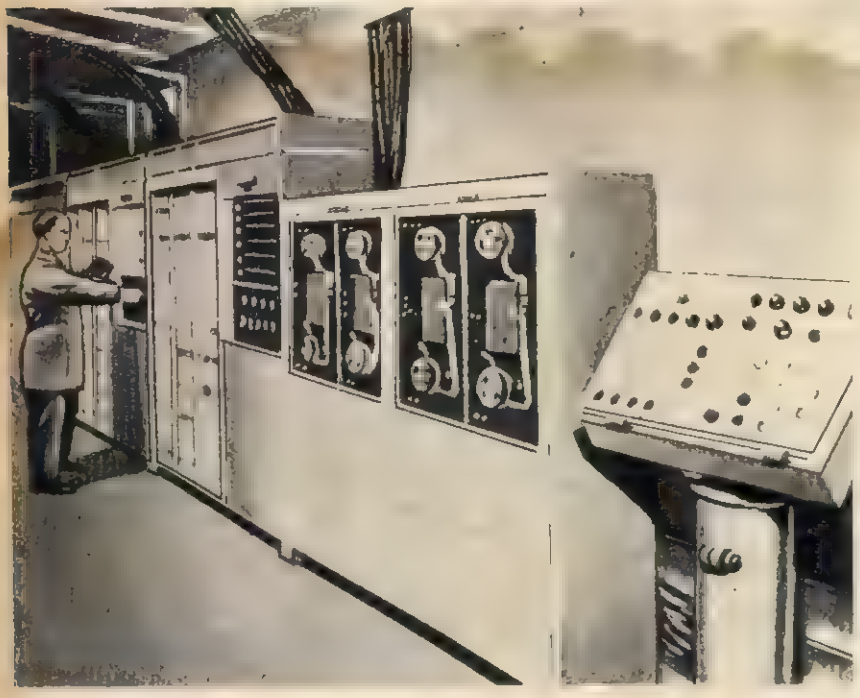

Mașini de calcul lucrînd pe bază de program „conduc" în prezent linii automate în industrie. Dispozitivul înfățișat în desenul nostru dirijează concomitent mașini de frezat, de alezat și de găurit. Fără rezultatele dobîndite de teoria informațiilor, aceste mecanisme complexe nu ar putea funcționa.

De vorbă cu medicul

Ce este factorul Rh?

După cum se știe, oamenii se împart, în funcție de anumite caracteristici ale sîngelui, în patru grupe sanguine. Descoperirea acestui fapt a avut o deosebită importanță pentru prevenirea accidentelor ce se produceau frecvent cu ocazia transfuziilor de sînge. Cu timpul s-au mai descoperit în sîngele oamenilor o serie de noi factori, independenți de cei care determină grupele sanguine clasice. Acești factori sînt substanțe chimice cu structură complexă de origine proteinică, atașate de globulele roșii ale sîngelui.

Factorul Rh (denumit astfel după numele unei specii de maimuțe — Rhesus — la care a fost descoperit inițial) s-a dovedit a avea un rol important în producerea unor accidente de transfuzie, ca și a unor tulburări — adesea foarte grave — ce apar la noii născuți și a căror cauză a rămas multă vreme necunoscută.

Cum se produc aceste accidente? S-a dovedit că numai 15% dintre oameni nu au acest factor în sînge și de aceea au fost denumiți Rh negativi; restul oamenilor sînt Rh pozitivi. Dacă o persoană Rh negativ primește prin transfuzie un sînge Rh pozitiv, organismul acesteia se comportă față de globulele roșii primite ca și față de microbi sau alți agenți străini ce pătrund în corpul nostru. În astfel de situații, organismul produce o serie de substanțe (anticorpi) cu ajutorul cărora luptă împotriva „agresorului", pentru distrugerea și eliminarea lui din corp. În cazul de față, agresorul (respectiv factorul Rh), fiind fixat de globulele roșii, face ca acțiunea anticorpilor să se exercite asupra însuși purtătorului substanței străine, adică asupra globulelor. Datorită acțiunii acestor anticorpi, care au fost numiți anticorpi anti-Rh, globulele roșii introduse se conglomerează — fenomen numit aglutinare — și apoi sînt distruse printr-un proces ce poartă numele de hemoliză.

Ca urmare a acestor fenomene, în organism se produc diferite tulburări de intensitate și gravitate proporționale cu amploarea procesului de aglutinare și hemoliză.

Într-un mod analog se produc și accidentele ce apar uneori la noii născuți. Dacă un copil are mama Rh negativ și tatăl Rh pozitiv sau invers, în virtutea legilor eredității el se naște fie Rh pozitiv, fie Rh negativ. Printr-un raționament foarte simplu se poate înțelege cu ușurință că accidentele nu apar decît în cazul cînd mama este Rh negativ și copilul Rh pozitiv. În această situație, în cursul sarcinii și a nașterii există posibilitatea ca mici cantități din sîngele copilului Rh pozitiv să treacă în sîngele mamei Rh negativ. Dacă anticorpii sînt în cantitate mare, copilul face accidente printr-un mecanism analog celui din cursul transfuziilor. Dar, ca și în cazul transfuziilor, prima sarcină nu este niciodată producătoare de accidente, din pricina cantității insuficiente de anticorpi. Datorită acestui fapt, ca și altor condiții (capacitatea deosebită a diferitelor organisme de a produce anticorpi etc.), numărul accidentelor este mult mai mic decît cel potențial (aproximativ 1 la 250 nașteri).

Cunoașterea acestui mecanism și existența mijloacelor de laborator pentru evidențierea situațiilor capabile să determine asemenea accidente fac astăzi posibilă prevenirea lor aproape totală. De asemenea, în cazul în care totuși astfel de accidente se produc, medicina dispune actualmente de mijloace foarte eficiente pentru combaterea și vindecarea lor.

Dr. A. FABIAN

Așa arată aparatele de recepție „teletype" ale oricărei agenții de presă moderne. Grație teoriei informației, viteza de transmitere a telegramelor poate fi considerabil mărită printr-o „codificare" corespunzătoare a literelor.

Dacă înainte vreme era lipsit de sens a vorbi despre „cantitatea de informație", azi trebuie relevat în mod cu totul deosebit faptul că știința e în stare să aprecieze cantitativ, numeric, deci să măsoare ceea ce pînă în prezent era de domeniul aprecierilor calitative.

Vom da acum un exemplu de modul în care teoria informației poate ajuta activitatea practică.

Necesitățile vieții sociale fac să avem nevoie să expediem din ce în ce mai multe telegrame pe oră. Cum putem realiza acest lucru? O soluție simplă ar fi de a construi din ce în ce mai multe linii de comunicație, ceea ce ar implica, desigur, cheltuieli considerabile. De dorit însă ar fi să putem satisface nevoile noastre cu ajutorul aparatajului deja instalat.

SĂ URMĂRIM PROCESUL DE TRANSMITERE A UNEI TELEGRAME...

...și să presupunem că ea este redactată în limba română și deci folosește cele 26 de litere ale alfabetului latin.

Transmisiunea are loc prin fir. Se utilizează două semnale de bază, primul constînd în aceea că lăsăm să treacă curentul prin fir — timp de o secundă, de exemplu — iar al doilea în întreruperea curentului timp de o secundă. În 5 secunde putem transmite deci 5 semnale. Dacă facem toate combinațiile cîte 5 a celor două semnale de bază, obținem 32 de combinații. Așadar, fiecăreia din cele 26 de litere ale alfabetului latin

Întîlnirea lui CIPRIAN PORUMBESCU cu GIUSEPPE VERDI

„Vizita lui Ciprian Porumbescu la marele maestru Verdi în Genova — scria biograful său, Valeriu Branițte, în monografia publicată în 1908 la Lugoj — mi se pare apocrifă". Multă vreme în istoriografia noastră muzicală această întîlnire a stat sub semnul îndoielii, deși biografii contemporani ai compozitorului (N. Petra Petrescu și Constantin Morariu) afirmau contrariul.

Iată însă că în vara aceasta o cercetare în colecția familiei Valeria Branițte-Căliman de la Brașov ne-a dus la descoperirea unei scrisori — pînă azi inedite — care atestă prin rîndurile autorizate ale surorii lui Ciprian, Marioara Rațiu Porumbescu, întîlnirea celor doi muzicieni.

Datată „Cîmpina, 11.24/6" (1908), scrisoarea a fost expediată imediat după apariția monografiei lui Valeriu Branițte și cuprinde un pasaj elocvent pe care îl redăm (vezi facsimilul): „Vă mulțumesc pentru toate articole(le), pentru tot ce ați scris în memoria iubitului și prea scumpului meu frate Ciprian. Toată lauda Lugojenilor care au fost la înălțimea lor. Numai scrisoarea despre Verdi mă mir că nu ați găsit-o între scrisori(le) din Italia, și dînsul singur pe patul suferind și bolnav, ne-a istorisit de multe ori vizita lui la Verdi".

La cinci ani după moartea compozitorului — mai precis: la 16/28 decembrie 1888 — Iraclie Porumbescu îi scria lui George Dobrin, animatorul corului „Ion Vidu" din Lugoj, că fotografia fiului său, Ciprian, pe care i-o trimite în dar, a fost „luată la Genova, după ce se prezentase la Verdi". Și completează: „Era slab bietul și emoțiunea de a fi fost și vorbit cu Verdi îi mărise încă slăbirea și mai tare".

Însoțit de compozitorul Marco Salla și de criticul Camillo Boito, muzicianul nostru e condus la Genova și primit cu căldură de autorul „Aidei": „Fii bun, te rog, colo pe pian e și vioara — redă Porumbescu cuvintele maestrului, după ce a aflat că știe minui instrumentul — cîntă un cîntec românesc". Cu vădită emoție Ciprian a dat glas unei doine. „El iar mi-a întins amîndouă mîinile și strîngîndu-le pe ale mele, îmi zise cu suflet mișcat: «Da, frați ni sînteți. Atestatul că ni sînteți frați vi l-am auzit acum!»" — încheie Verdi.

Cărțile de vizită ale lui Boito și Salla, păstrate în familia Porumbeștilor, o scrisoare din 15 iulie 1913 a Marioarei Rațiu și alta a lui Vasile Halip din 9 iunie 1923, publicate în anul 1926 de muzicologul Mihai Gr. Poslușniciu — toate privind întîlnirea celor doi muzicieni — ca și documentul recent dat la iveală, confirmă după părerea noastră întîlnirea lui Verdi cu compozitorul român.

Viorel COSMA

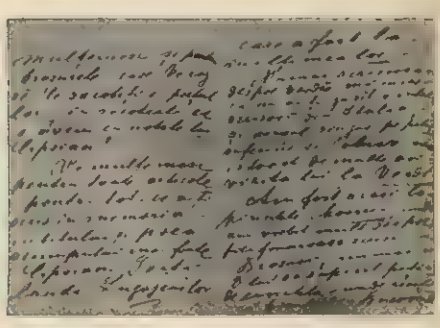

Teoria Informației

îi putem stabili drept corespondent o anumită combinație și încă mai rămîn 6 nefolosite. Una din combinațiile căpătate — de exemplu aceea în care curentul trece în prima, a doua și a patra secundă, iar în a treia și a cincea secundă avem pauză — s-o folosim pentru a codifica litera A. Aceasta înseamnă că ori de cîte ori vom întîlni litera A în textul telegramei, vom transmite combinația respectivă de treceri de curent și de pauze, cu o durată de 5 secunde. Procedînd în același mod cu toate literele alfabetului latin, vom transmite întreaga telegramă.

Acest procedeu, larg folosit în prezent și cunoscut sub numele de „teletype", nu face însă nici un fel de deosebire între un text scris în limba franceză, germană, maghiară sau engleză, care toate folosesc același alfabet — cel latin. Se știe însă că unui text în limba română tradus în limba germană îi corespunde un text mai lung, iar dacă e tradus în limba engleză, unul mai scurt. Desigur, informația e aceeași, indiferent de limbă, ceea ce înseamnă că în cazurile cînd textul e mai lung, informația medie corespunzătoare unei litere e mai mică decît în cazurile cînd textul e mai scurt. Așadar, am ajuns la concluzia că aceleiași litere a alfabetului latin îi corespunde o cantitate de informație mai mică sau mai mare, după cum folosim o limbă sau alta.

Pe de altă parte — și desigur în funcție de limba folosită — fiecare literă își are frecvența ei. În limba română, de exemplu, litera O e foarte des întîlnită, iar Z cu mult mai rar, în timp ce în limba polonă Z e cu mult mai frecventă decît în limba română.

Toate acestea fac ca informația corespunzătoare unei litere să difere uneori considerabil de la o limbă la alta.

Dar un șir de litere ale alfabetului latin, chiar dacă apar cu frecvențele caracteristice limbii germane de pildă, nu reprezintă încă un text în limba germană, căci am neglijat un fapt esențial, și anume că literele în limba germană sînt corelate într-un anumit mod. În germană după litera S apare foarte des litera C, iar după grupul SC litera H, așa că grupul SCH e foarte frecvent. La fel, în limba engleză după litera T apare foarte des litera H, dar foarte rar litera Z. Așadar, corelația dintre litere se evidențiază prin aceea că frecvența apariției unei litere date depinde de literele dinaintea ei.

Dacă ținem seama de toate cele de mai sus se poate calcula că, în medie, unei litere a unui text scris în limba engleză îi corespunde o cantitate de informație egală cu 1,213 unități, pe cînd pentru limba franceză calculul dă 1,190, iar pentru limba spaniolă 1,199 unități.

Pe baza acestor rezultate — și în funcție de limba folosită — se poate organiza transmisia telegramelor cu o viteză mult sporită față de viteza obișnuită, „alocînd" literelor celor mai frecvente semnale mai simple și cu o durată mai scurtă — spre deosebire de vechiul sistem care, cum am arătat, nu făcea din acest punct de vedere distincție între diversele litere. Calculele arată că printr-o codificare potrivită se poate mări viteza de transmitere a telegramelor, de pildă în limba rusă cu circa 66%.

MATEMATICA CUPRINDE NOI ȘI NOI DOMENII...

Exemplele în care teoria informației aduce o contribuție substanțială în rezolvarea problemelor puse de practică sînt nenumărate. Cercetătorul care studiază reacțiile psihologice în procesul muncii trebuie să folosească metodele și ideile de bază ale teoriei informației, căci numai în acest chip el va putea trage concluzii științifice privind îndrumarea muncitorilor în sensul formării cît mai rapide de deprinderi utile în muncă. Biologul care-și consacră viața aflării tainelor eredității este ajutat azi de teoria informației, căci, oricît de complex ar fi mecanismul transmisiunii în acest caz, tot noțiunile abstracte ale teoriei informației sînt acelea care exprimă cantitățile de informație ce intervin, codificările ce au loc etc. în celulele embrionare. Fiziologul care caută să pătrundă problemele sistemului nervos uman găsește în teoria informației un puternic instrument de cercetare, pe baza analogiei dintre curentul electric care circulă pe fir și influxul nervos transmis de fibra nervoasă. Inginerul care caută să proiecteze un televizor cît mai perfect din punct de vedere tehnic și economic trebuie să posede cunoștințe serioase de teoria informației, care-i permit să determine precis cîte puncte sensibile sînt necesare unui centimetru pătrat de ecran, care trebuie să fie așezarea optimă a acestor puncte etc. Prin intermediul teoriei informației, matematica cuprinde noi și noi domenii, aducînd cu sine rigurozitatea științifică și deschizînd perspective nebănuite atît cercetării teoretice cît și practicii.

LA PIATRA NEAMȚ

TEATRU

„BĂIATUL DIN BANCA A DOUA"

La Piatra Neamț, tînărul Teatru de stat a realizat în premieră pe țară piesa pentru cei mici „Băiatul din banca a doua" de Al. Popovici. Faptul este îmbucurător, pentru că marchează o inițiativă lăudabilă, aceea de a oferi micilor spectatori piese potrivite universului lor de cunoștințe, preocupărilor lor. Piesa lui Al. Popovici reprezintă o reușită adaptare a elementelor vechilor povești la noile realități pe care copilul contemporan le trăiește și le înțelege.

Urmînd pilda oamenilor, micile vietăți din pădure — veverița, ariciul, rîndunelele, castorul — construiesc, într-o colaborare perfectă, niște adăposturi pe care le apără de acțiunea distructivă a vulpii, lupului și mistrețului. Un ursuleț simpatic, dar stîngaci și puțin leneș, cam încurcă treburile harnicilor constructori, ca pînă la urmă să se integreze în ritmul muncii cu ajutorul nemijlocit al micilor spectatori, solicitați direct adesea să-și exprime părerea și să ia atitudine. Micii spectatori sînt astfel familiarizați cu noțiunile muncii colective, ale întrajutorării și prieteniei, aceasta desfășurîndu-se nu didacticist, ci dezinvolt, spiritual, voios. Pentru realizarea spectacolului au fost invitați regizorul Lucian Giurchescu și pictorul-scenograf I. Popescu-Udrițe de la Teatrul de Comedie din București. Colaborarea acestora cu membrii colectivului din Piatra Neamț s-a soldat cu frumoase rezultate. Într-un decor sugestiv, la rîndul lui spiritual, conceput cu multă fantezie și bun-gust, alcătuit din cuburi viu colorate, povestea animalelor din pădure, datorită textului și regiei, se desfășoară alert, captivant, amuzînd deopotrivă pe micii spectatori ca și pe însoțitorii lor adulți. Actorii Ana Cristi (Ursulețul), Sereda Varduca (Veverița), Ileana Ionescu (Vulpea), Radu Voicescu (regizorul — personaj al piesei), Andrei Ionescu (Ciocănitoarea), Costache Coșa (Greierul) au știut să răspundă invitației regizorului la fantezie, bun-gust și umor.

Ilustrația muzicală (Dan Jelescu și Tudorel Ciortea), melodioasă, antrenantă, sugestivă, a adus o contribuție efectivă la realizarea unui spectacol omogen, educativ, de ținută artistică.

Virgil MUNTEANU

Știați că...

... fluturele de noapte cunoscut sub denumirea de „cap de mort" emite un sunet specific — rezultat probabil din frecările trompei de tentaculele maxilarelor? Unii specialiști presupun că acest sunet s-ar naște în urma unor expirații puternice, care fac să vibreze membrana trompei.

...peștele „remora" este folosit ca nadă sui-generis la pescuit? Iată cum se procedează: remorei i se leagă de coadă o frînghie lungă și este aruncată în mare; după un timp ea se prinde ca o ventuză de un pește mare sau de o broască țestoasă; în acest moment este trasă la mal, împreună cu „prada" ei. Această originală metodă de pescuit a fost descrisă încă de Cristofor Columb, iar chinezii o practică de circa cinci mii de ani.

...bufnița polară încalcă tradiția creată de semenele ei, vînînd în timpul zilei? Probabil că n-ar avea nimic împotrivă să respecte „programul de lucru" bine stabilit al păsărilor de noapte, dar la poli șase din cele douăsprezece luni ale anului este zi permanentă...

LUPI CONTRA LUPI

În mai multe regiuni din Uniunea Sovietică au fost crescuți pui de lup care, îmblînziți și dresați, îi ajută pe vînători la distrugerea păgubitoarelor haite de lupi sălbatici.

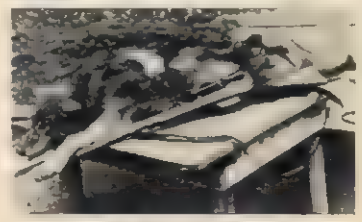

Un lup doborît.

Avînd obiceiul de a se asocia și a vîna în haită, lupii sînt străini de urletul caracteristic speciei lor. Lupul dresat urlă la porunca vînătorului și aduce în bătaia puștii alți lupi. Apoi, adulmecînd urmele adulților, ei descoperă culcușul cu pui și astfel aceștia pot fi prinși. În regiunea Aktiubinsk, o echipă de șase vînători, ajutați de un lup dresat a distrus în nouă luni un număr de 300 de fiare.

Lupii îmblînziți sînt folosiți și la paza turmelor. După relatările instructorului de vînătoare M.A. Sargaiev, doi crescători de reni din regiunea Hantimansk (U.R.S.S.) au crescut doi lupi pe care-i folosesc cu succes împotriva fraților lor sălbatici la paza cirezilor de reni.

UN NOU BUSINESS AMERICAN: SPECULA CU NERVII ZDRUNCINAȚI AI POPULAȚIEI INTOXICATE DE PSIHOZA RĂZBOINICĂ. — CINE ÎL ÎNCURAJEAZĂ ȘI CINE PROFITĂ DE PE URMA LUI? — RĂSPUNSUL, ÎN PAGINILE DE FAȚĂ.

Recunoașterea oficială a campaniei de isterie războinică este redată și de această imagine de la inaugurarea Institutului de patologie al armatei S. U. A., un zid nesfîrșit, fără un singur ochi de geam — un „adăpost antiatomic".

„ALARMA '61..."

Producția de război nu constituie singurul business înfloritor în Statele Unite. Mai sînt și afaceri-anexă ale psihozei războinice care, chiar dacă nu aduc profituri atît de fabuloase, sînt totuși rentabile... Totul depinde în cea mai largă măsură de reclamă. Cu cît este mai insistentă, mai ademenitoare, mai cutremurătoare această „publicity", cu atît mai strălucite sînt afacerile-anexă.

În vremea din urmă, „publicity"-ul a luat în antrepriză teama. Care, desigur, e și ea stimulată. Nu numai prin creșterea nemaiînfrînată a alocațiilor din buget pentru înarmări sau prin trimiterea de noi trupe în Germania occidentală. Coloanele ziarelor, emisiunile radiofonice sau televizate s-au lansat parcă într-o veritabilă cursă pentru intensificarea isteriei războinice. Și nu numai aceste organe „particulare", ci înseși autoritățile americane participă la această cursă nebună. Vuietul lugubru al sirenelor în timpul alarmelor „cu caracter de antrenament" nu este altceva decît unul din mijloacele folosite pentru a încorda la maximum nervii populației, pentru a strecura în mințile oamenilor ideea unui iminent război atomic.

O dată creată teama, ea este speculată din plin. Rockefeller la inițiativa fabricării de „fallout biscuits" (biscuiți feriți de radiațiile nucleare), care să asigure („un pachet de 100 bucăți doar 35 cenți, domnilor!") hrana în cazul unui atac nuclear. „Chiar președintele a gustat din acești biscuiți", dezvăluie ziarele și radioul, neuitînd să amintească faptul că ei sînt produși de „National Biscuits Company", iar ambalajul „antiatomic" de „American Can Company".

Dar profiturile de pe urma fricii nu se resumă la biscuiți. Și iată că acum sînt la modă construcțiile de adăposturi „antiatomice" — în care sînt bineînțeles interesate o serie de alte mari societăți. În cinda faptului că în actualul stadiu al dezvoltării tehnicii de luptă utilitatea săpării de beciuri este mai mult decît îndoielnică, americanii sînt chemați să-și cheltuiască banii — chiar și pînă la ultimul! — ca să-și construiască adăposturi. Fiecare este îndemnat, prin intermediul unei reclame zgomotoase, să-și sape un adăpost din beton, un beci sau măcar o groapă, pe care să le utilizeze cît îl ține punga — între 30 de dolari și 90.000 de dolari. Cu cît omul este mai naiv, mai temător pentru propria-i piele și, evident, mai bogat, poate să-și sape un beci mai cu... confort. Cu atît mai mulțumite vor fi companiile ce se ocupă cu respectiva afacere.

Însuși președintele Kennedy a încurajat acest nou gen de business, publicînd în revista „Life" un mesaj în care cere americanilor să ia în serios isteria atomică etalată în respectivul număr din revistă. Totodată el s-a simțit dator să precizeze că „nevoia pentru astfel de măsuri de protecție este nouă pentru americani", gîndindu-se, probabil, că dacă primele două războaie mondiale nu au afectat pămîntul American, iar capitaliștii din S.U.A. au ieșit îmbogățiți de pe urma lor, astăzi nu există gaură de șarpe în care cei ce ar aprinde flăcările războiului să se poată ascunde pentru a scăpa de pedeapsă. Dar companiile n-au fost șocate de această recunoaștere silită a vulnerabilității teritoriului S.U.A. căci, la urma-urmei, ea dă același rezultat: sperie. De altfel, la numai o zi după declarația lui Kennedy, societatea „Wonder Building Corporation" din Chicago a primit 104 comenzi pentru săparea de pivnițe cît mai adînci. Acesta este și țelul pe care-l urmăresc cei care speculează cu atîta cinism psihoza fricii.

Pînă unde a dus atmosfera de panică creată cu premeditare de businessmenii groazei?

Mulți proprietari de asemenea adăposturi se străduiesc să le țină în secret — a declarat Roger Celler, vicepreședintele societății pentru construcția adăposturilor împotriva bombardamentelor. Dar dacă totuși află vecinii?

„După ce voi termina adăpostul meu — a declarat un bogătaș din Chicago corespondentului revistei „Time" — voi amplasa deasupra o mitralieră, pentru ca în ei să nu se îngbesuie vecinii cînd vor începe să cadă bombele". Mister Davis din orașul Austin (statul

„...ȘI INVITAȚII LA ÎNMORMÎNTARE, CLASA I"

COMIS-VOIAJORII UN

de A. Si
ziarist a

Unii — după cum relatează revista „Time", citind cazul familiei Davis din statul Texas — pentru a face față musafirilor nepoftiți s-au asigurat cu puști și cartușe lacrimogene. Închipuiți-vă — scria revista sub fotografia de mai sus, înfățișînd familia Davis în adăpost — un copil stînd afară și spunînd: „Lăsați-mă să intru". Dacă pînă și „Time" e revoltată de această atitudine animalică!...

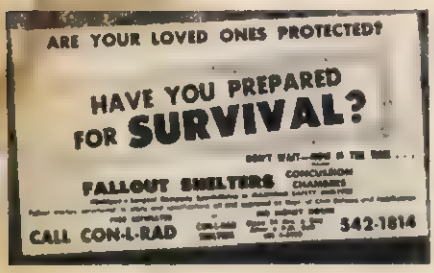

Ultimul răcnet al reclamei în S. U. A.: „Ați luat măsuri pentru apărarea celor dragi? V-ați pregătit pentru a supraviețui? Grăbiți-vă! A sosit momentul!" Printr-un asemenea „publicity", antreprenorii construcțiilor de adăposturi încearcă să bage spaima în americanul de rînd și mai ales să-l facă să-și comande un... adăpost.

Într-un număr din revista „Life" ce face apologia „adăposturilor antiatomice", președintele Kennedy a publicat un mesaj prin care încurajează de fapt intensificarea psihozei războinice. Reproducem mai jos pagina din „Life" cu mesajul lui Kennedy.

Texas) s-a înarmat cu puști și un pistol. Adăpostul este de „calitatea I"; l-a costat 90.000 de dolari. Arătînd ușa groasă de 10 cm, scrie „Time", el a declarat: „Această ușă nu este destinată apărării împotriva radiațiilor, ci pentru ca să nu poată intra oamenii". Davis s-a pregătit chiar și pentru eventualitatea cînd vreun vecin ar pătrunde în adăpost înaintea lui. „Am un pistol cu gaze lacrimogene — a spus el. Și dacă voi trage în adăpost cinci sau șase cartușe cu gaze, fie că străinii vor ieși singuri, fie că gazul lacrimogen îi va sili să iasă".

Această mentalitate nu o manifestă numai cîțiva oameni de afaceri. Înșiși persoane oficiale, cum e conducătorul apărării civile din orașul Las Vegas, și-au exprimat în mod public neliniștí de acest fel: în cazul unui război, locuitorii din Los Angeles vor părăsi „ca un nor de lăcuste" orașul, spre a se „salva" în statul Nevada. Pentru a nu permite acest exod, ei a propus să se creeze o poliție înarmată, cu un efectiv de 5.000 de oameni, care să împiedice cetățenii să se refugieze în statul său. Un alt reprezentant al apărării civile, din Riverside (statul California), a recomandat cetățenilor să se înarmeze cu pistoale pentru a-și apăra avutul de refugiații din marile orașe.

După cum se vede, isteria belicoasă a zdruncinat multe minți în S.U.A. Dar pentru americanii care judecă logic este clar că se poate de limpede că adăposturile, oricît de „solide" ar fi ele, nu constituie o soluție. Deosebit de semnificativ pentru starea de spirit a americanului de rînd este următorul fapt: printre cei care au demonstrat recent în timpul unei așa-zise „alarme" în New-York, se afla și o femeie tînără, care cu o mînă împingea un cărucior cu un copil, iar cu cealaltă purta o pancartă pe care scria: „Împotriva războiului nuclear nu există alt adăpost decît dezarmarea". Ceea ce sublinia de altfel și mai direct savantul Linus Pauling, laureat al Premiului Nobel, atunci cînd arăta: „Dacă vrem să salvăm viața oamenilor, trebuie să ne consacrăm timpul, eforturile și banii preîntîmpinării războiului nuclear, și nu construcției de adăposturi".

Z. FLOREA

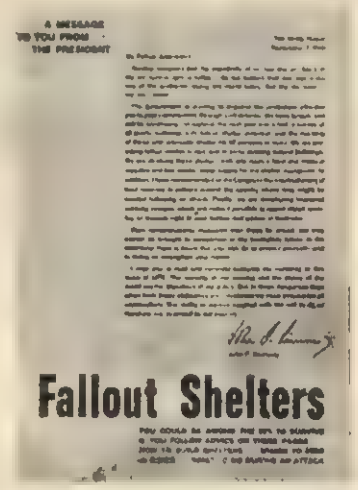

Aspect de pe Park Avenue din New York, după darea unei false „alarme atomice". Trecătorii care refuză să participe la acest joc sinistru sînt tîriți cu forța în adăposturi.

Într-un raionul new-yorkez în care locuiesc, cu greu poți întîlni semne ale isteriei războinice. Este popularul raion Upper-West Side din Manhattan. Aici, în afara celor trei blocuri cu multe apartamente în care locuiesc familii modeste din „pătura mijlocie", se află și zeci de cocioabe suprapopulate cu muncitori negri, portoricani și italieni. Mulți dintre ei au într-o anumită măsură idei preconcepute și aceasta datorită propagandei otrăvite ce se infiltrează în fiecare casă prin mijlocirea emisiunilor radiofonice. Mulți dintre ei sînt șomeri. Aceștia vor de lucru și reducerea prețurilor. Tuturor le este însă comună teama de declanșarea unui război termonuclear.

„Mă tem într-atît de război încît nu dorm noaptea — mi-a spus o bătrînă negresă. Probabil că nu va scăpa nimeni dintre noi dacă va fi război".

Dinsa mi-a atras atenția asupra unui titlu din ziarul „Journal American" aparținînd trustului Hearst. Cu litere de-o șchioapă se relata în acel ziar că „unitățile de aviație se află în stare de alarmă".

M-am gîndit cu tristețe că bătrîna negresă avea într-adevăr destule motive să fie neliniștită. În businessul pe care-l constituie isteria războinică se investesc capitaluri însemnate. „Fabricile" care livrează acest „produs" lucrează zi și noapte la Washington, la New York și în alte locuri. Un roi deosebit în această direcție îl joacă Pentagonul. Generalii și amiralii de soi folosesc zeci de mii de cuvinte instigatoare pentru a flutura spectrul războiului nuclear și a-i speria pe americani prin discursuri la radio sau televiziune. „Uxina" din New York a cardinalului Spellman aprovizionează cu idei explozive nenumărați preoți. Și ziînic limbile acestui foc sînt întreținute și amplificate de ziare ca „Daily News", de ziarele lui Hearst — „Journal American" și „Mirror" — de „World Telegram and Sun" editat de trustul Scripps-Howard, de „New York Herald Tribune", subvenționat de „Standard Oil" (Rockefeller), de „New York Times" etc.

Magnații industriei de război obțin de pe urma acestei campanii profituri colosale. Congresul a aprobat să se aloce în scopuri militare noi sume peste cele trei miliarde și jumătate alocații suplimentare pe care le ceruse Casa Albă. Senatorii și membrii Camerei Reprezentanților au votat pentru aceste alocații în momentul cînd propaganda

SEMNELE ȘI... DIVIDENDELE

„Între timp Congresul aprobă sume record pentru alocațiile militare. Protocolul de lege cu privire la alocarea a 46.848.292.000 dolari a fost adoptat de Senat în unanimitate... Suma aprobată de Senat depășește toate alocațiile pentru apărare din timp de pace".

NEW YORK TIMES

„Cursul acțiunilor la bursă a cunoscut o creștere nemaipomenită o dată cu cel mai mare buget militar din timp de pace. Ieri ziarul „New York Herald Tribune" anunța triumfal pe prima pagină un „boom"... Toată această atmosferă mireasă vădit a păcăleală. Tineretul e în stare de „alarmă": cursul vieții tinerilor poate fi pe neașteptate curmat. E puțin probabil ca moralul lor să crească dacă vor afla că în timp ce din toate părțile răsună chemări la „sacrificiu", compatrioții lor mai înstăriți se preocupă mai întîi de toate de operații de bursă reușite și de dividende mai mari".

NEW YORK POS

EI MĂRFI FUNESTE

HIELDS
nerican

belicoasă în jurul așa-zisei „probleme a Berlinului" atinsese punctul culminant. Aceste alocații nu vor reprezenta altceva decît o creștere a dividendelor lui „General Electric", „American Telephon and Telegraph Corporation", „General Dynamics", „Standard Oil" și ale multor alte companii și trusturi aparținînd lui Morgan, Mellon, Duponi și Rockefeller.

Țintă scopul acestei propagande nu se reduce doar la umplerea cu dolari a buzunarelor magnaților. Se urmărește și altceva. Organizatorii ei speră de pildă că sporirea cheltuielilor pentru înarmare va evita o depresiune economică în acest an. În afară de aceasta, un buget militar umflat va ajuta — afirmă propovăduitorii cursei înarmărilor — la menținerea dominației Wall-Street-ului în alte țări. Căci Wall-Street-ul se teme straşnic ca și alte popoare să urmeze exemplul Cubei.

Sloganurile isteriei războinice sînt din cele mai variate. Comentatorii de la radio instigă direct: „La arme! Roşii pot să atace!" Iată, în esență, sensul multor cuvîntări de la radio sau televiziune. Uneori autorii acestor sloganuri dau dovadă de o „originalitate" deosebită. Așa, de pildă, președintele lui „General Dynamics", Frank Pace, într-o cuvîntare rostită la congresul bancherilor a afirmat nici mai mult nici mai puțin decît că destinele științei și culturii din S.U.A. depind, pasămite, de mărimea bugetului militar.

Trebuie să recunoaștem că din păcate propaganda războinică exercită o anumită influență asupra unor americani. Dar ar fi o mare greșeală să se creadă că manifestările belicoase care au loc din cînd în cînd pe străzile orașelor S.U.A. și se desfășoară sub lozinci antisovietice, anticomuniste și în general atițătoare la război reflectă părerea americanilor simpli.

Masele largi ale poporului american nu vor război. Zborurile cosmice ale lui Iuri Gagarin și Gherman Titov au produs o impresie uriașă asupra americanilor de rînd. Milioanele de americani au început să privească cu alți ochi Țara Sovietelor. Și sînt convins că patronii, ca și comis-voiajorii fabricilor de isterie războinică, vor întîmpina tot mai multe greutăți în plasarea mărfii lor funeste.

Noua „locuință" a familiei milionarului Benson: un beci „antiatomic" săpat în nisipul plajei californiene.

Pentru ca „nechemații" să nu se poată introduce în adăpostul lor, unii și-au construit astfel de intrări „sigure".

CODUL MANIERELOR ATOMICE

În ultima vreme, codul manierelor elegante a primit în S.U.A. o substanțială adăugire, capitolul respectiv putînd fi la rigoare intitulat: comportarea față de invitați, dacă la desert în loc de prăjituri se servește o bombă atomică.

Problema nu e pur retorică. În Statele Unite, după cum se știe, se desfășoară o vie dezbatere pe tema: vecinii și prietenii pot fi oare admiși în adăpostul antiatomic pe care l-ați construit în grădina dv.?

Desigur, însuși faptul că această chestiune este discutată cu toată seriozitatea ilustrează pînă la ce grad a ajuns isteria războinică în S.U.A. Ironizînd pe acei care se lasă pradă acestei isterii și urmărind să scoată în evidență întreaga ei absurditate, comentatorul John Crosby „sfătuiește" pe cititorii ziarului „New York Herald Tribune" cum să procedeze cu... invitații, în cazul unui atac atomic.

„Sincer vorbind, cred că în această situație atitudinea jovială este cea mai indicată. Spuneți-i invitatului dv.: «Poftim pălăria, iată ușa!» Și adăugați ceva cam în genul acesta: «Scuză-mă că nu te pot conduce pînă în stradă, dar doctorul m-a asigurat că praful radioactiv îmi face rău la gît. Ha, ha, ha!»

Cred că gluma dv. va fi foarte apreciată — continuă Crosby. Cînd planează o amenințare deasupra capetelor lor, oamenii sînt mai porniți pe ris ca oricînd.

Este adevărat că unii specialiști în chestiuni de etichetă recomandă o altă linie de conduită. Ei susțin că ar fi mai politicos să-ți împuști prietenii chiar la masă. E o metodă mai rapidă, mai precisă și mai generoasă.

Eu nu mă raliez acestei păreri. Consider o impolitețe împușcarea invitaților, chiar dacă o faci cu cele mai bune intenții. Și așa, bunele purtări cad în desuetudine... Așadar, pentru numele lui dumnezeu, să nu ne ucidem prietenii la masă. E destul de nepăcuit că trebuie să o facem atunci cînd îi surprindem în patul nostru. Dar la masă, niciodată! O spun răspicat!

...În fine o altă școală de gîndire susține teza permată că nu este serios să construiești asemenea adăposturi. De fapt, chestiunea este foarte gravă. Ce poate fi mai serios decît un adăpost antiatomic în grădină, care să te protejeze împotriva unei bombe cu hidrogen de 20 de megatone? O asemenea bombă ar putea rade Chicago de pe suprafața pămîntului și aprinde vîlvătăi în tot statul Wisconsin... Eventual ar trebui să întăriți adăpostul cu două rînduri de saci".

Așadar, construirea unor asemenea adăposturi este o treabă foarte „serioasă". Și, ar trebui adăugat, foarte profitabilă pentru monstruosul business atomic, pentru cercurile interesate în menținerea isteriei războinice.

STERIEI

„În prima jumătate a acestui an profiturile companiei «Boeing», care fabrică bombardiere grele, și ale companiei «Martin», care produce rachete, au crescut în comparație cu aceeași perioadă a anului trecut. Compania «Boeing» a anunțat profituri nete de 16,1 milioane dolari, în comparație cu 10,2 milioane dolari realizate în prima jumătate a anului trecut. Profiturile companiei «Martin» au atins 13,5 milioane dolari, în comparație cu cele 7,6 milioane dolari obținute în primul semestru al anului trecut".

NEW YORK TIMES

„Vineri, la ora 4, vuietul sirenelor va da semnalul pentru începerea operației «Alarma '961» în legătură cu o «agresiune» împotriva Statelor Unite. În neașteptatul atac nuclear la care vor fi supuse 100 orașe, marile drumuri, porturi și baze de rachete, pot fi uciși, arși sau mutilați 30 sau și mai multe milioane de americani".

ASSOCIATED PRESS

Imagini din lumea

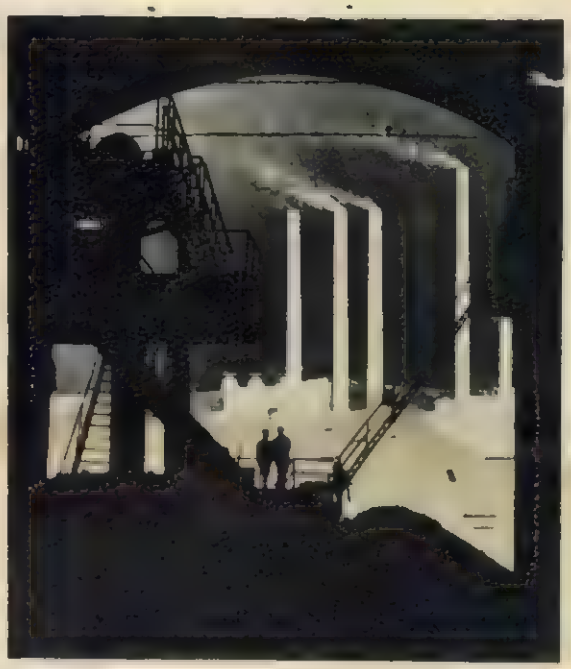

VLADIMIR DIMCEV — R.P.Bulgaria — Uzina noastră.

B. ROMANOV — U.R.S.S. — O mișcare hotărîtoare.

ANDRZEJ SAWA — R.P. Polonă — Circ.

F. MORWALD — Austria — Pe chei.

întreagă

REPRODUCERI DE LA CEL DE-AL III-LEA SALON INTERNAȚIONAL DE ARTĂ FOTOGRAFICĂ AL REPUBLICII POPULARE ROMÎNE

VADAS ERNO — R.P. Ungară — Herghelie.

HUANG IU — R.P. Chineză — După ploaie.

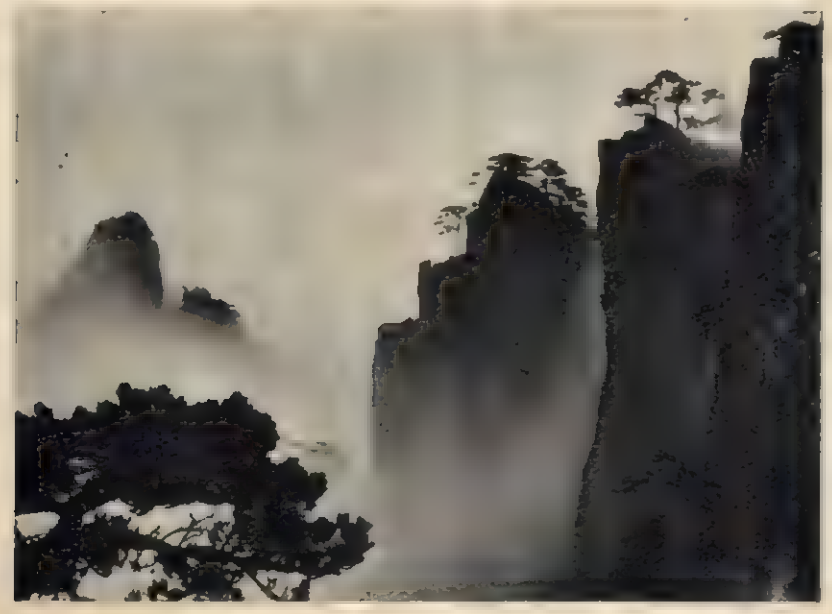

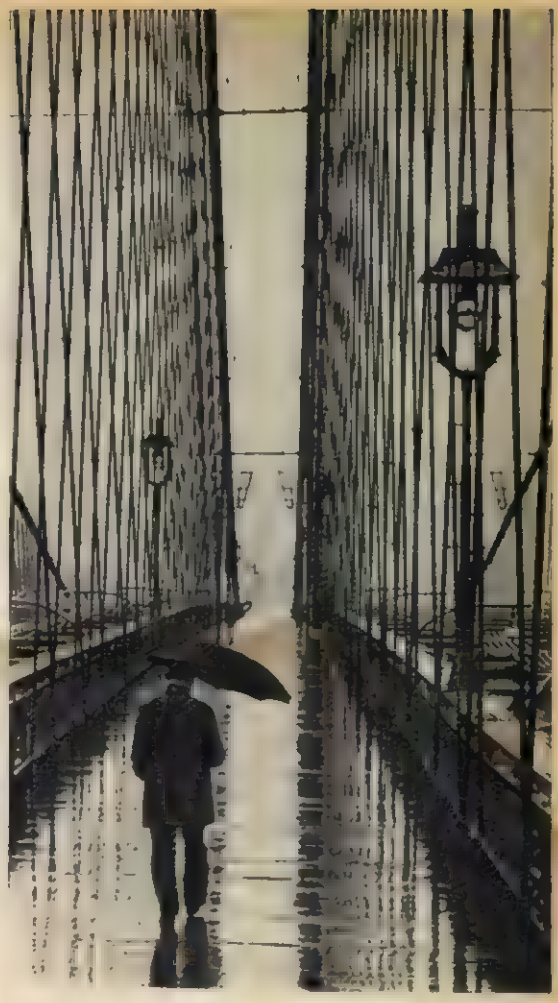

ALYSE GIERINGER — S.U.A. — Prin ploaie.

D. STANIMIROVITCH — Franța — Îngerul păzitor.

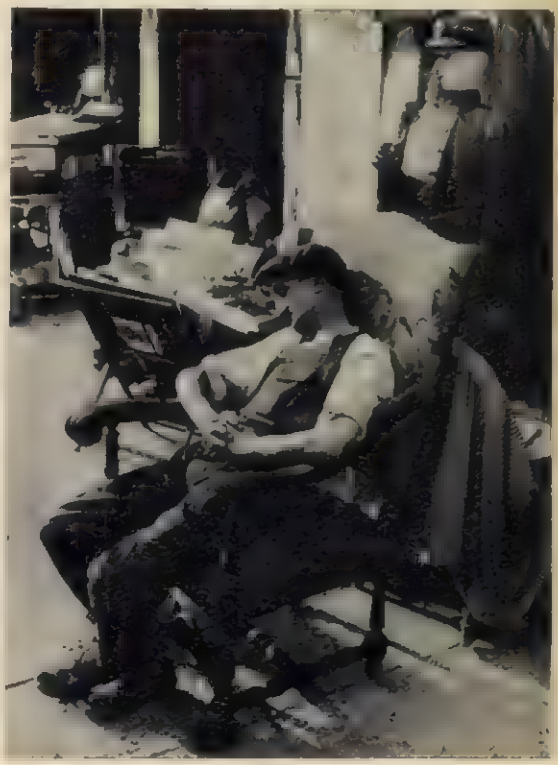

WOLF SPILLNER — R.D. Germană — Mineri.

VO AN NINH — R.D. VIETNAM — În zori

T. SURYANARAYAN — India — Seară de muson.

V. SUSTOV — U.R.S.S. — Săritură.

BOJAR SANDOR —
R.P. Ungară
Paharul cu alcool.

Dr. ZDENEK SOUCEK — R. S. Cehoslovacă
Niciodată!

EMILE DELORME—
Franța
Miezul nopții.

AUREL MIHAILOPOL —
R. P. Română
Jos pălăria!

SYLVIO C. MORAES —
Brazilia
Plecarea la pescuit.

A. ROSENTHAL — R.P. Română — Sculptorul Jalea.

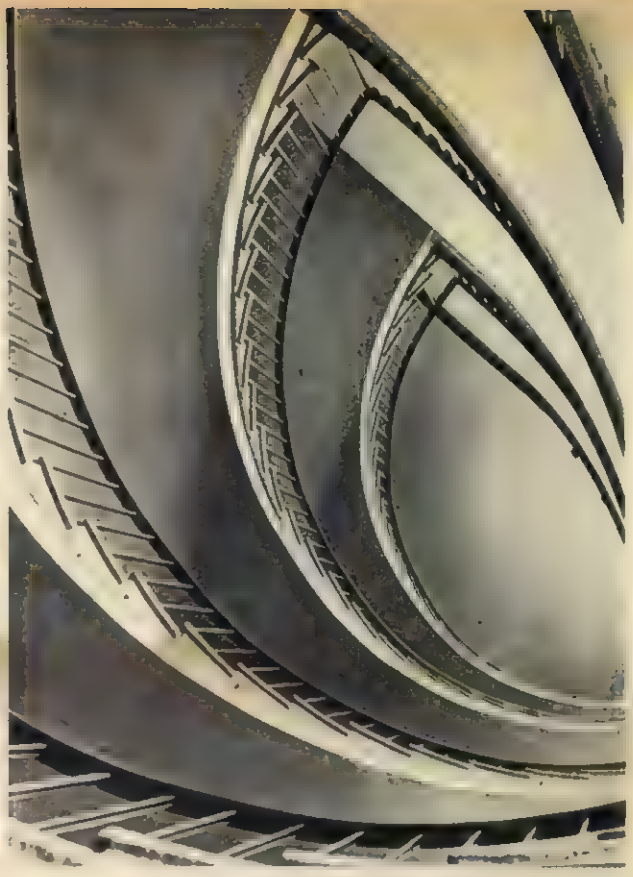

JOHANN DUMFARTH — Austria — Spirală.

Dr. ANTONIO PERSICO — Italia — Trăsurica.

MINAS DA PANASQUEIRA — Portugalia — Convergență.

JEAN BOURDON — Franța — Curioși... bărbații.

Colțul cosmeticienei

ÎNGRIJIREA GÎTULUI

Cînd pielea gîtului îmbătrînește mai repede decît cea a obrazului, înseamnă că îngrijirea ei a fost neglijată. Pentru a remedia inconvenientul trebuie luate măsuri de refacere a mușchilor și a epidermei gîtului.

În fiecare dimineață, se masează ușor gîtul cu o perie moale înmuiată în clăbucul unui săpun de lanolină. Masajul se face descriind mișcări circulare, după care se aplică o cremă hrănitoare (crema „Lanolina") și se ciupește, pielea pe toată suprafața, pentru a stimula circulația.

Se recomandă următorul exercițiu de gimnastică: aplecați capul înainte pînă cînd bărbia atinge pieptul; reveniți apoi cu capul încet în poziția inițială, opunîndu-i rezistență cu mîinile încrucișate pe ceafă. Cu aceeași mișcare, încetă și frînată de mîini, aplecați capul mult pe spate. Repetați mișcarea de aplecare a capului înainte, de data aceasta opunîndu-i rezistență cu pumnul ținut închis sub bărbie.

Pentru înlăturarea bărbiei duble: întindeți-vă pe o masă, lăsînd capul să atîrne în jos. Ridicați-l foarte încet și lăsați-l apoi să cadă tot atît de încet, repetînd mișcarea de zece ori. Noaptea dormiți fără pernă. Se recomandă masarea energică, cu palma deschisă, de la bărbie spre baza gîtului, după ce s-a aplicat o cremă hrănitoare („Lanolina" sau „Magnolia"). Se mai recomandă aplicații cu suc de castraveți sau cu suc de fructe (100 gr. miere de albine + zeama unei lămîi). Aceste aplicații se țin pe piele 15-20 de minute, apoi se spală cu apă călduță, limpezind cu apă rece. În sfîrșit, se recomandă adaptarea unor detalii de îmbrăcăminte care să ascundă defectele unui gît inestetic. Dacă aveți de pildă gîtul prea scurt, va trebui să evitați decolteul rotund, iar gîtul slab va fi ascuns de un guleraș cu cravată, jabou etc.

Georgeta MĂLIN

Moda

SE VOR PURTA ÎN ANUL 1962

Prezentate nu demult de casa „Moda Polska", noile creații ale specialiștilor industriei de confecții din R. P. Polonă se remarcă prin gustul simplu, simțul măsurii și discreta eleganță.

Dintre finutele de stradă în sezonul rece am ales pentru cititoarele „Flăcării" acest costum de iarnă din stofă groasă pepit, strîns cu un cordon în talie și închis la gît cu o cravată de blană (foto 1).

Creatorii de modele din industria cehoslovacă de confecții au prezentat de curînd noile lor realizări destinate sezonului de iarnă. În acord cu tendințele modei europene, creatorii cehoslovaci preconizează o amploare moderată, croiala dreaptă sau ușor evazată, mînecile lungi. Gulerele, în general, sînt mai modeste ca în anii trecuți, ba chiar uneori lipsesc cu desăvîrșire.

Iată un reușit mantou sport (foto 2), confecționat din tuid în dungi alb cu negru, cu talia joasă, marcată de jocul de dungi și de clapele ce acoperă buzunarele. Mînecile sînt croite chimono, gulerul mic, în conformitate cu cerințele curente ale modei.

Dintre modelele create de industria sovietică de tricotaje am ales pentru tinerele fete acest ansamblu din tricot de lînă (foto 3), compus dintr-o fustă cu desen bicolor, un scampolo cu mînecă scurte și o jachetă uni în tonurile desenului de pe fustă.

VORBE...

ORIZONTAL: 1) Vorbărie. 2) Vorbe dulci (fig.) — Vorbă în mișcare. 3) Vorbe exprimate în cifre — Alean. 4) Mă consum (fig.) — A ațipi. 5) Ființa căreia îi e proprie vorbirea — Bagaj, cu o vorbă peiorativă. 6) Turnul moscheei — Cînd ești pus pe ceartă. 7) Nume — Vorbă ce determină expresiv caracteristicile unei ființe sau ale unui lucru. 8) Mere! — Vorbă întîlnită în refrenele populare. 9) În altă parte — Emil Bărbulescu. 10) Moș Ion cel cu vorba înțeleaptă, din timpul Unirii — Cadou. 11) Una care vorbește mult... — ...și una care nu vorbește de loc!

VERTICAL: 1) Teatru fără vorbe. 2) Imediat — A vorbi ca pisicile. 3) Animal de... bărbierit — Bine! 4) Autorul romanului „Amiralul oceanului" — Incoroiat. 5) Specie de ciocănitoare — Înlocuiește ceva vechi. 6) Relee! (monov.) — Aruncat. 7) Diftong — Celebră cîntăreață de operă (Adelina) — Literă grecească. 8) Scriitor algerian — Tipsie. 9) Aducere-aminte. 10) Cad pe pămînt din spații interplanetare — Transportă! 11) Perele! — Vorba inimii și a ceasornicului — Recrut. 12) Vorba scamatorului.

Dezlegarea jocului „TOAMNA", apărut în nr. 46

ORIZONTAL: 1) Topîrceanu — Păr. 2) Utan — Rimă — Veri. 3) Levitan — Escu. 4) Bia — Aman — Era — D. 5) U — Toma — Arbori. 6) Raită — Alean — Si. 7) Eu — Asir — Clăcaș. 8) Tiv — Școli — Oce. 9) Bucată — Banuș — R. 10) Ema — Intim — Rba. 11) Lu — Spor — Armură. 12) Saci — Sat — Oacăr. 13) Ulițe — Galoș — Ca. 14) G.A.C. — Dragomir — T.

CUVINTE ÎNCRUCIȘATE

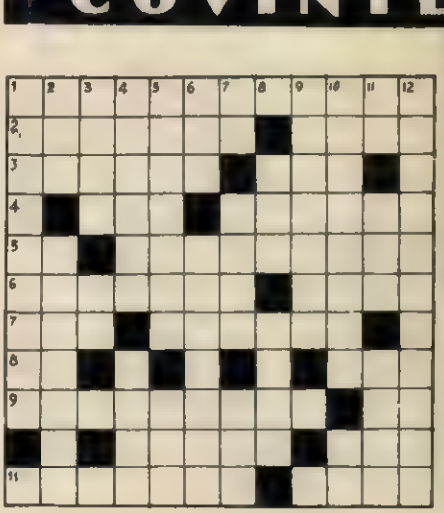

DIALOG CU

Adunate în capul și în carnetul reporterului, cifrele strigă:

— Dă-ne tiparului! Lasă mîzgăleliile coloristice la o parte. În precizia și sobrietatea noastră stau cele mai plastice metafore.

— Bine, dar dumneavoastră, cifrele, sînteți niște simple semne aritmetice.

— Nu-i adevărat. E o părere falsă. Noi întruchipăm căldura din mii de inimi. Hărnicia mîinilor de aur, mîini muncitorești, și conștiința socialistă a oțelarilor și forjorilor din Brăila sînt cuprinse în semnele noastre. Dați-ne voie să ne prezentăm.

— Vă rog!

— 4.264.000.

— Cine sînteți dumneavoastră?

— Economiile antecalculate de la uzinele „Progresul", realizate în urma celor 480 de propuneri pe care le-au făcut muncitorii în acest an pentru promovarea noului.

— Dați-ne voie și nouă.

— Cu dragă inimă.

— 374.258 lei. Noi reprezentăm economiile secției forjă pe cele nouă luni ale lui 1961. Ne-am născut datorită faptului că forjorii au folosit mașinile în mod excepțional, că au luptat împotriva risipei de păcură și metal.

— Totuși, reporterul nu-i pe deplin mulțumit.

— De ce?

— Cifrele fără oameni nu fac multe parale.

Constructorii din brigada I de tineret de pe șantierul naval montează scheletul unui șlep.

— Aveți dreptate. Păi la forjă lucrează oameni excepționali. N-ați auzit de Grigore Preda, Gheorghe David, Sipoș Ștefan? Toți sînt membri de partid. V-am dat numai trei nume, dar pot să vă dau nenumărate. Vă rog să notați: în 1961 oamenii aceștia au forjat aici, la „Progresul", ceea ce nu s-a mai forjat niciodată în țară.

— Ce?

— Arbori cotiți de mari dimensiuni.

Cei 185.483 lei, economii realizate de la începutul anului și pînă în octombrie de tinerii de la secția forjă, nu-l lasă pe reporter în pace.

— Stați așa, tovarășe reporter!

— De ce?

— Păi notați un cuvînt de laudă despre brigada a II-a de tineret de la forjă. O conduce un candidat de partid, Costică Staicu.

— Am auzit. E cea mai bună brigadă din uzină.

— Completați informația: e cea mai bună brigadă de tineret din Brăila. Dă piese de calitate superioară. În nouă luni n-a avut nici un rebut.

★

Mă despart nițel de cifre, iau o șalupă și vreme de jumătate de oră colind Dunărea. Macaraua-portal de 6 tone care se află în inima șantierului naval în exercițiul funcțiunii — transportă prova unui șlep — îmi face semn

CIFRELE

La presa de 2.500 tone se forjează un arbore cotit de mari dimensiuni.

Macaraua-portal de 6 tone transportă prova unui șlep de 1.000 de tone.

să mă apropii de mal. Primesc chemarea. Urmăresc cu privirea ridicarea provei, apoi plec la atelierul de sudură. Un om blond, între două vîrste, supraveghează îndeaproape felul în care muncește o sudoriță. E meșterul Stelian Teslov. Îl întreb.

— De ce zîmbiți?

— Fiindcă sînt mulțumit. Uite, sudorița asta a prins meseria într-un timp record. Face sudură automată și semiautomată. Asta înseamnă: mai puțin efort fizic, mai multă productivitate, rezistență mai mare.

Stau de vorbă cu oamenii, cercetez hîrtii și cifrele iarăși cer în unanimitate să fie date tiparului.

— Poftiți, stimate cifre!

— Mai întîi dați-mi voie mie.

— Numele dumneavoastră?

— Beneficiul șantierului naval pe primele opt luni ale anului 1961. Pardon, am greșit. Dați-mi voie să mă corectez: depășirea de beneficiu pe primele opt luni.

— Precizați!

— 1.978.000 lei. Rețineți: angajamentul era de 700.000 lei.

Lîngă reporter a venit o altă cifră.

— Dumneavoastră ce reprezentați?

— Producția-marfă. Mai precis: reprezint economiile peste plan realizate la producția-marfă pe primele opt luni.

— Adică?

— 1.970.000 lei.

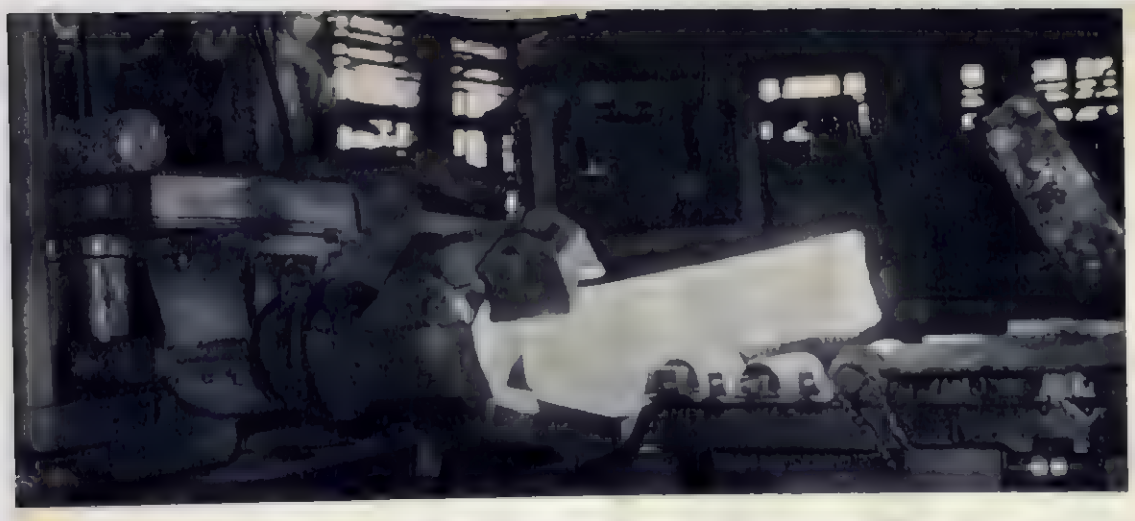

Știți ce temperatură are blumul din cleștele acestui manipulator? 1.100 grade C. Peste foarte puțin timp din el se va naște o osie pentru vagoanele de cale ferată. Cînd manipularea se făcea manual se produceau în medie opt osii pe schimb. Acum, datorită manipulatorului, într-un schimb se produc 32 osii. Rețineți diferența.

Succesele obținute de cele trei întreprinderi brăilene trebuie legate de inițiativa comuniștilor. Directivele Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Romîn cu privire la criteriile principale ale întrecerii socialiste în cinstea aniversării a 40 de ani de la înființarea Partidului Comunist din Romînia au stat la baza întregii activități a acestor întreprinderi. Cîteva exemple în acest sens. După apariția Directivelor, la uzinele „Progresul" a fost întocmit un plan care prevedea 147 de măsuri tehnico-organizatorice menite să sporească calitatea produselor, să mărească productivitatea muncii și să reducă prețul de cost. Pînă în prezent 100 din aceste măsuri au fost realizate. La șantierul naval, din cele 85 de măsuri ale unui asemenea plan au fost realizate 73. Organizațiile de partid au analizat periodic felul în care se îndeplinesc aceste planuri și au luat măsurile corespunzătoare atunci cînd din diverse motive lucrurile nu mergeau cum trebuie.

Sîntem în ultimul trimestru al anului. Bătălia pe care o dau întreprinderile brăilene prezintă la ora actuală două aspecte: îndeplinirea și depășirea planului anual la toți indicii și serioase pregătiri pentru anul 1962. La uzinele „Progresul" ziarul de uzină publică cu regularitate de o lună de zile rubrica „Ce propuneți pentru activitatea anului viitor?". Își spun cuvîntul la această rubrică oamenii cu experiența cea mai înaintată. În curtea Complexului pentru industrializarea lemnului, secția plăci aglomerate are munți de sălcii și de plopi. E materia primă pentru trimestrul întîi al anului 1962.

Așadar, efervescență peste tot. Ea poartă în miezul ei cifre mai mari decît cele care au dialogat cu reporterul. Efervescența este însoțită de căutări care scot în evidență atributul pe care trebuie să-l aibă toate produsele noastre: calitatea.

George CIUDAN
Fotografii de Elena GHERA

O parte din brigada a II-a de tinerat de la secția forjă. Pe primele nouă luni ale lui 1961 brigada aceasta și-a îndeplinit planul la toți indicii.

Salcia și plopul metamorfozate în plăci aglomerate.

Dacă ești la Brăila nu se cade să ocolești Complexul pentru industrializarea lemnului. O vizită la secția plăci aglomerate îți oferă imaginea unui proces de fabricație în care automatizarea și estetica își spun cuvîntul din plin. Salcia și plopul se transformă aci în elementele fundamentale ale unei mobile elegante și moderne.

Și aici cifrele au cerut să fie spuse cititorilor. Le împlinim dorința.

— Aveți cuvîntul.

— 818 tone.

— Ce reprezentați?

— Producția de plăci aglomerate realizate peste plan pe primele nouă luni ale anului.

— Mi se pare că angajamentul anual în ce privește producția peste plan era de 500 tone.

— Exact. E frumoasă depășirea?

— E, dar...

— Dar ce?

— Poate că dumneata, producție peste plan, ai fost realizată în dauna economiilor la prețul de cost.

— Nici vorbă. Întrebați-o pe tovarășa de la financiar ca să vă convingeți.

Tovarășa de la financiar, o fată frumoasă și iute ca o zvîrlugă, îi spune reporterului:

— Notați, tovarășe, ca să nu uitați: secția plăci aglomerate a realizat pe primele nouă luni ale anului economii peste plan la prețul de cost de 612.000 lei.

Alte numeroase cifre vor să vorbească cu reporterul. Destul, stimate cifre. Trebuie să amintim acum despre cei ce v-au dat viață, despre cei care luptă de la zi la zi, de la lună la lună, de la trimestru la trimestru ca să vă crească — despre oameni.

CITITORII NE SCRIU. NOI RĂSPUNDEM

Acesta-i materialul fin și mătăsos realizat din nisip.

DIN FIRE DE... NISIP

Am aflat că se obțin fire din același material din care se produce și sticla și că din acestea se fabrică diferite materiale. Este care exact? Vă rog să-mi răspundeți, întrucît mă preocupă astfel de probleme.

NICOLIȚA GĂMAN, muncitoare textilistă, București, Calea Victoriei nr. 216

RĂSPUNDEM:

În București, nu departe de Gara de Est, se află întreprinderea „Izolatorul" unde se fabrică diverse materiale de construcție. De curînd, la această fabrică a luat ființă o secție nouă, utilată modern, în care se produc fire de sticlă. Materia primă a acestui produs este nisipul de Vălenii, la care se adaugă sodă, dolomită și calcar. Amalgamul acesta, supus la o temperatură de 1.350-1.400 grade, se transformă într-un lichid incandescent și, după cîteva secunde, în baghete de sticlă. Zece mașini — construite în țară — transformă apoi baghetele în fire subțiri. Iar din aceste fire se fabrică — tot aici — o pîslă folosită în construcții ca material izolant, neinflamabil și rău conducător de electricitate. Noul produs a fost realizat în urma cercetărilor și experimentărilor efectuate de către specialiștii Institutului de cercetări din construcții și economia construcțiilor

ALO, „FLACĂRA"!!
La telefon un cititor din R. P. Bulgaria!

Sînt la a 320-a corespondență primită într-o lună și jumătate de la cititorii revistei dv. Numărul acesta mare de scrisori mă emoționează, el arată că interesul cititorilor romîni pentru viața nouă din R.P. Bulgaria este tot atît de mare ca și interesul oamenilor muncii din patria mea pentru frumoasa dv. țară. Adresa mea, publicată în „Flacăra" la rubrica „Cititorii către cititori", mi-a adus pînă acum 150 de scrisori și 170 de cărți poștale expediate din toate colțurile Romîniei: majoritatea de la muncitori din uzine, colectiviști, elevi. Ei cer să le scriu despre orașele și satele Bulgariei, despre munca mea personală. Toți cei care au scris primesc sau vor primi răspuns. Unele întîrzieri sînt provocate numai de necesitatea de a mă documenta în scopul de a răspunde exact la întrebările puse. Sper că cei ce așteaptă scrisorile mele vor afla prin revista dv. că nu voi neglija să răspund fiecăruia în parte.

Tveten ILIEV TVETKOV
Învățător
Ostrov, reg. Vrața, R. P. Bulgaria

UN DIRECTOR DE MUZEU ne informează

Pe teritoriul comunei Oinac, de lîngă Dunăre, cercetătorii muzeului din Giurgiu, în colaborare cu Institutul de arheologie al Academiei R.P.R., au efectuat săpături, descoperind o necropolă datînd din secolele III-IV ale erei noastre. Au fost scoase la iveală 27 de morminte în care s-au găsit numeroase vase de lut de forme variate, fibule de bronz (agrafe), mărgele de sticlă și chihlimbar, amulete, viîruri de săgeți etc.

Din punct de vedere științific, cercetările făcute la Oinac vin să completeze unele date privind așezările străvechi de pe țărmul Dunării.

Prof. G. RĂDULESCU
Directorul Muzeului de istorie — Giurgiu

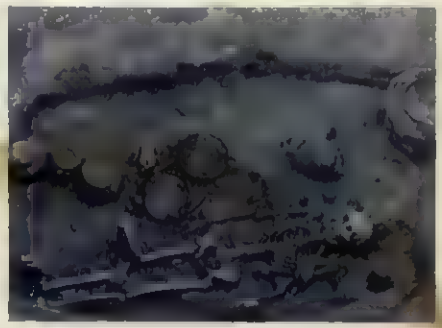

Unul din mormîntu, cu inventarul descoperit în el.

CINE E SCHRÖDER? — IATĂ!

Am aflat din știre de formarea noului guvern vest-german, în care ministru de Externe a fost numit Schröder. Este oare vorba de fostul militant hitlerist Gerhard Schröder? Vă rog să-mi răspundeți.

Aurel TÎRZIU
tipograf,
str. Tuberculozei nr. 26
București

Dr. Gerhard Schröder, noul ministru de Externe al Bonnului, este cunoscut nu numai ca un fost nazist, ci și ca unul dintre conducătorii cei mai reacționari ai partidului lui Adenauer — Uniunea creștin-democrată.

Născut la Saarbrucken în 1910, Schröder, după ce și-a luat licența în drept, primește în 1936 o funcție la universitatea berlineză, unde a fost membru activ al grupului nazist.

Membru al partidului crucii încrîngate din mai 1933, Schröder, care a făcut parte din batalioanele de asalt S.A., a fost cotat ca un „element sigur". Ca exponent al partidului nazist, el a făcut parte timp de mai mulți ani din conducerea trustului de armament Klöckner, fiind prietem intim cu Hjalmar Schacht, ministrul de Finanțe hitlerist. În anii celui de-al doilea război mondial, concernul Klöckner a desfășurat o intensă „activitate" pe teritoriile Cehoslovaciei, Austriei și Romîniei.

Scăpat din cel de-al doilea război mondial fără pedeapsa ce s-ar fi cuvenit unui nazist notoriu ca el, Schröder a reintrat în viața politică, devenind în scurtă vreme unul din liderii Uniunii creștin-democrate. Din 1953 — cu o oarecare întrerupere — a deținut portofoliul de ministru de interne în guvernul de la Bonn. În această funcție s-a remarcat prin promovarea în cele mai importante posturi a unor naziști notorii; prin ordinul special cu privire la reîntegrarea multor foști S.S.-iști în posturi de conducere ale poliției; prin reprimarea cu ajutorul terorii a oricărei mișcări progresiste; prin odiosul proces de la Karlsruhe pentru interzicerea Partidului Comunist din Germania. Serviciile pe care Schröder le-a adus în trecut regimului hitlerist îar astăzi regimului de la Bonn l-au asigurat, precum se vede, și recenta sa numire în funcția de ministru de Externe al R.F.G.

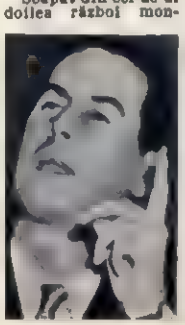

PE SCURT

ANGHEL LUPȘCA — com. Pojoga, raionul Ilia. Ne bucură scrisoarea dv., care vine din partea unui vechi abonat al „Flăcării". Pentru înfrierile în șosirea revistei, sesizați oficiul poștal local. Exemplarul din „Flacăra" care vă lipsește din colecție vi l-am expediat prin poștă.

ALEXANDRU MIOC — com. Celeza, reg. Banat. De acord cu dv.: reproducerea în presă a operelor de artă ajută mult la educația estetică. Publicarea de către „Flacăra" a reproducerilor de artă în culori rămîne pentru moment unele dificultăți de ordin tehnic pe care sperăm să le depășim. Publicăm însă deocamdată reproduceri în alb-negru.

DAN NEGOESCU — Craiova. Prin urmare, materialul cerut de dv. și publicat de noi despre Marea Sargaselor v-a plăcut. Ne bucură. În legătură cu întrebarea pe care ne-o puneți, puteți găsi răspuns procurîndu-vă revista „Teatrul".

VENERA ENOIU — Bicaz. Adresa dv. va fi publicată din nou și desigur exact. În ce privește adresele cerute, vă informăm că scrisoarea pentru actorul Iurie Darie o puteți adresa Teatrului de Comedie din București, iar pentru actorul Florin Piersic — Teatrului Național „Ion Luca Caragiale".

Nu cerb, ci căprior

În numărul 46 din 18 noiembrie 1961 al revistei dv. ați publicat o copertă reprezentînd un vînător purtînd în spate un... cerb, după cum rezultă din explicația acestei coperți.

În realitate, animalul vînat nu este un cerb, ci un căprior. De altfel, un cerb nici n-ar fi putut fi purtat în spate în felul arătat, fiind cu mult mai mare.

Mihai COCIU, biolog
Grădina zoologică București

CITITORII CĂTRE CITITORI

Gh. Tohănescu, Zărnești-Brașov, str. Ilie Pintilie nr. 11, dorește schimb de cărți poștale ilustrate, fotografii de actori, mărci poștale. *Cornelia Naciu*, elevă, Pașcani, str. 30 Decembrie: corespondență pe teme literare, schimb de vederi. *Marcela Mustață*, învățătoare, comuna Gorban, raionul Huși, regiunea Iași: corespondență pe probleme de învățămînt și schimb de ilustrate. *Ion Gh. Sușcă*, învățător, comuna Săcel, raionul Vișeul de Sus, regiunea Maramureș: corespondență pe teme culturale, schimb de ilustrate și mărci poștale. *Ioana Andrei*, elevă, Școala medie nr. 2, Brăila: corespondență pe teme sportive, schimb de ilustrate și fotografii de artiști. *Neli Stoica*, elevă, Constanța, Șoseaua Mangaliei nr. 96: corespondență pe teme de teatru și cinematograf. *Rodica Horiga*, Brăila, str. Ardeal nr. 21, cartierul Radu Negru: schimb de fotografii de artiști, corespondență pe teme culturale. *Maria Pricop*, Medgidia, str. Mărăști 2: corespondență pe teme de literatură și sport. *Cornel Cioaia*, tehnician agricol la G.A.S. Nerău, raionul Sînnicolaul Mare, reg. Banat: corespondență pe teme de turism și sport, schimb de ilustrate. *Mihai Hrincu*, str. Vasile Roaită 16-18 Arad: corespondență pe teme de prietenie, schimb de ilustrate. *Dante Crisostom*, elev, Buhuși, reg. Bacău, str. N. Bălcescu nr. 98: corespondență pe teme de muzică.

Pe adresa „Flăcării" sosesc zilnic zeci de scrisori din toată țara. Ne scriu cititori vechi și noi, ne scriu prieteni. În paginile revistei apar număr de număr materiale realizate la sugestia cititorilor.

Rubrica de față vine să contribuie și ea la eficientă strîngere dintre „Flacăra" și cititorii ei.

Cititorii ne scriu, noi răspundem! Scrieți-ne deci despre tot ce e nou și interesant în localitatea dv., în ziua sau întreprinderea în care lucrați. Spuneți-vă părerea despre materialele apărute. Întrebați-ne de oameni despre tot ceea ce vă interesează. Vă vom răspunde fie prin scrisori, fie prin rubrica de față. Fiecare cititor poate deveni un colaborator al revistei, un corespondent.

Așadar, scrieți-ne și trimiteți-ne fotografii interesante din toate domeniile de activitate. Scrisorile adresate redacției trebuie să cuprindă numele complet, adresa exactă și locul de muncă al expeditorului.

FLACĂRA
Revistă social-politică și literar-artistică

REDACȚIA: București, Piața Scînteii. Căsuța Poștală 5502 of. 53 Tel. 17.60.10 int. 1744.

Prezentarea grafică: Ion VULPESCU

ABONAMENTE: 3 luni: 26 lei; 6 luni: 52 lei; un an: 104 lei.

Tipărită la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin"

PREȚUL REVISTEI 2 LEI

ÎN CÎTEVA LINII...

Instalarea în postul de cancelar a lui Adenauer s-a făcut în timpul vizitei la Bonn a lui Mc. Cone, șeful serviciului de spionaj al S.U.A.

ADENAUER S-A INSTALAT!

STRAUSS: HAI, DRĂGUȚĂ, ÎNCĂ UN PIC!...

Anthony Eden, fostul premier britanic compromis în aventura Canalului de Suez, a reintrat în viața publică.

REVENIRE...

DESENE de Eugen TARU

IDEOLOGUL BURGHEZ:

1918 – MĂ ÎNDOIESC DE VIABILITATEA STATULUI SOVIETIC!...

1928 – MĂ ÎNDOIESC DE REALIZAREA CINCINALELOR SOVIETICE...

1948 – MĂ ÎNDOIESC CĂ U.R.S.S. VA MAI PUTEA FI VREODATĂ O MARE PUTERE...

1961 – ...MĂ ÎNDOIESC... CĂ MAI POT SĂ-MI REVIN!...

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

Nr. 48 (340) — 2 decembrie 1961

Actrița Coca Andronescu de la Teatrul Național „I. L. Caragiale" din București.

fotocronica FLACARII

1 LA BAZA DE RECEPȚIE a cerealelor din Vaslui sosesc zilnic zeci de vagoane cu porumb-știuleți din cantitățile contractate cu statul. În fruntea celor ce-și îndeplinesc punctual îndatoririle contractuale sînt gospodăriile agricole colective, dintre care unele — ca G.A.C. Deleni, de pildă — au și terminat predarea întregii cantități contractate.

2 CU PLANUL ANUAL ÎNDEPLINIT. Colectivul secției laminorul de 6 țoli de la Uzinele „Republica" din Capitală a realizat și depășit planul de producție în zece luni în proporție de 105,6%. Procentul de rebuturi a scăzut pe întreaga secție cu 1,5% față de cifra planificată.

3 SĂPTĂMÎNA ECONOMIEI. Ghișeele C.E.C. din întreaga țară (inclusiv cele din întreprinderi) au cunoscut cu prilejul Săptămînii economiei înregistrări record la depuneri pe librete și cumpărări de obligațiuni. La sediul agenției C.E.C. din bd. Magheru nr. 24 (în fotografie) s-au depus zilnic circa 200.000 lei pe librete.

4 IARNA ÎNCĂ N-A SOSIT, dar puținele ei anticipări au fost primite cu mare satisfacție, în special de cei mici: de pildă deschiderea Patinoarului 23 August.

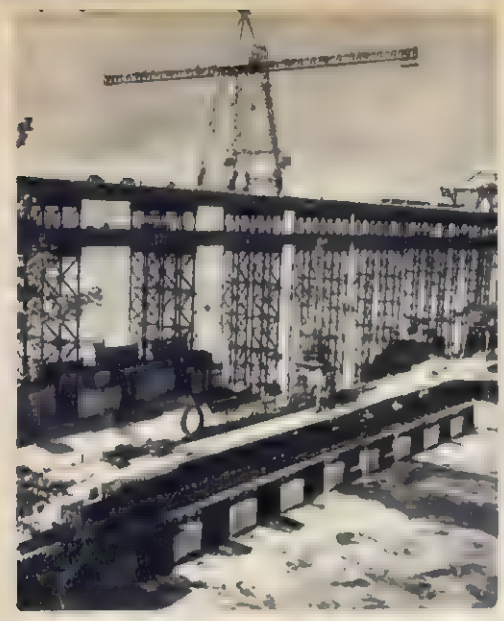

La 28 noiembrie s-a desfășurat în întreaga Franță o impunătoare grevă a muncitorilor feroviari, la care s-au alăturat muncitorii de la gaze și electricitate, din transportul urban și aerian, ca și cei de la întreprinderile de salubritate. Greva, la care au participat peste 500.000 de oameni ai muncii francezi, a paralizat timp de 24 ore o mare parte a activității economice a țării. În fotografie: Gara de Nord din Paris în zi de grevă.

A fost pus în funcțiune primul agregat al celei mai mari hidrocentrale din lume — Hidrocentrala de la Bratsk, cu o capacitate de 4.560.000 kW. Agregatul, cu o putere de 225.000 kW, a și început să dea lumină. Fotografia înfățișează un aspect al șantierului de pe Angara.

The U.S. Supreme Court makes it a crime to be an "active Communist"

Are They Going BACK TO McCarthy?

Opinia publică internațională este indignată de acțiunile represive ale autorităților americane împotriva Partidului Comunist din S.U.A. Organe de presă și personalități ale vieții publice din diferite țări caracterizează aceste măsuri drept „o revenire la cele mai triste vremuri ale mccarthysmului" (Austin — lider sindical din Anglia). După cum arată ziarul canadian „Toronto Telegram", „Curtea Supremă a S.U.A. consideră o crimă de a fi comunist activ". Ziarul își intitulează comentariul: „Se reîntorc oare la McCarthy?" (în facsimil). Fotografiile înfățișează două victime ale înscenărilor anticomuniste: James West (stînga), secretar executiv al organizației Partidului Comunist din Illinois (S.U.A.), și Hy Lumer (dreapta), membru al conducerii Partidului Comunist din S.U.A., condamnați la închisoare și amenzi.

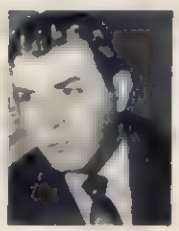

fotocronica FLACĂRII

Forțele patriotice din Vietnamul de Sud își continuă acțiunile de luptă împotriva regimului diemist. În fotografie: o cazarmă a trupelor diemiste din provincia Quang-nam, incendiată de patrioți.

Al 29-lea campionat de șah al U.R.S.S. e în plină desfășurare. În fotografie: în timpul unei partide dintre marele maestru Spasski (stînga) și campionul Ucrainei, maestrul Koț.

În Republica Dominicană, noi demonstrații populare și greve puternice împotriva regimului dictatorial. În fotografie: o manifestație a femeilor dominicane pe străzile capitalei — orașul San Domingo.

Micul comentar

MEDITAȚIE ÎNTR-UN FOTOLIU...

de Florica ȘELMARU

Imediat după întoarcerea din S.U.A, cancelarul Adenauer s-a retras, ușor gripat, în vila sa de la Rhoendorf. Înainte însă de a se instala, după cum relatează presa occidentală, în fotoliul de lîngă fereastra cu vedere spre Rin din camera sa de lucru, cancelarul a acordat televiziunii vest-germane un interviu privitor la convorbirile avute cu președintele Kennedy. Există laude de care cei lăudați s-ar lipsi cu plăcere. Cancelarul a elogiat în mod ostentativ atitudinea interlocutorilor săi în problema Berlinului occidental, dînd conducătorilor politici americani atîtinjenitoare certificate de bună purtare.

Noul ministru de Externe Schröder, vorbind în fața fracțiunii Uniunii creștin-democrate din Bundestag, a mers și mai departe, declarînd că oficialitățile americane sînt dispuse „să-și asume cel mai mare risc". Și — proaspăt în ale diplomației, dar vechi în ale războiului rece — oratorul nu a scăpat prilejul de a sugera că, drept răspuns unei atît de fidele prietenii, R.F.G. trebuie să ia la rîndu-i măsuri hotărîte. Intensificînd de pildă cursa înarmărilor, prelungind cu încă șase luni serviciul militar ș.a.m.d.

Cît despre al treilea membru marcant al expediției, Strauss, el a mai rămas în S.U.A. Cu ce scop? Într-un articol publicat în prima pagină, „New York Times", de pildă, referindu-se la surse autorizate din Washington, scria că ministrul de Război vest-german *„urmează să întîlnească oficialități ale Pentagonului și Departamentului de stat, spre a discuta despre noi livrări de armament pentru forțele vest-germane"*.

S-ar putea presupune că, în fotoliul de lîngă fereastra cu vedere spre Rin, gripatul cancelar și-a acordat cîteva zile de repaus după ostenelile unei vizite în care, după cîte se spune, a fost poftit mai cu seamă în urma propriilor sale stăruințe. Dar tot ziarele occidentale relatează că bolnavul de la Rhoendorf a păstrat un neîntrerupt contact telefonic cu Bonnul, menținîndu-se la curent cu actualitatea... Așa încît repausul i-a fost întrucîtva tulburat de nemulțumirea și îngrijorările opiniei publice din țările pe care alianța atlantică le solidarizează cu politica Bonnului. Această nemulțumire, aceste îngrijorări s-au oglindit în comentariile presei din țările respective — într-un mod cu atît mai energic și mai stăruitor cu cît apropiata conferință N.A.T.O., care va avea loc între 13 și 16 decembrie la Paris, și reuniunea miniștrilor de Externe american, britanic, francez și vest-german, care va preceda conferința, vor discuta în principal tocmai despre poziția pe care urmează s-o adopte Occidentul în problema tratativelor privitoare la tratatul de pace german și la statutul Berlinului occidental. În Anglia, de pildă, în momentul chiar în care sosea în calitate de oaspe generalul De Gaulle, cunoscut din acest punct de vedere pentru poziția sa rigidă (mai „adenaueristă", spun unii, decît a lui Adenauer însuși), ziarele cele mai importante recomandau insistent reglementarea acestor probleme pe calea rezonabilă a tratativelor. „Daily Mail" scria, sintetic și categoric: *„Cu Uniunea Sovietică trebuie să se ajungă la o înțelegere, indiferent dacă dr. Schröder va voi acest lucru sau nu"*.

Ceea ce sporește neliniștea opiniei publice din Europa occidentală este faptul pe care nimeni nu-i ignoră că Adenauer și colaboratorii săi au plecat în S.U.A. cu intenția clară de a stărui din nou pentru a obține, sub paravanul coaliției atlantice, arme nucleare. Dar, „Daily Express", de pildă, scria zilele trecute: *„Occidentul nu ar putea să atenueze încordarea în Europa prin nimic altceva decît printr-o declarație că aliații nu vor da vest-germanilor posibilitatea să posede arme atomice"*. Iar „Times" sublinia că *„puține lucruri ar spori în așa măsură încordarea, ca încredințarea controlului armelor nucleare vest-germanilor sau chiar N.A.T.O"*.

Vor asculta puterile occidentale de glasul acestor îngrijorări, care sînt expresia dorinței de pace a oamenilor?

Ar fi de dorit ca ele să atîrne mai greu decît meditațiile revanșarde ale bătrînului domn din fotoliul instalat lîngă fereastra cu vedere spre Rin.

FILMUL UNOR FILME

Ziarul de uzină „Tractorul" din Braşov anunţa evenimentul la 8 februarie 1958, modest şi simplu: «DORIŢI SĂ LUCRAŢI LA O PRODUCŢIE CINEMATOGRAFICĂ? ÎNSCRIEŢI-VĂ ÎN CINECLUBUL „CUTEZĂTORII" ».

Apoi, reporterii din Bucureşti s-au îndreptat într-acolo, au consultat la Comitetul de partid al uzinelor de tractoare lista membrilor cineclubului şi, studiind rubrica „profesia şi ocupaţia", au descifrat pentru marele public sensurile majore ale evenimentului: turnători şi strungari, montori şi ajustori, mecanici, ingineri şi modelori, muncitori de la uzinele de tractoare s-au apucat — primii printre amatorii de la noi — să facă film. Film în toată regula: cu scenariu, actori, regie, travelling-uri (făcute din cărucioarele împrumutate de la cantină) şi public spectator — pe platou şi în sală!

S-a născut astfel un nou fenomen: cineamatorismul. Şi nu în principiu, ci cît se poate de practic: la Braşov, apoi la Bucureşti, la Tîrgu-Mureş, la Sibiu, la Ştirbei. Pe cei din Braşov, „Flacăra" vă invită să-i cunoaşteţi cu prilejul acestui fotoreportaj.

CEVA DESPRE IDEE

— A cui a fost ideea cineclubului?

În jurul unei mese stăteau inginerul Săpunaru, dispecerul Voiculescu şi montorul Vereş. Ei reprezintă nu numai conducerea cineclubului, ci şi pionierii lui.

Răspunsul a căzut prompt şi în cor:

— A colectivului!...

Şi cînd au spus „colectivului", cu toţii au privit pe geam: afară, un tractor nou-nouţ traversa curtea, împrăştiind în jurul lui reflexe roşietice...

Deci la început a fost ideea. Şi chiar dacă ideea ascundea o subidee cam greşită — film şi numai film, film cu orice

Strungarul Buga Mihai, de la secţia axe, dă lucru de bună calitate, depăşeşte planul de producţie în medie cu 127% şi-l ajută pe cei rămaşi în urmă. „Cutezătorii" l-au inclus în jurnalul de actualităţi.

Studioul de fo... cîntă! Se fac probe cu cei mai noi membri ai orchestrei uzinei.

• LA ÎNCEPUT A FOST IDEEA — DAR A CUI? • CUM SE ÎNVAȚĂ ABECEDARUL • CANTINA AJUTĂ ECHIPA DE FILMAT; DAR NU-I SUFICIENT • ACTORII SÎNT OPERATORI, OPERATORII — REGIZORI, REGIZORII — SCENARIȘTI, SCENARIȘTII — LABORANȚI ȘI CU TOȚII SÎNT MUNCITORI ȘI TEHNICIENI • ÎN LOC DE CANNES, CĂLIMĂNEȘTI

preț — pe parcurs lucrurile s-au îndreptat, producîndu-se și modificările de rigoare: în cadrul cineclubului au apărut două sectoare de activitate: *educație cinematografică* și *producție de filme*.

A. B. C.

La început, cutezătorii au totdeauna de înfruntat greutăți. Nu e tocmai ușor să pui pe picioare un „A.B.C." cinematografic. Și, totuși, într-un mod plăcut și instructiv, peste 800 de constructori de tractoare, stînd comod în fotoliile sălii de spectacole, s-au... plimbat de-a lungul istoriei filmului și au făcut cunoștință cu copilăria și tinerețea cinematografiei. Apoi au început să înțeleagă *cum se face* un film. Cu acest prilej ei au făcut cunoștință mai pe îndelete cu Chaplin și Pudovkin. De asemenea, au vizionat peste treizeci de filme din *Arhiva națională*, aduse anume pentru ei. Tot „A.B.C."-ul le-a înlesnit întîlniri cu Ion Popescu-Gopo, cu regizorii de film Lucian Bratu, Andrei Blaier, Sinișa Ivetici și cu actorul Nicolae Praida. Dar „sectorul producției de filme"? Gîndiți-vă la jocul actorilor, la lumini, la regie, la munca de laborator (developare, fixare, copiere), la montaj! Pe lîngă aceste preocupări și acțiuni inedite, amatorii noștri au avut de înfruntat și de învins două greutăți suplimentare: lipsa unui aparat de filmat și a unuia de proiecție! Nu-i de crezut, dar așa e. Astăzi însă, le au. Cel de filmat are trei obiective și o viteză de 8 pînă la 64 de imagini pe secundă. Marca? Nu are, pentru că e... producție proprie: l-au confecționat dintr-un aparat vechi și demodat. Se înțelege prin urmare de ce „sectorul producției de filme" a mers mai puțin pe roate decît „sectorul educației cinematografice". Oricum însă, în primul rînd, cineamatorii din Brașov simt nevoia unei îndrumări, a unui sprijin artistic. Presa a mai semnalat necesitatea acestui sprijin. Sperăm că în cele din urmă va veni. Cu ajutorul Direcției generale a cinematografiei.

DIN MERS

— Ce lucrați acum?
— Din mers!
— ?!?
— Avem un scenariu de film semnat de Simion Săpunaru și Elefterie Voiculescu, intitulat „Din mers". Filmul pune față-n față trecutul și prezentul uzinei, urmărind destinul unei familii. Tatăl — vechi muncitor în uzină — și

Primul lor film:

„UN OM PERSECUTAT"

Comedie satirică

Scenariul și regia: E. VOICULESCU

...Dimineața se scoală tîrziu și nu ajunge la uzină cînd trebuie. Se apucă de lucru dar... prin intermediul ucenicului, deoarece ei are alte preocupări. La control nu dă prima piesă, ci ultima! Rezultatul: rebut! Și pentru că portarul îl dojenește că întîrzie, iar controlorul de calitate, ca și meșterul, de asemenea îl critică, omul se consideră un persecutat.

CE E BUN ÎN FILM	... ȘI CE NU E BUN ÎN FILM
1) Inițiativa proprie-zisă. 2) Ideea satirică a filmului. 3) Interpretarea. 4) Efectul: întrecuții cu încput să dispară. Și „persecutații"!	1) Personajul principal este prea simbolic. Trebuia luat un caz concret și dezbătut într-un context de situații concrete din uzină.

Al doilea film:

„AMAR"

Scenariul și regia: E. VOICULESCU

...Cutărică împlinește azi 20 de ani. La plecarea din uzină, se oprește la un restaurant cu cîțiva tovarăși de muncă ce vor să-l sărbătorească cu un pahar de vin. Dă-i cu bere, dă-i cu vin... și omul se trezește dansînd cu o necunoscută, uitînd că soția și copiii îl așteaptă acasă. Într-un tîrziu își amintește, și pleacă. Acasă toți dorm. Iar Cutărică își dă seama ce a făcut și își prinde capul în mîini, rușinat.

CE E BUN ÎN FILM	... ȘI CE NU E BUN ÎN FILM
1) Montajul. 2) Imaginea.	1) Schematismul: Cutărică se „pocăiește" cam ușor...

Al treilea film:

„RĂSPÎNTIE DE PRIMĂVARĂ"

Scenariul și regia: E. VOICULESCU

...Un tînăr muncitor este atras pe un drum greșit de doi-trei tineri mai ușuratici. Datorită unui accident pe care-l suferă este internat în spital. Aici cunoaște diferiți oameni și își dă seama cît și cum a greșit. Se reîntoarce în uzină vindecat și la propriu și la figurat. Reintră în învățămîntul seral, termină liceul, e un bun muncitor, devine candidat și apoi membru de partid.

CE E BUN ÎN FILM	... ȘI CE NU E BUN ÎN FILM
1) Că e inspirat din viața uzinei. 2) Că tînărul este interpretat de însuși eroul faptelor, Ioan Neagoe. 3) Regia și imaginea.	1) Că la al treilea film s-au ocupat un al doilea scenarist și un al doilea regizor.

Se turnează o secvență din coproducția „Șarje păcii".

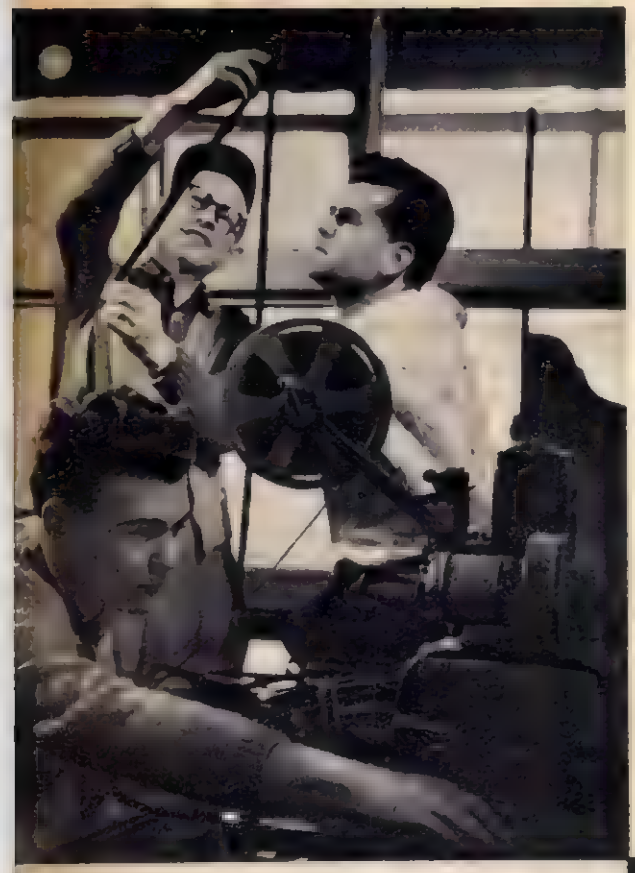

O „greutate": mizeria din trecut n-ai cum să o filmezi.

fiul său lucrează la același strung. Fiul preia „ștafeta" din mers, din mîna tatălui.

— Și cum merge?

— Am isprăvit decupajul regizoral.

După o pauză, Săpunaru a adăugat cu un anume tîlc, zîmbind:

— Avem însă greutăți...

— De ce natură?

— Noi nu folosim decoruri, lucrăm „pe viu". N-avem unde filma mizeria de pe vremuri... Și nici unde o căuta n-avem...

★

O discuție de cîteva ore cu cineaștii amatori de la uzinele de tractoare — indiferent care ar fi — și-ți zboară gîndul la o asociație pe plan republican care să se ocupe îndeaproape de acest fenomen, nou la noi, care este cineamatorismul, condusă cu competență și grijă, o asociație cu o secție internațională care să întrețină legături cu cele peste 800 de cinecluburi de amatori din Moscova, cu cineamatorii din R.P. Ungară, R.D. Germană, R.S. Cehoslovacă, R.P. Polonă și alte țări. O discuție de cîteva ore cu cineaștii amatori de la uzinele de tractoare și îi și vezi la Călimănești (așa vor ei: la Călimănești) într-un eventual viitor festival anual organizat de asociație, iar tu, reporterul, te vezi luînd note în carnet și transmițînd telefonic la redacție „ultimele știri de la festival"... O discuție de cîteva ore și... vezi în rîndurile cinematografiei românești profesioniste elemente recrutate din rîndurile cineamatorilor... În fond, nimic nu-i imposibil: avem doar de-a face cu niște cutezători.

I. NICOLEANU

Fotografii de A. MIHAILOPOL

CARTI

EUGEN FRUNZĂ: ATENȚIE – SENS UNIC!

Adunînd într-un volum pamfletele pe care le-a publicat în ultimii ani în presa cotidiană, poetul Eugen Frunză prezintă laolaltă filele risipite ale unei interesante — și adesea tulburătoare — profesiuni de credință. Nu o profesiune de credință poetică, ci mărturisirea patetică a unui inteligent și activ iubitor de oameni care, dezvăluindu-ne lucrurile în care nu poate să creadă — și în care nimeni nu are dreptul să creadă — își mărturisește implicit iubirile și convingerile nestrămutate.

„Dacă aș fi naiv — scrie Eugen Frunză — m-aș prăpădi crezînd. Aș crede, să zicem, că Pactul Atlantic e o inocentă asociație pacifisto-defensivă... Că negrii din Kenya amenință independența Marii Britanii... Că grîul colectiviștilor conține dinozauri și brontozauri; dintr-o singură lovitură de coadă aceștia dărîmă Ceahlăul, plus Palatul telefoanelor. Dacă aș fi naiv... Dar cum nu sînt, eu cred în adevăr și cinste, în viitorul măreț al omenirii, în falimentul istoric al minciunii și calomniei". Și nefiind naiv, poetul ridiculizează ineptiile veninoase debitate la adresa țării noastre de posturile de radio imperialiste, devine „colecționar de citate din presa reacționară" — cum se ironizează singur — pe care le comentează demascator, face cîte o raită „prin bîlciul" vieții cotidiene al așa-zisei „lumi libere", adunînd pilde de stupiditate și obscurantism, de imbecilitate agresivă și de desăvîrșită prostie. Zîmbetul poetului e uneori scîrbit, alteori pur și simplu amuzat („Despre nimic", scrie o pagină de antologie); dar se întîmplă ca zîmbetul să dispară. Sînt în lumea occidentală de astăzi destule împrejurări pe care cînd le observi nu zîmbești. Și poetul nu se dă deoparte atunci cînd este necesar ca lucrurile să fie spuse direct, fără surîs și fără ironie, răspicat și tăios. Trebuie menționat însă că uneori, în aceste cazuri, dacă faptele detestabile pe care ni le relatează autorul ne indignează tot atît de mult ca și pe dînsul, comentariul ne emoționează mai puțin. Aș spune chiar că, într-un anume sens, au mai multă poezie autentică paginile de bună ironie și cele de relatare directă decît mărturisirile prea des repetate ale sentimentelor poetului, mărturisiri care ar fi mai la locul lor într-o poezie.

Eugen Frunză cultivă cu succes un anume fel de ironie, ironia omului bucuros de viață, trăindu-și fără meteahnele grijile trecătoare. E o ironie a celui mai puternic, care dezvăluie și stigmatizează eforturile ridicole ale măruntilor neoameni și rîde — un rîs foarte natural — de tot ce e vechi; este atitudinea celui care a înțeles și înțelege lumea din ce în ce mai bine, în fața celor care refuză să vadă, a celor care se apără îndîrjiți, cu zbateri neputincioase, de adevăr.

Călătoria pe care o întreprindem, conduși de poet, în lumea occidentală este tot timpul vie și interesantă; avem parte de un ghid pregătit și înzestrat.

Florin MUGUR

Montajul nu este un lucru ușor. Inginerul Simion Săpunaru, montorul Nicolae Veres și mecanicul de mare precizie Oscar Hermanștădter pot s-o confirme.

Actor în orele libere, Lucian Popescu e strungar la automate. Cum aici se lucrează într-o curățenie exemplară, pentru „veridicitate" a fost necesară intervenția machiajului...

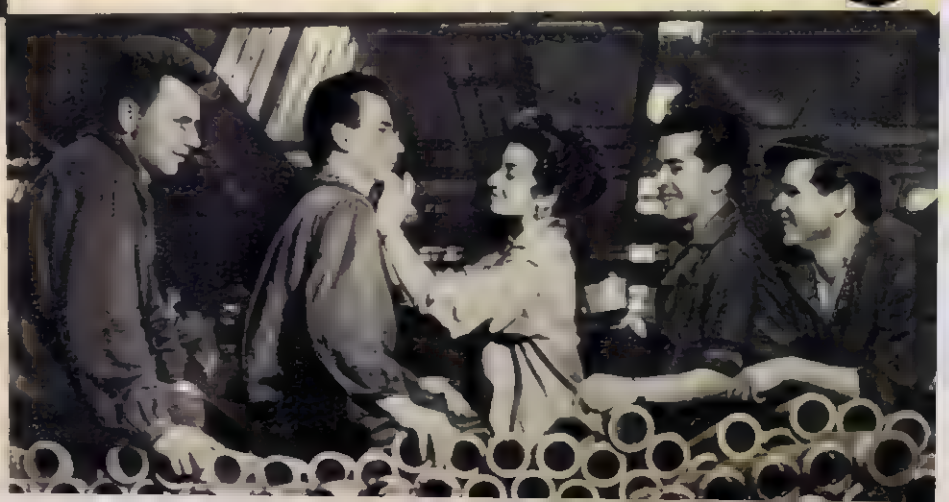

FILME ÎN PREMIERĂ

O coproducție cu cinecluburile „Oțelul roșu" și „C.F.R. 16 Februarie 1933" din Timișoara. Scenariul „Șarja păcii" a fost realizat de cei din Timișoara. La Brașov s-a făcut decupajul regizoral, iar filmările la Timișoara și Brașov. Iată subiectul: un grup de pionieri colectează fier vechi pentru o șarjă a păcii și descoperă un tanc hitlerist. Tancul este dat la topit în „Oțelul roșu", iar o parte din fier ajunge la uzina de tractoare de unde, în curînd, va pleca primul tractor destinat ogoarelor țării.

★

Jurnalul de actualitate nr. 1, care cuprinde vizita lui G. S. Titov în cartierul uzinei, studierea documentelor Congresului al XXII-lea al P.C.U.S., o inovație a inginerului Vasile Szekeli, știri culturale și un foileton despre cei care vin la pontaj cu... 8 imagini pe secundă și pleacă de la pontaj cu... 64 imagini pe secundă (adică cu încetinitorul...).

Noul Complex de industrializare a lemnului de la Blaj este situat în pitoreasca vale a Tîrnavelor.

METAMORFOZA LEMNULUI

Pe cîmpul Blajului, udat de apa Tîrnavei și străjuit de costițele unduinde de viță de vie, se înalță stîlpi zvelți de beton precomprimat, hale uriașe pline de lumină și de culoare, construcții moderne în deplină armonie cu cadrul natural. Munți de bușteni își așteaptă răbdători rîndul: mașini de înaltă tehnicitate îi vor transforma în mobilă elegantă, în placaj de cea mai bună calitate, în plăci fibrolemnoase — produs care se fabrică pentru prima dată în țara noastră.

Ne aflăm în incinta noului complex de industrializare a lemnului, care a intrat parțial în funcțiune anul acesta. Rîndurile acelora care își îndreaptă pașii spre complex cresc neîncetat. O vădesc forfota, șirurile lungi de muncitori care își fac formele de angajare sau sînt repartizați în diferite sectoare. O vădesc anunțurile afișate la intrare: „Se angajează la șantierul C.I.L.-Blaj muncitori necalificați începînd cu data de 1 septembrie 1961... Se aduce la cunoștință că C.I.L.-Blaj angajează imediat următorul personal tehnic... Se anunță că C.I.L.-Blaj recrutează candidați pentru a urma institutele și facultățile — ca bursieri — în anul 1961-1962 și anume: Institutul politehnic din București, Facultatea de mecanică, Institutul politehnic-Timișoara... Institutul politehnic-Brașov... Institutul...".

Cînd va fi complet terminat, 2.800 de muncitori vor lucra la complex — unul din cele mai mari și mai moderne din țară. El deschide perspectiva unei dezvoltări economice accelerate — aducînd totodată cu sine efervescența pe care o implică crearea unei mari industrii — orașului despre care însăși locuitorii săi spuneau cu amărăciune că ajunsese „aproape ca o comună". Cum se realizează acest salt în istoria Blajului?

Să răsfoim mai întîi cîteva file din trecut.

„Enciclopedia Romîniei", împrejurările istorice și orașul... „eminamente" agricol

«Împrejurările istorice — constata cu candoare în 1938 „Enciclopedia Romîniei" — au împiedicat dezvoltarea acestui centru bine situat și bine încadrat. El și-a păstrat astfel mai mult caracterul agricol pe lîngă cel cul-

Liniile elegante ale construcțiilor, coloritul lor variat însă discret se armonizează pe deplin cu cadrul natural. În timp ce lucrările de construcție la complex mai continuă, pictorii au și început să transpună pe pînză noile realizări...

tural și mai ales religios, datorit tot împrejurărilor istorice».

Enciclopedia trece cu discreție sub tăcere care anume împrejurări istorice au frînat dezvoltarea orașului.

Fără îndoială că Blajul a jucat un rol de seamă în viața noastră culturală. Se știe că, aci, la 18 octombrie 1754 și-a deschis cursurile cea dintîi școală din țară în care învățătura s-a predat în limba română.

Este bine cunoscută și importanța istorică a Blajului în clocotul anului revoluționar 1848, precum și activitatea pe care au desfășurat-o aci, de-a lungul anilor, învățați ca Timotei Cipariu sau August Treboniu Laurian.

Și tot de aci de pe Cîmpul Libertății, într-o după-amiază însorită de august a anului 1911, și-a luat zborul, în avionul construit de el, „maistorașul" Aurel. Nu mai puțin de 30.000 de privitori — dintre care unii aflați la o prudentă distanță, pe dealurile din împrejurimi — au ovaționat atunci îndelung pe Vlaicu, a cărui pasăre măiastră s-a ridicat spre înaltul cerului. Printre spectatori: Caragiale, Coșbuc, Petre Liciu, Aristizza Romanescu...

Da, fără îndoială că Blajul păstrează crestate pe răbojul său date memorabile dar și urmele grele lăsate de nepăsarea vechiului regim față de nevoile truditorilor din acest centru „bine situat și bine încadrat".

„Caracterul agricol" al acestui oraș-sat se evidențiază prin aceea că majoritatea pămînturilor din împrejurimi aparțineau bisericii greco-catolice și moșierilor, urmași „spirituali" ai acelui Grigoriu Bagdi care încă în 1535 își clădise prin aceste locuri un prea frumos castel, tocmai „în timpul unei mari foamete, cînd măsura de grîu a costat patru și mai mulți florini". Gest simbolic, exprimînd o întreagă „filozofie": oamenii mureau de foame, iar grofu își construia un nou conac...

Variații pe aceeași temă — astfel s-ar putea caracteriza istoria Blajului pînă în anii democrației populare.

Orașul era lipsit de lumină, la propriu și la figurat. Pentru ca șoseaua să se modernizeze era nevoie ca să se abată pe acolo vodă pentru a se închina în catedrală, cu ocazia vreunei solemnități. Și, bineînțeles, drumul se amenaja doar pe traseul pe care aveau să-l parcurgă augustele picioare. De „fleacuri" ca transportul în comun sau canalizare, cine mai avea răgazul să se ocupe?

„Caracter cultural". Da, dar pentru cine? Nu pentru cei mulți. Analfabeții, la o populație de doar cîteva mii de suflete, se numărau cu sutele.

Turația crește — și nu numai la mașinile complexului

Anii democrației populare au adus și blăjenilor înnoirile pe care le așteptau de atîta amar de vreme. Au adus electricitatea, purtată de linia de înaltă tensiune de la Copșa Mică, și, ceea ce este mai important, au adus preocupări și năzuințe noi.

Un adevărat avînt a putut lua orașul doar în prezent, mulțumită construirii marelui complex de industrializare a lemnului. Și acest avînt are aspecte multiple.

Cooperativele de desfacere, care cu doi-trei ani înainte abia își realizau planul, în anul 1960 și-au dublat deverul față de 1959.

Înainte vreme în tot orașul nu se aflau decît două motociclete; astăzi ele se numără cu zecile. E un exemplu; se pot cita multe altele din diferite domenii. Pe o stradă a acestui oraș, altădată adormit, în care industria era constituită dintr-o făbricuță de cărămidă și o topitorie de cînepă, am auzit discuții aprinse ce aveau cam următorul conținut: „Trei mii de turații... Variația de sarcină este mare, dar mașina lucrează automat. Este tipul pe care-l avem noi la fabrica de plăci fibrolemnoase... Transformă curentul din alternativ în continuu, la deruloare ..." ș.a.m.d.

La auzul acestor cuvinte, fără voie te gîndești: parcă întregul oraș se mișcă acum cu o „turație" mai mare.

În centrul orașului s-au dat în folosința muncitorilor și tehnicienilor complexului 69 de apartamente, frumoase, cochete, dotate cu tot confortul; 72 sînt în curs de construcție. Grație complexului, Blajul are pentru prima dată o rețea de transport în comun.

În viața culturală se întrevăd, de asemenea, semne noi. Unica sală de spectacole devine neîncăpătoare, se studiază construirea unui alt local de cinematograf; apar cerințe, am putea spune doleanțe, noi.

„La cinematograf ni se prezintă uneori filme vechi ca și cum ar fi pită caldă" — spun muncitorii de la complex. «Am dori însă să vedem și spectacole mai „proaspete"». Alții — care au avut prilejul să călătorească în ultima vreme în diferite centre industriale din țară, unde au fost trimiși la practică de către complex — încep să se gîndească și mai departe: „oare copiii noștri n-ar putea învăța și ei balet sau să cînte la diferite instrumente? Nu s-ar putea organiza cursuri pe lîngă casa de cultură?"

Și toate acestea în timp ce complexul nici nu este încă terminat. Ce se va întîmpla după acesta? Noi și noi probleme de acest fel se vor pune și își vor găsi fără îndoială o rezolvare potrivită.

Materia primă: deșeurile!

Adevărata transformare a oamenilor se desăvîrșește desigur în însuși procesul muncii, în fabrică. De fapt, în mod direct sau indirect, o bună parte a familiilor din oraș vor fi legate de complex. Se prevede ca atunci cînd el va funcționa cu întreaga sa capacitate de producție, din totalul de 2.800 muncitori și tehnicieni 2.200 să fie localnici. Or, întreaga populație a orașului nu depășește 10.000.

În halele uriașe ale complexului, la proiectarea cărora și-au dat mîna ingeniozitatea tehnică și grija pentru frumos, mașinile ultramoderne, de înaltă tehnicitate, asigură mecanizarea și, în unele sectoare, deplina automatizare a muncii.

Singur C.I.L.-Blaj va produce anual 10.000 de garnituri de mobilă, 36.000 m³ de placaj (adică de două ori mai mult placaj decît se producea în întreaga țară înainte de război), 27.000 de tone plăci fibrolemnoase, 300.000 m³ de binale — și aceasta cu un înalt randament economic. În adevăr, pînă în prezent deșeurile de la fabricile de placaj se iroseau; ele se ardeau pentru a se produce abur sau se vindeau la prețuri derizorii. Valoarea lor potențială este ridicată, dacă ne amintim că doar 47% din volumul bușteanului se transformă în placaj, restul devenind deșeu. Evident că la o producție de cîteva zeci de mii de metri cubi de placaj deșeurile sînt în cantități uriașe. Or, ele constituie materia primă pentru obținerea unui produs deosebit de valoros: plăcile fibrolemnoase. Complexul de la Blaj va produce pentru prima dată în țară asemenea plăci, utilizînd în acest scop lemnul de fag.

Am asistat la fabricarea primei plăci — este drept numai în laboratorul fabricii — care reproduce în mic toate complicatele etape pe care deșeurile tocate le parcurg pînă la metamorfozarea finală în plăci.

Lemnul cu o mie de întrebuințări

Plăcii fibrolemnoase, trainice, aspectuoase și ieftine i se spune pe drept cuvînt „lemnul cu o mie de întrebuințări".

Cunoașteți desigur mobilierul elegant, modern, din unele restaurante și bufete-expres recent deschise. El este făcut din plăci fibrolemnoase (importate!). Din aceste plăci pot fi construite și dușumele și pereți despărțitori cu o remarcabilă izolare fonică și termică. Plăcile își pot găsi multiple întrebuințări în interiorul compartimentelor de tren, al tramvaielor și autobuzelor, în săli de expoziție și — ca o problemă de viitor — ca material de construcție pentru case turistice „portative".

Prezintă deosebit interes și faptul că aceste plăci, acoperite cu o hîrtie specială, imită osul, pielea, sideful și chiar faianța și deci pot fi cu succes și cu efect întrebuințate drept „căptușeală" de pereți (în locul zugrăvelii). Iată dar cît de larg este cîmpul de aplicație al unui material obținut... din deșeuri.

„Stofa" de lemn parcurge un drum lung și complicat, trecînd din mașină în mașină, pînă la metamorfozarea în placaj de calitate superioară.

Mai puțin de 50% din volumul buștenilor de fag poate fi în mod efectiv folosit la fabricarea placajului. Restul se transformă în deșeuri... care constituie însă o materie primă deosebit de valoroasă. Din aceste deșeuri C.I.L.-Blaj va produce, pentru prima oară la noi în țară, plăci fibrolemnoase.

În sfîrșit, cîteva cuvinte și despre un alt produs al C.I.L.-Blaj: mobila.

Începînd din anul viitor se va produce aici un nou tip de mobilă denumit „Someș" — piese moderne în concepție și execuție, cu forme rotunde, proiectate pentru un spațiu restrîns. O calitate în plus: finisarea cu lacuri poliesterice, deosebit de durabile. Dulapul, studioul sau masa astfel lăcuite rezistă perfect nu numai la umiditate, dar chiar și la foc: mucul de țigară uitat aprins pe studio — asigură specialiștii — nu va lăsa nici cea mai mică urmă. Lacul nu este atacat nici de oțet și nici de alte substanțe acide de uz curent în menaj.

Prototipul mobilei „Someș" a fost prezentat la diferite expoziții organizate în mai multe regiuni, bucurîndu-se de prețuirea vizitatorilor. Aceștia, în același timp, au făcut unele sugestii și propuneri de îmbunătățire de care proiectanții au ținut seama. Rezultatul îl vor aprecia primii cumpărători ai pieselor de mobilier ce vor purta marca fabricii: C.I.L.-Blaj.

Placajul „ca pielea de neted"

În vederea asigurării unei producții atît de variate și la un nivel calitativ corespunzător a fost și este necesar să se depună o intensă activitate pentru calificarea muncitorilor, în majoritatea lor localnici.

Această acțiune, sub îndrumarea atentă a tehnicienilor, se desfășoară pe un front larg. Zeci de tineri și tinere au fost trimiși pentru practică și specializare, înainte de intrarea în funcțiune a complexului, la fabricile de placaj sau de mobilă din Gălățași, Rîmnicu-Vîlcea, Tîrgu-Jiu, Tîrgu-Mureș, București. Aceste prime „detașamente" au calificat apoi la fața locului, la Blaj, un număr egal de muncitori, care, la rîndul lor, au calificat pe alții.

În prezent C.I.L.-Blaj începe să devină el însuși o pepinieră de cadre pentru alte întreprinderi cu același profil care urmează să intre în funcțiune în viitorul apropiat. O adevărată osmoză...

Astăzi greutățile începutului, legate de calificarea rapidă și temeinică a unui mare număr de muncitori (în special femei, care doar cu cîteva luni în urmă erau de profesiune... casnice), au fost în cea mai mare parte învinse. În fabrica de placaj, deruloarele transformă într-o clipită, cu minglierea lor metalică, buștenii groși de fag în foi lungi, subțiri și flexibile, care se înfășoară la nesfîrșit aidoma stofei, în baloturi. Această „stofă de lemn", după o serie de operații devine placajul cel de toate zilele. Și grație stăruințelor colectivului, tînăr și entuziast, placajul „iese ca pielea de neted".

În discuțiile cu muncitorii revine mereu o expresie, care la început nedumerește pe neinițiat: „lemn de inimă". Apoi ți se demonstrează că este vorba de rolele rămase după derulare — „inima" lemnului, acea parte care nu mai poate fi „desfășurată", desprinsă de pe buștean și transformată în placaj. Inima lemnului... îmbinare de cuvinte oarecum stranie, dar parcă evocatoare a pasiunii pe care cel care prelucrează lemnul — și nu numai lemnul — trebuie s-o depună în munca sa pentru ca ea să devină cu adevărat creatoare.

Cine lucră bine...

Și conducătorul de uscător Romulus Crețu (pentru care mașina e ca și omul: „Nu-i dai mîncare la timp, nu-i dai ulei, moare"), și stanțatoarea Lucia Vartan, și frezorul Gheorghe Handrea, și tînărul inginer Virgil Prună, și atîția alții, tineri și virstnici, tehnicieni experimentați sau începători sînt uniți de aceeași dragoste pentru fabrica lor, pentru munca lor, resimt aceeași bucurie.

Elisabeta Hăbian a slugărit de mică la chiaburii din satul ei. Apoi, ani de zile, alături de soțul ei, a făcut cărăușie „la piatră". O muncă grea, nespus de grea, pe arșiță și pe vînt. Astăzi greul a rămas în urmă. Ca muncitoare reparatoare este apreciată de tovarășii ei, i se deschid toate posibilitățile de calificare, de progres. Cît despre partea materială: „Cine lucră bine, cîștigă bine" — spune dînsa, sintetizînd în grai ardelenesc una din legile de bază ale socialismului.

În cuvinte nemeșteșugite dar pregnante evocă și muncitoarea Leontina Mureșan viața zbuciumată de ieri, bucuriile și nădejdile de azi:

— M-au crescut moșii și n-am avut mijloace ca să merg la școală. Doar de cînd cu alfabetizarea am învățat și eu ceva carte. Am lucrat de mică, am făcut și naveta la Copșa, am fost la construcții, la fabrica de cărămizi... A fost tare greu. Acum, aci, la fabrică, sînt mulțumită. Cînd m-au primit, trei nopți n-am închis ochii de bucurie. Aci rămîn pînă la pensie. Să știu cine a avut inițiativa să se facă fabrica asta, l-aș săruta.

Nu este greu de răspuns la întrebarea implicită a tovarășei Mureșan:

— Inițiativa a avut-o acela care a trasat — ca una din sarcinile de bază ale Planului economic pe 6 ani — îmbunătățirea în continuare a repartizării teritoriale a forțelor de producție, creșterea potențialului economic al regiunilor, raioanelor și orașelor mai puțin dezvoltate: partidul. Este acela care a indicat economiei forestiere ca principal obiectiv refacerea și valorificarea și mai înaltă a patrimoniului forestier. Este acela care a hotărît ca toate bogățiile nenumărate ale țării noastre, avîntul creator al maselor, să fie puse în slujba unui unic țel: fericirea omului muncitor.

I. NITESCU

Fotografii de S. STEINER

HRĂNIREA PEȘTILOR CU AJUTORUL LUMINII

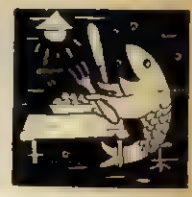

În alcătuirea hranei vii necesară peștilor este îmbogățită, în mod obișnuit, cu hrană artificială. În anumite perioade aceasta din urmă devine chiar hrana principală a peștilor.

În urma cercetărilor făcute s-a constatat că alimentația artificială este consumată mai bine sub acțiunea luminii. De aceea în eleșteul unei stațiuni piscicole din U.R.S.S. au fost montate în acest scop becuri electrice care au fost aprinse după apusul soarelui.

Datorită iluminării, cantitatea de hrană găsită în tubul digestiv al peștilor s-a dovedit a fi de 12-38 de ori mai mare decît cea găsită la peștii din sona neluminată.

Hrănirea nocturnă a peștilor cu ajutorul luminii poate avea o largă aplicare în gospodăriile piscicole, care vor obține astfel cantități de pește mult sporite.

SURGICOL — UN NOU TIP DE PANSAMENT

La Congresul Internațional de chirurgie, care a avut loc recent la Dublin (Irlanda), oamenii de știință englezi au arătat că au reușit să pună la punct un nou pansament chirurgical denumit „Surgicol", care reprezintă un important progres în domeniul chirurgiei.

De îndată ce este aplicat pe rană, noul pansament permite oprirea spontană a sîngelui.

Dr. Charles Robb, președintele lui „International Cardiovascular Society", a precizat că oamenii de știință englezi au lucrat 12 ani la punerea la punct a acestui pansament de mare folos în operațiile chirurgicale, în special în acelea practicate în urma accidentelor de aviație.

Noul pansament, care se aseamănă cu o țesătură rară, a fost experimentat în fața participanților la congres.

SEXUL PLANTELOR POATE FI DIRIJAT!

Dirijarea sexului la plante este o problemă care preocupă de mult pe cercetătorii sovietici. De pildă la castraveți una din cauzele recoltelor slabe din sona centrală a Uniunii Sovietice o constituie dezvoltarea insuficientă a florilor femeiești în comparație cu cele bărbătești. Acest lucru a determinat încercarea unor metode de reglare a sexului la florile de castraveți. S.G. Gabev și E.G. Minina au „afumat" în acest scop plantele. Prin degajarea oxidului de carbon și a etilenului s-a provocat o intensificare a dezvoltării florilor femeiești în culturile din sere. Apoi plantele au fost tratate cu acetilenă, obținîndu-se rezultate foarte bune.

Alți cercetători au încercat determinarea sexului la porumb. Se știe, de pildă, că porumbul este o plantă hermafrodită (adică același individ posedă ambele sexe). Tratînd porumbul cu hormoni feminini de la stadiul de sămînță pînă în momentul apariției florilor, agrobiologii sovietici au obținut exemplare „feminizate". Porumbul astfel transformat se dezvoltă mult mai repede, iar numărul știuleților este dublu.

ITALO CALVINO

GĂINA CONSPIRATOARE

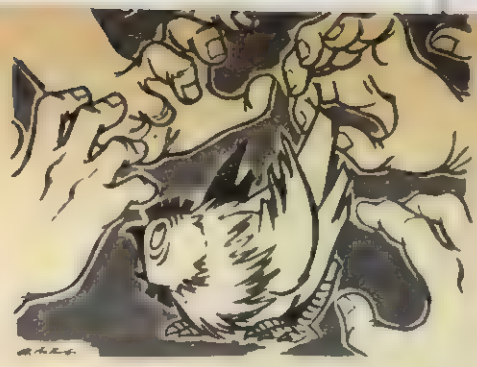

Italo Calvino, unul din scriitorii italieni cei mai cunoscuți și mai apreciați ai tinerei generații (născut în 1923), a început să publice în anii imediat următori războiului, făcîndu-se cunoscut prin romanul său „Poteca cuiburilor de păianjen" (1946), inspirat din epopeea Rezistenței. În romanele și schițele sale el înfățișează viața oamenilor simpli.

Paznicul Adalberto avea o găină. Adalberto făcea parte din corpul de gardă intern al unei mari întreprinderi și găina aceea o ținea într-o curticică a fabricii — îi dăduse voie șeful paznicilor. I-ar fi plăcut să-și facă, cu timpul, o poiată întreagă, dar începuse prin a cumpăra găina aceea, care-i fusese garantată ca foarte ouătoare și drept o pasăre tăcută, care n-ar cuteza niciodată să tulbure cu cotcodăcitul ei severa atmosferă industrială.

E drept, nu se putea socoti nemulțumit: îi făcea un ou pe zi și dacă n-ar fi cîrîit cînd și cînd, în surdină, ai fi zis că e complet mută. De fapt, Adalberto căpătase voie să o crească în coteț, dar cum terenul din spatele fabricii era de mulți ani acoperit nu numai de șuruburi și fiare ruginite, ci și de rîme, îi fusese acordată în mod tacit găinii îngăduința de a ciuguli pe-acolo. Așa că se învîrtea prin mai toate sectoarele de producție, rezervată și discretă, bine cunoscută de muncitori și chiar invidiată de unii pentru libertatea și lipsa ei de răspundere.

Într-o zi bătrînul strungar Pietro descoperise că Tommaso — de la bancul de probă — care era leat cu el, venea la fabrică cu buzunarele pline de boabe de porumb. Neuitîndu-și obîrșia țărănească, Tommaso cîntărise și apreciase imediat calitățile productive ale orătaniei și, vrînd să se răzbune pentru diferite șicane îndurate din partea paznicului, pusese la cale o abilă manevră pentru a se împrieteni cu găina lui Adalberto și a o deprinde să-și lase ouăle într-o cutie pentru deșeuri aflată lîngă bancul lui de lucru.

Se nimerise că, de cînd erau pe cale să se încuscrească (băiatul lui Pietro își vîrîse în cap să se însoare cu fata lui Tommaso), cei doi „veterani" se ciondăneau mereu. Așa că Pietro își procură și el o provizie de boabe, își pregăti o lădiță pentru șpan și, în puținele clipe lăsate libere de mașinile la care era nevoit să lucreze simultan, încerca să atragă găina. Astfel că partida aceea, care avea ca miză nu atît un ou, cît o revanșă morală, era disputată mai mult între Pietro și Tommaso decît între cei doi și Adalberto, care își vedea mai departe de percheziționarea muncitorilor la intrare și la ieșire, îi scotocea cu zel prin servietă, prin flanele, pînă la piele, și habar n-avea de nimic.

Pietro lucra singur într-un colț al secției sale, despărțit de un crîmpei de perete, ca o „sălițâ", cu o ușă cu geam care dădea în curte. Cu vreo doi ani în urmă, în sălița aceea erau două mașini și doi muncitori: el cu încă unul. La un moment dat, acesta fusese nevoit să se interneze la spitalul asociației de ajutor reciproc, avînd o hernie gravă, și Pietro se trezi deodată că trebuie să supravegheze două mașini. Învățâ să-și organizeze mișcările după necesități: lăsa în jos maneta unei mașini și se ducea să ia piesa finită de la cealaltă. Colegul său bolnav de hernie fu operat, se întoarse, dar i se dădu un post cu salariu mai mic, în altă secție. Pietro rămase definitiv la cele două mașini; ba chiar, ca să-i fie lămurit că nu era vorba de o neglijență întîmplătoare, veni un normator să-i măsoare timpii mișcărilor și puse să i se mai adauge încă o mașină: calculase că între operațiile efectuate la o mașină și cele efectuate la cealaltă îi mai rămînea timp liber pentru a treia. Apoi, la o revizie generală a sarcinilor muncitorilor, ca să-i iasă și lui rotundă nu știu ce sumă modestă, îi mai adăugară și a patra mașină. La șaizeci de ani bătuți pe muchie, trebuise să învețe să facă o muncă împătrită, în același interval de timp; însă cum salariul său rămăsese neschimbat, în viața lui Pietro nu se ivirâ alte noutăți decît că astma bronhială i se stabilizâ, devenind cronică, și căpătă meteahna de a adormi de îndată ce avea norocul să se așeze pe un scaun, în orice mediu sau tovărășie s-ar fi aflat. Dar era un bătrîn zdravăn și, mai ales, viguros sufletește, fapt care-l făcea mereu să spere că se află în pragul unor mari schimbări.

Opt ore în șir, zi de zi, Pietro se învîrtea deci între cele patru mașini, cu aceleași gesturi, atît de cunoscute acum, încît izbutise să regleze cadența astmei după ritmul muncii. Chiar și pupilele i se mișcau după un traseu precis ca și cel al astrelor, pentru că fiecare mașină pretindea anumite priviri bine determinate.

După prima jumătate de ceas de muncă, Pietro era deja obosit și în timpanele sale zgomotele fabricii se contopeau într-un unic bîzîit de fond, pe care se detașa ritmul combinat al mașinilor sale. Sub imboldul acelui ritm, se tîra de-a lungul orariului zilei ca buimac, pînă cînd geamătul curelelor de transmisie, care-și încetineau goana pentru o reparație sau pentru că se sfîrșea programul, îl înștiința, dulce ca și țărmul salvator profilat în ochii naufragiatului, că, în cele din urmă, calvarul a încetat.

Dar dorința de libertate a omului este atît de nesecată, încît chiar și în asemenea condiții grele gîndul lui Pietro izbutea să-și țeasă pînza de la o mașină la alta, să curgă necontenit ca firul din gura paingului.

Firește, această relativă libertate de gîndire putea fi atinsă numai printr-o tehnică specială, care dura mult s-o înveți: era de ajuns, de pildă, să știi să întrerupi cursul gîndirii în clipa în care mîna trebuia să însoțească piesa sub strung. Și lucrurile mergeau cam în felul acesta cu Pietro: „Dacă în (ridică maneta) mai... fiul meu se însoară cu fata acestei hahalere... (acuma pun piesa sub strung!) o să liberăm odaia mare... (fac doi pași)... așa că însurăței o să poată duminicile să rămînă în pat pînă tîrziu și să vadă pe fereastră munții... (și acum lasă jos maneta cealaltă!)... iar eu și cu bătrînica mea o să ne mutăm în odaia mică... (pune la loc piesele alea!)... că pentru noi, chiar dacă pe fereastră o să vedem doar gazometrul, tot nu contează..." — și de aci, trecînd la altă ordine de idei, ca și cum imaginea gazometrului de lîngă casă l-ar fi rechemat la realitatea cotidiană sau poate fiindcă o împiedicare momentană a strungului i-ar fi inspirat o atitudine mai combativă, Pietro își spune în gînd: „Dacă — sectorul — laminate — începe — o agitație — pe chestia — acordurilor, noi putem... (atenție, a intrat strîmb!)... să ne bizuim pe... (atenție!) revendicările... (s-a dus, lua-l-ar naiba!) de a fi — trecuți — în categoria specialiștilor..."

Astfel că mișcarea mașinilor condiționa și, totodată, împingea înainte mișcarea gîndurilor. Și în interiorul acelei armături mecanice, încet-încet, gîndul se adapta, sprinten și mlădios, așa cum trupul unui tînăr și zvelt cavaler medieval se adaptează armurii sale și izbutește chiar să-și întindă și să-și dezmorțească bicepșii și brațul toropit, să-și scarpine spinarea, care-l mănîncă din cauza frecăturii cu metalul; la fel deci se împletea și se deznoda gîndul lui Pietro în închisoarea aceea a fabricii — închisoare generatoare de tensiune nervoasă, de automatism și oboseală.

Dar cu o anumită organizare a mișcărilor, chiar sub apăsarea sistemului care pretinde să

EDUCAȚIE PENTRU TOATE VÎRSTELE

COPIII DIN BLOCUL NOSTRU

Copii buni cred c-or fi și prin alte blocuri, dar pentru copiii din blocul nostru, uite, mă pun chezaș. N-ai să auzi pe la noi sarabande infernale de țipete și nici, izbucnind în fiecare clipă, plînsul acuzator al unui mărunțel pus la încercări de vreun semen mai agresiv. Pietrele ne cruță geamurile, iar înjurăturile nu ne atacă urechile. Fotbal nu se joacă unde și cum se nimerește, ci numai în locuri hotărîte pentru aceasta și la anumite ore. N-ai să întîlnești pe înserat părinți implorîndu-și copiii să intre în case sau căutîndu-i pe cinci străzi jur împrejur.

Nici unul dintre noi nu și-ar putea închipui blocul fără copii. Ei, copiii, cunosc taina de a însufleți zidurile albe și a transforma această construcție cu zece etaje într-o veselă cutie cu muzică.

Copiii din blocul nostru sînt totuși și ei copii ca toți copiii. Se joacă, fac zgomot, aleargă, se mai ceartă, se mai împacă. Dar aceste deosebit de însemnate treburi copilărești se fac în anumite limite, acceptabile și pentru cei mici și pentru cei mari. O lege, nescrisă dar nu mai puțin respectată, pune o stavilă de netrecut acelui care ar încerca să păşească din civilizație în sălbăticie, din domeniul posibilului în cel al inacceptabilului. Vîrstele copilăriei, care se înșiruiesc la noi în curte, se învață unele pe altele ce se poate și ce nu se poate: cei mai mici o află de la cei aproape mari, iar aceștia au învățat-o la vremea lor de la niște actuali elevi din clasa a VIII-a, care nu de mult se jucau și ei în curtea noastră.

Mai sînt și alte înțelegeri vrednice de luare-aminte în blocul nostru. Avem cere de cusut pentru fete și cere de traforaj pentru băieți. Brigăzi harnice și nespus de vigilente păzesc integritatea florilor și a copacilor și se îngrijesc neostenite ca toate să fie la locul lor: hîrtiile în coșuri, bicicletele pe prundiș, nu pe iarbă. Jucăriile se folosesc în colectiv și avem pentru treaba asta un responsabil de opt ani. Există și echipă de teatru, și echipă de fotbal. În ședințele comitetului de bloc problema copiilor este permanent pe ordinea de zi: se hotărăsc prin rotație apartamentele ce vor adăposti diferitele activități. Alte probleme nu ne pun copiii noștri.

Lecțiile sînt de asemenea o preocupare colectivă și, cum toate clasele, de la întîia la a șaptea, își au reprezentanți în blocul nostru, fiecare vîrstă școlară găsește sprijin la învățătura în cea de pe treapta de mai sus. În schimb nu ești liber să iei orice fel de note, deoarece, așa cum spune un cîntec știut de toți copiii de la noi:

„Dragi copii, la noi în bloc
Pentru lenești nu e loc!"

De cînd datează aceste înțelegeri? Dacă m-aș lăsa povățuit de „patriotismul local" aș fi înclinat să răspund cu semeție:
— Din totdeauna!

Adevărul istoric (și eu fac doar aici treabă de istoric) mă împiedică însă să răspund așa, deoarece istoria acestei mici colectivități și a obiceiurilor ei are un început bine precizat în timp și ca atare lesne de consemnat.

Acest început — inițiativa — coincide cu săptămîna în care vecina mea, învățătoarea, a ieșit la pensie. Concluzia: dacă în fiecare bloc ar exista inițiativa!..

Ion ALEXANDRU

fie utilizate cele mai infime fracțiuni de timp, ajungi să descoperi că îți rămîne o minunată vacanță de cîteva secunde, că mai poți face și cîțiva pași pe cont propriu sau să te scarpini pe burtă și să fredonezi: „Pam, pam, pam...“ — iar dacă nu dă tîrcoale pe-acolo șeful serviciului, ca să te sîcîie, între două operații mai ai timp să șoptești și două vorbe unui coleg.

Iată deci că, la apariția găinii, Pietro își putea permite să facă: „pui... pui... pui“ și să compare în minte învîrteala lui necontenită între cele patru mașini, așa gros și cu picioare plate cum era, cu mișcările găinii; și începea să lase să-i cadă o dîră de boabe de porumb, cum își propusese, atrăgînd zburătoarea pînă la lădița de deșeuri, ca să ouă acolo pentru el și nu pentru zbirul de Adalberto sau prietenul-rival, Tommaso.

Dar nici cuibul lui Pietro, nici cel al lui Tommaso nu inspirau găina. Părea că oul și-l producea în zori, în cotețul lui Adalberto, înainte de a-și începe raita prin diversele sectoare. Și atît turnătorul, cît și cel de la bancul de probă, căpătară obiceiul de a o lua în brațe, pipăindu-i abdomenul, de îndată ce o zăreau. Găina, blîndă din fire, ca o pisică, se lăsa, dar era mereu stearpă.

Nu știu cum se făcu însă, că de cîteva zile Pietro nu mai era singur la cele patru mașini. Adică totul rămînea în sarcina lui, dar se stabilise că o parte din piese aveau nevoie de mai mult finisaj și un muncitor lua din cînd în cînd un teanc și le ducea la un mic pupitru instalat în apropiere, unde, cling-cling, clang-clang, ușurel-ușurel le gîdila vreo zece minute. Lui Pietro nu-i da nici un fel de ajutor, ba chiar dimpotrivă, îl mai și încurca, și era limpede că adevăratele sale misiuni erau altele.

Acest individ, bine cunoscut muncitorilor, avea chiar și o poreclă: Giovannino-Putoare. Era un sfrijit, la obraz negru ca noaptea. De pe unde-l mai pescuise și pe el direcția, nu se știa; se știa doar că prima treabă care i se încredințase la angajare fusese întreținerea toaletelor; în realitate însă trebuia să stea pitit acolo toată ziua și să tragă cu urechea la ce vorbesc muncitorii, ca să raporteze. Nu s-a aflat niciodată precis cam ce ar fi fost atît de important de auzit; se pare că doi muncitori din comisia internă a sindicatului, ținînd seama că nu era chip să schimbe o vorbuliță în nici un alt loc fără să fie concediați pe loc, făceau schimb de păreri de la o toaletă la alta, prefăcîndu-se că se duc acolo pentru nevoile lor. Asta nu înseamnă că ar prezenta cine știe ce siguranță aceste locuri într-o fabrică: fără uși, sau cu o singură tăblie joasă, care lasă descoperite capul și bustul, pentru ca nimeni să nu se poată opri acolo să fumeze, și cu paznici speciali care vin în control din cinci în cinci minute, toaletele sînt departe de a oferi muncitorilor adăposturi sigure. Așa că cei doi membri de sindicat, acuzați că fac politică în timpul orelor de muncă, fuseseră concediați fără nici o explicație; cineva îi denunțase, nici vorbă, și nu întîrziară să-l identifice pe „turnător“ în persoana lui Giovannino-Putoare, cum fusese acesta poreclit din clipa aceea.

Pentru că de atunci nimeni nu mai stătea de vorbă acolo, spionul direcției a fost mutat. Om fără nici o calificare, era schimbat de la o echipă la alta, cu misiuni sumare și de vădită inutilitate, dar cu sarcini secrete de spionaj, manevrat de temerile haotice ale unor conducători mereu în panică; și pretutindeni ceilalți muncitori îi întorceau spatele tăcuți, necatadicsind să-i arunce măcar o privire.

Acum se ținea scai de muncitorul acesta bătrîn și singur. Ce naiba putea descoperi aici? Nu cumva ajunsese și el pe ultima treaptă — se gîndea timorat — gata să fie zvîrlit în stradă, la fel cu victimele denunțurilor sale? Și Giovannino-Putoare își storcea creierii ca să dibuie o pistă, o bănuială, un indiciu cît de mărunt. Era momentul potrivit: toată fabrica se găsea în stare de alarmă, muncitorii erau în fierbere, direcția sta cu părul zbîrlit și adulmeca rătăcită peste tot. Și de cîtăva vreme Giovannino clocea o idee a lui. În fiecare zi, la aceeași oră, intra în secția lor o găină. Iar strungarul Pietro o atrăgea spre el cu cîteva boabe de porumb, se apropia de dînsa și-i punea o mînă chiar sub fund.

Ce naiba putea să însemne drăcovenia asta? Nu cumva se afla aici un sistem pentru transmiterea de mesaje secrete dintr-o secție într-alta? Giovannino era acum convins de lucrul acesta. Gestul lui Pietro era aidoma celui care caută sau vîră ceva printre penele unei zburătoare. Și, într-o bună zi, Giovannino-Putoare, cînd Pietro dădu drumul găinii, o urmări. Găina bănuită de conspirație străbătu curtea, se cățără pe un maldăr de doage de fier; Giovannino o urmă, se vîri într-un capăt de țeavă și, de-a bușilea prin țeavă, înaintă după găină; ieșind, pasărea străbătu alt colț de curte și intră la secția bancurilor de probă. Acolo se afla alt bătrîn, care îndată ce-o zări lăsă din mînă ciocanul și cheia și se duse în întîmpinarea orătaniei. Găina, plină de încredere față de el, se lăsă ridicată și — poftim, și aici la fel! — chiar se lăsă scotocită sub coadă. Giovannino era acum sigur că a dat lovitura cea mare. Avea de-a face, fără doar și poate, cu o găină conspiratoare! „Fără îndoială că mesajul este transmis zilnic — se gîndi el — de la Pietro la ăsta de-aici. Mîine, de-ndată ce găina pleacă de la Pietro, dau alarma, ca să fie prinsă și percheziționată de poliția direcțiunii“.

A doua zi, Pietro, după ce, nu prea convins de rezultate, căutase găina de ou și o pusese îndărăt pe dușumea, privind-o cu melancolie, îl zări pe Giovannino-Putoare cum își zvîrle rașpelul și iese din sălița aproape în goană.

Cînd spionul dădu alarma, serviciul special de gardă se și pregăti să facă senzaționala captură. Surprinsă în curte în timp ce ciugulea larve de insecte printre buloanele împrăștiate prin praf, găina escortată ajunse pînă în biroul șefului supravegherii personalului.

Adalberto habar n-avea de toată bazaconia. Convocat la „comandament“, de-ndată ce văzu pe biroul șefului poliției interne găina lui imobilizată în mîinile zeloșilor săi colegi, i se umplură ochii de lacrimi.

— Ce pozna a făcut? Cum de s-a întîmplat așa ceva? Eu doar o țineam totdeauna închisă în coteț! — începu el să se vaite, crezînd că este învinuit că a lăsat găina să se învîrtă în voie prin fabrică.

Dar acuzațiile erau mult mai grave, după cum nu întîrzie să-și dea seama. Șeful serviciului îl potopi cu întrebări. Era un fost plutonier ieșit la pensie și continua să-și exercite autoritatea rigidă asupra foștilor jandarmi care intraseră în serviciul de „control“ al direcției. În cursul interogatoriului care urmă, mai mult decît dragostea pentru unica lui găină, decît speranțele sale de crescător, conță pentru Adalberto teama de a nu fi amestecat într-o „conspirație“. Dădu din mîini, căută, încercă să se justifice pentru că lăsase liberă orătania, dar la întrebările privitoare la raporturile dintre găina conspirativă și sindicate nu îndrăzni să se compromită nici disculpînd-o, nici scuzînd-o. Se fortifică îndărătul unei serii de fraze stereotipe: „Eu nu știu nimic, eu nu sînt amestecat“, îngrijorat doar să fie scos de sub orice fel de răspundere personală în povestea asta.

Buna-credință a paznicului fu recunoscută, dar cu un nod de plînș în gît și cu o strîngere de inimă de remușcare privea găina lăsată în voia soartei sale.

Plutonierul ordonă să fie percheziționată inculpata. Unul dintre agenți se codi, zicînd că-i vine greață, iar altul, după ce fusese asaltat cu ciocănituri de către arestată, se îndepărtă, sugîndu-și un deget însîngerat. În cele din urmă se ivîră nelipsiții experți, foarte bucuroși să-și dovedească zelul. În urma expertizei, rezultă că oviductul nu conținea nici un fel de misive contrarii intereselor întreprinderii sau altceva la fel de subversiv. Priceput în diferitele tehnici de război, plutonierul ordonă să fie scotocită pasărea sub aripi, unde soldații din specialitatea Geniul columbofil obișnuiau să ascundă mesajele lor în pungulițe sigilate. Cercetată cu de-amănuntul, găina își împrăștie penele și fulgii prin tot biroul, dar nu se găsi nimic.

Cu toate acestea, fiind considerată prea suspectă și conspirativă la înfățișare pentru a fi cu totul nevinovată, găina fu condamnată, fără drept de apel. În curte, cu aer sinistru, doi oameni în uniformă neagră, reprezentanți ai direcției, o ținură, în timp ce al treilea executa sentința sucindu-i gîtul. Scoase un ultim strigăt prelung, sfîșietor, un cotcodăcit lugubru, ea, care fusese atît de tăcută toată viața. Adalberto își acoperi fața cu mîna. Visul său de a avea o poiată fusese spulberat din găoace. Astfel mașina opresiunii — fără a-i fi indiferente chiar cele mai mici lucruri — se întoarce totdeauna împotriva celor care o servesc. Reprezentantul direcției, care era îngrijorat fiindcă trebuia să primească delegația muncitorilor veniți să protesteze contra concedierilor ilegale, auzind din biroul său fastuos strigătul de moarte al găinii, avu o tristă presimțire cu privire la rezultatul negocierilor.

În românește de Eugen B. MARIAN

Ilustrații de Rik AUERBACH

După Plenara C.C. al P. M. R. din 30 in

O DATĂ PE L

De trei ani de zile, gospodăria agricolă colectivă din Cenei (regiunea Banat) împarte colectiviștilor avansuri bănești în fiecare lună. Mai exact: de la 1 ianuarie 1959 și pînă azi membrii acestei gospodării au primit, în jurul datei de 20 a fiecărei luni, cîte 10 lei avans pentru fiecare zi-muncă. Lucrul acesta este cît se poate de semnificativ și el evidențiază preocuparea consiliului de conducere de a spori necontenit averea obștească a colectivei și de a îndestula tot mai mult traiul membrilor ei.

Faptul că o gospodărie colectivă dă parale membrilor ei nu o dată, de două sau trei ori pe an ci în fiecare lună, prezintă avantaje deosebit de mari atît pentru ea, cît și pentru colectiviști. Nu poți să dai bani în fiecare lună dacă nu există resursele necesare. Iar resurse de unde, dacă nu dezvolți gospodăria multilateral, dacă nu obții producții mari în toate sectoarele ei? Ca să împarți bani în fiecare lună trebuie să te gospodărești bine, să lucrezi planificat, ritmic. Să nu mai vorbim apoi de faptul că în satul nostru a apărut țăranul colectivist, un țăran nou, cu o conștiință nouă, care muncind în comun, cu mijloace tehnice înaintate, năzuiește și spre o viață mai bună. Chiar dacă are cămara plină de bunătăți, el vrea o haină bună, mobilă ca la oraș, aparat de radio etc., etc. Avem de-a face deci cu un țăran căruia i-au sporit pretențiile și exigențele. Foarte bine. Așa îl învață socialismul.

Am cercetat multe dosare, multe tabele, am vizitat acareturile gospodăriei și casele colectiviștilor. Toate acestea m-au convins de un lucru: gospodăria colectivă din Cenei e deosebit de puternică. Rezultatele economice la care a ajuns n-au picat din cer și nu s-au înfăptuit peste noapte. Se știe că bănățenii sînt oameni harnici. Dar numai hărnicia n-a fost suficientă pentru sporirea bogăției: a fost nevoie și de organizarea temeinică a întregii activități.

În primul rînd trebuiau învinse oarecari tendințe individualiste manifestate de unii colectiviști. Se mai auzea în cîte o adunare generală: „De ce să nu se împartă întreaga cantitate de produse? De ce să băgăm atîta bănet în construcții?“ De asemenea, trebuiau biruite îndoielile cîtorva colectiviști care nu vedeau perspectivele de dezvoltare ale gospodăriei. La capitolul acesta îl amintesc pe Vlastimir Ștefanov care, la toate ședințele unde se arătau cifre foarte îndrăznețe privind dezvoltarea gospodăriei, se ridica și zicea: „E frumos, dar e imposibil, adică nu se poate“. Fapt pentru care din 1957 și pînă în 1960 oamenii i-au zis lui Vlastimir Ștefanov „Vlastimir Imposibil“.

În fața unor asemenea situații, consiliul de conducere și organizația de partid au găsit metoda cea mai eficace de muncă: mobilizarea celor mai buni colectiviști, și în primul rînd a comuniștilor, pentru realizarea cifrelor de producție. În cadrul unei adunări generale din 1958, Radivoi Raicov, președintele gospodăriei, a spus: „Ne propunem ca în 1961 sectorul bovin al gospodăriei să ajungă la 400 de capete. Numărul porcilor pe care-i vom îngrășa în 1961 trebuie să fie de circa 800. Sîntem hotărîți ca din 1959 să dăm lunar avansuri bănești, cîte 10 lei pentru fiecare zi-muncă“. Vlastimir Ștefanov iarăși a spus: „E frumos, dar e imposibil, adică nu se poate“.

Viața, adică munca susținută a colectiviștilor și chiar activitatea stăruitoare a lui Vlastimir Ștefanov, a dat peste cap imposibilul dumisale. Acest imposibil s-a transformat în posibil, în realitate.

Repet: de trei ani colectiviștii din Cenei primesc avansuri bănești în fiecare lună. În ce privește aceste avansuri, aș putea să dau o situație precisă a sutelor de familii pe ultimii trei ani. E concludent însă dacă amintesc atît: în 1959 veniturile bănești ale gospodăriei au fost de 3.902.422 lei, în 1960 de 4.280.787, iar în acest an sînt planificate la 5.446.836 lei. Observați creșterea în fiecare an. Mai departe. În 1959 s-au dat pentru fiecare zi-muncă 14,50 lei, în 1960 cîte 16 lei, iar în 1961 se vor da circa 20 lei (numai bani). Să continuăm cu cifrele legate direct de oameni. Aurel Deac (a muncit mai mult el, întrucît nevastă-sa are trei copii mici) a primit următoa-

ie-1 iulie a. c. colectiviștii din Cenei au hotărît să mărească considerabil numărul păsărilor.

în anul acesta veniturile bănești ale gospodăriei se vor ridica la 5.446.836 lei. De unde izvorăsc asemenea venituri? Iată cifre: 405.000 lei din lapte de vacă, 1.000.000 lei din carne contractată, 100.000 lei din lapte de oaie, 115.000 lei din lînă, 24.000 lei din fulgi de gîscă și alte milioane din contractări cu statul: 50 vagoane grîu, 39 vagoane porumb, 5 vagoane floarea-soarelui, 448 vagoane sfeclă de zahăr etc., etc.

Spuneam că în 1958 gospodăria din Cenei a hotărît ca în anul 1961 să îngrașe circa 800 de porci. Ei bine, în 1961 la Cenei se îngrașă 900 de porci. Tot în 1958 se prevedea ca în 1961 numărul bovinelor să ajungă la 400. La ora actuală sectorul bovinelor numără peste 450 de capete. Ar putea cineva să întrebe: cum reușește gospodăria să împartă bani lunar, că doar nu i se plătește pentru contractările de cereale în fiecare lună? Iată cum stau lucrurile: cei 900 de porci sînt eșalonați spre livrare cîte 100 în fiecare lună. Mai departe. Gospodăria livrează lunar circa 50.000 litri lapte. Deci, în fiecare lună, numai de la porci și de la lapte intră în punga gospodăriei 200.000-250.000 lei. Ca să nu mai vorbim de banii care se primesc pentru alte produse. În luna iunie a.c. la zilele-muncă s-a dat un avans de 270.000 lei și 40.000 lei ajutoare pentru bătrîni.

Chiar dacă v-au obosit cifrele, permiteți-mi să nu le pun punct. Zootehnia s-a dovedit mare aducătoare de venituri. De aceea

UNĂ

rele sume: 640 lei pe mai, 790 lei pe iunie, 570 pe iulie, 610 lei pe august. Altul, Neța Țoțin, cu nevasta: 1.030 lei pe mai, 1.040 lei pe iunie, 1.070 lei pe iulie, 1.100 pe august. Ivan Raicu: 1.420 lei pe mai, 1.790 lei pe iunie, 1.770 lei pe iulie. Iosif Solomayer: 1.000 lei pe mai, 1.210 pe iunie, 960 pe iulie, 1.030 pe august. Mi-e greu să ies din cifre. Pe întreg anul 1960 Liubomir Mișcov a primit 14.402 lei, Guțu Radivoi 18.658 lei. Rețineți: anul trecut pentru fiecare zi-muncă s-au mai dat 7 kilograme cereale, zahăr, brînză, furaje și altele.

Cum de sînt posibile venituri așa mari? Să lăsăm tot faptele să vorbească. Așadar

Pentru hrana vițelor, pentru lapte.

O vizită matinală la cele 40 de obiective zootehnice.

În zorii zilei, o echipă de colectiviști se îndreaptă spre locul de muncă.

Nața Țoția își face socotelile. În anul acesta n-a fost lună în care să nu aveți un avans bănesc mai mic de 1.000 de lei.

În 1962 gospodăria colectivă din Cenei va îngrășa 1.300 porci (cu 400 mai mulți ca în acest an). Numărul bovinelor va ajunge în 1962 la 600, al păsărilor la 6.000...

Toate acestea nu sînt posibile fără o bază furajeră puternică. Suprafața arabilă a gospodăriei are 2.800 ha. Destul de apreciabilă. O bună parte din ea este afectată bazei furajere. Pentru 1962 sînt prevăzute măsuri pentru sporirea producției de furaje pe suprafețele afectate acestor culturi.

Recent colectiviștii au hotărît ca în toamna viitoare de pe un lot de 530 hectare să obțină 5.000 kg porumb la hectar.

Am numărat construcțiile zootehnice din gospodărie: 40. Multe, nu? Și toate sînt moderne. Președintele îmi spune că în cîțiva ani construcțiile vor fi amortizate.

Am fost la cooperativa din Cenei unde lunar se vînd mărfuri în valoare de 600.000 lei. La Cenei s-au construit 40 de case. Toată lumea are radio. 44 merg la muncă cu motocicletele. Nevestele colectiviștilor nu mai pot trăi fără mașini de cusut și de spălat rufe.

Și acesta este doar începutul.

George CIUDAN
Fotografii de Traian PROSAN

De vorbă cu medicul

IMPONDERABILITATEA
și unele perspective ale medicinei

Noțiunea de imponderabilitate, deși introdusă relativ recent în terminologia științifică, a căpătat foarte repede o largă circulație, fapt care oglindește nu numai caracterul impetuos al dezvoltării științei și tehnicii în epoca noastră, dar și interesul deosebit pe care îl manifestă întreaga lume față de aceste extraordinare realizări și de perspectivele pe care ele le oferă pentru viitorul, relativ apropiat, al omenirii.

Imponderabilitatea se referă la comportarea corpurilor în cursul zborurilor cosmice, ca urmare a anulării forțelor gravitaționale terestre. Situația care rezultă determină efecte curioase în raport cu ceea ce sîntem obișnuiți să considerăm natural în condiții terestre. Corpurile, „pierzîndu-și" greutatea, plutesc în aer. De aici decurg pentru oamenii de specialitate numeroase probleme ce trebuie rezolvate pentru a se putea asigura condițiile necesare efectuării zborurilor cosmice. Una dintre cele mai importante se referă la modul în care organismele vii, și în particular organismul uman, se comportă în astfel de împrejurări.

Succesele strălucite ale astronauticii sovietice au permis cosmobiologiei să lămurească importante aspecte ale acestei probleme. Lansarea la mari altitudini a unor rachete cu animale de experiență, lansarea de nave cosmice experimentale cu animale la bord și mai ales cele două zboruri istorice ale lui Gagarin și Titov pe cosmonavele „Vostok" au furnizat date de importanță covîrșitoare în această direcție. Concluzia fundamentală a fost aceea că organismul se adaptează în bune condiții stării de imponderabilitate, viața și activitatea omului desfășurîndu-se în limite normale.

Deși nu a fost scrisă decît prima pagină a istoriei zborurilor cosmice ale omului, savanții, lucrînd intens la pregătirea condițiilor pentru asigurarea următoarelor etape ale cuceririi Cosmosului, încep totodată să ia în discuție diverse aspecte ale unor etape de perspectivă. Dintre acestea unele se referă și la viitorul medicinei.

Astfel, printre altele, se pune în discuție problema utilizării eventualelor efecte terapeutice ale imponderabilității. Se presupune, de pildă, că bolnavii de inimă vor putea beneficia de pe urma unei „cure de imponderabilitate", căci în astfel de condiții sarcinile impuse inimii se reduc într-o anumită măsură, ca urmare a dispariției greutății stogelui, pe de o parte, și a scăderii necesităților metabolice, pe de altă parte (deoarece consumul de energie al mușchilor ce mențin poziția corpului împotriva gravitației se suspendă). Vorbind figurat, în asemenea împrejurări s-ar putea realiza un veritabil hamac invizibil în care inima, odihnindu-se, ar căpăta posibilitatea de a-și reface sănătatea.

Desigur, este încă mult prea devreme pentru a se face pronosticuri în legătură cu profilul și utilitatea viitoarelor „sanatorii cosmice"; ele par deocamdată niște plăsmuiri de domeniul literaturii științifico-fantastice. Dar, față de ritmul cu care se dezvoltă știința în epoca noastră, fanteziа și capacitatea de a gîndi în perspectivă devin atribute obligatorii ale muncii științifice.

Dr. A. FABIAN

Colțul cosmeticienei

APA DE PLOAIE ÎN COSMETICĂ

Neființd calcaroasă, apa de ploaie este indicată pentru toaleta zilnică a obrazului. Ea ajută la înfrumusețarea pielii, dîndu-i netezime și finețe și poate fi folosită la toate categoriile de tenuri, astfel:

Pentru pielea grasă. Se spală fața cu un amestec format din: 6 linguri apă de ploaie, 1 lingură lapte proaspăt crud, 1 lingură miere de albine. După ce se șterge fața, se limpezește tot cu apă de ploaie.

Pentru pielea uscată și cea normală. Într-un kilogram apă de ploaie se lasă la macerat timp de două ore un săculeț cu tărîțe de grîu. După ce a fost bine stors, săculețul este ecos. Din apă se iau două linguri în care se pun două picături de tinctura benzoe. Se șterge obrazul cu acest amestec.

Pentru pielea veștedă și deshidratată. Într-un kilogram de apă de ploaie se fierb 100 gr rădăcină de nalbă, tăiată în bucățele mici. Se ține pe foc pînă cînd scade la 1/2 kg. După ce s-a răcit se adaugă 1 lingură cu miere și 1 lingură cu amidon (diluat mai întîi, tot în apă cu nalbă, caldă). În toată această combinație se înmoaie o bucată de pînză, se stoarce puțin și se aplică pe ten, ținîndu-se 1/2 oră. Fața se limpezește apoi cu apă de ploaie.

Un alt procedeu de a beneficia de apa de ploaie este expunerea feței — spălată în prealabil — direct picăturilor de ploaie. Acest duș natural curăță perfect porii, întărește epiderma, luminează tenul și stimulează circulația sanguină, restabilind buna funcțiune a pielii.

Cartea poștală

„...și mai vreau să afli, mamă dragă, că examenul nu e ușor..."

Cartea poștală a fost introdusă într-una din cele peste cinci sute de cutii aflate pe întreg teritoriul Capitalei.

★

De patru ori pe zi, șapte skodițe, în care se află un șofer și un factor poștal, se opresc în fața cutiilor poștale — cîte o mașină pentru fiecare din cele șapte sectoare, care cuprind cîte 60-80 cutii — pentru a colecta corespondența din Capitală. L-ați văzut — nu se poate altfel — pe omul în uniforma P. T. T. R. vîrînd sacul de pînză, cu rama metalică, sub cutia poștală. O simplă alunecare și, în timp ce capacul cutiei saltă în sus, întreaga corespondență cade în sac, în burdușel, cum i se mai spune.

Toți sacii, plini cu misive, sînt aduși la Poșta Centrală și goliți pe o masă lungă. Echipa factorilor de serviciu triază repede și cu pricepere munțele de scrisori și cărți poștale.

După ce i s-a verificat francarea, corespondența este trecută la o mașină de ștampilat care face această operație cu viteza

N-ai întîrziat, pușorule! Scrisoarea pentru bunicuța o poți pune direct în burdușel...

În fața „faguralui" poștal: Străzi... Bulevarde... Cartiere... Vechi și noi. Mai ales noi... Trebuie să le știi pe toate... Tovarășii cartatori Croitoru Maria și Lazăr Constantin de la Oficiul Poșta Centrală se „plimbă" cu cea mai mare ușurință prin toate aceste străzi și cartiere...

Ziare... Colete... Scrisori... către toate orașele, comunele și satele de pe cuprinsul țării. Gara de Nord: unul din vagoanele poștale în care geografia e „la ea acasă".

unei mitraliere... Cele destinate „Loco" sînt expediate oficiilor respective; cele pentru „afară din Capitală" sînt întîi sortate pe regiuni și apoi ambalate în saci care, aproape din oră în oră, sînt expediați spre oficiul poștal din Gara de Nord.

CARTATORII

Operația aceasta, cartarea corespondenței pentru provincie, deosebit de dificilă, în care ochiul și mintea au nevoie de exersare, poate ajunge pînă la măiestrie. Căci într-adevăr numai măiestrie se poate numi dexteritatea cu care cartatorul, în fața dulăpiorului cu zeci de compartimente micuțe, zvîrle cu precizie corespondența: Ploiești, Buzău, Brăila, Galați, Smîrdioasa, Conțești, Buciumeni, Valea Lourzii, Brașov, Tecuci, Hunedoara, Mangalia, Hotarele...

Geografia, uriașa geografie a țării, cu numele a mii de localități, este o materie pe care cartatorii o cunosc cum cunoaștem noi casa în care locuim. Am privit îndelung la mișcările regulate și precise ale acestor maeștri ai nomenclaturii și am stat de vorbă cu ei.

Tovarășa Maria Marinescu, de la Oficiul Poșta Centrală, lucrează aici din 1943. A început ca factor. La bombardamentul din aprilie 1944, în șanțul unde s-a adăpostit cu colegii, o bombă a ucis trei dintre ei.

— M-am șters de praf și moloz, mi-am luat geanta cu corespondență și am pornit mai departe, din casă în casă, să duc vești bune, rele. Mai mult rele, că era război și pierea atîta lume nevinovată.

Dorințele comunistei Maria Marinescu, mamă a două fete, sînt modeste:

— Întîi, să nu mai fie niciodată război. Apoi să se reorganizeze nomenclatura străzilor din Capitală, care provoacă întîrziere la cartare și predare. Avem multe străzi cu aceeași denumire, de unde încurcături la predare atunci cînd raionul nu e specificat. Voi da numai cîteva exemple: șapte străzi poartă numele poetului Eminescu, strada Ion Șulea de opt ori, Kogălniceanu de asemenea de opt ori.

— Dar tușul, tovarășe? — intră în discuție utemista cartatoare Eugenia Voinea. Trebuie neapărat să vorbești despre el. E păcat de mărcile noastre atît de frumoase, minunat colorate, căutate de filateliștii din țară și străinătate, care se murdăresc și se pătează cu o ștampilă devenită inutilizabilă din cauza tușului necorespunzător.

De bună seamă că la observațiile de mai sus s-ar mai putea adăuga și altele. De pildă: sînt 1.834 străzi omonime în Capitală, din care spicuim, ca să mai completăm la cele spuse de cartatoarea Marinescu. Astfel avem str. Horia de șapte ori, Ana Ipătescu de șapte ori și Ipătescu Ana de 11 ori, total 18. N. Bălcescu de 16 ori, între care de șase ori Bălcescu N. Calitatea proastă a tușului poștal nu a fost nici pînă azi remediată de fabrica Ilie Pintilie. Se mai simte nevoia de noi cutii poștale, precum și de o mai bună plasare a lor în Capitală, ținînd seama de numeroasele blocuri și noi cartiere construite.

OFICIUL SPECIAL TRANSPORTURI DE LA GARA DE NORD

O dată sosiți la oficiul poștal din Gara de Nord, sacii cu corespondența pentru provincie și străinătate sînt luați în primire, cîntăriți și goliți pe mese. Începe cartarea pe trasee de cale ferată și țări. Dar cîteodată se întîmplă lucruri nostime. Adresele sînt insuficiente sau direct comice. Iată cîteva exemple: „Centrul fabricilor cooperatiste" trimite un plic care poartă ca adresă doar: „Către Unitatea regională a cooperativelor de consum-București". Uzinele mecanice din Turnu-Severin trimit un plic către: „I.M.D.S. București" și atît! Fabrica de conserve Tecuci procedează la fel. Pe plic doar cuvintele: „I.R.V.A. București". Fără stradă, fără număr, fără raion. Răsfoiesc un teanc de misive pe care cu toată truda, bunăvoința și priceperea cartatorilor nu li se poate identifica adresantul. O carte poștală poartă doar următoarea adresă: „Tovarășului Niculescu C., raionul Gh. Gheorghiu-Dej nr. 13". Sfatul popular al raionului Bîrlad trimite o scrisoare către „I.P.A. C.H. București". O scrisoare, doar cu timbrele, fără adresă, pe un sfert de coală de petiție. Pe alt plic se poate citi: „Către Cățcăun E., strada Cristeni — Loco", fără număr fără raion. Tovarășul Moișuc O., din strada Maradului 34 — fără ca cineva să știe în care oraș se află această stradă a Maradului — va aștepta mult și bine o scrisoare cu căptușeală de foiță roz, iar pe „nea Fane" îl înștiințăm pe această cale că are o felicitare care nu i se poate aduce la domiciliu fiind expediată fără adresă, deși poartă recomandarea expresă: „Rog a i se preda personal".

Corespondența obișnuită, adică cu adresa normală, este cartată cu rapiditate și precizie pe direcții și vagoane poștale. Fiecare pachet, cuprinzînd scrisorile care au aceeași destinație, este legat și introdus în sac. Sacii sînt predați cu borderou de primire șefilor conductori din vagoanele poștale.

CONDUCTORII POȘTALI

Vagonul poștal este un mic oficiu poștal pe roate. Conductorul primește corespondența în sacii pe care-i desface și-i cartează pentru oficiile din și de lîngă stațiile și haltele pe unde trece și oprește trenul. Dar vagonul poștal mai primește mesagerii și colete cu presă (ziare, reviste etc.). Totul trebuie recepționat, cartat, aranjat și atît de bine pus la punct încît în răstimpul, uneori a numai un singur minut, cît stă trenul în stație, să se poată face schimbul de expediție. Adică, factorul din stația Fieni predă conductorului poștal sacul cu corespondența din Fieni către localitățile din țară și primește poșta pentru Fieni. Corespondență pe care conductorul va trebui, la rîndul său și în mersul trenului, s-o carteze și s-o predea iarăși, în alt sac — și din nou schimb „sac la sac" — oficiilor directe sau de legătură. Și tot în acel unic minut de staționare a trenului se predă, cu semnătură, corespondența recomandată, sacii cu ziare, coletele... Fiecare clipă este prețioasă, altminteri... În ziua de 7 Noiembrie mînuitorul de valori Ene Iancu de la oficiul Mărășești a venit cu întîrziere de numai un minut la „schimb". Pentru a prinde din urmă trenul care îi pleca de sub nas a trebuit să folosească un mărfar, o cursă auto etc.

★

Tovarășul Constantin Ursache, șef de vagon, are 53 de ani. Este decorat cu Ordinul Muncii clasa a II-a.

— Fac meseria aceasta încă dinainte de război. Îmi place. Pe zi ce trece ea devine tot mai importantă, mai plină de răspundere.

— Cum adică? — întreb.

— Să vă explic. În urmă cu douăzeci de ani corespondența era mult mai puțină... Oamenii muncii — cei mulți — nu se prea deplasau și nici nu-și permiteau să cheltuiască bani pe corespondență. Mare parte dintre ei nici carte nu știau. Avea, de ce să nu recunoaștem, și pe-atunci factorul corespondență: citații la tribunale, anunțuri pentru scoaterea boarfelor în vînzare de către percepție, somații de amenzi... Acum...

A rămas gînditor.

— Te ascult, tovarășe Ursache.

— Ia gîndiți-vă... Au apărut orașe noi: Victoria, Onești — ce erau astea înainte? Sau Doicești, Săvinești, Bicazul, Pîngărații...? Sate. Acum...? Ehei...! Uzine, industrii cu mii de muncitori. Deci, corespondența lor cu familiile, pachete, colete, plus corespondența oficială. Și asta în sute de șantiere din țară, în sute de școli noi în care copiii noștri pot intra, și iată alte zeci de mii de corespondențe. Copii — părinți, părinți — copii. Cărți poștale, vederi, scrisori, colete, pachete, cadouri... Mulți dintre acești tineri învață în străinătate, iar alții de acolo învață la noi. Asta înseamnă iarăși corespondență și pachete. Avem o industrie din zi în zi tot mai mare și mai înfloritoare, iar mărfurile noastre sînt cerute peste mări și oceane.

— Apoi cărțile — încerc eu să completez.

— Așa-i. Bibliotecile, comenzile de cărți prin poștă, abonamentele la ziare, gustul de a citi, de a învăța, care a cuprins întreg poporul. Păi era asta înainte? Nicidecum. Diferența în traficul poștal e uriașă. Pînă și bătrînii care nu știau carte au făcut școli

de alfabetizare și scriu și ei cîte o epistolă, așa, ca să nu-și uite deprinsul condeiului. Asta înseamnă...

— Civilizație.

— Socialism. Adică tot aia — definește șeful de vagon Ursache, grăbindu-se către vagonul care îl așteaptă.

CÎTEVA CIFRE ȘI FAPTE

Traficul uriaș la care a trebuit să facă față poșta este de peste 300 milioane corespondențe și peste 1 miliard 50 milioane (dacă includem și revistele și ziarele) manipulate, transportate și predate la destinatar numai în cele 11 luni ale acestui an. Cifrelor în permanentă creștere, P.T.T.R. le răspunde prin înființarea de noi unități. De la 1579 unități P.T.T.R. în anul 1950 s-a ajuns în 1960 la 4.633. În cursul acestui an s-au înființat alte 400 unități noi.

Peste două sute mașini înlocuiesc — pe linia mecanizării serviciului — vechile mijloace hipo de transport. S-a dat în folosință automatul pentru vînzarea efectelor poștale, se pune la punct construirea unei mașini de cartare a scrisorilor și, de asemenea, o mașină de numărat ziarele.

— Mai sînt lipsuri, tovarășe Botez? — îl întreb pe subdirectorul exploatării P.T.T.R.

— Evident.

— Cîteva exemple mai „proaspete"?

— Se mai întîmplă, la un trafic atît de ridicat, ca o recomandată sau scrisoare să fie cartată pe un traseu greșit, ca un mandat poștal, chiar telegrafic, să-ntîrzie o zi-două sau ca factorul care distribuie ziarele prin cooperativă, în loc să le predea zilnic, să facă asta la trei zile o dată... Cazuri rare, ce sînt imediat semnalate și îndreptate.

TOT PE DRUM, PE DRUM, PE DRUM...

Din cutia de metal, din sacii poștei și ai vagonului, cartea poștală a ajuns undeva, la sute de kilometri depărtare de Capitală, într-o haltă de cale ferată. Purtată în cariolă, misiva a fost predată unui mic oficiu dintr-o comună așezată pe-o coastă de deal. Abia de acolo a fost luată în geanta factorului care, străbătînd uneori călare drumuri și aspre poteci, a ajuns spre seară în sătucul din creierul munților.

— Bună seara, țață Verona!

— Bună seara, bună seara...

— Ți-am adus veste din București.

— De cînd o așteptam... Mulțumesc... E de la băiat... Stai un pic să-ți dau un măr...

— Lasă că-mi dai altădată... Sînt grăbit... Mă așteaptă și alții...

★

„...mă gîndeam că poate nu m-oi fi pregătit destul ca să intru în facultate. Dar am trecut examenul cu foarte bine, așa că poți să ai speranță, mămucă, să-ți vezi feciorul inginer..."

Anton ALEXE

Fotografii de Elena GHERA

Într-o stație de pe linia C.F.F. Brezoi-Voinesa a sosit poșta cu trenul. Ea va fi predată mai departe parchetelor din pădure de factorul poștal călare.

Cuvinte încrucișate

ÎN CONSTRUCȚII

ORIZONTAL: 1) Sîrme unite, formează un zid puternic (sing.) — Palat în basmele muntene. 2) Oneși, Uricani, Victoria, nou apărute pe harta țării noastre — Muncitori în construcții. 3) Lenuța Herescu — Impunătoare edificii cum sînt cele de cultură, pionierești etc. din diferite orașe ale țării — Teș! 4) Mloare — Betonul întărit cu bare de fier. 5) Asalturi — În capul mesei! 6) Neon — A marca terenul în vederea amplasării unei construcții — Capăt de scîndură. 7) Tip de lampă radio — Locuri libere între construcții, de obicei plantate cu arbori și flori. 8) Balcon... ceva mai mare — Riu în Olanda. 9) O jumătate de notă! — Pom fructifer al cărui lemn este folosit și la fabricarea mobilei. 10) Atomi încărcați cu electricitate — Orășel în India — Nichel. 11) Părți componente ale unei clădiri, finisate în afara șantierului, ce urmează a fi numai montate și asamblate cu alte piese.

VERTICAL: 1) Stîlpi destinați să susțină și uneori să înfrumusețeze o construcție — Proiect conceput pentru realizarea mai multor construcții de același fel. 2) Specialist în proiectarea și construirea clădirilor — Însă. 3) Soarele piramidelor — Posesiv — Material folosit în construcții (pl.). 4) Înfățișare — Ion Florescu. 5) Pronume posesiv — Orășenesc. 6) Instrument muzical — Piesă metalică ce se montează la capetele unor conducte folosite și la instalațiile sanitare ale unor clădiri. 7) Literă tibetană — Riu în U. R. S. S. — Măsură agrară. 8) Comună în raionul Sf. Gheorghe — Apartament (pres.) — Un mic material... de construcție. 9) Dermă — Cu mulți metri mai jos de sol. 10) Afirmație — Artist în materie de construcții. 11) Măiestria arhitectului — Materie primă de bază pentru construcții. 12) Unealta zidarului (pl.) — Pronume reflexiv.

Dezlegarea jocului „VORBE..." apărut în nr. trecut

ORIZONTAL: 1) Pălăvrăgeală. 2) Acadele — Verb. 3) Numere — Dar — R. 4) T — Ard — Picota. 5) Om — Calabalîc. 6) Minaret — Rică. 7) Ion — Epitet — D. 8) Mr — C — A — A — Ila. 9) Altundeva — EB. 10) A — Roată — Dar. 11) Limbută — Mută.

NOUTĂȚI TEHNICE ȘI ȘTIINȚIFICE

NOI PERSPECTIVE ÎN TRATAMENTUL ARTERIOSCLEROZEI

În laboratorul unei fabrici de medicamente din Moscova s-a reușit separarea beta-sitosterinei din săpunul sulfatic rezultat din fabricarea celulozei-sulfat. Noul produs este analog celui obținut în mod curent din colesterina care se extrage din măduva spinării vitelor cornute, unde se găsește în cantități infime.

Întrucît beta-sitosterina constituie o materie primă necesară fabricării hormonilor sexuali și medicamentelor împotriva arteriosclerozei, obținerea ei în mari cantități deschide o nouă perspectivă fabricării acestor medicamente.

PETROLIERE DE 60.000 TONE

La Leningrad se construiesc în prezent vase petroliere uriașe, cu o capacitate de 60.000 de tone. Lungimea acestor vase este de 230 metri, lățimea de 31 metri, iar capacitatea de transport de 43.500 tone produse petroliere.

Turbinele și toate instalațiile navei vor fi comandate de un singur om de la postul central de dispecer. Pentru prima dată pe un vas cu turbine schimbarea vitezei în timpul mersului va fi făcută direct de pe punțea de comandă.

MICROSCOP PENTRU TEMPERATURI ÎNALTE

Specialiștii din Leningrad au creat primul microscop electronic sovietic pentru temperaturi înalte.

Acest aparat este destinat studierii proceselor care se desfășoară în substanțe și materiale la temperaturi pînă la 2.800°C.

Cu ajutorul noului tip de microscop se pot stabili temperaturile de topire, se pot studia procesele de cristalizare, se pot cerceta proprietățile diferitelor materiale.

INSTALAȚIE DE CONDIȚIONARE A AERULUI PENTRU CONSTRUCȚIILE DE LOCUINȚE

În Anglia a fost pusă la punct o instalație completă care permite reglarea după dorință a temperaturii în fiecare cameră a unei clădiri cu patru etaje. Aerul exterior este aspirat într-o instalație centrală unde este filtrat și umezit (sau uscat, după anotimp) și apoi distribuit, printr-o conductă cu diametru mic, la baterille individuale cu inducție, montate în fiecare cameră. Baterille amestecă aerul din cameră cu aerul primit prin conductă și-l redistribuie în încăperea respectivă la temperatura cerută de locatar. Aerul evacuat din camere trece într-o conductă principală circulară, legată prin conducte verticale, la trei guri de evacuare de pe acoperiș.

AUTOCAMIOANE FĂRĂ GAZE DE EȘAPAMENT

La fabrica de automobile din Minsk au fost fabricate 125 autocamioane de tip diesel speciale, destinate construcției barajului de la Assuan (R.A.U.), pentru transportul pămîntului din tunele. Camioanele sînt înzestrate cu niște instalații speciale pentru neutralizarea gazelor de eșapament, înlăturîndu-se astfel costisitoarele instalații de ventilație din tunele. Instalația de neutralizare a gazelor de eșapament constă dintr-un cilindru metalic mic, care se montează pe tubul de eșapament. Gazele sînt consumate de instalația de ardere, montată în corpul aparatului.

În viața doctorului Klimes (actoul Radovan Lukavsky) liniștea a fost spulberată.

FILM

„CĂTUȘE“

Corespondență specială din Praga de Oldrich ADAMEC

...Printirea a fost foarte proxaică: „Băieți, fără cizme de cauciuc o să vă înecați aici!“ Și operatorul Václav Hunka, care ne-a primit astfel în comuna Sobehrdy, unde lucra la noul film al regizorului Karel Kachyna, intitulat „Cătușe“, a avut dreptate.

Sobehrdy este un sat colectivizat, frumos, în apropierea reședinței de raion Benesov, la sud-est de Praga. Dar în acele zile ploioase, cînd peste tot era noroi „pînă la urechi“, nu era nimic romantic în acest sat. Un sat obișnuit, în care viața decurge într-un ritm normal, de fiecare zi.

„Am vrut să gonim din acest film romantismul livresc, dulceag — mi-a spus regizorul Karel Kachyna într-o pauză a filmărilor, în grădina unei case din sat. Dar aceasta nu înseamnă că vom elimina poezia, lirismul, sentimentul. Nu, nu vrem să ne lipsim de ele, dar pentru sentimentalismul fals nu este loc în acest film“.

Și într-adevăr, povestea pe care o istorisește filmul lui Karel Kachyna nu are nimic idilic, nimic neadevărat în țesătura ei.

...În viața medicului veterinar Jiri Klimes, odinioară cel mai bun student al facultății, reîntors în satul natal pentru a-și profesa meseria, s-a produs o ruptură. Nimic din ceea ce-l înconjoară nu-l mai satisface: nici profesiunea pe care, deși o îndrăgește, o consideră acum o piedică în realizarea personalității sale, nici căsnicia cu Silvia, fata unui fost fabricant de sticlă, o femeie pe care a iubit-o dar care s-a dovedit a fi o ființă superficială, frivolă. Încătușat de această femeie, de care nu-l mai leagă nici o afecțiune, Klimes abdică încetul cu încetul de la toate idealurile tinereții — muncă, elan, dragoste față de semeni — și se închide în carapacea unor tendințe egoiste: își dorește o viață comodă, fără răspunderi, o existență searbădă. Vrea chiar să părăsească satul.

În pilda vîltoare a acestei crize îi apare în față Magda Muziharová, prima lui dragoste, venită ca instructoare să ajute la fuzionarea cooperativelor agricole. Vechile sentimente ale lui Jiri renasc. Alăturînd imaginea Silviei de cea a Magdei, Klimes își dă seama că numai împreună cu aceasta din urmă s-ar putea realiza ca om. Dar Magda, care nu cunoaște și nu admite compromisurile, nu concepe ca cineva să dezerteze de la misiunea căreia i s-a dedicat. Nepulînd să-l convingă pe Jiri să rămînă în sat, ea îl părăsește...

Klimes revine la căminul lui, dar continuă să ducă aceeași viață searbădă, fără nici o punte de legătură cu soția. Începe chiar să bea, pentru o iluzorie evadare din cercul de fier al frămîntărilor. S-ar părea că e un om care și-a ratat și cariera și viața. Dar pînă la urmă, eliberat de cătușele egoismului, ale vieții comode, Klimes va găsi forța suficientă ca să se poată despărți și de Silvia și să înceapă o viață nouă, așa cum a visat-o în anii studenției.

„Pentru a realiza cadrul acestui film — ne spune regizorul Karel Kachyna — am ales satul Sobehrdy, unde colectiviștii ne-au primit cu multă prietenie, unii dintre ei, ca mecanicul comunal și președintele sfatului popular apărînd chiar ca interpreți în filmul nostru. Sper că am făcut un lucru bun, mai ales că m-am bucurat de concursul unor actori de frunte ca: Radovan Lukavsky (Jiri Klimes), Blanka Bohdalová (Silvia) și Jirina Svorková (Magda). De aceea aștept cu emoție opinia spectatorilor“.

Un moment dramatic din filmul cehoslovac „Cătușe“: doctorul Klimes operează.

TEATRU

„Bucătăreasa“

ÎN PREMIERĂ PE ȚARĂ LA TURDA

Pe bucătăreasă o cheamă Pavlina și toți tractoriștii din brigada Galinei Sahno sînt de părere că este înțepată și arțăgoasă. Numai combinierul Stepan Kazanet se pare că nu este de acord. El o urmează din colhoz în colhoz, căutîndu-i dragostea, în pofida vînătăilor făcute de polonicul Pavlinei, cînd într-o zi a vrut s-o sărute. Și totuși Pavlina îl iubește. Dragostea ei se înfiripă încet și are un drum sinuos, dar de unde să știe acest lucru bietul Stepan, cînd toate faptele Pavlinei vin să demonstreze contrariul? Nu a refuzat — pentru a cîta oară? — să-i fie soție? Ceea ce îi împiedică deocamdată pe cei doi îndrăgostiți să se înțeleagă sînt concepțiile lor oarecum diferite despre viață și iubire, care pînă la urmă se vor limpezi însă.

Piesa dramaturgului sovietic Anatoli Sofronov este o pasionantă dezbatere despre profilul moral al omului nou. Comedia, care are o desfășurare cu multe situații neprevăzute, dialoguri sclipitoare și pline de umor, a cunoscut un mare succes în Uniunea Sovietică. La cererea miilor de spectatori autorul a trebuit să scrie continuarea piesei. Această „continuare“ se joacă actualmente pe scenele sovietice.

Teatrul din Turda a realizat premiera pe țară a acestei comedii de mare succes, în regia lui Constantin Leoveanu, care a scris și muzica cupletelor. Imaginile din această pagină vă prezintă cîteva scene surprinse de fotoreporter în timpul repetițiilor.

I. C.

O explicație definitivă și Kazanet (Avram Bescu) a capitulat. El va asculta în genunchi pasionanta declarație a Pavlinei (Viorica Faina).

Sabit Adalberghenov (I. Lorentz) — al treilea din stînga — a venit să ceară ajutor celor din Kuban pentru strîngerea recoltei și povestește brigadierilor și combinierilor despre minunatul Kazahstan.

ECUADOR

• EVENIMENTE MARI ÎNTR-O ȚARĂ MICĂ • PEISAJ PITORESC ȘI BOGĂȚII FURATE • DE CE A FOST ALUNGAT IBARRA ȘI CE AȘTEAPTĂ POPORUL DE LA NOUL PREȘEDINTE • OAMENI CARE VOR SĂ FIE LIBERI • DE LA CONCHISTADORI LA „MONSTRUL VERDE"

Începutul lunii noiembrie...

Avionul zboară. Iîn între cele două culoare ale Anzilor Cordilieri. Stewardesa anunță: „Ne aflăm deasupra Ecuatorului". Pasagerii tresar: linia care taie în mod teoretic partea de nord a statului Ecuador îi apropie de ținta călătoriei — Quito. Pe calea undelor sosesc ultimele știri: „Președintele Ibarra a demisionat datorită puternicelor manifestații antiguvernamentale". „În urma ciocnirilor de la Guayaquil au fost ucise 17 persoane, iar peste 100 grav rănite". „Situația rămîne încordată". Pasagerii se uită pe geam. Privirea le este reținută de lanțul vulcanic al Anzilor cu cele 20 de vîrfuri semețe; cîțiva pasageri fotografiază vîlvătăile de foc ale lavei și norul de fum. Avionul începe să coboare; peste cîteva minute se va afla pe aeroportul unei capitale în plină fierbere. Ce se întîmplă oare? Poporul ecuadorian s-a săturat de imperialism. Mînia lui se revarsă vulcanic asupra unui guvern care i-a înșelat speranțele. Evenimentele aduc în atenția opiniei publice Ecuadorul.

Ecuadorul, cea mai mică țară sud-americană de pe coasta Oceanului Pacific, a intrat în istorie în secolul al XV-lea, cînd teritoriul său a fost cucerit de incași. În 1526 spaniolii, care cutreierau lumea în căutare de bogății, au cucerit, sub comanda conchistadorului Pizzaro, mica țară a bananelor și au transformat-o într-o colonie.

De-a lungul zbuciumatei sale istorii, populația țării a luptat cu îndîrjire împotriva cotropitorilor spanioli. În secolul al XVIII-lea luptele se intensifică și, ca urmare, în 1822 spaniolii sînt alungați din Ecuador, trupele lor fiind nimicite de detașamentele comandate de Sucre, unul din conducătorii războiului pentru independența coloniilor spaniole din America. Între anii 1822-1830 aflăm teritoriul țării sub denumirea de „Regiunea Quito" în componența Re-

Acești „campesinos" manifestau în timpul lui Velasco Ibarra, cerînd pămînt. După alungarea acestuia, ei n-au mai așteptat legiferarea reformei agrare ci au intrat pe moșiile latifundiarilor.

Bananele aducătoare de cîştiguri uşoare — pentru „United Fruit Company", firește — se culeg cu trudă cumplită şi cu cîştig neînsemnat pentru sutele de mii de ţărani

Asfaltul încins de soare oferă condiţii „optime" de uscare a boabelor de cacao. Precum se vede, „United Fruit" are grijă să asigure ecuadorienilor utilaj modern...

Fetiţă din tribul indian otavalo.

Poporul ecuadorian demonstrează împotriva amestecului S.U.A. în afacerile interne ale ţărilor sud-americane şi pentru libertate şi pace.

publicii Marea Columbie (creată de Simon Bolivar — erou al Americii Latine), iar în 1830 adunarea generală convocată în oraşul Riovamba proclama Republica Ecuador.

În mica republică de pe coasta Pacificului s-au produs în ultimii 60 de ani zece răscoale şi lovituri de stat (pronunciamientos), iar la cîrma statului s-au perindat 23 de preşedinţi. Economia ţării a rămas pînă în zilele noastre la un nivel înapoiat. În timpul celui de-al doilea război mondial Ecuadorul a fost victima unei agresiuni din partea republicii vecine, Peru. Ca urmare a tratatului de pace încheiat în 1942 la Rio de Janeiro, Ecuadorul pierde mai mult de o treime din teritoriul ţării, în timp ce Statele Unite, luînd locul colonialiştilor spanioli, obţin concesionarea insulelor Galapagos şi Santa Elena, pentru a instala acolo baze militare.

Ca şi celelalte ţări sud-americane slab dezvoltate, Republica Ecuador a trezit interesul şi poftele de jaf ale marilor monopoluri americane. Conducîndu-se după principiul „investeşti azi un dolar şi dobîndeşti după un an o sută", faimosul trust monopolist american „United Fruit Company", care activează în Ecuador sub denumirea de „Ecuador Banana Company", şi-a înfipt adînc tentaculele în grumazul ţării şi stoarce numai din exploatarea uriaşelor plantaţii de bananieri profituri în valoare de 500 milioane dolari anual. Iar ceea ce întreprinde „monstrul verde" împreună cu filialele sale „Standard Fruit" şi „Bananora Austral" în domeniul fructelor, realizează în alte domenii celelalte trusturi nord-americane. Doar sînt atîtea bogăţii de jefuit: petrol, cărbuni, cafea, cacao...

Zelul monopoliştilor nu se opreşte însă aici. Reducînd arbitrar preţurile principalelor produse de export ale ţării, ei au urcat totodată substanţial preţurile mărfurilor importate de Ecuador din S.U.A. Această manevră a adus economiei ecuadoriene, numai în prima jumătate a acestui an, pagube de 40 milioane sucri (moneda naţională—n.r.). Şi, ca şi cum acest lucru nu ar fi fost de ajuns, sub presiunea Fondului Monetar Internaţional — organ subordonat imperialismului american — a fost devalorizată moneda naţională.

Consecinţă a cruntei exploatări la care este supusă ţara de către trusturile nord-americane, industria Ecuadorului este ca şi inexistentă. Cele 160 mii tone ciment, 87 mii tone zahăr şi 19 mii tone sare care se produc într-un an — cantităţi cu totul insuficiente consumului intern — dau o imagine a potenţialului industrial al Ecuadorului.

În ce priveşte agricultura, în Ecuador predomină încă relaţiile semifeudale. Relieful muntos al acestei ţări împiedică răspîndirea culturilor pe întreaga ei suprafaţă, ceea ce face ca doar 24% din pămîntul Ecuadorului să fie folosit pentru agricultură. 241 de moşieri posedă tot atîta pămînt cît 329.000 de gospodării mici şi mijlocii. E de adăugat că pentru o zi de muncă pe pămînturile latifundiarilor ţăranul ecuadorian primeşte doar 75 de centavos. Cu aceşti bani nu-şi poate cumpăra nici măcar un ou sau un funt de orez.

O ţară mică, sub călcîiul unei mari puteri imperialiste.

O ţară ca multe altele din America Latină.

„Binefacerile" imperialismului american şi succesivele trădări ale unor guverne corupte nu puteau să nu stîrnească şi în Ecuador adînca nemulţumire a maselor, ceea ce a provocat nu o dată explozii ale mîniei populare.

O asemenea răbufnire a indignării poporului a avut loc, precum se ştie, în decembrie 1960, cînd demonstraţiile antiamericane au luat forme dintre cele mai violente. 100 de mii de locuitori ai Guayaquil-ului au demonstrat pe străzile oraşului împotriva amestecului yankeu în treburile interne, protestînd contra aservirii ţării de către monopolurile nord-americane, pronunţîndu-se totodată pentru neamestec în treburile interne ale Cubei. Revista americană „Newsweek" relata în acele zile că la Quito «*20.000 de demonstranţi au călcat în picioare drapelul înstelat al S.U.A., au aruncat cu pietre în clădirea asociaţiei de prietenie „S.U.A.-Ecuador", iar la Guayaquil s-a dat foc maşinii consulului general american Ward Allen*».

Valul mişcării populare n-a putut fi stăvilit luni în şir. În octombrie 1961 a fost declanşată greva generală care a mobilizat pături largi ale populaţiei ţării. Mulţimile s-au ridicat împotriva noii orientări a preşedintelui Jose Velasco Ibarra, care, după ce fusese reales la 5 iunie 1960, şi-a călcat pe rînd promisiunile făcute în campania electorală şi a înşelat aşteptările maselor. Reforma agrară mult trîmbiţată a rămas o făgăduială deşartă, în timp ce s-a dat frîu liber dominaţiei monopoliste americane, iar teroarea, corupţia şi samavolniciile au devenit metode obişnuite de guvernare. Aşa-zisa opoziţie, reprezentată de partidele bur-

MIC DOCUMENTAR **Republica Ecuador are o suprafață de 270.700 km p și o populație de 4.169.000 locuitori. Capitala țării este Quito, dar Guayaquil este cel mai mare oraș și port al țării. Limba oficială: spaniola.**

Relieful Ecuadorului este dominat de zona Anzilor, alcătuită din două lanțuri principale dispuse paralel: Cordilierii de Vest și de Est. La mijloc se află un platou și numeroase depresiuni. Cele mai înalte vîrfuri vulcanice sînt *Chimborazo* (6.310 m), *Cotambe* (5.796 m), *Altar* (5.321 m), iar dintre vulcanii în activitate — *Cotopahi* (5.896 m) și *Antisana* (5.704 m). Clima țării este în general ecuatorială.

Populația e constituită mai ales din indieni, care vorbesc dialecte diferite. Majoritatea indienilor locuiesc în regiunile muntoase. În Est locuiesc indienii din tribul Jivaro, care se află încă în stadiul comunei primitive. În rest, între 25-40% din populație sînt metiși hispano-indieni, iar 10% creoli și coloniști proveniți din Spania, Italia precum și negri, mulatri.

ghese, nu era capabilă și nici interesată să schimbe cursul evenimentelor. Singura forță care a denunțat primejdia continuării politicii lui Ibarra a fost Partidul Comunist. Țelurile acestui partid, care exprimă interesele vitale ale muncitorilor, țăranilor și ale altor pături neavute din țară, au fost clar exprimate de către Pedro Saad, secretarul general al C.C. al P.C. din Ecuador: *„Lupta a început și noi, comuniștii din Ecuador, vom acționa cu toată perseverența ca ea să se încheie prin eliberarea națională și socială a Ecuadorului. Această eliberare a poporului va fi o parte a marii revoluții de eliberare națională care se desfășoară în America Latină și care a obținut de pe acum prima victorie hotărîtoare în Cuba"*.

Recentele evenimente din Ecuador dovedesc și ele că lupta de eliberare națională și socială a popoarelor Americii Latine este în plină desfășurare.

După sîngeroasele ciocniri de la Guayaquil și Cuenca, care au costat viața a zeci de oameni, președintele Velasco Ibarra și guvernul său corupt au fost siliți să demisioneze. În conformitate cu Constituția țării și potrivit voinței maselor populare, la conducerea statului a fost adus fostul vicepreședinte al Ecuadorului, Carlos Julio Arosemena. Personalitatea noului președinte este bine cunoscută în cercurile politice ale Americii de Sud. El s-a pronunțat în mai multe rînduri împotriva politicii lui Velasco Ibarra, fiind pe plan intern partizanul unor reforme sociale, iar pe tărîm extern declarîndu-se în favoarea dezvoltării relațiilor comerciale cu toate țările. Vizita întreprinsă de el în Uniunea Sovietică în vara acestui an a fost bine primită de opinia publică din Ecuador.

Într-un memorandum prezentat în aceste zile președintelui Arosemena de către Comitetul civic din Guayaquil se cere transpunerea în viață a programului comun cu privire la reorganizarea țării, alcătuit de diferite partide politice, organizații de masă, sindicate și uniuni studențești afiliate la acest comitet — respectiv garantarea drepturilor și libertăților cetățenești, realizarea reformei agrare, revizuirea legislației fiscale, abrogarea unui număr de 33 decrete antipopulare, respectarea principiului neamestecului în treburile interne ale altor state, dezvoltarea relațiilor comerciale și diplomatice cu toate țările etc. În ce-l privește, președintele Arosemena și-a exprimat hotărîrea de a lupta pentru realizarea acestui program.

În măsura în care noul președinte își va respecta promisiunile și se va sprijini pe forțele sănătoase ale poporului refuzînd să capituleze în fața presiunilor cercurilor monopoliste americane, el va merita încrederea maselor care l-au susținut, confirmînd prin aceasta că evenimentele din noiembrie 1961 nu au fost doar un simplu „pronunciamiento".

Telegrame sosite de curînd vestesc că în Ecuador țăranii, miile de „campesinos", intră pe pămînturile marilor latifundiari, pe care îi alungă. Alte telegrame anunță în același timp că, la Quito, cîteva școli noi înființate au primit numele unor muncitori și țărani care și-au vărsat sîngele în lupta pentru un regim democratic.

Sînt fapte care arată că pe platourile Anzilor Cordilieri suflă un vînt înnoitor, fapte ce pot aduce zorii unei vieți mai bune pentru poporul Ecuadorului.

Eugen MUREȘAN

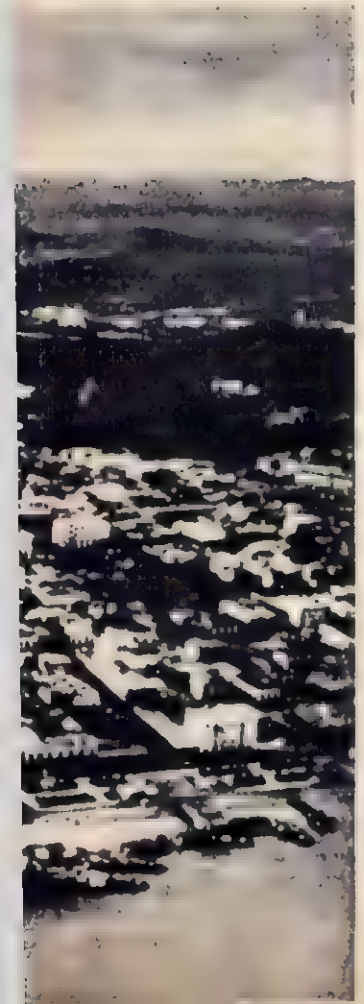

Pe Rio Esmeraldas s-a ridicat capitala Ecuadorului, orașul Quito.

ÎN PITORESCUL GALAPAGOS

La 900 kilometri de coasta Ecuadorului, niște stînci negre plutesc parcă deasupra oceanului: sînt insulele Galapagos, de origine vulcanică, descoperite în 1535 de spanioli și aflate din 1832 în posesia statului Ecuador. Cei 7.884 kilometri pătrați ai insulelor sînt populați de... 600 locuitori. Insulele Galapagos oferă un peisaj de un deosebit pitoresc prin fauna și flora lor neobișnuite, printr-o serie de ciudățenii. Pinguinii (aduși cu mulți ani în urmă de la Polul Sud de curentul Humboldt) se țin scai după călători, iar în piețe poți întîlni deseori locainicei purtînd pe umăr sau pe pălărie cîte un vultur viu.

Stîncile negre sînt acoperite de șopîrle marine uriașe, lungi de aproape doi metri, dar inofensive: singura lor armă de luptă este ... fuga. Nisipul alb și mărunt al insulelor s-a transformat în plajă pentru... leii de mare, buni prieteni ai locaînicilor.

Dar ceea ce au adus insulelor renumele și... numele sînt uriașele broaște țestoase (în spaniolă: galapago—broască țestoasă). Unele dintre ele cîntăresc 200 kilograme și măsoară doi metri lungime.

Întîlnind o dată două broaște țestoase, Darwin scria: „Una mînca o bucată de cactus și — văzîndu-mă că mă apropii — s-a dat la o parte liniștită, iar cealaltă a început să șuiere și și-a ascuns capul. Aveam impresia că vedem animale din vremuri preistorice". Pînă în prezent au fost exportate în S.U.A. peste 10.000.000 de broaște țestoase a căror carne este foarte apreciată.

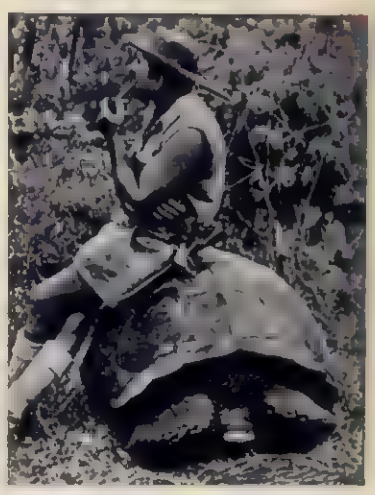

Una din miile de „locuitoare" ale insulelor Galapagos: o broască țestoasă a cărei mărime poate fi apreciată privind fotografia.

O scenă din „Evgheni Oneghin" la Teatrul de Operă și Balet al R.P.R., cu concursul baritonului Pavel Lisițian, artist al poporului al U.R.S.S., care ne-a vizitat țara.

Înainte de a părăsi țara, cineaștii francezi care ne-au vizitat cu prilejul „Zilelor filmului francez" s-au întîlnit la Casa ziariștilor din București cu reprezentanții presei. După cum au declarat, Odile Versois și Jean Marais s-au simțit bine și au făcut un schimb interesant și util de păreri. În colțul din stînga, în facsimil, salutul adresat de Jean Marais cititorilor revistei noastre.

Recent a fost dat în folosință la Biblioteca Academiei R.P.R. un nou corp de clădire, destinat, în principal, depozitării cărților și periodicelor. Tot aici au mai fost amenajate un cabinet special pentru colecțiile de muzică, unul pentru cărți, o sală pentru expoziție în care vor fi înfățișate piese valoroase din colecțiile speciale ale bibliotecii. Într-o încăpere din noua clădire va funcționa și laboratorul de restaurări.

UN VOLUM CU UN BOGAT ȘI INTERESANT CONȚINUT INSTRUCTIV, DISTRACTIV

ALMANAHUL TURISTIC OFERĂ CITITORILOR SĂI:

- **Pagini de literatură, semnate de cunoscuți scriitori și publiciști.**
- **Reportaje și monografii turistice**
- **Itinerarii și programe turistice interesante și variate, sfaturi practice, curiozități.**

SÎNT PREZENTATE 125 DE CABANE DE INTERES TURISTIC, CU CĂILE LOR DE ACCES.

Almanahul turistic este bogat ilustrat cu fotografii, hărți, desene, caricaturi.

ALMANAHUL TURISTIC SE GĂSEȘTE DE VÎNZARE LA TOATE AGENȚIILE O.N.T.-CARPAȚI, LA LIBRĂRII, LA CENTRELE DE DIFUZARE A PRESEI ȘI LA CHIOȘCURI.

EXEMPLARUL 11 LEI

Cooperativa

ARTA

și

PRECIZIE

BUCUREȘTI

EXECUTĂ:

Reparații de precizie cu piese originale la orice fel de

CEASORNICE

Reparații, confecții și transformări de

BIJUTERII

cu materialul clientului

CITITORII NE SCRIU. NOI RĂSPUNDEM

DE CE NUMAI IARNA?

„După cîte știu, plantele care cresc prin părțile noastre se recoltează fie vara, fie toamna. Nu știu încă de ce stuful se recoltează iarna, deși mi se pare că el ajunge la maturitate încă în toamnă. Vă pun această întrebare întrucît citesc în ziare că o dată cu timpul rece începe în Deltă campania de recoltare a stufului necesar fabricării celulozei".

Mariana DANIEL
Str. Mendeleev, 26 — București

Într-adevăr, stuful răsare primăvara, se coace vara și se maturizează toamna, iar recoltarea se face din noiembrie pînă în martie. De ce? Pentru că înghețarea bălților și a mîlului înlesnește pătrunderea mașinilor de recoltat în locuri devenite solide prin îngheț. De asemenea, în această perioadă frunzele stufului au și căzut, ceea ce simplifică procesul de prelucrare în care se valorifică numai tulpina.

În urma amenajărilor făcute recent în Deltă, producția de stuf din iarna aceasta urmează să se dubleze față de cea din anul trecut. Recoltarea se face acum cu mijloace mecanizate în proporție de 80%, de către 30 de coloane mecanizate — fiecare coloană avînd o capacitate de recoltare aproape egală cu întreaga producție din anii 1956-1957.

Și acum vă informăm despre unele din recentele rezultate ale valorificării stufului din Delta Dunării: la fabrica de hîrtie „Steaua roșie" din Bacău a început producerea hîrtiei de tipar cu un procent de 50 la sută celuloză din stuf, furnizată de combinatul din Brăila. De asemenea, se produce hîrtie velină tot din stuf.

O ȚARĂ MICĂ ÎN PRAGUL INDEPENDENȚEI

„Am aflat din ziare că încă o țară africană — Tanganica — își dobîndește independența. V-aș ruga să publicați un material documentar despre această țară".

Maxim BUDILEANU, laborant
Str. Malu Roșu, 111 - Ploiești

Tanganica are o suprafață de 929.000 km p și o populație de aproximativ 9 milioane locuitori, formată, în proporție de 98%, din africani aparținînd triburilor bantu. Țara este situată în partea de sud-est a continentului african, mărginindu-se cu: Kenya, Uganda, Ruanda-Urundi, Congo, Rhodesia-Nyasaland, Mozambic, iar la răsărit cu Oceanul Indian.

Istoria Tanganicăi nu se deosebește prea mult de cea a celorlalte țări din Africa, care și-au cucerit independența în ultimii ani. Mai întîi — în 1842 — s-au instalat acolo colonialiștii germani, care au dispus de ea pînă după primul război mondial, cînd — în urma înfrîngerii Germaniei — Tanganica a intrat în stăpînirea Marii Britanii pe baza unui mandat încredințat de Liga Națiunilor și prelungit apoi de O.N.U.

Bogățiile acestei țări africane sînt nenumărate: aur, plumb, diamante, cafea, porumb, plantații de bananieri etc. Dar de ele nu beneficiază imensa majoritate a populației, care trăiește în condiții cu totul neomenești. Cei ce se înfruptă din avuțiile naturale ale țării sînt monopoliștii englezi, ale căror profituri se ridică la zeci de milioane de lire sterline anual.

Exploatării populației băștinașe i se adaugă lipsa totală de drepturi politice, mizeria socială, cruntele represiuni din partea autorităților colonialiste. Toate acestea au dus la o puternică mișcare de eliberare națională. În fața situației noi create, guvernul englez a fost silit după multe tergiversări să declare că e gata să acorde independența Tanganicăi. Primul pas a fost făcut la 1 mai 1961, cînd țara a intrat în perioada autoguvernării,

iar la 9 decembrie anul acesta, în orașul Dar-Es-Salam, capitala Tanganicăi, loviturile de tun vor marca evenimentul mult așteptat de întregul popor: independența unui nou stat african.

MATERIE PRIMĂ PENTRU ȘAPTE LUNI

Trecerea interzisă!

În preajma Cheilor Bicazului, vehiculele, atît cele ce veneau din Ardeal, dinspre Gheorghieni, cît și cele ce mergeau în direcție opusă, au fost oprite în ziua de 30 octombrie 1961. Ce se întîmplase?

Cu zeci de ani în urmă, prin același locuri, micul dar vijeliosul riu Bicaz fusese oprit prin prăbușirea în calea sa a unui munte. Așa a luat naștere minunatul Lac Roșu.

Și acum, în 1961, o nouă prăbușire? Da. Dar de astă dată una provocată de mîna omului. În această toamnă la cariera de calcar a fabricii de ciment din Bicaz a fost provocată o explozie pentru a se obține materia primă necesară producției de ciment. De față au fost muncitori și ingineri de la fabrică, precum și specialiști de la Comitetul geologic. Munții din împrejurimi s-au cutremurat. Bubuitul a fost înfundat, puternic. În același timp o masă uriașă de circa 700.000 de tone de pămînt și piatră s-a desprins din muntele Tarasca și s-a prăvălit la poalele lui.

Explozia de care vă scriu este cea mai mare din cîte a cunoscut cariera de la Bicaz pînă acum. Calcarul dislocat va asigura cu materie primă fabrica de ciment pe o perioadă de șapte luni.

Emil BUCUREȘTEANU
Fotografia de Șimon POMPEI
Piatra Neamț

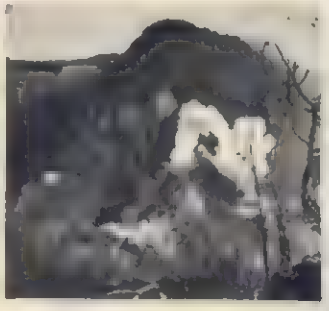

Un aspect din timpul exploziei.

Pe scurt

T. TUȚUIANU, Roman. Continuați să ne trimiteți fotografii interesante și le vom publica. Fotografia cu care doriți să începeți colaborarea și pe care noi am primit-o nu este decît poza unei singure persoane pe vîrful unor stînci, ea nu reprezintă deci „un grup de excursioniști în munți".

MARIA MANOLACHE, Piatra Neamț. Întrebarea dv. interesează desigur și pe alte gospodine: scîndurile dușumelelor vopsite trebuie spălate cu apă rece. După uscare se poate da un strat subțire de ceară de parchet. Lustruirea se va face a doua zi. Abia după aceea se vor așterne covoarele. Cînd podeaua se murdărește din nou, îndepărtați mai întîi ceara cu apă călduță.

I. BÎRZAN, Comănești, Bacău. Am primit fotografia. Este preferabil ca imaginile pe care ni le trimiteți să fie din regiunea dv. Așteptăm fotografii interesante redînd scene de muncă, peisaje pitorești din regiunea Bacău, chipuri de oameni ai muncii, fruntași în producție.

CABINETUL TEHNIC AL RAFINĂRIEI PLOIEȘTI. Ne bucură aprecierea pozitivă pe care o faceți seriei de articole apărute în „Flacăra" sub titlul „PETRA OLEUM". Ne însușim în același timp sugestia de a publica materiale despre viitorul uriaș al petrochimiei.

M. FRIDMAN, O.C.L. Timișoara. Țineți seama, vă rugăm, de recomandările făcute și altor fotografi amatori, cărora le răspundem în această rubrică: trimiteți-ne fotografii reprezentînd realizări din orașul dv., portrete ale oamenilor merituoși, fotografii din excursii colective, unele curiozități etc.

Cititorii despre „FLACĂRA"

Articolul nostru despre succesele Stațiunii experimentale viticole din Odobești, intitulat *„Bachus bea Galbenă de Odobești"*, apărut în „Flacăra" nr. 42, a avut ecou în rîndurile cercetătorilor și lucrătorilor stațiunii. Din partea acestui colectiv de muncă am primit o scrisoare în care ni se comunică o serie de aprecieri pozitive asupra articolului, pe care „colectivul stațiunii l-a studiat într-un sfat științific". Scrisoarea se încheie astfel: „Vă mulțumim pentru efortul depus și vă invităm a colabora și mai strîns cu noi pentru a face cunoscute produsele noastre cititorilor revistei".

Cititorii către cititori

Bogdan E. Daniel, Focșani, str. Karl Marx 20: dorește corespondență cu tineri din țară și schimb de ilustrate. *Titu Gh. Dan*, elev, Pașcani, str. Cuza Vodă nr. 16: schimb de ilustrate, mărci, fotografii de actori. *Ion Anghene*, comuna Cașin, raionul Tg. Ocna, of. poșt. Onești: schimb de corespondență, ilustrate și timbre. *Sabina Goanță*, com. Rudari, raionul Băilești, reg. Oltenia: schimb de corespondență și ilustrate. *Mircea M. Ionescu*, București str. Dornei 26: schimb de ilustrate și mărci. *Mircea Craioveanu*, marinar, Constanța, str. Mihai Viteazu 80: schimb de ilustrate și corespondență pe teme de geografie și muzică ușoară. *Ileana Petrescu*, București, str. Donizetti, bloc. 60, ap. 24, sc. C, raion 1 Mai: schimb de fotografii de actori și cărți poștale ilustrate.

TUTUN, PIPĂ, NARGHILEA...

«Prin intermediul revistei „Flacăra" aș dori să cunosc cîteva date din istoria tutunului. De asemenea, de unde provin cuvintele tabac, pipă *și* narghilea».

N. MAURICIU
Str. Ștefan Gheorghiu, 8 — Roman

Un grup de spanioli trimiși de Cristofor Columb să cerceteze insula Guahani (numită de el San Salvador) au povestit la întoarcere că au întîlnit adesea băștinași ținînd în mînă niște ștaiuri pe jumătate stinși, al căror fum îi inspira. Ștaiurile acestia — de fapt un mănunchi de frunze uscate — erau numiți de localnici tabaco. De aici provine cuvîntul internațional tabac. În anul 1558, primele frunze de tabac au fost aduse în Spania, la curtea regelui Filip al II-lea. Trei ani mai tîrziu, Jean Nicot, ambasadorul Franței în Portugalia, își procură semințele noii plante și le trimite la Paris. Apreciind meritele lui Nicot în răspîndirea tutunului, oamenii de știință au numit substanțele toxice din frunzele de tutun nicotină.

După cum se știe, europenii au folosit la început tutunul neprins, în formă de firișoare subțiri, pe care le mestecau sau le „prizau", adică le trăgeau pe nas. Se pare că fumatul propriu-zis a început să se răspîndească din Anglia și se citează un anume Lane ca fiind primul fumător european.

Unele cuvinte legate de această deprindere au, cum e și firesc, origine spaniolă; de pildă, țigară și trabuc. Mai ales cel de-al doilea atrage atenția noastră; într-adevăr, în spaniolă, trabuco a însemnat la început numai „pușcă scurtă și groasă". Sensul nou se explică prin asemănarea dintre această armă și forma țigării de foi numite trabuc.

Cuvintele românești din domeniul fumatului sînt, în parte, de origine turcă: tutun, lulea, narghilea, chibrit. Pipă este un împrumut din limba maghiară. Merită să stăruim o clipă asupra cuvîntului narghilea, acea lulea de origine orientală prevăzută cu o țeavă lungă și flexibilă. Capătul de jos al țevii e fixat într-un vas cu apă parfumată prin care trece fumul înainte de a fi inspirat. Cuvîntul care denumește această lulea complicată a fost format în turcește de la nargil, care însemna „nucă de cocos". Aceasta, pentru că vasul în care se punea lichidul parfumat era la început o coajă de nucă de cocos.

Sorin STATI

FLACĂRA
Revistă social-politică și literar-artistică

REDACȚIA: București, Piața Scînteii. Căsuța Poștală 3507 of. 33 Tel. 17.60.10 int. 1744.

Prezentarea grafică: Ion VULPESCU

ABONAMENTE: 3 luni: 26 lei; 6 luni: 52 lei; un an: 104 lei.

Tipărită la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii

DIN EXPOZIȚIA RETROSPECTIVĂ a caricaturistului I. ROSS

PATRONUL SÎNGEROS
Wilhelm al II-lea (1917)

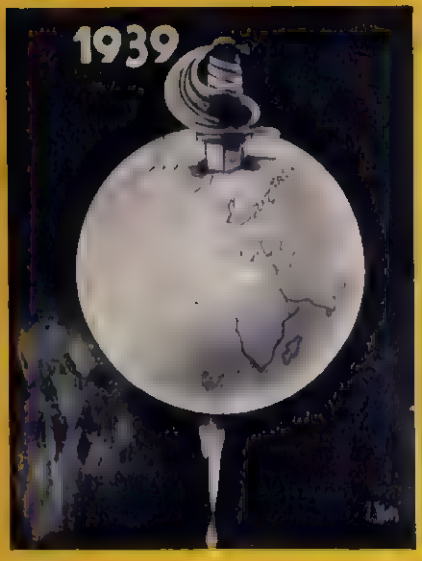

„AXA"
(Roma-Berlin) (1939)

„LA AȘA FAPTE... AȘA RĂSPLATĂ"
(Generalul Ridgway a primit din partea lui Truman decorația frunzelor de stejar pentru „faptele eroice" din Coreea) (1952)

DOUĂ LUMI (1959)

LA AȘA CEVA!...
(Herr Adenauer cultivă cu pasiune trandafiri negri) — Așa arac, așa... tranda" firi. (1959)

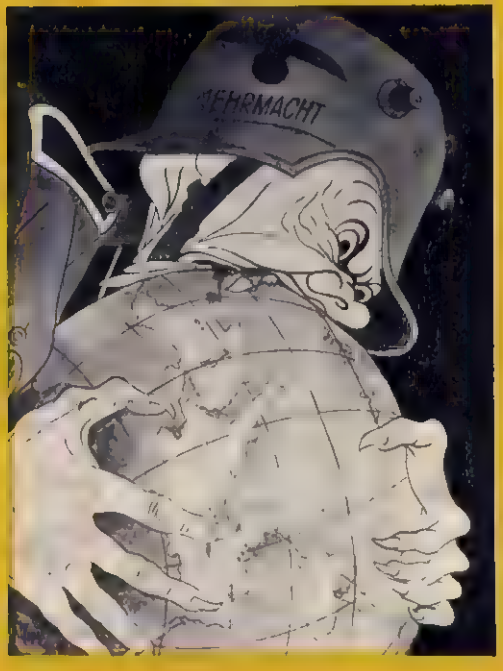

IAR!!
(Cercurile revanșarde vest-germane instigă la un nou măcel mondial) (1955).

DESPUIEREA SCRUTINULUI
„Am ieșit, șefule" (1937)

POVESTEA UNUI IMPRIMEU
Fotografie de A. MIHAILOPOL
(fotoreportajul în pag. 17-18-19)

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

Nr. 49 (341) — 9 decembrie 1961

Micul comentar

ÎN MISIUNE MORALIZATOARE...

de Florica ȘELMARU

În timp ce Consiliul de Securitate, sesizat de guvernul cuban, examina situația creată de prezența unor unități navale militare americane în preajma coastelor dominicane, în unele cercuri din S.U.A. s-a afirmat pe tonul supremei candori că distrugătoarele S.U.A. au sosit în apele teritoriale ale micii republici ca o expresie a prieteniei și în... scopuri „moralizatoare". O zi sau două mai tîrziu, președintele dominican Balaguer — care sub protecția navelor moralizatoare instituise starea de asediu — declara la rîndul lui: „Nu le-am cerut să vină, dar n-am protestat și nu voi protesta împotriva prezenței lor, pe care o consider salutară".

Misiune moralizatoare, deci, și prezență salutară!

Poporul dominican nu s-a lăsat „moralizat" de duhovnicească proximitate a infanteriei marine nord-americane și continuă să lupte pentru înlăturarea trujillismului, care nu este o doctrină, ci pur și simplu domnie a monopolurilor americane, domnie a arbitrarului și a corupției, și care a supraviețuit în fapt lui Trujillo. Balaguer a fost însărcinat tocmai ca să asigure această puțin onorabilă continuitate, iar cînd s-a dovedit că eficiența lui rămîne precară (în ciuda „salutarei" prezențe a navelor americane), a apărut pe scena dominicană junta militară, a cărei paternitate trebuie căutată tot la Washington. Preocupările „moralizatoare" ale politicii S.U.A. trec peste considerentele de persoane: Trujillo și familia lui au fost niște răsfățați ai Washingtonului, dar la nevoie se poate și fără Trujillo, se poate fără Trujillo-junior și generalii lui de unchi, se va putea și fără Balaguer — numai interesele economice și strategice ale S.U.A. să fie cît mai strășnic păzite. Pentru acestea — și nu pentru dictatorașii locali, atunci cînd devin de nesuținut — își propune Washingtonul ca prezența „moralizatoare" a unităților sale navale militare să fie „salutară".

Nu numai în apele din apropierea Americii Latine de altminteri. De la întoarcerea din Vietnamul de Sud a misiunii generalului Taylor, presa americană publică lungi și energice imprecații împotriva altei „dinastii", pînă nu de mult foarte mîngîiate de oficialitățile din S.U.A., împotriva dictaturii personale și familiale a lui Ngo Dinh Diem. Frapantă coincidență — în același timp flota a 7-a a S.U.A., în a cărei rază de acțiune se înscrie „moralizarea" populațiilor din Asia de Sud-Est, a devenit obiectul unor atenții deosebite din partea forurilor tutelare. Astfel, vice-amiralul Schoech, care a luat recent comanda acestei flote, a declarat în cadrul unei conferințe de presă că „pentru viitorul apropiat" sînt „programate" pentru flota a 7-a submarine „Polaris" avînd la bord proiectile balistice cu focos nuclear. Altfel spus, flota a 7-a va primi, pentru misiunile sale „moralizatoare", un surplus de... argumente.

Experiența arată însă că această „diplomație a canonierelor", care totdeauna a fost compromițătoare, a devenit și ineficientă. Chiar dacă, practicîndu-se umorul cinic, se încearcă o camuflare a ei în „misiune moralizatoare"! Ceea ce pare de altfel să fie clar și anumitor cercuri mai lucide din S.U.A. — celor de pildă a căror părere se exprima zilele trecute într-un articol din „New York Times". „Totuși, spune articolul referindu-se la simpatia recunoscătoare cu care Balaguer întîmpinase apariția celor 15 nave de război nord-americane, trebuie să se spere că forțele armate nu vor fi folosite în criza dominicană..."

La 4 decembrie, în Sala Congreselor din Kremlin și-a început lucrările al V-lea Congres Sindical Mondial la care iau parte 1200 de delegați din 120 de țări. În fotografie: aspect din sala Congresului. La tribună Louis Saillant, secretar general al F.S.M.

La Berlin a avut loc un mare miting de protest împotriva prigoanei la care este supus Partidul Comunist din S.U.A.

Din Moscova, Leningrad, Kiev și alte localități ale Uniunii Sovietice pornesc, în aceste zile, trenuri speciale, ducînd spre marile șantiere ale comunismului noi detașamente de tineri dornici să dea viață sarcinilor înscrise în Programul P.C.U.S. În fotografie: tineri moscoviți, în gara Kazan, la plecarea spre Țelinograd. ↓

Instaurarea unei junte militare în Republica Dominicană și intensificarea represiunilor, ca și prezența navelor americane n-au făcut decît să amplifice valul mîniei populare. La Santo Domingo și alte orașe au loc ciocniri. Demonstranții cer înlăturarea clicii lui Balaguer și încetarea amestecului american. În fotografie: studenți din Santo Domingo arborînd portretele membrilor familiei fostului dictator Trujillo. ↓

Fotocronica FLACĂRII

Cunoscuta actriță de cinema Brigitte Bardot a fost somată, sub amenințarea cu moartea, să depună suma de 50.000 de franci pentru fondul organizației teroriste a ultracolonialiștilor francezi „Organizația armată secretă". Brigitte Bardot a dat acestui șantaj un răspuns demn, trimițînd o scrisoare săptămînalului „L'Express" în care arată că activității acestor complotiști i se va pune stavilă dacă ei „se vor lovi pretutindeni de refuzul net și public al oamenilor pe care încearcă să-i terorizeze". „În orice caz — subliniază Brigitte Bardot — eu nu voi cede amenințărilor, întrucît nu doresc să trăiesc ← într-o țară fascistă".

Reprezentantul forțelor O.N.U. în Katanga, Conor Cruise O'Brien și-a dat demisia. Într-o declarație făcută presei, el a precizat că atitudinea sa a fost determinată de puternicele presiuni exercitate de Anglia, Franța și Belgia asupra funcționarilor O.N.U., spre a-i împiedica să-și îndeplinească sarcinile în vederea restabilirii autorității guvernului central congolez asupra provinciei Katanga. →

fotocronica FLACĂRII

ÎN PREAJMA CONSFĂTUIRII PE ȚARĂ A ȚĂRANILOR COLECTIVIȘTI

În toate raioanele de pe cuprinsul patriei au loc în aceste zile consfătuiri ale colectiviștilor fruntași în care sînt aleși delegați la Consfătuirea pe țară a țăranilor colectiviști, care va avea loc în curînd la București.

1) Cîțiva dintre delegații ce vor reprezenta la București cele 14 gospodării agricole colective de pe raza teritorială a orașului Constanța: Anton Tincu (Palazul Mare), D. Tohăneanu (Mogșeni), Tudora Cristea (Techirghiol), Dumitru Mora (Cocoși). 2) Palatul culturii din Galați, în ziua Consfătuirii colectiviștilor fruntași din raionul Galați. 3) Raionul Feteşti (regiunea București) este complet colectivizat încă din anul 1957. Fotografia înfățișează un grup de delegați care vor reprezenta raionul la consfătuirea de la București.

4) Trei colectiviste fruntașe delegate la Consfătuirea pe țară a țăranilor colectiviști (fotografiile de jos): Maria Șeitan, președinta G.A.C. din comuna Jugureanu, raionul Făurei; Trandafira Bizu, șefă de echipă la G.A.C. din comuna Stîlpu, raionul Buzău; Floarea Telepan, colectivistă la G.A.C. din Scorțaru-Vechi, raionul Brăila.

5) Prima tonă de cărbune în contul anului 1962 — prilej de sărbătoare la Uricani. Pentru această tonă, pentru celelalte 50.000 tone de cărbune ce vor fi date pînă la sfîrșitul anului, precum și pentru economiile în valoare de 1.200.000 lei realizate de ei, minerii din Uricani sînt felicitați de întregul oraș. 6) La ședința de prelucrare a sarcinilor de producție pe anul 1962, la secția montaj a Uzinei de pompe și utilaj agricol din Capitală, brigada condusă de comunistul Ilie Dumitru de la electropompe (în fotografie) a propus, printre altele, măsuri pentru îmbunătățirea aprovizionării cu motoare electrice primite de la uzinele colaboratoare, crearea unui stoc de rezervă pentru a se evita munca în asalt la sfîrșit de lună, îmbunătățirea tehnologiei la postamente. 7) Luna cadourilor și-a făcut anuala apariție în Capitală cu sortimente de mărfuri cantitativ și calitativ sporite, cu mulți cumpărători, cu reclame luminoase etc.

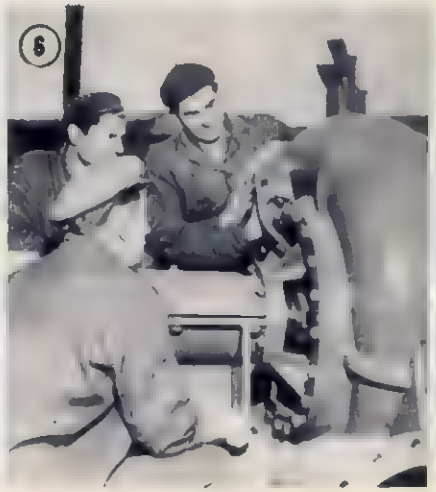

IAȘUL astă-toamnă...

de Virgil DĂNCIULESCU

Fotografii de Tr. PROSAN

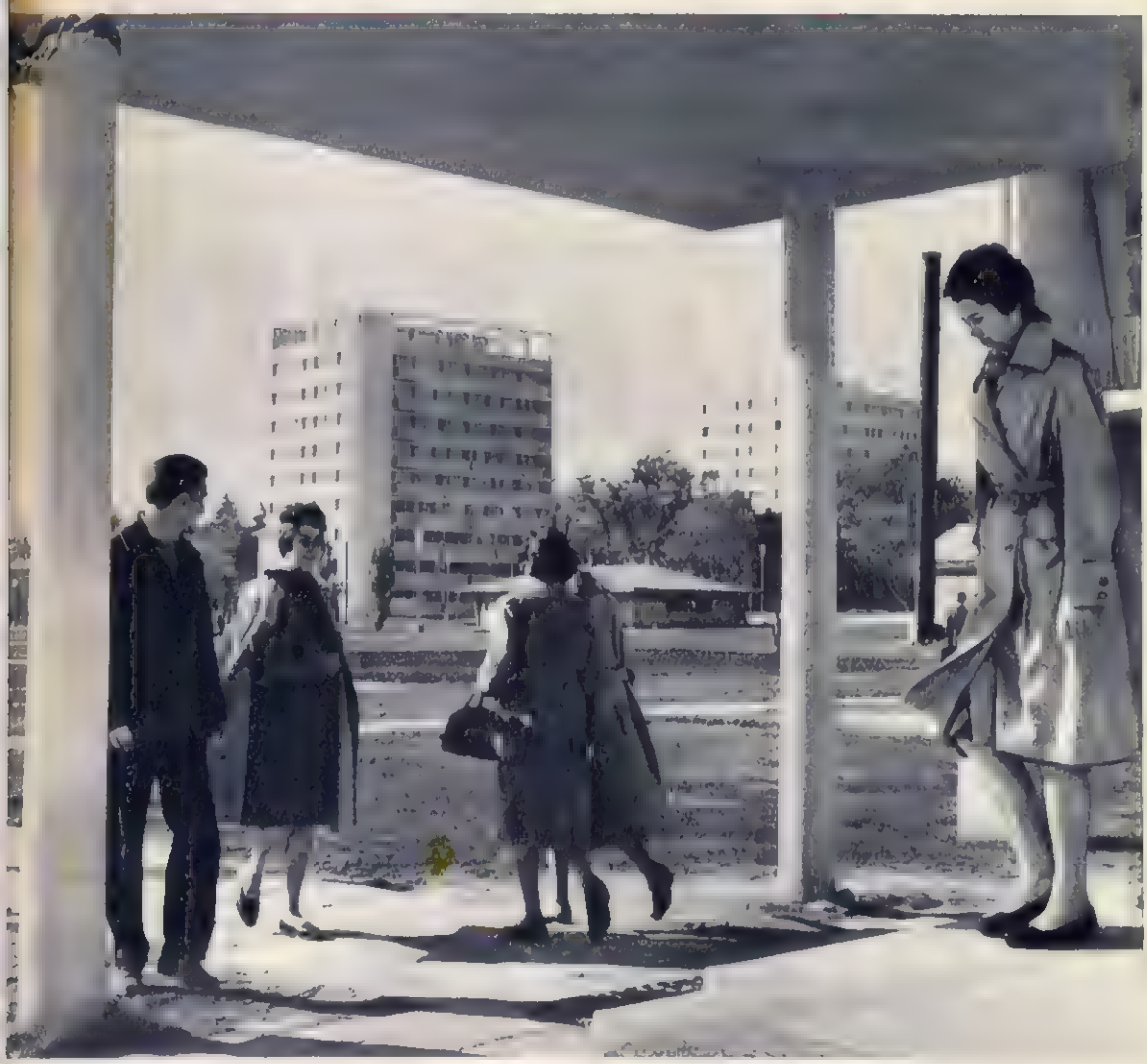

Netezite de vreme, amintirile prind uneori mlădieri de catifea care se prețuiește din dezmierdare. De aceea, poate, evocîndu-le, toamnele ieșene pe care de copil le-am cunoscut și tot de atunci le-am îndrăgit, toamnele cu înserări domoale și limpezi, cu dimineți reci, argintate de brumă, cu soare sfios în geana răsăritului, învelind în abur sidefiu, pe creste de deal, ctitoriile bătrîne ale Galatei și ale Cetățuii, mi-au părut a fi dintotdeauna cele mai frumoase.

Ca un patetic cuvînt de bun rămas, rîvnind la neuitare, culcarea frunzelor dă toamnelor ieșene veșmînt somptuos. În amfiteatrul vast pe care se resfiră, văzut de la înălțime, orașul pare a-și scălda edificiile în lacuri de aur, iar aleile de la Copou și bulevardul spre grădină par desfășurarea imensă și fastuoasă a bolților poleite de la „Trei Ierarhi".

Acest decor solemn și elegant nu îndeamnă la sfiire; dimpotrivă, însoțindu-se cu bucurii anume, alungă melancoliile. Și cum să nu le gonească cînd toamna, la Bucium pe dealuri, de la Manta Roșie pînă la Vlădiceni, în viile întinse și de bun renume hăulesc culegătorii, cînd în crame mustul tocmai dat în fiert miluiește cerul gurii cu dulceți și asprimi abia simțite, ca șampania? Cum să nu bucure toamna cînd peste oraș coboară, ca un stol de veselie și voie bună, studențimea? Cum să nu bucure cînd, o dată cu venirea toamnei, își deschide larg porțile, pentru o nouă

... Sînt căminele studențești, în astă-toamnă date în folosință.

... Să tot stai, să tot înveți.

... Piața Unirii care de aici, de la înălțime, își definește contururile împletite ... edificii cu cîte șase și opt etaje.

stagiune, sala înveșmîntată în purpură și aur a „Naționalului" de mult centenar? Cum să nu bucure în toamnă piețele cu clituri de fructe și legume, ulița Lăpușneanu pe care mașinile nu mai umblă, lăsînd netulburată plimbarea tineretului?...

Așa cum un giuvaer își deslușește tot mai bine strălucirea sub mîna meșterului, în treptele desăvîrșirii sale, fiecare toamnă a anilor din urmă a dat Iașului strălucire nouă. Nu-i mult de cînd, într-o toamnă, la capătul orașului, pe șesul dinspre Valea Lupului, a răsărit o fabrică mare și modernă. La 11 decembrie 1955 aici s-a dat prima șarjă de penicilină romînească. De-atunci se fac penicilină și încă alte peste 20 de soiuri de antibiotice și derivate. În alte toamne — mai în fiecare — pe străzi zdrobite de război au apărut case noi, altele și altele urmîndu-le mereu și împlinind întregi cartiere, căci în Iași, cum bine se știe, în următorii ani tot al treilea locuitor se va muta în casă nouă. Sus, la Copou, pe deal, s-au înălțat Institutul agronomic „Ion Ionescu de la Brad", clădirea roșie a Institutului de cercetări chimice „Petru Poni", cămine multe pentru studenți. Universitatea „Alexandru Ioan Cuza", și dînsa centenară, a căpătat chip nou pe măsura tradițiilor și marilor ei meniri. Anțărț, în toamnă, malurile Bahluiului, cîndva urîte și murdare, și-au încheiat existența de tristă faimă; taluzate, înierbate, cu alei asfaltate pe margini, au început, sub pecetea noului, să trăiască altfel. Și ele, și cartierele din preajmă, cîndva cele mai amărîte; aici fiecare toamnă găsește acum noutăți: fie încă o stradă ieșită din noroaie, fie încă o construcție.

În aceste părți, mai au, către Socola, dincolo de șirurile de blocuri cochete care au alungat departe imaginea cartierului de altădată, s-a ridicat — adevărat palat — Casa de cultură a sindicatelor, cu o sală de spectacole (pînă la deschiderea noului cinematograf din centru — cea mai mare din oraș) numărînd peste o mie de locuri. Puțin mai departe, un arc de beton saltă în spate șoseaua care duce la Bucium și o trece, la înălțime, peste liniile drumului de fier. Pe aproape, cam pe atunci cînd se dura viaductul, s-a ivit o căldire cu acoperișul în crestături ca dinții unui ferăstrău: e fabrica modernă de mobilă care într-un an produce zece mii de garnituri și

care în anii viitori va avea o nouă secție de mare capacitate pentru producerea de mobilă curbată.

Multe ar mai fi de spus dacă ne-am pune să le înșirăm pe cele cîte au făcut an de an mai frumoase toamnele ieșene. Cum despre toate la vremea lor s-a scris, stăruința nu-și mai are rostul. Gîndindu-le însă acum laolaltă, ni se arată clară dezvoltarea pe care Iașul a trăit-o în anii puterii populare. Ni se arată clar începutul și rodul străduinței pentru întinerirea bătrînului oraș pe care toamna acestui an l-a aflat într-o fervoare neobișnuită. Pregătirea febrilă pentru cucerirea anilor ce vin, potrivit planurilor elaborate de partid, i-a dat toamnei ieșene din acest an o frumusețe aleasă, cum n-a mai cunoscut. Așa se face că, învolburate de aerul tare și tonic al prezentului, amintirile s-au destrămat, lăsînd loc ochilor să vadă semnele îmbucurătoarelor certitudini care dau de pe acum de veste că toamnele care au să vină la Iași vor fi neapărat și mai frumoase.

★

Potrivit Directivelor Congresului al III-lea al partidului și ținînd seama, în studiul întreprins, de caracteristicile și posibilitățile regiunii, de criteriile eficienței economice, partidul și guvernul au apreciat că în prezent a devenit posibil și necesar să se imprime un ritm mai accentuat construcției economice și social-culturale în regiunea și în orașul Iași.

Popularizînd principalele obiective ce urmează să fie realizate pe baza planului stabilit, gazeta orașului și a regiunii, „Flacăra Iașului", a publicat în toamna acestui an, mai în fiecare zi cîte un sugestiv grafic care oglindea perspectiva industrializării Iașului, perspectivele viitoarelor înfăptuiri, așa cum au fost înfățișate ele în cuvîntarea rostită de tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej în fața activului de partid din regiunea Iași.

Deschid la întîmplare ziarul local din 10 octombrie: în cifre e arătată însemnătatea întreprinderii de încălțăminte de cauciuc care urmează să se construiască și care va produce anual 4 milioane perechi încălțăminte și 2.400 tone talpă; alături o altă cifră — 13.000.000 — marchează în cadrul unui alt grafic dezvoltarea în următorii ani a industriei de tricotaje de bumbac. În alte numere ale ziarului, alte grafice. Unul oglindește în cifre și desene viitoarea fabrică de prelucrare a maselor plastice cu o capacitate de circa 30.000 tone pe an, cu perspectiva de a ajunge, după 1965, pînă la 70-80 mii de tone pe an. Altul, în altă zi, vorbește sugestiv despre viitoarea țesătorie de fire sintetice și artificiale cu o capacitate de 6 milioane m p pe an, întreprindere care va contribui mult la dezvoltarea industriei textile ieșene.

Am văzut grupuri de muncitori ieșeni, la atelierele de reparat material rulant „Ilie Pintilie" sau în halele cu mașini moderne de la „Țesătura" (unități industriale care-și vor extinde considerabil activitatea în anii următori), privind graficele și discutînd. Era de-a dreptul uimitor cîte comentarii puteau stîrni un desen, o cifră și cîteva cuvinte împlinite din litere desenate. Pe marginea lor se vorbea cu aprindere și competență. Se discuta despre amplasamente, despre valoarea și despre însemnătatea noilor obiective. La o discuție contradictorie privind locul unde se va înălța marele combinat metalurgic, cel mai important obiectiv industrial prevăzut a fi construit în Iași, am auzit pe cineva hotărînd: „Ce să mai lungim vorba: mergem duminică dimineață și avem să vedem cu ochii noștri..."

În altă zi, pe dealul de la Cetățuia un grup de tineri admirau panorama orașului. Erau studenți, unii cu oarecare vechime, poate chiar ieșeni, alții atunci veniți în Iași, o dată cu anii studenției. De aici, de sus, păreau că fac cunoștință cu orașul strălucitor care urma să le devină „alma-mater". Entuziasmați căutau spre vechile, monumentalele clădiri albind în lumina blîndă a toamnei, dar privirile iscodeau harnic schelele și locurile încă virane, căutînd să întrevadă peisajul Iașului de mîine. „Vezi — arăta unul — firul Bahluiului? De la intrare, de acolo, va fi mutat, îndreptat". Altul nu se sătura admirînd imensele rezervoare argintii ale fabricii de uleiuri care va intra în producție în anul ce vine. Un al treilea, student probabil la construcții, explica unui coleg proiectul sistematizării centrului, a Pieței Unirii care, de la înălțime, își definește contururile împlinite de edificii cu cîte șase și opt etaje.

Oriunde ai fi mers la Iași în toamna acestui an, ai fi aflat asemenea momente, ai fi aflat ieșeni scrutînd viitorul. Ieșenii și-au iubit totdeauna urbea; s-au bucurat de fiecare înfăptuire și au căutat, din pragul ei, să vadă înainte; dar în Iașul care a trăit din greu tragedia războiului, mereu trebuiau altele și altele. Pentru a putea alcătui o privire de ansamblu clară, mobilizatoare, specialiștii au lucrat, sub îndrumarea partidului, vreme de doi ani. Acest ansamblu, care reprezintă un grandios plan de construcții, e astăzi cunoscut de ieșeni. De aceea niciodată Iașul n-a privit cu mai multă ardoare viitorul.

★

A fost o vreme cînd — s-au scurs de atunci decenii — trăind în micimea vieții croite de burghezie, cu simțămîntul măreției trecutului, apăsător ca o povară, o seamă de ieșeni neaflați în stare să privească în viitor, întorcînd spatele unui prezent dezgustător, se mulțumeau să evoce vremile apuse, aducîndu-le unică justificare cinstirii cuvenite Iașului. Astăzi ieșenii cei mai mulți, fără a ignora trecutul, se uită la timpul pe care-l trăiesc și-l plămădesc cu mîinile lor. În el simțesc viitorul. Un viitor pe care-l așteaptă, spre care rîvnesc. Cum s-a putut opera această schimbare? Cum s-a putut statornici, în locul întristătorului paseism, optica nouă, optimistă, îmbold la faptă constructivă?

Realitățile Iașului socialist mi-au explicat schimbarea. Treceam cu un prieten care cunoscuse viața de student ieșean în anii crînceni, premergători războiului, pe strada Codrescu, unde se înșiră acum elegante clădiri cu multe etaje. Sînt căminele studențești, în astă-toamnă date în folosință, care adăpostesc cîteva mii de tineri și de tinere. „Înăuntru ai fost?" — m-a întrebat prietenul. Răspunsul tot el mi l-a dat: „Merită să vezi: camere cochete, confortabile, luminoase, bine încălzite, mobilă frumoasă. Să tot stai, să tot înveți... În asemenea ambianță te deprinzi să privești lumea și viața cu alți ochi; capeți încredere și o altă perspectivă... Căminul de pe Păcurari îl mai ții minte cum era el înainte de război? Dar cantina și masa? Din anii studenției toate astea te ajutau să te acomodezi cu perspectiva umilinței, cu mizeria vieții unui viitor Nicolae Manea, frînt în tăcere într-un oraș cu toamne putrede unde niciodată nu se întîmpla și nu putea nimic să se întîmple. Erau pe atunci băieți de la țară care, cînd plecau în vacanță acasă, socoteau că scapă din cămin ca dintr-o temniță..."

Dintr-un asemenea prezent viitorul lăstărea trist. Și nu-i de mirare.

La fabrica de antibiotice, trecînd prin halele imense strălucind în nichel și faianță, mi-am amintit de „industria" medicamentelor din Iașul de altădată, de „crema de lăcrămioare" a doctorului Beceanu, farmacist în hala mare, de vinul său tonic vîndut cu reclama unui tors de bărbat atletic care-și arăta proeminența bicepși la cinematograf, în pauză, pe ecran. Se alăturau acestei producții jalnice și hilare o sumedenie de alte alifii și pomezi netrebnice, în vreme ce aspirina, banala aspirină, purta crucea lui „Bayer" și era importată. Oricît l-ar fi admirat pe Poni ori pe Petru Bogdan, savanți ieșeni, neobosiți cercetători, studenții din acele vremi la ce puteau năzui? Cel mult la un post de profesor; altcum, ca să creezi, îți trebuiau capital, și firmă, și reclamă. Acum la fabrica de antibiotice creează colective alcătuite din tineri ingineri. Sînt foști studenți la Universitatea din Iași, mulți dintre ei elevii regretatului profesor Radu Cernătescu. Dar la Bîrlad, la fabrica de rulmenți; pe șantierele cele multe ale Iașului, ori la Roman la laminor, la Bicaz, la Săvinești, la Onești nu muncesc tot foști studenți ieșeni? Viitorul lor s-a născut dintr-un prezent plin de făgăduințe: din prezentul anilor construcției socialiste.

Despre acest prezent mare și luminos, purtînd în fiecare clipă a lui, asemeni mugurilor, splendoarea florii, vorbeam astă-toamnă cu Otilia Cazimir, privind pe fereastră căderea domoală a frunzelor. Stăruia un glas ușor și melodios la farmecul ancorării în ceasul trăit și pus să slujească omului. „Scriam — îmi spunea — cîndva, pentru o mină de oameni. Cartea era pe atunci și scumpă, și rară. Cititori — puțini. Uneori mi se întîmpla să mă simt asemeni unui vorbitor într-o sală cu doi-trei ascultători aduși de întîmplare. Azi cititorii sînt mii, zeci, sute de mii. Te ascultă și în fața lor te simți răspunzător. Dorești mereu să fii alături de ei, prezent între ei, să te simți cu ei o dată un om al vremii tale, cînd năzuințele cele mai nobile se împlinesc..."

Un distins intelectual ieșean, arheologul Petrescu-Dîmbovița, împărtășea opinii asemănătoare. Se referea la cercetarea arheologică de altădată, modestă, stîngheră, interesînd cîțiva oameni, de-i numărai pe degete. Astăzi și în acest domeniu studiile sînt vaste, antrenează sute de oameni, pasionează țărani simpli care fără nici o pregătire specială se dovedesc a fi nu o dată un sprijin pentru cercetători. Fără îndoială e vorba de o bază materială nouă și puternică, e vorba de o educație făcută între altele prin muzee valoroase, asemenea celor deschise și la Iași în „Palatul culturii". Rezultatele cercetărilor sînt pe măsura eforturilor. Dacă ar fi să consemnăm numai splendidul tezaur scitic, recent descoperit lîngă Cucuteni, încă ar fi o elocventă dovadă. „Numai un prezent mare poate da asemenea amploare cercetării trecutului", observa pe drept cuvînt profesorul ieșean. Și avea dreptate. Moștenirea înaintașilor și viitorul urmașilor numai un prezent mare le poate stăpîni. În acest prezent odrăslește în Iași munca avîntată pentru cucerirea viitorului, pentru împlinirea planurilor menite a face bătrîna cetate a Moldovei, așa cum a arătat tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej la adunarea de la universitatea ieșeană, „un oraș modern, un oraș nou, unul din cele mai frumoase orașe ale țării".

★

„Peste fulgurirea de flori și învăluirile de frunze moarte — scria odată Mihail Sadoveanu despre Iași — se înalță un suflet. Aceasta e justificarea și cununa neveștejită a acestui loc unic".

Sufletul Iașului oricine l-a simțit înaripat în astă-toamnă; o muncă plină de patos sălta vremile, înălțînd orașul spre lumina viitorului. La poarta anilor mii de oameni, mii de constructori nu băteau cerînd și așteptînd; muncind o aileau să se deschidă largă. Cu toții știu ce va fi, ce va trebui să fie Iașul; cu toții au convingerea nestrămutată că imaginea plăsmuită în planuri prin truda lor se va împlini întocmai. De aceea sînt mîndri și bucuroși foarte. Bucuria lor e contagioasă. De sufletul nou al Iașului socialist se simt legați toți cei ce-l cunosc, toți cei ce-l stimează, toți cei ce-l doresc în veșnică tinerețe, ca merișorul pururi verde. Tuturor acestora, în astă-toamnă Iașul înveșmîntat în schele, cu mistria în mînă, le-a fost mai drag și mai aproape. În frumusețea toamnei au aflat strălucind înnoitoare munca omenească și gîndurî îndrăznețe săgetînd viitorul.

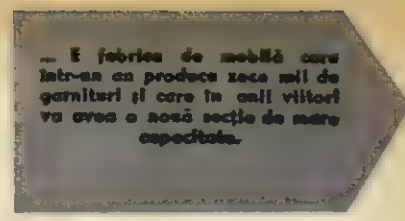

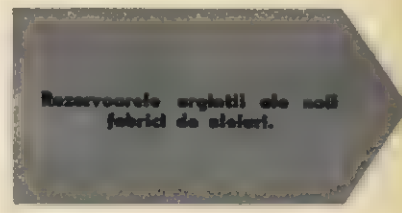

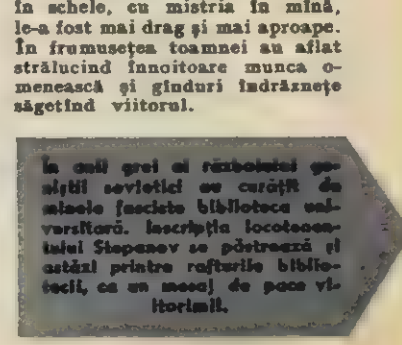

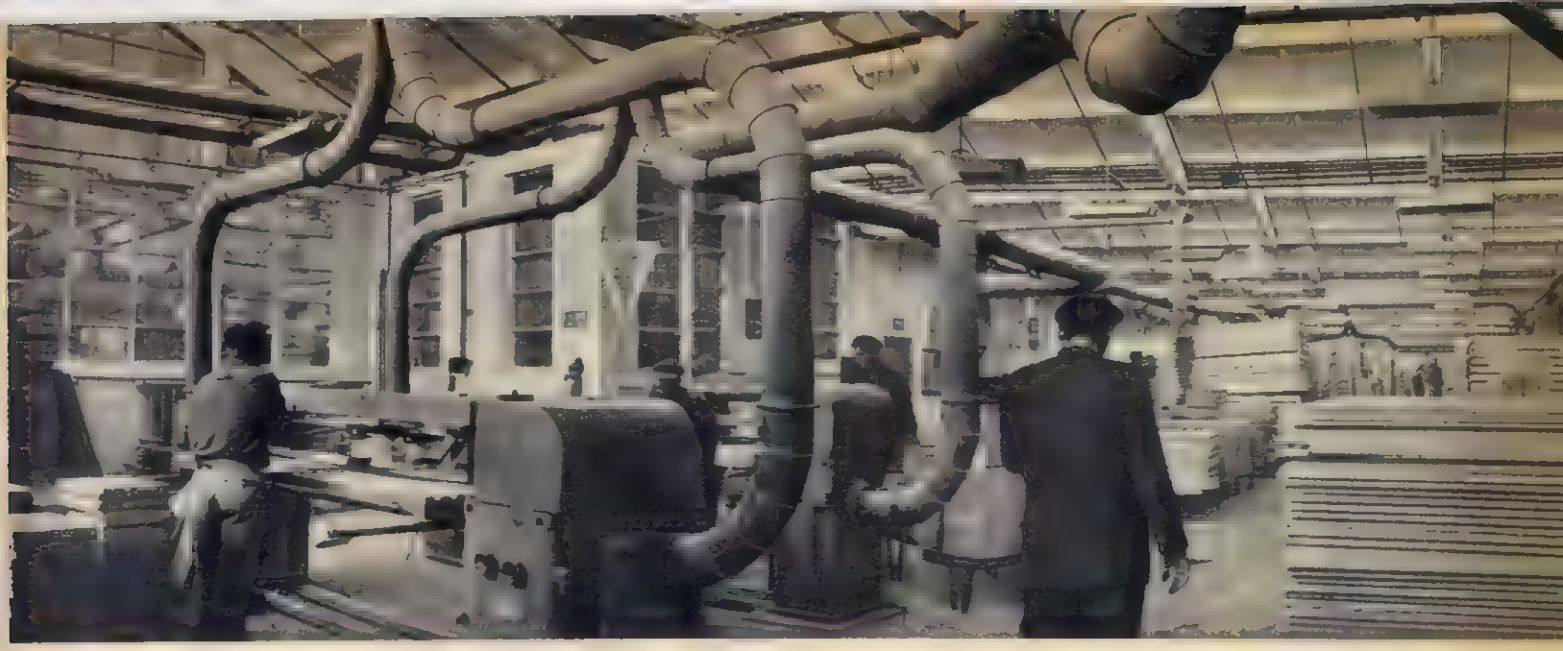

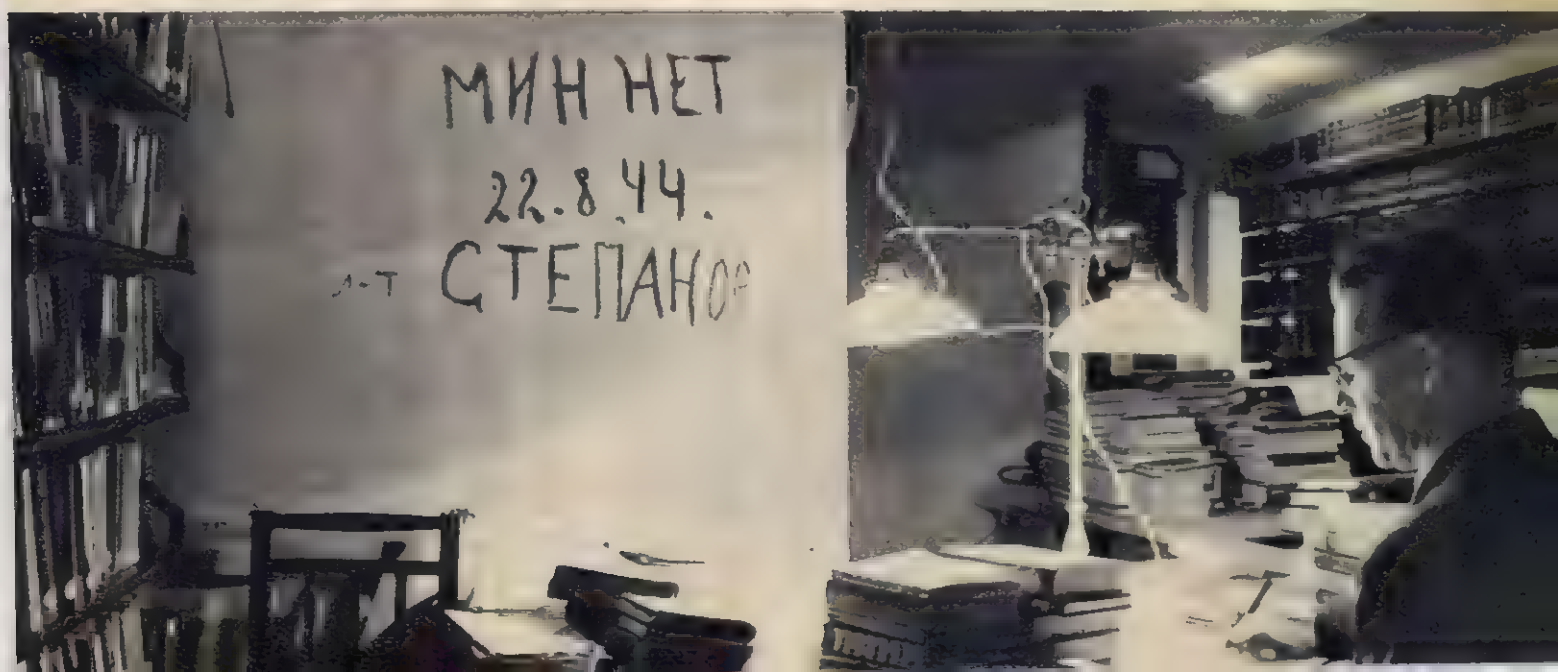
МИНЧЕТ
22.8.44.
СТЕПАНОВ

CARTI

H. Rohan: ECHIPA 53

Reporter harnic, H. Rohan surprinde în recentul său volum de reportaje forța ofensivă a noului. Imaginea antitetică trecut-prezent, utilizată adecvat, ilustrează în limbajul convingător al faptelor și al cifrelor saltul uriaș pe care l-a făcut în acești ani poporul nostru pe calea progresului și a bunăstării.

Înnoirile revoluționare te întîmpină pretutindeni, iar reportajului — cronicar pasionat al actualității — nu-i rămîne decît să le explice geneza și devenirea. Așa procedează H. Rohan cînd evocă marile succese ale industrializării socialiste (Universitatea oțelarului — *Reșița*, Rulmenții împotriva inerției — *O vizită prin Bîrladul de astăzi* s.n.).

Pentru a ajunge la zilele noastre, scriitorul nu ocolește clipele frămîntate ale nașterii prezentului. El se adresează evenimentelor trecutului de luptă al clasei muncitoare spre a pune în lumină rădăcinile înfăptuirilor măreațe de azi. Astfel, întîmplări ale anilor 1905 și 1917 reînvie sub ochii noștri ca file de istorie trăite. Tot astfel și Bucureștiul insurecției armate de la 23 August 1944; înveșul eroic al evenimentelor de atunci ni se comunică viu, autentic.

O justificată atenție acordă reporterul proceselor morale ale omului nou, constructor al socialismului. Formarea conștiinței înaintate, entuziasmul tineresc al constructorilor, satisfacțiile născute din încrederea în ziua de mîine — iată numai cîteva din temele ciclului „Cine face pîinea". Din cadrul lui am desprins pentru expresivitatea viziunii și concretizarea ei artistică reportajele Echipa 53 *și* Un produs românesc la export: bucuria de a trăi.

Concluziile se degajă firesc, sugestiv. Uneori, însă, metoda notațiilor precipitate se dovedește inadecvată: ea duce la consemnări superficiale, la însăilări lipsite de relief, ca în cazul schiței-reportaj Pedagoga cu ochi albaștri.

Dincolo însă de asemenea obiecții și de alte cîteva de ordin stilistic, volumul Echipa 53 *vorbește atrăgător despre oamenii și faptele prezentului socialist și constituie o frumoasă realizare în activitatea scriitoricească a lui H. Rohan.*

H. ZALIK

TEATRU

La Brașov: „SECUNDA 58"

Piesa „Secunda 58" a lui Dorel Dorian a văzut luminile rampei și la Brașov, prilejuind teatrului din localitate deschiderea unui nou sezon.

Prin mijloace simple dar sugestive, fără a recurge la aglomerări scenice greoaie și inutile, regizorul Ion Simionescu a reușit să țină mereu în scenă atmosfera specifică unui mare șantier; de asemenea, interpretarea dată textului de către actori a evidențiat în mod clar ideea piesei: răspunderea față de tine însuți, față de prieteni și colectiv.

Astfel, în Lupu Aman actorul Emil Siriținoviei a întruchipat cu convingere imaginea unui secretar de partid adînc înțelegător pentru problemele oamenilor și ale șantierului. În Domnica Rotaru, astrița Sicia Popescu-Puican a dat de asemenea adîncime personajului, fără a știrbi cu nimic din prospețimea lui [illegible].

Scenă din spectacol.

Au fost evidente eforturile lui C. Voinea-Delast de a-l aduce în scenă pe Banu Mareș așa cum e el. Insistînd însă prea mult pe o anumită duritate a personajului, actorul nu a pregătit apariția din final a adevăratului Banu Mareș. Același lucru se poate spune și despre Dumitru Drăgan, care a accentuat inutil trăsăturile negative ale lui Ștefan Mareș, interpretînd uneori exagerat impulsivitatea personajului, prin țipete și gesturi stridente, supărătoare. Convingătoare, scena dintre Ștefan Mareș și Lupu Aman. Posibilități de remediere există deci. Mai multă pondere, mai multă interiorizare, și C. Voinea-Delast împreună cu Dumitru Drăgan vor aduce în scenă mai bine pe adevărații frați Mareș. În rest, în roluri „mici" dar pline de tîlc, artiștii emerit Dem. Morcuzan a însuflețit cu subtilitate un pasionat inginer Tunoiu, Doina Tamaș — o sinceră Valy, Vasile Mureșan plin de căldură în Dumitru Ailincii, E. Mihăilă-Brașoveanu și Ion Vătămanu — corespunzători în cei doi tineri bănoși, veniți să se angajeze pe șantier, și Maria Maximilian — o îndurerată și sobră Ana Petrescu. Recomandăm actorului Flavius Constantinescu, care îl interpretează pe șoferul Cristescu, să-și acordeze vioara cu celelalte roluri „mici", rezumînd la stridențe.

Deci, e de reținut că Teatrul de Stat din Brașov a realizat cu acest spectacol un dublu succes: a servit bine piesa lui Dorian și — prin aceasta — în secunda 58 a redat curentul „întrerupt" în stagiunea trecută...

D. ALEXANDRU

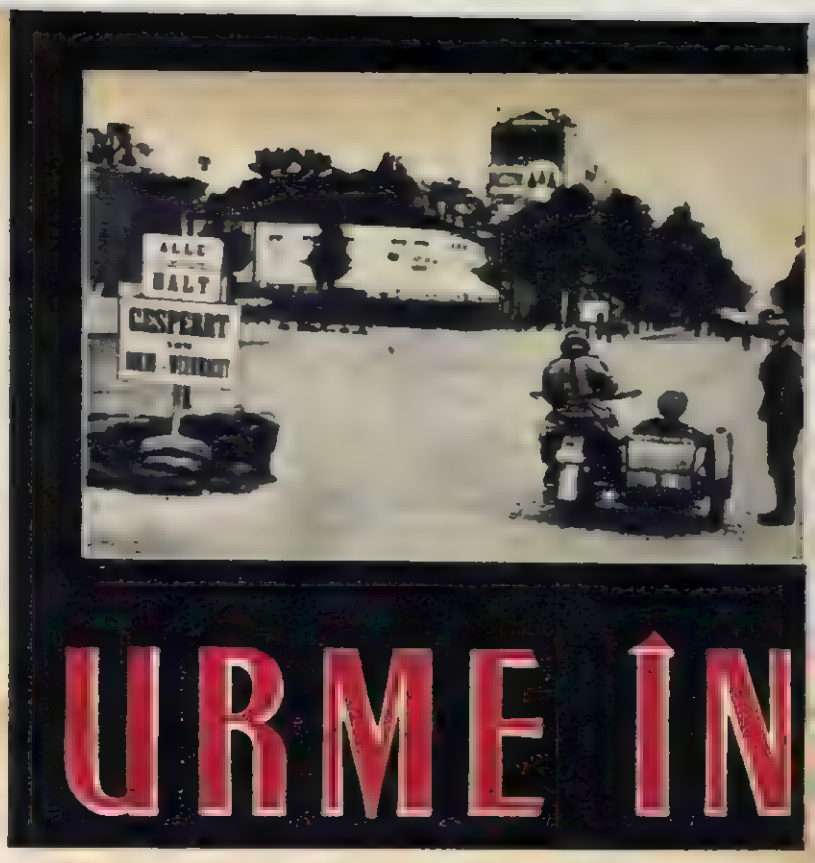

URME ÎN

de Madeleine RIFFAUD

Madeleine Riffaud este o cunoscută publicistă franceză, colaboratoare a ziarului „l'Humanité". În anii războiului ea a luat parte activă la mișcarea de Rezistență din Franța. Arestată de Gestapo în vara anului 1944, ea a fost condamnată la moarte prin împușcare. Eliberarea Parisului a salvat-o. Madeleine Riffaud este autoarea unor emoționante reportaje din timpul războaielor din Vietnam și din Algeria, ca și din timpul agresiunii de la Bizerta.

Trebuie să vorbesc! Căci cuvintele sînt o armă.

Fac parte dintre cei care au văzut moartea cu ochii, dintre cei care și-au văzut frații uciși alături de ei. Oamenii cu un asemenea destin nu se tem pentru ei; nu li se poate întîmpla ceva mai rău. Tocmai pentru că am supraviețuit, datoria noastră este să vorbim în numele celor care nu mai pot s-o facă.

În urmă cu mai bine de șaptesprezece ani, Parisul a fost eliberat de sub jugul hoardelor naziste. Nu mult după aceea Armata Sovietică a înălțat drapelul victoriei deasupra Berlinului. Eu însămi am fost eliberată ca prin minune din mîinile Gestapoului, tocmai în momentul cînd urma să fiu executată împreună cu alți tovarăși din Rezistență.

Aveam doar 19 ani cînd naziștii m-au prins lîngă un SS-ist pe care-l ucisesem. Am cunoscut toate grozăviile „interogatoriilor" și ale temnițelor. O dată cu mine a fost arestat și un adolescent care avea pe atunci 17 ani. Îl chema Jean Pierre Mulot și făcea parte din grupa de care răspundeam, formată din studenți participanți la mișcarea de Rezistență. Era aproape un copil, dar ucisese mulți naziști pentru a răzbuna victimele Oradour-ului.

La început m-au torturat sub ochii adolescentului, spunîndu-i-se că dacă face mărturisiri vor înceta să mă chinuie. El însă tăcea. Tăceam și eu. Apoi l-au torturat pe el sub ochii mei, căutînd să-mi frîngă voința. Copilul acesta, căruia călăii îi rupeau mîinile, își îndrepta spre mine privirea hotărîtă, privirea unui bărbat în care se citea doar atît: taci!

Jean Pierre Mulot a murit ca un erou. Una dintre milioanele de victime ale naziștilor...

★

După eliberare, credeam, ca și alți tovarăși mai tineri, că nazismul a luat sfîrșit pentru totdeauna, că niciodată nu se va mai repeta pe pămînt această grozăvie, că omenirea va privi fără neliniște înainte, că războiul căruia i-am supraviețuit a fost cel din urmă. Armata Sovietică a învins, poporul francez și-a recîștigat independența națională, iar Charles de Gaulle însuși a salutat minunata, buna alianță cu Țara Sovietelor...

Dar cum s-au desfășurat evenimentele mai tîrziu? Datorită politicii cercurilor guvernante franceze, Tratatul sovieto-francez încheiat în 1944 a fost anulat. În schimb, în pofida indignării poporului francez, trupele vest-germane și-au făcut reapariția pe pămîntul Franței, cu aprobarea guvernului. Germania lui Adenauer — revanșardă, reînarmată, înzestrată cu arma rachetă — amenință să împingă din nou lumea într-un război și mai îngrozitor.

Am doborît hidra fascistă cu mai multe capete, dar nu toate capetele ei au fost retezate.

Cînd mă aflam în casa morții din Paris, unde Gestapoul își tortura victimele, nu m-am gîndit nici o clipă că va veni o vreme cînd polițiștii țării mele vor tortura în aceeași casă odioasă

Poporul francez nu poate uita anii întunecaţi ai ocupaţiei naziste, cu patrulele hitleriste cutreierînd străzile pustii (stînga), cu listele ce aduceau zi de zi doliul în casele patrioţilor francezi (dreapta). Şi totuşi astăzi De Gaulle face casă bună cu revanşarzii vest-germani.

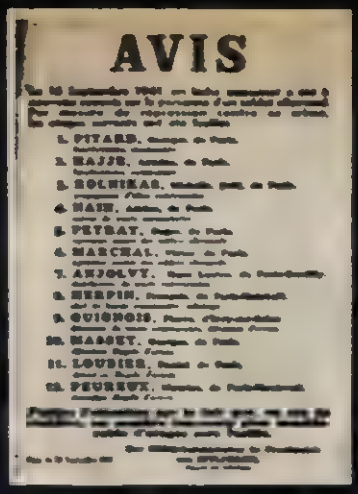

AVIS

1. PITARD,
2. HAJJE,
3. ROLNIKAS,
4. HAIN,
5. PETRAT,
6. MARCHAL,
7. ANJOLVY,
8. HERPIN,
9. GUIGNOIS,
10. MASSET,
11. LOUBIER,
12. PEUREUX,

O imagine înfiorătoare din timpul activităţii legiunii străine în Vietnam. Mai este nevoie oare de vreun comentariu?

SÎNGERATE...

oameni vinovaţi doar de faptul că luptă pentru independenţa patriei lor. Totuşi acest lucru se petrece astăzi la Paris. Se petrece din cauza războiului din Algeria. Francezilor participanţi la mişcarea de Rezistenţă le-au luat locul în camerele de tortură de la Paris algerienii. „L'Humanité", în ciuda faptului că poliţia a confiscat multe din numerele sale şi în ciuda numeroaselor persecuţii judiciare la care a fost supus, a adus la cunoştinţa poporului adevărul. Ziarul a reuşit să obţină ca o parte din temniţele de la Paris ale călăilor să fie închise. O parte, întrucît este clar că torturile vor înceta abia o dată cu terminarea războiului murdar care le-a generat.

Una din cauzele principale ale renaşterii fascismului în Franţa o constituie războaiele ei coloniale. O, eu cunosc aceste războaie! În cei 15 ani de activitate

Bizerte, 1961. Zeci, sute de cadavre (jos). „Opera" cui? A fascistilor colonialisti francezi. O dovedeşte şi semnul înscris într-un cerc (emblema O.A.S.), încrustat cu vîrful baionetei pe pieptul unui patriot tunisian ucis (dreapta).

Patrioți algerieni în fața plutonului de execuție. Metodele paraștiților francezi nu se deosebesc, precum se vede, de cele ale hitleriștilor.

gazetărească — de atunci de cînd datorită partidului comunist am început să scriu — am văzut destule suferințe aduse de fascismul francez popoarelor care luptă pentru drepturile lor. În Vietnam am văzut o țară transformată în „pămînt pîrjolit". I-am văzut acolo pe aceiași polițiști francezi-fasciști care m-au torturat cîndva pe mine. Din serviciul lui Hitler ei au trecut în serviciul legiunii străine franceze, perfecționîndu-și mai mult tehnica lor barbară. Ei i-au ars cu napalm pe vietnamezi. I-au ars nu numai pe bărbații-ostași, dar și pe copii. Lîngă Hanoi am văzut un spital plin de femei arse de napalm.

La aceste imagini de groază ce mi s-au întipărit pentru totdeauna în memorie, s-au mai adăugat fapte similare de ferocitate comise de parașutiștii francezi în Algeria — țară unde de 7 ani se desfășoară un război sîngeros — și, în sfîrșit, imaginile și mai înfiorătoare din Bizerta a căror martoră am fost recent.

Vorbesc acum nu numai în numele lui Jean Pierre, cel chinuit de moarte de naziști sub ochii mei. Aș vrea să strig și în numele mamei algeriene căreia soldații i-au răpit din fața colibei un prunc înfășurat în zdrențe, ca să joace cu el fotbal. În numele bătrînului orb algerian, care îngîna cîntece ale poporului său în colțul străzii din Kasbah și care pentru această vină a fost aruncat în temniță. În numele comunistului algerian Akașa, care a fost torturat cumplit în închisoare. Vreau să strig în numele tinerelor care lucrau ca transmisioniste în Armata de Eliberare a Algeriei. Aceste fete au fost capturate de parașutiștii francezi, dezbrăcate în pielea goală și batjocorite în fața întregului sat, înainte de a se da foc satului respectiv. În numele a șaizeci de mii de copii algerieni care se ascund undeva la graniță, în munții fără vegetație ai Tunisiei, copii care trăiesc în bordeie și visează să crească și să intre în rîndurile Armatei de Eliberare. În numele mamelor franceze cărora li se aduc în lăzi — ca niște jucării stricate! — osemintele fiilor lor mînați cu forța la război. În numele poporului meu care tinde spre o adevărată libertate și dreptate, care blestemă tot mai des America și casta colonialiștilor și își îndreaptă tot mai des gîndurile spre adevărații prieteni ai Franței.

Sînt mulți ani de cînd luptăm împreună împotriva unora și acelorași monștri cu chip de om — împotriva fasciștilor.

Noi, comuniștii francezi, am învățat dintr-o experiență amară să-i deosebim net pe fasciști. Fascismul nu are patrie. În timpul războiului cu naziștii, un trădător francez ne-a denunțat Gestapoului, pe Jean Pierre și pe mine. Aceiași trădători au fost apoi recrutați pentru războiul din Vietnam, unde s-au dedat la crime monstruoase. Acum ei îi torturează pe algerieni. Tot ei au nimicit bestial la Bizerta, în trei zile, 800 de bărbați, femei și copii.

Da, și în numele Bizertei trebuie să vorbesc. Lîngă colina pe care se află cimitirul musulman am văzut cum erau îngropate în grabă sute de cadavre, erau îngropate familii întregi. Cadavrele bărbaților aveau mîinile legate la spate. O dovadă că au fost uciși ca prizonieri. Am văzut în acest cimitir un copil care a fost ucis cu patul armei în timp ce dormea...

Și pentru ce aceasta? Pentru că De Gaulle vrea să mențină Bizerta „pentru Franța", să o mențină ca bază de agresiune împotriva poporului algerian, împotriva popoarelor Africii, ca bază de agresiune a N.A.T.O. împotriva țărilor socialiste. Franța a înmormîntat la Bizerta, o dată cu victimele nevinovate, și așa-numita măreție a unei orînduiri condamnate de istorie. La Bizerta a fost de asemenea înmormîntată posibilitatea colaborării dintre Franța și Tunisia, dintre Franța și popoarele africane. Dacă guvernul francez refuză să ducă tratative cu Algeria nouă, dacă războiul continuă, asta se datorește faptului că S.U.A., Franța și alte țări ale N.A.T.O.-ului vor să mențină în mîna lor bogatele zăcăminte de petrol și gaze din Sahara, s-o transforme într-o bază de experiențe atomice.

Cu fiecare zi fascismul face noi pași în Franța. În țară au loc din ce în ce mai dese acțiuni ale ultracolonialiștilor, dar guvernul nu întreprinde nimic pentru a instaura ordinea. În schimb, dacă un ziarist scrie adevărul, dacă demască mincinna — fie în legătură cu Berlinul, fie în legătură cu războiul din Algeria — ziarul este confiscat.

Atentatele fasciștilor împotriva democrației se înmulțesc, iar poliția gaullistă nici nu încearcă să le împiedice. Pe pereții Parisului apare tot mai des emblema organizației fasciste „Organizația armată secretă" (O.A.S.). Aceeași emblemă — o zvastică într-un cerc — am văzut-o pe corpul unui patriot tunisian executat la Bizerta. Emblema fusese „desenată" cu baioneta. Acum fasciștii visează să încrustează emblema lor pe fața Franței.

*

Adesea, la Paris, oamenii muncii mă roagă să le povestesc despre Uniunea Sovietică. Cu aceeași rugăminte mi s-au adresat oamenii și în Algeria. Pentru truditorii lumii, U.R.S.S. este o țară legendară — marele făanar al fericirii poporului.

În timp ce în unele locuri oamenii sînt arși de vii cu bombe cu napalm, Uniunea Sovietică trimite omul spre stele, pentru ca el să se întoarcă pe un pămînt și mai frumos decît cerul, pentru ca omul să nu mai fie lup pentru om, iar fascismul să nu mai existe. Popoarele vor decapita, vor lichida definitiv fascismul — această hidră cu mai multe capete.

Recent, lîngă Yalta, am văzut cum strălucește deasupra mării, sus în munți, flacăra de pe monumentul partizanilor sovietici care au luptat acolo în anii războiului. Noaptea, această flacără strălucește asemeni celei mai mari stele. Focul luptei pentru libertate luminează totul. Și această stea victorioasă va străluci cu fiecare zi tot mai puternic!

Dacă cei aflați azi la cîrma Franței încearcă să șteargă cu buretele crimele hitleriștilor, poporul francez nu le-a uitat și nu le poate uita. O dovedește și această demonstrație de la Mont-Valerien — locul unde au fost executați antifasciști francezi de către naziști. 25.000 de francezi adunați aci au protestat împotriva cîrdășiei franco-vest-germane.

actualități CINEMATOGRAFICE

„RĂZBOI ȘI PACE" din nou pe ecran

— corespondență specială pentru „Flacăra" —

de A. ANDREEV

Serghei Bondarciuk lucrînd la scenariul regizoral al noii versiuni cinematografice a romanului lui L. N. Tolstoi „Război și pace".

În lunile din urmă s-a constituit la studioul „Mosfilm" statul major de cineaști și specialiști (numărul lor e de ordinul zecilor), care vor colabora la una din cele mai ample producții cinematografice realizate pînă acum de primul studio al Uniunii Sovietice: se pregătește transpunerea pe ecran a romanului „Război și pace" de Lev Tolstoi.

O ecranizare precedentă a romanului — realizată în coproducție de cineaști italieni și americani — a fost apreciată în Uniunea Sovietică și în alte țări pentru calitatea interpretării, dar nu izbutise să cuprindă întreaga măreție a acestui monument al literaturii tolstoiene. Marile fenomene sociale au fost estompate în acest film de relațiile de familie ale eroilor. Era deci firesc ca cinematografia sovietică să-și propună sarcina de a da o versiune cinematografică mai completă și mai veridică marii epopei a patriotismului rus.

Misiunea de a duce la capăt această complicată ecranizare a fost încredințată cunoscutului artist Serghei Bondarciuk. Deși nu are la activul său decît o singură operă regizorală (magistralul film „Soarta unui om"), el a acumulat de-a lungul unei răsunătoare cariere de actor o experiență artistică multilaterală, în care filmele istorice („Taras Șevcenko", „Amiralul Ușakov" și „Corăbiile atacă fortărețele") dețin primul loc. De altfel, el însuși a mărturisit într-un interviu acordat revistei „Sovetski Ekran" că visa de multă vreme să realizeze un film după opera lui Tolstoi.

Printre colaboratorii cei mai apropiați ai regizorului se numără scriitorul Vasili Soloviov, autorul scenariului, operatorul Vladimir Monahov și pictorul Evgheni Kumanhov. Consultanți sînt colaboratorii științifici ai muzeelor și arhivelor tolstoiene, ai muzeelor istorice și militare.

Cunoscători de vază ai moștenirii literare a lui Lev Tolstoi, cercuri largi de cineaști și oameni de teatru au fost solicitați să propună regizorului pe interpreții cei mai indicați pentru multitudinea de personaje care animă vasta frescă istorică.

„SĂ NU UCIZI" și conspirația tăcerii

După cum se pare, publicul francez nu va avea posibilitatea de a vedea filmul regizorului Claude Autant-Lara „Să nu ucizi". O veritabilă conjurație și-a propus să îngroape fără drept de apel ultima operă a cunoscutului regizor francez. Inspirată de Serviciul psihologic al armatei, campania aceasta e sprijinită în mod activ de cercurile guvernamentale în frunte cu însuși ministrul Culturii, dl. Malraux, și e acompaniată de corul presei reacționare.

Tema filmului are pentru ce să indispună un guvern interesat în prelungirea războiului din Algeria și în pregătirea spiritelor pentru un nou conflict mondial.

Eroul este un tînăr care refuză să se supună serviciului militar, pentru a nu încălca porunca din decalog: „Să nu ucizi". E trimis în judecată. În aceeași ședință a tribunalului militar este judecat și un seminarist german care, fiind sub arme în ultimele zile ale ocupației naziste în Franța, a ucis pe un tînăr membru al Rezistenței. În timp ce preotul e achitat pe motiv că n-a făcut decît să execute un ordin, tînărul nostru e condamnat la închisoare, în numele apărării „moralului armatei". În fața duplicității reprezentanților bisericii care, ca martori la proces, binecuvîntează cu egală ipocrizie ambele atitudini, credința religioasă a tînărului se prăbușește. De aici înainte, atitudinea sa e dictată doar de conștiința lui omenească.

Regizorul a fost nevoit să accepte, cu riscul de a fi taxat drept autor de filme comerciale, o serie de comenzi, ca să poată agonisi mijloacele necesare realizării acestei opere mult visate. Fără a depăși un punct de vedere individualist și exprimînd o concepție naiv pacifistă, autorii reușesc totuși prin acest film să atragă atenția publicului asupra problemei războiului și a păcii.

Filmul „Să nu ucizi" a fost turnat în studiourile italiene și iugoslave, în condiții aproape conspirative, pentru a nu suscita înainte de vreme ostilitatea autorităților franceze. Apariția pe ecranul Festivalului de la Veneția a filmului realizat de Claude Autant-Lara a fost marcată de noi incidente „diplomatice". Pentru a nu-l supăra pe domnul Malraux, direcția Festivalului a înscris sub culorile Iugoslaviei un film al cărui spirit și ai cărui realizatori — de la regizor, scenariști, actori și pînă la tehnicieni — au fost francezi. În ciuda eforturilor conjugate ale delegației oficiale franceze și ale presei de dreapta, care a incriminat realizarea artistică a filmului („neinspirată", pasămite), publicul i-a făcut o primire entuziastă determinînd juriul să-l distingă în cele din urmă cu Premiul pentru cea mai bună interpretare feminină, acordat actriței franceze Suzanne Flon.

Ana ECHIAN

Suzanne Flon într-o dramatică scenă din film.

Charlton Heston (Cid) și Sophia Loren (Chimena).

„CID"-ul în versiune cinematografică

„Nu mi-am propus să ecranizez tragedia lui Corneille — declară regizorul american Anthony Mann cu privire la recentul său film «Cid»-ul. Am păstrat, e drept, unele elemente ale fabulației, dar în concepția mea povestea legendarului erou al războaielor hispano-maure din secolul al XI-lea nu trebuie să îmbrace haina dramei psihologice. Filmul va avea un caracter realist documentar, dezvăluind metodele — nu întotdeauna «nobile și cavalerești» — prin care și-a creat faima acest ostaș temut și admirat atît de prieteni, cît și de dușmani".

UN SAT ÎNTREG

Un prim-ministru burghez și cîteva cucoane urîte ca mama dracului și-au înălțat acum cîteva decenii vile într-un sat de cîmpie, anonim, îndepărtat de calea ferată. Dar vilele se ridicau departe de bordeiele pălmașilor, pentru ca ecoul chefurilor boierești să nu fie auzit de calicii acestei așezări de țărani care, din tată în fiu, aveau trupurile roase de pelagră. Și totuși satul acesta de care vorbim — Mănciulescu îi spune și se găsește în raionul Găești — era cunoscut printr-un record pe care-l bătuse pe atunci: recordul pe țară în ce privește pelagra.

Vremea noastră a dat pașaport pentru veșnicie și pelagrei, și foștilor proprietari de vile. Țăranii din Mănciulescu și-au ridicat spinările și, conduși de comuniști, au declarat război sărăciei. În urmă cu cîțiva ani au înființat o întovărășire agricolă. Oameni care mai bine de jumătate de veac n-au mîncat niciodată în viața lor un codru de pîine — așa mărturisesc Dumitru Tănase și Ion Burete — au prins sensurile unei vieți noi. Începuseră să trăiască. Recoltele întovărășirii, destul de bune, le-au adus pe masă pîine mai bună și mai multă. În ultimii ani însă țăranii întovărășiți din Mănciulescu voiau să trăiască și mai bine. Cereau mai mult de la viață. Au aflat că la gospodăriile colective din jur se muncește mai bine, mai organizat, că munca în gospodăria colectivă e mai spornică și cu foloase mai mari. Adevărul acesta i-a determinat pe tot mai mulți săteni să spună: „Hai să transformăm întovărășirea în gospodărie agricolă colectivă!"

PÎNĂ LA TREI DIMINEAȚA

În iarna lui 1960, Marin Barbu, Marin Bobin, Vasile Stancu, Vasile Marin și alți numeroși țărani din Mănciulescu au făcut un drum lung. Au vizitat o seamă de gospodării colective. Au ajuns și la o colectivă ceva mai departe de satul lor, la cea din Căzănești. Citiseră ei în ziar că la gospodăria aceasta lucrurile merg cît se poate de bine. Dar voiau să vadă și cu ochii lor acest adevăr.

— Și ce-ați văzut, nea Marine?

— Păi dac-ar fi să-ți spun tot ce-am văzut, te-aș ține de vorbă pînă mîine-dimineață. Gospodăria asta e milionară. Am văzut niște grajduri ce mi-au luat ochii. Am numărat cu mîna mea 200 vaci de lapte. Recoltele lor, ce să mai vorbim? 3.000 kg grîu la hectar!

— Pe la colectiviști ați fost?

— Altfel nici nu se putea! Ne-au ospătat în toată regula. Știi ce case au? Înalță oamenii case pe ruptele. Dar toată noaptea n-am dormit.

— De ce?

— Mai întîi am stat la un pahar de vin pînă la miezul nopții. P'ormă gazda mi-a spus de-a fir-a-păr cum au muncit ei ca să ajungă la bogăție. Ne-a furat somnul abia pe la trei dimineața.

— Apoi?

— Apoi aproape că n-aș mai fi plecat de la Căzănești.

— De ce?

— Că mi-a plăcut tare mult. Stăpînul casei mi-a zis: „Dute, Marine, la tine în sat și ajută-i pe consătenii tăi să trăiască așa cum trăim noi. Faceți și voi colectivă! Ascultați-ne pe noi, colectiviștii, dacă vreți să fiți fericiți!"

— Și?

— Am făcut cale-ntoarsă la Mănciulescu. Eu și ceilalți consăteni; cu un singur gînd...

— Care?

— Să transformăm întovărășirea imediat în colectivă.

— Și?

— Cîte unii se mai îndoiau. Ziceau: „Mai vizitați și alte colective!" Da' nici eu nu m-am lăsat. Le-am zis-o: „Eu m-am convins ce-i colectiva. Am fost la Căzănești, la Jugureni, la Răteșți și încă la vreo cîteva colective. Dacă vreți, mergeți și voi!" Și s-au dus. La toate colectivele din jur s-au dus. Bine că s-au dus. Că s-au convins. Așa-i țăranul: să vadă adevărul cu ochii lui și să-l pipăie cu mîna... Dar tot sînt nițel supărat, deși acum sînt colectivist.

Cuvintele lui moș Dumitru Tănase:
— Fotografiați-mă, să am și eu o amintire din ziua cînd m-am înscris în colectivă.

— De ce?

— Cum de ce? Fiindcă n-am transformat mai de mult întovărășirea în gospodărie. De altminteri, la ora actuală, tot satul are regretul ăsta.

SĂ NE TRĂIASCĂ NEAMURILE!

Mulți dintre locuitorii din Mănciulescu au diverse neamuri prin satele din jur: unchi, veri, frați, cumnați. Neamurile acestea și-au adus o contribuție deosebit de prețioasă în formarea gospodăriei colective din Mănciulescu.

Ascultați-l pe Constantin Georgescu:

— Am un unchi la colectiva din Răteșți. Mă chema des pe la el să-i văd casa cu cinci camere și să mă uit la televizor. Ulti-

Familia lui Dumitru V. Manea, ca toate familiile din satul Mănciulescu, își schimbă destinul. Spre noua gospodărie colectivă sînt în drum acum toate căruțele din sat.

mele cuvinte pe care mi le spunea cînd plecam de la el erau acestea: „Vrei să trăiești ca mine? Fă-te colectivist!" După cîteva clipe, Constantin Georgescu îmi spune:

— Dar sînt supărat.

— Și dumneata? Pentru ce motiv?

— Că nu l-am ascultat pe nenea mai de mult.

Alt cetățean care regretă: Oprea Stan. Ascultați-l-și pe dumnealui:

— Eu zic așa: să ne trăiască neamurile! Știi dumneata de cînd mă învață frate-meu, care-i colectivist la Teiu, să calc pe urmele sale? Îi mulțumesc că m-a îndemnat să pășesc pe drumul ăsta nou!

Am o sumedenie de exemple de acest gen. Nu le mai înșir, întrucît toate demonstrează același lucru: traiul nou, tot mai îndestulat, al colectiviștilor acționează ca un magnet asupra țăranilor muncitori. Trebuie însă să fac cunoștință cu acest magnet. Așa cum au făcut foștii întovărășiți din Mănciulescu.

CA UN SINGUR OM

În ziua cînd s-a inaugurat — foarte de curînd — gospodăria colectivă din satul Mănciulescu a avut o mulțime de oaspeți: colectiviști din Mavrodon, Rătești Pătuleni și din alte sate. Oamenii aceștia n-au venit cu mîna goală. Au adus daruri diferite, inclusiv cîteva vedre de țuică bătrînă. Evenimentul — transformarea întovărășirii în gospodărie colectivă — se cuvenea a fi sărbătorit în toată legea.

A doua zi după inaugurare, munca pe un singur ogor mare a început cu însuflețire. Tot satul a ieșit pe cîmp ca un singur om. Oamenii voiau să cîștige ceea ce pierduseră pînă acum.

Statul e alături de această gospodărie tînără. Îi acordă credite pentru construcții, pentru vite. La ora actuală o seamă de colectiviști destoinici, tineri, au plecat din nou la gospodăriile colective din jur. Vor să învețe din experiența bogată a vecinilor lor ca să organizeze munca mai temeinic și în tînăra lor gospodărie. Consiliul de conducere, în care țăranii au ales pe oamenii cei mai pricepuți, se arată plin de inițiativă. Din primele zile au fost luate o seamă de măsuri: începerea unor construcții, fixarea unui loc pentru grădina de zarzavat în lunca Argeșului, înființarea unei stupării etc. Un început modest — vor spune unii. Da, dar cu perspective frumoase.

La Mănciulescu am stat de vorbă cu cel mai bătrîn om din sat. A ajuns la vîrsta patriarhilor (85 de ani) și îl cheamă Dumitru Tănase. Știe o mie de istorii și are un extraordinar dar de povestitor.

— Acum și eu sînt tînăr. Este?

— Este.

— Cu colectiva asta ce-o făcurăm, răsări și peste satul nostru o stea nemuritoare.

Frumos ai zis, moșule, gură de aur!

George CIOBAN

Fotografii de Ir. PROSAN

O călătorie în Republica GUINEEA

■ PRĂPASTIA CARE SEPARA GUINEEA „FRANCEZĂ" DE GUINEEA... GUINEEANĂ
■ UN MILIARD DE TONE DE BAUXITĂ ŞI CONSORŢIILE INTERNAŢIONALE
■ TRECUTUL COLONIAL, O FILĂ DEFINITIV ÎNTOARSĂ

Prima impresie care-l izbeşte pe călător la Conakry, capitala Republicii Guineea, este aceea a unei feerii de lumină: aci, pe malul Atlanticului, la 9° latitudine nordică, strălucirea soarelui ecuatorial pare amplificată de verdele intens al vegetaţiei.

Copacul de mango se învecinează cu cocotierul parcă tras prin inel, cu baobabul gigant şi, pe ţărm, cu arbori ciudaţi, cu rădăcini aeriene, care stau de strajă depărtărilor. În chip oarecum neaşteptat, coloritul viu al vegetaţiei luxuriante se reproduce în îmbrăcămintea cu falduri largi a femeilor. După obiceiul guineean, ele îşi poartă copiii legaţi de spate, astfel încît mama îşi păstrează mîinile libere, iar pruncul, cel puţin judecînd după expresia feţei, este încîntat de acest mijloc pe locomoţie.

Şoseaua şerpuind de-a lungul oceanului ne conduce spre centrul oraşului. Doar cu cîţiva ani în urmă, pe străzi se întîlneau puţini trecători; singur portul cunoştea o oarecare animaţie. De îndată ce de pe cargoboturi şi de pe vasele de pasageri debarcau europeni, ei se vedeau într-o clipită înconjuraţi, asediaţi de negustorai ambulanţi, de văcsuitori de ghete, de copii zdrenţăroşi care psalmodiau acelaşi cuvînt: *„Cadeau! Cadeau!"*

După război, francezii au construit la Conakry un aeroport şi cîteva blocuri impunătoare în care filialele unor mari companii franceze şi americane şi-au stabilit birourile. S-au deschis şi cîteva magazine, care ofereau celui căruia îi dădea mîna să le calce pragul un vast sortiment de mărfuri. Păstrînd proporţiile, şi cu un mic efort de imaginaţie, te-ai fi putut crede la Paris, cel puţin atît timp cît nu părăseai magazinul şi nu păşeai din nou pe trotuar, amestecîndu-te în mulţimea cu durerile şi bucuriile ei.

Centrul — cu fastuosul palat care servea drept reşedinţă guvernatorului francez, cu magazine elegante şi vile înecate în verdeaţă cu ultramodernul *Hôtel de France*, ale cărui terase umbrite de palmieri priveau spre ocean, spre bărcile pescarilor — simboliza pînă nu demult Guineea „franceză", huzurul funcţionarilor coloniali şi al agenţilor monopolurilor.

Cînd vizitezi însă periferiile şi suburbiile capitalei, care se întind pe o rază de mai mulţi kilometri, ai în faţă cealaltă Guinee, a poporului. Casele sărăcăcioase se transformă pe nesimţite în bordeie şi apoi în colibe ţuguiate, într-un totul asemănătoare acelora din satele de pescari de-a lungul coastei.

Desigur, în scurtul răstimp care a trecut de la cucerirea independenţei (2 octombrie 1958) contrastele, dureroasă moştenire a exploatării coloniale, nu au putut dispare.

GUINEEANUL LA EL ACASĂ

Am intrat în multe colibe ţărăneşti. De obicei ele sînt rotunde, fără geamuri şi fără hornuri, cu acoperişuri din paie sau din frunze de palmier. Cîteodată, atunci cînd — ore şi uneori zile în şir — se dezlănţuie furtunile tropicale, iar rafalele de vînt alternează cu aversele, acoperişuri stinghere zboară, parcă însufleţite, prin aer...

De data aceasta, deşi ne aflăm în anotimpul ploios, „spiritele" locului se arată binevoitoare, permiţîndu-ne să privim netulburaţi în jur.

În colibă, oamenii stau chirciţi pe pămîntul gol. Vatra o instalează de regulă pe o bucată de tablă chiar în interiorul colibei, astfel încît fumul se strecoară afară direct prin acoperiş. Aerul curat, care pătrunde printr-o singură uşă, nu reuşeşte niciodată să izgonească complet acest fum înecăcios şi persistent.

Mobilierul este redus la cea mai simplă expresie: un cufăr sau două, unde se păstrează „averea" familiei: îmbrăcămintea și cîteva modeste obiecte de toaletă. Oamenii dorm pe rogojini, rareori pe paturi.

Ne întreținem cu șeful satului, un fel se staroste care cumulează și funcțiuni religioase. Afirmația lui că are 12 neveste nu pare de fel exagerată în această țară, în care islamismul consfințește poligamia. Este un fapt obișnuit aici ca în restaurante, de pildă, bărbatul să intre întovărășit de două-trei femei, soțiile sale.

Șoferul automobilului cu care ne-am deplasat în satul de pescari — un tînăr de 20-22 de ani — nu are decît două neveste. Se pare însă că nu este încîntat de această situație. Receptiv la ideile noi și, în afară de aceasta, cu gîndul și la considerente practice, probabil că și-a spus cînd și-a luat a doua soție: „Adio, liniște a casei!" El întrevede certuri strașnice între cele două femei, gelozii ascunse, greutăți materiale. De ce totuși a făcut acest pas? L-au obligat părinții, obiceiurile...

...Printre palmieri se zăresc valurile surprinzător de calme ale oceanului. Oamenii se întorc în sat obosiți de la muncă; umbrele înserării învăluie brusc, ca la tropice, siluetele copacilor.

Cîțiva kilometri despart *Hôtel de France* și magazinele franceze de pe strada principală — cu instalațiile lor de aer condiționat și cu luxul lor orbitor — de satul de pescari în care ne aflăm. Cei cîțiva kilometri măsoară însă prăpastia care despărțea, doar cu cîțiva ani în urmă, poporul guineean de stăpînii colonialiști.

Să reluăm itinerarul pe care l-am parcurs, făcînd de data aceasta incursiunile de rigoare în istoria apropiată a acestei frămîntate țări.

GUINEEA FRANCEZĂ — SOCIETATE ANONIMĂ

Hôtel de France, construit în anii de după război, reprezenta insula cosmopolită a capitalei. Aci se întîlneau reprezentanți ai monopolurilor franceze, vest-germane și americane, ofițeri și administratori coloniali, mari plantatori francezi și comercianți libanezi (care de decenii dețin poziții importante în economia guineeană), corespondenți ai hebdomadarelor pariziene în căutare de „culoare locală" și de romantism exotic à la Francis de Croisset. Aci, la un pahar de whisky, se puneau la cale tranzacții de milioane, se vindeau și se cumpărau pachete de acțiuni ale societăților miniere, se schițau planuri de căpătuire rapidă.

Fiindcă Guineea însemna o uriașă, o excelentă afacere. Era vorba desigur de munți de banane, nuci de cocos, cafea de cea mai bună calitate. Toată gama de produse tropicale pe care acest pămînt roditor le furnizează din abundență desfătau ochii și îngroșau buzunarele marilor plantatori și comercianți și îndeosebi ale acționarilor trusturilor coloniale „Compagnie Française de l'Afrique Occidentale" și „Société Commerciale de l'Ouest Africain". Numai aceste două trusturi au realizat în 1954 un beneficiu de un miliard de franci francezi! Aceasta, într-o țară în care rația alimentară zilnică a populației, după însești datele oficiale, era de trei ori mai scăzută decît cea normală și unde 90% din copiii de vîrstă școlară nu călcau pragul școlii.

Comerțul colonial s-a dovedit, așadar, foarte profitabil — pentru unii. Dar mai existau și alte căi de căpătuială rapidă.

În Guineea aurul se găsește pe stradă. La figurat și, într-o anumită măsură, la propriu. Drumurile și șoselele țării sînt acoperite de prafuri roșiatice de laterit, o pulbere fină, pătrunzătoare, care se lipește de haine, se îndeasă în nări, îți pudrează părul. Lateritul, care își trage numele de la latinescul „later" (cărămidă), nu este altceva decît un concentrat natural de minereuri de fier și de aluminiu.

Fierul și aluminiul, iată ce atrăgeau în primul rînd monopolurile în Guineea. Zăcămintele de minereu de fier din peninsula Calum, lîngă Conakry, sînt apreciate la minimum trei sute de milioane tone; după unele calcule, ele se ridică la două miliarde de tone! În ceea ce privește bauxita, fără de care nu se poate concepe o industrie modernă, Guineea, cu un miliard de tone zăcăminte cunoscute, ocupă unul dintre primele locuri pe glob.

Organizarea extracției de bauxită și prelucrarea ei primară la fața locului, dată fiind bogăția depozitelor, s-au dovedit însă peste puterile francezilor, așa că s-a creat compania internațională „Fria", la care pe lîngă capitalurile franceze (reprezentate prin trustul Péchiney) mai participau, în dulce frăție, capitaluri americane, canadiene, elvețiene și vest-germane. Apoi compania a construit o mare uzină pentru producerea de aluminiă (oxid de aluminiu), care se transporta peste hotare, la uzinele de aluminiu.

PE UNDE HOINĂREAU LEOPARZII...

Am vizitat această gigantică uzină, situată într-o regiune muntoasă pitorească. Pe aci, doar cu cîteva luni în urmă, hoinăreau leoparzii — ne spune însoțitorul. În locurile unde se adăpau fiarele de pradă s-a ridicat o uzină ultramodernă, cu o capacitate de producție anuală de 480.000 tone de oxid de aluminiu. Este una din cele mai mari uzine de aluminiu din lume. Alături de corpul central s-au construit blocuri dotate cu tot confortul, o piscină, un mic restaurant pentru personalul francez, ingineri și tehnicieni. Totul strălucește în bătaia soarelui.

Este izbitor contrastul cu împrejurimile pustii, dezolante, și îndeosebi cu orășelul Kindia, de la care venim, cu căsuțele sale dărăpănate, cu străzile desfundate, cu populația sa muncitoare pe care deceniile de dominație colonială au condamnat-o la o viață de mizerie.

Consorțiul internațional „Fria" punea la cale afaceri grase. El intenționa să construiască și o hidrocentrală, a cărei energie să fie utilizată pentru producerea aluminiului la fața locului, mina de lucru ieftină a localnicilor promițînd mari beneficii.

Cucerirea independenței și

Legîndu-și copilul de spate, după obicelul guineean, și plecînd cu el la plimbare sau la lucru, mama este sigură că nu va avea surprize la întoarcerea acasă...

Conakry, capitala Republicii Guineea, un oraș al contrastelor.

Într-un trecut nu prea îndepărtat blocurile moderne din Conakry, ca acela din fotografia noastră, erau rezervate „stăpînilor", reprezentanţilor trusturilor străine şi funcţionarilor coloniali. Guineenii trăiau în cocioabe (dreapta).

Un sat lîngă Cancan.

orientarea guvernului guineean către exploatarea bogăţiilor ţării în interesul naţional au schimbat însă datele problemei. Uzina de aluminiu nu va mai fi construită de consorţiu. Guvernul studiază posibilităţile creării, în viitor, a unei industrii naţionale a aluminiului, considerate ca element integrant într-un vast plan de dezvoltare economică.

★

Independenţa a deschis poporului largi perspective de dezvoltare în toate domeniile.

Un vechi proverb african spune: „Lumea se sprijină pe trei stîlpi: „Ieri", „Azi", „Mîine". Lupta de ieri, încununată de succes, împotriva colonialiştilor francezi a făcut posibil acest „azi" al Guineei independente, în care munca constructivă a maselor pune temelia unui viitor luminos.

...Părăsim uzina „Fria", care se pierde încetul cu încetul la orizont. Contururile ei gigantice par desenate în tuş pe fondul golaş al dealurilor.

Doar cu puţini ani în urmă, administraţia colonială franceză în slujba monopolurilor mai ocrotea încă pe aceste meleaguri, cu forţa baionetelor, beneficiile de miliarde ale „Companiei franceze a Africii occidentale" şi ale suratelor lor întru exploatare.

Şi aceasta pînă în ziua cînd colonizatorii au fost izgoniţi şi Guineea Franceză a devenit, simplu, Guineea... guineeană.

„Ieri" nu mai poate reveni. Trecutul colonial este o filă definitiv întoarsă; poporul guineean îşi construieşte în condiţii de libertate şi independenţă viaţa sa de azi, priveşte încrezător spre viitor.

L. NIŢESCU

În numărul următor vom publica un al doilea reportaj despre călătoria în Guineea.

UN MOD DE VIAŢĂ ŞI LABA TALENTATĂ

Usio Sindhara e pictor şi vrea să ridice arta abstracţionistă japoneză la mari înălţimi. Pentru aceasta el „creează" într-un mod deosebit: îşi înmoaie capul în vopsea şi şi-l izbeşte de pînză. Dar nu acasă, între patru... pereţi (cine ştie ce-ar mai ieşi!), ci pe un stadion în faţa unui public amator de senzaţii — şi capete — tari! Ca să poată „crea", mărturiseşte el, face antrenamente de fotbal şi box...

Cesare (atîta doar — CESARE) e sculptor. E francez şi vrea să ridice arta abstracţionistă franceză la mari înălţimi. El are alte metode de „creaţie" decît colegul său japonez — ia automobile vechi, le striveşte cu nişte prese uriaşe şi ce iese se numeşte artă...

Un alt sculptor francez şi-a deschis o expoziţie umplînd diferite globuri de sticlă cu... gunoaie, aparate de ras electrice, deşteptătoare stricate şi altele...

Iar Yves Klein, alt pictor, a „revoluţionat" nu numai „arta", dar şi modalitatea de folosire a modelelor: stropeşte modelele cu diferite culori şi le pune apoi să se tăvălească pe pînză... Ce iese se numeşte „pictură".

Exemple ar mai fi multe. Toate tot atît de grăitoare: un mod de viaţă putred şi viciat nu poate genera decît o artă putredă şi viciată.

Recent, la galeria de artă Bianchini din New York — una dintre cele mai mari galerii americane — a avut loc vernisajul unei expoziţii şi lansarea unui nou mare pictor abstracţionist. Artistul, bolnav de pneumonie, n-a putut fi prezent la propria-i consacrare. Specialiştii în schimb, ridicîndu-l în slăvi, i-au compensat absenţa şi, după ce i-au întors operele şi pe faţă şi pe dos, au căzut de acord că stilul lui abstract indică o vădită „tendinţă spre forme circulare", păstrînd însă „forţa imaginaţiei şi nuanţele de culori dramatice care au caracterizat perioada anterioară" a aşa-zisei creaţii a pictorului. S-au făcut şi consideraţiuni de ordin „tehnic": artistul nu-şi intitulează operele în nici un fel, pentru a nu-i răpi vizitatorului dreptul la „proprii consideraţii", pictează în culori tempera, „neotrăvitoare", într-un „stil liber, fluid". Intrînd în viaţa lui particulară, i-au descoperit şi o pasiune suplimentară — tricicleta. Artistul locuieşte în Grădina zoologică din Cincinati şi e... cimpanzeu! Se numeşte Chimp Beauty.

Faptul în sine ne scuteşte de comentarii: o societate care a devenit, de fapt, preistorică, se slujeşte în artă de „laba talentată" a unui cimpanzeu. Interesant — în plus — e altceva, şi anume că în Occident s-au şi găsit „esteţi" care să elaboreze o „teorie comparată" a artei abstracţioniştilor bipezi şi patrupezi. Astfel profesorul W. Jenson, de la una din universităţile nord-americane, scrie că atît abstracţioniştii bipezi cît şi cei patrupezi „sînt extrem de necomunicativi, absolut lipsiţi de spirit de autoanaliză, sînt egoişti... le place să folosească efectele întîmplătoare..."

Şi — aici e aici! — el mărturiseşte, fără să-şi dea seama de marele adevăr pe care-l rosteşte, că „lucrările abstracţioniştilor patrupezi nu se deosebesc cu nimic de capodoperele confraţilor lor bipezi".

Într-adevăr, aşa e!

B. N.

Nu-i Chimp Beauty, ci un confrate londonez în ale „picturii".

POVESTEA UNUI IMPRIMEU

„Calitatea produselor depinde de activitatea pe care o desfășoară fiecare muncitor, inginer, tehnician la locul lui de muncă. Orice eroare de calcul a proiectantului, o greșeală a tehnologului, o neglijență a maistrului sau a muncitorului, lipsa de exigență a controlului tehnic sau lipsa de conștiinciozitate a celui care transportă produsele sau asigură depozitarea lor sînt cauze care dau naștere la mărfuri necorespunzătoare".

Din Directivele C.C. al P.M.R. cu privire la criteriile principale ale întrecerii socialiste în cinstea aniversării partidului.

Îți place rochia asta? Cu cîtă măiestrie au fost combinate în imprimeu elementele geometrice cu silueta florii! Cu cîtă pricepere au fost folosite în imprimeu culorile! Îți place pentru că e făcută pe gustul tău.

Anul trecut, industria a dat peste prevederile planului 10,8 milioane de metri pătrați de țesături și confecții din țesături în valoare de 937 milioane de lei. Astfel cerințele pentru frumos ale consumatorului au devenit — și devin — din ce în ce mai mari. E un lucru firesc: cu cît ți se pune la dispoziție mai mult și mai frumos, cu atît exigențele tale devin mai mari. Industria ține seama de acest lucru. Pentru a înțelege mai bine cum, să facem o scurtă vizită la fabrica „Mătasea populară" și la Fabrica de confecții și tricotaje-București.

Așadar, să începem cu

ÎNCEPUTUL

Și Ruth Prate, și Rodica Teodorescu, și Lucia Braun, și Lidia Han, și Zenovia Șerban creează desene la „Mătasea populară", sub conducerea Elenei Filip, șefa secției de creație. Dacă vizitezi secția, pe Rodica Teodorescu, de pildă, ai s-o găsești schițînd mereu pe hîrtia de desen, făcînd să apară aici o floare, colo un cerc, aici un carou, colo o linie — pur și simplu o linie dreaptă. Rodica gîndește, caută. Și fantezia prinde aripi și... ideea bate la ușă. Da, pe-aici pe undeva se conturează ideea viitoarei rochii de după-amiază.

— De ce rochii?

— Pentru că noi, cînd gîndim desenul imprimeului — spune Rodica — vedem în perspectivă cum va arăta rochia gata.

Așadar, munca de creație a unui desen e cît se poate de complexă. Mai întîi trebuie să știi pentru ce

Rodica Teodorescu caută, creează...

Astrid Buhlea și Felicia Tătaru au grijă ca desenul clișeat să fie identic cu cel de pe hîrtie. Apoi îl descompun.

Comisia internă de avizare, prezidată de Ion Crăciun, inginer-șef, în plină activitate.

creezi și pentru cine, care va fi articolul pe care-l vei decora (mătase naturală, vegetală, poliamidică etc.), care va fi contextura articolului, care va fi croiala rochiei, care sînt cele mai solicitate culori ale anului. O dată stabilite aceste condiții, te apuci să schițezi o dată, de două ori, de cincisprezece ori, pînă găsești elementele decorative și culorile. Abia acum le legi într-un spațiu oarecare, în așa fel ca ele să se armonizeze cît mai bine pe fond. Abia acum unul din cele 180 de noi desene, în 24 de poziții coloristice (prevăzute în planul de măsuri tehnico-organizatorice privitoare la lupta pentru calitate), începe să prindă viață.

Și acum,

PRIMUL EXAMEN

— Nu vezi? Bate în albastru!

— Și cercurile-s prea mari! Mai ai în colecție așa ceva! Nu-ți ajunge? Prea multă geometrie!

creatorii lor. O cît de mică denaturare duce, pur și simplu, la rebutarea imprimeului.

— Și apoi?

— Apoi se execută șabloanele, se retușează din punct de vedere tehnic, se multiplică; șabloanele se lăcuiesc, iar desenul, pentru foarte puțin timp, transformat în site,

INTRĂ DIN NOU ÎN CREAȚIE

— Tocmai acum, tovarășă Filip, cînd e gata-gata să se metamorfozeze din desen în metraj?

— Da — a început să explice Elena Filip. Cînd partidul a pus problema calității, fabrica noastră și-a propus o serie de măsuri tehnico-organizatorice — 43 la număr. Una dintre ele repartiza secției de creație o masă de imprimat mostre și prevedea întregirea colectivului de creație cu un maistru, două imprimere și un laborant. Faptul este cît se poate de important. După ce pi-

raclul, atunci culorile ies murdare, iar imprimeul... nu mai iese. Mai mult chiar. Dacă Marin Pătrășcoiu nu are grijă de calitatea aburului, de respectarea duratei de vaporizare pînă la secundă, atunci culorile imprimeului nu se fixează! Dacă meșterul Dumitru Cruceanu și ceilalți de la spălătorie nu și-ar transforma meseria în artă, tonul, nuanța culorilor, ceea ce dă viață imprimeului, s-ar... spăla! După cum, dacă Zaharia Constantin de la apretură n-ar ști să finiseze, să calce artistic, imprimeul ar ieși pe poarta fabricii tocmai așa cum trebuie ca... să nu placă! Și ca să poată ieși pe poarta fabricii... plăcut, artă face și Tereza Fodoi de la controlul calității. Artă plus exigență. O exigență în raport cu gustul publicului consumator.

Deci, ținînd seama de marea atenție și conștiinciozitate subordonate efectiv calității, putem spune că un lucru apropiat de artă se face nu numai în secția de imprimat, ci și la vaporizare, la spălătorie, la apretură, la controlul de calitate — pe tot firul tehnologic.

Și acum,

DESENUL SE TRANSFORMĂ... ÎN DESEN

Lucrul îl putem constata la secția de creație-rochii a Fabricii de confecții și tricotaje-București. Desenul nostru de la început a ajuns în această secție sub formă de metraj. Un eșantion este luat în primire de Aurora Variaam (sau de Lote Bobușanu, sau de Dora Cojocaru) — creatoare de modele. Ca și creatoarele de la „Mătasea populară", ele schițează și schițează pînă ce, încetul cu încetul, rochia începe să se contureze. Din materialul acesta, de pildă, se poate face o rochie cu fusta dreaptă, dar lejeră în direcția șoldului prin pense libere în talie.

— Și la noi, la fel ca la „Mătasea populară" sau în alte părți, desenul este supus unei discuții organizate. După ce-i aprobat se trece la executarea modelului, iar acesta este supus, la rîndul lui, unor comisii din fabrică și din afara fabricii. Apoi își continuă drumul în producție, în magazine — ocazional, la... al III-lea Pavilion de mostre, stîrnind aprecieri unanime și, în fine... la dv. acasă.

D. NICOLEANU

Fotografii de A. MIHAILOPOL

S-a pus familia pe capul bietei femei s-o convingă să nu-şi ia imprimeul! Ei bine, nu ne aflăm în nici un magazin şi nimeni nu vrea să cumpere nimic. Ne aflăm într-o şedinţă, tot la „Mătasea populară", unde consiliul artistic al fabricii, numit „comisia internă de avizare", discută (de două sau de patru ori pe lună) desenele nou create. Din comisia internă de avizare fac parte: ingineri, tehnicieni, creatori, desenatorii de la clişee, şeful serviciului tehnic, inginerul şef, muncitori şi funcţionari. O dată aprobat (cel respins nu mai intră în discuţia noastră), desenul trebuie să treacă un alt examen: „comisia mixtă de avizare", formată din reprezentanţi ai industriei, comerţului, Uniunii artiştilor plastici, UCECOM-ului. Aici judecata e mai amplă; ea se face în raport cu colecţia de desene produse pe plan republican, cu solicitările venite din întreaga ţară. O dată aprobat, desenul se fotografiază. Numai că

DESENULUI NU I SE CERE SĂ ZÎMBEASCĂ

Toaleta — în acest sens — i se face la secţia film. Aici desenul e luat în primire de Olga Marinescu. Apoi intră pe mîna altor desenatoare: Astrid Buhlea şi Felicia Tătaru sau a colegelor lor.

— Îl redesenaţi?

— Nu. Îl... descompunem. În secţia noastră, desenul este interpretat şi fiecare culoare este „detaşată" pe un alt clişeu. Noi trebuie să reproducem fiecare mişcare de pensulă, fiecare linie şi liniuţă, fiecare punct, aşa cum le-au conceput meşte avizul comisiei, desenul trece la masa de imprimat mostre. Aici el este supus unei a doua creaţii, iar Ruth Prate sau Rodica Teodorescu sau colegele lor au posibilitatea să-l vadă „pe viu", transformat din desen în imprimeu. Aici, ele scot în relief valoarea artistică a creaţiei de pe hîrtie, se inspiră încă o dată, caută şi găsesc cele mai fericite soluţii şi cea mai corespunzătoare formă artistică de prezentare. Şi, în fine, desenul intră

CU ADEVĂRAT ÎN PRODUCŢIE

Adică în secţia de imprimat. Dacă vreţi, se poate spune că această secţie e un atelier mecanic de pictură. Iar despre şefa secţiei de imprimat de la „Mătasea populară", Ana Weisenberg, putem spune că e un pictor care foloseşte în loc de pensulă, cunoştinţele tehnice. De altfel, în această secţie toţi muncitorii — fie că e vorba de meşterul Mircea Dumitru sau de Maria Ştefan, de Estera David sau de Florica Băzălău — sînt în felul lor pictori, artişti. De modul în care întind ei materialul pe masa de imprimat, de modul în care repartizează culoarea, care trebuie să fie „purtată" egal, de modul în care respectă culoarea depinde reuşita imprimeului. Muncitorul foloseşte în loc de pensula pictorului racla — un băţ care întinde culoarea. Dar cîtă măiestrie îţi trebuie să plimbi acest instrument pe masa de imprimat! Pentru obţinerea tonurilor, fiecare culoare vine trasă de mai multe ori, potrivit cu însemnările fişei tehnologice. Dacă după fiecare tragere nu speli „artistic"

„Cu noi nu-i de glumit" — spun ştampilele. Adică, pe poarta calităţii nu trece decît ce-i bun.

...Apoi în magazine şi, în fine, la dumneavoastră acasă.

Aurora Variasm schiţează şi schiţează, pînă ce rochia începe să se contureze.

Ana Weisenberg (a doua din stînga), pictorul fără pensulă...

Noutăți ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE

VATĂ DIN... PIATRĂ

În orașul Alma Ata a fost dată în exploatare o fabrică de vată minerală obținută din piatră. Procesul de fabricare este relativ simplu. Piatra fărîmițată este topită într-un cubilou. Vaporii de apă transformă în picături minuscule jetul de material topit, iar picăturile se transformă în fire extrem de subțiri, care sînt răcite și ajung într-un stelaj special. În felul acesta se obține un material fibros de culoare cenușie, foarte asemănător cu vata. El este folosit de constructori pentru izolații fonice și termice la construcția de locuințe și pentru izolarea conductelor de aburi de la centralele electrice.

TREBURILE UNUI CREIER ELECTRONIC

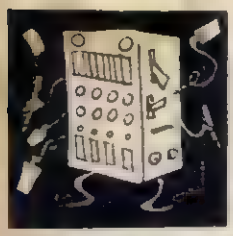

Pentru îmbunătățirea, raționalizarea și accelerarea unor operații administrative, economice, financiare și tehnice ale sistemului energetic al Austriei se folosește un calculator electronic care execută următoarele operațiuni: decontează energia electrică consumată de abonați, calculează salariile, contabilizează materialele, ține evidența costului lucrărilor de investiții și de întreținere, întocmește statistici, socotește pierderile.

Calculatorul electronic este folosit și pentru rezolvarea a numeroase probleme tehnice.

BĂI CALDE PENTRU PEȘTI

În R.S.S. Lituaniană, pe malul eleșteelor, se construiesc căsuțe mici în care vor locui peștii în timpul iernii. Pereții dublii ai acestor clădiri vor adăposti carații și crapii tineri, ajutîndu-i să treacă cu bine anotimpul friguros.

Datorită acestei metode, se vor obține în viitorul apropiat 14.000 chintale de pește anual, de 7 ori mai mult ca în prezent.

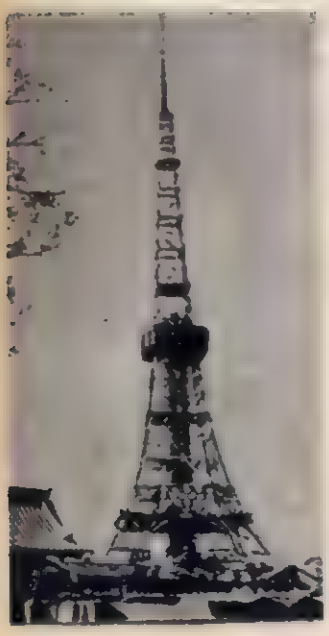

O COPIE A TURNULUI EIFFEL

...este turnul de televiziune din Tokio. Avînd o înălțime de 333 de metri, el este cu 33 de metri mai înalt decît originalul parizian. Totuși, la construcția lui au fost folosite „numai" 3.600 de tone de oțel și 1,2 milioane nituri, în timp ce la construcția turnului Eiffel s-au utilizat 7.300 de tone oțel și 2,5 milioane nituri.

ULTRASUNETE

UN CONTROLOR ATENT

de ing. Mircea GRUMĂZESCU
secretar științific al Comisiei de acustică a Academiei R.P. Române

„Aparatele în funcțiune. Frecvența 20 de kiloherți, impulsuri repetate la intervale de 60 milisecunde"...

O scurtă înștiințare, o manevră a cîtorva manete, o apăsare pe un buton, și dispositivele de măsurare încep să funcționeze. Cercetătorii urmăresc cu atenție încordată indicațiile aparatelor. Pe baza lor vor putea deduce calitățile acustice ale sălii de spectacol examinate în laborator. O sală adusă într-un laborator?! Da, numai că de fapt controlul acusticii sălii se face pe un model redus al acesteia, pe o machetă, iar în loc de sunete se folosesc ultrasunete. Pentru a se păstra același raport între dimensiunile sălii, pe de o parte, și lungimile undelor acustice, pe de altă parte, acestea din urmă trebuie reduse tot de același număr de ori cu care au fost micșorate dimensiunile, ceea ce este tot una cu a spune că frecvența trebuie să fie mărită de același număr de ori. În felul acesta se trece de la sunetele pe care le aude spectatorul într-o sală, la ultrasunetele captate în machetă de receptorul ultrasonor.

Dacă controlul acusticii unei săli ar fi efectuat numai prin calcul sau numai cu ajutorul schițelor, rezultatele n-ar fi din cele mai bune. Folosind însă această nouă metodă, acusticienii au în prezent posibilitatea să cerceteze din punct de vedere acustic, în laborator, orice sală de spectacol, în scopul îmbunătățirii calităților acustice, chiar înainte ca ea să fie construită. Ultrasunetele, scoțînd în evidență defectele sălii, acestea din urmă sînt corectate din timp, iar sala poate avea de la început calitatea dorită.

Iată o primă utilizare a ultrasunetelor.

Dar ce sînt acestea? Pentru a răspunde la întrebare, să ne închipuim mai întîi o coardă de vioară pe care trecem ușor cu arcușul. Vibrațiile corzii sînt transmise aerului înconjurător, producînd comprimări și dilatări succesive, care se propagă în toate direcțiile. Ajungînd la timpanul urechii, acestea îl pun în vibrație și ca urmare auzim un sunet. Cu cît coarda vibrează mai repede, adică efectuează mai multe vibrații într-o secundă, cu atît sunetul perceput are o frecvență mai mare și ne apare mai înalt, mai ascuțit.

O LUME ALE CĂREI GRANIȚE SE DEPĂRTEAZĂ CONTINUU

Dacă am avea la îndemînă un dispozitiv cu ajutorul căruia să producem sunete din ce în ce mai înalte, la un moment dat urechea noastră ar înceta să le mai percepă. Am trece din domeniul vibrațiilor acustice care se aud, al sunetelor, în lumea vibrațiilor acustice care nu se mai aud — a ultrasunetelor.

Granița dintre cele două lumi corespunde, pentru un

om cu auzul normal, sunetului a cărui frecvență este de 16.000 herți. Amintim că un herț (Hz) = o vibrație pe secundă. Pînă unde se întinde lumea ultrasunetelor? Este greu de precizat. Deoarece necesitățile cercetărilor și aplicațiilor practice impun producerea de ultrasunete avînd frecvențe din ce în ce mai mari, hotarul acestei lumi se depărtează continuu.

Cu toate că ultrasunetele sînt de aceeași natură ca sunetele, totuși ele posedă unele proprietăți caracteristice și tocmai acestea contribuie la utilizarea lor atît de largă în diverse domenii. Controlul acusticii unei săli cu ajutorul ultrasunetelor reprezintă doar o aplicație; numărul lor este însă foarte mare și crește mereu.

ULTRASUNETUL DESCOPERĂ DEFECTELE

În anul 1928 savantul sovietic S.I. Sokolov a folosit pentru prima dată în lume ultrasunetul pentru a controla o piesă metalică, cu scopul de a descoperi eventualele fisuri sau goluri de aer care ar exista în interiorul ei. Procedeul este simplu. Cu un emițător așezat pe o față a piesei se emite un fascicul ultrasonor, care traversează piesa. Dacă nu întîlnește nici un gol de aer, ultrasunetul ajunge la un receptor așezat pe piesă în partea opusă emițătorului. Rotirea unui ac pe un cadran arată că ultrasunetul a străbătut piesa, care nu are nici un defect.

Dacă însă ultrasunetul, în propagarea sa prin piesă, întîlnește în cale un gol de aer, el nu-și mai continuă drumul; ca urmare, acul indicator nu se mai rotește. Piesa este defectă.

Aparatul semnalează defectul din interiorul piesei, însă nu indică și locul unde acesta se află. Pentru a obține date și asupra poziției defectului semnalat, Sokolov a imaginat un alt procedeu. De astă dată se trimite în piesă un impuls ultrasonor care, atunci cînd întîlnește în cale un defect, se întoarce la locul de plecare. Avînd posibilitatea de a produce pe ecranul unui osciloscop catodic — asemănător tubului catodic de la televizor — imaginea impulsului emis și a celui reflectat în urma întîlnirii defectului din piesă, un operator își poate da seama imediat de calitatea piesei verificate. Și, ceva mai mult, după distanța care separă pe ecranul osciloscopului cele două imagini — care apar ca dinții unui ferăstrău — operatorul poate stabili cu precizie locul unde se găsește defectul.

Dar Sokolov nu s-a oprit aici. El a dat răspuns și la întrebarea: cum arată defectul? Pentru aceasta a construit un microscop ultrasonor, cu ajutorul căruia se pot vedea imaginile defectelor în corpurile metalice.

CERCETĂRI ROMÎNEȘTI RECENTE

Defectoscopia ultrasonoră își găsește o largă aplicație în industrie. Și în țara noastră ea e folosită de multe întreprinderi metalurgice. Se efectuează în paralel și studii pentru extinderea domeniului de aplicare, printre cercetările efectuate putînd fi amintite cele ale Bazei de cercetări de la Timișoara a Academiei R.P. Romîne. În prezent ultrasunetele sînt folosite la controlul pieselor metalice turnate și al pieselor laminate, la examinarea calității cusăturilor obținute prin sudură etc.

Un aparat cu ultrasunete care controlează calitatea sudurii țevilor de oțel, construit de curînd în U.R.S.S., semnalizează atît optic cît și acustic prezența defectului detectat și, fiind echipat cu un dispozitiv anexă, marchează pe țeavă locul defectului.

În unele țări se utilizează instalații cu ultrasunete montate pe vagoane, pentru verificarea șinelor de cale ferată. Vagonul se poate deplasa cu o viteză de pînă la 30 km/oră, fără ca defectele să poată scăpa „ochiului" atent al ultrasunetului; ele se înregistrează fie pe o bandă de hîrtie, fie pe un film.

Așa după cum este necesar a fi controlate piesele metalice, tot astfel este nevoie a fi cercetate și unele elemente de construcție turnate din beton (grinzi, stîlpi, traverse etc.), determinîndu-li-se rezistența. Ca în multe alte domenii, și aici ultrasunetele ne permit să executăm un control riguros. Metoda constă în măsurarea vitezei ultrasunetului care parcurge elementul de beton ce se probează, știind că această viteză depinde de rezistența betonului.

Spre deosebire de alte metode similare, metoda ultrasonică prezintă avantajul că oferă posibilitatea ca măsurarea rezistenței betoanelor să se facă nu numai în laborator, pe anumite probe de material, ci și pe șantier, la construcții în curs de executare, ceea ce conduce la rezultate mai reale. În plus, acest control poate fi repetat periodic, pentru a se putea urmări în timp comportarea unei construcții din beton. După descoperirea unor puncte slabe la construcțiile examinate cu ultrasunete, pot fi luate măsuri de consolidare a acestora, ceea ce reprezintă un alt mare avantaj al metodei ultrasonice de control a betoanelor față de cele folosite pînă în prezent.

Cercetări pentru punerea la punct a acestei metode au fost efectuate și în țara noastră, la Institutul de cercetări în construcții și economia construcțiilor; numeroase clădiri, poduri, viaducte au fost controlate cu aparatajul pus la punct de inginerii și tehnicienii romîni.

TERMOMETRUL... DE LA DISTANȚĂ

Nenumărate sînt situațiile în care avem nevoie să cunoaștem temperatura unui corp, a unui gaz sau a unui lichid. De multe ori termometrul cu mercur sau cu alcool constituie un mijloc eficient pentru efectuarea măsurării temperaturii. Uneori însă aceste dispozitive simple nu mai sînt suficiente și trebuie găsite altele noi, adaptabile situației. Astfel s-a ajuns la termometrul ultrasonor.

Cum este cu putință ca ultrasunetul să ne dea indicații asupra temperaturii unui gaz? Dacă ne amintim că viteza ultrasunetului ce trece printr-un gaz depinde de natura gazului și de temperatura acestuia, ne dăm seama că problema este ușor de rezolvat. Nu avem decît să măsurăm viteza cu care ultrasunetul străbate gazul a cărui temperatură dorim să o determinăm și, folosind o relație matematică simplă, putem afla temperatura căutată.

Faptul că viteza ultrasunetelor diferă de la un gaz la altul a permis ca ele să fie folosite și la analizarea unui amestec de două sau mai multe gaze. În acest scop se trimite în amestecul de gaze un impuls ultrasonor care permite să fie determinată viteza ultrasunetului ce se propagă prin amestecul respectiv. Prin comparație cu valorile vitezei atunci cînd ultrasunetul străbate un

După cum arată această fotografie — făcută la Institutul de cercetări în construcții și economia construcțiilor — utilizarea ultrasunetelor oferă o metodă simplă și practică pentru cercetarea rezistenței betonului. Spre deosebire de procedeele folosite pînă în prezent, noua metodă poate fi utilizată nu numai în laborator, ci și la construcțiile în curs de executare.

Cu ajutorul ultrasunetelor, cercetarea fundului mărilor se poate face continuu și cu mare precizie. Profilul se înscrie automat pe o bandă. Aparatul este de mare preț nu numai pentru oceanologi și navigatori, dar și pentru pescari, deoarece indică prezența bancurilor de pești.

gaz pur se poate determina compoziția amestecului.

Un asemenea dispozitiv a fost realizat în U.R.S.S. și este folosit pentru stabilirea componenței amestecului de aer și de gaz metan. Instalația permite ca analiza să fie făcută cu mare precizie, într-un timp foarte scurt, iar prin folosirea ultrasunetelor este înlăturat pericolul unei explozii. Aparatul este completat cu un semnalizator automat, pentru a da alarma în cazul cînd amestecul, prin compoziția pe care o are, prezintă pericol de explozie.

ÎN ADÎNCURILE OCEANULUI

Din cele mai vechi timpuri, în călătoriile sale pe întinsul apelor, omul a simțit nevoia cercetării fundului mărilor, folosind în acest scop, în decursul veacurilor, multiple și variate procedee. Dar dintre toate, cel care pare pînă acum să dea cele mai bune rezultate este procedeul care folosește ultrasunetele, aparatul corespunzător numindu-se ecolot. Astfel cercetarea fundului mării se poate face continuu, cu mare precizie, pe toată durata deplasării vaporului, fără ca acesta să fie nevoit să se oprească din drum nici măcar pentru o singură clipă.

Pot fi măsurate adîncimile cele mai mari ale oceanelor, deoarece ultrasunetul emis de un dispozitiv montat la fundul vasului poate străbate cu ușurință distanțele cele mai lungi. Ajungînd la fundul apei, ultrasunetul este reflectat și, întorcîndu-se, este captat de un receptor. Cunoscîndu-se timpul cît i-a trebuit impulsului ultrasonor să parcurgă — dus și întors — pătura de apă, precum și viteza, se poate determina cu ușurință adîncimea mării. Și nici măcar nu e nevoie ca vreo persoană să efectueze un calcul. Profilul fundului apei se înscrie automat pe o bandă de hîrtie, pe măsură ce vaporul înaintează.

Cu ajutorul ecolotului au putut fi întocmite adevărate hărți submarine, care reprezintă în cele mai mici amănunte profilul fundului mărilor și oceanelor, hărți utile navigației pe timp de ceață sau furtună și tot cu ajutorul ecolotului au fost descoperite epave de vase scufundate în decursul vremurilor. El este un instrument de preț nu numai pentru oceanologi și pentru navigatori, dar și pentru pescari, deoarece poate detecta bancurile de pești care trec pe sub vapor.

Cu aceeași ușurință cu care străbate pătura de apă, ultrasunetul pătrunde și în straturile solului. Dacă, în propagarea sa în scoarța pămîntului, întîlnește un strat de o altă natură decît cel pe care-l parcurgese, el se reflectă și se întoarce la suprafață, semnalînd prin aceasta prezența stratului care a produs reflexia. În prezent această metodă este folosită pe scară largă la descoperirea zăcămintelor de petrol și de sare.

★

În cele de mai sus au fost prezentate doar cîteva din cazurile în care ultrasunetul, folosit drept controlor, își dovedește pe de-a-ntregul eficacitatea. Șirul aplicațiilor mai poate fi continuat: cu ajutorul ultrasunetelor poate fi cercetată rezistența firelor textile, poate fi controlată umplerea sau golirea cazanelor, pot fi măsurate grosimile pieselor sau debitele în scurgerea lichidelor. Ultrasunetul poate fi și un paznic vigilent, semnalînd producerea unui incendiu sau existența unui mediu infectat cu gaze toxice.

În bătălia pentru ridicarea continuă a productivității, pentru calitate, oamenii muncii din țara noastră au astăzi un aliat pe care se pot bizui: ultrasunetul.

Colțul cosmeticienei

NASUL ROȘU

O dată cu vremea friguroasă, apare și inconvenientul nasului roșu. Trebuie să se știe dintru început că frigul nu este unicul factor care provoacă înroșirea nasului ei — de multe ori — vremea rece accentuează doar un fenomen provocat de alte cauze: tulburările digestive, proasta circulație a sîngelui etc. De aceea, o dată cu îngrijirile cosmetice avînd drept scop atenuarea efectelor, trebuie să ne adresăm medicului, care va constata cauzele și va aplica tratamentul necesar. În orice caz apariția supărătoarei înroșiri a nasului impune de îndată o serie de restricții în alimentație: evitarea alimentelor fermentate și greu digestibile, a condimentelor, a alcoolului etc. Din punct de vedere cosmetic se vor lua următoarele măsuri: vom aplica local loțiuni cu decocție de frunze de pătrunjel sau de nuc, iar în timpul nopții vom folosi o cremă pe bază de tanin. Iată și o rețetă utilă de loțiune pe care o vom aplica caldă, în fiecare seară înainte de culcare: alcool camforat 20 gr; sulf precipitat 10 gr; glicerină, 5 gr; apă de trandafiri 100 gr.

Georgeta MĂLIN

CUVINTE ÎNCRUCIȘATE — Poleite în aur

ORIZONTAL: 1) Aur... — ... în stare nativă. 2) Bijuterie — Brățară de aur. 3) Conține uneori aur — Riu în Spania. 4) Argint — Strop de aur pe firmament — Clor. 5) Veche măsură pentru grîne (pl.) — Epocă — Dacă-l de aur se pune la cravată. 6) Solid — Literă slavonă — Aur în țesătură. 7) Popor ce a trăit în vechime pe teritoriul țării noastre, vestit printre altele și pentru prelucrarea sa în extracția și prelucrarea aurului — Măiestrie (pl.). 8) Autorul pînzei „Ploaia de aur a lui Zeus" — Metal scoperit cu o placă sau un strat subțire de aur sau de argint. 9) În saibe de aur (pl.) — Acestea (reg.). 10) Niculae Hotăranu — Măsură pentru aur pur — Corp geometric. 11) Teren care conține zăcăminte de aur — În basmul lui Ispirescu, cu Prislea cel voinic, sînt de aur.

VERTICAL: 1) Uneori are aur nativ... — Poleiește în aur natura. 2) Ghicitoare — Sat în raionul Sibiu. 3) Lucrez o țesătură (poate fi și cu fire de aur) — Un fel de laț. 4) Aur și argint... lucrate împreună (pl.) — Negi (reg.). 5) Literă grecească — O parte din dafini 6) Competență. 7) Autorul romanului „Aurul negru" — Acar! 8) Studiu restrîns (pl.) — Par. 9) Pentru — Nume turcesc. 10) Stat în Asia — Picturi murale. 11) Tei! — Spălat — Tinic. 12) Insula lui Circe — Rocă dură.

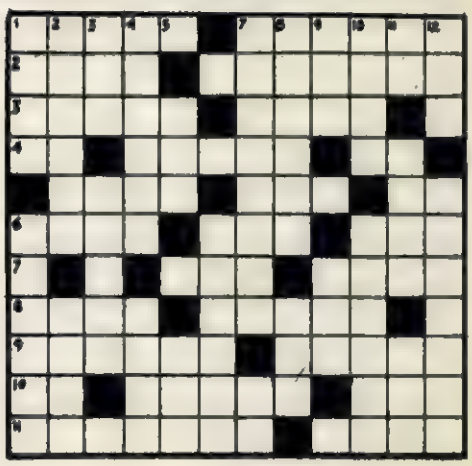

Lucrările de deschidere a minei Mihailovka, din zona anomaliei magnetice de la Kursk. Aici exploatarea se va face „la zi", adică la suprafață.

CÎND BUSOLA ARE FEBRĂ...

„Am citit în ziare și în reviste despre așa-numita anomalie magnetică de la Kursk (U.R.S.S.). Aș dori mult să-mi răspundeți ce este această anomalie".

Radu CÎRCIANU
electrician la I. R. E. B.
București

Pe la sfîrșitul secolului al XVIII-lea, în timp ce efectua pe teritoriul guberniei Kursk unele lucrări geodezice, academicianul P.B. Inohodțev a constatat cu uimire că acul busolei sale are o comportare foarte stranie. În loc ca acul să stea în poziție normală, spre nord, el sărea de la est la vest, apoi la sud, nesocotind legile magnetismului terestru, ca și cum ar fi fost cuprins de friguri. Pămîntul, în adîncurile căruia erau ferecate de veacuri imense zăcăminte de minereu de fier, își trăda marea taină.

Dar în condițiile înapoierii tehnice a Rusiei țariste, cercetările emoționante ale academicianului nu li s-a acordat nici o atenție. Multă vreme cauza anomaliei magnetice a continuat să fie o enigmă, iar bogățiile uriașe din această regiune să rămînă tezaurizate în adîncuri.

Abia în anii Puterii Sovietice, la indicația lui Lenin, o comisie specială trece la studierea complexă a fenomenului denumit „Anomalia magnetică de la Kursk". Iar valorificarea fabuloaselor bogății naturale din această zonă începe abia în anii din urmă. Congresul al XX-lea al P.C.U.S. și, mai cu seamă, Congresul al XXI-lea trasează sarcini concrete în acest sens.

S-a constatat că anomalia de la Kursk se întinde de fapt pe un vast teritoriu, lung de 700 km și lat de 150-200 km, cuprinzînd și o serie de alte raioane ca Belgorod, Orel, Briansk...

Rezervele de minereu de fier din zona anomaliei sînt evaluate la astronomica cifră de peste 30 miliarde tone. Și dacă ne gîndim că minereul aflat aici are un conținut de fier extrem de bogat (pînă la 65% — lucru rar întîlnit în natură) și că zăcămintele, fiind la o mică adîncime, permit o exploatare ieftină, la suprafață — ne dăm seama de importanța economică a anomaliei magnetice de la Kursk. Este interesant de subliniat că rezervele de minereu de fier ale anomaliei de la Kursk ar fi suficiente pentru a asigura cu materia primă necesară, timp de sute de ani, întreaga industrie metalurgică a lumii.

Crearea, în următorii 20 de ani, a unei noi puternice baze metalurgice în partea centrală europeană a U.R.S.S., prevăzută în noul Program al P.C.U.S., este legată de valorificarea minereurilor de fier din zona anomaliei magnetice de la Kursk.

DESPRE PREMIUL NOBEL

„Sînt un pasionat cititor al revistei dv. și aș dori să aflu prin intermediul «Flăcării» unele date despre cristalul Premiului Nobel".

George ARUSTEIU
str. Beethoven nr. 18
Arad

Alfred Nobel a fost un inginer chimist suedez care s-a ocupat în special de prepararea substanțelor explozive. În 1867 el obține patentul pentru fabricarea dinamitei și construiește într-o serie de țări uzine pentru fabricarea substanțelor explozive. La moartea sa (1896) lasă o mare avere în scopul acordării unor premii anuale pentru cele mai valoroase lucrări din domeniul fizicii, chimiei, medicinei, pentru cele mai bune opere literare și pentru pace. Printre cei mai cunoscuți reprezentanți ai științei și culturii mondiale cărora li s-a acordat acest premiu sînt Roentgen (1901), descoperitorul razelor X; Pierre și Marie Curie (1903), descoperitorii radioactivității artificiale a poloniului și a radiului; I.P. Pavlov (1904), descoperitorul legilor activității nervoase superioare; I.I. Mecinikov (1908), pentru lucrări în domeniul fiziologiei; Albert Einstein (1921), pentru teoria relativității; soții Irene și F. Joliot-Curie (1935), pentru cercetări în domeniul radiochimiei și fizicii nucleare. În 1956 cu Premiul Nobel a fost distins savantul sovietic acad. N.N. Semionov pentru cercetările sale în domeniul chimiei biopolimerilor.

Dacă în ce privește premiile Nobel pentru știință, ele au fost acordate de multe ori unor personalități cu adevărat remarcabile și cu merite indiscutabile — în ce privește premiile pentru literatură și cele pentru pace s-a făcut foarte des simțită o politică de discriminare inspirată de cercurile reacționare occidentale. E destul să amintim că în timp ce titani ai literaturii ca Tolstoi și Gorki n-au primit Premiul Nobel pentru literatură, acest premiu a fost acordat politicianului englez Winston Churchill și altora de aceeași valoare „literară". În ultimii ani, sub presiunea protagoniștilor războiului rece se remarcă discriminări și în ce privește premiile științifice.

Cititorii către cititori

Vasile Rotaru, electrician, Ploiești, str. M. Bravu 217, bloc 3, camera 9: dorește să facă schimb de fotografii de actori, insigne, cărți poștale ilustrate, timbre, precum și schimb de corespondență pe teme de artă. Profesor S. Popescu, școala de 7 ani, Stănești-Vîrleni, raionul Oltet, regiunea Oltenia: schimb de corespondență pe teme literare și schimb de ilustrate. Rodica Plopeanu, Institutul pedagogic „C. Negri" Iași: corespondență și schimb de ilustrate. Victoria Vasiliu, elevă, Tulcea, str. Isaccei 151: corespondență și schimb de ilustrate. Platon Vasiliu, elev, Iași, str. Macedonici 9: schimb de corespondență cu elevi. Iosif Lazăr (Ghivirci), Centrul de radioficare I.C.H. „16 Februarie 1933", Corbeni — Curtea de Argeș: schimb de corespondență și ilustrate. Petre Lebedi, electrician, Năvodari, Blocul A. I. ap. 46, regiunea Dobrogea: schimb de corespondență și ilustrate. Zoica Istrati, elevă, str. G. Coșbuc 10, Galați, Marin Pucă, muncitor C.F.R. Craiova, str. Producătorilor 9 și Jakob Iosif, merceolog, Zalău, Piața Lenin 1, reg. Cluj: doresc schimb de ilustrate.

„VĂ TRIMITEM DOUĂ FOTOGRAFII"

Din partea Muzeului regional din Constanța am primit două fotografii: prima reprezintă un aspect de la Muzeul de artă, creat în acest an, și în care sînt expuse cîteva sute de lucrări ale pictorilor și sculptorilor romîni, clasici și contemporani.

În cealaltă fotografie, un aspect din curtea secției de arheologie a muzeului, unde sînt prezentate o serie de piese din antichitate (unele acoperite recent cu sticlă). Piesa din fotografie este un sarcofag roman descoperit în Constanța.

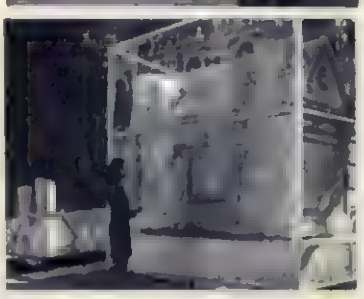

ÎN AJUTORUL GOSPODINELOR

Vă scriu despre o realizare a colectivului secției de cercetări a uzinelor chimice „9 Mai", colectiv care a contribuit recent la crearea cîtorva produse noi.

Unul dintre acestea este și insecticidul „Litox" cu pulverizator automat de aerosoli. El a fost realizat pe un principiu nou și face inutilă folosirea pompelor cu care gospodinele pulverizează insecticidele, de data aceasta particulele de soluție fiind împrăștiate direct din sticlă. În sticlă se află un gaz propulsor care la o simplă apăsare de buton împinge în aer lichidul insecticid. Norul de vapori — de altfel plăcut parfumat — își menține eficacitatea timp de mai multe zile. Același colectiv a mai realizat o soluție pentru scos orice fel de pete, o soluție pentru curățat covoare etc. Unele din aceste produse au fost expuse la cel de-al III-lea Pavilion de mostre, urmînd să apară în comerț în cursul anului 1962.

Ion GEAMBAȘU
mecanic, uzinele chimice „9 Mai"
București

Pe scurt

MARCELA POPA, RODICA BUJOR, CLARA HEINRICH și SOFIA ȚÎRA, eleve, Tecuci. La scrisoarea dv. colectivă vă răspundem următoarele: puteți deveni medic radiolog numai după ce, terminînd studiile la un institut medico-farmaceutic, faceți stagiul respectiv de perfecționare. Tehnicienii radiolog pot deveni cei ce absolvesc cursurile unei școli sanitare.

Adresa Institutului de artă dramatică este: București, bd. Schitu Măgureanu nr. 1.

Facultatea de filologie din București are catedre de filologie romanică, în cadrul cărora se predau limbile care vă interesează: italiană și spaniolă.

TOMA ERDÖS, Brad. După cum vedeți, „Pagina cititorilor" pe care ați preconizat-o și dv. apare acum în fiecare număr al revistei noastre. La această pagină puteți colabora și dv., trimițîndu-ne materiale interesante, legate de activitatea economică și culturală din comuna și raionul în care locuiți. Ar fi bine dacă materialele ar fi însoțite și de cîte o fotografie reușită. În legătură cu textele beletristice pe care ni le-ați trimis, veți primi un răspuns separat din partea secției noastre literare.

ADRIAN PETRAN, Cluj. Încercați să realizați caricaturi cu mai mult umor. Caricaturile pe care ni le-ați trimis pînă acum nu sînt încă la nivelul acelora pe care le așteptăm de la dv.

DAN NICOLAE NEGRESCU, Craiova. Răspundem în acest număr la două dintre întrebările pe care le puneți: 1) Actrița Ia Savina a apărut nu numai în filmul „Doamna cu cățelul", ci și în „Sfioasa"; 2) Rolul studentului medicinist din „Fete de aceeași vîrstă" a fost interpretat de actorul V. Kostin.

EUGEN BARCAN din comuna Baloteşti, raionul Răcari, ne pune o întrebare în legătură cu filmul „Rigoletto". Îi răspundem că este vorba de o producție a studiourilor italiene, regizată de Mario Bonnard. Ecranizarea s-a făcut după piesa lui Victor Hugo „Regele petrece", și nu după opera lui Verdi — al cărei libret, de altfel, se inspiră și el din piesa lui Hugo.

FLACĂRA
Revistă social-politică și literar-artistică

Anul X — Nr. 49 (341)
D decembrie 1961

REDACȚIA: BUCUREȘTI PIAȚA SCÎNTEII

Căsuța poștală: 3507
Tel. 17.60.10, int. 1744

ABONAMENTE:
la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

PREȚUL ABONAMENTELOR: 3 luni: 26 lei; 6 luni: 52 lei; un an: 104 lei

Prezentarea grafică: Ion VULPESCU. Tiparită la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii.

PREȚUL REVISTEI 2 LEI

UMOR

Autoservire.
Desen de N. CLAUDIU

CHOMBE — cîntecul lebedei colonialiste din Katanga.
Desen de V. TIMOC

Fără cuvinte.
Desen de E. ARNO

Fără cuvinte.
Desen de A. ANTON

In lumea teatrului

Desene de V. CRIVĂȚ

— Au!

— Bravo! Bravo!...

— Un regat pentru un cal!...

Tînăra campioană de patinaj artistic Cristina Petrescu.
Fotografie de S. STEINER

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

Nr. 50 (342) — 16 decembrie 1961

ÎN PREAJMA CONSFĂTUIRII PE ȚARĂ A ȚĂRANILOR COLECTIVIȘTI

Gheorghe Ioniță (în fotografia de sus — cel cu porumbul în mînă), brigadier la gospodăria colectivă din Vlăsceni, raionul Titu, spune participanților la consfătuire: „Porumbul meu e dublu hibrid. A dat roade bogate: 6.600 kg la hectar, pentru că e un soi bun și pentru că l-am făcut 4 prașile mecanice și 4 manuale". În aceeași zi la care la consfătuire se arătau acestea, în colectiva din Vlăsceni li se împărțea colectiviștilor o parte din avansuri—cantități însemnate de porumb (fotografia de jos).

În pauza consfătuirii, colectiviștii vizitează expoziția agricolă de la Casa raională de cultură din Titu.

Ion Gherman (în mijloc), președintele gospodăriei agricole colective din Zăbrani (Lipova), împărtășește colectiviștilor din raion secretul obținerii producției bogate de porumb.

Am ascultat cuvîntul lui Ion Colțoi, președintele gospodăriei agricole colective din satul Vlăsceni, comuna Pitaru, raionul Titu.

— Gospodăria noastră, deși e tînără, a obținut în acest an cea mai mare producție de porumb din raionul Titu: 3.300 kg boabe la hectar. Unele brigăzi au obținut mult mai mult — ca cea a lui Gheorghe Ioniță. Mulți pun această producție pe seama hărniciei colectiviștilor. Dar a privi lucrurile numai așa înseamnă a spune adevărul doar pe jumătate. La hărnicia oamenilor am adăugat știința, adică agrotehnica superioară. Aceasta e secretul recoltelor bogate.

Un băiat negricios vrea să spună celor

Cei mai buni colectiviști s-au întîlnit în centrele de raion pentru a-și împărtăși experiența lor, pentru a învăța unii de la alții, pentru a-și alege delegații la consfătuirea pe țară.

În scopul de a consemna evenimentul, fotoreporterii noștri s-au deplasat în două raioane: Titu, regiunea București, și Lipova, regiunea Banat.

Oamenii pe care-i înfățișează fotografia ascultă darea de seamă privitoare la dezvoltarea gospodăriilor agricole colective din raionul Lipova. Ești mîndru că gospodăria ta se numără printre cele frunțașe! →

aproape 500 de colectiviști din raionul Titu cum trebuie să muncești ca să umpli bidoanele cu lapte. Îl cheamă Marin Tănase.

— Sînt mulgător la gospodăria colectivă din Florești. La mine luna are cîteodată trei luni, adică aproape 100 de zile, dacă o judecăm după producția obținută. Am 11 vaci în primire. De la fiecare am mulș în acest an cîte 2.600 litri de lapte.

Apoi a vorbit în amănunțime despre metodele sale de muncă. Oamenii își notau în carnețele spusele tînărului. Erau hotărîți ca învățătura acestor cuvinte să capete viață și în gospodăriile lor.

Bănățenii din raionul Lipova s-au întîlnit și ei cu sutele. Gospodării vechi, trainice, bogate, dezvoltate multilateral, și-au trimis delegații lor la consfătuire pentru a arăta cum s-a muncit ca Banatul să fie „frumos". Ion Gherman, președintele gospodăriei agricole colective din Zăbrani, Anghel Vasile, președintele colectivei din Neudorf, Aurel Ionescu, brigadier zootehnic la colectiva din Chelmac și alți numeroși colectiviști au vorbit despre succesele mari ale gospodăriei colective cu competența unor adevărați conducători și organizatori ai agriculturii socialiste. Oamenii prezenți în consfătuire au reținut cîteva cifre: gospodăria colectivă din Zăbrani a recoltat în acest an 4.166 kg porumb boabe la hectar, cea din Neudorf 6.500 kg porumb știuleți la hectar, cea din Fibiș a cîștigat numai din legumicultură aproape 150.000 lei. În spatele acestor cifre, au arătat delegații, stă organizarea temeinică a muncii, știau metodele înaintate de lucru. Recoltele bogate de porumb pe care le-au obținut multe gospodării colective din raionul Lipova trebuie căutate în înțelegiunea acestor cuvinte spuse la consfătuire: „Hărnicie, soiuri de productivitate mare, agrotehnică superioară". Ele întruchipează, în mod lapidar, tot secretul recoltelor mari.

La Titu și la Lipova, ca în toate raioanele unde s-au întîlnit colectiviștii fruntași, s-a discutat în mod detaliat experiența pozitivă a gospodăriilor colective, s-au arătat metode, s-au luat noi angajamente, s-au criticat lipsurile. Consfătuirile colectiviștilor fruntași în centrele de raion și-au dovedit din plin necesitatea și eficiența.

Colectiviștii care vin la marea consfătuire de la București vor dezbate temeinic problemele fundamentale ale agriculturii noastre noi. Cu acest prilej experiența bogată, plină de roade, a celor mai bune gospodării colective va deveni un bun de preț pentru toți oamenii muncii din agricultură.

Fotografii de Elena GHERA și S. STEINER

Omul din mijlocul fotografiei, Dobre Vasilescu, e președintele gospodăriei agricole colective din comuna Boiantin Deal. În pauza consfătuirii, el se întreține cu o seamă de colectiviști din alte sate. „Numai tutunul — a spus el — ne-a adus în anul acesta un milion de lei".

Participanții la consfătuirea de la Lipova, deși sînt în pauză, discută aprins despre o problemă care-i preocupă îndeaproape: aceea a folosirii soiurilor de mare productivitate. ←

În cinstea consfătuirii pe țară a țăranilor colectiviști, gospodăria colectivă din Fibiș (Lipova) va da în folosință o nouă și modernă îngrășătorie de porci.

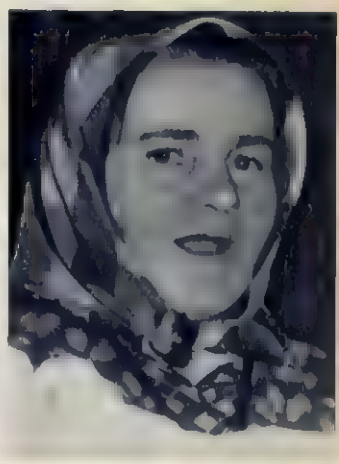

Colectivista Maria Sigu va vorbi încă o dată la consfătuirea de la București, despre rezultatele muncii colectiviștilor din Cuvin (Lipova).

După ora 16- ACTORI

La Teatrul popular, tehnicianul Haralambie Lolu, machior și cortinier deopotrivă, se pregătește să ridice cortina. Înainte de a intra în scenă, rihtuitoarea Ana Alexe și funcționarul Emil Nichitov mai revăd o dată textul.

După ultima cădere a cortinei, sub conducerea funcționarului Florin Panaitescu, regizor tehnic al teatrului, intră din nou în acțiune mașiniștii. În viața de toate zilele, ei sînt muncitorii Niculae Barbu și Victor Sava de la uzinele „Republica".

După ce trece de Piața Muncii, tramvaiul 23 străbate un cartier ridicat sub ochii noștri: un parc vast, un complex sportiv, șiruri de blocuri noi, apoi clădirile uzinelor „23 August" și „Republica". Îi lipsea pînă nu demult acestui cartier ce rezumă un oraș teatrul, care adună oamenii în fața scenei scăldate de reflectoare pentru a-i destinde și a-i instrui în același timp. La ora aceasta el există. I-au consemnat apariția și primul succes aplauzele din seara inaugurării Teatrului popular al raionului 23 August; aplauzele care răsună în sala-gazdă, clubul uzinelor „Republica", în fiecare joi și duminică.

Cei de pe afiș

La ceasul cînd în toate teatrele țării se desfășoară repetițiile, scena și foaierele Teatrului popular sînt pustii. Cortina strînsă dezvăluie perdelele și schelăria de lemn a scenei. Actorii lipsesc, căci în ceasul acesta ei nu sînt... actori. Abia către ora 4 după-amiază un grup mare va intra pe poarta uzinelor „Republica", salutat ceremonios de portar, care face cu ochiul și lămurește pe cine se află prin preajmă că de acum pînă hăt, către miezul nopții, mecanicii, șoferii, elevele, rihtuitoarele, chimiștii din peste 20 de întreprinderi au un singur loc de muncă și o singură ocupație: teatrul.

Pentru a-i cunoaște mai îndeaproape pe acești actori, se cuvine a ne întoarce cu cîteva luni în urmă, pînă în zilele călduroase ale verii lui '61. Atunci, comitetul sindical al uzinelor „Republica" și Teatrul pentru copii și tineret luaseră inițiativa de a patrona cea mai nouă formă, dar și cea mai complexă, a mișcării artistice amatoare: teatrul popular. Atunci pătrundea pentru prima dată în vocabular titlul acesta, devenit apoi familiar și drag actorilor amatori din raionul 23 August. În fața unei comisii de selecționare compuse din actori și regizori ai Teatrului pentru copii și tineret, s-au perindat 240 de candidați, pentru ca ansamblul permanent al mezinului teatrelor bucureștene să numere 39 de persoane. Muncitorul Vasile Popescu a venit de la G.A.S.-Snagov, iar Rodica Stanciu de la Telefoane, unde este operatoare tehnică. Elena Chiosea a profitat de vacanța Facultății de filologie, unde tocmai trecuse în anul II, iar rihtuitoarea Ana Alexe, după ce pleca de la masa de croit, studia cu multă grijă fragmente din piesele pe care le-a jucat în echipa de teatru. Emoțiile comune dinaintea „examenului" au pus bazele viitoarei prietenii.

La ceasul cînd sălile celorlalte teatre se pregătesc în liniște pentru spectacolul de seară, la clubul uzinelor „Republica" abia încep repetițiile. Actorii urcă pe scenă cu dezinvoltură. Nu mai

sînt de multă vreme începători. În relatările multora dintre ei se oglindesc concret aspecte din istoria mișcării noastre artistice de amatori. Operatorul chimist Ștefan Șerban de la fabrica „Solex" își amintește începuturile sale teatrale din 1947, cînd pe scenele improvizate de atunci apăreau, timizi, primii artiști amatori. Șoferul Victor Mugur Murguș a socotit că-și poate completa cunoștințele de cultură generală făcînd teatru; din textele interpretate de-a lungul a 13 ani a cunoscut o întinsă galerie de eroi, iar în 1956, la cursurile inițiate la Casa de cultură a sindicatelor, a asimilat multe pagini din literatura și istoria teatrului. Mai tînăr, mecanicul de precizie Ion Folea a debutat după absolvirea școlii profesionale și a fost distins cu un premiu de creație la primul concurs bienal „I.L. Caragiale".

— Folea, Murguș, Ștefan, în scenă! — îi desprinde regizorul de culise din lumea amintirilor

Astăzi ei se află într-un teatru adevărat, cu ansamblu permanent, cu repertoriu și cu... regizor de culise.

Anonimii spectacolului

De obicei, publicul nu-i cunoaște decît pe actori. Ochiul nu depășește careul magic al scenei ca să-i descopere și pe cei care, rămînînd în culise, colaborează la nașterea unui spectacol. Trebuie să-i cauți acolo unde își desfășoară munca destinată scenei. În cazul tînărului teatru, creatorii din culise ai spectacolului sînt tehnicieni ai Teatrului pentru copii și tineret și numeroși muncitori ai uzinelor „Republica" — gazdele Teatrului popular. Repetițiile la poemul dramatic „Peste douăzeci de ani" de M. Svetlov, premiera numărul 1 a acestui teatru, începuseră la Casa de cultură a raionului 23 August. Actorii citeau piesa, îndrumați de regizorul Radu Penciulescu. Scenografa Adriana Leonescu schița decorurile și costumele. Dacă artiștii amatori s-au cunoscut cu regizorul și scenografa Teatrului pentru copii și tineret în liniștea rodnică a repetițiilor, metalurgiștii s-au cunoscut cu tehnicienii aceluiași teatru în forfota însuflețită a transformării scenei clubului „Republica", transformare menită a permite desfășurarea spectacolului. Perdelele grele aduse de la teatru se instalau în jurul spațiului lărgit prin desființarea cuștii suflerului (textul trebuie să fie știut atît de bine, încît funcția suflerului să nu mai fie necesară!) și a rampei. În același timp, în halele uzinelor, la secția electrică, unde lucrează și actorul Teatrului popular Constantin Enea, se întocmea orga de lumini — postul de comandă al înserărilor și zorilor de pe scenă.

Pasiunea pentru teatru nu se mărturisește numai prin interpretarea diverselor roluri. Iubitorii mai timizi ai scenei și-au descoperit vocația în îndeletnicirile lor: funcționarul Florin Panaitescu a devenit regizor tehnic, tehnicianul Haralambie Lolu — machior și cortinier, iar muncitoarea Ana Căciuleac — cabinieră și coafeză. Abia acum putea să bată primul gong. Glasul regizorului tehnic sună autoritar:

Toată lumea în scenă!

Povestea comsomoliștilor anului 1920 se desfășoară plină de poezie. În fața publicului, artiștii amatori și-au pierdut identitatea, devenind eroii imaginați de autor. Teatrul popular impune talente necunoscute încă în ciuda vîrstei lor, ca de pildă pensionarul Aurel Cucu — excelent interpret al lui Luka, bătrînul tipograf. Regizorul a știut să înlăture timiditatea, stîngăciile și să ofere publicului o echipă omogenă, formată din actori amatori cu personalitate. Deci, un teatru în adevăratul sens al cuvîntului, un teatru în care toate echipele amatoare pot afla un exemplu, iar publicul — un spectacol de calitate.

S-au făcut primii pași cu succes. La ora aceasta actorii s-au adunat din nou la masă. Citesc textul comediei bulgare „Carnavalul" de Șopov, a doua premieră din cele patru programate pentru această stagiune. Momentele pe care ei le trăiesc acum vor deveni istorie și amintiri atunci cînd bucureștenii se vor întreba curent: „Ce putem vedea astă-seară la Teatrul popular al raionului 23 August? Dar o să mai găsim oare bilete?"

Radu RUFEA
Fotografii de Elena GHERA

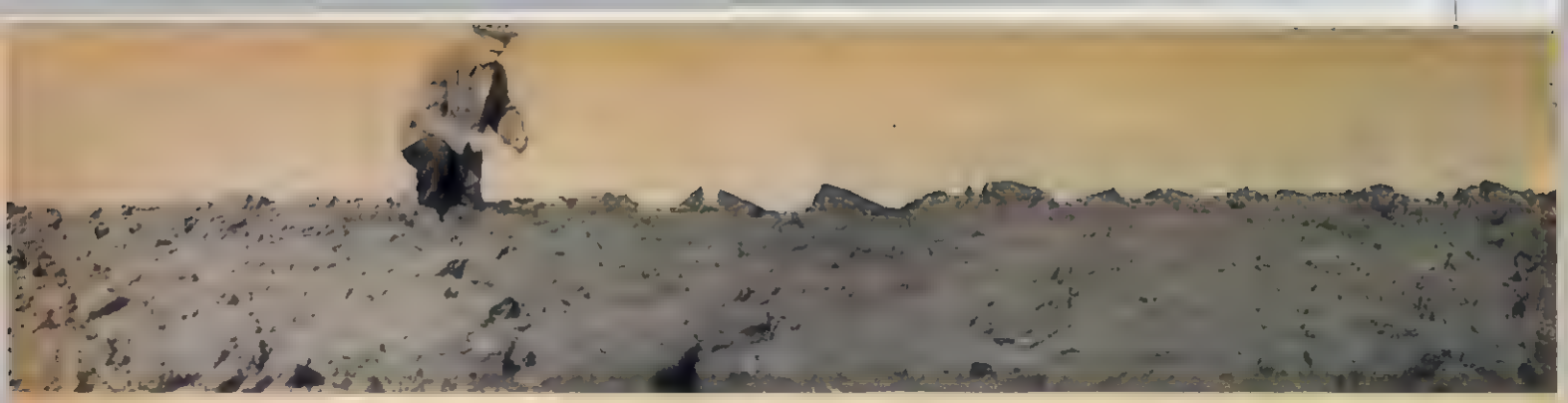

Întrevedere cu 23.760.000 TINERI BLONZI

Vorba de fiecare zi a lui Cristache Dimcea:
— Ai-ai să găsești în tot Bărăganul un flăcău mai frumos ca al meu.
— Cum îl cheamă?
— H. D. 408.

După ce a umblat prin podgorii și a sărutat razachia și tămîioasa, toamna a coborît la cîmpie, pentru a-și petrece concediul de odihnă în toată legea. Aici, după ce s-a ospătat din bunătățile pregătite de celelalte trei anotimpuri, și-a început vizitele de curtoazie, în calitate de trimis special al anului 1961. A trecut din tarla în tarla și s-a bucurat peste măsură de cîntecele flăcăilor:

„Știi tu, mîndro, ce ți-am spus
La culeș de cucurus..."

Și după ce a mulțumit flăcăilor pentru cîntec, toamna a cerut de la natură o viză de flotant, pentru a se stabili într-un apartament uriaș, în compania unor flăcăi blonzi, cu mustăți de mătase brună-roșiatică și cu trupul înalt de trei metri.

Cînd li s-a copt flăcăilor mintea, reporterul le-a făcut o vizită inopinată, s-a prezentat, rugîndu-i la rîndul lor pe flăcăi să facă același lucru. În numele acestora a vorbit doar unul singur. Dumnealui n-a făcut nici un fel de plecăciune reverențioasă. Iar cînd și-a rostit numele a vorbit atît de tare, încît s-a auzit pe o mie de hectare. Reporterul nu i l-a reținut de prima dată.

— Te rog frumos: mai spune-mi o dată numele!

— H.D. 408.

— Poftim?

— H.D. 408, așa mă cheamă.

— Unde locuiești?

— Aici, la gospodăria agricolă de stat din comuna Ion Roată, raionul Urziceni.

— Mai ai frați?

— Foarte mulți. Numai aici, la Ion Roată, am 23.759.999 de frați.

— Cum, mai ai frați și în altă parte?

Se construiește un nou grajd.

O parte din vasta locuință a flăcăilor cu mustăți de mătase brună-roșiatică

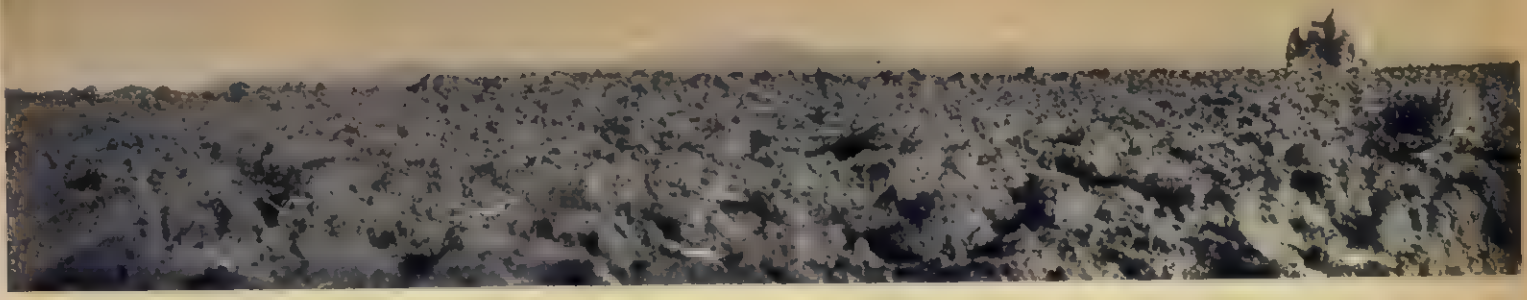

— Sigur. În tot Bărăganul. Iată numele lor: H.D. 206, H.D. 303, H.D. 311 și alții.

Ați priceput? Flăcăul acesta blond care se întseține cu mine e... porumb. Mai exact: porumb dublu hibrid.

Ce trebuie să știe toată lumea

Anul trecut, tractoarele Gospodăriei agricole de stat „Ion Roată" au răsturnat pămîntul ca niciodată. Pînă-n adîncuri. Diverși călători care aveau drum pe lîngă tarlalele acestei gospodării întrebau pe tractoriști:

— De ce răscoliți pămîntul așa de adînc? E bine?

— Nu e bine. E foarte bine — spuneau tractoriștii.

— Ce semănați aici la primăvară?

— H.D. 408.

— Ce-i ăla?

— Porumb dublu hibrid.

— E roditor?

— Grozav.

— Îl irigați?

— Nu.

— Atunci nu dă roade grozave.

— Ba dă.

— De ce?

— Așa vrem noi. Nu vedeți? Îi pregătim de pe acum locul unde va crește.

— Cum îl pregătiți?

— Păi nu e clar? Prin arături adînci de toamnă. Arăturile astea adînci înmagazinează de minune apa.

— Adică sînt egale cu o ploaie bună?

— Nu: ele string apa tuturor ploilor și zăpezilor.

Cînd s-au ivit primele zile ale primăverii, muncitorii Gospodăriei agricole de stat „Ion Roată" erau prezenți pe un front de luptă de 880 hectare. Grapele reglabile erau conduse în acele zile pe toată această suprafață, avînd menirea să rupă crusta și să mențină apa în sînul adînc al solului. La puține zile însă, sub binecuvîntarea soarelui, au apărut pe aceste 880 de hectare musafiri nepoftiți: rapița sălbatică, pălămida, pirul și alte buruieni. Și atunci, brigăzile lui Cristache Dimcea și Gheorghe Ispas au ieșit din nou pe cîmp cu cultivatorul, pentru-a-i lichida pe acești musafiri obraznici.

Peste foarte puține zile, s-a trecut cu discuitoarele, iar în urma lor veneau semănătorile. Ele aveau sarcina să numeroteze actele de naștere pentru 23.760.000 cuiburi cu flăcăi blonzi.

Viitoare salamuri, șunci și alte bunătăți, deocamdată grohăind mulțumite în tabăra de toamnă.

Pandele Dincă, Gheorghe Panait, Mihai Marin, Stan Cristea și alți foarte mulți mecanizatori se întreceau de zor la numerotarea acestor acte.

Brigadierul Cristache Dimcea, un om înamorat de porumb, fugea cînd la un tractorist, cînd la altul. Îi creștea inima de bucurie.

— Băieți, niciodată n-am semănat porumbul așa de frumos, așa de științific!

Rîndurile semănate erau atît de drepte, încît credeai că sînt trase cu linia. La fiecare cuib semănătorile lăsau 1-3 boabe. Lucrul acesta era făcut la o distanță de 37 cm (distanța între cuiburi) și de 95-100 cm (distanța între rînduri).

— Distanțele acestea au un cuvînt de spus în ceea ce privește producția, tovarășe brigadier?

— Da, și încă unul mare. Respectarea distanțelor e o cerință obligatorie.

— De ce?

— În primul rînd pentru că lucrările de întreținere, și mai cu seamă prașilele mecanice, se pot efectua în cele mai bune condiții.

— Pe urmă?

— În al doilea rînd: repartizarea uniformă a plantelor asigură suprafața necesară pentru hrănirea acestora.

— Vă amintesc zicala: „Rarul umple carul".

— E bună și nu e bună.

— De ce?

— Pentru că zicala asta trebuie folosită în mod diferențiat. Rar înseamnă pentru noi 27.000 plante la hectar.

— Dar dacă lași 23.000?

— E prea puțin.

— Dar dacă lași 35.000?

— Iarăși nu e bine. E prea mult.

— De ce 27.000?

— Foarte simplu: pentru că varietatea aceasta de porumb, așa a stabilit agrotehnica, se comportă bine aici, la noi, numai în situația densității de care am amintit.

— Cîte prașile ați făcut?

— Patru mecanice și trei manuale. E bine să se știe: fiecare prașilă face cît o ploaie. Dar și aici poți să dai cu oiștea-n gard.

— În ce fel?

— Dacă nu faci prașila la timp, dacă lași buruiana să fure din hrana flăcăului.

— Aș vrea un amănunt despre flăcăul ăsta al dumneavoastră.

— Vă spun unul: în primele zile după naștere e așa de firav, de zici că n-are zile multe. Îți vine să crezi că dă ortul popii.

— De ce?

— Pentru că în prima fază își dezvoltă în mod deosebit sistemul radicular.

— Pe urmă?

— După prima prașilă începe să se înalțe cu fiecare zi, are o creștere luxuriantă și toamna ajunge la dimensiunile unei statui: are trei metri. Dar nu am spus încă fondul problemei.

— Anume?

— Producția. Gospodăria noastră a cules de pe întreaga suprafață cultivată cu porumb (880 hectare) o producție medie de 5.341 kg boabe la hectar. Vă rog să rețineți: nici un hectar n-a fost irigat.

— Mai spuneți-mi ceva!

— Despre ce?

— Tot despre porumb.

— Știe toată lumea că toți cei care lucrăm în agricultură avem o sarcină deosebit de importantă, pe care ne-a dat-o partidul: trebuie să realizăm, în condițiile terenului neirigat, pe loturi tot mai mari recolte de 5.000 kg porumb boabe la hectar. V-am vorbit despre o seamă de lucruri pe care le-am făcut noi pentru realizarea producției amintite.

— Vă mulțumesc. Am învățat nițică agrotehnică.

— Nu-mi mulțumiți, că nu v-am spus tot.

— Atunci vă mulțumesc pentru ce-o să-mi mai spuneți.

— Porumbul, de cînd lumea, crește pe cîmp. Pe un anumit loc se dezvoltă mai bine, pe altul mai puțin, chiar dacă-i cîmpul neted ca masa.

— Deci locul pe care îl alegi pentru cultivarea porumbului este și el un element hotărîtor în ceea ce privește producția.

— Exact. Și încă ceva: îngrășămintele, atît cele chimice cît și cele naturale, au un cuvînt mare de spus. Să notăm: gunoiul de grajd face minuni. Exemplul mi-e la îndemînă. Pe loturile noastre care au fost îngrășate cu gunoi de grajd (din nefericire, nu prea mari) am obținut producții minunate. Iată de ce acum facem tot ce putem pentru extinderea loturilor îngrășate.

— Îmi permit, tovarășe Dimcea, să vă întrerup. Deci: loc potrivit, soi de productivitate mare, agrotehnică superioară.

— Întocmai. Mai trebuie să se știe ceva.

— Aveți cuvîntul.

— Realizarea acestui triunghi în cultura porumbului este posibilă nu numai în Bărăgan, ci în ma-

Una din condițiile esențiale pentru creșterea puternică a flăcăilor: arătura adîncă de toamnă. Inginerul Gheorghe Georgescu e mulțumit.
— Bravo băieți! Ați arat pămîntul la 39 de centimetri.

Și tractoristul Gheorghe Panait e îndrăgostit de porumb. — Măi, bădiuie, lună te fac nu altceva. Trebuie să-ți bată inima ca ceasul și-n 1962!

joritatea regiunilor țării. Practica a dovedit-o din plin.

La numărătoarea bobocilor

Așadar, la gospodăria agricolă de stat din comuna Ion Roată, la cele din Urziceni, din Dîlga și la multe alte gospodării agricole de stat și colective roadele toamnei s-au arătat deosebit de bogate.

Pe baza rezultatelor obținute, pe baza experienței acumulate, muncitorii acestor gospodării, precum și cei ai multor unități agricole socialiste, s-au angajat ca la numărătoarea bobocilor din toamna viitoare producția medie de porumb de pe întreaga suprafață să fie de 6.000 kg boabe la hectar.

Sarcina trasată de partid, ca în condiții pedoclimatice normale să se obțină pe suprafețe tot mai mari (fără irigații) 5.000 kg porumb boabe la hectar este cu totul realizabilă. Toamna acestui an a fost o mărturie elocventă în acest sens.

Așadar, flăcăii blonzi la care am fost în vizită sînt hotărîți ca în toamna lui 1962 să crească și mai puternic. Ei cer să li se asigure toate condițiile necesare acestei dezvoltări. Iar în rîndurile muncitorilor, mecanizatorilor, colectiviștilor și maiștrilor recoltelor bogate, se împămîntenește tot mai mult ideea că e necesar și posibil să se facă totul pentru frumusețea și bogăția acestor flăcăi. Dîndu-le lor tot ceea ce pretind, ei ne asigură, atunci cînd toamna coboară din podgorii la cîmpie, răsplată bună.

George CIUDAN
Fotografii de A. MIHAILOPOL

„Mîna dreaptă"

Acum cîteva sute de ani, Benvenuto Cellini părăsea — după cum povestește el însuși — creația, spada și încăierările ca să se dedice în întregime, pentru luni de zile, unei operații complicate: turnarea în bronz a sculpturii sale „Perseu tăind capul Meduzei". Artist și meșteșugar deopotrivă, Cellini nu se putea dedica pe de-a-ntregul creației. Prețioase ore artiștii de odinioară le risipeau într-un efort pe care un muncitor de înaltă calificare ar fi putut să-l facă la fel de bine prepararea culorilor, ce presupune multe și savante operațiuni, turnarea monumentalelor statui în bronz sau transpunerea lor în piatră după micile originale lucrate luni de zile în lutul docil. Le lipsea maeștrilor trecutului acea „mînă dreaptă" care — prin-

Grupul statuar lucrat de Emil Birleanu pentru Universitatea ieșeană este transpus în ipsos. La înlăturarea micilor defecte descoperite lucrează acum, deopotrivă, ipsosarii și artistul (dreapta sus)

După ce au fost turnate în bronz, statuile capătă în mîna cizelorilor perfecțiune și patină.

Se cioplește cu migală un fragment dintr-o nouă sculptură.

tr-o discretă muncă anonimă — le oferă celor de azi un sprijin de neînlocuit și care, la București, se concretizează în activitatea combinatului Fondului plastic.

PRETENȚIILE ALBASTRULUI DE PRUSIA

Verdele smarald, siena arsă, albastrul de Prusia sau roșul venețian care pulsează pe pînză, exteriorizînd ideea tabloului, presupun uleiuri cu cele mai înalte calități, începînd de la virtuțile foarte precise, ca de pildă, compoziția chimică, pînă la cele ce nu pot fi exprimate în cifre și procente: justețea nuanței și frumusețea ei. Pictorul a încetat să mai fie propriul său producător de culori. Intrînd în magazin și cumpărîndu-le gata preparate, el a rămas numai artistul care își va concentra atenția doar asupra actului creator. Pe colaboratorii tehnici ai artistului plastic îi vom întîlni în laboratoare, printre valțuri și malaxoare, ca într-o oarecare hală de fabrică. Munca acestora îl eliberează pe artist de anumite obligații și preparative care mai înainte îi consumau mult timp. Astfel, muncitorii combinatului Fondului plastic, cei care înnobilează banalele substanțe chimice transformîndu-le în albul argintiu sau verdele veronez, dăruiesc pictorilor multe ore de creație. Munca lor îngemănează arta cu tehnica savantă. Aici, un element prea mult sau un altul dozat prea puțin strică deopotrivă.

Înainte de a fi un bun tehnician, Vasile Avram este un artist al culorilor. Valțurile pot freca precis, mecanic, minute, ore, zile întregi. Pentru a obține însă nuanța dorită și numai aceea, trebuie un ochi cunoscător. Nu numai minutele sau

numărul de turații determină calitatea, ci mai ales competența și atenția, o atenție încordată menită a surprinde momentul cînd substanțele chimice sau organice au devenit culoarea din care pe pînză se vor naște chipuri de oameni, furtuni, livezi, sentimente. În bună măsură, răspunderea viitoarelor opere de artă în ulei, guașă, tempera sau acuarelă apasă pe umerii unor muncitori ca Ghisela Onacă sau Vasile Paler, care muncesc la fabricarea culorilor. Activitatea lor de zi cu zi este inclusă în tablourile admirate în sălile de expoziție din țară sau de dincolo de hotarele ei. Cuvintele artiștilor stau mărturie. „Culorile produse de combinatul Fondului plastic îmi dau o deplină satisfacție" — spunea maestrul Henri Catargi, iar maestrul Lucian Grigorescu mulțumea anonimilor săi colaboratori pentru „francheța și strălucirea prețioasă" a culorilor.

LA HOTARUL DINTRE ARTĂ ȘI MEȘTEȘUG

Degetele dătătoare de viață ale sculptorului fac să trăiască lutul într-o dimensiune mai mică sau mai mare. Pînă la impunătoarea statuie transpusă în bronz sau piatră pe care o vom întîlni într-una din piețele orașului sau o vom admira în liniștea sălii de expoziție, opera de artă va străbate un drum în care meșteșugul se împletește cu arta atît de puternic, încît este foarte greu să le delimitezi hotarul.

La început este ipsosul, praful alb care — udat — se încheagă peste lucrarea originală. Lutul frămîntat de creator e îmbrăcat astfel în haina tiparelor. Exemplarul unic poate fi multiplicat prin turnarea ghipsului. Asta este treaba ipsosarilor. Forma precisă, dar fragilă, de un alb imaculat folosește pentru a verifica frumusețile lucrării înainte ca aceasta să se permanentizeze în piatră sau bronz. Ipsosarul este primul colaborator al sculptorului. Dacă statuia este menită expoziției, ea poate rămîne în această haină pe care i-a dat-o muncitorul. De obicei drumul său merge însă mai departe. Prin mîinile lui Gheorghe Cotorceanu, Vasile Miriuță și Ion Guran au trecut nenumărate lucrări. Cînd unul dintre ei se plimbă pe străzile Bucureștiului — și nu numai pe ale acestuia — își recunoaște multe și dragi cunoștințe: statuile. Profesiunea acestor oameni se numește turnătorie și presupune o muncă de multă migală. Ei sînt muncitorii care îi scutesc pe maeștrii sculpturii contemporane de îndelungatele ore în care Cellini se trudea să-i dăruiască lui Perseu al său permanența bronzului.

Monumentul lui Lenin de Boris Caragea sau cel al doctorului Petru Groza de Constantin Baraschi (pentru orașul Deva) s-au definitivat în mîinile acestor muncitori de talent. Formele de pămînt au urmărit cele mai fine cute ale statuii, le-au redat expresia, pentru ca bronzul o dată turnat să nu denatureze cu nimic munca artistului. Metalul răcit devine obiectul atenției cizelorilor. Pe masa acestora poți întîlni „Maternitatea" de Cornel Medrea alături de portretul actorului Ion Brezeanu de Dumitru Paciurea. Turnarea a lăsat urme pe masivul din bronz. Artistul nu trebuie trădat și atunci pilele, pămătufurile intră în acțiune. Centimetru cu centimetru, viitorul obiect al admirației atîtor oameni devine perfect. Statuia este abia acum într-adevăr gata.

În alt colț al Bucureștiului, pare că subsolul și-a revărsat tot belșugul de piatră. În soare, ciobîrile mici strălucesc. Dălțile mușcă încet, însă precis. Formele se întrezăresc. Din blocul de marmură se desprinde rotunjimea unui braț. Dălțile sînt mînuite de meșterii pietrari ai combinatului Fondului plastic. Uneori meșterii Dumitru Liritis, Aurel Chevereseanu, Aurel Saita sau Gheorghe Tămășoiu transpun numai în piatră, adică recreează o operă de artă în alt material decît cel inițial. Punct cu punct, fiecare fragment este cioplit îndelung; acum, după aproape 30 de ani de cînd a fost gata în atelier, „Arcașul" de Ion Jalea — în piatră de data aceasta — va împodobi litoralul în tovărășia altor lucrări renăscute tot aici. Se întîmplă însă ca modelul să fie mult mai mic. În acest caz pietrarii dovedesc că nu sînt numai niște copiști modești. A mări în marmură pînă la dimensiunea monumentului înseamnă artă, artă cu atît mai complicată cu cît nu poate fi vorba de o fantezie liberă, ci de fidelitatea cea mai înaltă față de original. Și dălțile cioplesc mereu, încet și precis, întru înfrumusețarea orașelor noastre prin arta sculptorilor.

Să nu uităm: în sălile de expoziții sau oriunde există o operă de artă este prezentă și munca anonimilor colaboratori ai creatorului, „mîna dreaptă" care împletește meșteșugul cu arta. O admirăm mereu — fără să ne dăm seama — atunci cînd prețuim strălucirea unei pînze sau măreția unei statui.

A. ARDELEANU
Fotografii de Traian PROSAN

Un ultim retuș, și statuia „Arcașul" de Ion Jalea va putea fi gata să împodobească litoralul.

WILHELM TELL

Deși străvechea poveste a lui Wilhelm Tell, neîntrecutul arcaș, erou al luptei de eliberare a poporului elvețian de sub jugul habsburgic, este cunoscută pînă în cele mai mici amănunte și de copiii din școlile elementare, ea capătă pentru toți un farmec irezistibil atunci cînd e povestită de cîte un bătrîn din Burglen — localitatea natală a lui Wilhelm Tell — care o depănă molcom ca pe propriile sale amintiri.

Mai întîi faptele din adolescența și tinerețea lui Tell, care nu sînt amintite în celebra dramă a lui Schiller și nici în libretul scris de Hippolyte Bis și Jouy pentru nu mai puțin cunoscuta operă a lui Rossini. Povestesc bătrînii, într-un limbaj deosebit de colorat, despre incomparabila iscusință de arcaș a eroului, manifestată încă din fragedă copilărie, și despre deosebitul simț al dreptății care-l anima pe micul Wilhelm.

După cîteva episoade oarecum inedite, povestirea bătrînilor seamănă aidoma cu faptele consemnate de versurile dramei lui Schiller.

...Vînător și marinar neîntrecut (pe Lacul celor patru cantoane), Tell trăiește către sfîrșitul secolului al XIII-lea frămîntările poporului său, avîntul luptei de eliberare a acestuia de sub jugul imperiului german.

Cantoanele centrale ale Elveției, cele trei „țări păduroase", încheie o înțelegere denumită „alianța veșnică" împotriva cotropitorilor germani, formînd nucleul viitoarei Confederații elvețiene.

Ca un simbol al trufiei stupide a administrației imperiale, Gessler, guvernatorul german al cantoanelor Schwyiz și Uri, a cocoțat în vîrful unei prăjini, chiar în mijlocul pieței din Altorf, o pălărie nobiliară pe care toți elvețienii erau obligați s-o salute cu adîncă plecăciune. Mîndru, Tell refuză să se umilească, ceea ce atrage mînia trufașului Gessler, care scornește o perfidă răzbunare:

„...la arcul — văd că-l ai/La îndemînă — și doboară-acum/ Un măr ce-i pui băiatului pe creștet/Dar țin să-ți spun, ochește bine, Tell;/Nu-l nimerești din prima dată? Unde/Îți stau picioarele-ți va sta și capul".

Se știe că neîntrecutul arcaș a lovit în plin mărul și că nici un fir de păr de pe capul fiului său iubit n-a fost clintit.

Legenda povestește în continuare că, întrebat de Gessler de ce și-a pregătit cea de-a doua săgeată, eroul îi dă un răspuns plin de temerară sinceritate: „De-aș fi lovit copilul cu săgeata/Dintîi, v-aș fi străpuns cu cea de-a doua/Și zău, n-aș fi greșit a doua țintă".

Gessler dă ordin ostașilor să-l lege pe Tell — căci a promis să nu-i ia viața — și să-l întemnițeze în castelul din Kussnacht. În timpul drumului, la traversarea Lacului celor patru cantoane, se stîrnește o furtună gata să înghită în fiecare clipă ușoara corabie cu toți cei de pe ea. Înspăimîntați, corăbierii îl imploră pe Tell, vestit pentru iscusința lui de cîrmaci, să-i salveze.

Eroul izbutește să aducă corabia la țărm, dar în același timp, printr-o săritură uluitoare, să scape din mîinile gărzii care-l ducea la temniță. Apoi, prin trecători numai de el cunoscute, traversează Alpii, ieșe în prejma Kussnachtului în întîmpinarea lui Gessler și-l doboară cu o săgeată bine țintită.

Cu episodul uciderii lui Gessler și izbucnirea răscoalei armate a poporului elvețian împotriva cotropitorilor germani se încheie atît drama lui Schiller cît și opera lui Rossini. Legenda populară povestește în continuare momentele cele mai reprezentative pentru curajul lui Wilhelm Tell. Ca un simbol al eroismului simplu, modest al personajului, ne apare însăși scena morții lui Tell. Trecînd pe malul rîului Schaechen el observă că apele umflate de torențele de primăvară prinseseră în vîltoarea lor un copil. Fără nici o ezitare, eroul se aruncă în mijlocul bulboanei și izbutește, după eforturi supraomenești, să salveze băiatul. Apoi, după cîteva încercări nereușite de a-și salva propria viață, își dă seama că e pierdut; senin, el se lasă purtat de puhoiul apelor la vale...

Călătorului care colindă malurile Lacului celor patru cantoane îi sînt înfățișate multe mărturii legate de existența eroului. Printre cele mai cunoscute monumente istorice ale țării se numără trei capele ale lui Tell, iar la Altorf, alături de o statuie sculptată de Kissling, se află un turn și o fîntînă despre care se spune că au fost martorele unor momente semnificative din viața eroului.

Fără îndoială că puține sînt figurile de legendă care să fi înfiripat în asemenea măsură imaginația creatorilor de artă ca acest erou al independenței Elveției. Începutul l-a făcut acum mai bine de cinci veacuri un pictor anonim care a înfățișat pe zidurile străvechiului turn din Altorf, în imagini naive dar pline de vigoare, întreaga istorie a lui Tell.

Considerată drept un simbol al luptei dîrze, curajoase, împotriva tiraniei, figura legendarului arcaș dăltuită în granit de sculptorul Beauvallet străjuia tribuna Clubului iacobinilor din Paris, ilustrațiile vii la înflăcăratele chemări la luptă rostite de Robespierre...

În ciuda mărturiilor istorice s-au găsit totuși destui pseudosavanți reacționari germani care au încercat să nege existența lui Tell și, implicit, să minimalizeze lupta nedreptățită a poporului elvețian împotriva asupririi habsburgilor.

Dacă existența lui Wilhelm Tell ne apare astăzi certă în lumina studiilor istorice contemporane, în ce privește vestita încercare a iscusinței lui de arcaș, cercetări folclorice serioase o atribuie unei legende islandeze, știut fiind că numeroase motive folclorice nordice s-au răspîndit în țările Europei.

Esențială, impresionantă prin adînca ei semnificație istorică, rămîne însă în primul rînd temerara luptă, încununată de izbîndă, a poporului elvețian împotriva armatei cavalerilor germani, pe fondul căreia se profilează figura legendară a lui Wilhelm Tell.

Imperiul german ne apare în acel frămîntat sfîrșit de secol asemeni unui uriaș lanț de vulcani ai revoltei populare. Pretutindeni răscoalele țărănești împotriva feudalilor prădalnici izbucneau cu o violență nemaiîntîlnită pînă atunci (un moment eroic deosebit înscrie vestita răscoală condusă de Frederic Sabot-de-lemn, răscoală care cuprinsese întreg ținutul Rinului). Pe rînd însă toți acești vulcani ai mîniei populare s-au stins în valuri de sînge. Numai lupta înverșunată a țăranilor liberi elvețieni a reușit să înfrunte pînă la capăt și să copleșească armatele trimise de împăratul german. Aici, între culmile semețe ale Alpilor, cantoanele helvetice au purtat unul din cele mai lungi războaie de eliberare din istorie, care ar putea fi supranumit „războiul de 200 de ani", căci început în 1291, a luat sfîrșit cu victoria deplină și eliberarea Confederației elvețiene de-abia în 1499. Pe primul plan al acestui îndelungat și greu război se impun însă bătăliile din anul 1315 care au culminat cu lupta de la Morgarten. Oastea principală de șoc a elvețienilor o formau detașamentele de arbaletieri, țintași neîntrecuți care, în hărțuielile din trecătorile munților ca și în luptele din cîmp deschis, au îngenunchent de nenumărate ori trufia cavalerilor germani ferecați în armuri. Era firesc deci ca unul dintre acești arcași, viteazul Wilhelm Tell, să fie aureolat cu nimbul legendei și să devină eroul simbolic al celei mai însemnate pagini din istoria Elveției.

Mircea HERIVAN

MOSKVA *Leninski Prospekt 45*

Există, înscrise în noul Program al P.C.U.S., cîteva cuvinte ce exprimă cum nu se poate mai bine și cum nu se poate mai concis marele sens al societății pe care o construiește cu entuziasm oamenii sovietici „Totul pentru om, pentru binele omului".

O expresie vie a grijii de a asigura omului sovietic condiții optime de viață o constituie și organizarea unei largi rețele de întreprinderi menite a rezolva cele mai variate necesități ale cetățenilor. Pretutindeni găsești o impresionantă îmbinare a elementului obștesc, a inițiativei celor mulți, cu organizarea de către stat a tot felul de servicii. Prestațiile de servicii au în vedere aici marile mase, pe fiecare om al muncii. Biroul „bunicelor" (bătrîne pensionare care, la un apel telefonic, vin să stea două-trei ore cu copilul dacă părinții vor să meargă la teatru, la cinema sau într-o vizită), excursiile prin Moscova organizate pentru pasagerii care se află în tranzit prin gări, „Parada modei" prezentată în holurile acelorași gări, închirierea diferitelor mașini electrice casnice pe un preț derizoriu și a autoturismelor

Drăgălașa Alla Iarosevici vă reține la cerere o cameră de hotel, vă procură bilete la spectacolul preferat, trimite, în ziua indicată, la domiciliu cadourile comandate de solicitatori.

Şi soţii Anatoli şi Nina Dolenko sînt recunoscători agenţiei, care i-a ajutat să-şi aleagă un itinerar minunat pentru călătoria lor de nuntă, oferindu-le pe loc şi biletele respective.

La aceste ghişee se pot obţine bilete de autobuz, tren, avion sau motonavă, pentru orice localitate sau rută din Uniunea Sovietică.

Peste 200 de maşini speciale ale agenţiei aşteaptă comanda, ca să transporte la destinaţie mobilă sau alte obiecte grele.

pe timpul concediului de odihnă sînt doar cîteva din variatele forme ale acestor servicii.

★

Fotografiile din aceste pagini mă îmbie să continui în genul obişnuitelor reportaje radiofonice: ...ne aflăm împreună cu dumneavoastră la Agenţia centrală de transporturi şi expediţie din Moscova (A.C.T.E.M.). Pe noua arteră a capitalei Ţării Sovietice, Leninski Prospekt, a apărut nu demult această instituţie, care oferă o minunată îmbinare a frumosului cu utilul. Intri aci pentru prima oară mînat de o mare curiozitate, trezită de cele auzite şi citite despre activitatea A.C.T.E.M... Vrei să ştii ce se poate obţine la birourile de prestaţii — „Service" — amenajate cu gust la parterul acestei clădiri noi.

Numai simpla înşiruire a serviciilor afiate aici te lămureşte foarte bine. La ghişeele A.C.T.E.M.-ului poţi comanda (dacă vrei, o faci prin telefon) bilete pentru orice mijloc de transport modern: expresuri electrice, avioane rapide TU-104, TU-114, IL-18, motonave fluviale cu aripi „Racheta" sau „Sputnik" ş.a.m.d. Biletele îţi sînt aduse acasă sau la locul de muncă. (Poate că citeşte aceste rînduri şi vreunul din conducătorii birourilor noastre de voiaj. Ce ziceţi, tovarăşi, de aceste preocupări puse în slujba omului?)

De aici, de la A.C.T.E.M., pleacă autobuze-expres confortabile spre Harkov, Ialta, Simferopol, Rostov sau Voronej, aici poţi închiria autoturisme sau te poţi înscrie la excursii prin locurile pitoreşti din jurul Moscovei.

Peisajul capitalei sovietice nu-l poţi concepe azi fără cele aproape 400 de mutări în case noi care au loc zilnic. E de ajuns un telefon, şi specialiştii agenţiei sosesc, împachetează lucrurile, mobila şi le transportă la noul domiciliu. În afară de toate acestea, agenţia, prin reprezentanţii ei, îţi trimite acasă, fie că stai la Novosibirsk, fie că locuieşti pe strada Gorki din Moscova, cumpărăturile făcute la marile magazine. Prin gările şi aeroporturile Moscovei vin şi pleacă zilnic sute de mii de cetăţeni. La celebra definiţie a lui Ilf şi Petrov cum că fiecare om este un pieton, s-ar putea adăuga astăzi că fiecare om este şi un călător. Ai venit la Moscova, vrei să vezi un spectacol, un film pe ecran panoramic sau doreşti să faci o vizită la un muzeu. Nimic mai simplu: A.C.T.E.M.-ul are rezervate bilete pentru orice spectacol, îţi uşurează vizitarea oricărui muzeu sau monument istoric; o comandă, şi dorinţa îţi este îndeplinită. Se mai poate întîmpla să cauţi un cunoscut a cărui adresă ai pierdut-o sau să vrei să-ţi cumperi o carte mai rară şi să nu ştii unde s-o găseşti. Te adresezi agenţiei. Răspunsul la diverse întrebări îl primeşti contra unei taxe infime de o copeică sau două, la ghişeul de informaţii. Şi acum, o mică precizare: sumele percepute pentru serviciile prestate de A.C.T.E.M. sînt atît de mici, încît nu constituie pentru nimeni o problemă.

Salariaţii agenţiei seamănă într-un fel cu ziariştii: trebuie să fie întotdeauna bine informaţi. În redacţiile ziarelor există de obicei un redactor de serviciu la teleimprimatorul ce înregistrează ştirile. Aici, blonda Svetlana (20 de ani studentă la Institutul de transporturi, anul II, secţia fără frecvenţă — veselă, amabilă, nelipsită participantă la spectacolele de artişti amatori) are la dispoziţie cîteva teleimprimatoare care transmit ştiri din toate domeniile. Alături se află dispeceratul care, înarmat cu un aritmometru electronic, calculează, hotărăşte, anunţă locurile libere.

Inutil să vă mai spun că am întreprins o mică anchetă printre cei care se aflau la diferitele birouri ale A.C.T.E.M.-ului. Asemenea răspunsuri — cum am primit la întrebarea: „Sînteţi mulţumit de felul în care aţi fost servit?" — le doresc tuturor celor care practică această minunată profesie — servirea semenilor lor, indiferent de domeniul în care activează.

Aci, pe Leninski Prospekt nr. 45 din Moscova, poţi într-adevăr afla ce înseamnă a munci cu mult suflet. Aici afli că „Service"-ul nu este o simplă servire, ci... încă ceva în plus, care nu poate fi legat de bani, ci doar de marele sens al cuvintelor „totul pentru om".

Al. ŞTARK
Corespondenţă din Moscova

Micul comentar

DIALOG-INVECTIVĂ ŞI ...REDRESARE MORALĂ

de Florica ŞELMARU

Indeobşte, faţă de dictatorii şi dictatoraşii care, în diferite ţări, slujesc interesele monopolurilor lor şi politicii americane, limbajul oficial al S.U.A. este tandru. Micii despoţi feroci şi corupţi sînt pentru protectorii lor yankei „bunul nostru prieten", „fidelul nostru aliat" ş.a.m.d. Astfel era dezmierdat pînă nu de mult şi Ngo Dinh Diem în coloanele presei americane. Reciproc, presa diemistă era numai miere şi tămîie la adresa „puternicului aliat", „marelui şi generosului prieten" etc.

Tonul dialogului americano-diemist a suferit însă modificări apreciabile. Acum a căpătat următoarea înfăţişare:

NEWSWEEK: În Vietnamul de sud, „corupţia, care este de multă vreme o problemă majoră, se răspîndeşte continuu... Moralul armatei este scăzut..."

NEW YORK TIMES: „Regimul personal al preşedintelui şi al familiei sale, arogant şi rigid dictatorial, a devenit în general nepopular... Preşedintele este atît de plin de suspiciune faţă de aproape toţi cei din jurul său, încît nu are încredere în nimeni altul decît în el însuşi atunci cînd trebuie să ia o hotărîre importantă. Mecanismul administrativ al guvernului este astfel blocat... În lumina implicării S.U.A. (admiraţi savanta delicateţe a formulei privitoare la amestecul Washingtonului! — n.n.), oficialităţile americane au desigur dreptul să facă cunoscută dorinţa lor ca Ngo Dinh Diem să fie schimbat..."

THOI BAO (ziar diemist — într-un articol reprodus a doua zi şi de alte ziare sud-vietnameze) „Doreşte oare guvernul american să ne ajute numai cu condiţia să exploateze Vietnamul în baza unei politici imperialiste? Politica... S.U.A. faţă de Cuba şi Laos ne-a arătat chipul imperialismului... Avem motive să credem că americanii vor ajuta Vietnamul numai condiţionat, şi principala condiţie este să poată conduce această ţară în baza politicii obişnuite a imperialiştilor..."

Aşadar, cercurile conducătoare din S.U.A. au descoperit deodată că „bunul prieten" Diem este corupt şi impopular, iar Diem la rîndu-i a descoperit, tot deodată, că „generosul aliat" este imperialist.

Ce s-a întîmplat? Ce a întrerupt îndelungata idilă americano-diemistă?

După mărturiile presei din S.U.A., misiunea condusă de generalul Taylor a cunoscut în mod concret în Vietnamul de sud o realitate asupra căreia Washingtonul căuta să păstreze pudice iluzii. Trimisul Casei Albe şi consilierii săi s-au găsit în faţa unei ţări terorizate şi prădate de administraţia tiranică a lui Diem şi a lacomei sale numeroase familii — dar şi în faţa unui popor hotărît să-şi cucerească o altă condiţie de viaţă, liberă şi demnă. Frontul naţional de luptă pentru eliberarea Vietnamului de sud, creat la sfîrşitul anului trecut, este literalmente omniprezent, iar unităţile de eliberare controlează regiuni din ce în ce mai întinse şi mai importante ale ţării. Misiunea condusă de generalul Taylor avea drept sarcină să examineze posibilităţile unei intervenţii militare americane directe. Dar politica S.U.A. s-a compromis prea deseori sprijinind fără rezerve dictatori detestaţi în propria lor ţară şi dispreţuiţi de opinia publică internaţională — de la Batista la Cian Kai-şi, de la Trujillo la — ei bine — tocmai la Ngo Dinh Diem. De unde, explicabile preocupări de prudenţă...

Nu chiar atît de radicale pe cît lasă să se înţeleagă „New York Times" atunci cînd vorbea despre „dorinţa S.U.A. ca Diem să fie schimbat". Ci întreprinzînd un fel de acţiune de... redresare morală a marionetei sud-vietnameze. După cum reiese din articolul publicat de „Newsweek", care recomandă ca orice ajutor să fie condiţionat de „cererea expresă" ca Diem „să smulgă din rădăcini corupţia ce bîntuie virfurile administrative". Sau din declaraţia făcută de preşedintele Kennedy într-o recentă conferinţă de presă, că „Statele Unite încearcă să colaboreze cu guvernul preşedintelui Ngo Dinh Diem pentru a mări ataşamentul poporului vietnamez faţă de guvernul său", deşi „în acest domeniu vor exista cu siguranţă controverse şi dificultăţi continue".

Într-adevăr, judecînd după izbucnirile anti-americane ale presei diemiste, Diem nu vrea să se lase... redresat moral, nici măcar atît cît se consideră necesar la Washington pentru salvarea unor minime aparenţe. Aşa încît actuala situaţie din Vietnamul de sud pune autorităţile din S.U.A. înaintea unei crude dileme:

Sau

— să nu-l sprijine pe Diem, ca fiind prea de tot compromis şi compromiţător — dar fără ajutor american regimul diemist s-ar prăbuşi curînd sub presiunea mişcării de eliberare.

Sau:

— să-i acorde intervenţia militară pe care o cere — dar multora le este clar, ca şi revistei „Newsweek" în articolul deja citat, că „un lucru pe care în mod cert armata S.U.A. nu l-ar putea realiza este cîştigarea unui război de partizani împotriva unor adversari care au sprijinul unui mare număr de oameni de rînd din Vietnamul de sud".

De altminteri, datele dilemei nu s-ar schimba cu nimic chiar dacă Diem ar fi mai puţin refractar încercărilor americane de salvare a aparenţelor şi ar consimţi la simulacrul de... redresare morală.

■ PE AICI A LUPTAT SAMORI!
■ SOARTA LUI ALMAMI ■ CÎNTECUL ELEFANTULUI

O CĂLĂTORIE

Tînără guineeană (fotografie de Pierre Bauet, Guineea, Premiul III la cel de-al treilea Salon internaţional de artă fotografică al Republicii Populare Romîne).

Vechiul şi noul

Ne îndreptăm, sub bolta vie a arborilor tropicali, spre palatul prezidenţial din Conakry, capitala Republicii Guineea. În acest palat îşi aveau reşedinţa guvernatorii francezi, stăpînii absoluţi ai ţării începînd de la sfîrşitul veacului trecut — cînd ultimul centru de rezistenţă a fost nimicit de trupele expediţionare — şi pînă la 28 septembrie 1958, cînd Guineea a răspuns „nu" la referendumul organizat de guvernul de la Paris pentru consfinţirea noii constituţii franceze. După cum se ştie, acceptarea de către diferitele colonii a constituţiei propuse de generalul de Gaulle semnifica rămînerea lor în sînul Comunităţii franceze, adică, mai puţin eufemistic, în cadrul imperiului colonial francez.

La 28 septembrie 1958, declarîndu-se cu o zdrobitoare majoritate de voturi împotriva constituţiei, Guineea şi-a cucerit independenţa. Un nou stat şi-a făcut astfel apariţia pe harta Africii, iar „rezervaţia" colonialistă de pe continentul negru s-a restrîns şi mai mult.

Rezultatul votului nu a fost desigur întîmplător. Astăzi, în piaţa din faţa palatului prezidenţial se înalţă un monument impresionant prin însăşi simplitatea lui, pe al cărui soclu stă scrisă o singură frază: *Aux martyres du colonialisme* (Martirilor colonialismului).

Privind placa de marmură gîndul te duce la eroii căzuţi în lupta împotriva invadatorilor colonialişti. La Samori, neînfricatul conducător de oşti de la sfîrşitul secolului trecut, care ani de-a rîndul şi-a strămutat din loc în loc întreaga sa armată şi populaţia de sub obîlduirea sa, nelăsînd în faţa cotropitorului decît „pămînt ars" şi provocînd mari pierderi trupelor franceze.

Te duce gîndul la cei care şi-au jertfit viaţa în anii premergători cuceririi independenţei, la M'Balia Camara, care era gravidă cînd a murit sub cizmele jandarmilor; la Um Niobé, Uezin Culibali, Konaté Mamadú, la nenumăraţii eroi anonimi căzuţi în bătălia pentru libertate.

Izbînda de la 28 septembrie 1958 a fost pregătită de munca stăruitoare depusă de Partidul Democrat al Guineei, care a reuşit să unească masele cele mai largi într-un front unic anticolonialist. Sprijinit de muncitori — deţaşament relativ puţin numeros, dar combativ — şi de ţărani, care constituie imensa majoritate a populaţiei, Partidul Democrat a condus cu succes lupta poporului pentru independenţă.

BLOCADA SE PRĂBUŞEŞTE

Imediat după aflarea rezultatului referendumului, guvernul francez a lansat o adevărată ofensivă economică, politică şi diplomatică pentru a determina Guineea să revină în „grădina Comunităţii franceze".

Peste noapte toţi tehnicienii francezi, arhivele şi materialele au fost retrase. Autorităţile franceze au pornit o campanie propagan-

distică împotriva Guineei, au încercat să dezorganizeze viața economică a tînărului stat, au recurs la presiuni diplomatice de tot felul. Toate acestea, în zadar.

Țările socialiste au acordat Guineei un ajutor multilateral — moral, politic, diplomatic și economic. În cuvîntarea sa de salut rostită de la tribuna Congresului al XXII-lea al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice, Saifulai Dialo, secretarul politic al Partidului Democrat și președintele Adunării Naționale, a subliniat din nou importanța acestui ajutor, acordat „tocmai în momentul cînd colonialiștii de toate felurile, înverșunați de izbînda poporului guineean, s-au unit pentru a sugruma Guineea independentă și a împiedica răspîndirea experienței sale".

„Colaborarea cu țările socialiste — a declarat Dialo — se înfăptuiește în spiritul înțelegerii reciproce, fără nici un fel de condiții politice și militare, într-o atmosferă de prietenie între popoarele noastre și cu stricta respectare a independenței noastre. Țările socialiste, partidele comuniste și muncitorești însuflețesc popoarele Africii și ale lumii întregi, care luptă pentru independență și dezvoltarea țărilor lor..."

Guineea este angajată într-o vastă acțiune de lichidare a nefastei moșteniri a colonialismului, de dezvoltare a unei economii de sine stătătoare. Accentul în planul trienal, adoptat în 1960, cade pe dezvoltarea agriculturii, pe construirea de diferite întreprinderi ale industriei ușoare, de fabrici pentru prelucrarea produselor agricole. La sate crește numărul cooperativelor, care, în ultima vreme, au căpătat o funcție nouă: aceea de a sprijini cultivarea în colectiv a pămîntului și de a croi în felul acesta calea spre cooperația de producție.

Construcția tipografiei de stat din Conakry, realizată cu ajutorul Republicii Democrate Germane, este doar una din numeroasele manifestări ale ajutorului multilateral și dezinteresat acordat de țările socialiste tînărului stat african.

în INIMA AFRICII

„SCLAVA SCLAVULUI"

Guvernul acordă o deosebită atenție problemelor femeii și ale tineretului.

În Guineea colonială femeia era „sclava sclavului", suferind o dublă exploatare: ca femeie și ca muncitoare. Astăzi, acestei situații înjositoare i se pune cu hotărîre capăt. În toate consiliile sătești, în adunările și conferințele locale și naționale ale Partidului Democrat femeile și tineretul iau parte foarte activă. Statutul P.D.G. prevede, de altfel, ca în toate organele de conducere, de jos și pînă sus, să fie ales un anumit număr de femei și de tineri. În fapt, procentajul minim obligatoriu este adesea întrecut.

Am auzit pe mulți guineeni repetînd un vechi proverb african: „Educația omului începe cu 20 de ani înainte de nașterea sa", înțelegînd prin aceasta că educația mamei o condiționează pe aceea a copilului. Este și acesta unul din motivele pentru care guvernul a luat o serie de măsuri în scopul de a facilita și pe cale legislativă emanciparea femeii.

Legislația recent adoptată prevede interzicerea căsătoriei pentru tinerele fete înainte de împlinirea vîrstei de 17 ani și obligativitatea consimțămîntului fetei la căsătorie. Aceasta înseamnă un salt uriaș într-o țară în care, doar cu cîțiva ani în urmă, bărbatul bogat își putea achiziționa cu ușurință soții (în unele cazuri fete foarte tinere), achitînd în prealabil viitorilor socri o sumă mai mult sau mai puțin importantă, așa-numita „zestre". Așadar zestrea, conform obiceiului, era furnizată de soț și destinată... părinților fetei.

Imagine sugestivă din Guineea colonială: o așezare a căutătorilor de diamante în Guineea superioară.

Institutul național de igienă din Conakry.

Desigur, și în acest domeniu greaua moștenire a trecutului nu poate fi lichidată printr-o trăsătură de condei, însă este indiscutabil că în viața femeii guineene se petrece o cotitură și că s-au produs schimbări înnoitoare în primul rînd în conștiința tinerei generații.

„DIAVOLUL ROȘU AL MUNTELUI" NU MAI IESE DIN CASĂ!

Vechiul și noul apar cu pregnanță în neașteptatele metamorfoze ale „șefilor de canton" care, sub administrația franceză, tăiau și spînzurau în sutele de cantoane în care fusese împărțită Guineea.

Ce au devenit acești potentați locali? În districtul Beila cel puțin, se pare că, de voie, de nevoie, se adaptează timpurilor. Mulți din ei lucrează pămîntul; alții, care fuseseră funcționari, și-au reluat serviciul. În fine, un altul ține un centru de benzină. Soțiile lor i-au părăsit, o dată cu avuția lor. Astăzi nu le-au mai rămas decît două sau trei neveste, de obicei cele mai bătrîne.

Unul singur s-a agitat mai mult. Atunci președintele consiliului districtual a organizat o conferință pentru a demasca în fața masei uneltirile sale. Simțindu-se cu musca pe căciulă, fostul șef de canton s-a speriat atît de tare încît a dat bir cu fugiții. Cei mai detestat dintre ei, supranumit „Diavolul roșu al muntelui", nici nu mai îndrăznește să iasă din casă...

Nu este mai fericită nici soarta fostului șef de canton din Dabola, Almami, care se trăgea din vechii șefi de trib din Timbo. După proclamarea independenței, înseși soțiile și mulți dintre copiii lui Almami s-au înscris în Partidul Democrat... S-a trezit singur cuc. Nu-i mai rămînea decît să se spînzure sau să pună mîna pe sapă. A ales a doua alternativă.

Cît de grăitoare sînt aceste „fapte diverse", care vădesc că epoca satrapilor locali, agenți ai administrației coloniale, a apus pentru totdeauna.

OAMENII GUINEEI

Care sînt impresiile cu care călătorul părăsește Guineea? Desigur, oricît de emoționantă îți apare pădurea virgină, mai ales cînd o vezi pentru prima oară, oricît de îmbietoare și de exuberantă este vegetația luxuriantă, cu coloritul ei viu, intens, oricît de tulburătoare, cel puțin pentru un european, poate fi aversa tropicală, dezlănțuirea elementelor naturii într-o noapte de septembrie, pe malul oceanului, la 8° latitudine nordică — impresiile cele mai puternice le lasă oamenii Guineei.

Mi-aduc aminte de tînărul șef al consiliului districtual care ne-a primit cu atîta ospitalitate în căsuța sa modestă de lîngă Kindia. Cu cît interes punea întrebări și asculta relatările noastre despre realizările R. P. Romîne!

Mi-aduc aminte de tînăra guineeană — să fi avut 17-18 ani — care de la tribuna unei adunări populare, în fața a mii de delegați sosiți din toate colțurile țării, vorbea cu foc despre problemele emancipării femeii. „Voi spune soțului meu cînd mă voi mărita — declara ea — că doresc să fiu singură la casa mea!" Cuvintele ei găseau un profund ecou în rîndul ascultătorilor și ascultătoarelor, pecetluind acel trecut în care femeia guineeană era „sclava sclavului".

Mi-aduc aminte de convorbirea avută cu învățătorul din satul de lîngă coasta Atlanticului, care ne invita cu mîndrie în școala nou-nouță, gata să-și primească elevii, copii și vîrstnici. Sute de asemenea școli au fost construite în Guineea, într-un timp foarte scurt, prin muncă voluntară.

Și alături de imaginea învățătorului îmi apare și aceea a inimoșilor profesori de la școala politehnică din Conakry. „Țara — spuneau ei — are nevoie imperioasă de constructori pricepuți, de ingineri și tehnicieni care să-i pună în valoare uriașele bogății. Ei trebuie formați «în mers» și aceasta nu e treabă ușoară".

Și mi-aduc aminte de serbările populare la care am asistat, de corurile cînd vioaie, cînd triste, de melopeele alternînd cu cîntece avîntate, ale căror cuvinte nu le înțelegeam dar al căror tîlc îl deslușeam cu ușurință.

Rapsozii populari slăveau pe eroii trecutului, pe Samori Turé, pe Alfa Iaia, șeful din Labé, cîntau lupta de eliberare și pe martirii ei, pe luptătorii anonimi care, mai aproape de zilele noastre, și-au dat viața pentru libertatea și fericirea poporului lor. Cîntau frumusețile patriei, viitorul...

Dintre toate, cîntecul elefantului, poate mai grăitor ca oricare altul, oglindește spiritul Guineei noi, mîndră, încrezătoare în viitor, în capacitățile creatoare ale poporului. Înțeleptul și puternicul elefant — spune cîntecul — nu-și cunoștea forța, zăcea la pămînt și dormita. Dar o dată ridicat, nimic nu-l mai poate opri. Aidoma lui, poporul care și-a cucerit libertatea nu va mai putea fi niciodată înfrînt...

L. NIȚESCU

În Guineea liberă aceste tinere fete, eleve ale unui liceu din Conakry, nu vor mai cunoaște viața amară pe care au dus-o mamele lor în timpul colonialismului, cînd femeia era socotită „sclava sclavului".

Educaţie pentru toate vîrstele

UN CAZ DIFICIL

Reputaţia de „caz dificil" a lui Costel a început în clipa în care mătuşa Saveta l-a surprins demontînd ceasul „C.F.R." rămas de la mama-mare, exponat de seamă în muzeul familiei. Ceasul era oricum stricat de mulţi ani şi tocmai aşa îşi justifică micul inculpat „crima": voise să-l repare. Dar cum grămada de roţiţe culese cu sîrguinţă din măruntaiele ceasului nu spunea nimic pozitiv în favoarea acuzatului şi cum mătuşa nu avea o încredere deosebită în cunoştinţele tehnice ale nepotului, ceasornicarul improvizat nu izbuti să-şi dovedească talentele şi plăti destul de scump atentatul său la muzeul familiei.

A urmat fierul de călcat. Cedase rezistenţa şi, pînă la venirea electricianu-

lui, Costel încercase să-l repare cu mijloace proprii. Nici maşina de spălat nu l-a lăsat nepăsător. Cît despre telefon, acesta i-a oferit cîteva ore de fericire integrală şi dacă n-ar fi venit tehnicianul de la telefoane, Costel ar fi izbutit poate să-l repare. Dar, fiind descoperit, afirmaţiile lui vehemente că „ştie cum se repară" au rămas iarăşi nişte simple afirmaţii.

Costel are numai 8 ani.

În urma unui lung şir de asemenea încercări, Costel a devenit un „caz dificil", duşmanul prezumtiv al tuturor lucrurilor închegate cu mecanisme. E drept că nu se atinsese decît de obiecte stricate — pe cele în stare de funcţionare se mulţumea să le privească ore în şir — dar investigaţiile sale în anatomia intimă a lucrurilor, fie cele şi stricate, erau socotite de rău augur şi pentru cele ce nu aveau încă nevoie de reparaţii, iar afirmaţiile repetate că le poate repara, o condamnabilă trufie.

Adus foarte des în faţa tribunalului familial, inculpatul plîngea, îşi lua angajamente. Dar cînd ventilatorul înceta să-şi învîrtească aripile de metal, toate angajamentele erau uitate şi nu mai rămînea decît întrebarea chinuitoare: de ce nu se mai învîrteşte?

Informată de toate acestea, învăţătoarea lui Costel a rămas uimită. Elevul ei, departe de a fi un distrugător de bunuri, părea dăruit cu mîini de aur, după cum o dovedeau numeroasele obiecte confecţionate în orele de lucru manual. Dar cele aflate, în loc să-i lămurească, au avut darul să-i înfurie şi mai mult pe părinţii lui Costel. Aşadar, incorigibilul „meşter-strică" putea fi şi altfel cînd voia. Să-i facem deci să vrea.

Au urmat obişnuitele metode de reprimare „pedagogică". Dar nici „micile mijloace", nici „marile mijloace" n-au izbutit să-l facă pe Costel să se stăpînească în faţa unor mecanisme care refuzau să-l mai servească pe om, să se mişte, să cînte... De pildă, aparatul de radio...

Un prieten al familiei a sugerat ideea unei consultaţii medicale. Costel era bolnav poate cu „glanda", cu „nervii". Prietenul citise undeva despre un caz asemănător.

Băiatul a fost dus la policlinică, măsurat, cîntărit, ciocănit sub genunchi cu un ciocănel de cauciuc, pus să zică „treizeci şi trei de cocostîrci pe casa lui Kogălniceanu" şi „treizeci şi trei de regimente de artilerie călărească", ceea ce a făcut cu bunăvoinţă, observînd numai că, după părerea lui, este o prostie să mai transporţi artileria pe cai, cînd vreme există autocamioane blindate. Iar doctoriţa cea tînără a socotit observaţia ca fiind „perfect logică", dîndu-i dreptate pacientului.

Şi cum doctorii l-au găsit sănătos tun şi nu i-au prescris nici măcar vitamine, poate că mulţi ani ar mai fi rămas Costel în categoria „cazurilor dificile", dacă tovarăşul Stancu de la sculărie nu şi-ar fi uitat mîncarea acasă. Tovarăşul Stancu este tatăl lui Costel. Şi atunci cînd s-a întîmplat memorabilul accident de memorie al tovarăşului Stancu — Costel a fost trimis în grabă să-i ducă pachetul la uzină.

Cînd băiatul a păşit pragul atelierului, noţiunea de rai din poveştile mătuşii Saveta a căpătat deodată un conţinut. Aşa şi numai aşa trebuie să se înfăţişeze acel ţinut al fericirii veşnice şi neturburate: o sală nesfîrşită cu tot felul de maşini care se purtau cu oţelul de parcă ar fi fost plastilină sau hîrtie — îl tăiau şi-i dădeau tot felul de forme; un loc în care poţi construi şi repara cîţi poţeţti fără să te certe cineva.

Costel a rămas nu prea departe de prag, fermecat. Acolo l-a descoperit tătucu': ţinea în mînă pachetul cu mîncare şi înghiţea lacom cu privirile tot ce se întîmpla în jurul lui.

Şi atunci, deodată, lui tătucu' i-au dat lacrimile. Aşa se întîmplă uneori cu oamenii mari, cînd descoperă că au făcut o nedreptate şi se simt vinovaţi. Privindu-şi fiul, tovarăşul Stancu a înţeles că ceea ce socotise el o condamnabilă duşmănie faţă de lucruri era de fapt o timpurie dar nu mai puţin autentică pasiune pentru minunatele creaţii tehnice ale oamenilor, o stăruitoare necesitate de a înţelege nu numai cu mintea, ci şi cu propriile sale mîini. Iar cei mari au trecut nepăsători pe lîngă această pasiune, preocupaţi mai mult de obiectele neînsufleţite decît de omuleţul viu ce încerca să le afle tainele şi să le redea vieţii.

— Cum de am putut să nu înţeleg asta? — se întreba tovarăşul Stancu.

La prima chemare, Costel a căpătat un „mecano" cu o mulţime de piese şi modele şi o trusă lucrată de tătucu' în atelierul de sculărie. Din acel moment, „cazul dificil" Costel s-a încheiat.

Ion ALEXANDRU

LA VÎNĂTOARE DE IEPURI

Iepurele îl găsiţi în acest sezon la cîmpie şi la deal, pe arătură şi în pădure, dimineaţa şi după-amiaza, pe ger ori pe moină. Dar în ciuda acestei omniprezenţe e bine să-l căutaţi acolo unde trebuie. Adică, atunci cînd e vînt, să-l căutaţi în adăposturile naturale: mărăcinişuri, tufe etc. Pe ploaie, iepurele nu stă pe arătură; acolo îi putem afla numai pe timp uscat. Cînd e moină sau zăpadă, va sări după ce v-aţi apropiat mult de el (uneori vă va face surpriza de a sări chiar de sub picioarele dv.). Iepurele „ştie" că poate fi confundat uşor cu mediul. De aceea stă ghemuit în cuiburi şi sare doar cînd vede că veniţi direct spre el. Iată de ce, atunci cînd căutaţi iepuri, nu trebuie să mergeţi repede şi în linie dreaptă, ci în zigzaguri, cu scurte opriri şi ocolişuri, cercetînd cu privirea atît acoperirile terenului, cît şi locurile descoperite (obicelurile iepurilor sînt destul de ciudate!).

Cîteva recomandări: nu trageţi în iepurele care stă pe cuiburi: nu e sportiv să nu-i lăsaţi o şansă de scăpare — fuga; trageţi deci numai după ce a sărit — mulţumirea şi meritul dv. vor fi mai mari în cazul cînd l-aţi doborît. Nu trageţi la distanţe de peste 40 de metri. Veţi dobori puţin şi veţi răni foarte mult. Mai bine să oftaţi văzînd cum friptura dv. trece dealul, decît să procuraţi o masă gratuită primei vulpi care va întîlni iepurele beteag. În cazul cînd un iepure s-a îndepărtat vizibil rănit, trebuie să-l urmăriţi; focul de graţie este o obligaţie şi o cerinţă a eticii vînătoreşti. Un bun cîine de vînătoare vă va scuti de multă oboseală, va descoperi chiar şi iepurii cei mai abili şi-l va ajunge din urmă pe cei răniţi.

I. CÎRCIU

De vorbă cu medicul

ALCOOLUL ŞI SĂNĂTATEA (I)

Se ştie că alcoolul are o acţiune stimulativă — într-o oarecare măsură — asupra sistemului nervos central, că el contribuie, în anumite condiţii, la crearea unei bune dispoziţii. Dacă un consum moderat de alcool îşi atinge, în general, acest scop, depăşirea consumului duce la o alterare mai mult sau mai puţin gravă a sistemului nervos, cu consecinţe negative nelimitate pentru sănătatea omului.

În fond alcoolul este un toxic care acţionează asupra întregului organism şi asupra sistemului nervos central în special. Din sistemul nervos, prima parte interesată este scoarţa creierului, adică tocmai acea parte a sistemului nervos care controlează toate manifestările vieţii omului. Intoxicarea nu presupune neapărat cantităţi mari de alcool; uneori sînt suficiente 25-30 de grame. Prin mărirea cantităţii se intoxică ulterior şi celelalte părţi ale creierului, avînd drept consecinţă directă tulburarea tuturor funcţiilor organismului.

Cercetările făcute au demonstrat că alcoolul paralizează procesele de inhibiţie. Aceasta explică modificările în comportamentul bolnavului de alcoolism, care se manifestă prin: logoree (limbuţie exagerată), iraşcibilitate, dispoziţie schimbătoare, senzaţie falsă de uşurinţă în gîndire şi în mişcare etc.

De fapt, din cercetările ştiinţifice făcute s-a putut stabili că, chiar sub influenţa unor cantităţi mici de alcool, precizia în mişcări scade, ca şi puterea de muncă, iar atenţia slăbeşte şi, în general, calitatea muncii este inferioară. Omul nu devine mai profund în gîndire ci, dimpotrivă, mai superficial; capacitatea de înţelegere scade şi, implicit, creşte posibilitatea erorilor în activitatea practică. S-a observat, de pildă, că asemenea consecinţe se ivesc la oamenii cu muncă intelectuală chiar după consumarea unei cantităţi reduse de alcool. Se înţelege ce funeste pot fi urmările consumului de alcool la acei oameni care prin natura muncii — şoferi, piloţi, mecanici de locomotivă — au în seama lor zeci şi sute de vieţi omeneşti.

Consumul excesiv de alcool duce la paralizia completă a capacităţii de control a acţiunilor. În intoxicaţia gravă apar vărsături; temperatura corpului scade îngrijorător, iar insuficienţa inimii sau a aparatului respirator poate provoca moartea alcoolicului (fără să mai amintim că moartea poate surveni şi în urma accidentelor de circulaţie, a îngheţului etc., la care oamenii beţi sînt expuşi în mod special).

Alcoolismul devine cu timpul o boală cronică ce se manifestă printr-o alterare profundă a celulelor creierului, cu consecinţe asupra comportamentului social şi a personalităţii alcoolicilor. Calităţile morale ale omului scad, dispare simţul responsabilităţii faţă de familie şi societate, voinţa este paralizată, memoria şi capacitatea intelectuală — atrofiate. Alcoolicul devine uşor un delicvent sau chiar un criminal. Alcoolismul cronic îl poate duce pe individ pînă la nebunie. Despre un om beat poporul spune — pe drept cuvînt — că „şi-a băut mînţile"...

În legătură cu alte urmări ale alcoolismului şi cu tratamentul acestuia vom vorbi în numărul viitor.

Dr. Silviu GHEREA

Colţul cosmeticienei

ÎNGRIJIRI ESTETICE ÎN TIMPUL GRAVIDITĂŢII

În ciuda faptului că maternitatea deformează corpul, îngroaşă picioarele, strică tenul etc., femeile aflate în această stare nu trebuie să se lase obsedate de asemenea inerente neplăceri ci — ţinînd seama şi de sfaturile medicului — să ia măsuri menite să atenueze unele din efectele semnalate. O importanţă mare trebuie acordată masajelor recomandate de medic şi care au drept scop buna întreţinere a muşchilor pentru ca, după naştere, ei să-şi recapete forma şi elasticitatea normală. De asemenea, masajele cu o cremă hrănitoare bogată în vitamina A previn apariţia vergeturilor pe sîni şi abdomen. Este recomandabil, în general, ca în tot timpul sarcinii şi un timp după naştere (în perioada aşteptării) să se poarte sutien, care va fi modificat după necesităţi.

În ce priveşte aşa-numita mască a sarcinii — accidente de pigmentaţie a pielii feţei, care dispar după naştere — ca nu trebuie combătută violent, aşa cum din păcate fac unele femei, aplicînd produse tari, caustice, care duc de fapt la ridarea pielii. Pielea feţei unei femei gravide va fi îngrijită ca de obicei, folosind în plus o loţiune tonică pentru activarea circulaţiei. Un machiaj discret, care să ţină seama de modificările intervenite în culoarea carnaţiei, poate la rîndul său să contribuie la aspectul îngrijit şi proaspăt al viitoarei mame.

Georgeta MĂLIN

Cu Nansen la Polul Nord

Fotografia 1

„Vreau să vă dezvălui secretul așa-ziselor succese pe care le găsiți, poate, în viața mea, și cred că vă pot da un sfat bun; eu am distrus totdeauna punțile în spatele meu, nu mi-am lăsat nici o posibilitate de retragere. În felul acesta, nu-ți pierzi vremea uitîndu-te înapoi: ai prea mult de lucru privind înaintea ta". Iată ce spunea marele explorator norvegian Fridtjof Nansen studenților Universității din Scoția, cu ocazia unei prelegeri ținute în 1925 în fața acestora. Și, într-adevăr, acest principiu l-a călăuzit în tot timpul vieții sale pe Nansen, care a privit mereu înainte, fie în expedițiile sale, fie în activitatea sa socială.

Cu o perseverență rar întîlnită, curaj și pasiune pentru cercetarea științifică, Nansen, de la nașterea căruia s-au împlinit anul acesta o sută de ani, și-a închinat viața cunoașterii și cuceririi Arcticii.

Călătoria pe care o întreprinde în 1882 în Oceanul Înghețat de Nord, întovărășind un grup de vînători pe bordul vasului „Viking", nu constituie decît primul său pas în „împărăția tăcerii albe".

Și, o dată pornit, nimic nu l-a mai putut opri. „În prezent mă simt cu totul nepotrivit pentru acest post — răspunde el celor care voiau să-l convingă să rămînă în postul de conservator al unui laborator de zoologie, după expediția sa din Groenlanda. În creierul meu fierb planuri de noi expediții; sînt tînăr și am în vine sîngele neastîmpărat al vikingilor. O viață prea liniștită nu mi se potrivește și poate că-mi va fi dat să-mi servesc țara și în alt chip".

Hotărîrea de a privi mereu înainte, îmbinată cu dragostea de om și de adevăr, a călăuzit și activitatea sa socială.

„Un coșmar nebun" — exclamă el la aflarea veștii izbucnirii primului război mondial. Iar atunci cînd puterile imperialiste se coalizează împotriva primului stat socialist, el se opune cu hotărîre politicii intervenționiste. Este uimitor cît de profund a înțeles Nansen, în raport cu timpul acela, mărețul destin al Uniunii Sovietice. Nansen declara atunci: „Se pot nutri îndoieli în ceea ce privește posibilitățile de viitor ale Europei occidentale, dar este imposibil să te îndoiești de marele viitor al poporului rus și de misiunea lui în viața europeană de mai tîrziu..." Iar în cartea sa „Rusia și lumea", el a scris că Rusia „într-un viitor nu prea îndepărtat va aduce Europei nu numai salvarea materială, ci și înnoirea spirituală".

În 1922, acest mare prieten al poporului sovietic a fost ales membru de onoare al Sovietului de deputați ai oamenilor muncii din Moscova.

În cele ce urmează, cu ajutorul imaginilor, vom merge din nou pe drumurile Nordului îndepărtat străbătute de Nansen.

„FRAM" ÎN DERIVĂ

Fotografia 2

Descoperirea pe coasta sudică a Groenlandei a unor obiecte care aparținuseră, probabil, vasului expediționar american „Jeannette", naufragiat la nordul insulelor Noua Siberie, precum și a unor trunchiuri plutitoare provenite de pe țărmul siberian, duc pe Nansen la concluzia că există un curent marin care se mișcă neîncetat din strîmtoarea Bering spre Groenlanda, prin Pol. El hotărăște să folosească acest curent pentru a pătrunde în zona Polului Nord.

Deși planul său, expus la Societatea norvegiană și apoi la Societatea de geografie din Marea Britanie, este privit cu scepticism, Nansen nu se descurajează, ci, dimpotrivă, se avîntă în munca de pregătire. El dă cea mai mare atenție construcției vasului care avea să transporte expediția. Acesta fu conceput cu flancurile îndoite înăuntru și cu carena rotunjită și netedă peste tot, în așa fel încît să nu poată fi încleștat de gheață. Astfel presiunea laterală a sloiurilor nu putea face altceva decît să salte vasul mai sus, urcîndu-l pe gheața care avea să-l poarte în derivă.

La 24 iunie 1893, nava „Fram" (Înainte) părăsește portul Cristiania, îndreptîndu-se către Arctica. Nansen cu 12 însoțitori porneau în faimoasa expediție polară.

După călătoria de-a lungul coastelor siberiene, la 22 septembrie „Fram" este prins între ghețuri și își începe îndelungata-i derivă.

FIECARE ARE CÎTE CEVA DE FĂCUT...

Fotografia 3

„11 octombrie... Presiuni noi, care dau de veste printr-un pîrîit ușor și trosnituri în flancurile vasului. Zgomotul crește apoi treptat, trecînd printr-o întreagă gamă... Vasul tremură și tresare, cînd săltat încet, cînd zguduit. Siguri de rezistența «Fram»-ului, avem o senzație plăcută privind această scenă înfricoșătoare. Oricare altă corabie ar fi fost de mult timp strivită". (Din jurnalul lui Nansen).

Într-adevăr, „Fram" iese învingător din

4

această încercare, dovedindu-se la înălțimea speranțelor puse în el.

Noaptea polară care se anunța obligă echipajul să înceapă pregătirile pentru o iernare prelungită. Vasul se transformă într-o reședință de iarnă, iar atunci cînd întunericul țese un val negru peste Arctica, pregătirile erau terminate.

În tot acest timp, activitatea pe vas continuă cu aceeași intensitate. Fiecare are cîte ceva de făcut sau, de nu, își găsește de lucru, căci munca neîntreruptă constituie remediul cel mai sigur împotriva plictiselii și apatiei atît de obișnuite pentru cei care rămîn între ghețuri în timpul nopții polare.

Alături de treburi gospodărești, se efectuează zi și noapte observații meteorologice și astronomice, se culeg date asupra temperaturii apei, salinității și curenților marini, asupra gheții și reliefului fundului oceanului. Totul decurge după un program bine stabilit și respectat cu strictețe.

„CEASURI ÎNTREGI FĂURESC NOI PLANURI DE CĂLĂTORIE"

Fotografia 3

„Să nu credeți că sînt obosit de această monotonie de gheață și de zăpadă; nu, într-adevăr nu pot spune că sînt obosit. Nu oftez după verdeață și după codri; cu totul dimpotrivă... Ceasuri întregi făuresc noi planuri de călătorie în mijlocul banchizelor, după ce această expediție se va termina". (Din jurnalul lui Nansen).

UN OM SE ÎNCREDINȚEAZĂ OCEANULUI DE GHEAȚĂ...

Fotografia 5

Deși în planul expediției nu era prevăzută atingerea „capătului Pămîntului", a Polului Nord, Nansen, observînd că deriva poartă „Fram"-ul mult mai departe decît fusese calculat, concepe un plan îndrăzneț: să înainteze cît mai mult spre nord cu săniile trase de cîini și apoi să se înapoieze în insula Franz Josef. În tot acest timp „Fram" trebuia să-și urmeze drumul, continuînd cercetările obișnuite.

La 1 februarie 1895, însoțit de Hjalmar Johansen, Nansen pornește în această riscantă expediție. Bagajele, împreună cu caiacele — care aveau să le înlesnească drumul la întoarcere prin zona apelor libere — au fost încărcate pe trei sănii.

Drumul nu se arată de loc ușor, punînd la încercare întreaga energie și perseverență a călătorilor. Cînd ating latitudinea de 86°14' — deci cu 320 de kilometri mai la nord decît ajunsese vreodată o ființă omenească — gheața devine impracticabilă, iar cîinii sînt istoviți. După 24 de zile de la părăsirea „Fram"-ului, Nansen, cu toată părerea de rău, se hotărăște să renunțe la atingerea Polului.

Întoarcerea nu este cu nimic mai ușoară: în cale apar mereu noi obstacole dintre care unele, datorită stării de istovire a călătorilor, par a fi de nebiruit. Rînd pe rînd ei trebuie să jertfească cîinii care mai rezistaseră la drum și să-și împuțineze bagajul.

Vara începuse să mîngîie cu razele soarelui ei cald și ghețurile Nordului, cînd, în sfîrșit, le ieșiră în cale apele libere. De acum nu se mai puteau bizui decît pe micile dar rezistentele caiace, în a căror mînuire Nansen căpătase o deosebită îndemînare cu prilejul șederii lui printre eschimoșii din Groenlanda.

„Caiacele joacă vesele pe apă... De doi

ani de zile n-am mai văzut o astfel de întindere de apă liberă... După ce ţi-ai croit o cale pas cu pas, metru cu metru, prin mijlocul unei banchize uriaşe, ce senzaţie plăcută să aluneci repede pe luciul lin al mării!"—astfel descrie Nansen drumul de întoarcere de la Pol.

Despre această etapă a expediţiei, exploratorul Knud Rasmussen avea să scrie mai tîrziu că „...a însemnat o etapă decisivă în cucerirea gheţurilor eterne. Pentru întîia oară un om a părăsit adăpostul sigur al navei, încredinţîndu-se cu totul oceanului de gheaţă..."

„MĂ BUCUR MULT CĂ VĂ VĂD!"

Fotografia 6

„Mă bucur mult că vă văd!"

„Mulţumesc, şi eu asemenea" — răspunse Nansen.

„Sînteţi cu un vapor aici?"

Străinul care întreba — englezul Frederick Jackson, conducătorul unei expediţii ce explora împrejurimile insulei Franz Josef — era uimit de apariţia unui om în această pustietate de gheţuri.

Iar cînd află că cel din faţa sa nu era altul decît Fridtjof Nansen, pe care mulţi îl credeau pierdut, surprinderea lui fu şi mai mare. „Pe Jupiter, sînt nespus de bucuros că vă văd" — repetă el.

Astfel a decurs discuţia lui Nansen cu primul om pe care l-a întîlnit, la 17 iunie 1895, în timp ce se întorcea împreună cu Hjalmar Johansen din zona Polului.

În drumul lor către sud cei doi temerari exploratori se văd însă nevoiţi să petreacă cea de-a treia noapte polară în Arctica, pe coasta nord-vestică a insulei Franz Josef. Folosind singurele materiale de construcţie pe care le aveau la îndemînă — stînci, muşchi şi pieile animalelor vînate — ei îşi pregătesc un adăpost faţă de care ceea ce lăsaseră pe „Fram" era un adevărat lux.

„Curioasă viaţă ducem în această văgăună de troglodiţi şi fără să facem nimic. De-am avea cel puţin o carte! Cît de plăcută ni se pare acum viaţa pe bordul «Frams»-ului, cu bogata noastră bibliotecă!" — scrie Nansen în jurnalul său.

Pînă la urmă primăvara îşi arată din nou faţa, iar cei doi, luîndu-şi rămas bun de la coliba care îi adăpostise, pornesc, la 19 mai 1896, din nou spre sud. Trăgînd de sănii sau vîslind, ei luptă din greu pe drumul care avea să-i ducă spre casă.

La 13 august 1896, micul port Vardoe din nordul Norvegiei avea să cunoască o agitaţie neobişnuită. De pe vaporul englez „Windward", care acostase aici, a coborît Nansen pe care mulţi îl credeau mort.

Întoarcerea la numai o săptămînă după aceea şi a „Fram"-ului marca reuşita deplină a expediţiei. Drumul spre Oslo deveni o cale a triumfului. „Oriunde soseam ne primea inima poporului norvegian. Vapoare pline de cetăţeni îmbrăcaţi de sărbătoare, dar şi pescarii cei mai săraci cu bărcile lor formau escorta noastră. Aveam impresia că mama Norvegia era mîndră de noi, deoarece ne îmbrăţişa cu căldură..." — notează Nansen în jurnalul său.

Astăzi, cînd platoşele de gheaţă polară nu mai constituie o piedică în calea puternicelor spărgătoare de gheaţă şi cînd staţiunile ştiinţifice sovietice în derivă călătoresc pe vastele banchize purtate de curenţi, Arctica a încetat să mai reprezinte o „pată albă" pe hartă. Cercetările geografice începute în mod atît de strălucit de Nansen au fost continuate şi amplificate de urmaşii săi, Peary, Papanin şi alţi exploratori îndrăzneţi. Lui Nansen îi aparţine însă meritul de a fi fost unul dintre deschizătorii de drumuri spre inima Arcticii. De numele acestui mare savant, explorator şi umanist se leagă una din cele mai strălucite expediţii geografice din istoria omenirii.

Alexandru ROŞU
cercetător ştiinţific la Institutul de geologie şi geografie al Academiei R.P. Romîne

Fotografii: N.T.B. — Norwayphoto, Oslo

CÎT PREŢUIEŞTE O VIAŢĂ...

„Faptele bune sînt totdeauna răsplătite" — glăsuieşte un vechi proverb englez. De adevărul lui a avut prilejul să se convingă de curînd un şef de ocol silvic din Anglia, care — riscîndu-şi viaţa — a salvat de la înec o femeie împreună cu căţelul ei. Pentru această faptă bună, şefului de ocol a primit o dublă recompensă: o liră sterlină din partea Societăţii britanice pentru salvarea celor ce îneacă şi zece lire sterline din partea Societăţii pentru protecţia animalelor.

Orice comentariu fiind de prisos...

SALTEA SOMNIFERĂ

Oameni chinuiţi de insomnii, bucuraţi-vă! Inventatoarea americană Doris Short a construit o instalaţie soporifică care se introduce între somieră şi saltea. Funcţionînd cu ajutorul unui motor electric, instalaţia scutură uşor arcurile şi, implicit, leagănă persoana culcată pe saltea, cufundînd-o într-un somn adînc.

Atenţie, însă! Salteaua este contraindicată persoanelor predispuse la rău de mare!

„CAUZA NAUFRAGIULUI—NECUNOSCUTĂ"

Cea mai completă enumerare a tuturor naufragiilor cunoscute de-a lungul vremurilor se găseşte în arhivele unei companii de asigurări new-yorkeze. Autorii lucrării au fost atît de minuţioşi încît, printre catastrofele descrise de ei se află şi o referire destul de amplă la... biblica corabie a lui Noe. Iat-o: „Corabia lui Noe a fost construită în anul 2248 înaintea erei noastre. Material de construcţie — un lemn de soi necunoscut. Lungimea — 300 coţi; lăţimea — 50 coţi; înălţimea — 20 coţi. Trei catarge. Destinată transportului animalelor. Proprietari: «Noe şi fiii». A fost observată pentru ultima dată în regiunea muntelui Ararat. Cauza naufragiului—necunoscută"

INSTRUMENTE MUZICALE

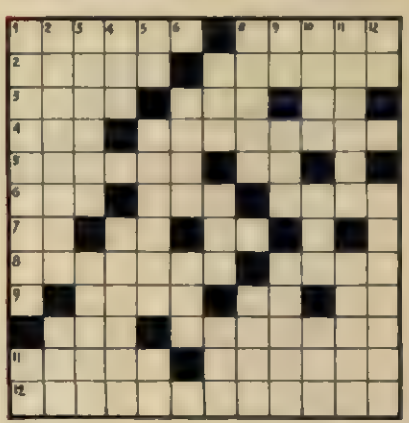

ORIZONTAL: 1) Autorul poeziei „Toboşarul timpurilor noi" — Vestit lăutar moldovean. 2) Celebru făuritor de viori din Cremona — A scris „Nud cu vioară". 3) Instrument muzical — În baterie — Notă muzicală. 4) Lugojana — Muzicuţă de gură. 5) Compozitor romîn, autorul cîntecului „Fluieraşul" — Începe muzica! 6) Întocmai — Fluviu în U.R.S.S. — Sunet muzical. 7) Unde! — Sere! — Alergător pe discul patefonului şi al picupului. 8) Demnitari odinioară — Opt note muzicale. 9) Melodii instrumentale şi vocale — Începe slalomul! — Prepoziţie latină. 10) Acum — Fluierele... ciobanilor. 11) Instrumente muzicale cu... coadă — Celebru compozitor romîn, virtuos al viorii şi pianului. 12) Cel mai vestit făuritor de viori.

VERTICAL: 1) Instrument muzical cu trei coarde — Post-scriptum. 2) Autorul versurilor: „Ah! de cîte ori voit-am/Ca să sfîrşesc lira-n cui/Şi un capăt poeziei/Şi pustiului să pui" („Singurătate") — Interjecţie. 3) Poveşti — Prinde raci. 4) Fir — Coardă... în temă. 5) Strigătură care însoţeşte cîntecele lăutarilor la horă — Nume masculin — Ediţie (abr.). 6) Compoziţie pentru trei instrumente — Localitate în Turcia asiatică. 7) În ce mod? — Fluierul lui Pan şi al lui... Fănică Luca ...Nikolaevici Tolstoi, autorul nuvelei „Sonata Kreutzer". 8) Om cumsecade (franţuzism) — A scoate sunete. 9) În Hawai! — Naş — Compozitor sovietic. 10) Preţioşi (fig.) — Poezie care în vechime se recita cu acompaniament de liră — Fluviu în Italia. 11) Scriitor german, autorul piesei „Tobe în noapte" — Nume masculin. 12) Ploaie — Wolfgang... Mozart, autorul operei „Flautul fermecat".

Dezlegarea jocului „POLEITE ÎN AUR", apărut în nr. trecut

ORIZONTAL: 1) Metal — Pepită. 2) Inel — Meserie. 3) Nisip — Tors — A. 4) Ag — Astru — Cl. 5) Maji — Era — Ac. 6) Tare — Cei — Fir. 7) O — C — Doc — Arie. 8) Amon — Duble — M. 9) Monede — Aisle. 10) NH — Carat — Con. 11) Aurifer — Mere.

Incomod...

ABONAȚI-VĂ la FLACĂRA

MAI BINE ACASĂ

ABONAMENTELE SE PRIMESC LA TOATE OFICIILE P.T.T.R. ȘI FACTORII POȘTALI

o vizită prin librării

LUNA CADOURILOR

cărți

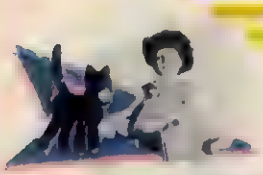

jucării

discuri

la dispoziția dvs.

MATERIAL PLASTIC

PUTEM PLECA LINIȘTIȚI LA DRUM

COOPERATIVA METALO CASNICA

EXECUTĂ:

orice reparații și întrețineri de motociclete, scutere, motorete, automobile prin unitățile sale special utilate din:

ȘOS. GIURGIULUI 178, TELEFON 56.05.66 – STR. BUZEȘTI 78, TELEFON 15.18.58 – STR. ICOANEI 107, TELEFON 51.95.63 – STR. HRISTO BOTEV 26 – STR. SF. GHEORGHE NOU 11 – ȘOS. ȘTEFAN CEL MARE 8 – CALEA FLOREASCA

fotocronica FLACĂRII

În ziua de 9 decembrie, la Dar-Es-Salam a fost proclamată independența Tanganicăi, după ce Adunarea Generală a O.N.U. hotărîse încetarea tutelei britanice asupra țării. Această victorie a luptei duse vreme îndelungată de populația Tanganicăi a fost sărbătorită cu entuziasm în întreaga țară.

În întreprinderile din întreaga țară au continuat—în cursul acestei săptămîni—dezbaterile pe marginea sarcinilor de plan pe anul 1962. În nenumărate adunări, muncitorii, tehnicienii, inginerii au făcut judicioase propuneri și sugestii pentru valorificarea mai intensă a rezervelor interne, menite să ducă la creșterea producției și productivității muncii, reducerea prețului de cost și îmbunătățirea calității produselor. În fotografiile noastre:

1 La secția cazangerie a uzinelor Grivița Roșie-București, numeroase și utile propuneri au făcut cazangiii Ene Stancu, Ioan Bănică (secretarul organizației de bază P.M.R. din secție) și maistrul Oprea Cojocaru. Procesul verbal al ședinței a consemnat între propunerile tovarășului Ene Stancu (primul din stînga) înzestrarea secției cu un vaiț mai mare, crearea unui dispozitiv pentru învîrtirea virolelor, aducerea unei macarale de patru tone pentru deservirea mașinilor de găurit.

2 Țesătoarea Maria Ecaterina Ionescu de la uzinele textile „7 Noiembrie" a făcut propuneri în legătură cu îmbunătățirea calității urzelii, angajîndu-se ca în anul 1962 să execute trei metri țesături pe zi peste sarcina de plan, să reducă deșeurile la sero și să obțină rezultate superioare în ce privește calitatea țesăturilor.

3 Valoroase propuneri a făcut și regiorul Nicolae Dragomirescu de la atelierul de injecție al fabricii de mase plastice „București". Printre altele, standardizarea duzelor pentru matrițele necesare injecției, ceea ce se va solda cu o substanțială creștere a productivității muncii.

Știrea cu privire la vizita pe care președintele S.U.A., John Kennedy, o întreprinde la 16 și 17 decembrie în Venezuela a produs o vie nemulțumire în rîndul populației venezuelene. La Caracas, capitala țării, au avut loc mai multe demonstrații împotriva imperialismului nord-american.

Fotografie luată în timpul luptelor din Katanga dintre trupele O.N.U. și cele ale jandarmeriei katanghese. După cum a declarat comandantul suprem al forțelor O.N.U. din Congo, generalul McKeown, acțiunile separatiștilor sînt dirijate în momentul de față exclusiv de mercenari albi. Au fost menționate astfel numele a doi francezi — colonelul Gillet și maiorul Protin.

În ciuda campaniei de intimidare dusă de autorități împotriva „Comitetului celor 100". în Anglia s-au desfășurat zilele acestei noi demonstrații contra armelor atomice și a bazelor americane de pe teritoriul britanic. În fotografie: un grup de tineri demonstranți fotografiați în gara din Londra, înainte de a lua trenul spre Braintree — localitate în apropierea căreia se află baza de bombardiere atomice americane Wethersfield — unde au manifestat.

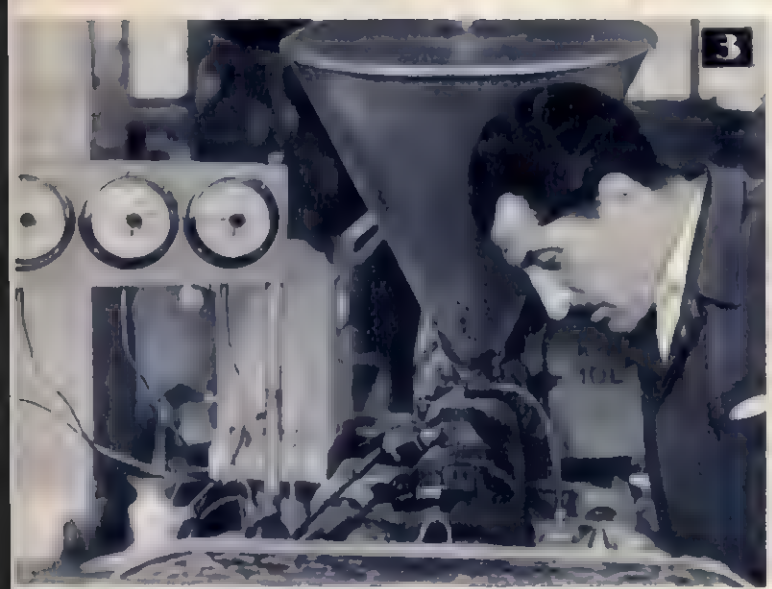

CITITORII NE SCRIU. NOI RĂSPUNDEM

Inaugurarea gospodăriei agricole colective „Moldova nouă" din Orțești (raionul Tg. Neamț) a constituit o adevărată sărbătoare pentru locuitorii satului.

Veniți în vizită la noi!

Nu demult, colectiviștii din șapte gospodării agricole fruntașe din regiunea Bacău au adresat o chemare către toți țăranii înlovărășiți din regiune.

În chemare oamenii au arătat cum se muncește în gospodăria colectivă, cum au mers din succes în succes în fiecare an, cît și cum au sporit bogăția obștească, cum a crescut nivelul lor de trai. Pentru ca toți țăranii muncitori din regiunea Bacău să muncească și să trăiască astfel, chemarea colectiviștilor îndeamnă: „Veniți alături de noi, veniți în vizită la noi! Cereți colectiviștilor să vă povestească despre munca și viața lor".

Scrisoarea a găsit un larg ecou în rîndul multor țărani înlovărășiți. Pentru a se convinge la fața locului de adevărul arătat în scrisoare, oamenii au pornit la drum. Cînd au fost oaspeții colectiviștilor s-au convins că cele arătate în scrisoare sînt întru totul adevărate. Vizitele le-au demonstrat un lucru de preț: în gospodăria colectivă se muncește mai bine, cu folosee mai mari. Gazdele au povestit oaspeților de unde au pornit și unde au ajuns, cît cîștigau înainte și cît cîștigă acum. Casele pe care și le-au înălțat colectiviștii, mobila, aparatele de radio, mașinile de cusut și multe alte lucruri erau dovezi pe care oaspeții le-au avut în fața ochilor.

Cînd s-au reîntors în satele lor, toți cei care au fost în vizită au mers din casă în casă pentru a povesti cele văzute în gospodăriile colective. Și spuneau: „Ce au văzut ochii cere inima!"

Ca rezultat al acestor vizite, al muncii frumoase și înțelepte duse de cei mai înaintați oameni ai acestor sate — în frunte cu comuniștii — în regiunea Bacău s-au înființat în ultima vreme o seamă de gospodării colective. Printre acestea amintim pe cele din satele Buda, Gorgheși, Marginea, Orțești, Urmici, Ruseni, Valea Seacă.

Fotografie de Constantin BURSUC-Bacău

ARHIPELAGUL SAMOA, INSULELE NAVIGATORILOR

„Am aflat din presă că la 1 ianuarie 1962 arhipelagul Samoa de vest din Oceania își capătă independența. Aceasta înseamnă că o nouă țară pășește pe drumul eliberării. Întrucît despre acest teritoriu se știu lucruri destul de puține, vă rog să publicați unele date despre Samoa de vest".

Basil CIUNGAN
bobinator — București

La est de Australia, în imensitatea Pacificului, se află un grup de 14 insule, cunoscute sub numele de Samoa. De origine vulcanică, insulele Samoa se caracterizează prin relieful lor muntos (unele înălțimi ating aproape 2.000 de metri), prin stîncile de corali care le împrejmuiesc ca un brîu, prin clima călduroasă și umedă.

Din punct de vedere administrativ, insulele Samoa se împart în două: *Samoa de vest* (suprafață—2.934 km p, locuitori—aproximativ 106.000, centru administrativ—Apia), teritoriu sub tutela Noii Zeelande; și *Samoa de est* (suprafață—197 km p, locuitori — circa 20.000, centru administrativ—Pago-Pago), colonie a S.U.A.

Populația arhipelagului este formată în marea ei majoritate din băștinași aparținînd grupului polinesian.

Primul european care a pășit pe teritoriul Samoa (1722) a fost olandezul Roggeven. În 1768 navigatorul francez Bougainville a botezat Samoa cu numele de Insulele Navigatorilor.

Arhipelagul Samoa de vest este alcătuit din mai multe insule, două mai mari — Savaii și Upolu — iar restul, foarte mici.

Vegetația predominantă este cea tropicală: cocotieri, ferigi arborescente, arbori de pîine, bananieri, arbori de cacao.

Nivelul de trai al samoezilor este dintre cele mai scăzute din lume. Băștinașii se istovesc pe plantațiile celor cîteva mii de europeni care stăpînesc 50% din totalul pămînturilor arabile.

Ca urmare a luptei dintre marile puteri coloniale ale secolului al XIX-lea — Anglia, Franța, Germania — către sfîrșitul veacului trecut teritoriul Samoa a căzut sub dominația colonială germană. După înfrîngerea Germaniei în primul război mondial, Samoa de vest a trecut sub administrarea Noii Zeelande, care stăpînește de peste 40 de ani acest teritoriu.

De mulți ani populația băștinașă luptă pentru autoadministrare și împotriva discriminărilor rasiale.

În anii din urmă, țările iubitoare de pace au susținut în O.N.U. cauza insulelor Samoa, cerînd independența acestora. După ce în mai 1961, cu ocazia unui referendum, poporul samoez s-a pronunțat în unanimitate pentru ieșirea sa de sub tutela înrobitoare a Noii Zeelande, Adunarea Generală a O.N.U. a hotărît ca data proclamării independenței insulelor Samoa de vest să fie 1 ianuarie 1962.

Este prima țară din Oceania care pășește pe drumul eliberării de sub jugul colonial.

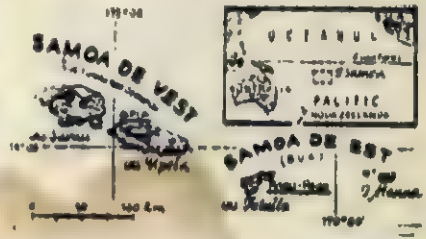

DACĂ TOATE HOTELURILE DIN ȚARĂ...

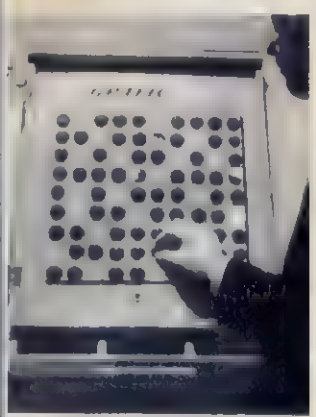

Mai sînt încă portari de hoteluri care se mișcă greu cînd e vorba de o cameră sau de un pat. Îți aud: „Veniți la ora șase seara", deși tu, călătorule, ai sosit în oraș la 6 dimineața. Sau: „N-avem camere, hotelul e ocupat de echipa de fotbal de la..." ori: „Zece camere sînt în reparație" etc. etc. Cert este însă că pînă una alta în fața unor astfel de răspunsuri rîști sau ești rămîi peste noapte fără cameră, sau să încurajezi apucăturile vechi ale anumitor portari care vînează cîștiguri necinstite.

Iată însă că am întîlnit un hotel în care pasagerul este informat precis la orice oră din zi sau din noapte asupra situației camerelor. Află aceasta fără a consulta portarul, ci numai aruncînd o privire asupra unui grafic așezat la intrare.

Graficul respectiv nu-i altceva decît o schemă a camerelor și paturilor hotelului. La închiriere, cele libere sînt marcate cu anumiți butoni, iar orice sosire și plecare de călători se operează pe loc de către administrația hotelului. Desigur că la bunul mers al treburilor în acest hotel contribuie și sondajele sfătuiul popular al orașului. Este vorba de noul hotel „Bistrița" din Bacău. Ce ziceți, n-ar fi bine dacă la toate hotelurile s-ar proceda la fel?

Vlad IONESCU
muncitor—Iași

Acestui grafic: butonii negri reprezintă camerele ocupate; butonii pe jumătate albi și pe jumătate negri reprezintă numai un pat liber în camerele cu două paturi, iar locurile albe — camerele libere.

RÎNDURI DIN PARTEA UNUI MINER

„Sînt muncitor miner și, așa cum v-am mai scris, citesc cu regularitate revista «Flacăra», printre ai cărei abonați mă număr și eu.

Prin scrisoarea de față doresc să-mi exprim părerea pozitivă față de materialele pe care le publicați. Printre acestea sînt și documentarele din ciclul «Pietra olesum», care m-au interesat deși nu sînt de specialitate. Vă fac propunerea să publicați și un ciclu de articole în problema cărbunelui, cu care ocazie să se arate transformarea Văii Jiului dintr-o vale a plîngerii, așa cum era odinioară, într-o regiune de minunate înfăptuiri".

Ilie FILIP
miner — căminul 3, Vulcan, reg. Hunedoara

Cititorii către cititori

Onofraș Linus Borisovici, student — Chișinău 8, str. Pirogov 65, R.S.S. Moldovenească — dorește: corespondență pe teme de literatură, schimb de ilustrate și fotografii de actori; *Oh. Florea*, student, Galați str. Maior Iuri Gagarin 161: corespondență pe teme literare, sport, muzică, film; *Panaiț Vasiliev*, student — Sofia (R.P. Bulgaria), P.O. Box 145: corespondență pe teme de arhitectură, literatură, muzică; *Peter Franciac*, elev, Școala medie nr. 1 Arad: corespondență, schimb de ilustrate.

Doresc să facă schimb de cărți poștale ilustrate: *Valeria Borchieru*, Școala tehnică financiară, anul I — Iași, str. Sărăriei 35; *Ioan Chirca*, grupul școlar „Electropuiere" — Craiova; *Gabriel Brad* și *Bednar Nicușor* — Hunedoara, O.M., bloc 96, ap. 10, scara B; *Ignat Ciocan* — Iași, str. T. Vladimirescu, bloc 12, ap. 3; *Ștefan Godeanu* — Hunedoara, O.M., bloc 84, scara A, ap. 1; *Rodica Dumitrescu*, elevă — Constanța, str Bogdan Vodă 66; *Mauriciu Nadler* — Roman, str. Șt. Gheorghiu 8 *Lili Moldoveanu*, profesoară — Rîmnicu Vîlcea, str. 11 Iunie 70; *Florina Cristian*, profesoară — com. Borcea Veche, raionul Tecuci; *Ecaterina Schuller*, Școala tehnică de maiștri agricoli, Sibiu; *Emilia Roman*, str Dorobanți 166, Brăila; *Simion Emanuel*, mecanic, str. Mahmudia 125, Tulcea; *L. Ionescu*, str. D. Sturza 9, Tulcea.

ÎN FAȚA TELEVIZORULUI

„Mi-am cumpărat recent un televisor avînd ecranul de 168 mm × 873 mm. V-aș ruga să binevoiți a-mi răspunde prin revistă la o întrebare pe care desigur că și-o pun și alți telespectatori: «Care ar fi distanța reglementară de unde se poate urmări programul fără a ne obosi ochii»".

M. GHEORGHE
muncitor
str. Frumoasă nr. 15 — București

Răspunde ing. OLGA JUNCU, de la Studioul de televiziune-București:

Pentru a putea urmări în bune condițiuni programele prezentate la televisor, se impune, pe lîngă o reglare corectă a aparatului, respectarea următoarelor indicații:

Să se creeze pe peretele din spatele televizorului o lumină slabă, difuză, pentru a micșora contrastul excesiv dintre strălucirea ecranului și întunericul din cameră. În mod obișnuit, acest contrast provoacă oboseala ochilor și dureri de cap.

Pe de altă parte, trebuie să se respecte riguros distanța necesară față de ecranul televizorului. Pe baza unor cercetări în domeniul opticii fiziologice, distanța optimă de vizionare a imaginii de televiziune a fost determinată ca fiind egală cu aproximativ de șase ori înălțimea ecranului. În cazul televizorului dumneavoastră, distanța indicată este de aproximativ 1,60 m.

Mărimea distanței optime poate diferi însă și de la o persoană la alta, în funcție de particularitățile de vedere ale fiecăreia. Ea este practic aceea de la care cele mai fine detalii ale imaginii se pot distinge fără efort și, în același timp, acțiunea ce se desfășoară pe ecran este cuprinsă în întregime, fără deplasări mari ale privirii.

FLACĂRA
Revistă social-politică și literar-artistică

REDACȚIA: București, Piața Scînteii. Căsuța Poștală 3607 cf. 33 Tel. 17.60.10 int. 1744.

Prezentarea grafică: Ion VULPESCU

ABONAMENTE: 3 luni: 26 lei; 6 luni: 52 lei; un an: 104 lei.

Tipărită la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii

PREȚUL REVISTEI 2 LEI

UMOR

Sute de militari sud-vietnamezi trec cu echipament cu tot de partea forțelor populare.

— În felul acesta, dacă soldații trec de partea forțelor populare, salvăm cel puțin echipamentul.

Desen de A. POCH

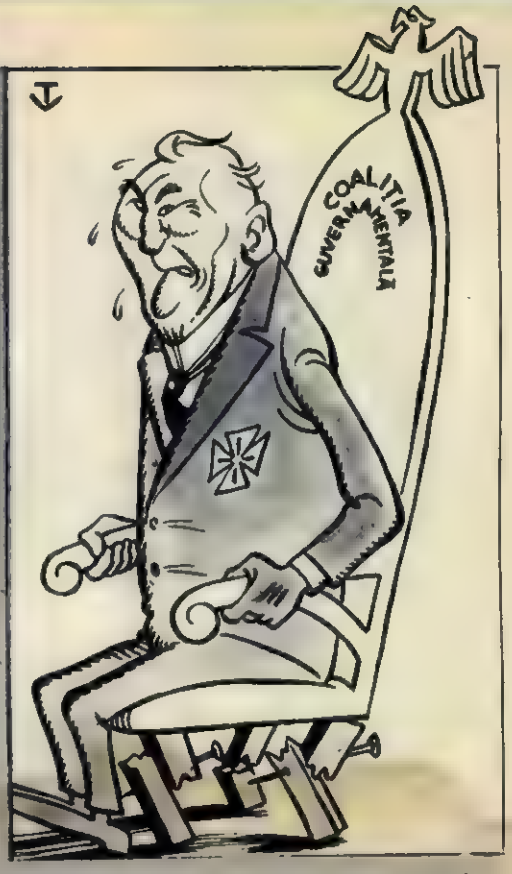

Adenauer: Tot am reușit să-mi asigur postul de cancelar...

Desen de V. TIMOC

Generozitate.

— Va să zică, totuși locuitori pe Marte!!

Desene de Adrian LUCACI

...Hici... Grozavă e „puterea ursului"...

Desen de E. ARNO

Fără multe cuvinte.

Desen de STEM

DIN ISTORIA FUMĂTULUI

Desene de Rik AUERBACH

— Așa da, Godefroy! Așa poți fuma în casă...

— Ptiu! Iar a fierț bucătarul ouă în pipa mea...

— Și să faci bine să-ți cumperi chibrituri....

05
F

La cota 1400

Fotografie de S. MENDREA

FLACĂRA

Nr. 51 (243) — 22 decembrie 1961

CONSFĂTUIREA PE ȚARĂ A

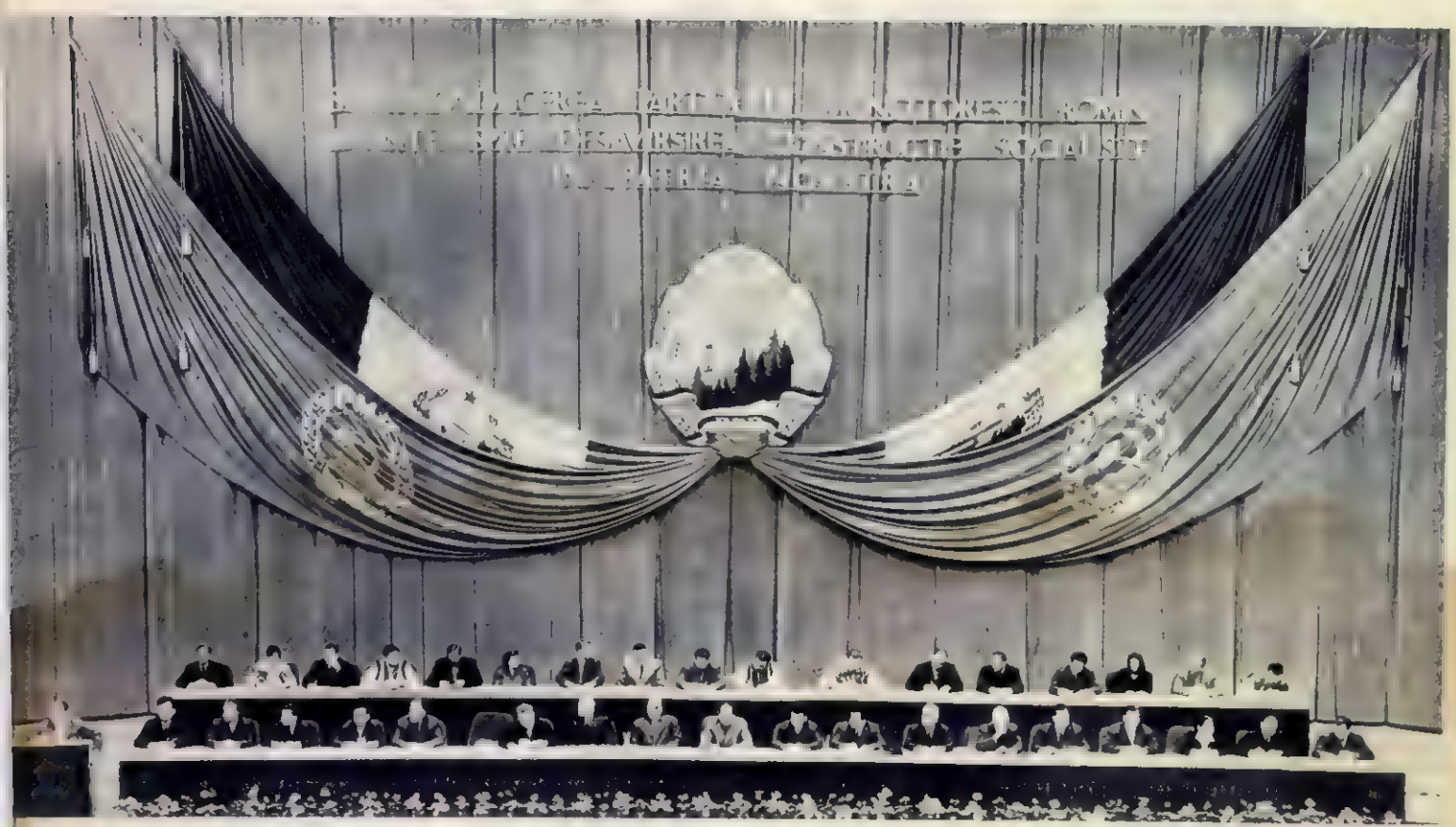

Prezidiul consfătuirii.

Un aspect din sala Palatului R.P.R. în timpul lucrărilor Consfătuirii pe țară a țăranilor colectiviști.

Cînd ogoarele patriei au fost acoperite cu hlamida zăpezii, 1.800 de colectiviști, mandatari ai satului nostru socialist, s-au întîlnit în sala Palatului R.P.R. într-o consfătuire de lucru. Timp de cîteva zile, oamenii aceștia au vorbit despre cele mai importante probleme pe care le ridică o agricultură socialistă modernă. În prezența conducătorilor de partid și de stat, în frunte cu tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej, mesagerii ogoarelor înfrățite au vorbit despre succesele mari pe care le-au dobîndit gospodăriile colective, despre traiul țăranului colectivist tot mai plin, mai îndestulat; despre sprijinul permanent și neprecupețit pe care clasa muncitoare l-a acordat și-l acordă țărănimii muncitoare pentru ca aceasta să obțină o înaltă productivitate în agricultură, productivitate care să asigure un belșug de produse pentru întregul nostru popor.

Sfatul colectiviștilor din întreaga republică a stăruit asupra căilor prin care colectiva devine din modestă, milionară, și din milionară, multimilionară. Președinții de gospodării colective, brigadierii, șefii de echipă, mulgătorii, zootehniștii, inginerii agronomi și activiștii de partid au vorbit cu competența unor autentici conducători, la nivel înalt ca și la „bani mărunți", despre problemele fundamentale ale agriculturii noastre. În comisiile de lucru ale consfătuirii peste șase sute de reprezentanți ai colectiviștilor din toate regiunile țării au analizat și făcut recomandări în problemele fertilizării solului, creșterii producției de cereale și plante tehnice, a producției pomi-viticole și legumicole, dezvoltării zootehniei, mecanizării agriculturii, retribuției după producție, întăririi economico-organizatorice a gospodăriilor colective.

Fiecare dintre cei care și-au spus cuvîntul la tribuna consfătuirii a împărtășit experiența sa, metoda sa, a comunicat cifre prezente și viitoare.

Felul de a vorbi al țăranului nostru de astăzi este al omului căruia partidul i-a dat nu numai libertatea, bunăstarea, ci și conștiința unui cetățean care este demn și mîndru că trăiește într-o țară unde se muncește cu rîvnă la desăvîrșirea construcției socialiste.

Prețuind rezultatele remarcabile obținute de oamenii muncii din agricultură, Consiliul de Stat a acordat înalte distincții celor care și-au pus toată priceperea, toată hărnicia în slujba dezvoltării și trăiniciei relațiilor socialiste la sate. Pe pieptul a încă cinci președinți de gospodării colective strălucește steaua de aur a Eroilor Muncii Socialiste. Pe pieptul a mii de oameni care lucrează în agricultura socialistă strălucesc ordine și medalii. De asemenea au primit decorații 3 întreprinderi de construcții de mașini agricole, precum și un însemnat număr de lucrători din industria construcțiilor de mașini agricole care, prin activitatea lor, au contribuit în mod deosebit la dezvoltarea și consolidarea agriculturii noastre socialiste.

Valorosul schimb de experiență pe care l-au făcut trimișii țărănimii colectiviste și îndrumările partidului, deschizătoare de largi orizonturi, vor duce agricultura noastră socialistă la noi succese și mai însemnate.

ȚĂRANILOR COLECTIVIȘTI

Cu prilejul solemnității înmînării unor titluri, ordine și medalii acordate de Consiliul de Stat al R. P. Romîne, tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej a spus printre altele:

„Distincțiunile pe care le-ați primit constituie un îndemn pentru a obține în viitor rezultate și mai frumoase, pentru ca toate gospodăriile agricole colective și gospodăriile de stat să se ridice la nivelul unităților înaintate, pentru ca lucrătorii din agricultură să-și însușească în timpul cel mai scurt cunoștințele și metodele fruntașilor recoltelor bogate, pentru ca lucrătorii din industria constructoare de mașini să realizeze utilaje din ce în ce mai perfecționate".

În fotografie:
Tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej împreună cu noii Eroi ai Muncii Socialiste tovarășii Gheorghe Maftei, președintele G.A.C. „Drumul lui Lenin" din Tîbucanii de Sus, regiunea Bacău, Teodor Maghiar, președintele G.A.C. „Steaua Roșie" din Mădăraș, regiunea Crișana, Dumitru I. Tudose, președintele G.A.C. „6 Martie" din Stoicănești, regiunea Argeș, Ilie Crăciun președintele G.A.C. „8 Martie" din Săveni, regiunea București și Viorel Uibaru, președintele G.A.C. „Victoria" din Lenauheim, regiunea Banat

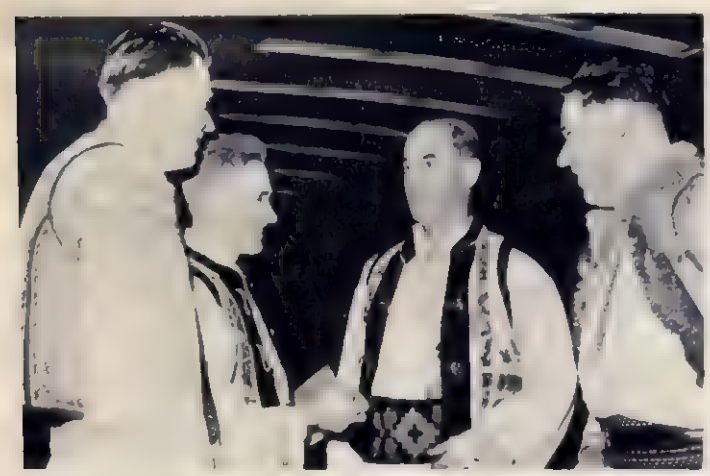

Adrian Popovici, președinte al G.A.C. din Chiscăreni, Gheorghe Matei, președinte al G.A.C. din Fîntînele, Ștefan Codreanu, președinte al G.A.C. din Strbi și brigadierul zootehnist Ilie Zămosteanu de la G.A.C. din Flămînzi în timpul lucrărilor consfătuirii au făcut cunoștință și s-au împrietenit.

Într-una din pauze, inginerii agronomi Victor Hălmăgeanu de la G.A.C. din Horoat-Crasna, Ion Murgan de la G.A.C. din Spineni, Ion Popa de la G.A.C. din Berches, colectiviștul Constantin Berindei de la G.A.C. Ciceu, activiștii de partid Ion Buligan, Teodor Suciu, Gheorghe Rusu, brigadierul Petre Butnaru de la G.A.C. „7 Noiembrie" din Suceava vorbesc cu pasiune despre problemele dezbătute în consfătuire.

Schimbul de experiență continuă și în pauzele lucrărilor. ↓

Colectiviștii din Făgăraș au găsit o temă interesantă de discutat. ↓

În cadrul comisiei legumicole Anica Deteşan de la G.A.C. „Viaţă nouă", Tîrnăveni, discută cu colectivişti din regiunile Oltenia, Bacău şi Banat.

Hiotu Gheorghe, directorul G. A. S. Andrăşeşti, vorbind în timpul lucrărilor comisiei pentru creşterea animalelor

Aspect din timpul lucrărilor comisiei economice şi organizatorice.

Figuri de delegaţi

Gheorghe Goina, preşedintele G. A. C. din Sintana, regiunea Crişana.

Elisa Ghergu, brigadieră la G.A.C. Topraisar, regiunea Dobrogea.

Frederic Cotea, preşedintele G.A.C. din satul Pribeşti, regiunea Iaşi.

Sabri Emurla, preşedintele G.A.C. din Cobadin.

REGISTRUL DE LA „INDEPENDENȚA"

1 Ludovic Csuka (de meserie modelor) e controlor de calitate. Prin mîna lui trec sute de piese. Preocupat de munca sa, el și-a dat seama într-o zi că, schimbînd tehnologia unei piese, calitatea ei poate fi îmbunătățită. E vorba de un reper. În limbaj tehnic se numește: reperul 156-04-03-01 carcasa de la mașina industrială de spălat rufe. Dar cum denumirea piesei nu vă spune prea mult, să intrăm în subiect. Ludovic Csuka n-a vrut să lucreze inovația de unul singur; el le-a împărtășit ideea modelorilor Virgil Jecan și Ilie Moraru și le-a solicitat ajutorul. Și iată-i pe toți trei — în primul pas făcut pe drumul realizării acestei inovații — în documentare, la bibliotecă!

La cabinetul tehnic al uzinelor „Independența" din Sibiu (cabinet cărții i s-a decernat, în 1960, premiul II pe ramură) am cercetat un registru ca toate registrele, cu scoarțe verzi, cartonate și cu paginile liniate în roșu și albastru. În ei sînt înregistrate inovațiile. Nu de mult, într-una din rubricile paginii 259 a fost trecut numărul de ordine 2.500. E ceva! Înainte de a povesti însă, fotografic, despre inovația care a primit acest număr, să răsfoim împreună caietul cu scoarțe verzi.

★

În anul 1960, la cabinetul tehnic al uzinelor „Independența" au fost înregistrate 360 de propuneri de inovații, din care au fost acceptate 257, iar în 1961, pînă în noiembrie, au fost propuse 309 și acceptate 205. Și, totuși, anul acesta în numai 10 luni, economiile au fost mai mari decît acelea ale anului trecut. 1.520.772 lei față de 1.304.889 lei. Cum se explică? Prin valoarea sporită a inovațiilor. În lupta pentru calitate, calitatea inovațiilor a fost unul din obiectivele principale.

★

Anul trecut, în uzină au existat 17 brigăzi de inovatori. Anul acesta, numai 11. Dar au funcționat mai bine. Și aceasta datorită faptului că au fost îndrumate direct și mai bine de către cabinetul tehnic. Adică, responsabilii brigăzilor au fost orientați în direcția unei mai permanente preocupări în ce privește „miezul" inovațiilor și legarea lor de problemele majore ale producției întreprinderii.

În rafturile bibliotecii cabinetului tehnic stau 15.000 de volume. Stau e un fel de a spune. Cînd Cornel Romoșan, Nicolae Akli și Aurel Băcilă au citit în ziarul „Tehnica nouă" o scurtă informație care le-a sugerat o idee nouă, biblioteca le-a furnizat tot felul de reviste, cărți, articole, traduceri, fotografii, iar pe baza acestei documentări tehnice ideea lor s-a putut transforma în inovație. Și nu într-o oarecare inovație, ci într-una mai deosebită. Astfel, procedeul de prelucrare a metalelor pe cale electro-pneumatică nu numai că a făcut să crească substanțial productivitatea muncii dar a gonit din hala secției un mare dușman: zgomotul, șuieratul acela strident al ciocanelor perforatoare.

Folosirea judicioasă a literaturii de specialitate face parte din lupta pentru calitate.

★

Întreaga uzină luptă pentru produse de înaltă calitate. O contribuție prețioasă o aduc cei peste 200 de inovatori, dintre care mai mult de jumătate sînt muncitori. Lupta aceasta are urmări practice acolo unde ajung produsele uzinei: ciocane perforatoare și de abataj sau granulatoare giratonice în industria minieră, lanțuri cu role în industria petrolieră, malaxoare pentru aluat în industria alimentară. Adică, acolo de unde nu se mai întorc de mulți ani mărfuri refuzate și de unde nu mai sosesc scrisori cu reclamații.

Deci, la uzinele „Independența" calitatea inovațiilor e pusă în slujba calității produselor. Și acum să vă vorbim despre inovația 2.500.

B. NICOLEANU
Fotografii de S. STEINER

Cifrele de control pe anul 1962 au fost dezbătute în uzină pe larg, iar sarcinile primului trimestru au fost repartizate pe secții, sectoare și oameni. S-a întocmit un plan de 98 de măsuri tehnico-organizatorice. De pildă, s-au încheiat contracte cu beneficiarii (încă din septembrie), reprezentînd 70% din producția lui '62; s-a întocmit un plan de aprovizionare tehnico-materială, 45% din necesitățile primului trimestru fiind de pe acum acoperite etc.

Cabinetul tehnic s-a pregătit și el pentru asigurarea producției anului viitor, organizînd un nou concurs de inovații și lansînd un nou plan tematic, inspirat din sarcinile producției uzinei pentru anul ce vine, care cuprinde 15 teme.

Iată două din ele: 1) turnarea în cochilă a cuplajelor tipizate, evitîndu-se neajunsurile actuale (produsele necesită multe cuplaje; se pierde mult timp cu prelucrări); 2) realizarea unui dispozitiv pneumatic pentru strîngerea piuliților de la M8-M16, care să asigure eliminarea efortului fizic și strîngerea uniformă.

2 Așa... Piesa se face deci cu două cutii de turnare, cu 5 miezuri. „Dumneavoastră, tovarășe inginer Rădoi (șeful cabinetului tehnic), știți că, datorită conturului excentric al pieselor (exterior cît și interior), montarea miezurilor reclamă o foarte mare precizie. Tehnologia existentă nu asigură această precizie; rebuturile nu sînt mici. Iată de ce trebuie o nouă tehnologie, pentru 2 miezuri". Inginerul le-a dat dreptate. Și acum, hai s-o scoatem la capăt!

4 Încă puțin și gata! Dar, iată—ce este mai important — o nouă descoperire: pe baza acestei noi metode se pot turna o serie întreagă de repere asemănătoare. Adică, în plus, se economisesc: material, manoperă și utilaj de formare. „Ura, băieți! I-am venit de hac!"

5 Chiar așa? I-au venit de hac? Mai întîi probele și apoi afirmația. Și au început probele. Cei trei sînt acum... cinci; pentru că nu te rabdă inima pe tine, coleg de secție, să nu dai o mînă de ajutor. Azi o turnare de probă, mîine alta, apoi modificări, apoi altă turnare și, în fine, „ți-am venit de hac!" Nici un rebut! Victorie!

3 Treaba nu-i de loc ușoară. Ideea există. Dar nu e suficient să spui că trebuie eliminat miezul dreptunghiular și făcut un „model natur" pentru partea exterioară, iar pentru cea interioară o marcă de acoperire care să asigure și grosimea pereților și poziția excentrică a pieselor. Nu! Nu e suficient să spui că în felul acesta elimini o ramă de format și 3 cutii de miez, adică 3 miezuri. Toate astea trebuie demonstrate în calcule și desene. Or, cei trei sînt modelori de meserie nu desenatori. De aceea s-au apucat să învețe desenul tehnic.

6 Și așa, „inovația 2.500" a prins viață. Iat-o materializată! Prin intermediul ei se asigură: ridicarea calității pieselor turnate, creșterea productivității muncii, reducerea de material și manoperă, reducerea eforturilor fizice ale muncitorilor, eliminarea rebuturilor și extinderea procedeului la piese asemănătoare.

Noutăți ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE

GLANDELE ȘI ELECTRICITATEA

Crescătorii de păsări au observat de multă vreme că o dată cu venirea primăverii găinile produc mai multe ouă. Acest fapt a fost explicat prin aceea că zilele sînt mai lungi primăvara și că, deci, păsările stau mai mult la lumină. Într-adevăr, cercetări recente au arătat că păsările plasate în cuibare iluminate artificial ouă mai des, indiferent de anotimp.

Dar care este mecanismul stimulării ouatului de către lumină? Studiile efectuate de curînd în mai multe țări au demonstrat că lumina excită în primul rînd ochiul păsărilor. Această excitație se transmite sub forma unui impuls electric, prin nervii ochiului la centrii nervoși de la baza creierului. Glanda hipofiză, aflată în imediata vecinătate a acestor centri, este activată și ea secretînd astfel hormonul necesar dezvoltării ovarelor găinilor și deci ouatul.

SOARE PE... BIROU

Inginerii și tehnicienii combinatului industrial „Oktearbrski" din Leningrad au construit recent o lampă „solară" de birou. Ea emite raze ultraviolete cu acțiune bactericidă și stimulatoare asupra stării generale și este primul tip de „soare artificial" portabil. Existența unui abajur mobil permite folosirea lămpii pentru iluminarea camerei de locuit sau numai a unei părți a încăperii (de exemplu, numai a locului de muncă).

Un dispozitiv special asigură de asemenea o protecție bună a ochilor împotriva razelor ultraviolete.

„DETECTIVI" RADIOACTIVI PENTRU DĂUNĂTORI AGRICOLI

La Institutul unional pentru protecția plantelor din Moscova se fac experiențe în vederea determinării particularităților biologice ale diferiților dăunători. În acest scop dăunătorii respectivi primesc, o dată cu hrana, diferite elemente radioactive. Astfel „marcați", ei sînt lăsați apoi liberi, organizîndu-se observarea lor în cîmp sau în laborator cu ajutorul aparatelor radiometrice.

Metoda urmăririi insectelor prin „detectivi" radioactivi permite determinarea migrației în masă a dăunătorilor, a numărului lor pe o suprafață anumită și studiul comportării în diferitele faze de dezvoltare sub acțiunea mediului extern.

MEDICAMENTE DIN... FLOAREA-SOARELUI

Cercetări încununate de succes au fost întreprinse în R.P. Bulgaria în obținerea unor medicamente prețioase din floarea-soarelui. Pe baza furfurolului extras din floarea-soarelui și din știuleții de porumb, s-a pus la punct sinteza a peste 50 de substanțe chimice.

Experiențele au arătat că noile medicamente dau rezultate excepționale în tratarea unor boli de piele produse de ciuperci (micoze).

CĂRȚI „TRATATE ELECTRIC"

La biblioteca „V.I. Lenin" din Moscova funcționează un laborator pentru restaurarea documentelor și cărților.

Printre metodele folosite în acest scop se numără și „tratamentul" electric al cărților. Procedeul se bazează pe faptul, îndeobște cunoscut, că obiectele încărcate cu electricitate de același sens se resping între ele.

Manuscrisele sau cărțile deteriorate se încarcă cu electricitate. Filele care se află lipite, primind o încărcătură de același fel se resping. În felul acesta, fiecare filă se desparte de cea alăturată fără să se distrugă.

ANTIBIOTICE CONTRA RUGINII

Coroziunea metalelor continuă să fie una din problemele importante ale tehnicii. S-a calculat, de pildă, că din fierul produs în întreaga lume într-un an se pierde prin ruginire nu mai puțin de un sfert.

Încă din 1957, savanta sovietică Kuznețova a studiat o metodă originală de combatere a coroziunii prin antiseptice și antibiotice. Una din experiențele făcute cu acest prilej a fost „tratarea" cu formol a unei sonde din regiunea Kuibîșev.

Cercetătorul francez E. Legarde a demonstrat recent că formolul oprește dezvoltarea microorganismelor care favorizează ruginirea. Savanții japonezi au folosit drept substanțe anticorosive penicilina și salvarsanul.

Experiențele arată că pe viitor penicilina și alte antibiotice vor putea fi folosite în multe cazuri pentru combaterea ruginii.

Cine vrea să pună zgardă Americii

ASOCIAȚIA „JOHN BIRCH", FOAIA DE TEMPERATURĂ A FASCISMULUI ÎN S.U.A.

de Valentin SILVESTRU

Sub cerul Statelor Unite începe să se stratifice o ceață impură, un flux murdar se abate asupra multora din instituțiile țării. Încercarea de a scoate în afara legii Partidul Comunist și declarația oficială că Partidul nazist este legal constituie două laturi ale unui proces, deocamdată destul de tulbure în desfășurarea sa, dar din ce în ce mai amenințător, de fascizare a vieții publice. În orașele americane mari și mici apar fel de fel de asociații, organizații, instituții, cu felurite nume și scopuri, mai mult sau mai puțin mărturisite, toate cuprinse de isterie anticomunistă, fiecare străduindu-se să descopere „roșii" pînă sub acoperișul Casei Albe. Ku-Klux-Klanul și Legiunea Americană par a fi considerate forme de fascism depășite. Partidul nazist, ai cărui membri poartă cămăși brune și zvastici pe brațe, este adeptul împuținării populației de rasă neamericană de pe glob, prin enorme camere de gazare. Organizația numită „The Minutemen" se alcătuiește dintr-o rețea secretă de bande de guerilla ai cărei componenți se pregătesc să se bată „cu inamicul în cazul ocupării țării". Acești componenți sînt — după afirmația ziarului „New York Times" — „tot felul de oameni cu un entuziasm nesatisfăcut în aproape tot felul de domenii". Acești entuziaști nesatisfăcuți pot intra în organizație chiar dacă au cazier judiciar, centrul lor „este în capul meu — a declarat conducătorul lor Robert B. De Pugh, fabricant de stupefiante și de chimicale pentru animale, din Norborne — dar nici măcar eu nu-i cunosc pe toți". Un doctor baptist australian, F. Schwartz, venit în America de-abia în 1950, a înființat aici o „cruciadă anticomunistă creștină", fiind tot timpul într-un turneu rătăcitor prin diverse state, pentru a ține conferințe cruciate.

Fiecare organizație din această pletoră de adunături își dă ifose, anunță enigmatic că are sedii, sucursale, filiale în toată America și prorocește că va înregistra un milion de membri pînă în 1962, sau 1964, sau cel mai tîrziu în 1966; fiecare „conducător" se declară autoritate supremă, gata fiind să facă dezvăluiri senzaționale despre „infiltrarea" comunistă la Pentagon ori în N.A.T.O., în subteranele Vaticanului sau în pivnițele personale ale regelui Suediei. Toți îndeamnă la ură bestială împotriva negrilor, împotriva luptătorilor pentru pace, toți răcnesc că e timpul să se arunce o bombă hidrogenică deasupra Moscovei „ca să se termine cu ea", toți fac ce se poate pentru a crea psihoza anticomunistă și a-l îndobitoci pe americanul de rînd pînă la a-l face să creadă că, în afara războiului, pentru el n-ar mai rămîne decît sinuciderea. Prin canalele fasciste se decantează acum toată spuma cenușie a filozofiei disperării, spaima lașă a burgheziei în fața maselor, exacerbarea cumplită a goanei după profituri, extremismul politic orb și inconștient, ultraconservatorismul militar.

Purtătorii de cuvînt ai administrației Kennedy nu ignoră fenomenele de fascizare, dar, în același timp, fac și glume oficiale cu privire la o organizație fascistă sau alta (deși, după cum bine se știe, guvernul american nu e de loc glumeț cînd e vorba să aplice legea Smith-McCarran). Robert Kennedy, fratele președintelui, ministrul Justiției, a apreciat de pildă că cea mai recentă dintre aceste organizații, Asociația „John Birch", ar fi o adunătură „ridicolă" de „smintiți". E greu de spus oft de inocent a fost resortul interior al surîsului ministrului. Cert e însă că el știe foarte exact că în conducerea Asociației, sau printre sprijinitorii ei direcți, se află un număr de membri ai Congresului S.U.A. E de bănuit că cine l-ar informa pe același ministru că a fost învestit de un for în care se află și un număr de „smintiți", n-ar obține din partea lui un surîs...

Dar e vorba chiar de niște ridicoli oameni fără de minte?

O „CARTE ALBASTRĂ" SCRISĂ CU CERNEALĂ BRUNĂ

Asociația „John Birch" este un fel de concentrat politic al ersatzurilor mccarthyste, o drojdie cafenie alcătuită din scursorile vieții politice americane. O dată înfrîntă, mișcarea a cărei expresie și căpetenie a fost răpo-

TRIPTIC FASCIST AMERICAN:
1) Steagul Statelor Unite, puști, tobe, jazinci rasiste, căști de oțel, pas de gîscă și, bineînțeles, mult fum pentru ametirea celor slabi de înger — iată o defilare tradițională a membrilor Legiunii Americane.

2) Demonstrație fascistă în centrul Washingtonului, capitala S.U.A. Lozincile incită la ură rasială, steagurile sînt hitleriste, demonstranții urlă și tropăie prin mijlocul străzii. Dar polițiștii, binevoitori, au oprit circulația ca să nu-i stingherească...

satul McCarthy, senator de Wisconsin, se refăcea ca o ciupercă în gunoi, cu sprijinul celor mai reacționare cercuri politice, militare și de afaceri. După cum s-a mai scris, ca s-a autobotezat cu numele unui fost misionar, spion american în China, pierit o dată cu izgonirea lui Cian Kai-și din țară. Prea multe lucruri despre agentul-popă John Birch nu se știu. Se știu în schimb despre conducătorii încă în viață ai Asociației — deși nu despre toți cei 26 de membri ai consiliului național, căci o parte preferă să nu li se cunoască nici numele deocamdată, le e încă rușine să apară în public. Robert Welch, președintele, e bancher și fabricant de bomboane la Boston; mai puțin realizat ca producător de zaharicale, el a trecut de la rahatul cu stafide la literatura anticomunistă, găsindu-și în politică vocația rătăcită o vreme printre tonele de marțipan. „Cartea albastră" pe care a scris-o — un fel de rezumat nu îndeajuns de gramatical al cărții lui Adolf Hitler — stabilește modul de organizare al Asociației, țelurile ei și alte chestiuni de bucătărie. „Întrucît — se scrie aici — Asociația acționează sub un deplin control autoritar la toate nivelurile... persoanele care intră în ea, înseamnă că o fac în primul rînd pentru că cred în mine și în ceea ce întreprind, deci trebuie să recunoască conducerea mea". Printre altele „conducerea" este definită și ca administrarea fără control a cotizațiilor, tocmai pentru că membrii trebuie să creadă nelimitat în cei care le încasează și să nu-l întrebe pe ce le cheltuiește. Autoritarul președinte este flancat, printre alții, de: G. Parker, fost președinte al Asociației naționale a fabricanților din S.U.A., politician mai mult sau mai puțin șaharisit; F. Gano Chance, de asemenea fost președinte al Asociației naționale a fabricanților, mare om de afaceri din statul Missouri, adept al „reînvierii fasciste" în America, aflată acum, după părerea lui, în stare de catalepsie politică; William J. Grede, milionar din Milwaukee; Martin J. Connor, fost vicepreședinte al Asociației naționale a fabricanților; E. G. Swigert, fost președinte al Asociației naționale a fabricanților; Tom Anderson, proprietarul unui ziar din Tennessee, orator rasist și publicist cațavencian de provincie; generalul locotenent Charles B. Stone din corpul al 3-lea de aviație — și alții asemenea. Toți sînt deosebit de veninoși și au despre lumea contemporană opiniile unor mumii egiptene trezite la viață.

Într-un amplu articol publicat în vara acestui an în ziarul „The Worker", gazetarul american Mike Newberry a demonstrat cu fapte și date că planurile de acțiune ale Asociației „John Birch" au fost în mare măsură stabilite la cea de-a 64-a conferință anuală a Asociației naționale a fabricanților, din decembrie 1959. Cu această ocazie fabricanții au hotărît să finanțeze mai substanțial mișcarea fascistă, să delege în conducerea ei reprezentanți de-ai lor de vază și să organizeze forme de pregătire a unor oameni de afaceri pentru a acapara posturi importante în viața politică. S-a creat și un seminar de economie politică la care toți acești trustmeni învață legile profitului maxim cu profesori universitari angajați cu ora.

Printre sprijinitorii făți ai Asociației se numără: cardinalul Cushing din Boston, care a binecuvîntat-o în scris, atrăgînd atenția credincioșilor că organizația aceasta ar avea și laturi sfinte; senatorul Eastland și deputatul Sherer, menîți s-o popularizeze (și s-o ferească de atacuri) în Congres; ex-generalul major Walker și alții. Generalul fusese comandantul unei divizii cantonate în R.F. Germană. În timpul campaniei electorale pentru alegerile prezidențiale, acest politician cazon i-a adunat pe militarii de sub comanda sa împreună cu familiile lor și a început să-i „îndoctrineze" după model militar american, ordonîndu-le de partea cui să fie, adică a candidaților extremei drepte, citindu-le pînă la epuizare inteligentele broșuri ale Asociației „John Birch"; în ele îi se cere oamenilor să-și scoată din cap orice idei în afară de anticomunism — dacă această pornire zoologică se poate defini cu termenul nobil de „idee".

Datorită acestor broșuri, datorită publicației birchiste „Opinia americană", datorită oratorilor care vorbesc în numele ei și datorită unor cărți editate mărturisit sau nu cu fondurile Asociației, ne putem da seama cum care e stadiul dezvoltării — ca să zicem așa, adică relativ impropriu — intelectuale a reprezentanților fascismului contemporan american.

Desen de Cik DAMADIAN

PROALBASTRI CARE SÎNT NU NUMAI ANTIROȘII, CI ȘI ANTINEGRI...

Iată, de pildă, chiar activitatea oratorico-scriptică a fostului general Walker. Zeloasele sale discursuri în fața trupei au născut un mare scandal la Washington — unde guvernul se mai străduiește deocamdată să nu ajungă sub comanda militarilor. Prin urmare, generalul a fost scos de la comandă și trimis provizoriu la Heidelberg, la comandamentul general, unde se credea că, printre altele, va citi o vreme vechi romane cavalerești germane și va bea bere cu studenții în filozofie. El nu s-a arătat însă prea interesat de asemenea activități și de aceea, după cinci luni, încărcat cu un avertisment, a fost expediat tocmai în insulele Hawai, unde se presupunea că va face plajă și va învăța să cînte la banjo. Și aici însă, comandantul a căutat să-și continue activitatea năbădăioasă, proferînd blesteme la adresa celor care — vorba lui — „nu-au pus botniță", susținînd misterios că comunismul „s-a infiltrat" în guvernul Statelor Unite, unde „lași fac concesii proștilor" și că el își va publica programul său „proalbastru și antiroșu". Fiind demis din armată, a intrat oficial în Asociația „John Birch", care a căpătat astfel un consilier militar fățiș, legat de mulți alții ca el, gata la programe antiroșii și proalbastre, și care au și împărțit întreaga omenire în numai două culori.

Iată și o altă mostră de intelectualitate birchistă. Doi foști funcționari ai Agenției Centrale de Informații au editat un volum intitulat „Scrisorile lui John Franklin", în care se expune — în maniera unei cărți de bucate scrisă de antropofagi — cum „marxiștii și sindicaliștii", în legătură cu „sălbaticii subumani din rîndurile negrilor și portoricanilor" și împreună cu „liberalii și Curtea Supremă", au trădat America, dînd-o pe mîna „birocraților de la Organizația Națiunilor Unite". Aceste zăpăcitoare conexări sînt ca niște premise pentru concluzia că „raidurile libertății" inițiate împotriva rușinoasei segregații rasiale ar fi „afaceri împotriva poliției din partea a numeroși agenți criminali și primejdioși din rîndurile negrilor și portoricanilor". După acest efort intelectual, autorii renunță la investigațiile în prezent și mijesc ochii spre viitor. Scrutîndu-l bine și consideră, în pagini de veritabilă groază stilistică, precum că într-un viitor nedefinit negrii americani vor acapara S.U.A. și-i vor exila pe albii de aici în Africa, pentru a i preface tot în negri; cine va încerca să se împotrivească va fi lovit cu cîte o bombă atomică. Recomandarea finală e îndemnul spre alcătuirea unei armate clandestine care să asasineze în masă pe toți adversarii vizați în carte. Nici cînd glumesc involuntar, canibalii nu se dezmint.

Colonelul John Beaty, fost comandant al serviciului de informații militare al Ministerului de Război, a tipărit sub egida „Birch" o carte exclusiv de anticipație, din care se poate vedea, printre altele, în ce mîini excelente a fost a lungă bucată de vreme serviciul pomenționat. Volumul se numește „Cortina de fier deasupra Americii" și arată cum un trib asiatic fioros de undeva din acest străvechi continent, trecînd val-vîrtej prin Europa, membrii săi invadează Germania pătrunzînd aici prin Berlinul occidental ca simpli imigranți și se opresc în cele din urmă în Partidul democrat din S.U.A., unde se infiltrează perfid ca să pună mîna pe putere. Scrisă parcă sub efectul unei îndelungi narcoze cu cloroform, cartea se termină printr-o venin oasă defăimare a lui Roosevelt.

Senatorul Barry Goldwater, general în rezervă, rivnitor demagog la președinție, sprijinitor violent al Asociației „John Birch", unul din reacționarii cei mai vehemenți din Congres, care l-a și apărat de atitul pe generalul Walker, a recomandat fascismului să lupte pentru lipsirea sindicatelor de orice fel de drepturi și pentru

3) Ku-Klux-Klanul în procesiune nocturnă... Despre această organizație criminală Ministerul de justiție al S.U.A. nu are bănuieli că ar atenta cumva la democratismul tradițional american: nu se ocupă decît de uciderea negrilor!

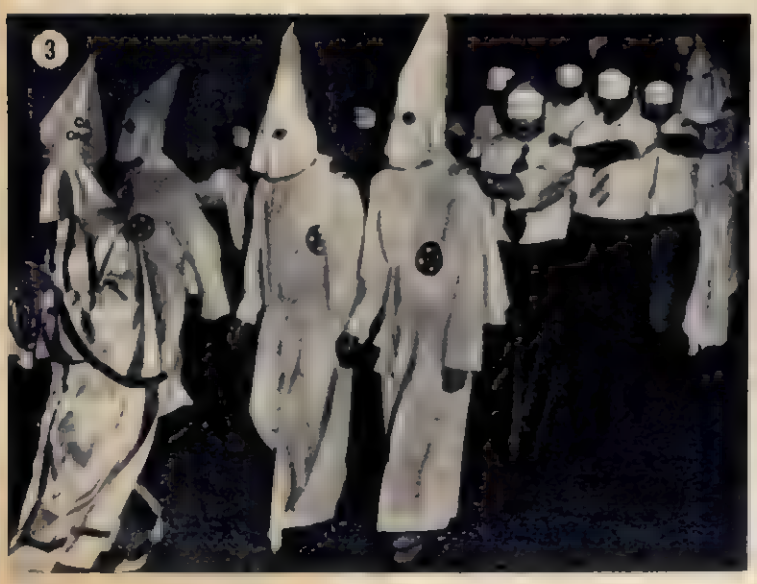

interzicerea totală a grevelor. El se ridică pe firmamentul politic american — cum spune săptămînalul francez „L'Express" — pe măsură ce se înalță soarele negru al reacțiunii. Un agent legat de Asociație, Hoover, are sarcina, după „Wall Street Journal", să străbată țara pentru a căuta „muncitori care să se opună actualului sistem sindical, gata să intre în acțiune îndată ce se va considera oportun". „Birch" este și sindicalist galben. Tom Anderson a declarat că e în favoarea segregației rasiale, cerînd o legislație drastică, pentru ca negrii să nu mai fie atît de „blînd trotați" cum sînt acum; ceea ce, desigur, nu provoacă mare surprindere mai ales printre cei care îl cunosc. Până la Anderson, lipsaul drept un „tratament blînd". Printre cei acuzați în mod public de „comunism" de către Asociație, se află fostul star al bretelelor cu gumilastic și fost președinte al statelor, Truman, Adlai Stevenson, reprezentantul S.U.A. la O.N.U., generalul Marshall, toate țările N.A.T.O. cu excepția Portugaliei, Ike Eisenhower, decedatul Foster Dulles și șeful bisericii evanghelice. Asociația are drept scop să instaleze un Führer la conducerea Americii, care să pornească cel de-al treilea război mondial. După aplicația Asociației, cheltuielile pentru înarmare sînt prea mici iar independența statelor africane — Africa fiind un continent în care trăiesc „oameni inferiori" — e un scandal mondial. Pe o hartă tipărită de Asociație au fost colorate cu roșu toate țările care au căzut sub influența „complotului comunist". Afară au rămas Spania, Portugalia și Republica Dominicană (deși, obiectiv vorbind, culoarea roșie a președintelui Trujillo ar trebui după cum a fost colorat e o a dreptul albastră). Statele Unite ale Americii sînt aici hașurate cu roșu în proporție de 60%...

UN SURÎS COMPLICE...

Firește, cu toți cei capitani de întreprinderi războinică, fasciștii americani sînt niște smintiți, iar propaganda lor antisovietică, anticomunistă și antimuncitorească, este în esență ei absurdă. Numai că ministrul Justiției din S.U.A., catalogîndu-i drept niște smintiți sinistri, zîmbește fotografiilor, iar ochiul. În spatele orătorilor care conturează urletele fiarelor din pustiul Nevadei, în spatele autorilor de maculatură fascistă, care scriu de parcă ar zgîria cu un cuțit de mamut pe pereții cavernelor, în spatele acestor editori, publiciști, senatori, generali, bancheri care cer toți să se pună Americii o zgardă cu zvastică, se află marii fabricanți de armament, trusturile industriei atomice, toți profitorii mari și mici ai războiului rece. Forța Asociației nu e neglijabilă și crește. Dar totodată crește de-a lungul și de-a latul Statelor Unite ale Americii un curent de protest împotriva acestui flux murdar de fascism. Nici acest curent nu e neglijabil și crește. Primejdia reprezentată de fascism nu e desigur de neînlăturat, dar nici de nebăgat în seamă imperialismul secretă fascism ca sepia cerneală. Va trebui să se înțe cu îndîrjire pentru ca acești „albaștri" îmbrăcați în cămăși brune să fie izolați din viața publică.

Alături în „ordine", cadavrele unor demonstranți din Ruanda-Urundi sînt supravegheate de polițiștii colonialiști care au atacat manifestația. Încă o operație „civilizatoare" în activul autorităților belgiene, felicitate de o comisie O.N.U. pentru „opera umanitară" întreprinsă pe teritoriul de sub tutela lor.

„Acțiunea RUANDA-URUNDI"

— Rînduri pentru o istorie a „binefacerilor" tîlharilor colonialiști —

Tînărul se numește Sylvestre Nyindo și este student, originar din Ruanda. Am avut prilejul să-l cunosc și să ascult ore multe o poveste zguduitoare. Povestea uneia dintre cele mai cinice acțiuni de asuprire colonialistă. În cele ce urmează aș vrea să reproduc — fie și parțial — cele spuse de Sylvestre Nyindo, bun cunoscător al istoriei poporului său și mai bun cunoscător — din proprie experiență — al tuturor siniciilor pe care acest popor le are de îndurat. Dar — înainte de a reproduce cele relatate de studentul ruandez — cîteva cuvinte despre teritoriul african „fericit" cu tutela colonialiștilor belgieni.

În inima Africii Centrale, două regate — Ruanda și Urundi — însumează o suprafață de 54.000 km² cu o populație de aproximativ 5.000.000 de locuitori. Subsolul este bogat în aur, cositor, wolfram și alte minerale utile. Pămîntul dă o imensă cantitate de cafea și bumbac. Usumbura, cel mai mare oraș al teritoriului, constituie, pe malul lacului Tanganica, principalul punct de transbordare pe vase a imenselor cantități de cafea care iau — în proporție de 90% — drumul Statelor Unite. Despre condiția locuitorilor africani voi da numai un citat din presă. Revista belgiană „Dosarele acțiunii social-catolice" scrie: *„Cine știe că în Ruanda-Urundi marea majoritate a populației nu mănîncă decît o dată pe zi? Că venitul mediu al unei familii cu cinci copii este de 1.500 de franci pe an? Cine știe că există 40.000 de tuberculoși înregistrați oficial și numai un singur spital cu 600 de paturi? Cine știe că medicamentele sînt aproape inexistente și că șirurile de bolnavi sînt tratați făcîndu-li-se false injecții?"*

Tutela asupra celor două țărișoare este de drept a Organizației Națiunilor Unite. De fapt, prin hotărîrea O.N.U., această tutelă a fost încredințată Belgiei după ce ani de zile tot colonialiștii belgieni au tăiat și au spînzurat (la propriu și la figurat) în cele două regate.

Și acum, după aceste cîteva informații sumare, să dau cuvîntul studentului ruandez.

„Interesant!" — rezoluție pe un raport

Unul dintre primii europeni care a pus piciorul pe pămîntul nostru a fost contele von Gotzen, un călător german. În 1893 el a transmis Kaiserului un raport pe care Berlinul a pus o rezoluție: *„Interesant!"*

Au trecut 7 ani de la înregistrarea raportului de către autoritățile imperiale și primii coloni germani erau deja statorniciți atît în Ruanda, cît și în Urundi. În cei 14 ani, cît a durat dominația germană în Ruanda-Urundi, trimișii Kaiserului au reușit să rotunjească averi frumușele. După primul război mondial, colonialiștii germani erau alungați din Ruanda-Urundi iar în locul lor, apăreau colonizatorii belgieni. Din povestirile bătrînilor rezultă că în epoca din jurul anului 1925 s-a înregistrat un adevărat val de imigranți belgieni, care — recrutați mai ales din lumea aventurierilor, a celor ceriați cu polițiile judiciare din diferite țări europene — manifestau o sete de înavuțire și o lipsă de scrupule cum rar s-a putut vedea aiurea. Firește, toată această lume interlopă venea împreună cu funcționărimea aleasă „pe sprînceană" la Bruxelles pe criteriul lipsei oricărei urme de omenie — și împreună cu soldații care trebuia să ajute la „menținerea ordinei". În acea vreme, locuitorii din Ruanda-Urundi au avut pentru prima dată prilejul să vadă, adăugat la echipamentul unui soldat european, un instrument a cărui utilitate aveau s-o înțeleagă și mai ales s-o simtă foarte curînd. Era biciul. Într-adevăr, prima formă de exploatare în Ruanda-Urundi s-a chemat „perceperea de impozite" în natură. Fiecare așezare trebuia să dea organelor de rechiziție păsări, ouă, vite cornute etc. Atunci cînd mai marele așezării respective nu reușea să strîngă numărul de păsări și vite stabilite de administrație, el era dezbrăcat în piața publică și, în prezența tuturor localnicilor, convocați special pentru această, primea 100 de lovituri de bici. Principiul „stimulării" cu biciul a plății impozitelor este în vigoare și astăzi. Numai că el se extinde și asupra... morților. Într-adevăr, dacă un „rău-platnic" a avut proasta inspirație de a muri din cauza mizeriei sau de a se sinucide pentru a scăpa de rușinea flagelării publice — blînzii tutori belgieni nu pregetă să exhumeze cadavrul și — tot în prezența celorlalți băștinași — să-l biciuiască pe cel mort. Dar, revenind la epoca 1925, țin să mai adaug și faptul că — întrucît funcționarii belgieni erau trimiși de metropolă fără familii — la lista „obiectelor" supuse rechiziției s-au adăugat și fetele începînd de la 14 ani. Revolta și indignarea populației au fost atît de mari, încît locuitorii satelor, înarmați cu bîte, au atacat cîteva dintre centrele întărite ale colonialiștilor. Represiunea

ȘI POPORUL SĂU

a fost îngrozitoare. Numai un exemplu. O colină înconjurată de armata colonialistă, s-a transformat într-un cimitir istoric, 4.000 de copii și 3.000 de femei numărîndu-se printre cei împușcați.

Vremea „nouă" a tutelei a păstrat intacte practicile vechi

La Bruxelles, în safeurile Ministerului Coloniilor, un dosar devine zi de zi mai voluminos. Dosarul se numește *„Acțiunea Ruanda-Urundi"*. El este mărturia adevărului că vremea „nouă", instaurată o dată cu acordul de tutelă din 1946, nu a adus nici o schimbare în existența popoarelor din Ruanda-Urundi. Sau, ca să fiu mai exact, schimbările sînt numai de formă. În 1948, o comisie organizată de Națiunile Unite a venit să inspecteze teritoriul aflat sub tutelă. Rezultatele au fost caracterizate de către observatorii din țările occidentale drept „mediocre". Trebuie să spun că acest epitet e foarte blînd. Aș considera rezultatele drept nule. E adevărat că autoritățile belgiene au acceptat — eveniment într-adevăr fără precedent — să acorde muncitorilor negri un salariu. Dar ce salariu? 90 de franci belgieni pentru 30 de zile de muncă. Chiar la orașe, femeile muncitorilor trebuie să cultive pămîntul pentru a-și putea hrăni copiii. Și acum, în anul 1961, cei mai mulți dintre locuitori au drept singur material pentru îmbrăcăminte, frunzele de banan și pielile netăbăcite ale animalelor vînate. În schimb, cei mai mărunt salariat belgian cîștigă, tot pe timp de o lună, 20.000 de franci belgieni. Nici nu mai e nevoie să adaug ce deosebire este între condițiile de muncă ale negrilor și cele ale funcționarilor belgieni. Și totuși ..

Comisii de anchetă din partea Organizației Națiunilor Unite au mai venit în Ruanda-Urundi și mai tîrziu. În 1951 a sosit cea de-a doua misiune a Națiunilor Unite. Membrii ei au fost literalmente asediați cu cereri referitoare la acordarea de drepturi, la ameliorarea situației din învățămînt, la îmbunătățirea tratamentului în închisori, la abolirea biciuirii și a muncii forțate. (După plecarea misiunii, de altfel, reprezentanții au adăugat la practicile obișnuite și o „inovație": cei care au prezentat petiții au fost exilați în zonele infectate de musca țe-țe). Cea de-a treia comisie de anchetă, sosită în 1954, nu a aflat noutăți. Aceleași petiții, conținînd aceleași revendicări. Dar, cum toate aceste comisii erau alcătuite din reprezentanți ai țărilor aflate în N.A.T.O., rapoartele nu se știau să... felicite pur și simplu guvernul belgian pentru „opera umanitară" desfășurată în Ruanda-Urundi.

Misiunea „pacificatoare" a arhiepiscopului Perraudin

Creșterea spiritului de luptă al maselor, procesul extrem de rapid de lămurire a lor, punea colonialiștilor probleme serioase. Trebuie știut că teritoriul Ruanda-Urundi a fost și este folosit de către ocupanții belgieni și aliații lor din blocul Atlanticului de Nord, ca un foarte comod cap de pod pentru acțiuni de subminare împotriva Republicii Congo. Iată de ce, în grija lor de a-și menține dominația, ocupanții belgieni și sprijinitorii lor se dovedesc dispuși la orice. Chiar și la asasinate. Felul în care a fost ucis, de pildă, în 1959, regele Nutara, care manifesta tendințe de independență, este semnificativ. Pentru lichidarea acestui adversar, ocupantul belgian a făcut apel la însuși reprezentantul său spiritual... arhiepiscopul Perraudin. „Distinsul prelat" catolic l-a vizitat pe rege, invitîndu-l la Usumbura „pentru a întîlni o serie de deputați belgieni, sosiți cu avionul de la Bruxelles". Nebănuind nimic Nutara s-a dus la întîlnirea care nu trebuia să aibă loc niciodată, deoarece nici un fel de deputat belgian nu venise în capitala ruandeză. În schimb, regele a fost poftit la medicul belgian care îi îngrijea de obicei și care, de data aceasta, i-a făcut o injecție mortală.

Cu noul rege, ales după moartea lui Nutara — Kigeru al V-lea — colonialiștii au procedat puțin altfel. El a fost detronat și exilat. Aceasta, pentru că manifesta și el tendințe de independență, pentru că se opunea alipirii țării la Katanga, după cum se opunea și acțiunilor subversive împotriva Congoului.

Prințul Louis Rwagasore, ucis cu un glonte de pistol tras prin fereastra unui restaurant din Usumbura. Asasinarea liderului politic care milita pentru independența imediată a teritoriului Ruanda-Urundi a fost etichetată de autoritățile colonialiste drept „fapt divers". Aceleași autorități au declarat „dispărut fără urmă" pe asasinul care n-a fost căutat nici o clipă.

Reclama oficiului belgian de turism invită oaspeți în Congo și Ruanda-Urundi unde „peisaje neschimbate de milenii stau alături de confortul marilor orașe". Reclama omite detaliul că în încrementul peisaj milenar băștinașii au dreptul cel mai larg de a muri de foame și de a-și vîrgui forțele în beneficiul „tutorilor", în timp ce confortul marilor orașe e exclusiv un privilegiu al spoliatorilor colonialiști.

Tradițional dans ruandez. Spre regretul ocupanților belgieni, localnicii își păstrează folclorul și — o dată cu el — sentimentul demnității naționale, brutal încălcate de năvălitorii autoinvestiți cu dreptul de a batjocori totul, afară de propriile lor interese.

Cu ajutorul cîtorva stipendiați, colonialiștii au înjghebat un „partid" — Parmehutu — care le-a asigurat posibilitatea de a-și continua politica. Dar bătălia pentru independență a căpătat forme din ce în ce mai organizate. În august 1959 a fost creată „Uniunea națională a poporului din Ruanda". Ea militează pentru proclamarea neîntîrziată a independenței, pentru crearea unui organ legislativ prin alegeri libere, pentru reforma agrară, pentru un plan de dezvoltare economică și deplina abolire a discriminării rasiale. Cu un an înainte, în Urundi luă ființă „Partidul Unității și al Progresului Național" (Uprona) cu un program asemănător. Lesne de imaginat reacția colonialiștilor. Conducătorii celor două partide au fost arestați, mulți activiști au fost uciși, alții au luat drumul pribegiei. Dar, în ciuda represiunilor, lupta nu a încetat. Iată de ce ocupanții s-au gîndit să schimbe tactica și să făgăduiască „democratizarea" teritoriului. În acest scop au fost create „guverne provizorii" atît în Ruanda, cît și în Urundi. Bineînțeles, membrii acestor guverne primeau atît fondurile cît și „inspirația", de la Bruxelles. Pentru a da un singur exemplu, să arăt că republicii fantomă i s-a alcătuit chiar o constituție. Cel de-al 18-lea articol prevede textul jurămîntului pe care trebuie să-l depună toți locuitorii: „În numele lui dumnezeu cel atotputernic, jur să păstrez credință regimului". Vreți să știți cine e autorul acestei constituții? Însuși arhiepiscopul Perraudin, același personaj care a avut rolul amintit în asasinarea regelui Nutara. Mai mult, noua constituție, elaborată de acest arhiepiscop, a trebuit să fie aprobată. Și a fost într-adevăr .. aprobată. De cardinalul Van Roey din Malines (Belgia). În aceste condiții, colonialiștii au socotit că pot organiza, fără prea mari riscuri, alegeri pentru organele legislative. Cum se pregătesc aceste alegeri? Trupele belgiene și-au postat mitralierele pe toate drumurile. Cei care s-au refugiat în țările învecinate și care ar voi să vină îndărăt pentru a vota, sînt împiedicați. E drept că există zece observatori ai Națiunilor Unite. Ce atitudine au ei însă, o să deduceți singur, dacă vă voi povesti că unui refugiat venit din Congo și care cerea să fie ajutat pentru a-și exercita dreptul de alegător, i s-a răspuns: „Sînteți insuportabili!" Cei care a dat această replică este reprezentantul Spaniei franchiste în Comisia observatorilor...

În loc de cîteva concluzii

Relatările studentului ruandez Sylvestre Nyindo se termină aici. Nu însă și evenimentele. În Ruanda, administrația colonială belgiană a izbutit să-și strecoare interpuși în Adunarea Legislativă. În Urundi însă, forțele naționale, reunite în jurul partidului „Uprona", au ieșit, în pofida tuturor opreliștilor și șicanelor, victorioase. 58 din cele 64 de mandate ale Adunării Legislative au fost obținute de către exponenții acestui partid. Și atunci, în același Usumbura, păzit cu strășnicie de trupele paraștiștilor belgieni, străjuit zi și noapte de avioane și elicoptere, s-a mai comis o crimă. Textul agenției France Presse era laconic: „Prințul Rwagasore a fost asasinat cu un foc de revolver în timp ce se afla într-un restaurant din Usumbura". Prințul era fondatorul și președintele partidului „Uprona", care în alegerile legislative repurtase succesul zdrobitor amintit mai sus.

În istoria zbuciumată a teritoriului Ruanda-Urundi s-a mai întors o pagină pătată de sînge. Dar reacția întregii Africi a indicat adevărul că în vremea noastră astfel de crime nu fac decît să apropie și mai mult ceasul definitivei alungări a colonialiștilor din toate țările pe care încă le întinează cu prezența lor. Un gazetar african a relatat de altfel nu de mult o întîmplare aparent nelegată de cele de mai sus, dar care merită să fie agățată în loc de concluzii la sfîrșitul acestor rînduri. Un „turist" belgian, însoțit de o călăuză, se afla acum vreo doi ani într-o călătorie prin Ruanda-Urundi. La un moment dat „tam-tamurile" au început să bată. Turistul a ținut să știe ce anume transmit loviturile ritmice.

— Bat deșteptarea, domnule! — a răspuns localnicul cu aerul cel mai serios din lume.

L. SĂRĂȚEANU

ÎN MICROCOSMOSUL SÎNGELUI

O VIZITĂ LA CENTRUL DE HEMATOLOGIE DIN BUCUREȘTI

De cînd William Harvey (1578-1657) a descoperit circulația sîngelui, nenumărați oameni de știință au căutat, de-a lungul secolelor, să dezlege tainele acestui țesut, cel mai valoros al corpului omenesc. Au fost descifrate rînd pe rînd componentele sale, dar, pe măsură ce savanții descoperean alte și alte fapte noi, el se dovedea a fi un microcosmos tot mai complex, care mai păstrează pînă în zilele noastre, ferecate într-o aparentă simplitate, numeroase taine.

Centrul de hematologie din București împletește în chip original cercetarea menită să dezlege enigmele încă nepătrunse ale sîngelui cu activitatea didactică de perfecționare a cadrelor medicale care lucrează în hematologie. Totodată, aci se produc, în mari cantități, preparate din sînge, indispensabile astăzi spitalelor și laboratoarelor de analiză.

Printre problemele de cercetare abordate, o importanță de prim ordin se acordă studiului experimental al leucemiei, cancerul sîngelui. Cercetările anevoioase inițiate cu ani în urmă încep să dea roade. Anul trecut, un colectiv condus de prof. dr. C.T. Nicolau a izbutit să transmită leucemia de la om la animale, mai precis la șoareci, extinzînd astfel considerabil orizontul cercetărilor și creînd posibilitatea studierii atît a cauzelor cît și a celor mai eficiente mijloace de tratare a maladiei.

Menționăm că într-o comunicare recentă din cadrul Societății științelor medicale a fost susținută teza despre natura virotică a leucemiilor. Cercetările continuă în colaborare cu Institutul de inframicrobiologie, urmărindu-se punerea în evidență a virusului cu ajutorul microscopului electronic.

În cele ce urmează vom înfățișa cîteva aspecte de la Centrul de hematologie din București.

DONATORII

Donarea de sînge a devenit astăzi în țara noastră, ca urmare a activității rodnice a organizațiilor de Cruce Roșie, o acțiune de masă.

Prin sălile Centrului de hematologie se perindă zilnic 450 - 500 de donatori. Ei știu că cele 250 de grame de sînge pe care le donează la intervale de 45 de zile nu dăunează de loc sănătății lor, în schimb contribuie la salvarea a nenumărate vieți omenești. Evident, condiția principală pentru donatori este sănătatea deplină. De aceea, de consultarea lor atentă se ocupă cu deosebită grijă un mare număr de medici.

O atenție specială se acordă recoltării și conservării sîngelui în condiții de sterilizare perfectă.

Desigur recoltarea de sînge nu reprezintă decît o fază a unui proces complex de cercetare și de terapeutică. Să-l urmărim mai departe.

METAMORFOZE

Stînd de vorbă cu dr. Șt. Bălan (în fotografie), cercetător științific la secția de preparate a centrului, înțelegi și mai bine cît de complex este sîngele, cîte preparate prețioase se pot obține din el. Iată cîteva exemple:

Operarea stenozelor digestive (gîtuiri ale esofagului sau ale duodenului) nu este riscantă ca atare, ci datorită faptului că bolnavul prezintă o gravă stare de denutriție. Ca să prindă puteri, el ar trebui să mănînce carne și ouă, dar boala nu permite consumarea unor astfel de alimente. Și atunci... fripturile și omletele sînt înlocuite cu hidrolizat de proteine, un preparat lichid obținut din sînge, cu o mare putere de nutriție. Hidrolizatul de proteine ajută și la refacerea rapidă a țesuturilor în cazuri de arsuri grave sau intervenții chirurgicale.

În operațiile grele de plămîni, abdomen, ficat sau în cazuri de accidente, se pot produce hemoragii periculoase. Ele sînt oprite brusc cu ajutorul altor preparate obținute din sînge: trombina

reți de fibrină. Aceș- ă, introduși în cav- atorii, rămîn acolo anismul îi absoarbe complet.

e pe creier presupun maximum de precau- u-se pe cel mai sensi- orice hemoragie poate lă. În prezent, însă, sînt imediat și radi- ite cu ajutorul unei fibrină care acoperă tocmai ca o țesătură

e globule roșii cica- cîteva săptămîni plăgi e vreme nu se închi- deau cu lu- nile și cu anii; serul hiperglobu- linic previne unele boli infec- oase, ca hepatita epi- demică, po- jarul etc.

na este acel anticorp, pînă mai acum cîțiva tă cărula — după cum oameni de știință — supraviețuiți marilor

flageluri care s-au abătut asupra ei de-a lungul istoriei. Astăzi, acest scut al organismului împotriva asaltului microbilor este produs de asemenea de Centrul de hematologie din București.

Alături de aceste preparate trebuie să pomenim și soldextrinul, un înlocuitor sintetic al plasmei sîngelui și care poate fi folosit pentru reanimare în cazurile de moarte clinică a accidentaților gravi.

Tot la Centrul de hematologie se produc o serie de reactivi necesari analizelor de laborator, printre aceștia numărîndu-se serul cu ajutorul căruia se determină grupele sanguine. Se știe că o transfuzie poate salva viața unui bolnav numai atunci cînd între sîngele donatorului și al bolnavului există identitate de grupă sanguină. Iată de ce acest ser este indispensabil serviciilor de transfuzii ale spitalelor din întreaga țară.

O FABRICĂ DEOSEBITĂ

Pentru obținerea acestei mari varietăți de preparate, în subsolul clădirii care adăpostește Centrul de hematologie se află o adevărată „fabrică", dotată cu centrifuge cu răcire la o temperatură de minus 30°, cu dispozitive speciale de uscare a produselor din sînge (ca acela din fotografie) și cu alte aparate complicate, de înaltă precizie.

„Materia primă" a acestei fabrici neobișnuite e sîngele omenesc.

Marile operații pe inimă, ca acelea care se realizează la spitalele „Fundeni" și „Panduri" din București, transfuziile, obținerea produselor hemostatice, a derivatelor și reactivilor despre care am vorbit mai înainte, cer desigur importante cantități de sînge, care se obțin grație donatorilor. În cazuri speciale, sîngele se trimite în cele mai îndepărtate colțuri ale țării cu avioane sanitare.

PRINCIPALUL ESTE... MĂDUVA

Principalul producător de sînge — măduva osoasă — nu mai reprezintă o zonă inaccesibilă și misterioasă. Hematologii au pătruns pînă la ea și rezultatele sînt uimitoare.

Un bolnav de anemie gravă, în fața căreia tratamentele „clasice" deveniseră neputincioase, a fost salvat de la moarte sigură prin grefă de măduvă donată de doi fii ai săi. Un alt caz: o bolnavă avea sîngerări continue și foarte periculoase, care nu puteau fi oprite. Numai

cu cîțiva ani înainte, ea ar fi fost definitiv condamnată; în prezent, este perfect sănătoasă, sîngerările fiind oprite prin grefe de măduvă luată de la o soră a bolnavei.

Aceste două cazuri de grefe se numără printre cele cîteva zeci realizate în lumea întreagă — căci numai atîtea au fost înregistrate pînă acum.

Cercetătorii au mers însă și mai departe. Ei au reușit să conserve măduva timp îndelungat (pînă la 45 de zile) prin înghețarea ei la minus 76° în glicerol, printr-o tehnică pusă la punct în cadrul Centrului. Iată-i, în fotografie, pe dr. Vlad Apăteanu și dr. Gh. Grigoriu folosind această tehnică într-un experiment cu măduvă osoasă pe șobolani.

Ce importanță prezintă conservarea măduvei? Vom răspunde printr-un exemplu. Pînă acum tratamentul tumorilor canceroase prin iradiere intensă se izbea de o consecință nedorită: radiațiile distrugeau nu numai celulele cancerigene, ci și celulele măduvei. La bolnavul care se vindeca astfel de cancer apărea o anemie gravă, adesea fatală.

Conservarea măduvei oferă acum o ieșire din această alternativă. Înainte de a începe tratamentul prin iradiere, pacientului i se scoate o parte din măduvă, pentru a fi conservată. După distrugerea tumorii, i se transplantează măduva proprie ferită de pericolul radiațiilor; cu ajutorul ei, sîngele se reface și bolnavul se însănătoșește.

Un colectiv din cadrul Centrului de hematologie întreprinde o serie de cercetări pentru elucidarea cauzelor leucemiei (cancerul sîngelui) și găsirea celor mai bune metode de tratament. Fotografia îl înfățișează pe prof. dr. C.T. Nicolau, directorul Centrului de hematologie și conducător al acestui colectiv, la masa de lucru.

ALIAȚII HEMATOLOGILOR: IZOTOPII RADIOACTIVI

Despre rolul izotopilor radioactivi în diagnosticul și tratamentul bolilor de sînge ne-a vorbit cercetătorul științific Paul Teitel, pe care fotografia noastră îl prezintă studiind circuitul fierului radioactiv în organism cu ajutorul unui aparat denumit „scintilator".

Pînă de curînd, medicul nu putea ști cu precizie, în cazul unei anemii, în care anume din organele producătoare de sînge are loc o distrugere a globulelor roșii, și în consecință nu putea acționa în mod eficient pentru combaterea bolii. Acum este suficient să se marcheze un anumit număr de globule roșii cu un izotop de crom, iar apoi să se urmărească cu ajutorul unui contor sensibil, răspîndirea lor în corp. Aparatul indică exact unde s-au distrus cele mai multe globule: în măduva osoasă, în ficat sau în splină. Dacă se constată că splina este aceea care provoacă anemie, este extirpată; în celelalte două cazuri se aplică tratamente cu mijloace chimice corespunzătoare.

Tot cu ajutorul izotopilor radioactivi se determină durata de viață a globulelor, se studiază capacitatea de regenerare a măduvei, modul de asimilare a fierului de către organism și alte procese importante.

Metodele de cercetare cu izotopi radioactivi se introduc actualmente în practica curentă a Clinicii de hematologie și a altor clinici care colaborează cu Centrul de hematologie, permițînd clarificarea unei serii întregi de procese fiziologice din organism, greu sau chiar imposibil de elucidat prin alte mijloace.

★

Centrul de hematologie pune la îndemîna cercetătorilor mijloace de investigație dintre cele mai moderne. Printre acestea se numără contoarele Geiger pentru urmărirea izotopilor radioactivi în organism, un trombelastograf care permite studierea amănunțită a procesului de coagulare a sîngelui, electroforeze cu ajutorul cărora se cercetează compoziția serului sanguin și se precizează diagnosticul în diferite boli ale sîngelui...

Utilizînd această tehnică modernă, cercetători de o înaltă calificare abordează cu îndrăzneală și rezolvă cu succes numeroase probleme pe care le ridică hematologia, această știință relativ tînără, dar atît de importantă pentru prelungirea vieții oamenilor.

Text: Silviu PODINĂ
Fotografii: Eugen IAROVICI

De vorbă cu medicul

ALCOOLUL ȘI SĂNĂTATEA (II)

Așa cum s-a arătat în articolul precedent (vezi „Flacăra" nr. 50) abuzul de alcool afectează toate organele corpului omenesc. Ca urmare a alcoolismului, stomacul este afectat de gastrită cronică: bolnavii au grețuri, vărsături și dureri, apetitul scade. Ficatul suferă foarte mult de pe urma alcoolului, al cărui consum abuziv poate duce chiar la distrugerea celulei hepatice; într-un stadiu mai avansat afecțiunea ficatului se manifestă sub forma deosebit de gravă a cirozei. Rinichiul este de asemenea atacat de excesul de băuturi alcoolice. Datorită inflamării și ulterior a degenerării rinichilor, se tulbură în mod grav funcția lor de eliminare a substanțelor toxice.

Sub efectul excesului de alcool, slăbește și inima. Datorită acestui fapt apar dispnee, edeme (umflarea picioarelor și a feței), palpitații; vasele sanguine care hrănesc inima se sclerozează, întreaga rezistență a organismului scade și se reduc mijloacele naturale de apărare împotriva infecțiilor.

Această tulburare multilaterală a funcțiilor naturale ale organismului duce la o îmbătrînire timpurie a acestuia, cu o scurtare mai mult sau mai puțin sensibilă a duratei vieții.

Nici copiii născuți din părinți alcoolici nu sînt scutiți de consecințe. Este știut că structura celulelor sexuale, din care se vor naște copiii, este influențată de alcool. De aceea, descendenții alcoolicilor sînt foarte debili, cu facultățile intelectuale slab dezvoltate, uneori cu grave afecțiuni psihice. Mama care, alăptînd, consumă băuturi alcoolice, va influența în rău sănătatea copilului, deoarece alcoolul consumat trece, o dată cu laptele, în organismul sugarului.

Cum se ajunge la alcoolism? Că și în cazul narcoticelor, alcoolul introdus în mod repetat în organism creează obișnuință, și, destul de repede, organismul va avea „nevoie" de o cantitate din ce în ce mai mare de alcool; astfel omul devine sclavul acestui viciu atît de dăunător pentru organismul său.

Se poate trata alcoolismul cronic? Fără îndoială că da! Dacă la începutul bolii, numai voința bolnavului de a abandona viciul este suficientă, în formele avansate de alcoolism este neapărată nevoie de intervenția medicului și tratamentul se face de obicei în condițiile internării într-o clinică. Metoda generală de dezintoxicare constă în aceea că se administrează bolnavului medicamente care provoacă vărsături; medicamentele sînt precedate de cantități mici de alcool. Provocarea repetată a vărsăturilor în asemenea condiții creează un reflex de greață pentru alcool, reflex care se întărește în cursul tratamentului.

Deși vindecat, pacientul va trebui să evite în viitor consumarea alcoolului în cantități oricît de reduse, deoarece aceasta l-ar provoca din nou reflexul inițial pentru consumul de alcool.

Dr. Silviu GHEREA

Tovarășu' învățător

Într-o seară, pe toamnă, s-au dus la prins peşte. El juca undiţa pe firul apei, iar ea, întinsă în iarba de pe mal, încerca să numere — zadarnică încercare! — stelele de pe cer:

— Ce multe stele sînt pe cer!

— Dar pe pămînt sînt şi mai multe.

— Pe pămînt, Emil?

— Pe pămînt, pe pămînt...

— Emil, oamenii sînt ca stelele?

— Sînt! Pentru că oamenii — oamenii adevăraţi — nu cad niciodată. Căderea lor e aparentă. Oamenii adevăraţi sclipesc şi sclipirea lor dăinuie...

★

Lui Emil Muntean îi place să spună:

— În viaţa mea nu sînt două zile care să semene...

Aşa şi e: zilele adevărate, trăite din plin şi cu folos, nu seamănă între ele. Şi zilele acestea ale lui Emil Muntean se numără astăzi cu... zecile de ani! Pentru că 37 de ani sînt de cînd dăscăleşte în Cristian.

E învăţător la şcoala în care el însuşi a învăţat în copilărie, avîndu-l ca dascăl pe propriul său tată; e învăţător la şcoala la care au învăţat proprii lui copii — doi, unul inginer azi, altul viitor inginer; e învăţător la şcoala în care unii dintre părinţii elevilor lui de azi i-au fost ieri elevi...

Emil Muntean e un om care trăieşte cu pasiune prezentul. Dar în discuţiile despre şcoala de azi gîndurile lui se întorc cîteodată la sălile de clasă în care ploua, la sărăcia lucie a ţăranului, la ignoranţă, la tristeţea amară a copilului care n-avea după ce învăţa şi a părintelui care n-avea cu ce-i cumpăra un abecedar. Într-un cuvînt, la durerile acelea pe care le-a cunoscut la început din propriile-i observaţii de copil, apoi din discuţiile cu Nicolae Muntean, tatăl său.

— Manualele de şcoală sînt pline de minciuni — îi spunea tatăl. Numai aritmetica nu minte. Şi ca să poţi folosi autoritatea catedrei împotriva minciunii, trebuie să faci o adevărată echilibristică.

Abia mai tîrziu însă, cînd a devenit el însuşi învăţător, şi-a amintit de vorbele

Învățătorul merge uneori acasă la părinții elevilor. Iată-l acum la Aurora Pîștea, nu numai mamă, dar și... fostă elevă...

„Referatele pe care le pregătește sînt interesante, practice și utile".

O consultație în calitate de propagandist.

bătrînului sau tată și le-a înțeles mai bine.

Picase peste el o inspecție la o lecție de geografie. Sala de clasă — ca și iarna de afară — era rece. Copiii, zgribuliți în bănci, intimidați de prezența inspectorului, se străduiau să răspundă bine. Unul dintre ei se încurcase și inspectorul îi dădea brînci:

— Cum, bă, ce e aia „am uitat"? Uiți care-ți sînt vecinii?

Copilul tăcea rușinat. Blînd ca de obicei, Emil Muntean i-a dat ghes copilului:

— Hai că știi... Ia gîndește-te un pic la soare...

Copilul, îmbiat omenește, și-a adus aminte:

— Da... La răsărit noi ne învecinăm cu Uniunea Sovietică...

— Aha!... Bună învățătură! — a scăpat ironic printre dinți, inspectorul. Mda...

A ieșit trîntind ușa. A doua zi i s-a comunicat lui Emil Muntean că e retrogradat pe trei luni pentru că: 1) disciplina elevilor e liber consimțită, adică se obține prin metode neînscrise în regulamente și 2) în loc să se ocupe de clasă în mod concret, învățătorul își pierde timpul cu fișe asupra individualității elevului.

Timp de 20 de ani, viața lui Emil Muntean a fost ca și viața satului: grea. Fiecare zi îi aducea noi surprize. O dată a descoperit chiar că și aritmetica minte:

— În 1925 ni se cerea să ne îmbrăcăm frumos la catedră pentru că „aveți lefuri bune", pe cînd, în realitate, nu puteai să-ți cumperi din salariul pe o lună nici măcar doi metri de stofă. În timpul curbelor de sacrificiu din 1933, noi, cei trei învățători din Cristian, n-am primit leafă timp de 4 luni.

Dar toate acestea l-au îndîrjit; a pornit la luptă împotriva ignoranței, organizînd cercuri de citit și, cu ajutorul unor șezători și serbări artistice, a încercat să șubrezească zidul șovin pe care l-a ridicat burghezia și moșierimea între romîni, sași și maghiari. Învățătorul pregătea programe artistice fie cu elevii lui, fie cu tineretul din sat, punînd în scenă momente din piesele lui Delavrancea sau Caragiale, dirijînd coruri și organizînd recitări. Înfruntînd greutățile acelor timpuri, el și-a dobîndit autoritate și încredere, legăturile lui cu satul devenind de pe atunci trainice. Fapt pentru care timp de 37 de ani nu s-a gîndit niciodată să plece în altă parte.

— Azi lucrurile s-au schimbat. Ca să folosesc o comparație, contrastul e ca de la întuneric la lumină.

Minciuna a fost expulzată pentru totdeauna din școală. Și profesiunea de dascăl se face azi cu alte metode: învățămîntul socialist impune învățătorului cerințe noi, nobile, care implică o activitate multilaterală. Fișele care n-au fost pe placul domnului inspector X sînt astăzi indispensabile învățătorului care vrea să-și îndeplinească menirea: să dea societății oameni noi, pe măsura ei. Toate acestea solicită nu numai cunoștințele învățătorului, dar și conștiința lui, sufletul lui. Iată de ce, în anii de după eliberare Emil Muntean, descătușat — ca să-i folosim propria expresie — nu se rezumă numai la munca lui „de catedră".

— Muntean — spune profesorul Mihai Farsch, președintele comisiei metodice — e un îndrăgostit fără pereche de munca sa. Pentru fosta școala el e o pildă vie. V-aș putea vorbi despre ireproșabila disciplină a clasei lui, despre minuțiozitatea planificărilor lui anuale și trimestriale și a lecțiilor lui, despre modul plăcut și instructiv în care știe să lege învățămîntul de viață. Omul acesta e la curent cu toate. Din literatura de specialitate nu-i scapă nimic, iar referatele pe care le pregătește sînt interesante, practice și utile ca și lecțiile deschise pe care le ține. În fond, nimic nu-i întîmplător și fără explicație: Emil Muntean e comunist! În orice caz, haideți în clasă și cu siguranță că tot ce v-am spus, într-un fel sau altul, veți găsi acolo „pe concret".

În clasă nu l-am găsit: lecția de „științele naturii" o ținea la „fața locului", în jurul Cristianului. Abia seara l-am aflat, acasă, corectînd niște compuneri. Pe masă se aflau extrem de multe caiete, în nici un caz nu numai 30-40, cîți copii sînt în clasa a IV-a B.

— Încerc un studiu asupra modului în care trebuie corectate greșelile copiilor. Am și caiete din alte clase. Unii dascăli le cer copiilor, după ce le-au corectat greșelile, să transcrie alături de forma corectă și forma greșită. Pentru un copil de clasa a IV-a metoda mi se pare neindicată, copilul putînd reține exact forma greșită. În general, cînd corectăm greșelile trebuie să folosim metode în funcție și de clasă și de individualitatea copilului.

★

Un învățător este un om de cultură. A fi om de cultură al satului înseamnă ca nimic din ce ține de viața satului să nu-ți fie străin. Nu în sensul cunoștințelor, ci în acel al integrării tale în această viață.

Cînd țăranii din Cristian s-au hotărît să-și unească pămînturile și puterea în gospodăria colectivă, cei avuți, foștii exploatatori, au început să ridice glasurile, răstălmăcind, pe ocolite sau fățiș, lucrurile. Împotriva minciunii și calomniei trebuia dusă o luptă necurmată. Printre cei angajați în această bătălie pentru adevăr s-a aflat și Emil Muntean. Lupta a fost grea, dar a triumfat: azi comuna e complet colectivizată. Rezultatele au fost atît de bune încît Emil Muntean n-a mai vrut să-și părăsească munca de agitator. El a devenit propagandist în cadrul învățămîntului de partid al gospodăriei agricole colective și — de 11 ani — conduce cercul „Viața internațională". Aici, printre mulți alții, colectivistele Maria Moldovan, Elena Marcu și Elena Petrișor îi sînt eleve pentru a doua oară: i-au fost eleve și pe băncile școlii...

— Vedeți, colectiva n-a fost și nu este pentru mine numai un teren de activitate economică, socială și politică. Ea îmi dă satisfacții mult mai mari, dacă mi-e îngăduit să mă exprim astfel, de ordin strict personal. Ion Jigăria de pildă, membru al brigăzii a doua de cîmp, e fruntaș în colectivă. Cu ani în urmă mi-a fost elev. Cîtă bucurie îmi produc succesele fostului meu elev!

Ar mai fi de spus că în manifestările atît de obișnuite azi ale „Colțului roșu", atunci cînd vede dansurile romînești interpretate de sași și cînd aude cîntece săsești cîntate de romîni, înseamnă nu numai că vede cu ochii, împlinit, un vis de veacuri al tuturora, dar trăiește satisfacția personală a aceluia care în tinerețea lui a întrevăzut această realitate, a dorit-o și s-a străduit s-o scoată la iveală.

— Noi, învățătorii — continuă el — sîntem răsfățați de viață. Nu de mult mă plimbam cu soția mea pe malul rîului. Cerul părea bătut în ținte de argint. La un moment dat mi-a spus aceleași vorbe ca și acum 37 de ani: „Ce multe stele sînt pe cer"... Și i-am răspuns

Cu clasa a IV-a B în jurul Cristianului.

acelaşi lucru ca atunci. Şi gîndul mi-a zburat la „stelele" mele... Elenuţa Barbu doarme acum, visează... Se vrea ingineră chimistă. Mai are de muncit mult, dar dacă vrea, o să ajungă. Dumitraş Pungă e bun la aritmetică... şi îmi place că nu-i timid...

— Cu cîtă consecvenţă ţi-ai iubit meseria...

— Sînt mîndru de ea... Şi apoi nu-i meserie — e o muncă de creaţie. Îţi dă mari satisfacţii... Gîndeşte-te la Gagarin: e omul care a realizat un vis de veacuri al omenirii: a învins legea gravităţii şi şi-a trimis zîmbetul din Cosmos... Mă umple de mîndrie gîndul că primii lui paşi în viaţă au fost îndrumaţi de un învăţător... În fiecare din elevii noştri ne regăsim într-un fel, pentru că în fiecare punem o părticică din viaţa noastră... E o răsplată mai mult decît mare.

Bazil DUNĂREANU
Fotografii de S. STEINER

P.S. Sectorul zootehnic al colectivei din Cristian e în plină dezvoltare. În 1960 gospodăria avea 320 taurine, azi are 540, iar în 1965 va avea 1.000 ş.a.m.d. Toate acestea, şi încă multe altele, cu concluziile care se pot trage din compararea lor, le-am aflat în caietele de compunere ale elevilor clasei a IV-a B.

Emisiune a televiziunii, la „Colţul roşu" al colectivei (fotografia din stînga) şi... Emil Munteanu, în orele libere... (fotografia din dreapta).

Ce bine ar fi să știm

CUVINTE CARE AU FOST NUME PROPRII

Am mai vorbit şi cu alt prilej de cuvinte care au fost la origine nume proprii, de exemplu nume de persoane, de localităţi, de provincii etc. Iată astăzi un alt grup de exemple:

Spunem despre cineva că se exprimă LACONIC, dacă vorbeşte puţin, dacă spune ce are de spus în puţine cuvinte. Laconic înseamnă însă „din Laconia", „caracteristic pentru Laconia", o regiune din Grecia ai cărei locuitori se bucurau în antichitate de reputaţia de a fi scumpi la vorbă.

Ca să mai rămînem pentru cîteva clipe în antichitate, mai amintim de cuvîntul DRACONIC, „foarte aspru, neîndurător". Despre o lege foarte severă se spune că este draconică. La origine e vorba de Dracon, numele unui legislator atenian din secolul al VII-lea î.e.n., renumit pentru legile foarte aspre pe care le-a alcătuit. Lege draconică a însemnat la început „lege făcută de Dracon", dar apoi, din pricina specificului acestor legi, a căpătat semnificaţia de „lege foarte severă", indiferent de autorul ei şi de epocă.

În cu totul altă ordine de idei şi în altă perioadă a istoriei, ne întîlnim cu cuvîntul CRAVATĂ. Nimic nu e mai surprinzător decît să aflăm că acest cuvînt a însemnat „croat". Ce legătură poate fi între această populaţie din Peninsula Balcanică şi un articol de îmbrăcăminte? Iată explicaţia: regele Franţei, Ludovic al XIV-lea, avea un regiment de cavalerie format numai din croaţi. Ca semn distinctiv aceşti călăreţi purtau un fel de panglică legată la gît pe care francezii au botezat-o cu numele posesorilor ei, spunîndu-i croate sau, cu o mică schimbare fonetică, cravate.

În 1889, la expoziţia de la Paris, vizitatorii puteau face o scurtă plimbare cu un trenuleţ care mergea pe o cale ferată îngustă. Această idee a francezului Decauville (citeşte Decovil) a fost mult gustată şi de atunci pînă astăzi s-au construit numeroase decovilluri „căi ferate înguste", instalate de obicei pentru o perioadă de timp limitată, pentru transportul de materiale, de minereuri etc. Deci şi cuvîntul nostru DECOVIL, împrumutat din limba franceză, a fost la origine un nume propriu.

Sorin STATI

Unele rubrici

Pielea e sensibilă la frig...

Prin natura ocupaţiei lor, multe femei lucrează un număr de ore zilnic în aer liber. Dacă, în general, acest lucru este util sănătăţii, trebuie luate o serie de măsuri pentru protejarea pielii feţei, a mîinilor, a buzelor etc. împotriva unor efecte dăunătoare ale frigului şi vîntului.

Trecerea bruscă de la cald la frig, dintr-o încăpere încălzită — afară în ger, expune pielea obrazului şi mîinilor la uscăciune şi cojire. Pentru prevenirea acestor neplăceri trebuie luate următoarele măsuri: seara se va spăla faţa cu săpun de bărbierit şi apă călduţă; dacă tenul este uscat se va unge apoi cu o cremă grasă, hrănitoare, de pildă crema Velur sau Magnolia. Dimineaţa, faţa se va spăla numai cu apă ţinută în casă într-un vas, de cu seară, adică nici caldă nici rece. Obrazul va fi uns apoi cu o cremă protectoare (crema Elida de zi).

Buzele pot şi ele suferi de pe urma frigului. Trebuie evitat obiceiul de a le umezi cu limba; seara trebuie unse cu o cremă grasă. Şi nasul se roşeşte la frig, mai cu seamă atunci cînd circulaţia sîngelui este defectuoasă. Se recomandă masajul făcut în fiecare seară cu o cremă grasă şi activantă a circulaţiei, de ex.: Magnolia 1½ gr — vaselină 1½ gr — borat de sodiu 5 gr şi tinctura Capsicum 6 picături (despre aceasta am dat recomandări speciale într-un număr anterior al revistei).

Frigul poate provoca şi degerături, în special ale mîinilor şi picioarelor. În asemenea cazuri ne vom adresa medicului. Pentru cazurile mai uşoare (înroşirea şi înţepenirea pielii) se vor face băi din 2 în 2 zile cu apă caldă sărată (275 gr sare grunjoasă la 1 litru de apă); durata băii va fi de 6 minute, după care se va face un masaj uşor cu o cremă grasă (Elida de noapte) pe pielea puţin umezită.

Georgeta MĂLIN

actualități CINEMATOGRAFICE

1

2

S-A FURAT O BOMBĂ!

S-a furat o bombă! Cînd? Ieri sau poate chiar acum o oră. Nu ne întrebați unde, căci nu se știe precis: furtul s-a petrecut undeva în Apus, într-o țară fără contur geografic, în care se vorbește o limbă greu de identificat. Mai bine-zis, unde nu se folosesc cuvintele, ci doar gesturile, muzica, zgomotele. Adică în filmul pe care Gopo l-a realizat — cu dublă responsabilitate de scenarist și regizor — pe platourile de la Buftea.

„S-a furat o bombă" anunță alarmat titlul filmului, avînd însă grijă să ne liniștească pe dată: e vorba de o comedie cu gangsteri, femei fatale, încurcături năstrușnice. Și, totuși, o comedie care trebuie luată în serios, pentru că ascunde în spatele fiecărui gag un tic și invită spectatorul să scormonească după aparențele hazlii pentru a afla ideea. Și ideea aceasta face din filmul lui Gopo o operă cinematografică strict contemporană.

Pe Omulețul său, născut din îmbinarea inspirată a cîtorva linii, Gopo l-a făcut să lanseze spulnikul atunci cînd aceasta era încă o ipoteză îndrăzneață a gîndirii omenești. De aceea „Scurtă istorie" a avut un mare răsunet mondial: era o operă artistică de actualitate, anticipa — cu cîteva ceasuri — cucerirea Cosmosului. Pe Omul său din „S-a furat o bombă" — căci astfel îți numește Gopo noul erou — regizorul îl face să înțeleagă că pacea și liniștea omenirii se află și în mîinile sale și că, prin urmare, nu are dreptul să le țină încrucișate. Filmul intenționează deci să scrie din nou o pagină a zilei de azi.

Dar iată că pentru a-și transmite ideile Gopo a renunțat de astă dată la creion, la gumă și la hîrtia de calc. Desenul animat a fost părăsit vremelnic și 2.600 metri de peliculă se pregătesc să ne istorisească în tihnă — de-a lungul unui ceas și jumătate — o fabulă interpretată de oameni în carne și oase. Și, totuși, acești oameni obișnuiți au căpătat, prin intervenția scenaristului-regizor, un anume specific care îi simplifică și generalizează. Prin reducerea personajelor la esență (și recunoaștem în acest procedeu una din legile desenului animat) ele au devenit dintr-o dată supradimensionate, simbolice. Eroul principal se va numi deci Omul, iubita lui — Înger de fată, cel ce posedă forța și banul — bomba adică — Domngras, cel ce vrea să i-o fure — Șefband, femeia fatală care oscilează între ei doi, Blonda. Numirile sînt însă, ca să zicem așa, numai de uz intern și le află doar cel ce citește scenariul sau asistă la filmări. Pentru că în film nu se folosesc niciodată și spectatorul va fi liber să le dea, conform imaginației proprii, numele pe care le va dori. Cu atît mai mult cu cît reprezentantul puterii, Domngras, nu e de fel gras, Blonda nu e blondă ci... brună, iar Înger de fată va avea prinse, peste uniforma de taxatoare de autobus, niște delicate aripioare din carton.

Cine este Omul? Un oarecare, nici mai bun nici mai rău ca alții, un om care nu strălucește prin inteligență dar nici nu

„BANDIȚII DIN ORGOSOLO"

Dintre sutele de condamnați la temniță pe viață cîți numără Italia, 15 se trag dintr-un singur sat. Cum de a ajuns satul Orgosolo din Sardinia să concerească acest trist record? Iată întrebarea la care și-a propus să răspundă tînărul regizor documentarist, Vittorio de Seta, cu primul său film de lung metraj „Banditii din Orgosolo".

...Michele e un păstor care, cu prețul unor imense sacrificii și îndatorîndu-se pînă peste cap, a izbutit să-și agonisească o mică turmă de oi. Dar o mare nenorocire se abate asupra lui: e bănuit de a fi participat la jefuirea unei stîne și la uciderea unui jandarm. Omul e nevinovat, dar o amară experiență l-a învățat că pînă își va putea dovedi nevinovăția, justiția celor bogați îi poate nimici. Îi cunoaște și pe făptași, dar o concepție adînc înrădăcinată despre onoare și despre solidaritatea celor săraci în fața abuzurilor legii îi impune să tacă. Jandarmii sînt pe urmele lui și Michele nu găsește altă ieșire decît fuga. Pleacă în munți împreună cu un frate mai mic, încercînd să-și salveze și turma. Dar oile nu pot supraviețui lungului marș prin ținuturi aride, fără un fîrîcel de iarbă, fără un pic de apă... Rămas fără turmă, Michele ia calea banditismului. Cu arma în mînă, atacă o stînă, urmărind să fure turma altui păstor care, probabil, va lua la rîndul său arma în mînă și... povestea va putea continua astfel la nesfîrșit.

Așa definește Vittorio de Seta cercul vicios în care se învîrtește viața locuitorilor din Orgosolo, satul cu trista faimă de „cuib de banditi". Mizeria, analfabetismul, obscurantismul religios și teroarea polițienească își dau mîna pentru a-i menține pe săteni în întunerec și izolare.

Pentru prima sa producție de lung metraj, regisorul Vittorio de Seta a ales calea plină de riscuri a filmului-anchetă socială, gen prin excelență necomercial în Occident. Realizat în condiții cvasi artizanale și cu prețul unor serioase sacrificii personale, filmul „Banditii din Orgosolo" reprezintă un act de curaj și răspundere artistică, de încredere în misiunea filmului de a lupta pentru transformarea lumii. Prezentat la Festivalul de la Veneția, filmul a cunoscut un succes surprinzător. Prin conținutul său polemic și prin tonul său sincer și uman, a cucerit toate simpatiile, astfel că juriul i-a acordat premiul „Pentru prima operă", iar publicul l-a ovaționat furtunos. Pînă și producătorii au fost siliți să tragă concluzia că publicul nu se va lăsa îndopat la nesfîrșit cu producții de serie și că el pretinde ca de pe ecran să-i vorbească vocea adevărului.

A. R.

1 Puteți crede că toate acestea s-au petrecut pe un platou al studiourilor de la Buftea? Și totuși, acesta-i adevărul...

2 „Gata, filmăm!" Regizorul Ion Popescu-Gopo și operatorul Șt. Horvath înregistrînd pe peliculă o scenă din filmul „S-a furat o bombă".

3 Iată-l pe Omul nostru. În dreapta fine bomba, ignorîndu-i cu candoare forța.

4 Gopo îi instruiește pe doi dintre „gangsterii" filmului său.

5 În bar s-a încins o bătaie... ca-n filme.

poate fi catalogat drept prost. Un om care își permite însă să fie naiv și încăpățînat. Să creadă că, dacă el e cumsecade, nimeni nu-i va putea face vreun rău și că liniștea și-o poate asigura astupîndu-și urechile cu palma. Drept care, bate zile de-a rîndul pe la porțile fabricilor pentru a-și căuta de lucru, fără să înțeleagă prea bine de ce e mereu alungat, adoarme cu zîmbetul pe buze pe o bancă din parc gîndindu-se la iubita lui care, pentru necesitățile visurilor sale, e metamorfozată din taxatoare într-un înger diafan. În ochii lui, realitatea refuză să-și arate chipul adevărat. Și iată că într-o zi, în timp ce cerea de lucru la poarta unei uzine, Omul nostru e martorul nevinovat al unei ciocniri dintre niște gangsteri ce atacaseră uzina și polițiștii ce o apărau. Se pomenește în brațe cu o servietă veche, pe care un gangster i-a aruncat-o din fugă. Omul începe să colinde orașul cu geanta subsuoară, căutîndu-l grijuliu pe posesorul ei, ba chiar pierzîndu-o în un moment dat și regăsind-o apoi cu totul întîmplător. Noi, spectatorii am aflat, dar el, bietul, ridicolul, marele naiv, nu știe că sub brațul lui, în servieta veche, poartă puterea supremă, viața și moartea: înăuntru se află bomba pe care Șefband a vrut să o fure de la Domugraz. Cei doi o caută cu desperare, gangsterii și polițiștii sînt înnebuniți, dar el, Omul mărunt și neînsemnat, se plimbă liniștit, neștiind ce forță uriașă are în mîinile sale. Ce va face el cînd își va da seama de adevăr (pentru că firește în cele din urmă îl va afla!)? Gopo ne-a rugat să nu dezvăluim surpriza finalului și noi îi respectăm dorința, urmînd ca restul poveștirii s-o aflați de pe ecran. Și totuși vă oferim un amănunt interesant: drept interpret al Omului a fost ales — după căutări insistente și prea puțin fructuoase — actorul Iurie Darie. E o distribuire îndrăzneață, s-o recunoaștem, întrucît aparențele nu indică vreo legătură între personajul conceput de scenarist și specificul creației acestui tînăr actor. Întrucît însă scenaristul a cedat pînă la urmă preferințelor regizorului, așteptăm cu încredere ca cel de-al doilea să nu-l dezamăgească pe primul, și amîndoi pe noi, publicul spectator. Distribuția mai promite unele momente de mare haz: îi vom vedea pe Ovid Teodorescu și Puiu Călinescu în chip de gangsteri, alături de regizorul Geo Saizescu, arhitectul Alex. Culescu sau actorul Tudorel Popa. Șefband e interpretat de H. Boroș, Blonda de Liliana Tomescu, Înger de fată de o tînără studentă de la Institutul de artă teatrală și cinematografică, Eugenia Bălaure, iar polițiștii — de un grup de alteței studenți de la I.C.F. Apar în film — în roluri episodice — și Emil Botta, Celia Dima, Constantin Brezeanu, Florin Piersic.

Așadar, Gopo și-a luat drept aliați un grup de actori buni, cîțiva neprofesioniști, un operator de talent — Șt. Horvath — și compositorul D. Capoianu — și ne oferă o comedie cu conținut filosofic în care acțiunea vrea să fie atît de densă, încît dialogul să fie inutil, în care personajele se înțeleg fără cuvinte, dar și fără elemente învechite de pantomimă, o comedie modernă, un film al zilei de azi. La care să rîdem, dar asupra căruia să meditățim.

Sanda FAUR-DIMA

← Michele Costa, principalul interpret (neprofesionist) al filmului „Bandiții din Orgosolo".

Cadru din noul film al lui Vittorio de Sete. →

Oameni apăsați de mizerie, împinși fără voia lor pe calea banditismului — iată eroii filmului „Bandiții din Orgosolo". ↓

DE ICI, DE COLO

BUNDESWEHRUL A RECHIZITIONAT şi pămîntul ţăranului vest-german Herman Krüger. Acesta a cutezat să întrebe un ofiţer: "Dar cu căsuţa mea ce se va întîmpla domnule locotenent?". "Ea ne va servi drept ţintă" - l-a liniştit ofiţerul noului Wehrmacht.

O EDITURA AMERICANA tipăreşte cărţi avînd fiecare un...miros adecvat conţinutului. Astfel, cărţile cu cowboy pot avea miros de piele tăbăcită, iar paginile cărţilor de aventuri războinice pot mirosi - potrivit conţinutului lor - a praf de puşcă sau a cadavre...Dacă "opera" n-are conţinut, măcar miros să aibă!

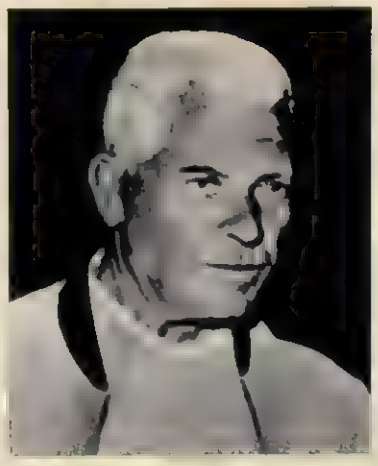

„JUSTIŢIE" AMERICANĂ. După ce a făcut 30 de ani în închisoarea americană Sing-Sing, emigrantul sicilian Pietro Matera a fost pus în libertate. Îşi terminase oare executarea pedepsei? Nu! S-a recunoscut că Matera a fost condamnat din greşeală pentru omucidere. O viaţă de om petrecută în temniţă din cauza unei erori criminale a justiţiei americane, care-şi mai adaugă astfel încă o filă la dosarul ei de nedreptăţi. Iată-l în fotografie pe Pietro Matera, după eliberare.

CASCADELE DE LA TIVOLI (Italia) prezintă curioziatea că turiştii veniţi aci pot intra sub căderea de apă şi sta acolo fără a se uda.

URŞI PE MOTOCICLETE — număr de senzaţie al dresorului sovietic Valentin Filatov, artist al poporului din R.S.F.S.R., prezentat la circul moscovit în cadrul programului „Arena prieteniei". La acest spectacol iau parte maeştri de seamă ai circului din republicile unionale şi autonome ale Uniunii Sovietice.

ROSTOCK-HAVANA DUS-ÎNTORS. Această a fost ruta parcursă, cu cîtva timp în urmă, de vasul comercial „Halberstadt" din R.D. Germană. Vaporul, care a transportat în Cuba maşini şi utilaje din R.D.G., a-a întors avînd la bord, printre altele, crocodili, flamingo, şerpi, broaşte ţestoase şi alte animale — daruri ale prietenilor cubani pentru grădinile zoologice din R.D. Germană

ÎN MEXICO, unde numărul analfabeţilor e foarte mare, pot fi întîlniţi asemenea „scriitori publici" care, în schimbul unei taxe, redactează răspunsul la o scrisoare.

„STRADA OMULUI SOLITAR" este denumită această ulicioară din Bruxelles, considerată — în mod just — drept una din cele mai înguste din lume.

PEŞTELE...CĂPUŞĂ. Aşa ar putea fi denumită această specie rară de peşte din colecţia unui ihtiolog japonez. Într-adevăr, înfipţi ca nişte căpuşe în spatele unui peşte matur, peştişorii se hrănesc cu microorganismele pe care le găsesc din belşug printre solzi.

CINE ARUNCĂ MAI DEPARTE... La Zürich, în Elveţia, a avut loc recent un original concurs atletic de aruncări. În locul „clasicei" greutăţi, aruncările au fost făcute cu un pietroi cîntărind 83,5 kilograme. Cel mai bun rezultat a fost obţinut de concurentul din fotografie care a reuşit performanţa de... 2,71 m.

În plină campanie de recoltare a stufului în Delta Dunării. Fotografia reprezintă unul din locurile de depozitare a stufului recoltat pe rasa unității Sontea de pe brațul Sulina.

Fotografie de Gheorghe CIOROBEA — corespondent

Sondarea și exploatarea zăcămintelor de cărbune la mare adîncime este îngreunată, printre altele, de existența solurilor nisipoase conținînd straturi de apă. La mina Godeni din bazinul carbonifer Goleşti s-a pus în funcțiune, de curînd, o stație de înghețare a solului umed, concepută și construită în întregime în țara noastră. Capacitatea instalației este de 1.200.000 calorii normale pe oră.

fotocronica FLACĂRII

În Capitală, după căderea primei zăpezi din iarna aceasta. Măsurile luate de Sfatul popular al Capitalei, ajutat de cetățeni, sînt menite să asigure buna desfășurare a circulației pe toate arterele orașului.

Incomod...

ABONAȚI-VĂ la FLACĂRA

MAI PUȚIN ACASĂ

Reparații de frigidere

OMUL GOSPODAR ÎȘI CONTROLEAZĂ IARNA FRIGIDERUL

REVIZUIREA LA TIMP COSTĂ MAI PUȚIN DECÎT O REPARAȚIE

MC

COOPERATIVA METALO CASNICA

Micul comentar

„DOVADĂ IZBITOARE“

de Florica ȘELMARU

Evenimentele din ultimele zile — constată, pentru a nu știu cîta oară în ultimii ani, propaganda atlantică (citatul provine de data aceasta din coloanele ziarului parizian „Combat“) — *n-au fost favorabile Occidentului, ci mai curînd nefaste pentru unitatea sa. Drept compensație*, continuă consolator cotidianul francez, *este bine să consemnăm adevăratul salt înainte pe care îl constituie hotărîrea de la Copenhaga*“.

Hotărîrea de la Copenhaga — adică acceptarea de către parlamentul Danemarcei a creării unui comandament unificat vest-germano-danez în zona Balticii. „*Salt înainte*“, spune „Combat“. Înainte, poate. Dar în ce direcție, pe ce drum? Ministrul de Externe al Danemarcei, Krag, după cum relatează tot „Combat“, afirmă că pe drumul cel bun, pe drumul care duce spre pace — aducînd în sprijinul originalului său punct de vedere această (nu mai puțin originală)... să-i zicem argumentare: „... *integrarea unităților Bundeswehrului în N.A.T.O. poate fi considerată drept dovada izbitoare a voinței de pace a Bonn-ului*“.

Raționamentul este deci următorul: primo — N.A.T.O. este o organizație pașnică; R.F.G. face parte din N.A.T.O., iar Bundeswehrul din forțele armate atlantice; politica Bonn-ului este deci o incontestabilă politică de pace. În timp însă ce asemenea declarații erau administrate ca anestezice opiniei publice din Danemarca și din alte țări nordice precum și opiniei publice din occidentul european în general, faptele dărîmau piatră cu piatră frumoasa construcție silogistică mai sus citată.

Faptele, adică, de pildă, sesiunea de la Paris a Consiliului N.A.T.O. Recenta reuniune atlantică a demonstrat încă o dată — și încă într-un mod deosebit de elocvent — că reprezentanții militarismului vest-german nu sînt niște simpli „integrați“, ci dețin în N.A.T.O. rolul de primă vioară (în termeni mai adecvați, rolul de primă trîmbiță războinică); că ei înțeleg de pe această poziție avantajată, să împingă blocul atlantic în sensul propriilor aspirații revanșarde și anexioniste; că de altminteri exigențele vest-germane nu contravin caracterului fundamental al coaliției, ci îi corespund și îi slujesc. La Paris, Strauss a cerut din nou ca N.A.T.O. să devină „a patra putere nucleară“ (adică înarmarea nucleară a Bundeswehrului sub pretextul unei măsuri general-atlantice), a insistat ca problemei să-i fie conferit „un caracter de urgență“, a propus înființarea imediată a unui comitet special pentru studierea ei.

Atitudinea adoptată de Consiliul Atlantic față de propunerile lui Strauss a fost echivocă: nici nu s-a respins ideea transformării N.A.T.O. în „putere nucleară“, nici n-a fost acceptată crearea comitetului special. Problema a luat, spre studiu, drumul Comitetului permanent prezidat de... Heusinger. Dar Drew Middleton, într-o corespondență din Paris, oglindea zilele trecute, în „New York Times“, opinia anumitor cercuri diplomatice americane care consideră că „*orice sugestii făcute în momentul de față cu privire la noi aranjamente pentru controlul forței nucleare a N.A.T.O. ar reprezenta o serioasă greșeală psihologică în stadiul actual al conflictului Est-Vest*“; că propunerea vest-germană ar putea fi considerată ca o „*încercare a militariștilor de la Bonn* (amabil, corespondentul american, pune militarismul vest-german între ghilimele) *de a transforma țara lor într-o forță nucleară independentă*; că o atitudine de acceptare a acestei propuneri ar putea fi „*greșit interpretată* (greșit!) *de grupările politice din occident, cum ar fi aripa de stînga a partidului laburist britanic, care s-au arătat de la început ostile reînarmării Germaniei*“.

Precaut, corespondentul american se referea numai la... inoportunitatea de a aduce aceste chestiuni sub reflectoarele actualității. Înșeși temerile pe care corespondența sa le exprimă arată însă că nu este vorba de oportun sau inoportun, ci de probleme esențiale. Dacă activitatea desfășurată de reprezentanții Bonn-ului în N.A.T.O. dovedește „izbitor“ ceva, apoi dovedește că militariștii vest-germani nu au renunțat la proiectele lor de a... izbi. Și că țin să-și asigure, fie și sub eticheta N.A.T.O., forța de șoc necesară.

fotocronica FLACĂRII

India a trecut la acțiuni hotărîte pentru a salva populația din Daman, Diu și Goa de sub jugul colonialiștilor portughezi. Pretutindeni, unitățile indiene au fost salutate cu entuziasm de populația eliberată. Fotografia înfățișează una din acțiunile patrioților din Goa, în lupta de rezistență împotriva colonialiștilor portughezi.

La Tîrgul internațional industrial din Delhi (India) participă și țara noastră cu un pavilion propriu. Instalațiile industriale prezentate, printre care utilaj petrolier (în fotografie), s-au bucurat de aprecieri din partea vizitatorilor.

Demonstrațiile populației Germaniei occidentale împotriva prezenței armelor nucleare pe teritoriul R.F. Germane sînt reprimate cu brutalitate de poliția vest-germană. În fotografie: polițiști arestează demonstranți care s-au așezat pe caldarîm, în semn de protest, în fața unei cazărmi din Duisburg (Ruhr), unde este cazată o unitate engleză specializată în mînuirea rachetelor.

Printr-o notă adresată guvernului S.U.A., guvernul Uniunii Sovietice a cerut arestarea lui Heusinger și predarea acestuia autorităților sovietice, care să-l defere justiției pentru crimele săvîrșite de el împotriva păcii, pentru crime de război și crime împotriva umanității. La conferința de presă de la Moscova, în cadrul căreia s-a dat citire notei guvernului sovietic, au fost prezentate ziariștilor o serie de documente (dreapta) ce demască crimele de care s-a făcut vinovat Heusinger (dreapta, jos), printre care „planul Barbarossa“, ordine cu privire la expediții de represalii în regiunile Vitebsk și Orel din U.R.S.S., hărți și documente originale privind pregătirea operațiunilor pentru cotropirea Angliei, Elveției, părții neocupate din Franța etc.

CITITORII NE SCRIU

PENTRU VIITOAREA CAMPANIE AGRICOLĂ...

Mecanizatorii de la S.M.T.-ul din Topraisar, reg. Dobrogea, distins recent cu „Ordinul Muncii" clasa I, lucrează intens la reparaţiul tractoarelor şi maşinilor agricole necesare campaniei agricole de primăvară. Pînă în prezent s-au reparat 87 de tractoare din 110 planificate, 77 de semănători şi 29 de combine.

Fotografia pe care v-o trimit redă un aspect din activitatea mecanicilor N. Beldiman, C. Mediţan şi Z. Toaşcă.

Gh. CIOROBEA
Constanţa

EICHMANN—CONDAMNAT LA MOARTE

„Aş dori să ştiu dacă în timpul procesului criminalului de război Eichmann, s-a vorbit şi despre alţi criminali de război care deţin în prezent funcţii în Germania occidentală?" — ne întreba într-o scrisoare sosită recent la redacţie, tov. Gh. Ciamaş, tractorist la G.A.S. Dohangia, raionul Criş.

Început la 11 aprilie — după aproape un an de la prinderea lui Eichmann, în Argentina — procesul acestui criminal de război a luat sfîrşit cu condamnarea la moarte a fostului Obersturmbannführer SS, şef al biroului IV B4 al RSHA (gestapoul hitlerist). Tribunalul a reţinut 15 capete de acuzare, printre care uciderea a 6 milioane de evrei, deportarea şi uciderea unui mare număr de persoane de alte naţionalităţi, distrugerea bestială a satului Lidice din Cehoslovacia etc. Totodată tribunalul a ajuns la concluzia că Eichmann n-a fost nicidecum un simplu executant — aşa cum a susţinut în tot timpul procesului Servatius, avocatul lui Eichmann.

Din desfăşurarea procesului s-a reliefat clar tendinţa de a-l limita doar la „cazul Eichmann", pentru a se împiedica demascarea unor foşti nazişti care azi ocupă posturi de răspundere în guvernul R.F.G. şi în N.A.T.O. — cum sînt Heusinger, Speidel, Globke, Förtsch, Schröder şi mulţi alţii. Într-o scrisoare pe care a adresat-o lui Adenauer, primul ministru al Israelului, Ben Gurion, îl asigura că va avea grijă ca în cursul procesului „prestigiul" Germaniei occidentale să nu fie atins. Nu întîmplător, în aceeaşi scrisoare, se cerea un ajutor financiar pentru Israel din partea R.F.G... Ca la tîrg!...

În ciuda încercărilor de a îndrepta procesul pe acest făgaş, în ciuda presiunilor exercitate de Bonn prin intermediul lui Servatius asupra lui Eichmann, la proces au fost menţionate chiar şi de Eichmann numele unor complici ai criminalului judecat în Israel, care deţin funcţii importante la Bonn. Şi fie că organizatorii procesului au vrut sau nu, acesta s-a transformat într-un rechizitoriu la adresa regimului nazist şi al tuturor celor care au jucat un rol în săvîrşirea bestialităţilor hitleriste şi care nu şi-au primit încă pedeapsa meritată.

Criminalul de război Adolf Eichmann în timpul procesului.

Doi struţi
Două lebede negre
Cinci maimuţe...

Vă informăm că Grădina zoologică Băneasa s-a îmbogăţit în ultimul timp cu încă o serie de exemplare exotice: o pereche de struţi australieni, doi şerpi piton, doi urşi malaiezi, cinci maimuţe şi două lebede negre.

Cu aceste exemplare numărul pensionarilor grădinii noastre zoologice se apropie de nouă sute de exemplare.

Direcţia Grădinii zoologice Băneasa

CITITORII CĂTRE CITITORI

N. Stoica, student, str. Haşdeu nr. 45, complexul 1, Cluj: doreşte să corespondeze pe teme literare cu tineri. *Elena Cazan*, elevă, com. Viziru, reg. Galaţi: schimb de ilustrate şi mărci poştale. Schimb de ilustrate mai doresc următorii: *Şt. Godeanu*, Hunedoara, O. M. bloc 21, ap. 1, sc. A; *Cecilia Corbeanu*, elevă, Piteşti, str. Victoriei nr. 124; *Lili Oprescu*, studentă, Bucureşti, str. Pictor Andreescu nr. 4, raion 23 August; *Nicuşor Văduva*, grupul şcolar C.S.H. Hunedoara, str. 23 August nr. 1; *Ioan I. Olaru*, elev, str. cpt. Stoinescu nr. 14, Focşani; *Lica Filip*, miner, Vulcan, căminul 3, camera 11, reg. Hunedoara.

SĂBII MEDIEVALE lîngă o cetate dacică

Lîngă Piatra Neamţ, pe un pinten al muntelui Bîtca Doamnei, colectivul muzeului nostru a descoperit o cetate dacică — prima cetate dacică scoasă pînă acum la lumină în Carpaţii Răsăriteni. Materialul arheologic descoperit aici stabileşte că cetatea ar data din vremea lui Burebista.

Pe aceiaşi munte, chiar peste urmele cetăţii, am mai descoperit un depozit de arme din secolul al XIII-lea. Este vorba de un stoc de săbii mari, cu două tăişuri, buzdugane, pinteni de argint etc. Se crede că aici a fost o tabără militară de cavalerie care domina trecătorile spre Ungaria încă înainte de întemeierea Moldovei.

Colectivul Muzeului arheologic din Piatra Neamţ

PE SCURT

MIRCEA PASTOR — Tîrgovişte. Discuri cu muzică uşoară sau de dans găsiţi la magazinele de specialitate, la librării sau la unele unităţi O.C.L. Cu privire la comenzile pentru primirea de discuri prin poştă, vă informăm că această problemă se află încă în studiu.

HORVATH GAROD — Deva. Vă rugăm să ne trimiteţi fotografii din cele despre care v-am vorbit în ultima noastră scrisoare. Portretele de familie sînt reuşite, însă nu interesează marea masă de cititori ai revistei noastre.

AMBROZIE RUSU — Rădăuţi. Vă mulţumim pentru aprecierile dv. asupra unor materiale apărute în ultima vreme în „Flacăra". Publicarea de către revista noastră a reproducerilor de artă în culori rămîne, pentru moment, unele dificultăţi de ordin tehnic.

C. VLAD — Bacău. Oceanografia se predă în cadrul cursului de hidrologie generală la Facultatea de geografie. În ceea ce priveşte hidrobiologia şi această disciplină se predă în cadrul unui curs la Facultatea de ştiinţe naturale. Nici pentru oceanografie şi nici pentru hidrobiologie nu sînt — aşa cum credeţi dv. — secţii sau facultăţi pe lîngă Universitatea din Bucureşti.

MIROIU PETRE ŞI RADU DAN, elevi, clasa a XI-a, Turnu-Severin. Piesa „Dezertorul" a fost scrisă de Mihail Sorbul în 1917. A fost reprezentată — pentru prima dată — în acelaşi an (21 octombrie) la Iaşi, iar la Bucureşti în seara de 23 decembrie 1918. La reprezentaţia de la Iaşi, spectacolul a fost pregătit după manuscris, piesa fiind tipărită după aceea.

NU RĂSPUNDEM

PENTRU FILATELIŞTI

La Suceava a fost deschisă timp de aproape două luni o expoziţie filatelică, organizată în cinstea celei de-a 44-a aniversări a Marii Revoluţii Socialiste din Octombrie. Au fost expuse colecţii interesante de timbre avînd următoarele teme: Lenin oglindit în filatelie; Lupta pentru pace; Construirea socialismului în ţara noastră; Anul geofizic internaţional; Zborul omului în Cosmos. Au expus colecţionari din regiunea Suceava.

Cu ocazia expoziţiei, a fost tipărit un plic special, iar timbrele au fost obliterate cu o ştampilă adecvată. Considerînd că acest lucru interesează pe toţi filateliştii, trimit plicul pentru a fi reprodus în revista dv.

C. ROMEO — Suceava

DESPRE „FLACĂRA"

... Sînt un vechi cititor al „Flacării". Îmi place revista dv. şi o citesc din copertă în copertă. M-au interesat articolele publicate la rubrica „E bine să ştim"...

Cu salutări tovărăşeşti, **Valentin MÎNDICANU**
Chişinău (U.R.S.S.), nov. 1961

Foarte interesant articolul despre „Teoria informaţiei". Sincer vă spun, m-a pasionat. V-aş ruga să publicaţi, dacă e posibil, şi alte articole în legătură cu această teorie, articole care să se refere la descifrarea documentelor secrete şi documentelor istorice (civilizaţia Maya)...

Ioan ANDRONIC
com. Cluşeu, raionul Dancu

UN CONCEDIU LA TUŞNAD

Ing. Laura Sîrbu, membru al cercului de artă plastică „Industria sîrmei" din Cîmpia Turzii, ne trimite zece reproduceri foto după picturi în ulei pe care le-a realizat în vara aceasta la Tuşnad unde şi-a petrecut concediul împreună cu familia sa.

„Am fost fermecaţi de pitorescul Tuşnadului şi al lacului Ciucaş" — scrie tov. Sîrbu, care ţine să-şi exprime de asemenea recunoştinţa pentru condiţiile de cazare şi de odihnă ce i-au fost oferite în staţiunea balneoclimaterică Tuşnad.

Una din picturi o reproducem mai sus.

FLACĂRA — Revistă social-politică şi literar-artistică

Anul X — Nr. 51 (343) 23 decembrie 1961

REDACŢIA: BUCUREŞTI PIAŢA SCÎNTEII — Căsuţa poştală: 3507 oficiul 33. Tel. 17.60.10, int. 1744

ABONAMENTE: la toate oficiile poştale din ţară şi la factorii poştali şi difuzorii voluntari din întreprinderi şi instituţii.

PREŢUL ABONAMENTELOR: 3 luni: 26 lei; 6 luni: 52 lei; un an: 104 lei

Prezentarea grafică: Ion VULPESCU. Tipărită la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii.

PREŢUL REVISTEI 2 LEI

UMOR

— Puiorul mamii! Auzi, să-l trimită pe el... un copil, la provincie!...

— Nu vă necăjiți, că nu e nici o pagubă! Mai am destule...

Desene de Rik AUERBACH

— Șerifule! Asta-i persoana care tulbură ordinea și ăsta-i corpul delict!

Desen de N. CLAUDIU

Gelozie

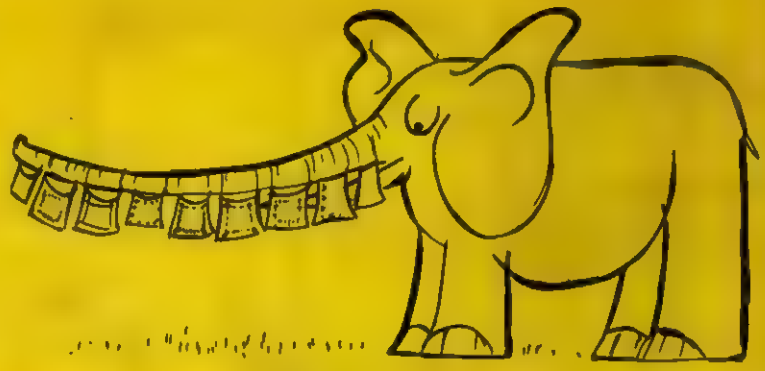

Elefantul are gutural.

Desene de St. MUNTEANU

AMABILITĂȚI

Desene de MATTY

— Tocmai am citit în „Flacăra", dragii mei oaspeți, cît îi sînt de necesare omului cele minimum 8 ore de somn!...

— După cum dansați, sînt sigură că ați fost invitați pentru că știți multe anecdote...

— Să mă plictisesc cu dv.? Aș! Nici n-am avut cînd, pentru că mă gîndeam la ceva interesant.

Proletari din toate țările, uniți-vă!
FLACĂRA
Nr. 52 (344) — 30 decembrie 1961

Aspecte din incinta Marii Adunări Naționale în timpul lucrărilor celei de-a doua sesiuni ordinare a celei de-a patra legislaturi.

Pe culoarele Marii Adunări Naționale:
În fotografia din stînga, un grup de deputați din regiunea Bacău. Fotografia din dreapta: instantaneu într-una din pauzele sesiunii; de la stînga la dreapta, deputații: acad. Mihai Beniuc — scriitor, Teodor Maghiar și Gheorghe Goina — președinți de gospodării agricole colective și Ioan Fărău — miner din Valea Jiului.

STEMA REPUBLICII

Pe ermonia umplă de sonde și de spice,
Pe razele răsfrînte spre cerul viitor,
Ce steaua rubinie prin vremuri s-o ridice
Se profilează omul în salt nemuritor!

Sub mîna-i simte astăzi măsura fericirii,
O modelează pașnic cu gîndul suveran,
Prin freamătul de cetini luminile privirii
I le sădesc mai calde în fiecare an.

De nu-l pe stemă chipu-i, îl văd în orice casă,
În sonde și în grîne, pe cumpite de munți,
În soarele ce fața-i adînc o luminează
Cînd visu-i către astre întinde mii de punți.

De nu-l pe stemă chipu-i, îl simt urcat pe schele,
Sau conducînd combine prin lanul aurit,
Sau preschimbînd pustiuri în holde largi și grele,
Sau străjuind ai păcii țărm veșnic înflorit.

De nu-l pe stemă chipu-i, îl știu lîngă furnale;
Dîrz le partid cu grijă trudind fără popas
Cum să străbată țara scînteietoarea cale
Spre comunism s-ajungem pe-ai cutezanței vas.

Lui, omului, ce-mplită această nouă țară
Drept laudă și cinste, în fața-i mă închin,
Și dragostea-mi ce cîntă o vieții primăvară,
Cu inima-mi curată i-o dăruiesc deplin!

Nicolae TĂUTU

Pentru cititorii ultimului număr al „Flacării" pe anul 1961, cîteva imagini bucureștene:

La secția oțelării a Uzinelor „23 August". În ultimele zile ale anului. Ale unui an de frumoase succese în lupta pentru depășirea planului, pentru o calitate superioară a produselor, pentru productivitate sporită.

glastra cu tufănele

Reportaj din pragul anului ce vine

de F. BRUNEA FOX

Întîi am cunoscut-o pe Ecaterina Domnișan. Iată în ce împrejurare. Venise la florăria din Griviția chiar în momentul cînd vînzătoarea încerca, amabilă, să mă transforme din spectator dezinteresat în cumpărătorul unei glastre cu tufănele ce mă oprise admirativ la vitrină. N-am mai întîlnit vreodată atîta prăsilă de corole — cred că erau cîteva sute — adunată într-o singură glastră. Îmi căzuse cu tronc tufănica asta albă și răsurie. Socot că această imagine splendidă de maternitate, mai dihai decît spectaculoasa corolă a florilor, mă făcuse să intru în magazin.

— Luați-o! — mă îmbia vînzătoarea. E o raritate în decembrie și mai rezistă bine o lună. Chiar dacă se usucă florile, rămîne rădăcina. Și la primăvară...

— E greu al dracului ghiveciul, cîntărește șapte-opt kilograme. Cum îl transport? Unde să-l pun acasă? Parcă o aud pe nevastă-mea: „Ce mi-ai adus livada asta?..."

Ezitam. Tocmai cînd oscilam între tentație și renunțare, o clientă intră în magazin.

— Bine ați venit pe la noi, tovarășă deputată — o întîmpină cu simpatie responsabila garoafelor și a crizantemelor. Vreun eveniment de familie sau cu vreo treabă a sfatului?

— N-ai nimerit, dar e tot ceva în legătură cu marfa dumitale — zîmbi vizitatoarea, rotind o rapidă privire asupra inventarului horticol, cam sumar, al sezonului hibernal — se vedea că nu ăla era obiectivul — ca s-o stopeze pe mirifica glastră cu tufănele din vitrină. O zărise și ea de afară.

Era o femeie de statură mijlocie, ochi negri, fața palidă și un pic de brumă pe șuvițele oacheșe, la tîmple evadate de sub baticul bleumarin. Patruzeci de ani. Ne uitam amîndoi, concurenți, la faimoasa tufănică.

— Nu mai ai una la fel? — a întrebat.

— E ultima. Am avut cinci — răspunse

SUS PAHARUL, TOVARĂȘI!

SUS PAHARUL plin, pentru împlinirile din anul 1962!

SUS PAHARUL, pentru primele trîmbe de fum înălțate în 1962 din coșurile fabricilor și uzinelor; pentru toți cei ce cu mîini de aur făuresc bunurile materiale necesare vieții!

SUS PAHARUL, pentru belșugul ogoarelor; pentru cei ce unindu-și puterile dau puteri noi pămîntului!

SUS PAHARUL, pentru noi victorii ale științei și culturii; pentru cei ce ostenesc să descopere

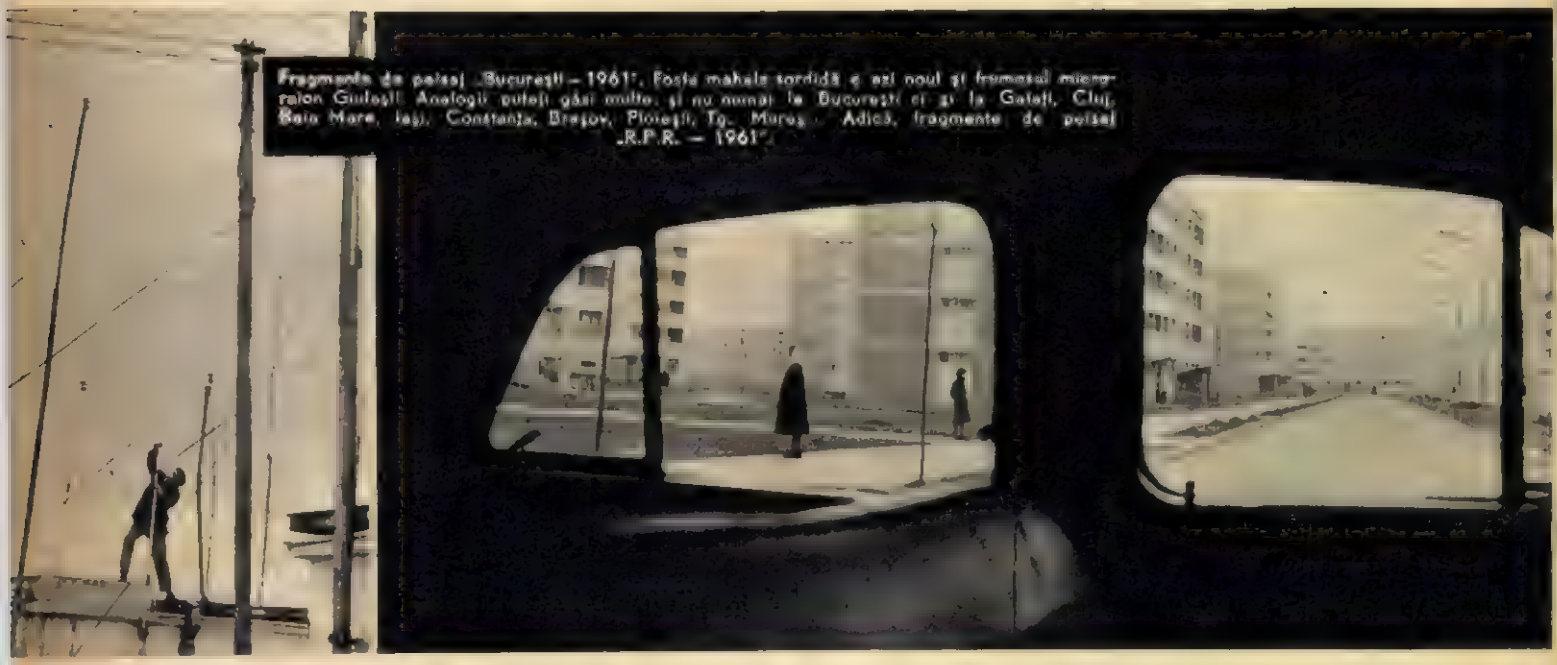

Fragmente de peisaj „București — 1961". Fosta mahala sordidă e azi nou și frumosul microraion Giulești. Analogii puteți găsi multe, și nu numai la București ci și la Galați, Cluj, Baia Mare, Iași, Constanța, Brașov, Ploiești, Tg. Mureș. Adică, fragmente de peisaj „R.P.R. — 1961".

vînzătoarea. Dacă dumnealui nu se hotărăște...

Un început de îndîrjire îmi străbătu șovăiala. Am dus mîna la buzunarul cu portofel.

— Îmi pare rău — glăsui deputata ghicindu-mi gestul. Mă gîndeam să-l ofer unei mame din Giulești, soție de muncitor, care a născut deunăzi al unsprezecelea copil. S-a întors ieri de la maternitate. I-ar fi făcut plăcere floarea asta fecundă... Parcă-i și ea o mamă, mîndră de pruncii ei mulți și frumoși.

— Avînd în vedere destinația acestui cadou ornamental și simbolic, mă dau cu plăcere în lături, tovarășă deputată. Sînt și eu emoționat de eveniment. Vă rog să transmiteți fericitei mame felicitările unui cetățean iubitor de copii.

— Mulțumesc pentru ea. De altminteri a mai primit numeroase felicitări de la prieteni, de la tovarășii din fabrica unde lucrează soțul, de la vecinii blocului nou din Giulești, unde locuiește. Dar știți cine a fost printre cei dintîi? Sfatul. O dată cu felicitarea i s-a înmînat mamei și premiul de 1.000 lei acordat de stat pentru nașterea celui de-al unsprezecelea copil. Acuma se pune problema transportului, că-i ditai ghiveci.

—Lăsați că-l trimitem noi! —se oferi vînzătoarea. Scrieți adresa. Poftim hîrtie și plic.

— Bună idee. Un minut... Așa... gata. La revedere.

Am citit misiva:

TOVARĂȘEI NEAGA IORGA
Blocul G 8, cartierul nou
GIULEȘTI

Să-ți trăiască familia împlinită cu încă o floare vie. Îți dorește multă sănătate și voie bună

DOMNIȘAN ECATERINA
deputată în sfatul popular raional

— O cunoști de mult? — am întrebat-o pe vînzătoare.

— De ani de zile. E o vrednică activistă de partid. Și soțul la fel. E oțelar la Uzinele „Grivița roșie". Domnișan Niculae. „Scînteia" i-a publicat poza, cu a brigăzii care a împlinit planul de producție pe 1961, cu două luni înainte de termen. Pe la începutul lui noiembrie, mi se pare! Îmi aduc aminte că soția a venit să cumpere garoafe roșii spunîndu-mi că sînt pentru revelionul soțului ei. Întîi n-am înțeles, dar mi-a arătat cu mîndrie ziarul. Revelion la zece luni! — am reflectat. Uite cum se scurtează anul — i-am zis. Asta înseamnă că în zilele care au mai rămas pînă la începutul noului an se vor obține importante depășiri ale planului de producție.

POVESTEA UNUI ORFAN DE LA ȚARĂ

Avea paisprezece ani cînd i-au murit părinții. Plugari săraci din comuna Mircea Vodă, raionul Titu. Niculăiță era al treilea din opt copii — șase băieți și două fete — dintre care cel mai mare, Gheorghe, nu împlinise 17 ani. Devenise șeful familiei. După înmormîntare le-a spus fraților:

— Dragii mei, sînteți prea mici ca să vă gîndiți să urmați meseria părinților noștri. Știți cît e de trudnică și nici un vechil de moșie n-o să vă angajeze. Și apoi nu-i nici o pricopseală. O lună după moartea tatii, și uite că a trebuit să ne împrumutăm cu un căuș de grîu pentru colivă. Care va să zică să chibzuim de zor la o altă meserie. Nu aici, că nu avem unde și ce, ci la oraș. Eu zic așa: fetele să rămînă acilea, că de bine de rău au un acoperiș sub care să se adăpostească și o laviță pe care să doarmă! S-or descurca ele. Noi, băieții, o luăm din loc. În ce mă privește, mă întorc la sondă să-mi continui ucenicia. Noroc! Uite la fiecare cîțiva lei pentru tren. Dacă nu vă ajung, continuați drumul și cu piciorul. Ce vă posomoriți? Așa începe viața pentru orfanii săraci. Curaj și să auzim de bine!...

Băieții s-au răspîndit care încotro. Niculăiță Domnișan a răzbit la București. A intrat ucenic la „Vulcan". Era prin 1934. Un an după eroicele înverșunări ale muncitorilor de la „Grivița roșie", care l-au însuflețit și i-au croit drumul. Acolo, în atelierele oțelăriei, peste cîțiva ani, în 1940, Niculae Domnișan își va călî dîrzenia, ca și metalul pe care-l mînuia, la flacăra năzuințelor proletare.

L-am văzut deunăzi în imensa hală a oțelăriei. Robust, chipeș, lat în umeri, cu mînecile salopetei suflecate deasupra bicepșilor cît mingile de volei (a făcut box și lupte greco-romane), cumpătat la vorbă, preocupat mereu de obiectivele muncii sale, veșnic cu ochii în patru, într-o încordare ce-i imprima o cută adîncă între sprîncenele negre.

Pas de schimbă un cuvînt în ambianța asurzitoare a halei.

Brigada de oțelari era în plină dîrdoră a întrecerii. Uite-l pe inginerul principal, Morțul Alexandru, sprinten și perspicace; și pe cumpănitul Ghiță Constantin, șef de brigadă. Cel de colo, care examinează nu știu ce, e șeful de partidă Penciu Andrei și cel care, cu ranga întinsă, ca un toreador spada, atacă taurul de foc al oțelului orbitor, e Stoian Ion, prim topitor. Iată-l și pe celălalt topitor la cuptor electric, Păun Mihalache, și pe modelatorul Rucăreanu Ion. Ăla e Neagu Constantin, conducătorul tehnic al brigăzii de tineret, înconjurat de „mînjii" săi: Badea Marin, membru în comitetul U.T.M., Zamfir Alexandru, secretar al comitetului organizației de bază U.T.M., și alții. N-au vreme de interviuri. După programul de muncă, aferim, sînt gata la taclale. Așa că evocările biografice de mai sus au necesitat un cadru mai tihnit: casa din strada Movilitei, cartierul Giulești, unde domiciliază familia Domnișan.

Mi-a trebuit olecuță de timp ca să mă descurc noaptea prin labirintul străzilor situate îndărătul noului bulevard Giulești, străjuit pe o parte și pe alta de nenumărate și înalte imobile moderne, de curînd terminate și date în folosință, de șantiere în necontenită insomnie oblonind intrările străduțelor unde

cărări noi spre înălțimile gîndirii științifice; pentru cei ce ostenesc să dea oamenilor o carte bună, un cîntec însuflețitor, o statuie emoționantă!

SUS PAHARUL, pentru hărnicie și pentru răsplata ei!

Pentru izbînzile poporului nostru; pentru tot ce-am înfăptuit și ne îmbărbătează să năzuim spre mai bine; pentru drumul nostru luminat de partid spre desăvîrșirea construcției socialiste; pentru patria noastră scumpă, pentru pace

SUS PAHARUL! LA MULȚI ANI, TOVARĂȘI!

curînd va purcede — și acolo — ofensiva cazmalelor și a mistriilor. Strada Movilitei e o vinișoară din sumedenia de vinișoare alcătuind sistemul circulatoriu al Cringașilor — Vidra, Alion, Flămînda, Cerna, Pădureni, Nămoloasa etc. — pendinte de cartierul Giulești. Cu case mici, provinciale, cu grădinițe și puțuri publice, supraviețuire din ancestralul peisaj periferic de pomină și care acuși au să dispară, integrîndu-se în ansamblul monumental al Griviței roșii, Giuleștiului, Bucureștilor Noi.

Iată și casa în care locuiește familia Domnișan. Drăguță. Cu ferestre chenăruite maro ce se armonizează cu cafeniul deschis al fațadei din calcio-vecchio. Cu gardul de fier împresurînd o curticică pavată. Cu odăile frumos mobilate, lustre elegante, televizor, tablouri, covoare pe parchet.

Pe masa din sufragerie, o sticlă cu vermut între farfurioare cu mezelicuri; în jurul mesei, între Ecaterina și Niculae Domnișan, cîțiva prieteni din brigada oțelarilor; în capul mesei, flancat de niște băiețași (nepoți de frate), nenea Stancu Stan (am să vi-l prezint mai amplu acuși), tatăl Ecaterinei, adicătelea socrul lui Niculae.

...L-am ascultat cu interes și luare-aminte pe bărbatul acesta de 41 de ani, voinic și blajin la vorbă, modest pînă și în zîmbetul cu care răspundea la glumele prietenilor; e Niculăiță, orfanul care acum 27 de ani a pornit curajos să înfrunte viața și să-și caute calea potrivit cu nădejdile și aspirațiile care erau și acelea a milioane de oameni din categoria lui socială. Dar ceilalți frați și surori ce au devenit?

Doi s-au prăpădit. Ceilalți? Gheorghe e maistru sondor la Tîrgoviște, alt frate e activist de partid în București. Petre e colectivist în comuna natală. La fel și o soră, Irina. Cealaltă soră e funcționară la cooperativă.

— Ți-au dăruit nepoți, tovarășe Neculai?

— Berechet. Vreo cincisprezece.

— Să-ți trăiască — i-am zis ciocnind paharul cu vermut.

KAI

— Bună seara!

O dată cu binețea și-a făcut apariția în sufrageria în care tăifăsuiam, ciugulind măsline și sorbind din licoarea dulce-amăruie, un flăcău cu ochi negri și bluză de piele.

— Din brigada oțelarilor? — am întrebat.

— E din brigada familiei — a răspuns cu miere în glas Ecaterina. Fiul nostru. Singurul nostru copil.

— Cîți ani are? — m-am mirat privindu-l, privindu-i pe cei doi părinți care abia au depășit cu o unitate patru decenii.

— Douăzeci și unu — mă lămuri însuși cel în cauză.

Tată și mamă la nici 20 de ani!

— Acum nu mă mai surprinde performanța dumitale de la oțelărie, tovarășe Domnișan. Principiul hărniciei l-ați aplicat în menaj, cu mult înainte. Ați devansat cu cel puțin cîțiva ani norma tradițională a vîrstei sorocite... părinților. Te pomenești, tovarășă Ecaterina, că băiatul s-a născut la șapte luni!

Rîsete.

Îl cheamă Constantin și e rectificator mecanic la Băneasa. A! El e autorul avioanelor în miniatură, atît de artistic meșterite din metal și material plastic, pe care le-am admirat adineauri. Vreo cincișase. Ornau bufetul elegant, cu o simetrie vădind nu numai simțul de ordine al gazdei, ci și o gingașă intenție de a expune cît mai în evidență lucrările scumpei odrasle.

Am luat una din ele ca s-o privesc mai de aproape. Reprezenta un TU zvelt și elegant, gata parcă de zbor. Pe soclu era gravat „Celei mai bune ființe din lume, mama. Tache".

BUHICUL

Scund, îndesat, hîtru, ochi senini în care jucau niște spiriduși albaștri, musteața „pe oală" din care acidul anilor n-a șters complet culoarea blondă. Cine ar zice că omul acesta ager și mobil e bunic de peste două decenii? Nici n-a împlinit șaizeci. Vorba lui: mai are o zi pînă la pensie. S-a născut la răscrucea dintre un sfîrșit și un început de an, ceea ce nu-i greu de ghicit că e vorba de 31 decembrie.

— Eu — zice — pînă alaltăieri n-am mai dat pe acasă. Din aprilie sînt tot pe drum. Așa mi-e îndeletnicirea: mă deplasez de colo-colo cîte o lună, trei, șase, cît se cere.

— Dar cu ce te ocupi? Cu ciobănia? — îl întreb în glumă, dar intrigat de profesiunea lui pe care n-o cunoșteam.

Rîde.

— Dumneata vorbești ca pe vremuri, cînd numai ciobanii se mutau dintr-un loc în altul, sau voiajorii comerciali. Păi cînd se construiește, se prospectează, se explorează atîta în țară astăzi, care meseriaș, tehnician stă numai acasă, în localitatea lui de bază? Eu lucrez la Întreprinderea pentru prospecțiuni geologice și geofizice. Te uiți la mine nedumerit. În petrol, măi tovarășe. Șef mecanic. Din 1933 lucrez în petrol. Și, cum îți spusei, dacă nu se întîmpla istoria aia cu ginerele meu, mai zăboveam. Mi-a plăcut cînd l-am văzut la gazetă cu brigada, i-am bătut telegramă de felicitare, făgăduind să nu las să treacă anul fără să vin acasă să-l îmbrățișez. Ți-o spun dumitale: îl vezi pe Neculai? — poftim cum se încruntă, că nu-i plac laudele! E un om vrednic, care mi-a fost totdeauna drag. Da, da, un muncitor cinstit și de credință, un soț bun și cuminte — lasă bre, nu mai pleca ochii în jos, ca mireasa!... Ecaterino, ia mai toarnă un vermut — să ne trăiești, măi Neculai, și dumneavoastră, tovarăși. Tii, că tare-i cald în odaie. Ia deschide, măi nepoate, ușa.

Își desfăcu mai larg gulerul cămășii, își suflecă mînecile, dădu un ocol cu privirea celor prezenți și-și zbîrli musteața într-un zîmbet mare.

Rachete... Cosmos... Gagarin... Titov... Terminologie '61 pentru toate vîrstele. Şi, în mod deosebit, pentru cei mici cu visuri mari.

Poate că o asemenea imagine nu este cu totul şi cu totul nouă. Ea reprezintă, în definitiv, aspecte proprii comerţului socialist: abundenţă de mărfuri, localuri de desfacere moderne, servire civilizată... Nou este însă faptul că numărul unor asemenea magazine creşte necontenit şi că în '62 ele vor fi şi mai numeroase, încadrate firesc în peisajul nou al oraşelor noastre.

La mulţi ani, excavatoristule! Îţi dorim, tovarăşe Butucel, împlinirea în '62 a aprinsei dorinţe pe care ne-ai mărturisit-o: să vizitezi, cu trenul prieteniei, Moscova. Şi am mai avea să-ţi transmitem şi o dorinţă a tovarăşilor dumitale de muncă: în 1962 să te înscrii la şcoală pentru a-ţi continua studiile.

La revelionul '61, lăcătuşul Cornel Corbuţiu (stînga) a ciocnit paharul cu tovarăşii săi de muncă de la Laminorul de tablă din Galaţi, iar electricianul Sorin Badea — cu constructorii de tractoare din Braşov. Pentru '62, ambii vor ciocni paharul cu noii lor colegi, studenţii primului an al Facultăţii de metalurgie de la Institutul politehnic din Bucureşti. La mulţi ani, tovarăşi, şi succes la învăţătură!

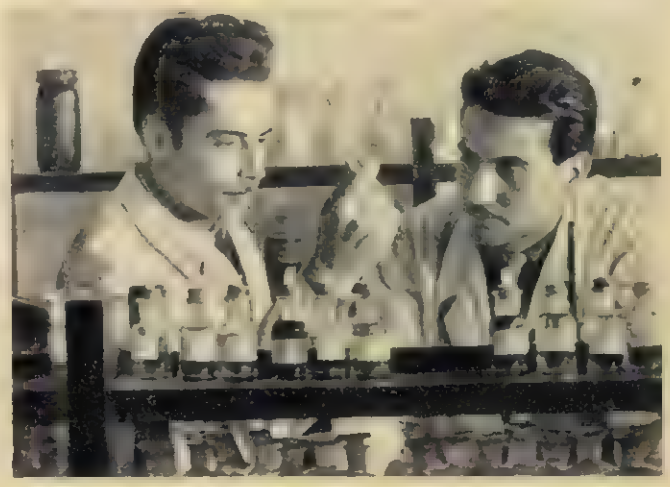

— E bine şi acasă. Ştiţi de cînd locuiesc în casa asta? Din 1914. Atunci nu era aşa. O durase tata din vălătuci, ca pe vremuri la ţară. Aoleu! Cum era şi mahalaua asta, nepietruită, neluminată, tot maidane şi gropi, potop de praf vara, noroi cu nemiluita toamna şi primăvara. V-a spus Niculae că ei erau opt copii acasă, noi unsprezece. Da, mai sînt în viaţă. Doi fraţi locuiesc chiar pe aproape, în Alion. Cîţi nepoţi am de la fraţi şi surori? Nici nu mai ştiu. Să tot fie vreo 30-35. Poate mai mult. Dacă i-aş aduna cu cei ai lui Niculae, plus familiile respective, n-ar încăpea nici într-o sală de şcoală.

— Îi aducem pe toţi la ziua matale de naştere, de revelion — zice Ecaterina.

— Altă treabă n-ai? Şi unde? Nu cumva aici? Să-ţi întoarcă casa pe dos? Biata maică-ta ce-o mai îngrijea! Şi tu la fel, nu zic... Îmi aduc aminte ce-a mai bocit cînd ne-au bombardat-o. Ne băgasem în pivniţă, eram vreo douăzeci şi cinci, că veniseră să se pitească şi vecinii. Şi deodată trăsneşte bomba exact în adăpost. Au murit nouă sub ochii noştri şi cînd am ieşit afară, casa moloz şi surcele. Am refăcut-o cum o vedeţi, trainică, după război. Ce faceţi, bre, cu vermutul? Îl lăsaţi pentru la anu'? Eu zic să-l bem tot în contul lui 1961.

— Dar cu revelionul, tată?

— La „Griviţa roşie". Cu ceilalţi tovarăşi. Măi Tăchiţă, să-mi iei şi mie o chivără. Nu prea caraghioasă. La şaizeci de ani, cu cincizeci de nepoţi în jur şi cu băieţii de la uzine, măi Niculae, pot să-mi permit o trăsnaie de tinereţe. Căci o viaţă are omul!

FÎNTÎNILE BUCURIEI

Am luat-o spre casă, după vizita la familia Domnişan, străbătînd pe jos noaptea de neon ce scălda, ca o auroră boreală, lunga cale a Griviţei roşii. Fremăta ca în timpul zilei încă. Tramvaiele şi autobuzele mai goneau aglomerate... Semafoarele continuau să dirijeze în trei culori luminoase traficul nocturn... Pietoni cu paltoane mergeau citind „Informaţia", ca la amiază... Vitrinele magazinelor îmi lăsau un moment pe retină policromia mătăsăriilor, ca s-o cedeze imediat altei imagini — caisei aurii de pe cutia cu gem, strugurelui ruginiu de pe eticheta „Pietroasei", stalactitelor salamurilor cu patină argintie... Din cînd în cînd se intercalau între secvenţe un televizor frumos ca un ochi de domnişoară, o copertă de carte, gropiţa din obrazul păpuşii sau masca hilară a Moşului Gerilă. Zîmbeam. Dar îndărătul zîmbetului simţeam în răstimpuri usturimea unor reminiscenţe din vechi peregrinări pe aci şi prin alte locuri bucureştene, ca o intermitentă fulgerare reumatismală. Ehei, am cunoscut acel Bucureşti de întuneric şi mizerie!

Astă-toamnă am admirat de pe terasa de la al şaptesprezecelea al unui bloc-turn, într-un amurg auriu, priveliştea Bucureştiului nou. Cu miile sale de ferestre aprinse de asfinţit, părea o livadă imensă de portocali. Ardeau pînă la marginea Bucureştiului, denumită cîndva „periferie", unde odinioară soarele nu putea oferi asemenea spectacol feeric. Atunci ricoşa în gemuleţele opace ale cocioabelor, ca să-şi consume sclipirea în vreun ciob de sticlă de gaz lampant zvîrlit pe maidanul cu gunoaie. Acum toate ferestrele îl captau cu aceeaşi intensitate, jur împrejur, cît vedeai cu ochii. Cele din Giuleşti ca şi cele din Ferentari, cele din Pieptănari ca şi cele din Floreasca.

Curînd, în cercevele s-a ivit cealaltă lumină — a nopţii, electrică — şi, ca pe tot atîtea ecrane de televizor, am revăzut imaginar crîmpeie familiale de tihnă şi plenitudine, înregistrate de retina reporterului în raitele pe care le face din cînd în cînd în cartierele noi ale Capitalei.

Pentru cine păstrează în minte fizionomia Capitalei de altădată, înfăţişarea ei de astăzi nu prilejuieşte doar un examen comparativ de imagini, ci şi reflecţii legate de imensul progres realizat în anii din urmă. Uite-l tradus în aspectul străzilor şi bulevardelor, în somptuoasele înfăptuiri arhitectonice, în orînduirea spaţiilor de verdeaţă, realizări care n-au retuşat doar portretul vetust al Capitalei, ci l-au creat din nou pe un model modern.

În special el se oglindeşte în viaţa de fiecare ceas, în ritmul viu al activităţii ce imprimă acea notă dinamică din mişcarea oraşului. E oraşul unor oameni noi. Al oamenilor care sînt călăuziţi spre o destinaţie precisă şi constructivă. Al oamenilor care au transformat, prin muncă, mobilitatea şi vioiciunea lor, nu numai înfăţişarea oraşului, ci mai ales i-au întinerit sufletul.

Gîndurile sugerate de plimbarea prin cartierul Griviţei roşii, în acest ajun de revelion, în care Republica noastră dragă împlineşte 14 ani, nu se limitau numai la Bucureşti. Galaţiul, Iaşul, Constanţa, Bacăul, Ploieştiul, Craiova, Hunedoara, ca şi celelalte oraşe ale ţării, sînt de asemenea beneficiarele acestei epoci creatoare. Renaşterea lor uimitoare nu s-ar fi putut înfăptui fără avîntul ce însufleţeşte munca poporului, călăuzită şi inspirată de partid. Acestui avînt îi datorăm — în ordinea urbanistică — transformările survenite de cîţiva ani încoace, construirea nenumăratelor imobile destinate populaţiei muncitoare, cu mii de apartamente moderne; în ordinea economică, uriaşa dezvoltare înfăptuită într-un ritm ce-şi are resortul în avîntul cu care oamenii din fabrici şi de pe ogoare construiesc socialismul. Pentru ei, pentru ardoarea pilduitoare pe care o pun în realizările lor productive, calitative, pentru miile şi miile de Domnişani ai uzinelor, tractoarelor şi şantierelor, care hărnicesc pentru înflorirea Republicii noastre populare, vom ridica paharul recunoştinţei şi bucuriei. La mulţi ani, tovarăşi dragi!

Ce părere or fi avînd despre fericire aceşti tineri iranieni a căror locuinţă e strada? Şi nu sînt decît patru din cele două milioane de şomeri ai ţării celor „1001 de nopţi".

Die BUNTE zu Gast bei Persiens Herrscherpaar. Der Schah und Kaiserin Farah gestanden unserem Reporter Roland Pfaff:

Wir sind glücklich

„SÎNTEM FERICIŢI!" declară şahul şi Farah Diba, reporterului vest-german Roland Pfaff de la revista „Bunte Illustrierte" (vezi facsimilul din dreapta). De ce n-ar fi! Mantoul e de hermină, diadema, de briliante, ceaprazurile de pe uniformă, de aur. Iar notu o achită poporul.

VIZON ŞI ZDRENŢE

de Nicolae MINEI

Să presupunem...

Să presupunem că ne aflăm în redacţia unei reviste ilustrate occidentale de mare tiraj. Să presupunem că aceasta este fie americană — „Life" — fie britanică — „Illustrated London News" — fie vest-germană — „Bunte Illustrierte" — fie franceză — „Paris-Match"... Să presupunem, în sfîrşit, că redactorul-şef l-a chemat la dînsul pe şeful rubricii internaţionale şi i-a încredinţat misiunea să scrie un articol-bilanţ al evenimentelor mai importante din 1961 („Ai grijă, băiatule, să fie pe gustul cititorilor noştri!").

Fără teamă de a greşi, putem să mai presupunem că — la Londra, Paris, München sau New York — şeful rubricii internaţionale a răspuns patronului său cu aceeaşi clasică expresie atît de des folosită de Shakespeare, Corneille, Goethe şi Whitman:

— O.K.!

După care, s-a pus pe treabă. La dreapta şi-a adunat colecţia pe 1961 a propriei sale reviste. La stînga, un teanc de alte ziare şi publicaţii. Frunzărind la dreapta, a constatat că actualitatea anului recent încheiat a fost dominată de logodne, nunţi, botezuri, divorţuri, aniversări, vizite şi alte memorabile evenimente, ai căror protagonişti au fost monarhi cu şi fără tron, prinţi, ex-prinţi şi, în general, persoane prin vinele cărora curge, în dispreţul tuturor legilor fiziologice, un sînge de culoare albastră.

Frunzărind la stînga, ziaristul nostru a putut afla că în lumea pe care presa lui o numeşte în mod bizar „liberă" s-au mai întîmplat, în 1961, şi alte lucruri. Mai puţin distinse decît cele de la dreapta şi avînd ca eroi oameni obişnuiţi, cu un obişnuit sînge roşu.

Celebrul măgar al lui Buridan a murit de sete şi de foame, neputînd să se decidă dacă mai întîi să bea apă din găleata de la stînga lui sau să mănînce din fînul de la dreapta. Ziaristul nostru nu este un măgar —sau, în orice caz, nu e măgarul lui Buridan. Iată de ce articolul lui nu a rămas nescris.

Şi acum, dragi cititori, vă propunem un joc pentru orele libere. Un joc amuzant şi instructiv, la care poate participa întreaga familie. În cele ce urmează, vă prezentăm cîteva din alternativele în faţa cărora a fost pus ipoteticul nostru gazetar (gazetarul este ipotetic, dar faptele sînt reale; ele s-au petrecut cu adevărat şi au fost oglindite în presa occidentală necomunistă).

Vă rugăm să stabiliţi pe care din ele le-a ales redactorul de la revista ilustrată

La celebrul bar parisian „Maxim's", o sută de membri ai Clubului miliardarilor au convocat o conferință extraordinară. Pe ordinea de zi: războiul!... Nu, nu vă speriați: războiul împotriva plictiselii. Ce să-i faci? Profesia de miliardar are și ea dezavantajele ei! (Vezi facsimilul). Tot în Franța, la periferia unui mare oraș. Așa locuiesc majoritatea celor 450.000 de algerieni care muncesc în metropolă. Și pentru ei, la ordinea de zi e războiul. Dar nu împotriva plictiselii, ci războiul pe care-l duc colonialiștii împotriva poporului algerian.

de mare tiraj, pentru bilanțul său de sfîrșit de an și pe care a preferat să le treacă sub tăcere. Nu uitați că:

1) șeful său i-a cerut să fie pe placul cititorilor;

2) redactorul preferă să rămînă redactor decît să devină șomer.

Notă: Premii nu se dau, întrucît jocul este prea simplu.

WILHELM CUCERITORUL ÎMPOTRIVA FEROVIARILOR BRITANICI

Să luăm, de pildă, Anglia. E cel mai vechi și mai important regat al lumii. E țara în care cineva poate fi membru al Parlamentului — deci poate face sau desface legi — chiar dacă e analfabet, imbecil sau deficient mintal. O singură condiție i se cere: să fie lord. Această importantă calitate îi asigură un loc pe viață în Camera Lorzilor.

Ce s-a întîmplat mai de seamă în Anglia în 1961?

A apărut o nouă ediție a almanahului „Debrett". Pentru cei care nu știu ce e almanahul „Debrett" precizăm că el e un fel de almanah „Gotha". Pentru cei ce nu știu nici ce e almanahul „Gotha", precizăm că e un anuar al nobilimii germane. Ceea ce înseamnă că „Debrett"-ul e un anuar al nobilimii britanice.

„Debrett"-ul este — așa cum se și cuvine — un voluminos volum de 3.757 de pagini. El cîntărește 8 livre — adică aproape 4 kilograme. Nu este prea mult dacă ținem seama de greutatea aristocrației engleze! În el sînt înscrise 150.000 de nume. Printre acestea se numără, evident, nu numai purtătorii în viață și răposați ai titlurilor de noblețe, ci și mai puțin nobilele lor rude: copiii, frații, verii, cumnații etc. Dar atenție! Nu intră la socoteală copiii nelegitimi. E și legitim! Ce dimensiuni ar trebui să aibă „Debrett"-ul dacă ar cataloga fructele tuturor aventurilor sentimentale ale ducilor, lorzilor, conților și viconților de pe insulele britanice!

Și un detaliu de-a dreptul zguduitor: bătrînii peste 105 ani sînt socotiți decedați din oficiu! Orice „Sir" care a depășit această vîrstă figurează în „Debrett" la rubrica celor trecuți într-o lume mai bună (deși ne îndoim că pentru ei există o lume și mai bună decît cea în care au trăit).

Șeful redactor și editorul acestui almanah, dl. C.F.J. Hawkinson (reprezentînd a șasea generație a familiei Hawkinson, care din 1781 se ocupă cu această utilă treabă*)), este extrem de scrupulos. El nu uită să menționeze că numai 14 nume din „Debrett"-ul său își au obîrșia nobiliară încă din vremea lui Wilhelm Cuceritorul (brigandul din Normandia care a cotropit în 1066 Anglia). Ceilalți au devenit aristocrați de pe urma unor brigandaje și cotropiri mai recente. Cele mai multe dintre acestea nu au avut ca teatre de luptă nici întinsele cîmpii peste care au fluturat panașurile cavalerilor, nici semețele cetăți de pe crenelurile cărora au curs valuri de plumb topit, ci vulgarul „Stock Exchange" (bursa din Londra) sau banalele consilii de administrație ale trusturilor bancare și industriale.

Printre acești baroni ai jetoanelor de prezență se numără și Sir Philip Warter. Înzestrat cu o atenție distributivă pe care pînă și Napoleon i-ar fi invidiat-o, Sir Philip este simultan președinte al trustului cinematografic „Associated British Pictures", conducător al firmei „A.B.C. Television" și director al societății comerciale „British and Foreign Wharf Co".

Rămînîndu-i timp disponibil, Sir Philip Warter a fost numit vicepreședinte al Comisiei de stat a transporturilor. Cu ce se ocupă această comisie? Cu discutarea revendicărilor celor 480.000 de feroviari din Anglia. Muncitorii cer cîteva lire în plus pe lună. Sarcina lui Sir Philip (care numai la comisie capătă 6.000 de lire pe an, fără să mai pomenim de celelalte venituri ale sale) este de a-i refuza.

În realizarea unei asemenea fapte de arme — la care nici eroii lui Walter Scott n-ar fi putut visa — nobilul vicepreședinte (sau, dacă preferați, vicepreședintele nobil) a avut concursul d-lor: Richard Beeching (președintele comisiei, salariu 24.000 de lire pe an), P.H. Shirley (salariu 12.000 de lire pe an) și L.H. Williams (salariu 7.500 de lire pe an).

Este adevărat că nici unul din acești trei nu este încă lord. Dar au toate șansele să devină. R. Beeching este marele „boss" al trustului chimic „Imperial Chemical Industries", P.H. Shirley este unul din conducătorii concernului alimentar „Unilever Group", iar L.H. Williams deține un post de comandă în binecunoscutul monopol al petrolului, „Shell".

Ciocnirea dintre cele 49.500 lire pe an (cît reprezintă totalul salariilor încasate de membrii comisiei) și cele cîteva lire în plus pe cap de om (cît reprezintă majorarea cerută de muncitori) a avut loc în august. Tot în august a apărut și noua ediție a „Debrett"-ului.

Întrebarea I: Despre ce va scrie gazetarul nostru? Despre „Debrett" sau despre respingerea revendicărilor formulate de feroviari?

Să mai luăm un exemplu. Tot din Anglia.

Unei tinere perechi i s-a născut un fiu care cîntărește 2,300 kilograme, are șapte nume de botez și titlul de viconte. Modesta locuință în care a venit pe lume și în care își va petrece copilăria, sub privirile ocrotitoare ale părinților săi, numără 63 de încăperi.

Sugarul viconte este odrasla prințesei Margaret și al cincilea moștenitor prezumtiv al tronului Angliei.

În același timp, cîteva mii de concetățeni ai săi, de aceeași fragedă vîrstă, sînt în grija Consiliului municipal al Londrei, deoarece părinții lor nu au locuință. Să ne înțelegem: nu că nu au locuință convenabilă, nu că

*) *Ah, tradiția britanică!*

stau îngrămădiți prea mulți într-o cameră, ci pur și simplu nu dispun de cei patru pereți și de un acoperiș care îl apără pe om de frig, de ploaie și de ninsoare.

Ca urmare a legilor actualmente în vigoare în Anglia, numărul chiriașilor evacuați de proprietarii lor a crescut în proporții atît de îngrijorătoare, încît problema a fost dezbătută în Camera Comunelor. D-na Joyce Butler, deputată laburistă, a declarat: „Cei mai fericiți dintre acești oameni sînt cazați în barăci întunecoase și umede, cărora le lipsesc cele mai elementare condiții sanitare. Ceilalți dorm în aer liber. O familie din circumscripția mea doarme în camioanele pe care le găsește disponibile peste noapte".

Pînă și un mușteriu al „Debrett"-ului, Sir Barnett Janner, s-a văzut nevoit să atace în Parlament această stare de lucruri. El a arătat că, în numeroase cazuri, chiriașii evacuați s-au judecat cu proprietarii și că tribunalele au fost de acord că chiriile sînt exorbitante. Chiriașilor li s-a dat dreptate, dar nu li s-a dat și locuință, ceea ce, după Sir Barnett, face de rîs justiția britanică.

Un alt deputat, Michael Stewart, criticînd ritmul extrem de lent în care se desfășoară construcțiile de locuințe din Anglia, a arătat că în U.R.S.S. se construiesc în fiecare an case a căror suprafață totală echivalează cu 6 mari orașe de dimensiunile Manchesterului.

Și să mai luăm un exemplu. De data asta din Statele Unite.

Jean-Paul Getty este un multimilionar american. Mai precis, un de două mii de ori milionar. Cele 2 miliarde de dolari și le-a adunat de pe urma activității celor patruzeci de companii petroliere pe care le patronează. Bugetul acestor societăți este superior bugetului unei țări cum e Spania.

Dl. Getty este omul cifrelor mari: 2.000.000.000 de dolari... 40 de societăți... 5 soții. Proporțional, am putea spune chiar că cu soțiile stă cel mai slab. Probabil că de aceea s-a decis acum, la peste 65 de ani, să achiziționeze o a șasea tovarășă de viață, care, ca o demnă viitoare jumătate, are jumătate din vîrsta lui. Drept cadou de logodnă, Jean-Paul i-a cumpărat scumpei sale Penelope Kirson unul din monumentele istorice ale Angliei, castelul Sutherland, datînd din secolul al XVI-lea și înconjurat de sute de hectare de parcuri.

Cam în aceeași perioadă în care dl. Getty se ocupa cu luarea în posesiune a acestui magnific domeniu, pe un tanc petrolier american (aparținînd poate uneia din cele patruzeci de companii ale d-lui Getty) a izbucnit un incendiu. Datorită lipsei unor elementare măsuri de securitate, cu acest prilej pe vasul „Williamstown" au ars de vii nouă marinari. Familiile lor nu au primit nici un fel de despăgubire, deoarece compania a stabilit că tocmai ei (ce bizară coincidență!) erau vinovați de izbucnirea incendiului.

Întrebarea a II-a: Despre ce va scrie gazetarul nostru? Despre miile de familii fără adăpost sau despre cele 63 de camere ale vicontelui în leagăn?

Întrebare suplimentară: Între descrierea amănunțită a castelului Sutherland și înspăimîntătoarea moarte a celor nouă marinari, ce va alege pentru articolul său imaginarul nostru ziarist?

ÎNTRE REGELE REGILOR ȘI MIZERIA MIZERIILOR

Care e femininul de la „șah"? Șaha? Nu prea merge! Șahina? Sună mai poetic, dar nu e corect gramatical. Șahista? Nu, asta e altceva!

Oricum, șahul Iranului fiind „regele regilor", soția lui este „regina reginelor". Farah Diba, fericita deținătoare a acestui post pe schema monarhică a Persiei, a vizitat în 1961 Franța împreună cu augustul ei consort. Această deplasare merita atenția cuvenită din partea presei — a unei anumite prese. Și a avut-o!

Farah Diba a descins la Paris din avionul ei personal, colorat în alb și argintiu. Nu și-a adus cu sine decît strictul necesar: 36 de valize. În schimb, și-a comandat la cel mai șic (și mai costisitor) croitor din capitala Franței — Dior — cîte o toaletă pentru fiecare zi de ședere în această țară. Plus: un mantou de panteră, un mantou de vizon canadian, o capă de vizon alb și o etolă de vizon pastel.

Franța nu era prima țară europeană pe care o vizita Farah Diba în calitate de șahă..., vreau să spun de „regină a reginelor". Ea a stat o bucată de vreme și în Norvegia, pentru a studia acolo subtilitățile unui sport care pe americănește se numește „bowling" și care nu e altceva decît un vulgar joc de popice.

Farah ar fi trebuit să călătorească și în America de Sud. Dar, din nefericire, acest voiaj a fost anulat din cauza unor „dificultăți interne", după cum pudic s-a exprimat un comunicat oficial.

„Dificultățile" sînt interne Iranului, nu „reginei reginelor". În ce constau ele? În faptul că „această țară, alături de cîteva averi uriașe, numără una din populațiile cele mai sărace de pe glob. Oamenii nu mai pot îndura mizeria. Poporul s-a săturat de fățădniciile care nu sînt știute. O dată mai mult, mînia lui s-a dezlănțuit..."

Această apreciere nu o face un ziar comunist, ci ultrareacționarul „l'Aurore". Iar corespondența specială a agenției oficiale „France-Presse", transmisă din Teheran exact în zilele cînd Farah Diba se afla la Paris, glăsuia:

„În cartierele din sudul orașului nu mai găsesc bulevarde largi cu magazine moderne, nici vile protejate de ziduri înalte, ci un fel de caverne de troglodiți, din lut uscat, cu o gaură care servește drept ușă, fereastră și mijloc de aerisire în același timp. De cum vine noaptea, pe aceste uliță te împiedici de trupuri învelite în zdrențe și zăcînd de-a dreptul pe pămînt. O femeie îmi strigă:

— Ai grijă, sînt patru copii aici.

Femeia nu doarme toată noaptea, ca să gonească șobolanii și cîinii vagabonzi, care dau tîrcoale".

Și pentru că a venit vorba de copii, trebuie să menționăm că în Iran aceștia se bucură de aceleași drepturi ca adulții. Sau invers: de aceeași lipsă totală de drepturi. În orice caz, egalitatea e completă. Copiii încep să lucreze de la vîrsta de 5 ani în atelierele de țesut covoare. Pentru 10-12 ore de muncă pe zi, ei primesc un salariu echivalent cu 70 de lei *(70 de lei!)* pe lună.

Dar ce pretenție ar putea avea micii țesători de covoare, cînd institutorii iranieni au o leafă echivalentă cu maximum 220 de lei pe lună! Cînd în aprilie 1961 ei au făcut o demonstrație cerînd mărirea salariilor, poliția a tras cu mitralierele în coloanele de manifestanți.

Nu toată lumea este însă nemulțumită în și de Iran. Americanii care ocupă aci nu numai baze militare, ci și posturile-cheie în economia țării, sînt cît se poate de satisfăcuți de „regele regilor" și de regimul lui. Societățile americane capătă 40% din petrolul țării**).

Nu se poate nega însă că S.U.A. nu au oferit Iranului ajutoare: arme împotriva muncitorilor, avioane militare pentru plănuita agresiune antisovietică și chiar mărfuri de larg consum. După cum arată „New York Herald Tribune", cantitatea de pastă de dinți americană existentă în Iran este suficientă pentru întreaga populație a Asiei pe o perioadă de zece ani.

În 1961 importurile Iranului din S.U.A. erau de cinci ori mai mari decît totalitatea exporturilor sale. „America a ruinat întreaga noastră economie" — se plîngea, nu demult, directorul „Organizației de planificare", instituție guvernamentală care cu greu poate fi bănuită de sentimente antiamericane.

„Regele regilor" și „regina reginelor", ca și orînduirea pe care o reprezintă și o patronează, sînt atît de urîți de popor, încît pînă și săptămînalul newyorkez „Newsweek" recunoștea că „sute de mii de patrioți iranieni — și nu numai comuniștii — doresc schimbarea regimului".

Întrebarea a III-a: Despre ce va scrie ziaristul nostru? Despre rochiile purtate de Farah Diba sau despre zdrențele copiilor care dorm pe străzile Teheranului?

Întrebare suplimentară: Va intra sau nu, în articolul despre care ne ocupăm, faptul că, într-un singur an, trusturile petroliere engleze și americane au realizat în Iran un beneficiu de peste 300 milioane de dolari, adică mai mult decît întregul capital pe care l-au investit acolo?

Întrebarea a IV-a (și ultima): Crede oare sincer ipoteticul nostru gazetar (și realii lui confrați din Occident) că reportajele și articolele despre fastul lorzilor și șahilor vor putea ascunde la nesfîrșit cumplita viață a popoarelor pe care ei le exploatează și încă și mai cumplita moarte pe care le-o pregătesc?

Lady Norah Docker este (vezi „Debrett"-ul) soția lui Sir Bernard Docker, directorul general al lui „Birmingham Small Arms Company" (puști, carabine și pistoale de toate calibrele). Automobilul său are tapițeria în brocart de aur, un necesar de toaletă în argint masiv, iar țeava de eșapament și mînerele de la uși sînt de asemenea de aur. După cum spune un proverb francuzesc, noblețea obligă (stînga).

O familie asediată. Frank și Sylvia McDonaugh împreună cu cei patru copii s-au baricadat în locuința lor din Islington (cartier din Londra) pentru a nu fi evacuați de portărei din cele două camere pe care le dețin. Pe pancartă scrie: „Mame din Islington, luptați împotriva evacuărilor de familii". Populația cartierului a manifestat în fața casei, strigînd „Puneți capăt evacuărilor de copii!" (dreapta).

**) *Restul se împarte astfel: alte 40% — un consorțiu englez, 14% — compania „Shell" și 6% — compania franceză a petrolurilor. Total: 100%. Ceea ce rămîne este pentru iranieni...*

CELEBRUL... 703

Nu e o greşeală de tipar; membrii echipei de filmare care ecranizează la Buftea cunoscuta comedie a lui Mirodan s-au obişnuit cu această denumire parodiată. De ce 703, cînd personajul central nu este „colegul" de detenţiune al lui Cheryl? În film, „adevărul istoric" al piesei va fi desigur păstrat şi eroul principal va purta de bună seamă numărul iniţial — 702. Parodierea îşi are însă tîlcul ei: a ecraniza nu înseamnă niciodată a filma pur şi simplu o piesă. Natura interioară a spectacolului se schimbă, oricît de fidel ai rămîne aparent textului iniţial. Astfel că în cele din urmă Cheryl (interpretat tot de Radu Beligan) va fi un alt Cheryl, va avea un plus faţă de cel din piesă, va fi un... 703. Fata în albastru (interpretată tot de Sanda Toma) va fi tot în albastru dar... o altă fată în albastru (pentru a nu mai vorbi de nume cu totul noi în distribuţie, ca artiştii poporului Ion Finteşteanu şi Jules Cazaban).

Iar cît priveşte închisoarea, locul principal al acţiunii... Ei bine, în această privinţă ar fi hazardat să spunem: „E tot aceeaşi închisoare". Pe un platou al Studioului „Bucureşti" a fost construită în toată complexitatea ei una nou-nouţă, care la ora filmării e asaltată de puzderie de temniceri, directori, ziarişti, portari şi, firească, puşcăriaşi. „Celebrul 702" şi-a dobîndit pe ecran alte dimensiuni, investigaţia socială este mai largă şi, în acelaşi timp, mai adîncă, mai precisă.

Mihai Iacob şi Andrei Feher — regizor şi operator, care au colaborat şi la alte două filme („Dincolo de brazi" şi „Darclée") — obişnuiesc să spună despre „Celebrul 702" că este un „film fără cer" (poate că generic ul va purta chiar şi acest subtitlu). Într-adevăr, singurul cer al eroilor este plafonul închisorii şi singurul cer al realizatorilor este... plafonul platoului. Dar filmul îşi va avea totuşi un „cer" al lui: este încrederea în oameni, în triumful cinstei şi al demnităţii umane.

YVES MONTAND ÎN „OPERA DE CINCI PARALE"

Mackie Messer, savurosul erou al „Operei de cinci parale" de Bertolt Brecht, jucat şi cîntat de Yves Montand! Fericită idee! E chiar de mirare că alegerea aceasta nu a fost făcută mai de mult. Adevărul e însă că de ani şi ani se vorbeşte despre o nouă versiune cinematografică a capodoperei brechtiene. Răsunetul uriaş al versiunii realizate de G.W. Pabst în zorii filmului sonor impunea însă exigenţe sporite. Trebuiau găsiţi interpreţii potriviţi. Pentru Polly, nu lipseau candidaturile. S-au pomenit, de-a lungul anilor, în legătură cu acest rol, şi numele Vivianei Leigh, şi cel al lui Lili Palmer şi, mai recent, numele Johannei von Koczyan. Dar cine va fi interpretul lui Mackie? Care e actorul capabil să redea cinismul şi dezinvoltura, farmecul şi cruzimea faimosului „cavaler al şişului", care s actorul-cîntăreţ capabil să spună cu tîlcul cuvenit nemuritoarele „song"-uri scrise de Brecht şi puse pe muzică de compozitorul Kurt Weill?

Acum, după ce regizorul german Wolfgang Staudte şi-a oprit alegerea asupra lui Yves Montand, lucrul ni se pare firesc. Într-adevăr, acesta va fi desigur un autentic Mackie — „şişul", „onorabil negustor" şi spaima mahalalei londoneze; simbol şi caricatură a burghezului rapace şi neruşinat.

ROLUL SUZANEI — O PROBLEMĂ DIFICILĂ

Pentru a o înţelege pe Suzana, personajul pe care-l întruchipează în „Judecata nebunilor", noul film al lui Grigori Roşal, Irina Skobţeva are de făcut — pare-se — un efort mult mai mare decît i-au cerut rolurile sale de pînă acum. De Suzana — această femeie care a renunţat la cariera sa de actriţă pentru a se mărita cu un miliardar — o despart nu numai distanţa geografică, ci o întreagă eră istorică. Suzana trăieşte într-adevăr în zilele noastre, dar undeva într-o ţară în care stăpîn atotputernic este banul. Fascinată de mirajul bogăţiei, Suzana se lasă tot mai mult înghiţită de lumea magnaţilor industriei şi finanţelor şi nu va avea puterea să se smulgă din ea nici măcar atunci cînd, la lumina faptelor, va vedea că aceste interese duc la război şi crimă.

În opoziţie cu destinul Suzanei, drumul eroului central al filmului „Judecata nebunilor", fizicianul Werner (interpretat de Vasili Livanov), duce de la pasivitate la integrarea hotărîtă în luptă. În anii dominaţiei fasciste, teama de a-şi vedea invenţiile folosite ca armă de distrugere îl adusese pe Werner în pragul sinuciderii. Exilat peste hotare, el încearcă să se menţină departe de politică, să trăiască doar pentru ştiinţă. Atunci însă cînd militariştii din patria sa de adopţiune încearcă la rîndul lor să se folosească de el pentru a-şi duce la îndeplinire intenţiile criminale, savantul îşi dă seama că nu are dreptul de a abdica de la răspunderile sale de om. Pentru a-l face inofensiv, fasciştii îl închid într-un ospiciu. Dar, cu ajutorul prietenilor săi, Werner învinge şi această încercare, denunţînd la timp planurile nebuneşti ale atîţătorilor la război.

MARLENE DIETRICH DIN NOU PE ECRAN

E demult bunică. Dar n-a obosit. Aceea care a fost cîndva seducătorul „Înger albastru" joacă şi azi sub lumina reflectoarelor de pe platourile de filmare şi continuă să înfrunte, seară de seară, luminile rampei şi publicul sălilor de concert, făcînd din fiecare cîntec un spectacol în miniatură.

Filmul în care a început recent să turneze este o nouă realizare a cunoscutului regizor progresist american Stanley Kramer. „Procesul de la Nürnberg", evocînd judecarea, în anul 1947, a unui grup de jurişti nazişti de către Tribunalul internaţional de la Nürnberg, atinge tema deosebit de actuală a relaţiilor dintre ocupanţii americani din Germania federală şi elementele, ce abundă în aparatul de stat al R. F. Germane, care au slujit cîndva regimul lui Hitler.

Marlene Dietrich interpretează rolul soţiei unui general hitlerist condamnat la moarte pentru crime de război. Alături de ea mai apar o seamă de actori de prima mînă ca Spencer Tracy (preşedintele american al tribunalului), Burt Lancaster (fostul ministru al Justiţiei Reichului, inculpat în proces), Richard Widmark (procurorul), Montgomery Clift (un tînăr evreu, victimă a nazismului) şi — revenind după o îndelungată absenţă de pe ecran — actriţa şi cîntăreaţa Judy Garland. După relatările presei, se pare că noul film al lui Stanley Kramer va suscita vii discuţii prin atitudinea critică pe care o adoptă faţă de capitaliştii americani interesaţi în reînvierea militarismului revanşard german.

DE LA DARCLÉE LA CORINA POPESCU

Orice spectator cunoaşte visul actorului: să fie identificat cu personajul pe care l-a creat; dar puţini ştiu că, o dată împlinit, visul acesta poate deveni... stînjenitor. Parcurgînd galeria de eroi cărora le dă viaţă, actorul doreşte cîteodată... amnezia spectatorului. „Cine o interpretează pe Corina Popescu? Darclée?" Întrebarea se pune firesc în cazul Silviei Popovici, cea care a dat viaţă pe ecran Haricleei Darclée şi care acum e interpreta principală a unui nou film realizat de Studioul „Bucureşti". Şi, totuşi, ce legătură poate fi între o mare cîntăreaţă a veacului trecut şi o tînără oarecare din zilele noastre? Cinstea, integritatea sufletească, curajul de a lua hotărîri? Trăsăturile acestea le sînt comune dar, să recunoaştem, paralela nu poate fi decît forţată. Şi atunci Silvia Popovici visează că... nu mai există Darclée. Că, urmărind căutările şi zbuciumul femeii care-şi găseşte fericirea pe şantierul Bicazului, publicul va uita că aceeaşi actriţă a cîntat nu demult „Visi d'arte". Sau, mai bine zis, îşi va aduce aminte la sfîrşit şi va întreba: „E posibilă o asemenea transformare?"

Da, e posibilă. Şi explicaţia, pentru ambele cazuri, poate fi redată într-un singur cuvînt: munca. Am urmărit-o pe Silvia Popovici creînd nuanţă cu nuanţă rolul lui Darclée. Cîte probleme! Cum cînta pe scenă Haricleea? Cum poate fi creat, cu mijloace realiste, cinematografice, un rol de operă? Cum umblă, cum zîmbeşte, cum suferă o mare celebritate a scenei lirice? Şi iată că acum, mai recent, am urmărit-o pe Silvia Popovici creînd, nuanţă cu nuanţă, rolul Corinei Popescu. Cîte probleme! Cum reacţionează, în faţa unui om îndrăgostit de viaţă şi de munca sa, o femeie în care se cuibărise blazarea? Cum se va regăsi pe ea însăşi în mijlocul unei lumi cu totul noi? Cum va reveni la viaţă, la o viaţă plină, adevărată?

Răspunsul la aceste întrebări nu e de loc simplu şi Silvia Popovici ştie foarte bine acest lucru; o ştie şi regizorul filmului, Horea Popescu. Drept care actorii (printre care şi Ilarion Ciobanu, interpretul lui Mitru Moţ din „Setea"), regizorul, scenografii, tehnicienii se străduiesc să realizeze un film emoţionant, aducînd imagini veridice din realităţile noastre.

Ana ROMAN şi I. HRISTEA

① „Celebrul 702" îşi va face anul viitor apariţia pe ecrane. Iată o scenă din film, interpretată de Sanda Toma, Ion Finteşteanu şi Radu Beligan.

② Yves Montand.

③ Irina Skobţeva.

④ Marlene Dietrich.

⑤ Silvia Popovici.

1

2

3

4

5

drumul spre aștri

Reproduceri speciale pentru „Flacăra", de M. KULEȘOV (U.R.S.S.).

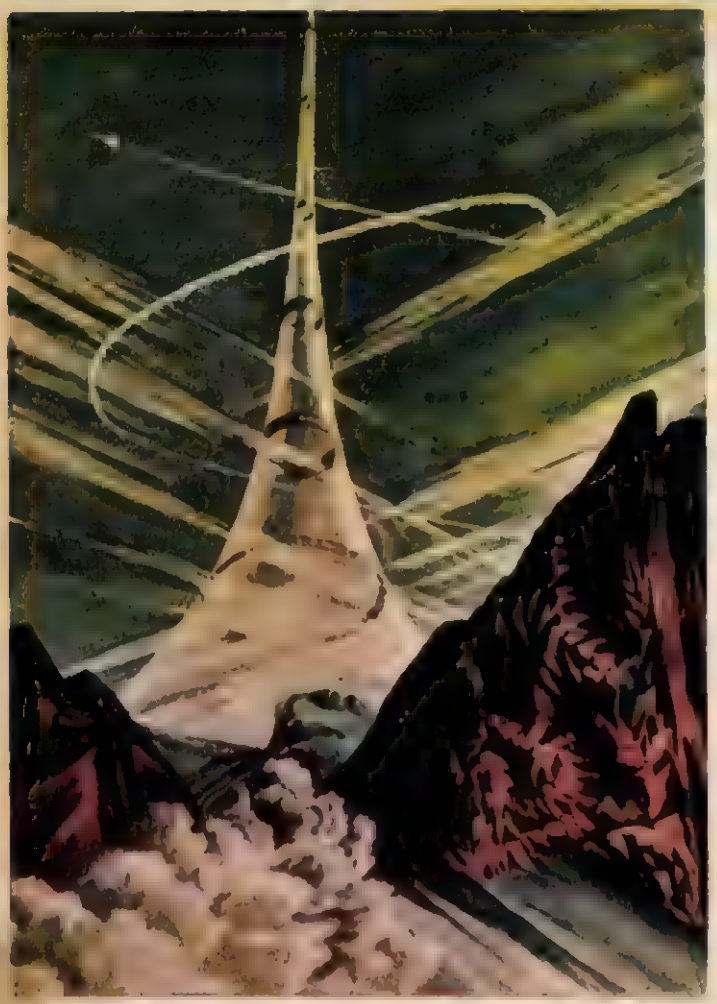

În vederea efectuării de observații care să nu fie influențate de capriciile atmosferei terestre, G. I. Pokrovski a imaginat construirea unui turn gigantic din materiale plastice, care, fixat la sol și umplut cu hidrogen, s-ar ridica până la aproape 200 km. De la această înălțime s-ar putea efectua lucrări științifice de o valoare practică de neimaginat. Pentru legătura dintre vîrful turnului și sol s-ar construi un ascensor special care să se deplaseze cu viteze neobișnuite. Hidrogenul necesar umplerii și menținerii turnului ar fi produs de o uzină amplasată chiar în interiorul turnului. Uzina nu ar necesita deci clădiri sau rezervoare speciale, deoarece hidrogenul ar fi „depozitat" direct în mediul înconjurător.

Anul 1961 a însemnat o adevărată cotitură în măreața luptă a omului pentru cunoașterea și cucerirea Cosmosului. Istoricele zboruri ale lui Iuri Alekseevici Gagarin și Gherman Stepanovici Titov au apropiat nemăsurat de mult ziua cînd, de pe bătrînul nostru Pămînt, rachetele își vor lua zborul spre alte planete, marcînd astfel începutul unui nou capitol în multimilenara istorie a omenirii.

Ce ne va aduce anul 1962? Fără îndoială, noi salturi în Cosmos, noi pași îndrăzneți pe drumul spre aștri, pe care știința și tehnica sovietică l-au deschis larg. Vă invităm, așadar, în acest prag de An nou, să întreprindeți o călătorie de anticipație, călăuziți de un visător, care este în același timp și un om de știință: Gheorghi Iosifovici Pokrovski. Profesor, doctor în științe tehnice și general-maior, autor al unor remarcabile lucrări de specialitate în domeniul zborului în Cosmos, el este în același timp un pictor pasionat, a cărui activitate artistică se împletește strîns cu cea științifică. Să privim cîteva dintre picturile și desenele sale, amintindu-ne că, după cum spune însuși Pokrovski, „visul este o previziune a realului, deci trebuie să visăm".

Ocolind zonele primejdioase și condusă de cosmonauții priceputi, nava cosmică din tablou, de construcție specială, se va putea apropia de planeta Venus pentru a-i dezlega tainele. Profilîndu-se pe discul solar, planeta îi se va înfățișa cosmonauților ca o imensă sferă neagră înconjurată de inele luminoase, cu o străfulgerare deosebită.

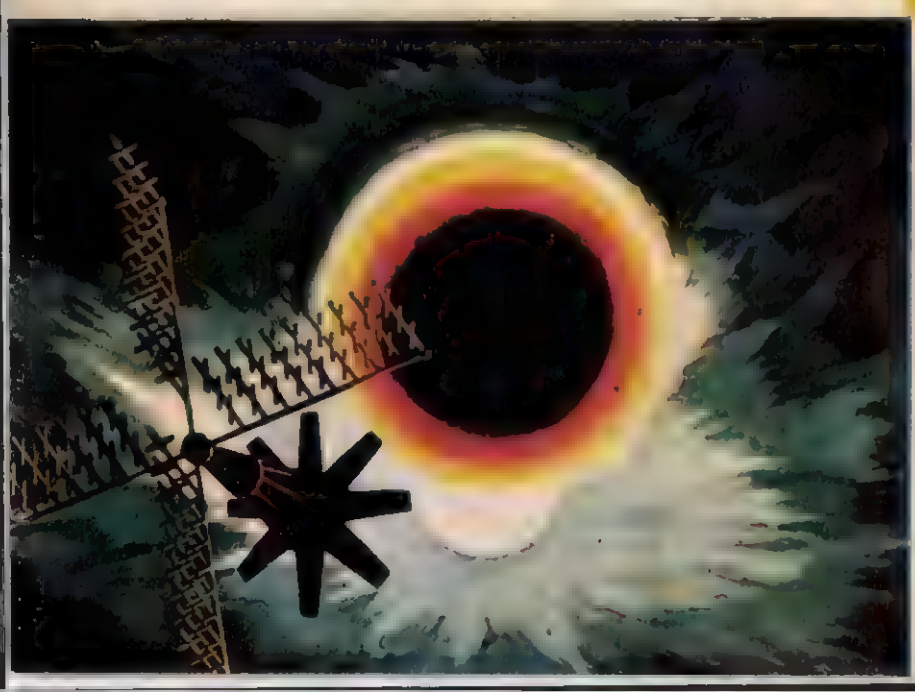

În largul oceanului o rachetă cu mai multe trepte la startul de pe punțea unei nave special amenajate în acest scop. Trebuie precizat că, așa cum a subliniat și autorul, este vorba de lansarea de rachete cosmice pașnice. Numai acestora trebuie să le aparțină viitorul și numai ele trebuie să se avânte spre minunata boltă cerească.

Pentru a ocoli brîul de radiații care înconjoară Pământul până la mari distanțe în jurul Ecuatorului, navele cosmice vor trebui probabil să-și ia zborul din regiunile polare. Urmărirea și dirijarea zborului acestor nave pe vor face de pe vase spărgătoare de gheață dotate cu instalații speciale, cum ar fi spre exemplu aceea din imaginea de față.

Una din etapele cuceririi Lunii o va constitui, desigur, aselenizarea unei rachete care să transporte o stație mobilă automată de televiziune. Deplasându-se pe solul lunar, ea va înregistra cu fidelitate aspecte inedite ale vecinei noastre cosmice, transmițându-le apoi pe Pământ. În felul acesta pe va ușura considerabil munca primilor cosmonauți care vor aseleniza pe satelitul nostru natural. În tabloul redat aci, autorul reprezintă un asemenea aparat de înregistrare a imaginilor, care va face parte din complexul stației automate de televiziune. În stânga se distinge corpul rachetei care a transportat de pe Pământ această stație.

Interviul „Flacăril" cu

MUZICA UȘOARĂ A ANULUI 1961

AIDA MOGA

● CE PĂRERE AVEȚI DESPRE MUZICA UȘOARĂ ROMÎNEASCĂ A ANULUI 1961? ● PE CARE DIN CÎNTECELE ANULUI LE SOCOTIȚI ȘLAGĂRE? ● „SPUNE, SPUNE, SPUNE" DAR... „AU FOST OARE DE AJUNS... PATRU MELODII"? ● „LALELE" CONTRA „MARINA" ● CEVA DESPRE MANIERA „À LA MODUGNO" ● UNDE NE-AU FOST COMPOZITORII? ● CÎNTĂREȚII DESPRE EI ÎNȘIȘI ȘI DESPRE ALȚII ● O URARE PENTRU TEXTIERI: INSPIRAȚIE ● DISCUL 3002 BATE RECORDURILE

Răspund: Aida Moga, Nicolae Nițescu, Margareta Pîslaru, Marina Voica și Radu Șerban.

Așadar, să dăm... nu tonul ci cuvîntul primei cîntărețe intervievate: Aida Moga. Solicitată să răspundă în proză, și nu pe note, are unele ezitări. De ce oare?

— Pentru că nu-mi face nici o plăcere să dau o notă proastă muzicii ușoare 1961, deși ar merita-o (și muzica înseamnă, o recunosc cu simț autocritic, nu numai compozitori, ci și interpreți). Dar pentru că veni vorba de compozitori, să le-o spunem: au fost cam zgîrciți anul acesta cu noi...

— Și, totuși, dv. ați fost printre acei „favoriți ai zeilor" care au lansat unul din șlagărele anului...

— Da. Piesa lui Radu Șerban „A fost de-ajuns o melodie" a făcut carieră. Să-mi fie însă permis ca, parafrazîndu-i titlul, să întreb: „au fost oare de ajuns patru șlagăre" pentru un întreg an muzical?

— Patru au fost după părerea dv.? Ar mai fi deci vorba de „Chemarea mării" a lui George Grigoriu, „Un cîntec de dragoste" de Radu Șerban și...

— Și de „Lalelele" lui Temistocle Popa, care au egalat, dacă nu chiar și depășit, succesul „Marinei". În turneul pe care l-am făcut astă-vară în Uniunea Sovietică, Luigi Ionescu a fost în fiecare oraș și la fiecare spectacol bisat de nenumărate ori pentru „Lalelele" sale.

— Place muzica noastră ușoară peste hotare?

— Foarte mult. La emisiunile Radioului din Berlinul democrat, „Garofița" lui Mălineanu e considerată cîntec clasic și e programată de cîteva ori pe săptămînă. Și nu a fost oraș sovietic în care să nu ni se ceară „Într-o lună pe fereastră" de Emanoil Ionescu. Dar...

— Dar?

— „Garofița" are o vîrstă venerabilă, cealaltă piesă numără și ea cîțiva ani buni de existență, iar noi discutăm despre muzica lui 1961. În ce mă privește, consider că am avut în acest an un repertoriu sărac și sper să „mă refac" — cum se spune — cu melodiile pe care le voi cînta în „Concertul în re hazliu" al lui Mălineanu. *(La ora cînd iudm acest interviu, premiera nu a avut încă loc — n. r.).*

Sînt printre piesele acestuia unele deosebit de frumoase. Așa că, dacă închei anul cu bine, sper ca și nota pe care mi-o va da publicul la acest sfîrșit de trimestru să mai crească puțin.

Nicolae Nițescu

NICOLAE NIȚESCU

●

— Spune, spune, spune...

— Vă referiți la cîntecul lui Elly Roman?

— S-ar fi cuvenit, pentru că e de fapt și el un șlagăr al anului, lansat — dacă nu mă înșel — chiar de dv., tovarășe Nițescu. Ca să fim sinceri însă, era doar un îndemn de a vă spune părerea despre anul muzical 1961.

— Pentru mine, a fost un an Elly Roman... Și în spectacolul „Un cîntec pentru dumneata", și în recentul „Șapte note potcovite" am cîntat mai ales din melodiile sale. Îmi place cum scrie, e cald, simplu, direct și are intonații din muzica noastră populară. Îi cînt cu plăcere piesele din ultimul concert...

— Și, totuși, partea cea mai slabă a celor „Șapte note potcovite" e tocmai muzica (ca să nu vorbim aici de scenografia sa neinspirată, desuetă, greoaie).

— E adevărat că un întreg spectacol muzical nu poate rezista numai prin cîteva melodii bune. Dar Elly Roman le-a scris totuși, pe cînd alți compozitori ai noștri — dintre cei mai valoroși — au cam tăcut anul acesta. Într-un fel, ei ne-au făcut să ne adresăm repertoriului străin. Am cîntat „Dai, Carolina, dai" sau „Suku, suku", pentru că nu putem să înscriem toți în repertoriu „Un cîntec de dragoste" sau „Lalele". Și am verificat acest fenomen în întreaga mea carieră: un bun cîntec românesc — dar unul cu adevărat bun — place publicului nostru mai mult decît „Volare" sau „Ciau, ciau, bambina".

Marina Voica

— Mai ales dacă e bine interpretat, într-o manieră originală, specifică vocii și personalității respectivului cîntăreț. A început să devină de-a dreptul supărătoare maniera „à la Modugno", acele glisante și acele acute țipate, acea dramatizare artificială a textului pe care se simt obligați să le practice mulți dintre cîntăreții noștri...

— Aveți dreptate... Am păcătuit unii din noi imitîndu-l — mai mult sau mai puțin — pe Modugno, în numele așa-zisului stil modern de interpretare. Dar moda aceasta a început — ca orice modă — să se perimeze, așa că anul 1962 va readuce cîntăreților, sper, glasul propriu și nota personală în interpretare.

— E și o urare?

— Bineînțeles. Adăugați una la adresa textierilor: mai multă inspirație, mai multă fantezie, mai multă măiestrie în compunerea textelor de muzică ușoară. Doar de la ei pornește premisa apariției unui cîntec valoros!

MARGARETA PÎSLARU

— Dumneavoastră ați imprimat deci discul care a bătut toate recordurile anului...

— Eu?

— Da, discul 3002, cu piesa „Chemarea mării" pe una din fețe, a cunoscut cel mai mare tiraj din 1961: 26.000 exemplare de la prima ediție... Nu știați?

Margareta Pîslaru nu știa acest lucru și nici nu-i vine să creadă. N-a pierdut încă mentalitatea de școlăriță (deși a împlinit 18 ani) ce abia a debutat în artă.

— Îmi cereți părerea despre anul muzical 1961 și, sincer vorbind, nu prea am curajul să mă pronunț. E primul meu an de activitate muzicală, sînt abia la începutul drumului în artă și încă nu mă văd în măsură să formulez aprecieri atît de pretențioase.

— În ciuda zicalei, aș spune că prea multă modestie nu strică... Și, totuși, ce credeți că determină succesul unui cîntăreț, ce-i asigură aprecierea publicului?

— Poate că sinceritatea. Atunci cînd interpretul e el însuși și se străduiește să aducă ceva nou în muzică, publicul simte și-i răsplătește pe dată.

— Ce intenții aveți pentru viitor? Vă veți înscrie la conservator?

— Aș prefera Institutul de artă teatrală și cinematografică: mi-ar place mult să fac, pe ecran, comedie muzicală. Am terminat de altfel recent primul meu film, un foarte scurt metraj al Televiziunii, intitulat „Anul nou 1962", în care am cîntat „Mandolina mea" de George Grigoriu; m-am simțit foarte la largul meu în fața reflectoarelor și a aparatelor de filmat.

— „Mandolina" e cîntecul dv. preferat din acest an?

— Da, împreună cu „Chemarea mării" și „Pe aripa vîntului".

— Vă urăm deci, pentru anul viitor, cît mai multe asemenea cîntece de valoare și cît mai multe succese.

MARINA VOICA

Marina Voica își formulează drept prim răspuns un regret:

— Îmi pare tare rău că nu știu încă atît de bine romînește ca să pot cînta mai degajat, mai sigur, melodiile lui Radu Șerban sau George Grigoriu. Îmi plac mult compozițiile lor, îmi place în general muzica ușoară romînească. E melodioasă, e plină de lirism.

— Poate cam prea plină, aș zice. Multe, prea multe din textele noastre suspină pentru sau din cauza amorului și se mulțumesc a fi numai sentimentale.

— Sentimentalismul nu mi se pare supărător în muzica ușoară dacă, firește, nu e excesiv. Tatăl meu e rus, mama gruzină și

Aida Moga

în muzica acestor popoare s-a cîntat întotdeauna dragostea. Totul e ca respectivele melodii să nu devină dulcegi, siropoase.

— Asta depinde și de cîntăreț...

— Iar Bucureștiul are interpreți buni: Roxana Matei e o cîntăreață de prima clasă, Margareta Pîslaru are multă personalitate...

— Să n-o uităm pe Dorina Drăghici, a cărei voce și interpretare au un farmec cu totul deosebit.

— Aveți dreptate... În genul ei, Dorina n-a putut fi întrecută de nimeni...

— Consemnăm aici vreo dorință a dv. pentru 1962?

— Da, aceea de a putea să cînt în noul an noi melodii reușite de muzică ușoară romînească.

— O dorință care se întîlnește cu aceea a telespectatorilor și, în general, a iubitorilor de muzică.

RADU ȘERBAN

— După toate sondajele făcute în public și printre cîntăreți, se pare că două din șlagărele anului 1961 vă aparțin dv...

Radu Șerban zîmbește (se întîmplă și astal), apoi ne mărturisește:

— E drept că „Un cîntec de dragoste" și „A fost de-ajuns o melodie" au fost cîntate în 1961, dar au apărut pe lume în prima zi a acestui an, la o emisiune a Radioului, așa că au fost scrise cu mult înainte. Sincer vorbind, anul acesta n-am dat prea multe melodii de muzică ușoară. M-am ocupat de altceva.

— A scăzut oare interesul dv. pentru muzica ușoară?

— Și da, și nu. Am scris, în primele luni ale lui 1961, o parte din opereta „Băieții lui Făt-Frumos" pe libretul — încă nedefinitivat — al lui H. Nicolaide; muzica pentru filmele „Porto-franco" și pentru cel realizat de regizorul Horea Popescu mi-a luat de asemenea mult timp și multă pasiune. Am mai compus cîteva din melodiile unei viitoare comedii muzicale intitulate „Tonul face muzica", la al cărei scenariu lucrează C. Cîrjan.

— Și mai spuneți că nu i-ați trădat pe iubitorii muzicii ușoare!...

— Nu, în fond nu i-am uitat: fiecare film (și uitasem să pomenesc de filmul de păpuși al lui Bob Călinescu „Visul lui Boroboață") are cîte o melodie de muzică ușoară. E drept însă că vor putea fi ascultate abia în 1962.

— Ne-ar interesa părerea unui compozitor despre textele de muzică ușoară. Ce-ar fi să o ascultăm pe a dv.?

— Nu ar fi tocmai bine, pentru că eu mă înfurii ori de cîte ori e vorba despre ele. E clar: nu stăm prea bine cu textele. Sau suspină și-l rimează pe *tînerese* cu *iubesc* și *șoptesc*, sau relatează, la modul reportajului constatativ, că: „Stau la etajul doi /În Bucureștii Noi /Într-un bloc cu lift la scară/ Și vizavi e-o Alimentară" (cum face Cristian Demco într-un text pe care-l citez din memorie, așa că-mi cer iertare dacă nu-l reproduc perfect). De cîte ori să mai repetăm că versurile pe care se scrie muzică ușoară fac totuși parte din sfera poeziei?! Și mai au o meteahnă — mai proaspătă — textierii noștri: scriu cuvinte noi pentru cîntecele străine, fără absolut nici o legătură cu textul inițial. Am ascultat cu uimire cum acel delicat cîntec al lui Lemarque „Le petit bonhomme" a devenit, pe scena Teatrului de estradă bucureștean, o... reclamă pentru „Cocteil polar". Nu înțeleg cui îi e necesar acest lucru.

— Sîntem de acord că nimănui: nici cîntecului, nici cîntărețului și, desigur, nici publicului care așteaptă atît de la textieri cît și de la compozitori piese cît mai reușite. Și așteaptă cu încredere.

— Nu pot să vă spun decît că ne vom strădui să nu-i dezamăgim așteptările.

Sanda FAUR-DIMA

Margareta Pîslaru

Radu Șerban

Ura! Sînt pensionar!

După ce ai muncit un şir lung de ani, clipa cînd ţi se înmînează decizia de pensionare nu-i lipsită de emoţii. Am strîns decizia la piept, ca pe un prunc, zicîndu-mi: „Aşadar, pensionar. Adio tramvai, «barieră C.F.R.» etc. Am să mă duc unde vreau, cînd vreau, cu cine... adică cu soţia. Şi, peste toate, odihnă..."

Dar socotelile de la... decizie nu se potrivesc cu cele de-acasă!

În prima zi de pensionare — cioc! cioc! cioc! — m-au vizitat cei puţin zece prieteni. Zece păhărele de ţuică cu măsline!

— Asta-i numai un aperitiv, moşulică! Trebuie să faci cinste!

Am făcut. Trei zile criză de ficat, patru zile cu dureri de cap.

Cînd m-am simţit puţin mai bine, soţia mi-a ţinut un mic discurs de... iniţiere:

— Ai ieşit la pensie! Să fii sănătos încă mulţi ani. Bravo! Acuma, vorba aia, meriţi odihna. Dar îţi revin şi ţie oarecare obligaţii. Cît ai muncit, te-am scutit de orice contribuţie în gospodărie. Acuma, cînd nu mai munceşti, poţi să stai liniştit; te mai duci la piaţă să faci unele cumpărături. Nu te prea pricepi tu la carne, dar nu-i nimic... Te scoli mai devreme şi, pînă s-o pun la foc, te duci s-o schimbi dacă n-o fi bună. Grabă nu-i, că doar eşti pensionar. Timp, berechet! Ai să mai poţi ajuta şi la scuturat, că doar n-ai să freci parchetul; ai să baţi numai covoarele... Ştii că m-am gîndit să mut biblioteca în locul şifonierului?... O să avem mai mult spaţiu. Poate că te-ai pricepe să meştereşti un răftuleţ aici... Ştii la ce mă gîndesc? Să-i uşurăm puţin munca fetei: să-i duci şi să-i aduci fetiţa de la grădiniţă. În drum iei şi laptele. De gheaţă nu mai este nevoie acum. Ca să nu faci drumuri în plus, du-i rufele la cooperativă, la spălătorie. Vezi să nu laşi copilul în stradă! Nu te grăbi, că doar nu te zoreşte nimeni. Gata. Odihneşte-te! Şi după asta să coborîm puţin în boxă, că tare s-au mai învălmăşit lucrurile acolo. Desigur că n-o să facem totul într-o singură zi. Acum doar ai timp. De cînd aştept şi eu clipa asta, să te văd pensionar, să-ţi aranjezi biblioteca, să desfaci puloverele astea vechi, ca să-ţi fac unul nou, că dacă eşti pensionar nu înseamnă să te neglijezi...

Mi-a făcut un plan de muncă pe trei luni...

Cioc! Cioc! A venit administratorul blocului:

— Sînteţi al treilea pensionar în luna asta. La mulţi ani! De cînd vă pîndesc eu să văd că vă odihniţi, că altminteri... albină, nu altceva. Am venit să vă rog să ne ajutaţi să punem biblioteca la punct. Avem multe cărţi date. Să le strîngem. Am mai primit şi altele. Să le înregistrăm. Avem de lucru toată iarna. Vă faceţi dv. o evidenţă. Separat pentru copii şi...

Alt plan de muncă pe şase luni. Am început să fiu strigat:

— Nea Sandule, ia-mi şi mie o conopidă!

— Nu mă duc la piaţă!

— Cînd te întorci...

— Nea Sandule, vrei să stai puţin lîngă copil?

— Nene, intri puţin să-mi redactezi cererea aia?

— Ia...ia te uită ce scrie nepotumeu...

Cioc-cioc!

— Uite drăcie, mi s-a sucit cheia în broască. Ia vezi mata ce are.

Cioc-cioc: o scrisoare din provincie. A aflat cuscră-mea că sînt pensionar şi mă roagă să mă interesez de nişte hîrtii ale unei nepoate care a cerut să fie mutată din...

Ţrr! Ţrr... Telefonul!

— Bine mă, omule, nici acum, cînd eşti pensionar, nu vii să ne descifrezi hrisoavele alea? Te lăudai doar că ştii să citeşti slavoneşte... Te aştept azi!

Ura! Sînt pensionar! Am timp să-mi caut de sănătate, mai ales de sănătatea altora: duc analize, aduc rezultate, iau bonuri de ordine. Ţin rîndul întregului apartament. Comunic rezultatele analizelor şi în alte raioane:

— Vezi că ţi-a scăzut V.S.Haşul... N-ai, frate, albumină... Nici hiperaciditate!

Noroc că tensiunea se ia pe om, nu prin delegaţie, că nu-mi ajungeau nici zece mîini...

M-a acaparat nepoţica:

— Bunicule, matale eşti acum liber?

— Liber, puişor, liber.

— Hai la parc.

— E departe, puişor.

— Dar mata ai timp, bunicule, că doar te odihneşti.

— Hai şi nu te mai mocăi atîta. Ia copilul şi cînd vii adu-mi o varză, nişte albitură de supă, două borcane cu iaurt şi nişte sineală. Treci pe la cooperativă şi vezi dacă i-a făcut copilului pantalonaşii...

În apartament s-a hotărît ca, înainte de a chema mecanicul, să încerc eu să văd „ce au" chiuveta, baia, sifonul, duşul... Învăţ copiii din bloc să umble cu trotineta, cu bicicleta.

Cioc-cioc:

— Poşta! Pensia dv.! Vă felicit că sînteţi pensionar... La mulţi ani!

— Mulţumesc!

În clipa asta am fost sincer, sincer şi emoţionat. Nu m-au chemat, nu m-am deplasat...

S.M. RUSU

DIN UMORUL STRĂIN

Sonerie telefonului zbîrnîie alarmant. Profesorul diriginte ridică receptorul.

— Alo! — se aude un glas. Vreau să vă comunic că Jimmy e bolnav şi nu poate veni la şcoală.

— Bine. Cu cine am vorbit?

— Cu tatăl meu, Sir.

Ea: Dragul meu, există oare altceva pe lume în afară de dragoste?

El: Nu, draga mea. În afară de dragoste nu mai există nimic altceva pe pămînt. E gata masa?

La New York un năpăstuit al vieţii încerca să se arunce în apă de pe podul Brooklyn.

— Stai, prietene — îl opri un trecător. Stai, să vorbim puţin. Poate că după aceea ai să te răzgîndeşti.

Au stat de vorbă peste o jumătate de oră.

Apoi au sărit amîndoi în apă.

— Perechea asta din casa de peste drum este cu adevărat fericită! - spunea soţia cu o amărăciune prost disimulată. El o sărută în fiecare dimineaţă. De ce nu faci şi tu la fel?

— Eu? — se miră soţul. Bine, dar... nici n-o cunosc!

La patul unui bolnav a fost chemat un cunoscut doctor:

— Ce vă doare? — îl întrebă acesta.

— Asta dumneavoastră trebuie să ştiţi! — îi răspunse bolnavul, răutăcios.

— În cazul acesta ar fi mai bine să chemaţi un veterinar, deoarece numai el poate stabili un diagnostic fără să pună întrebări.

— Mary, să ştii că fiul nostru iubit mi-a sterpelit nişte bani din buzunar — o înştiinţă soţul pe mama copilului său.

— Doamne fereşte, John, cum poţi să spui aşa ceva! Eşti capabil să mă bănuieşti şi pe mine.

— Nu, draga mea, în nici un caz. Mi-a mai lăsat ceva bani...

trei fete se pregătesc de REVELION

Sînt atît de absorbite în răsfoirea revistelor de modă, încît nici n-au băgat de seamă că un ochi indiscret le-a surprins întîlnirea.

— Îmi doresc o rochie din lame auriu... Sau poate una din catifea neagră, mulată pe corp — auzim noi o primă dorință.

— Am văzut ieri niște cercei minunați din pietre sclipitoare, lungi de atingeau aproape umărul. Cred că ar merge bine cu rochia mea cea nouă...

E clar: fetele se pregătesc de revelion.

— Un moment, fetelor, un moment. Să nu ne pripim cu hotărîrile. Aveți avantajul tinereții, de ce să-l umbriți cu excentricități ce nu se potrivesc vîrstei voastre? Lăsați mamei deux-pièces-ul din brocart și surorii mai mari rochia din catifea neagră. Nu credeți că pentru voi ar fi mai potrivit nylonul vaporos, voalul sau dantela albă?

Realizat cu concursul întreprinderilor „Arta modei", „Lido", „Galeriile Fondului plastic" și al studentelor Pereschiva Popescu, Lucia Rîpeanu și Victoria Kertesz de la Institutul de artă teatrală și cinematografică „I. L. Caragiale".

Nu, în nici un caz nu un asemenea imprimeu cu motive gigantice. E bun la vară, pentru rochia de plajă. Uitați-vă mai sus, în raftul din stînga. Nu vi se pare mai tinerește nylonul acela alb, plisat mărunt, sau celălalt, într-o nuanță de albastru pastelat?

1. E într-adevăr foarte frumos și modern acest lanț cu medalie, pe care l-ați găsit la Galeriile Fondului plastic. Dar băgați de seamă: stilul lui arhaic, amintind de podoabele antice, nu se armonizează cu gingășia și aerul festiv al unei rochii de revelion. E nimerit însă la un pulover sau la o rochie de stofă.

2. Vă înțelegem, fetelor, n-ați mai avut răbdare și ați încercat chiar în seara asta podoabele de ștras. Ați fi poate în stare să mergeți cu ele și la culcare!... Dar oricît de mult vă plac, e bine să nu abuzați de gâteli... E suficientă diadema de pe frunte și eventual o brățară discretă, tot din ștras. Cerceii îi poate purta prietena.

3. Dacă vreți să primiți un sfat competent în ce privește fardul adecvat tenului vostru, mai cu seamă pentru o asemenea ocazie festivă, treceți și pe la salonul de cosmetică de la „Lido". De altfel, văd că Georgeta Mălin a și început să se ocupe de voi!

4. Nu e treabă ușoară nici alegerea accesoriilor. Pantoful trebuie să aibă o linie elegantă, dar să fie și suficient de comod ca să nu ne strice dispoziția la dans. E bine deci ca tocul să nu fie excesiv de înalt. Știați? Se poartă mult pantofi de culoare deschisă, alburii sau în tonuri pastel, asortate cu rochia, uneori lucrați chiar din materialul rochiei.

5. Iată-vă acum coafate și fardate după cum cerea tipul fiecăreia. La acest chip romantic, cu ovalul prelung și expresia visătoare, e foarte nimerită pieptănătura în unde largi, puțin umflată pe creștet, cu bucle răsfrînte pe ceafă. Machiajul e discret, fără exces de fond de ten și pudră — așa se și cerea de altfel. Nu strică de loc că sprîncenele și marginea pleoapelor au fost ușor subliniate cu un creion dermatograf, că buzele au fost fardate cu un ruj de nuanță corai, care a urmărit fidel conturul lor. Dimpotrivă.

6. E drept: coafura cu părul foarte înălțat pe frunte și cu o buclă asimetrică alunecînd pe un umăr e mai pretențioasă, dar i se potrivește acestei brunete cu trăsături precise. Ei îi vine bine și podoaba de ștras care subliniază nota festivă a pieptănăturii. În machiaj a fost folosit — pentru obraji și buze — un roz mai viu și o pudră de culoare ocru, iar dermatograful și-a permis să contureze mai insistent linia pleoapelor. Rezultatul ni se pare foarte bun.

7. De astă dată a fost aleasă, pentru acest chip de adolescentă, o pieptănătură tinerească, cu fruntea degajată și pletele răsfrînte spre interior. Nu credeți că pieptănașul împodobit cu mărgele a completat armonios coafura? La acest ten impecabil a fost folosit extrem de puțin fard: doar un pic de roz — în aceeași nuanță cu rujul de pe buze — pe pomeți, pentru a le atenua linia...

8. Şi acum, iată-vă gata. Trebuie să recunoaştem că sînt reuşite toaletele executate în atelierele „Arta modei" şi mai ales se potrivesc bine stilului personal al fiecăreia dintre voi. Rochia din dantelă albă, cu fusta amplă, pe jupon, încinsă cu un cordon lat de catifea neagră îi vine bine tinerei romantice. Corsajul ajustat, închis cu nasturi mici pînă la gît şi terminat cu un guleraş subliniază linia tinerească a rochiei.

Bruneta poartă cu dezinvoltură rochia ei din nylon transparent, bleu, montat pe tafta în aceeaşi nuanţă. Nota originală e dată de garnitura de buioneuri de pe fustă şi de pe corsajul fără bretele. Iar rochia celei de-a treia fete este tinerească şi simplă, aşa cum cere de altfel tipul ei: materialul, un nylon plisat mărunt, e dispus pe fustă în două volane mari şi talia e subliniată de un cordon lat, plisat, strîns cu o bentiţă îngustă de catifea roz.

9. Să ciocnim pentru Anul nou 1962. La mulţi ani!

REVELIONUL DE-A LUNGUL VEACURILOR

Desene de Nell COBAR

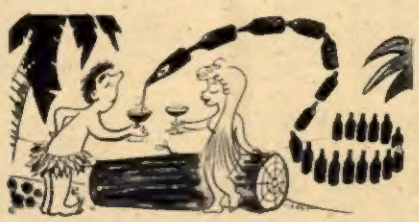

PRE-PREISTORIE

Adam şi Eva la bar.

EVUL MEDIU

— Taşe, ce faci, că au început să vină musafirii?...
— Sînt în bucătărie: scot dopurile de la sticle...

PREISTORIE

— Ţi-am adus purcelul pentru revelion.

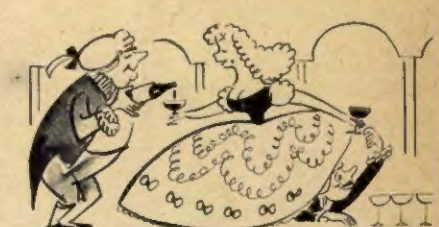

SECOLUL AL XVIII-LEA

— Încă un pahar? Draga mea, nu te mai recunosc, ai azi o sete nemaipomenită.

EPOCA ANTICĂ

— Vino să te sărut, scumpa mea!
— Aşteaptă să se facă 12 noaptea, să se stingă lumina de la uşină!

AZI. PICNIC

— Cum? Nu cunoaşteţi pe nici unul dintre invitaţi?!... Poate aţi greşit apartamentul.
— Exclus! Eu sînt gazda.

LA MASA DE REVELION

ORIZONTAL: 1) Vin-cu sifon — ... la baterie. 2) Un curcan renumit... — ... care se umflă în pene (pl.)! 3) Acesta nu bea, stinge! — Orașul de pe Mureș. 4) La început de an... școlar — Plimbare de albine — Înainte de masă — Mulți înainte! 5) Garnitura la curcan (sing.) — Cam aspru... — ... și întepător. 6) Tare la joc... — ...și veselă la masă. 7) Veche monedă de argint — Anul trecut, în ziua de Anul nou — Capra, în trupa colindătorilor. 8) Stau în cale — Curea! — Te servea la masă. 9) A spune: „La anu' și... la mulți ani" — Una și una! — Posed. 10) Citeodată sînt servite cu prea puțină sare sau cu prea mult piper — Unii care nu beau, aug! 11) Răvașe... — ...pentru plăcintă — Uaturoiat.

VERTICAL: 1) Se așterne de obicei înainte de Anul nou — Ibidem (abr.). 2) Într-o clipă... — E făcută piftie. 3) Fier cu fosfor! — Se înfig la cozonac — Galați (abr.). 4) A face cinste — Apar o dată pe an. 5) Primul comandant de submarin (Jules Verne) — În piftie! — Nu deschide gura decît ca să mănînce. 6) Tinde — La răvașele de plăcintă. 7) Pantaloni rustici — Cu-

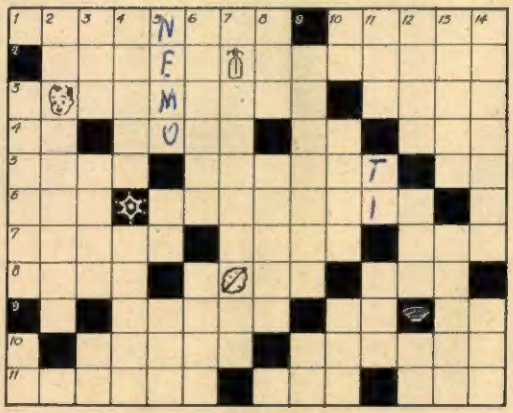

nune! 8) Ațe — Glob. 9) Colindată cu plugușorul! — La revedere. 10) Ten! — Tineri căsătoriți — Păcălit (fig.). 11) Cîntecul celui ce se cam clatină — Tei! — Lac. 12) Eroina unei celebre case cu păpuși — Mulți ani! — Poftim. 13) A deseca — Curieri (od.). 14) Provoacă risul — Poveste de demult.

1 9 6 2

ORIZONTAL: 1) O! ... — ...mie... 2) ...nouă... — ...sute (incomplete). 3) ... șaizeci și doi — A se asocia unei păreri. 4) Unul singur... — ... și cîte doi. 5) Tudor Dumitrescu — O veche interjecție — A-car incomplet! 6) Apeduct în Elveția — Constelații cu 6 stele și... 6 litere. 7) Aici găsiți taxiul nr. 9162 sau 9261 — Făclie de tip „închizătia", la modă în evul mediu. 8) „Unu" în limba greacă sau două localități cu același nume în Japonia — A se uita o clipă — Nouă. 9) ½ litru bere (pl.) — Din nou. 10) Două axe cu cîte două roți — Cele două puncte specifice unei curbe conice. 11) Șase, în cifre romane — Mie sau nouă.

VERTICAL: 1) 60 pe oră (sing.) — Autorul nuvelei „Salonul nr. 6". 2) A năpădi, vorbind de apă — Doi inși care unesc pe alți doi. 3) Joc cu o sută șase pietre — Doi la doi (pl.). 4) Insulă pe Dunăre (2 cuv.) — Cîntecul satelitului! 5) Sport cu nouă cercuri albe, unul negru și... mii de puncte! — Nu mie (ci la persoana a 2-a)! 6) Vecin al blocurilor cu 9-16 caturi din București — Început de fonetică. 7) A doua oară — Poligon cu 6 laturi. 8) Sistemul de cifre 1,2...9 — Se pune între 1 și 1 ca să facă 2! 9) Retrograd din secolul al XIX-lea (se împotrivea noului în... moda vestimentară) — Stație de cale ferată în R.P.R. 10) Două vocale sau un diftong — Una și cu una fac două! 11) Loc pentru vizionat „Revista '62" — Cu ochii în patru (fem. pl.).

Cel mai mic calendar pentru anul 1962

Încă un an nou și, o dată cu el, un nou calendar. Acest ghid al împărțirii timpului în luni, săptămîni și zile a devenit un auxiliar indispensabil în viața noastră cotidiană. Și totuși, adesea, nu-l avem la îndemînă atunci cînd trebuie să cunoaștem precis o anumită dată. Ce e de făcut?

Vă propunem în rîndurile de mai jos cel mai mic și mai practic calendar pe anul 1962. Cum arată? Un simplu număr:

733.684.625.735

Și acum „modul de întrebuințare":

Fiecare cifră a numărului de mai sus reprezintă în ordinea așezării simbolul unei luni: 7 = ianuarie, 3 = februarie, 3 = martie, 6 = aprilie, 8 = mai, 4 = iunie, 6 = iulie, 2 = august, 5 = septembrie, 7 = octombrie, 3 = noiembrie, 5 = decembrie. Dacă vreți să știți acum în ce zi a săptămînii va cădea o anumită dată, procedați în felul următor: la numărul convențional care reprezintă luna în tabloul nostru, adăugați data zilei care vă interesează, iar suma căpătată o împărțiți la 7. Restul rămas indică numărul de ordine al zilei respective din săptămînă. Prima zi fiind luni, a doua — marți, a treia — miercuri ș.a.m.d., iar a șaptea — duminică, socoteala e foarte simplă. Dacă suma obținută se împarte exact la 7, data care vă interesează este chiar a 7-a zi — duminică. Dacă suma obținută este mai mică decît 7, nu mai faceți împărțirea: numărul indică chiar ziua căutată.

Iată cîteva exemple practice cuprinzînd toate situațiile posibile:

1) În ce zi a săptămînii cade data de 1 mai 1962? Numărul convențional din calendarul nostru al lunii mai e 8. Adăugăm 1 (data care ne interesează). Totalul este 9. Împărțind 9 la 7, obținem un rest de 2, deci ziua de 1 mai va fi a doua zi a săptămînii, adică marți.

2) În ce zi a săptămînii cade data de 7 octombrie 1962? Numărul lunii este 7, adăugăm 7; total = 14. Suma obținută împărțindu-se exact la 7 (fără a mai rămîne nici un rest), data care ne interesează va fi chiar a 7-a zi — duminică.

3) În ce zi a săptămînii cade data de 3 noiembrie 1962? Numărul lunii este 3, adăugăm 3, data căutată va cădea în ziua a 6-a — simbăta.

E bine să notați sau chiar să învățați pe dinafară „numărul calendar" 733.684.625.735. În felul acesta veți avea întotdeauna la dispoziție un calendar care nu ocupă decît un singur rînd și a cărui manipulare este foarte ușoară dacă faceți 2-3 exerciții.

Atragem însă atenția că acest „număr-calendar" e valabil numai pentru 1962.

(Din ziarul „Komsomolskaia Pravda" — după V. SIȘAKOV, candidat în științe pedagogice)

AȚI FI CREZUT CĂ...

...în fiecare an locomotivele cu aburi care circulă în toată lumea consumă, numai pentru șuierat, cărbuni în valoare totală de cinci milioane lei?

...ceea ce mănîncă omul într-o lună este echivalent în greutate cu propriul său corp?

...pînă acum 170 de ani, în Franța batistele aveau diferite forme geometrice: dreptunghiulare, triunghiulare, rotunde etc. și că a trebuit să apară un decret regal semnat de Ludovic al XVI-lea, pentru ca fabricanții să producă numai batiste pătrate?

...alimentul preferat al păsării goeland, un soi de pescăruș, sînt scoicile culese de pe țărmul nisipos al mării? Pentru a le desface, le apucă cu ghearele, se ridică cu ele în aer și le dă drumul, pe nisip sau pietriș, de la o înălțime de 12-15 m. Cochilia se sparge și pasărea coboară să mănînce conținutul.

...sticla obișnuită este mai dură decît platina, după cum cremenea este mai dură decît oțelul?

...numărul total al limbilor vorbite pe glob este de 6.000, dar numai 13 din ele sînt folosite de un număr mai mare de cincizeci de milioane de oameni?

E BINE SĂ ȘTIM

Răsfoind calendarul

Sîntem în ultimele zile ale lunii decembrie și rupem cu nerăbdare cele din urmă file ale calendarului pe 1961. Iată un bun prilej pentru cîteva reflecții filologice. Cine nu știe ce înseamnă un calendar? Și totuși să ne îngăduiți să credem că măcar unii dintre dumneavoastră, oricît de des l-ar consulta, oricît de des s-ar folosi de el, nu-i cunosc povestea.

La origine, calendarul era un fel de registru în care cămătarii Romei antice își însemnau numele datornicilor și dobînzile pe care aceștia trebuiau să le achite la fiecare început de lună. Cuvîntul calendar *e legat de calendae, care înseamnă „prima zi a lunii". Cunoașteți poate expresia la calendele grecești, adică, mai pe românește, la paștele cailor. Grecii nu aveau cuvîntul calendae, la ei nu erau niciodată calendae, așa că romanii ziceau în glumă, în loc de „niciodată", ad calendas Graecas, „la calendele grecești".*

Numele lunii decembrie, de care ne despărțim acum, nu poate fi înțeles fără cunoașterea istoriei calendarului roman. Într-adevăr, decembrie *vine de la* decem, *pe latinește „zece", ceea ce pare curios pentru noi, care considerăm că e vorba de a douăsprezecea, nu de a zecea lună a anului. Dar la începutul istoriei lor, romanii socoteau timpul altfel: anul avea pentru ei numai zece luni și 304 zile. Caius Iulius Caesar, cu ajutorul unui astronom venit din Egipt, face o reformă a calendarului și anul roman ajunge la 365 zile, grupate în 12 luni (aceasta e așa-numitul calendar iulian); denumirile vechilor 10 luni din calendarul anului cu 304 zile se păstrează însă în continuare, în noul calendar apărînd în plus lunile iulie și august.*

Numele primei luni a anului ne trimite cu gîndul tot la romani: ianuarie *e luna lui Ianus, unul dintre cei mai vechi zei ai romanilor. Ianus era zeul porților și era închipuit ca un bărbat în puterea vîrstei, cu două fețe: cu una privea înăuntrul casei, cu cealaltă — afară. Cînd se termina anul, romanii credeau că Ianus deschide porțile timpului și lasă-să intre un prunc abia născut, Anul nou. Prima zi a lunii lui Ianus (calendele lui ianuarie) era una din cele mai populare sărbători și în antichitate: oamenii își trimiteau felicitări și cadouri, după cum ne povestesc scriitorii vremii.*

Sorin STATI

CINE A SPUS?

1) *„Caut un om!"* (Epicur, Diogene, Dante).

2) *„Banul nu are miros"* (Ludovic al XIV-lea, Napoleon I, Vespasian).

3) *„Evrika! Evrika!"* — „Am găsit! Am găsit!" — (Arhimede, Esculap, Pitagora).

4) *„Cîtă apă, cîtă apă!"* (Columb, Magelan, Vasco da Gama).

5) *„Mai multă lumină!"* (Shakespeare, Heine, Goethe).

6) *„Am găsit o Romă de cărămidă și o las de marmură"* (Octavian August, Marc Antoniu, Marc Aureliu).

7) *„Stilul este omul"* (Voltaire, Diderot, Buffon).

8) *„O, virtute, tu nu ești decît un cuvînt"* (Cezar, Sofocle, Brutus).

9) *„Amicii mei, nu există amici"* (Ovidiu, Aristotel, Socrate).

RĂSPUNSURI:

1) Diogene, filozof grec (413-323 î.e.n.).

2) Vespasian, împărat roman (7-79 e.n.), autorul impozitelor pe closetele publice.

3) Arhimede, savant grec (n. 287 î.e.n.), descoperitorul principiului care îi poartă numele, cu privire la presiunea lichidelor.

4) Cristofor Columb, în drum spre America.

5) Goethe, pe patul de moarte.

6) Octavian August, împărat roman (63 î.e.n.-14 e.n.).

7) Buffon, naturalist francez (1707-1788).

8) Brutus (82-42 î.e.n.).

9) Aristotel, filozof grec (384-322 î.e.n.).

„FLACĂRA" VĂ SFĂTUIEȘTE

DE VORBĂ CU MEDICUL

Tranzistorita

E o maladie de dată recentă. Debutează o dată cu achiziționarea unui radioreceptor portativ cu tranzistori. Pacientul simte o atracție bolnăvicioasă de a-l purta asupra sa în permanență, pe stradă și în autobuz, la plimbare sau la lucru, ziua sau noaptea.

Tranzistorita poate apare sub forme deosebite: ușoară, simfonică, lirică, de cameră sau populară, în funcție de genul muzical care-l obsedează pe bolnav. Cea ușoară e cea mai răspîndită și, în ciuda denumirii sale, are consecințe destul de grele, provocînd unele ticuri nervoase: ideile sînt înlocuite prin ritmuri (cha-cha, mambo sau rock), gîndirea e înlocuită prin melodie și munca prin reverie. Astfel, cu timpul, bolnavul se dezobișnuiește de a-și mai folosi creierul, iar gîndirea sa va începe să funcționeze pe bază de tranzistori.

Un tratament eficace al tranzistoritei îl execută unii radiotehnicieni care reușesc să reducă aparatul respectiv la tăcere veșnică...

COLȚUL COSMETICIANULUI

Roșeața de pe nas

În marea lor majoritate, bărbații au de la natură un nas normal, de aceeași culoare cu restul feței. Există însă unele cazuri de colorare a nasului în diferite nuanțe, de la vînăt la roșu.

E greșită afirmația că acest fenomen s-ar datora consumului exagerat de lapte. Dacă ar fi așa, ar apare la sugaci. E drept însă că purtătorii nasului roșu sînt toți un fel de sugaci, însă dintr-o specie aparte. Aceștia pot fi recunoscuți prin: disprețul manifestat față de legile echilibrului în timpul mersului, tendința de a vedea lumea în dublu exemplar și predilecția pentru onomatopeea „hic!"...

E greșită de asemenea ipoteza potrivit căreia culoarea nasului s-ar datora culorii băuturii preferate. Dac-ar fi așa, ar însemna să întîlnim nasuri gri de la Pinot gri, sau nasuri verzi de la rachiul de mentă. Or, s-a stabilit în mod științific că poți de pildă să bei vin alb și să ai nasul vînăt, să bei Grasă și să fii slab, să bei vin negru și să fii galben ca turta de ceară.

Tratamentul nasului roșu e simplu: o cură permanentă de apă naturală. Deși în cosmetică se folosesc în general cremele, în acest caz se vor evita cremele de cacao, cafea, vanilie sau ou, ambalate la sticle.

Dacă pacientul are repulsie față de apa de la robinet, va putea consuma apă minerală cu prilejul gastritei sau ulcerului duodenal obținute o dată cu nasul roșu.

EDUCAȚIE PENTRU TOATE VÎRSTELE

În atenția părinților care au copii

● Obligați-i pe copii încă de la vîrsta de doi ani să învețe pianul, vioara, baletul, pictura, sculptura în lemn și două-trei limbi. După ce învață temeinic toate acestea, pe la vreo 17-18 ani, îi puteți lăsa să se joace cu găletica în nisip.

● Asigurați copiilor cît mai mult timp liber pentru joacă, pregătind în locul lor temele pentru a doua zi. Dacă vă descurcați greu la vreo materie, luați-vă un meditator.

● Nu lăsați copiii să tragă cu praștia în ferestrele proprii, cît timp mai sînt intacte cele ale vecinilor.

● Mame! Vreți să realizați economii cînd călătoriți în autobuz cu copii trecuți de 5 ani? Aplicați-le același sistem de rămînere pe loc în domeniul vîrstei pe care-l folosiți și dv. personal.

● Nu lăsați copiii sub 7 ani să se joace cu chibriturile. Cumpărați-le brichete.

● Nu vă obosiți copiii cumpărîndu-le mai multe jucării decît pot să strice. Dacă totuși o faceți, dăruiți-le numai jucării mecanice „Bucuria copiilor". Se defectează cu un efort minim, uneori chiar și fără nici un efort.

● Întipăriți-vă bine în minte inscripția „Nu răspundem de obiectele pierdute în sală" și evitați de a vă uita copilul la teatru sau la restaurant. Pentru orice eventualitate, notați-vă seria căruciorului.

● Nu întrerupeți convorbirile sau jocurile copiilor pe motiv că a sosit ora culcării și că vecinii vor să se odihnească în liniște. Recomandați vecinilor un somnifer puternic.

Dacă țineți să vă stea bine tot ce e modern, indiferent de silueta dv., trebuie să învățați în primul rînd cum să vă priviți în oglindă...

Sexul tare... slab.

Vă veți păstra suplețea tinerească, veți evita obezitatea, hipertensiunea arterială, bolile de nutriție și mai ales suprasolicitarea ficatului mîncînd o singură dată pe zi: de dimineață pînă seara...

↑Nu uitați! Dansul este o îmbinare perfectă a ritmului cu armonia, a grației cu gingășia.

Lepădați-vă de prejudecăți! Nu există modă caraghioasă.

Coafura în 1962

În 1962 se va purta o nouă coafură elegantă, durabilă și rezistentă la spălat. Femeilor foarte tinere, tinere, încă tinere și..., mă rog, femeilor care vor să aibă un cap modern, li se recomandă o ingenioasă simbioză a stilului „Typhus 39,5° Celsius" cu stilul „Bloc-turn", constînd dintr-o suită de meșe umflate și dispuse în etaje pe creștet, încadrate de diverși cîrlionți, cosițe și mițe aranjate într-o ordine care o amintește pe aceea care a domnit în Cosmos înainte de apariția sistemului solar.

Noua coafură va purta numele „Iubește-mă așa cum sînt!" sau „Doamne ferește de mai rău"...

★

Pentru tinerii purtători de bărbi se va lansa o nouă piepteănătură adecvată. Părul se va purta lung și periat pînă la sprîncene, smuls din 2 în 2 cm cu o mașină de tuns iarbă, lăsîndu-se intervale de circa 33-216 fire de păr pe cm p.

Fixarea frizurii se poate face cu gălbenuș de ou, pastă de lipit, piftie de porc, de cocoș sau de curcan.

Tinerii astfel frizați sînt rugați să nu treacă prin fața maternităților sau a grădinițelor de copii.

FLACĂRA
Revistă social-politică și literar-artistică

REDACȚIA: București, Piața Scînteii, Căsuța Poștală 3307 of. 33 Tel. 17.60.10 int. 1744.

Prezentarea grafică: Vlad MUȘATESCU

ABONAMENTE: 3 luni: 26 lei; 6 luni: 52 lei; un an: 104 lei.

Tipărită la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii

PREȚUL REVISTEI 2 L

DE ANUL NOU

— La mulți ani...

Desen de Mihai GROSU

PERSPECTIVE PENTRU ANUL 1962

Încă înainte de sfîrșitul acestui an în S.U.A. vor crește impozitele, ca urmare a sporirii cheltuielilor militare.

(Ziarele)

— Și ca încheiere, îți doresc un an bun!!!

Desen de N. CLAUDIU

— Astăzi nu mi-a mai spus „vino mîine".
— !!!
— Mi-a spus „vino la anu'"!

Desen de Mihai GROSU

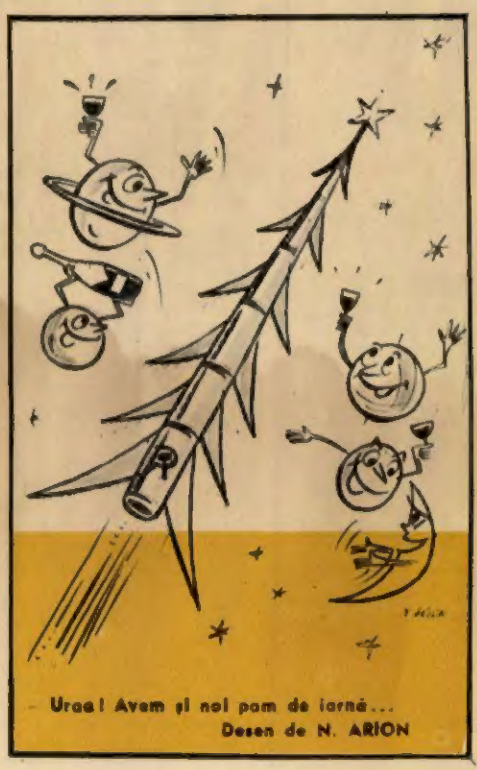

— Ura! Avem și noi pom de iarnă...

Desen de N. ARION

DE REVELION

— Tocmai ca nevasta directorului te-ai găsit să te îmbraci?

Desen de E. ARNO

— Apropo, de Anul nou, condoleanțele mele.

Desen de E. ARNO

Cum și-ar dori gazda invitații la revelion.

Desene de Sergiu SINGER